

ATAKTA.

ΑΤΑΚΤΑ.

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ,

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ,

ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α — Π.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ,

RUE DU FOIN S.-JACQUES, N° 12.

SE TROUVE CHEZ

F. DIDOT, FRÈRES, RUE JACOB, N° 24.

1832.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ οὗτος τόμος τῶν Ἀτάκτων περιέχει δεύτερον Ἀλφάβητον πολὺ διεξοδικώτερον τοῦ προεκδομένου πρώτου Ἀλφαβήτου. Ὁ ὑποταγμένος (1) πίναξ ἐξηγεῖ τὰς διὰ τὸ σύντομον κολοβωμένας λέξεις. Ὅσαι σημειόνονται μὲ ἀςερίσκον, αἱ μὲν κοιναὶ δηλοῦν ὅτι δὲν εὑρέθησαν εἰς τὰ τρία μου Λεξικὰ, τὸ τοῦ Δουκαγγίου λέγω, τὸ Γραικιταλικὸν τοῦ Σομαυέρα, καὶ τὸ ἀδέσποτον Γραικογερμανικὸν (2), ἀλλ' ἐπροςέθησαν αἱ μὲν πλειότεραι, ὡς γνωσταὶ εἰς τοὺς λαλοῦντας ἢ γράφοντας τὴν γλῶσσαν, ὀλίγαι δέ τινες, ὡς ὑποβαλλόμεναι εἰς τὴν κρίσιν τῶν ὁμογλώσσων. Ἡ προτέρα πολλῶν τοιούτων λέξεων ἀποδοχὴ μ' ἐθάῤῥυνε νὰ ὑποβάλω καὶ ἄλλας νέας. Αἱ δὲ φέρουσαι ἀςερίσκον Ἑλληνικαὶ σημαίνουν τὰς λησμονημένας νὰ θησαυρισθῶσιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ (3), μαρτυρημένας ἀπὸ παλαιοὺς Λεξικογράφους καὶ

---

(1) Σελίδ. ιη'-ιθ'. —— (2) Τὰ τρία ταῦτα ἐμεταχειρίσθην. Τὸ εἰς Βιένναν τῆς Αὐςρίας τυπωθὲν τρίγλωσσον λεξικὸν ὀλίγον μ' ἐχρησίμευσε, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ὁ Βλάχος. Τὸ εἰς Παρισίους ἐκδοθὲν (1825) Γραικογαλλικὸν Λεξικίδιον δὲν εἶχα γνωρίσειν ἀκόμη. —— (3) Ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν τὸ (σελ. 591) Τέρετρον, λέξις Ὁμηρικὴ, λείπουσα ἀκόμη ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ λεξικά· τὸ (σελ. 663) Ῥινίον ὡς ὑποκορ. τοῦ Ῥὶν (ὄχι τοῦ Ῥίνη), εἰς σημασίαν μεταφορικήν.

σχολιαστάς, ἢ ἐρανισμένας ἀπὸ τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν (καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Γραικορωμαϊσμὸν), δικαίας καὶ ταύτας νὰ προστεθῶσιν (1), ἐπειδὴ πολλαὶ τοιαῦται ἐπροστέθησαν καὶ ἀπὸ τὸν μακαρίτην φίλον Σνεϊδέρον, καὶ ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους ἐκδότας τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου· ἢ τελευταῖον τὰς ὑποβάλλω καὶ ταύτας εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Λεξικογράφων, μήπως τὰς εὕρωσιν εἰς τὸ ἑξῆς πούποτε. Καὶ θέλουν εὑρεῖν ὄχι ὀλίγας ἐρευνῶντες τοὺς συγγραφεῖς τῆς Βυζαντίδος, ἢ τὰ Ἀνέκδοτα τοῦ σοφωτάτου Βοισονάδου (2).

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ κοινὴ σημερινὴ γλῶσσα σώζει, ἂν καὶ ἀλλοιωμένον εἰς πολλὰ, μέγα μέρος τῆς λεξικῆς ὕλης τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς γλώσσης· καὶ πολλαὶ λέξεις, τὸ φαινόμενον χυδαῖαι (3), χρησιμεύουν εἰς πληρεστέραν κατάληψιν τῶν ὀρθὰ γραμμένων, καὶ διόρθωσιν τῶν σφαλμένων παλαιῶν λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν εὑρισκομένων εἰς ἀρχαῖα Λεξικὰ ἢ Γλωσσάρια, ὡς εἶναι ὁ Ἡσύχιος, ὁ Σουΐδας καὶ ἄλλοι. Ἀπὸ τὰς συνήθεις σημερινὰς λέξεις, ὅσαι δὲν εἶναι προφανῶς ξέναι δὲν ἐπλάσθησαν ἀπὸ μᾶς χθὲς ἢ προχθὲς, ἀλλ' ἀνάγονται ἐξάπαντος εἰς κάμμίαν διάλεκτον τῆς παλαιᾶς (4). Πολλὰς τοιαύτας ἀνεκάλυψε, καὶ πλειοτέρας ἔχει νὰ ἀνακαλύψῃ ἡ κρι-

---

(1) Ὡς τὸ (σελ. 721) Κρήτη (craie), καὶ Κρητάριον (crayon). —— (2) I. Fr. Boissonade, *Anecdota Græca*. Τέσσαρες τόμοι τούτων ἐξεδόθησαν ἕως τώρα. —— (3) Ἴδε τὸν πρῶτον τόμον τῶν Βίων τοῦ Πλουτάρχου, Αὐτοσχ. στοχ. σελ. κθʹ-λʹ. —— (4) Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. κʹ.

τικὴ ἐτυμολογία, ἂν οἱ ἐπιςήμονες τῆς προγονικῆς γλώσσης σπουδάζωσιν ἐντάμα καὶ τὴν μητρικὴν αὐτῶν κοινὴν γλῶσσαν. Ἀπὸ τὰ σημερινὰ πολιτισμένα τῆς Εὐρώπης ἔθνη κανὲν ἴσως δὲν ἐφύλαξε τόσην ὕλην τῆς προγονικῆς του γλώσσης, ὅσην ἐκληρονομήσαμεν κατ' εὐτυχίαν ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς οἱ νέοι Ἕλληνες.

Τὸ εὐτύχημα τοῦτο συνεργεῖ νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχεςέρους καὶ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς γλώσσης, ὥςε νὰ καταςαθῇ μία τῶν σημερινῶν καλῶν γλωσσῶν (ἴσως ἡ καλλίςη), ἂν οἱ μορφωταί της διακρίνωσι μὲ προσοχὴν τὰ φυσικά της ςολίσματα ἀπ' ὅσα, ἂν κ' ἐρανισμένα μὲ σκοπὸν καλλωπισμοῦ ἀπὸ τὴν παλαιὰν, τὴν ἀσχημίζουν μᾶλλον, τὸ δὲ χειρότερον καὶ τὴν πτωχίζουν. Ὁ καλλωπιςὴς τῆς γλώσσης του Γραικὸς, ἔχει τοῦτο κέρδος ὑπὲρ τοὺς καλλωπίσαντας τὰς ἰδίας γλώσσας ἀλλογενεῖς (ἀξιεπαίνους διὰ τὰ κατορθωμένα, ἀμέμπτους δι' ὅσα δὲν τοὺς ἐσυγχωρεῖτο νὰ κατορθώσωσι), ὅτι ἡ ἀπὸ τοὺς προγόνους εἰς ἡμᾶς διαδοθεῖσα λεξικὴ ὕλη, εἶναι ὄχι μόνον πλουσιωτάτη, ἀλλὰ καὶ εὐκολόπλαςος, διὰ τὴν θαυμαςὴν παραγωγικὴν ἀναλογίαν, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων, καὶ ἄλλα πολλά της προτερήματα, τὰ ὁποῖα τὸν συγχωροῦν νὰ μορφώσῃ τοὺς γραμμένους κἂν του λόγους χωρὶς ξενισμόν.

Τοῦ ξενισμοῦ τούτου παραδείγματα ἀπαντῶνται μάλιςα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀπὸ τινὰς ἀκόμη σπουδαζόμενον ὕφος τοῦ λόγου, τὸ ὀνομαζόμενον Μιξοβάρβαρον, καὶ πολὺ δικαιότερον νὰ

ὀνομασθῇ, ὡς καὶ ἄλλοτε τὸ ἔλεγα (1), **Μακαρονικόν.**

Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα (2).

Τὸ Βάρβαρον εἶναι λέξις σχετικὴ, οὐδὲ δύναται πλέον νὰ ἐπιτεθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἀφοῦ ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ λαλῆται ἡ παλαιά. Ἡ σήμερον λαλουμένη δὲν εἶναι οὔτε Βάρβαρος οὔτ' Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ νέα νέου ἔθνους γλῶσσα, θυγάτηρ καὶ κληρονόμος παλαιᾶς πλουσιωτάτης γλώσσης τῆς Ἑλληνικῆς. Συγχωρεῖται ὁ λαλῶν, ἢ γράφων, νὰ κανονίζῃ καὶ νὰ καλλωπίζῃ εἰς τὸ εὐσχημότερον τὰς συνειθισμένας λέξεις, ἀλλ' ὄχι νὰ βάλλῃ εἰς τόπου αὐτῶν ἄλλας παλαιὰς, διὰ τοῦτο μόνον ὅτι εἶναι ἀρχαιότεραι. Γράφομεν ὄχι διὰ τοὺς πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἀποθανόντας προπάτορας, ἀλλὰ διὰ τοὺς σημερινοὺς ὁμογενεῖς καὶ συγχρόνους ἡμῶν Ἕλληνας.

Πρῶτον ἔργον τοῦ κανονισοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ τὴν καθαρίζῃ ἀπὸ τὰ ἀληθῶς ξενικὰ ὀνόματα, ὁποῖα εἶναι τὰ Ἰταλικὰ, τὰ Τουρκικὰ καὶ ἄλλα τοιαῦτα (3)· ἀλλὰ καὶ ταῦτα πάλιν, ὄχι ὅλα χωρὶς διάκρισιν, ἐπειδὴ οὐδ' οἱ παλαιοὶ ἴσχυσαν νὰ λυτρώσωσι τὴν ὡραίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἀπὸ πολλὰς Ἀραβικὰς, Ἑβραϊκὰς, Περσικὰς, ἀκόμη καὶ Ἰνδικὰς λέξεις.

Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ βάλῃ εἰς τόπον τῶν συνειθισμένων νέας

---

(1) Ἴδε Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθήκ. σελ. ϟζ'-ϟη', καὶ Ἡλιοδώρ. Αἰθιοπικ. σελ. νη'-οζ'. —— (2) Ἰλιάδ. ζ', 181. —— (3) Ὡς εἶναι ἡ Ῥόκα καὶ τὸ Ῥοκέτο (σελ. 481), ἐπειδὴ σώζεται εἰς τὴν γλῶσσαν ἡ Λεκάτη ἢ Ἀλεκάτη (σελ. 287), καὶ δύναται νὰ λάβῃ τὸν τόπον τοῦ δευτέρου τὸ Φυσέγγιον.

ἄλλας λέξεις, χρεωστεῖ πρῶτον νὰ ἐρευνᾷ μὴ δὲν σώζεται ἤδη εἰς τὴν γλῶσσάν του ὅ,τι ματαίως ζητεῖ· καὶ ἂν δὲν τὸ εὕρῃ, νὰ τὸ δανείζεται ἀπὸ τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸν παλαιὸν καὶ εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν πολλὰ συνώνυμα, διαλέγων ἀπὸ ταῦτα τὸ εὐκολώτερον νὰ νοηθῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἀπαίδευτον τῆς παλαιᾶς γλώσσης (1).

Δεύτερον ἔργον εἶναι νὰ κανονίσῃ τὰ ὄντως ἀκανόνιστα, ὅταν μάλιστα ὁ κανονισμὸς στέκῃ εἰς ἑνὸς ἢ δύο στοιχείων ἀνεπαίσθητον, καὶ ἀκολούθως ὄχι παράξενον μεταβολήν. Τοιαῦτα εἶναι, πολλὰ ῥήματα βαρβαροκατάληκτα, τῶν ὁποίων χωρὶς βίαν ἐμπορεῖ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀρχαίαν γνησίαν κατάληξιν (2).

Τρίτον, νὰ προσέχῃ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν λεγομένων μορίων, ὡς εἶναι τὸ Οὐδὲ, τὸ Οὔτε, τὸ Μηδὲ, τὸ Μήτε, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα κυριεύει ἀκόμη πολλὴ σύγχυσις (3), μ' ὅλον ὅτι ἐμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν τινὰ ἐξ αὐτῶν (ἂν ὄχι ὅλα), χωρὶς ξενισμὸν, ὡς τὰ ἐδιάκριναν οἱ πρόγονοί μας (4).

---

(1) Διὰ τί, παραδείγματος χάριν, νὰ γράφω Κωλύω, ἀντὶ τοῦ Ἐμποδίζω, καὶ Προπαρασκευάζω, ἀντὶ τοῦ Προετοιμάζω, καὶ μάλιστα ἂν γράφω μὲ ἐπιθυμίαν νὰ μὲ καταλαμβάνωσιν οἱ ἀναγνῶσται; ═══ (2) Ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ Συνάζω, Φράζω, Φυλάγω, ἀντὶ τῶν ὀρθῶν, Συνάγω, Φράσσω, Φυλάσσω. ═══ (3) Σύγχυσις, ἥτις φαίνεται καὶ εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Βυζαντίδος, τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος καὶ κάτω μάλιστα. ═══ (4) Τοιαῦτα εἶναι τὰ βάρβαρα, « Δὲν ἔχω καιρὸν ΜΗΔῈ » (ἢ ΜΉΤΕ) δύναμιν » ἀντὶ τοῦ « Δὲν ἔχω καιρὸν, ΟΥ̓ΔῈ δύναμιν » πλὴν ἀνίσως ἡ ἄρνησις ὑποτάσσεται εἰς κανένα ὑποθετικὸν σύνδεσμον, οἷον « Ἂν δὲν ἔχω καιρὸν ΜΗΔῈ δύναμιν » ἢ ἀπαγορευτικῶς, οἷον « Μὴ δαπανᾷς ματαίως τὸν καιρὸν, ΜΗΔῈ τὴν δύναμίν σου ».

Ἡ ἄρνησις εἰς τὴν ὁριςικὴν ἔγκλισιν, ὅταν ἦναι χρεία διπλώσεως, πρέπει νὰ διπλόνεται μὲ ἄρνησιν, καὶ ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τὰς λοιπὰς, μὲ ἀπαγόρευσιν, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται, ὅσα αὐτὴ τῶν λέξεων ἡ φύσις ἐδιάκρινε. Τοιαῦται συγχύσεις καὶ ἀνωμαλίαι ἀπαντῶνται εἰς τοὺς Αὐτοσχεδίους μου ςοχασμοὺς τόσον συχναὶ, ὥςε δὲν ἔχει κἀνεὶς νὰ μὲ ὑποπτευθῇ, ὅτι συμβουλεύων τὴν ἀποφυγὴν αὐτῶν, σκοπεύω νὰ μεμφθῶ κἀνένα.

Μόνον σκοπὸν καὶ μόνην ἐπιθυμίαν ἔχω νὰ καλλύνωμεν τὴν γλῶσσαν ἀρχίζοντες ἀπ' ἐκεῖνα, ὅσων ὁ καλλωπισμὸς δὲν ξενίζει οὐδὲ τῶν χυδαίων τὴν ἀκοήν· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ νὰ προβαίνωμεν κατὰ μικρὸν καὶ χωρὶς βίαν, προσλαμβάνοντες ἢ ἀποβάλλοντες ὅσα συγχωροῦνται ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ λόγου τοῦ γράφοντος, καὶ ἀπὸ τὴν κατάληψιν τοῦ μέλλοντος ν' ἀναγνώσῃ τὰ γραφόμενα. Ἄλλη εἶναι ἡ ἰδέα βιβλίου μαθηματικοῦ, μεταφυσικοῦ, φυσικοῦ, ἰατρικοῦ, καὶ ἄλλη ἱςορικοῦ, ἠθικοῦ, ἢ θρησκευτικοῦ. Τὰ πρῶτα γράφονται διὰ τοὺς γνωρίζοντας ἢ σπουδάζοντας νὰ γνωρίσωσι τὰς ἐπιςήμας, καὶ πρέπει νὰ γράφωνται μὲ ὅρους τεχνικοὺς, ἤγουν λέξεις ἰδίας καθωσιωμένας εἰς καθεμίαν ἐπιςήμην. Τὰ δὲ ἱςορικὰ, ἠθικὰ, ἢ θρησκευτικὰ συντάγματα, ἐπειδὴ γράφονται εἰς χρῆσιν ὅλου χωρὶς ἐξαίρεσιν τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωροῦν οὔτε λέξεις οὔτε συντάξεις ἀκατανοήτους εἰς τὸν ἀναγνώςην, πλὴν ἂν εὑρίσκωνται καὶ εἰς αὐτὰ τεχνικοί τινὲς ὅροι, ἴδιαι τῆς ὕλης λέξεις (1).

---

(1) Ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, εἰς τὴν ἱςορίαν ἡ Ἐποχὴ, εἰς τὴν ἠθικὴν τὸ Καθῆκον, εἰς τὴν θρησκείαν ὁ Προορισμός.

Ἀλλὰ καὶ ταύτας δύναται ὁ γράφων νὰ τὰς κάμῃ νοητὰς, ἢ μὲ ὑποσημείωσιν τινὰ, ἢ, ὡς ἔλεγ' ἄλλοτε, τοπίζων τὴν λέξιν εἰς τοιοῦτον μέρος τῆς περιόδου, ὅπου δύναται νὰ τὴν μαντεύσῃ ὁ ἀναγνώστης, μόνον ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰς περικύκλῳ ταύτης ἄλλας λέξεις.

Τέταρτον ἔργον τοῦ κανονισμοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ ἀποφεύγῃ, ὅσον δύναται, τὴν φυσικὰ προξενουμένην ἀηδίαν ἀπὸ τὴν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν συνδέσμων, ἐπιῤῥημάτων, προθέσεων ἢ ἄλλων μορίων, τῶν αὐτῶν πτώσεων εἰς τὰ ὀνόματα, ἢ ἐγκλίσεων εἰς τὰ ῥήματα, εἰς βραχυλογίαν τῶν αὐτῶν φωνῶν τὴν ἤχησιν, ἢ τὴν ἐπισώρευσιν πολλῶν παρασίτων (ὡς τὰς ὀνομάζουν) λέξεων. Τῶν τοιούτων ἡ προσθήκη παραλύει τὸ ὕφος, ὡς ἐξεναντίας ἡ ἀφαίρεσις τὸ κάμνει γοργότερον, καὶ ἀκολούθως πλέον εὐάρεστον εἰς τὴν ἀκοήν. Ὁ λόγος πρέπει νὰ βαδίζῃ, ὡς στρατιώτης θαῤῥαλέος, ὄχι νὰ σύρεται, ὡς αἰχμάλωτος (1).

Ἐδῶ ἦτο τόπος καὶ καιρὸς νὰ προσθέσω πολλὰς ἄλλας φραστικὰς παρατηρήσεις καὶ κανόνας λεξικοὺς, ἂν μὲ τὸ ἐσυγχω-

---

(1) Πόσην ἀηδίαν ἤθελες πάθειν, ἂν σ' ἔλεγε τὶς, Ἦλθα διὰ νὰ σ' ἐπάρω, διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ φίλου μας· ὅστις ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ νὰ τρυγήσῃ τὰ ἀμπέλιά του· ἀντὶ νὰ εἴπῃ, Ἦλθα νὰ σ' ἐπάρω, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ φίλου μας, ὅπου ὑπῆγε νὰ τρυγήσῃ τὰ ἀμπέλια του, ἢ συντομώτερον, ὅπου ὑπῆγε διὰ τὸ τρύγος· ἐπειδὴ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ οὐδετέρου Τρύγος συγχωρεῖται νὰ προκριθῇ ὡς ἑλληνικώτερον ὁ Τρυγητός. Ἔλεγαν καὶ Ὁ Τρύγος καὶ Ἡ Τρύγη, καὶ ! τὶς ἔχει νὰ μᾶς πιστώσῃ ὅτι δὲν εὑρίσκετο εἰς κἀμμίαν διάλεκτον παλαιὰν καὶ τὸ οὐδέτερον, Τρύγος;

ροῦσεν ἡ ἀδυναμία μου. Τὰς ἀναβάλλω εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ παρόντος τόμου. Καὶ τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν ἐγράφησαν εἰμὴ διὰ τὰ σπουδάζοντα τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν μειράκια. Οἱ σημερινοί των διδάσκαλοι, πολλὰ διάφοροι ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, ἐμποροῦν νὰ τοὺς διδάξωσι πολὺ πλειότερα καὶ ὠφελιμώτερα, ἐὰν παραδίδοντες εἰς αὐτοὺς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν φροντίζωσιν ἐντάμα νὰ μεταφέρωσι τὴν προσοχήν των καὶ εἰς τὴν νέαν, καὶ νὰ ἀκονίζωσι τὸ πνεῦμά των, παραβάλλοντες τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην, καὶ διακρίνοντες τὰ δυνατὰ νὰ μιμηθῶσιν ἀπ' ὅσα χρεωστοῦν νὰ ἀποστρέφωνται.

Εἶναι ταύτης ὅμως ἄλλη ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα ὠφέλεια, χωρὶς τὴν ὁποίαν, ὡς τὸ εἶπα πολλάκις, ἡ εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς γλώσσης περιέργεια καταντᾷ εἰς σοφιστικὴν μωρολογίαν.

‛Επιθυμεῖς νὰ μορφώσῃς τοῦ νέου τὴν γλῶσσαν; μόρφωσε πρὸ πάντων τὰ ἤθη του‛ Επιθυμεῖς νὰ διορθώσῃς τοὺς προφορικοὺς ἢ τοὺς γραπτοὺς λόγους τῆς ψυχῆς του; ῥίζωσ' εἰς αὐτὴν πρώϊμα τοῦτον τὸν ἀπ' ὅλους ἐπαινούμενον καὶ εἰς πολλὰ ὀλίγους εὑρισκόμενον ΟΡΘΟΝ ΛΟΓΟΝ, ὅστις εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ὡς ἔλεγεν ὁ φιλόσοφος βασιλεύς (1). ‛Επιθυμεῖς νὰ τὸν διδάξῃς νὰ λαλῇ ὀρθά, μάθε τον πρῶτον νὰ συλλογίζεται ὀρθά. Φρόντισε ν' ἀποσπάσῃς ἀπὸ τὰ σπλάγχνα του τὰ πονηρὰ σπέρματα τῆς Φιλαρχίας, τῆς Φιλοκερδίας καὶ τῆς Φιληδονίας, τριῶν φαρμακερῶν πηγῶν, ὅθεν

(1) « Οὐδὲν διήνεγκε λόγος ὀρθὸς, καὶ λόγος δικαιοσύνης ». Μάρκ. Αὐρήλ. ΙΑ΄, 1, σελ. 110.

ἀναβλύζουν ὅλαι τῶν ἀνθρώπων αἱ δυςυχίαι, καὶ τὰς ὁποίας μόνη τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἀγάπη δύναται νὰ φράξῃ.

Ἀπὸ τὴν Φιλαρχίαν θέλεις φυλάξειν τὸν νέον, ἂν ἐμπνέῃς εἰς αὐτὸν τὴν μεγαλοφροσύνην, ἥτις εἶναι νὰ κρίνῃ ἐπίσης αἰσχρὸν νὰ δεσπόζῃ τοὺς ὁμοφυεῖς ἀνθρώπους του, ἢ νὰ γίνεται δοῦλος τινὸς ἐξ αὐτῶν, « Ἀνθρώπων δὲ μηδενὸς μήτε » τύραννον μήτε δοῦλον ἑαυτὸν καθιςὰς » ὡς ἔλεγε πάλιν ὁ φιλόσοφος βασιλεύς (1).

Πολέμει τὴν Φιλοκερδίαν μὲ τὴν διδαχὴν τῆς αὐταρκείας. Δίδασκέ τον νὰ ἀρκῆται εἰς τὰ ἀναγκαῖα, ἀκόμη νὰ προμηθεύεται καὶ τὰ χρήσιμα, ἀλλὰ νὰ μὴ βασανίζεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν περιττῶν. Κατάπεισέ τον, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπιθυμία ἔχει νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ καταςαθῇ δοῦλος ἢ τύραννος τῶν ὁμοίων του, ἤγουν νὰ ἀδικῇ, ἢ νὰ ὑποφέρῃ ἀδικούμενος καὶ καταφρονούμενος ἀπ' ἄλλους. Λάβε εἰς βοήθειαν τῆς διδαχῆς σου τὴν παλαιὰν Ἱςορίαν, καὶ ἐρώτησέ τον, ἂν προκρίνῃ τοῦ Μίδα ἢ τοῦ Κροίσου, παρὰ τοῦ Ἀριςείδου ἢ τοῦ Φωκίωνος τὴν φήμην. Πρόσθεσε εἰς αὐτὴν καὶ ὅ,τι βλέπει ἢ ἀκούει περὶ πολλῶν συγχρόνων του πλουσίων, ἂν ἀπέκτησαν τόσην εὐδαιμονίαν, ὅσην ἔχουν εὐτυχίαν εἰς τοῦ πλούτου τὴν ἀπόκτησιν.

Περὶ τῆς Φιληδονίας, παράγγελλέ τον ὄχι νὰ φεύγῃ τὰς ἡδονάς, ἀλλὰ νὰ διακρίνῃ (ὡς ἔλεγα καὶ ἄλλοτε) τὰς πρεπούσας εἰς

---

(1) Μάρκ. Αὐρήλ. Δ΄, λά, σελ. 31, τὸ ὁποῖον ἐμετάφρασεν οὕτως ἄλλος φιλόσοφος Γάλλος : Je suis desgousté de maistrise et actifve et passifve. MONTAIGNE, *Essais*, 7, page 29, édit. 1802.

τὸ Λογικὸν ζῶον ἀπὸ τὰς κτηνώδεις ἡδονάς· ὅτι διὰ τὴν ἀδιακρισίαν ταύτην μάλιστα καταφερόμεθα εἰς τὴν Φιλαρχίαν καὶ τὴν Φιλοκερδίαν. Ἀρχὰς καὶ πλοῦτον σπουδάζει ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἀδιακρίτως φιλήδονος, ὄχι διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἢ τὰ χρήσιμα, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ νὰ πληρόνῃ ὅλας του τὰς ἐπιθυμίας, δύο δηλαδὴ μέσα πλέον ἐπιτήδεια νὰ τὸν καταστήσωσι μετὰ πολλοὺς πόνους καὶ μόχθους (1) δοῦλον ἢ τύραννον, τόσον ἀφρονέστερον, ὅσον δέν του λείπουν ἄλλα πολλὰ μέσα, καὶ ἀνεξάρτητος νὰ φυλαχθῇ, καὶ τὰς ἡδονάς του νὰ πληρώσῃ, ἂν αἱ ἡδοναί του ἦν' ἀνθρώπου, ὄχι κτήνους ἡδοναί. Ἡ Πρόνοια μᾶς ἐπερικύκλωσε μὲ πολλὰς ἡδονὰς ἀνθρωπικὰς, σκοπὸν ἔχουσα νὰ μᾶς φυλάξῃ ἐλευθέρους, καὶ νὰ μᾶς γεύσῃ τὴν βασίλισσαν ὅλων τῶν ἡδονῶν, συνείδησιν λέγω, τολμῶσαν νὰ φωνάζῃ Δὲν ἠδίκησα ποτὲ κανένα (ἤγουν ἔζησα μεταξὺ τῶν ὁμοίων μου ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὄχι ὡς θηρίον) καθὼς τὸ

---

(1) Διὰ τοῦτο ὁ ΚΑΚΟΣ ἄνθρωπος ἐπονομάζεται μὲ ἄλλα δύο συνώνυμα ΠΟΝΗΡΟΣ καὶ ΜΟΧΘΗΡΟΣ (misérable). Αὐτοῦ τοῦ Κακὸς ἡ πρώτη καὶ κυρία σημασία ἦτον Ἄνανδρος (lâche). Οὕτως ἐξηγῶν εἰς τὰ μειράκια τὰς λέξεις, μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλεις σώσειν πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὴν Φιλαρχίαν καὶ Φιληδονίαν. Περὶ δὲ τῆς Φιλοκερδίας, λέγε εἰς αὐτοὺς συχνὰ, ὅτι Κερδὼ ὠνομάσθη ἡ ἀλώπηξ, διὰ τὴν πανουργίαν της, καὶ Κερδαλεόφρονα ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος τὸν πανοῦργον καὶ πλεονέκτην ἄνθρωπον. Τοιαύτη ἦτον ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους· καὶ διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Ἐπίκτητος, « Ἀρχὴ » παιδεύσεως ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις » (Διατρ. σελ. 42), καὶ » « Ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τὰ καθήκοντα ἔστιν εὑρίσκειν » (σελ. 96).

ἐκαυχᾶτο ὁ Σωκράτης (1), καθὼς τὸ ἐκαυχήθη ὁ μέγας τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης Ἀπόστολος (2).

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐλέχθησαν καὶ ἄλλοτε, ἐρανισμένα ἀπὸ τὴν παλαιὰν φιλοσοφίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν· ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ψάλλωνται καὶ νὰ μεταψάλλωνται συχνὰ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους εἰς τῶν μειρακίων τὰς νεαρὰς ἀκοὰς, ὡς ἐπῳδαὶ, διὰ νὰ μὴ δώσωσι κἂν ἀφορμὴν εἰς αὐτὰ νὰ λέγωσιν ὕστερα καταρώμενοι καὶ διδασκάλους καὶ γονεῖς, Δὲν ἠθέλαμεν ἀδικεῖν, ἂν μᾶς ἐδιδάσκετε παιδιόθεν πόσον μέγα καὶ φρικτὸν κακὸν εἶν' ἡ ἀδικία (3). Τοιαῦτα παραγγέλματα χρεωςοῦνται εἰς τὰ μειράκια καὶ ἀπὸ τοὺς διδάσκοντας εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ ἀπὸ τοὺς γράφοντας ἔξω τῶν σχολείων, ὡς προφυλακτικὰ τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ἠθικῆς αὐτῶν ὑγείας φάρμακα,

Ἀλλ' οὐδ' εἰς τοὺς πρεσβυτέρους τὴν ἡλικίαν εἶναι μάταια. Ἔχουν νὰ ὠφεληθῶσι καὶ οὗτοι ἀπ' αὐτὰ, ἐκεῖνοι κἂν, ὅσοι δὲν ἐφθάρησαν ὁλότελα ἀπὸ προτέραν ψευδοπαιδείαν, οὐδ' ἐςρέβλωσαν τὴν ὀρθότητα τοῦ λογικοῦ μὲ τὴν λογιότητα.

---

(1) « Ἠδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὐδὲ χείρω ἐποίησα » (Ξενοφ. Ἀπομνημ. Δ, VIII, § 10). ═══ (2) « Οὐδένα ἠδικήσαμεν, » οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν » (Β' πρὸς Κορινθ. ζ' 2). ═══ (3) « Εἰ γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ πάντων ὑμῶν, καὶ ἐκ » νέων ἡμᾶς ἐπείθετε, οὐκ ἂν ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν· ἀλλ' » αὐτὸς αὑτοῦ ἦν ἕκαςος ἄριςος φύλαξ, δεδιὼς, μὴ ἀδικῶν τῷ μεγίςῳ » κακῷ ξυνοικοίη », (Πλάτων, Πολιτ. II, σελ. 367).

Καὶ τοιοῦτοι εἶναι μέγα μέρος τοῦ κοινοῦ λαοῦ, μακάριοι, ὅτι τοὺς ἔλειψε τὸ ὀλέθριον εἰς τοὺς κακῶς ἀναθραμμένους ὅπλον τῆς λογιότητος! —Καὶ τοῦτο μ' ἐπιςρέφει εἰς τὸ προκείμενον.

Εἰς τὸ παρὸν δεύτερον Ἀλφάβητον θέλει ἀπαντήσειν ὁ ἀναγνώςης πολλὰ ἠθικὰ παραγγέλματα (1)· μὴ τὰ ξενισθῇ ὡς ἀνοίκεια εἰς Λεξικόν. Τὸ σύνταγμά μου δὲν εἶναι κυρίως Λεξικὸν, ἀλλ' ἐτυμολογεῖ μέρος τι μικρὸν λέξεων. Καὶ ἐπειδὴ, γραμμένον εἰς κοινὴν γλῶσσαν, φυσικὰ μέλλει νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους μὴ γνωρίζοντας παρὰ ταύτην μόνην τὴν γλῶσσαν, ;τίς ἔχει νὰ μὲ κατακρίνῃ, ὅτι εἰς τὰ περὶ ὀρθότητος τῆς γλώσσης ἐπροσκόλλησα τὰ περὶ ὀρθότητος τοῦ λογικοῦ; Ἀχώριςα ἓν ἀπὸ τἄλλο χρεωςεῖ νὰ προβάλλῃ τὰ δύο ταῦτα σήμερον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ὅςις ἐπιθυμεῖ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ γένους του.

Ἐλευθερώθημεν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν τυράννων, ἀλλὰ μᾶς μένουν ἔτι νὰ διασπάσωμεν ἀσυγκρίτως ἰσχυρότερα ἄλλα χάλκινα δεσμὰ, τῆς ψυχῆς μας τὰς ἀλόγους ἐπιθυμίας. Τὰ πρῶτα διασπάζονται μὲ ἐξορισμοὺς ἢ φόνους τυράννων, μέσα ὡσεπιπολὺ ἀνωφελῆ, κἄποτε δὲ καὶ πρόξενα βλάβης (2)·

---

(1) Τοιαῦτα εἶναι τὰ εἰς τὰς λέξεις Ἐνάρετος, Φύσις, Χρέος, Χύσις ἀςέρων, Ψηφᾶς, Ψηφοφαγῶ, Ψυχικὸν, καὶ πολλὰς ἄλλας.

(2) Μεταξὺ τῶν παραδομένων ἀπὸ τὴν ἱςορίαν πολλῶν τυραννοκτόνων, μόνον σχεδὸν τὸν Βροῦτον πιςεύω ὅτι ἐτυραννοκτόνησε κινούμενος ἀπὸ εἰλικρινῆ ἔρωτα τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας. ;Καὶ

τῶν δευτέρων ἡ διάσπασις ἐνταφιάζει χωρὶς ἀναςάσεως ἐλπίδα αὐτὴν τὴν τυραννίαν.

Τὸ Ἀλφάβητον τοῦτο περιέχει πολλὰς λέξεις νομικάς, πολλὰς τῆς φυσικῆς ἱςορίας φυτῶν, ζώων, ὀρυκτῶν· καὶ ἐπεθυμοῦσα νὰ τὸ αὐξήσω μὲ πολὺ πλειότερα παντοδαπῆς ὕλης ὀνόματα. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἀνεβάλθησαν εἰς ἄλλο τρίτον Ἀλφάβητον, τὸ ὁποῖον ἑτοιμάζω χωρὶς σκιὰν ἐλπίδος νὰ ἐκδώσω.

Παρακαλῶ, τελευταῖον, τὸν φιλάνθρωπον ἀναγνώςην, ὅ,τι κεφάλαιον τοῦ Γλωσσαρίου διαβάζῃ, νὰ φροντίζῃ νὰ βλέπῃ ἂν εὑρίσκεται ὅμοιόν του δεύτερον εἰς τὰς τελευταίας Προσθήκας και διορθώσεις (1), νὰ ἐρευνᾷ προσέτι, ὁσάκις ἀμφιβάλλει, καὶ τὸν λεξικὸν ἑλληνικὸν πίνακα, καὶ νὰ ἐνθυμᾶται πάντοτε, ὅτι ἀναγινώσκει Ἄτακτα.

Ἰουνίου 22, 1832.

μ' ὅλον τοῦτο τί ἐκατόρθωσεν; Ἐπετάχυνε τὴν παντελῆ διαφθορὰν τῶν ἠθῶν, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας τῶν Ῥωμαίων· καὶ τὸ παράξενον εἰς πᾶσαν ἀκοήν, τοῦ Βρούτου ἔργον εἶναι καὶ οἱ μετὰ σχεδὸν δεκαὲξ ἑκατονταετηρίδας πατήσαντες τὴν Ἑλλάδα ἔσχατοι τύραννοι, ἐπειδὴ εἰς ὅλον τὸ μακρὸν χρονικὸν τοῦτο διάςημα, δὲν ἐγεύθησαν πλέον οὔτε Ῥωμαῖοι οὔτε Ἕλληνες ἐλευθερίαν. Ἂν δὲν ἐτυραννοκτονεῖτο ὁ Καῖσαρ, ἴσως ἤθελαν λάβειν ἄλλην μορφήν, ἴσως τρέξειν ἄλλον δρόμον τὰ πράγματα.

(1) Ἀπὸ σελ. 709 ἕως 726.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ.

ὌΝ. οὐσ. σημαίνει	ὌΝΟΜΑ οὐσιαστικόν.
— ἐπίθ.	— ἐπίθετον.
— ἐνικ.	— ἑνικόν.
— πληθ.	— πληθυντικόν.
— ἀρσ.	— ἀρσενικόν.
— θηλ.	— θηλυκόν.
— οὐδέτ.	— οὐδέτερον.
— συγκρ.	— συγκριτικόν
— ὑπερθ.	— ὑπερθετικόν.
— ὑποκορ.	— ὑποκοριστικόν.
ῬΗΜ. μεταβ.	ῬΗΜΑ μεταβατικόν.
— ἀμετάβ.	— ἀμετάβατον.
— μέσ.	— μέσον.
— παθ.	— παθητικόν.
ΜΕΤΟΧ.	ΜΕΤΟΧΉ.
Ἐπίῤῥ. χρονικ.	ἘΠΊῤῬΗΜΑ χρονικόν.
— τοπικ.	— τοπικόν.
ΛΈΞ. κυρ. σημαίνει.	ΛΈΞΕΙΣ κύριαι.
— μεταφορ.	— μεταφορικαί.
— ἁπλ.	— ἁπλαῖ.
— σύνθ.	— σύνθετοι.
— συνών.	— συνώνυμοι.
— ὀξύτ.	— ὀξύτονοι.

ΛΈΞ. παροξ. ἢ προπαροξ. σημαίνει.	ΛΈΞΕΙΣ παροξύτονοι, ἢ προπαροξύτονοι.
— περισπ. ἢ προπερισπ. .	— περισπώμεναι, ἢ προπερισπώμεναι.
— κοιν.	— κοιναί.
— χυδ.	— χυδαϊκαί.
— Ἑλλ.	— Ἑλληνικαί.
— τοῦ παρακμ. ἑλλ. . .	— τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ.
— Ῥωμ. ἢ Λατιν. . . ,	— Ῥωμαϊκαί, ἢ Λατινικαί.
— Γραικορ.	— Γραικορωμαϊκαί.
— Ἑλλειπτικ.	— Ἑλλειπτικαί.
— Ἑβδομ.	— τῶν Ἑβδομήκοντα.
— Π. Δ.	— τῆς Παλαιᾶς διαθήκης.
— Ν. Δ.	— τῆς Νέας διαθήκης.
— Δ.	— αἱ ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον.
— Σ.	— αἱ ἀπὸ τὸν Σομαυέραν.
— ΓΓ.	— αἱ ἀπὸ τὸ Γραικογερμανικὸν Λεξικόν.
— ΓΛ.	— αἱ ἀπὸ διάφορα παλαιὰ Γλωσσάρια.

ΓΛΩΣΣΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ.

ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

* **ΑΒΑΡΙ͂Α.** Ἀβαρίαν ὀνομάζομεν, ὡς ὀνομάζεται καὶ εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς νεωτέρας γλώσσας (avarie), τὴν ὁποίαν πληρόνουν ἀναλόγως ζημίαν οἱ ἔχοντες πραγματείας εἰς πλοῖον, σωσμένον ἀπὸ ναυάγιον, διὰ τῆς ἐκχύσεως πολλῶν ἢ ὀλίγων φορτίων. Ἐπειδὴ ἡ ἔκχυσις γίνεται διὰ κοινὴν τῶν πλεόντων σωτηρίαν, δίκαιον ἐκρίθη νὰ πληρόνεται ἡ ζημία ἀπὸ τὰς σωσμένας πραγματείας εἰς τὸν ζημιωθέντα τὰς ἰδικάς του.

Ἐτυμολόγησαν τὴν λέξιν τινὲς ἀπὸ τὸ Ἑλλην. Βάρις (navire), καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸ Γερμανικὸν hafen (Havre). Ἴσως εἶναι ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὄχι τὸ Βάρις, ἀλλὰ τὸ Βάρος (poids, charge), μὲ τὸ ϛερητικὸν ᾱ, Ἀβαρὴς (léger) ἐπίθετον, καὶ ἐκ τούτου οὐσ. θηλ. Ἀβαρία, ἤγουν ἐλάφρωσις, ἀνακούφισις (allégement). Εἰς τὰς θαλασσοταραχὰς ἐκχύνονται τὰ φορτία, διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ τὸ πλοῖον, καὶ ἀκολούθως νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸ ναυάγιον, ὡς συνέβη εἰς τοῦ Ἰωνᾶ τὸ ταξείδιον « Ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ » πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν » (Ἰων. α', 5).

ἈΒΑΡΫ́, ΓΓ. Δ. Τὸ σημειόνουν καὶ οἱ δύο ὡς συνώνυμον τοῦ Ὀρίγανον (χυδ. Ῥίγανον), Ὀρίγανος, θηλ. Ἑλλ. (origan). Ἡ λέξις ἐλογίζετο Μακεδονική, κατὰ τὸν Ἡσύχιον « Ἀβαρὺ,

» ὀρίγανον· ΜΑΚΕΔΟΝΊΑ » Ἔπρεπε νὰ ἦναι ΜΑΚΕΔΌΝΕΣ, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ Ἡσυχίου. Ἀλλ' ὁ Μεῦρσιος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Δουκάγγιος (λέξ. Μακεδονίσιον), τὸ ἐνόμισαν ὡς ὄνομα φυτοῦ, τοῦ Μακεδονησίου (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 297), τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τὶ κοινὸν μὲ τὸ Ὀρίγανον.

ἌΒΙΑ. Πρόσθες εἰς τὰ σημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 4) ὅτι συνωνυμεῖ μὲ τὸ Γυνὴ κυησίτοκος, τοῦ Ἱπποκράτους (ἡ κνῶσα, ἤγουν φθείρουσα τὰ ἔμβρυα), κατὰ τὴν προβληθεῖσαν διόρθωσιν εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου (Μέρος III, σελ. 3) ἀντὶ τοῦ πάλαι γραφομένου Μυησίτοκος, τὴν ὁποίαν ἐμνημόνευσε πρῶτος ὁ Σνεϊδέρος, καὶ ἀπεδέχθησαν (βλέπω τώρα) καὶ οἱ νέοι ἐκδόται τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου.

ἈΒΟΉΘΗΤΟΣ καὶ ἈΒΌΗΘΟΣ, Σ. ΓΓ. Ἐκρίθησαν ὡς διόλου ταὐτόσημα· συγχωρεῖται ὅμως νὰ διακριθῶσι μὲ κομψείαν τῆς γλώσσης οὕτως. Ἀβοήθητος εἶναι ὁ μὴ ἔχων βοήθειαν· Ἀβόηθος, ὁ μὴ ἔχων βοηθόν. Ὁ Ἀβοήθητος ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ βοηθούς, ἀλλὰ μὴ θέλοντας ἢ μὴ δυναμένους νὰ τὸν βοηθήσωσιν· ὁ Ἀβόηθος δὲν ἔχει κἀνένα παρόντα βοηθόν. Ὁ Ἀβόηθος εἶναι καὶ Ἀβοήθητος· ἀλλ' ὁ Ἀβοήθητος ὄχι ἐξάπαντος καὶ Ἀβόηθος. Ἀβόηθος, παραδείγματος χάριν, ἐμπορεῖ νὰ λέγεται, ὅστις καταφρονήσας τὸν σκοπὸν τοῦ δημιουργοῦ « Οὐ καλὸν » εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ ΒΟΗΘΟΝ κατ' » αὐτὸν » ἀποστρέφεται τὸν νόμιμον γάμον.

Εἰς τῶν Ἑβδομήκοντα τὸ « Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρωπος ἈΒΟΗ» ΘΗΤΟΣ » (ψαλμ. πή, 4) φέρεται διάφορος γραφή, ἈΒΌΗΘΟΣ.

ἈΒΌΛΕΤΟΝ. Ζ. Βολετός.

ἌΒΟΛΟΣ (incommode), Δ. Ζ. Βολή.

ἈΒΡῚ (algue), Δ. Σ. Ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Βρύον, καὶ κατὰ

πλεονασ ἐν τοῦ ᾱ Ἄβρυον, Ἀβρὺ, Ἀβρί. Συνώνυμον ἔχομεν τὸ Φύκιον, Σ. καὶ τοῦτο Ἑλλ. Ζ. Φύκια.

ἈΓΑΘᾺ, τὰ ὑπάρχοντα (les biens), τὰ πρὸς ἀπόλαυσιν χρήσιμα, καὶ ἐξαιρέτως τὰ ἀπὸ τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας. Συχνὰ μεταχειρίζεται τὴν λέξιν ὁ Ξενοφῶν (Κύρ. παιδ. IV, 4, § 4) « Ὅτι μεστὴ εἴη [ἡ χώρα] καὶ οἰῶν καὶ αἰγῶν καὶ βοῶν » καὶ ἵππων καὶ σίτου, καὶ πάντων ἀγαθῶν ». Κα συχνότερα οἱ Ἑβδομήκοντα (Δευτερονομ. ς', 11) « Οἰκίας πλήρεις πάν- » των ἀγαθῶν.... ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας κ. τ. λ. » Ὅθεν καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. ιβ', 19) τὸ « Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ » ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ κ. τ. λ. ».

* ἈΓΑΘΟΣΎΜΒΟΥΛΟΣ, ὅστις δίδει ἀγαθὰς συμβουλάς. Τὸ ἐπῆρα ἀπὸ τὰ Γλωσσάρια « Ἀγαθοσύμβουλος, be- » nesuasor ».

ἈΓΆΛΙΑ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 4) πρόσθεσε, ὅτι καὶ τὸ διπλόνομεν πολλάκις, Ἀγάλια, Ἀγάλια (tout doucement), ὡς λέγομεν καὶ Σιγὰ, σιγά· τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι Ἰταλισμὸς (pian piano)· ἐπειδὴ τὸ ἐδίπλονον καὶ οἱ παλαιοὶ (Εὐριπίδ. Ὀρ. 140),

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε ——————————

ἌΓΑΛΜΑ. Ζ. Ξόανον.

ἈΓΆΠΗ. Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ ἔλεγαν καὶ εἰς σημασίαν τῆς ἐλεημοσύνης (aumône), ὡς οἱ Γάλλοι τὸ charité, οἷον « Ποίησόν μοι ἀγάπην » Δ.

ἈΓΓΕΛΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜῸΣ, Σ. Οὕτως ὀνομάζουν οἱ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν εἰς τῶν Δυτικῶν τὴν ἐκκλησίαν μεταχωρήσαντες Γραικοὶ τὸ « Θεοτόκε παρθένε κ. τ. λ. » (Ave Maria).

ἈΓΓΡΊΖΩ (Ἄτακτ. II, σελ. 7). Τὰ Γλωσσάρια φέρουν « Ἀγγρίζω, irrito, Ἀγγρισμὸς, irritatio, Ἀγγριστὴς,

» irritator ». Προσθέτοντες τὴν πρόθεσιν λέγομεν Ἐξαγγρίζω (aigrir, fâcher), ὅθεν ἡ χυδαία μετοχὴ τοῦ Σ. Τζικρισμένος (rechigné), ἀπὸ τὸ Ἐξαγγρισμένος ἢ Ἐξηγγρισμένος, ὡς ἀπὸ τὸ Ἐξώφλοιον ἔπλασαν τὸ Τζώφλιον.

ἈΓΙΑΣΜΑΤΕΡΟΝ, Δ. Σ. χυδ. ἀντὶ τοῦ Ἁγιασματήριον (bénitier). Οἱ παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζαν Περιῤῥαντήριον.

ἈΓΛΗΓΟΡΑ, οὐσ. θηλ. Ζ. Χρυσόξυλον.

ἈΓΟΡΑΣΤΟΝ. Ζ. Πρατικόν.

ἈΓΟΣ, Σ. Ἀγωγὸς, Σ. (aqueduc). Ὑδραγωγὸς, Ὑδραγώγιον, Ἑλλ.

ΑΓΡΑ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα. Ζ. Ἀμελάγρα.

ἌΓΡΕΛΟΣ, οὐσ. ἀρσ. μὲ συνώνυμον Ἀγριελία Σ. Δ. Ἀγριέλιον, οὐδέτερ. Δ. Ἀγριέλαιος καὶ Ἀγριελαία, Ἑλλ. Πρόσθεσε εἰς τὰ σημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 11), ὅτι κατὰ τὸν Σουΐδαν, καὶ τὸν Ζηνόβιον, ἐλέγετο Ἄγριππος ἀπὸ τοὺς Λάκωνας· « Λάκωνες τὴν ἀγρίαν ἐλαίαν, Ἄγριππον καλοῦσι » Ζηνοβ. I, 60). Ὁ Ἡσύχιος τὸ γράφει διὰ τοῦ φ Ἄγριφος· καὶ οὕτω πρέπει νὰ γράφεται, ἢ κἂν δι᾽ ἑνὸς π Ἄγριπος, ἀπὸ τὸ Γρίφω καὶ τὸ στερητικὸν α, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος λέγει « Γριφόμενα, γραφόμενα, ἢ ἐπανειλούμενα » καὶ « Γριφάσθαι » (γρ. Γριφάσαι), γράφειν· οἱ δὲ, ξύειν καὶ ἀμύσσειν· Λά» κωνες ». Ὅθεν φαίνεται καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ Γαλλικοῦ Greffer, διότι ὁ Ἄγρελος (olivier sauvage) εἶναι ἀληθῶς ἐλαία ἄγριφος (olivier non greffé).

ἈΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟΣ, ὁ ἄγριος τοὺς τρόπους ἄνθρωπος, ὁ ἀκοινώνητος (sauvage). 2) Ὠνόμασαν οὕτω καὶ τὸν Σάτυρον (Satyre), Δ.

ἈΓΡΙΜΙΟΝ, Σ. Δ. εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 12) πρόσθεσε, ὅτι καὶ Ἀγρίμιον εἰδικωτέρως ὀνομάζουν οἱ

Γραικοί, κατὰ τὸν Βελλώνιον, τὸ Bouquetin τῶν Γάλλων. Ζ. Πλατώνιον.

* ἈΓΡΙΟΒΙΟΛΈΤΑ. Ζ. Χαμαΐον.

ἈΓΡΙΟΜΆΡΟΥΛΟΝ. Ζ. Πικραλίδα.

ἈΓΡΙΟΜΌΧΘΗΡΟΝ, Δ. Οὕτως ἤκουσ' ὁ Βελλώνιος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀνομάζοντας τὸν Ἀγριόχοιρον (sanglier). Τὸ Μοχθηρὸν, ὀνομαζόμενον ἀπὸ τὸν Πτωχοπρόδρομον (Ἀτακτ. I, σελ. 191) Μουχτερὸν, ἐξήγησα κακῶς Γάδαρον, ἀπατηθεὶς ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον, ὅςτις εἰς μὲν τὸ Μοιχθερὸν (σελ. 944) σιωπᾷ τὴν ἐξήγησιν· εἰς δὲ τὸ Μοχθηρὸς (σελ. 967) τὸ ἐξηγεῖ Asinus. Μουχτερὸν ὀνομάζουν οἱ χωρικοὶ τῆς Χίου τὸν χοῖρον.

* ἈΓΡΙΟΠΙΠΕΡΊΑ. Ζ. Ὑδροπίπερον.

ἈΓΡΙΌΧΟΙΡΟΣ, Δ. Ζ. Ἀγριομόχθηρον.

ἈΓΡΟΓΕΊΤΩΝ (voisin de campagne), Δ.

ἈΓΡΌΣΚΥΛΟΣ, (chien de campagne), Δ.

ἈΓΩΓΌΣ. Ζ. Ἀγός.

* ἈΔΡΆΓΑΝΤΟΣ. Ζ. Τραγάκανθα.

ἈΕΤΌΝΥΧΟΝ, οὐσ. οὐδέτερ. Δ. Ἀτόνυχος, οὐσ. ἀρσ. Σ. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ Leontopodium, ὁ Σ. pié corvino (σημαῖνον Κορακόνυχον). Εἶναι τοῦ γένους τῶν Γναφάλων (gnafales). Ἴσως τὸ Λεοντοπόδιον τοῦ Διοσκορίδου (IV, 131), τὸ Gnaphalium leontopodium τοῦ Λινναίου.

* ἌΖΥΓΟΣ (déparié, dépareillé).

ΑἾΓΑ (chèvre), Σ. Ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν (τοῦ Αἴξ) Αἶγα, ἐσχηματίσαμεν ὀνομαςικὴν, Ἡ αἶγα. Δὲν εἶναι νεωτερισμὸς ἢ μετάπλασις· Αἰγὰς πληθ. ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. Θ', 203), μίαν ἀπὸ τὰς Ἀχαϊκὰς πόλεις τῆς Πελοποννήσου, καὶ πάλιν Αἰγὰς (αὐτόθ. ν', 21) πόλιν ἄλλην τῆς Εὐβοίας, ὅθεν τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Ὁ Στράβων (VIII, σελ. 386-387) μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ Ἀχαϊκὴ πόλις ὠνομάζετο καὶ

πληθυντικῶς αἱ Αἰγαὶ καὶ ἑνικ. ἡ Αἰγά, ἀπὸ τὴν Αἶξ (ὄνομα τοῦ ζώου εὐθεῖαν. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἀμμώνιον σημειώσεις (σελ. 230) τοῦ Οὐαλκενάρου.

ΑΊΜΑΤΌΝΩ, Σ. μολύνω μὲ αἷμα. Αἱματωμένος τὰ χέρια, ἢ Μὲ χέρια αἱματωμένα (avec des mains ensanglantées), ὡς ὁ Εὐριπίδης (Βακχ. 1133) « Ἡματωμένη χεῖρας ».

ΑΊΜΟΜΙΞΊΑ Ζ. Σμίγω.

ΑἸΣΘΆΝΟΜΑΙ. Ζ. Αἰσθήσομαι.

ΑἸΣΘΉΣΟΜΑΙ. Ὁ Σ. παρέδραμε τὸ Αἰσθάνομαι, καὶ βάλλει εἰς τόπον αἰτοῦ τὸ Αἰσθήσομαι. Δὲν εἶναι βάρβαρος λέξις, ἂν τὸ ὀρθογραφήσῃς, Αἰσθίζομαι, καὶ τὸ φυλάξῃς εἰς καιρὸν χρείας ὡς συνώνυμον τοῦ Αἰσθάνομαι. Τρεῖς τύπους ἀχρήστους τοῦ ῥήματος εἶχαν οἱ παλαιοί, Αἴσθω, Αἰσθέω καὶ Αἰσθάνω. Ἀπὸ τὸν τρίτον ἔμεινε τὸ Ἀποθετικ. Αἰσθάνομαι, τοῦ ὁποίου τὸν μέλλοντα Αἰσθήσομαι ἐδανείσθησαν ἀπὸ τὸν δεύτερον, καὶ τὸν ἀόριστον Ἠσθόμην, ἀπὸ τὸν πρῶτον. Ἀλλὰ τὸ Αἰσθέω, πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο εἰς καμμίαν διάλεκτον καὶ Αἰσθίζω, ὡς φέρονται τὸ Πολεμέω καὶ Πολεμίζω, Σακκέω καὶ Σακκίζω, Τειχέω καὶ Τειχίζω, περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις (σελ. 25).

Ἐνδεχόμενον ἀκόμη νὰ ἐλέγετο καὶ Αἰσθύσσομαι ἀπὸ ἄχρηστον παλαιόν, ἢ καὶ χρηστὸν εἰς καμμίαν διάλεκτον, Αἰσθύσσω. Τὸ Αἴσθω καὶ Αἰσθύσσω ἀναλογεῖ μὲ τὰ χρηστὰ Αἴθω καὶ Αἰθύσσω.

ΑἸΣΘΊΖΟΜΑΙ. Ζ. Αἰσθήσομαι.

* ΑἸΣΘΎΣΣΟΜΑΙ. Ζ. Αἰσθήσομαι.

* ΑἼΤΙΟΣ, Σ. Τὸ σημειόνει ὡς ἑλληνικὴν λέξιν (qui est la cause de). Ζ. Συναίτιος.

ἈΚΑΝΕΤΟΣ, καὶ Φθάνω. Ζ. Ἱκανετός.

ἈΚΑΝΩ͂. Μὲ συνώνυμ. Φθάνω, Σώνω, Σ. Ἐχυδαΐσθη ἀπὸ

τὸ Ἱκανέω, τὸ ὁποῖον καὶ Ἱκανεύω (χυδ. Ἱκανεύγω, ΓΓ.) λέγεται. Ζ. Ἱκανετὸς, Συμφθάνομαι, καὶ Φθάνω.

* ἈΚΑΫΚΑΛΟΣ. Ζ. Κάκαρον.

ἈΚΟΛΟΥΘΊΑ. Ζ. Φιλακόλουθος.

ἈΚΟΛΟΥΘΩ͂ (Ἄτακτ. ΙΙ, σελ. 23). Πρόσθεσε εἰς τὴν τρίτην σημασίαν, ἀπὸ τὸν Στράβωνα (ΙΙΙ, σελ. 165) « Ἀφ' » οὗ καὶ λοιμικαὶ νόσοι πολλάκις ἠκολούθησαν ».

ἈΚΌΝΗ. Ζ. Λιλάδι.

ἈΚΌΝΙΤΟΝ. Ζ. Ψιάκι.

ἈΚΟΝΩ͂. Ζ. Τροχίζω.

ἈΚΡΙΒΌΣ. Ζ. Σφικτός.

ἈΚΡΟΔΆΚΤΥΛΟΝ, (pouce), Δ.

* ἈΚΡΟΣΥΜΦΈΡΩ. Ζ. Συνέρχομαι.

ἈΚΡΌΧΝΑΡΟΝ (extrémité de la plante du pied, la pointe du pied), Δ. Ἀπὸ τὸ Ἄκρον, καὶ τὸ Ἰχνάριον ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἴχνος.

ἈΚΡΩΝΆΡΙΟΝ (Ἄτακτ. ΙΙ, σελ. 27), Δ. Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Λουκιανοῦ (Λεξιφαν. § 6) ἐξηγῶν τὴν κακόζηλον φράσιν « Δίχηλα ὕεια » λέγει· « Τὰ τῶν ποδῶν ἄκρα τῶν ὑῶν.... » ἅπερ φασὶν Ἀκρωνάρια ».

ἈΛΕΚΆΤΗ. Ζ. Λεκάτη.

ἈΛΕΠΟΫ́, οὐσ. θηλ. (renard), Δ. Σ. Ἀλουποῦ, Δ. Ἀλώπηξ Ἑλλ. Ἀλωπὼ, οῦς Ἑλλ. « ἈΛΩΠΩ͂, ἡ Ἀλώπηξ » λέγει ὁ Ἡσύχιος (ἀπὸ διορθώσεως), ἀντὶ τοῦ ἈΛΩΠΆ. Βεβαιοῦται ἡ διόρθωσις ἀπὸ τὸ πληθ. Ἀλωποὶ (κατὰ τὸ Λητὼ, Λητοί), εὑρισκόμενον εἰς τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου (Πρὸς Ἀντιοχ.)· « Οὗτοι γάρ εἰσι θῶες, ἀλωποὶ, ἀνθρωπόμιμοι πί» θηκοι». Λαλεῖ περὶ τῶν εἰς τοὺς χρόνους του ψευδοδιδασκάλων.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον ὀνομάζεται ἡ Ἀλώπηξ καὶ Κερδὼ οῦς, καὶ Μιμὼ οῦς, Ἑλλ.

ἈΛΕΤΡΆΣ, Σ. κατὰ τροπὴν τοῦ ρ̄ εἰς τὸ λ̄, ἀπὸ τὸ Ἀροτὴρ Ἑλλ. ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ Ἀροτρεύς. Ἑλλ. (laboureur).

ἈΛΕΤΡΙᾺ, αὐλακιὰ (sillon), Σ. Αὖλαξ, Ἑλλ.

ἈΛΕΤΡΊΖΩ (labourer), Σ. Ἀροτριῶ, Ἀροτριάζω, Ἀροτρεύω, Ἑλλ.

ἌΛΕΤΡΟΝ (charrue), Σ. Ἄροτρον, Ἑλλ.

ἈΛΕΤΡΟΠΌΔΙΟΝ (soc de charrue), Δ. Ἀροτρόπους Ἑλλ. Ὕνις ἢ Ὕννις, Ἑλλ.

ἈΛΕΥΡΌΚΟΛΛΑ, Ζ. Πλασόκολλα.

ἈΛΉΘΕΙΑ. « Ἀλήθεια (ἢ Ἀλήθειαν) λέγουν, ὅτι κ. τ. λ. » Φράσις ἰδία τῆς γλώσσης, καταρχὰς μάλιςα τῶν παροιμιῶν, οἷον « Ἀλήθειαν λέγουν, ὅτι Τῶν τρελῶν ἡ χαρὰ δὲν κρατεῖ » πολὺν καιρὸν » Παρόμοια ὁ Καλλίμαχος (Ἐπιγρ. θ'),

Ὤμοσεν· ἀλλὰ λέγουσιν ἀληθέα, Τοὺς ἐν ἔρωτι
Ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων.

*ἉΛΙΕΎΩ. Ζ. Ὀψαρεύω.

ἉΛΙΣΊΑ. Ζ. Σταχτόνερον.

ἈΛΙΦΑΣΚΊΑ. Ζ. Φασκομηλία.

ἈΛΛΑΞΌΠΙΣΤΟΣ, (renégat), Σ.

ἈΛΛΉΘΩΡΟΣ. Ζ. Στραβοθωρῶ.

ἈΛΛΟΓΥΡΊΖΩ (κακὰ τὸ γράφει ὁ Σ. μὲ ἓν λ̄), σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἄλλῃ, Ἑλλ. (κοιν. Ἀλλοῦ) καὶ τὸ Γυρίζω. Ἐκτρέπομαι, Ἑλλ. (se détourner). « Ἐκτρέπεταί με νῦν ἁπαντῶν » λέγει ὁ Δημοσθένης (Περὶ παραπρεσβ. σελ. 411), ἤγουν ἀλλογυρίζει, ὅταν με ἀπαντήσῃ. Ἀλλογύρισμα, οὐσ. οὐδέτ. (détour). Ζ. Ἀλλόγυρον.

ἈΛΛΟΓΎΡΙΣΜΑ. Ζ. Ἀλλογυρίζω.

ἈΛΛΌΓΥΡΟΝ, οὐσ. οὐδ. Σ. καὶ Ἀλλόγυρος, οὐσ. ἀρσ. (détour, voie détournée), Ἐκτροπὴ, Ἑλλ.

ἌΛΛΟΣ ἚΝΑΣ (un autre). ἌΛΛΗ ΜΊΑ, (une

autre), ἀντὶ τοῦ Ἕτερος καὶ Ἑτέρα, Ἑλλ. Παρόμοια ὁ Ἡρόδοτος (I, 151)· « Ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκέεται πόλις, καὶ ἐν » τῇσι ἑκατὸν νήσοισι καλεομένῃσι ἄλλη μία ».

ἈΛΛΟΥΣΝΟΙΆΖΩ, παραλογίζω (extravaguer), Σ. ἀπὸ τὸ προσημειωθὲν (Ἄτακτ. II, σελ. 32) Ἀλλογνοῶ, Ἀλλοφρονῶ, Ἑλλ. « Ἀλλογνοῶν, ὁ παραφρονῶν, ὁ οἷον ἄλλα γι- » νώσκων παρὰ τὰ ὄντα. Οὕτω δὲ καὶ τὸ Ἀλλοφρονήσας εἴρηται » πρὸς αὐτοῦ » Γαλην. Ἐξηγησ.

* ἈΛΟΓΌΜΥΛΟΣ. Ζ. Νερόμυλος.

ἈΛΟΓΟΦΆΓΙΣΣΑ. Ζ. Ἀνδρογυναίκα.

ἈΛΣΟΦΎΛΑΚΕΣ, Δ. Garde-forêts.

ἈΛΦΆΔΙ (niveau, aplomb, équerre), Σ. ἀπὸ τὸ Ἀλφάδιον ὑποκορ. τοῦ Ἄλφα, πρώτου ὀνόματος τοῦ ϛοιχείου, διὰ τὸ σχῆμά του παρόμοιον τοῦ Α. Κατωτέρω ὀνομάζεται καὶ Στάφνη, Σ. κατὰ χυδ. ἀλλοίωσιν ϛοιχείων ἀπὸ τὸ Στάθμη, Ἑλλ. (cordeau).

ἈΛΦΑΔΙΆΖΩ (niveler), Σ.

ἈΛΦΑΔΙΑΣΤῊΣ (niveleur), Σ.

ἈΛΩΠΟΥ͂. Ζ. Ἀλεποῦ.

ἈΜΆΡΑΝΤΟΣ. Ζ. Σταθόρι.

ἈΜΕΛΆΓΡΑ (indolence, nonchalance, insouciance), Δ. Ἀκηδία, Ἑλλ. ὁ τύπος σημαίνει ἐπίτασιν Ἀμελείας, ἐσχάτην ἀμέλειαν, κατὰ τὸ Κουφάγρα, Νυϛάγρα, Σκοτεινάγρα (ténèbres épaisses), Τυφλάγρα (cécité complète), Δ. οἷον (Ἀπολλ. τοῦ ἐν Τυρ.),

Καὶ μὴ λογιάζεις νὰ χαθῇς ἐδῶ ϛὴν σκοτηνάγρα,
Καὶ δίωξε ἀποπάνω σου τὴν τόσην ἀμελάγρα.

* ἈΜΕΤΆΣΤΡΕΠΤΟΣ. Ζ. Ἄϛρεπτος.

ἈΜΕΤΡΟΒΑΘῊΣ, Σ. ἄμετρον βάθος ἔχων (démesurément profond)· « Ἀπειρεσίη γὰρ ἀμετροβαθής τε θά-

» λασσα » εἶπεν ὁ Ὀππιανὸς (Ἁλιευτ. I, 85). Ὁ Σ. δὲν ἔχει πλὴν τοῦτο τὸ σύνθετον καὶ τὸ Ἀμετρόκακος (excessivement méchant), καὶ τοῦτο Ἑλλ. Δυνάμεθα ὅμως νὰ πλάσωμεν πολλὰ τοιαῦτα, οἷον Ἀμετρολόγος (causeur éternel) κατὰ τὸ Ἀμετροεπὴς τοῦ Ὁμήρου, ἢ νὰ λάβωμεν ἀπὸ τὴν παλαιὰν, ὡς τὸ Ἀμετροπότης, Ἑλλ. καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα.

ἈΜΕΤΡΌΚΑΚΟΣ. Ζ. Ἀμετρόβαθής.

ἈΜΊΑΝΤΟΣ. Ζ. Σμίγουσα.

ἈΜΜΟΔΙᾺ, Ἀμμουδία (γρ. Ἀμμωδία), Σ. Ἀμμότοπος, Σ. Ἀμμόγη (terre sablonneuse), Δ. *Ἀμμωδία, Ἑλλ. Τὸ πρῶτον, Ἄμμος-τόπος, τὸ δεύτερον, Ἄμμος-γῆ.

* ἈΜΟΛΌΧΑ. Ζ. Μολόχα.

ἈΜΌΡΓΗ. Πρόσθεσε εἰς τὰ σημειωμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 41), ὅτι ἀπὸ τοῦτο ἔπλασαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ amurca, οἱ Ἰταλοὶ τὸ Morchia, καὶ οἱ Γάλλοι τὸ marc.

ἈΜΠΕΡΜΠΌΪ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ battisecula (bluet). Μήκων Ἡρακλεία, Ἑλλ. τοῦ Θεοφράστου (Περὶ Φυτ. ἱστορ. IX, 12), Μήκων ἀφρώδης τοῦ Διοσκορίδου (IV, 67). Τὸ Ἀμπερμπόϊ εἶναι λέξις Τουρκική· ἐκεῖνοι ὅμως, κατὰ τὸν Λεξικογράφον Κλόδιον (σελ. 348, καὶ 598. Λειψ. 1730), ὀνομάζουν Beburgi καὶ Peïgamber cicegi (ἤγουν Ἄνθος τοῦ Προφήτου) τὸ lilium convallium (muguet).

ἈΝΑΒΆΛΛΟΥΣΑ (source). Ἐθησαύρισε τὴν καλὴν ταύτην λέξιν ὁ Σ.

ἈΝΆΒΡΥΣΜΑ (jet d'eau, eaux jaillissantes). » Ἀνάβρισμα, (γρ. Ἀνάβρυσμα) νεροπήδημα, σαντριβάνι » Σ. Τὸ Ἀνάβρυσμα (ἀπὸ τὸ Ἀναβρύω) μᾶς ἐλευθερόνει ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν λέξιν, Σαντριβάνι. Ζ. Νεροπήδημα.

ἈΝΑΒΡΎΩ (jaillir), Σ.

ἈΝΑΓΟΓΓΥΡΕΥ͂Ω. Ζ. Περιεργάζομαι.

ἈΝΑΓΡΙΟ͂ΝΩ (effaroucher), Σ.

ἈΝΑΓΓΥΡΕΥ͂Ω. Ζ. Περιεργάζομαι.

ἈΝΑΔΕΞΙ͂ΜΕΙΟΝ, οὐδέτ. Σ. Ἀναδέξιμος, ἄρσεν. καὶ θηλ. (filleul, filleule), Δ. Ἀναδεξιμαῖος (filleul), Δ. Ἀναδεξιμαία (filleule), Δ.

ἈΝΑΔΕΥ͂Ω (brouiller, mêler), ΓΓ. Λείπει ἡ λέξις εἰς τὸν Σ. καὶ εἰς τὸν Δ. Σώζεται εἰς τοὺς παλαιοὺς, τὸ Δεύω, καὶ τὸ σύνθετον Ἀναδεύω, συνώνυμον τῶν Ἀναφυρῶ, Ἀναμιγνύω, Ἀνακυκῶ, Ἑλλ. Εἰς ἡμᾶς συνωνυμεῖ μὲ τὸ Ἀνακατόνω. Κυρίως ὅμως τὸ μεταχειριζόμεθα, δηλοῦντες μίξιν ὑγρῶν, τὴν γινομένην μάλιστα μὲ τὴν σεῖσιν τοῦ περιέχοντος ἀγγείου. Ὁ Πλούταρχος (Λυκούργ. καὶ Νουμ. σύγκρ. § 4) τὸ ἐμεταχειρίσθη μεταφορικῶς, « Διὰ τῆς » παιδείας καὶ τῆς ἀγωγῆς οἷον ἀνέδευσε τοῖς ἤθεσι τῶν » παίδων τοὺς νόμους ».

ἈΝΑΚΑΤΟ͂ΝΩ, μεταβ. Σ. Σμίγω σείων ἄνω καὶ κάτω (Ζ. Ἀναδεύω). Ἀνακατόνομαι, παθητ. Σμίγομαι σειόμενος κ. τ. λ. Ἀνακατόνομαι, μέσ. Ναυτιάω, Ἑλλ. (avoir envie de vomir). 2) Μεταφορ. Μεσολαβῶ εἰς τὰ ἀλλότρια (s'immiscer).

ἈΝΑΚΟΥ͂ΡΚΟΥΔΑ, ἐπίῤῥ. Δὲν νοῶ τί νοεῖ ὁ Σ. ἐξηγῶν αὐτὸ grappolone (grappillon). Εἰς δὲ τὸν ΓΓ. ἔγιν' ἔτι ἀσαφέστερον, μεταβαλμένον ἀπὸ ἐπίῤῥημα εἰς ὄνομα θηλυκὸν, Ἡ ἀνακούρκουδα, μὲ Γερμανικὴν ἐξήγησιν traube (grappe). Εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ Ἀνακούρκουδα, ἐπίῤῥημα, σημαίνει θέσιν τοῦ κλιμένου ἐπάνω τῶν δύο γονάτων σώματος, ὡς σχηματίζεται, παραδείγματος χάριν, ὅστις θέλει νὰ κενώσῃ τὴν κοιλίαν. Ἴσως παράγεται ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Corcare (se baisser, se courber). Πιθανώτερον ὅμως ὅτι συγγενεύει μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Κλωκυδὰ, τὸ καθῆσθαι

» ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς ποσί ». Τοῦτο βέβαια, ὡς καὶ τὸ ἡμέτερον Ἀνακούρκουδα, σημαίνει τὸ Cossim insidere τῶν Ῥωμαίων, καὶ βεβαιοῦται μάλιστα ἀπὸ τὸ Cossim cacare (Κλωκυδὰ χέζειν) τοῦ Νονίου (De propr. serm. I, 191).

Τώρα καταλαμβάνω ὅτι ὁ Σ. καὶ ὁ ΓΓ. τὸ ἐσύγχυσαν μὲ τὴν Κουρβούλαν ἢ Κουρμούλαν (Ζ. Κούρβουλον). Ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει τὸ κορμίον τῆς ἀμπέλου (cep), καὶ ὄχι τὸ σταφύλιον (grappillon).

ἈΝΑΛΑΒΟΣ (scapulaire), Δ.

ἈΝΑΛΑΜΠΗ (éclat, splendeur), Δ.

* ἈΝΑΝΟΟΥΜΑΙ, ἀντὶ τοῦ Αἰσθάνομαι (sentir). Ὁ Ζῆνος (εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχ. 83) εἶπε,

Δαγκάνω τον 'ς τὸ δάκτυλο, καὶ δὲν ἀνανοᾶται,

ἑρμηνεύων τοῦ Ὁμήρου (Βατραχομυομαχ. 46) τὸ « Καὶ » οὐ πόνος ἄνδρα ἵκανε ». 2) Ἀναλογίζομαι, ἀνακρίνω (réfléchir). Λαμβάνει ταύτην τὴν σημασίαν ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸν Ἀνανοῦς, λέξιν ἰδίαν τῆς γλώσσης, ὡς εἰς τὴν παροιμιώδη ταύτην φράσιν, Ἔχει νοῦν καὶ ἀνανοῦν (c'est un homme réfléchi, κατὰ λέξιν, il a du sens et du bon sens).

* ἈΝΑΝΟΥΣ. Ζ. Ἀνανοοῦμαι.

ἈΝΑΝΤΛΙΖΩ. Ζ. Ἀνασύρνω.

ἈΝΑΞΙΟΣ ἌΝΘΡΩΠΟΣ (homme indigne), ἀχρεῖος, οὐτιδανός. Ὁ Σοφοκλῆς (Φιλοκτ. 439) ὀνομάζει τὸν Θερσίτην « Ἀνάξιον φῶτα ».

ἈΝΑΠΑΥΟΜΑΙ (reposer), Σ. 2) Ἀρκοῦμαι, παύω νὰ ζητῶ πλέον (être content, satisfait). 3) Ἀποθνήσκω (mourir), Σ. Ὅθεν καὶ Τροπάρια ἀναπαύσιμα, καὶ Κανόνες ἀναπαύσιμοι, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διάλεκτον,

οἱ ψαλλόμενοι διὰ τοὺς νεκροὺς ὕμνοι. Ἔλεγαν καὶ οἱ Ἕλληνες « Ἀνεπαύσαντο τοῦ βίου » (Ἡρωδιαν. VII, 9, § 21). Ὁ δὲ Κωμικὸς (Βατρ. 185) ὠνόμασε καὶ τὸν ᾅδην Ἀνάπαυλαν·

Τίς εἰς ἀναπαύλας ἐκ κακῶν καὶ πραγμάτων;

λέγει ὁ Χάρων προσκαλῶν τοὺς νεκροὺς εἰς τὸ πλοῖόν του. Ἀναπαύσεως τόπον Ruhestätt ὀνομάζουν καὶ οἱ Γερμανοὶ τὸν τάφον, καὶ ἐπιγράφουν πολλάκις εἰς αὐτὸν οἱ Γάλλοι τὸ Ἐδῶ ἀναπαύεται ὁ δεῖνα (ici repose un tel).

ἈΝΆΠΑΥΣΙΣ (cabinet d'aisance) « Ἀνάπαψη, » πόρεψη, παρακέλι, ἀναγκιὸ, ἀναγκαῖον » Σ. Εὐμάρεια, Ἑλλ. « Ἐς εὐμαρίην σκιδνάμεναι » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (IV, 113) περὶ τῶν Ἀμαζόνων, σημαίνων, ὅτι ἐσκορπίζοντο, ὑπάγουσαι εἰς τὴν Ἀνάπαυσιν, ἤγουν ζητοῦσαι τόπον ἐπιτήδειον εἰς κένωσιν τῆς κοιλίας.

Ἡ Πόρεψη εἶναι Πόρευσις (ἀπὸ τὸ Πορεύομαι), Ἄφοδος, Ἑλλ. Ἐλέγετο καὶ Ἀναχώρησις Ἑλλ. Ὁ Λουκιανὸς (Ἱππ. § 8) λαλῶν περὶ βαλανείου ἔχοντος πόρευσιν λέγει, « Κεκοσμημένον ἈΦΌΔΩΝ μὲν ἈΝΑΓΚΑΊΩΝ δυσὶν ἈΝΑΧΩΡΉΣΕΣΙΝ, ἐξόδοις τε κ. τ. λ. »

Περὶ τοῦ Ἀναγκαίου, ἴδε τὰ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 44) σημειωθέντα.

Τὸ Παρακέλι, Παρακέλλιον (cabinet) ἐσυντέθη ἀπὸ τὴν Παρὰ πρόθ. καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν Κελλίον (Ἄτακτ. I, σελ. 81). Τὸ δὲ Παράκελον σημαίνει ἄλλο, Ζ. Παράκελον.

ἈΝΆΠΑΥΣΙΣ, θάνατος. 2) Τάφος. Ζ. Ἀναπαύομαι. 3) Πανδοχεῖον ὁδοῦ (couchée), ὅπου δηλαδὴ ἀναπαύονται τὴν νύκτα οἱ ταξιδεύοντες, Ἀνάπαυλα, Ἑλλ. Ἀνάπαυλαν, Δ.

τὴν ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι. Ὁ δὲ Κωμικὸς (Βατρ. 113) Ἀνάπαυσιν,

Πορνεῖ', ἀναπαύσεις, ἐκτροπὰς, κρήνας, ὁδούς.

ἈΝΆΠΟΔΑ, Δ. ἐπίῤῥ. σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν, Ἀνὰ πόδα (à reculons, en arrière), καθὼς ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ, Ἐν ποδῶν, καὶ Ἐκ ποδῶν, ἔπλασαν ἐπιῤῥήματα, τὸ Ἐμποδὼν καὶ Ἐκποδών. 2) Εἰς θέσιν ἢ στροφὴν ἀνοίκειον (du mauvais côté). 3) Ἀδέξια (gauchement, maladroitement).

ἈΝΑΠΟΔΊΑ, Δ. ἀδεξιότης, Σκαιότης, Ἑλλ. (gaucherie).

ἈΝΑΠΟΔΟΓΥΡΊΖΩ (Ἄτακτ. II, σελ. 99), γυρίζω ἀνωκάτω (renverser). 2) Βάλλω εἰς ἀταξίαν (déranger, mettre sens dessus dessous). 3) Συγχέω, ἀνατρέπω, ἀφανίζω (bouleverser, ruiner).

ἈΝΆΠΟΔΟΣ, Δ. Ἀδέξιος, Σκαιὸς, Ἑλλ.

ἈΝΆΠΤΩ μεταβ. (allumer), οἷον Ἄναψε τὸν λύχνον. 2) Οὐδετ. (s'allumer), οἷον Ἄναψεν ὁ λύχνος. 3) Μεταφορ. Ὀργίζομαι πολὺ, θυμόνω (prendre feu, s'enflammer de colère), οἷον Ἄναψεν, ὡς τὸ ἤκουσε.

Λέγομεν Ἀνάπτω ὡς οἱ παλαιοὶ, καὶ Ἀναύω (ἀπὸ τὸ Αὔω), ὡς ἐκεῖνοι Ἀναύω καὶ Ἐναύω.

ἈΝΑΡΕΣΊΑ, Δ. ἀηδία, Ἀπαρέσκεια, Ἑλλ. (déplaisir, dégoût).

ἈΝΑῤῬΟΥ͂ΣΑ, κατὰ συγκοπ. ἀπὸ τὸ Ἀναῤῥοοῦσα, ἢ ἀπὸ τὸ Ἀναῤῥέουσα, Ἑλλ. Ὁ Σ. τὸ γράφει, Ἀναροῦσα, τὸ ἐξηγεῖ, « l'onda del mare, che doppo d'aver dato alla rocca, ritorna indietro al mare ».

Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀναῤῥέουσα, ἐλλειπτικῶς τοῦ Θάλασσα, ἡ οὐσιαστικῶς καὶ ἀνελλιπῶς λεγομένη Ἀνάῤῥοια, Ἑλλ. (reflux), τὴν ὁποίαν ἀλλοῦ ὀνομάζει πληθ. οὐδετ. Ξαναρέματα (γρ. Ἐξαναῤῥεύματα), Σ. καὶ Ἀντικίνησιν τῆς Θαλάσσης, Σ. καὶ Παλινδρομίαν τῆς Θαλάσσης, Σ. Ἐλέγετο καὶ Ἄμπωτις, Ἑλλ. (marée descendante), καὶ τὸ ἐναντίον αὐτῆς Πλημμύρα, Ἑλλ. (marée montante).

ἈΝΑΣΑΊΝΩ, Σ. Δ. ἀναπνέω (respirer). Οὕτω λέγομεν, Ἀνασαίνει ἀκόμη, ἤγουν δὲν ἀπέθανεν. 2) Μεταφορικ. ἀναπαύομαι μετὰ πολὺν κόπον (respirer, prendre quelque relâche), οἷον Ἄφες με ν' ἀνασάνω ὀλίγον. Τὸ ῥηματικὸν εἶναι « Ἀνασασμὸς, παῦσις, ἄνεσις, » (relâche), Σ. ἢ « Ἀνασασμὸς, ἀναπνοὴ, παῦλα, χάλα- » σις » Δ.

Τὸ ῥῆμα παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀσθμαίνω (Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 378).

ἈΝΆΣΚΕΛΑ, Σ. Δ. Ὑπτίως, Ἑλλ. (sur le dos), οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Καὶ ἀνάσκελα νὰ κείτουντε τἄμορφα παληκάρια.

ἈΝΑΣΌΝΩ, ἢ ἈΝΑΣΏΖΩ, προσθέτω τὸ λεῖπον (compléter), Ἀναπληρῶ, Ἑλλ. (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Καὶ ὅ,τι καὶ ἂν ἤτονε γιὰ χριὰ, τὴν ὥραν τ' ἀνασῶσαν,

ἤγουν Καὶ ὅ,τι ἐχρειάζετο ἢ ἔλειπεν ἀκόμη, πάραυτα τὸ ἀνεπλήρωσαν.

ἈΝΑΣΤΆΤΗΣ. « Ἀνεστάτης, ἀναστάτης, κουτουμπερνά- » ρης, κόλιγας, Affitaiuolo,... gastaldo » Σ. (fermier, métayer).

Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « Ἐργύλου, ΣΤΑΤΗΝ· Ἴωνες » Ἴσως

ἤτον ἈΝΑΣΤΆΤΗΝ. Ὁ Ἐργύλος τῶν Ἰώνων, ἐσυνωνύμει ἀναμφιβόλως μὲ τὸ Ἐργάτης γῆς, Γεωργὸς (laboureur).

Τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ Σ. εἶναι ξενικά· τὸ μὲν Κουτουμπερνάρης (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν contubernalis). Ἐπροφέρετο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους Κοντουβερνάλιος, Δ. καὶ ἐσήμαινε κυρίως τὸν σύσκηνον καὶ σύντροφον στρατιώτην, ἢ ἁπλῶς συστρατιώτην (camarade), ὡς τὸ ἐξηγεῖ καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Κοντουβερνάλιος, συστρατιώτης. » Ῥωμαϊκὸν ἔτι εἶναι καὶ τὸ Κόλιγας, προφερόμενον ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους Κολλέγας καὶ Κολλήγας, Δ. ἀπὸ τὸ Collega, σημαῖνον κοινωνὸν ἔργου τινὸς ἢ πράξεως (associé, collègue). Τὸν ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ Ἡμισειαστὴν, διὰ τὴν συμφωνίαν δηλαδὴ τοῦ γεωργοῦ μὲ τὸν κύριον τοῦ ἀγροῦ νὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ μέρος τῶν καρπῶν· τὄνομα τοῦτο μετέπλασεν ὁ παρακμάζων Λατινισμὸς εἰς τὸ Medietarius, ὅθεν ἔλαβαν οἱ Γάλλοι τὸ métayer.

Ἀναστάτην ὀνομάζουν σήμερον οἱ Χῖοι τὸν ἄλλως λεγόμενον Πακτωτὴν, Σ. ἢ Πακτιώτην, Δ. (fermier) ἀπὸ τὸ Πάκτον (Pactum) Ῥωμαϊκὴν λέξιν σημαίνουσαν συμφωνίαν, σύμβασιν (pacte, traité), τὴν ὁποίαν συμφωνεῖ ὁ Πακτωτὴς μὲ τὸν κύριον τοῦ ἀγροῦ, νὰ καλλιεργῇ τὸν ἀγρὸν ἢ τοὺς ἀγροὺς, εἰς διωρισμένον χρόνον ἐτῶν, μὲ μισθὸν ὡρισμένον. Καὶ ἐπειδὴ συμφωνεῖται πολλάκις νὰ πληρόνεται ὁ Πακτωτὴς, μετὰ τοῦ χρόνου τὴν πλήρωσιν καὶ δι' ὅσα δένδρα ἀνέστησεν εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτὸς, μὴ φυτευμένα πρότερον, ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἈΝΑΣΤΆΣΕΩΣ τῶν δένδρων, ἐγεννήθη τὸ κομψὸν τῆς συνηθείας ὄνομα Ἀναστένω δένδρα, ἀντὶ τοῦ φυτεύω, καὶ Ἀναστάτης ὁ φυτευτής.

ἈΝΑΣΤΈΝΩ ΔΈΝΔΡΑ. Ζ. Ἀναςάτης.

ἈΝΑΣΎΡΝΩ, Σ. Ἀναντλίζω, Σ. Σύρω νερὸν ἀπὸ πηγὴν

ἢ πηγάδιον (puiser). Ἀντλῶ, Ἀναντλῶ, Ἀπαντλῶ, Ἱμῶ, Ἀνιμῶ Ἑλλ. Οἱ Ἑβδομήκοντα (Ἡσαΐου γʹ, 14.) « Ἀποσυριεῖς » ὕδωρ μικρὸν » ἀπὸ τὸ Ἀποσυρίζω.

* ἈΝΑΫΩ. Ζ. Ἀνάπτω.

* ἈΝΆΦΟΡΟΝ. Ζ. Τζιβέρα.

ἈΝΆΦΡΑΝΤΟΣ. Ζ. Ἄφραντος.

ἈΝΑΧΩΜΑΤΙΣΜΌΣ. Ζ. Παράχωμα.

ἈΝΑΧΩΡΗΤΉΣ. Ζ. Ἀναχωρῶ.

ἈΝΑΧΩΡΩ͂ (partir, se retirer). Ὅθεν καὶ οἱ Μοναχοί, ἤγουν οἱ ἀποχαιρετοῦντες τὸν κόσμον, διὰ νὰ σώσωσι τὴν ψυχήν των (ὡς λέγουν), ὀνομάζονται Ἀναχωρηταὶ (Anachorètes).

ἈΝΔΡΑΚΛΕΊΔΑ, Ἀνδράχνη, Γλυϛρίδα, Σ. Ἀντράκλα, Δ. (pourpier) Ἀνδράχνη, Ἑλλ. Ζ. Χοιροβότανον.

ἈΝΔΡΆΧΝΗ. Ζ. Ἀνδρακλείδα.

ἈΝΔΡΟΓΥΝΑΊΚΑ, Σ. (femme hommasse), ἡ ἔχουσα εἶδος καὶ ῥώμην ἀνδρός. « Ἀνδρολήμην, ἀνδρὸς ἔχουσαν λῆμα » (ἤγουν φρόνημα), λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἐὰν σιμὰ τῶν φυσικῶν τούτων σημείων, ἔχῃ καὶ ἦθος ἀνδρὸς ἀγριοτρόπου, καὶ τὴν ἀλλοτρίαν τοῦ γυναικείου χαρακτῆρος ἀναίδειαν, τότε προσαρμόζουν εἰς αὐτὴν καὶ τὸ ὑβριϛικὸν Ἀλογοφάγισσα, λέξιν ἰδίαν τῆς γλώσσης, ὡς νὰ ἔλεγες ἐξελληνίζων τὄνομα, Ἱπποφάγον (mangeuse de chevaux). Δὲν ἐξεύρω ἂν ἔχῃ τί κοινὸν ἡ λέξις μὲ τοῦ Δ. τὸ « Ἀνδροκαθίϛρια· Τὴν θήλειαν, » τὴν δυσκίνητον, τὴν ἐχθρομανῆ, ᾧ δὴ (ἴσ. ἀναιδῆ) καὶ κα- » πρώδη καὶ ἄθικτον καὶ ἀνδροκαθίϛριαν ». Κίρκας ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὰς τοιαύτας γυναῖκας, ἀπὸ τὴν περιβόητον μάγισσαν Κίρκην. Ἴδ. Σουΐδ. λέξ. Κίρκη.

ἈΝΕΛΩ͂. Δύο σημασίας δίδει εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα τοῦτο ὁ Σ.

Ἀνελῶ συνώνυμον τοῦ Ἀναλυγόνω (liquéfier), καὶ Ἀνελῶ, τὸ τυλιγαδιάζω (mettre en écheveau, dévider). Τὸ πρῶτον Ἀνελῶ εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀναλύω, ἤγουν διαλύω τὰ πηκτὰ εἰς ῥευςά, ὡς φαίνεται ἀπὸ ἄλλο σύνθετον τὸ Κατελῶ (user) ἀπὸ τὸ Καταλύω. Τὸ Ἀναλυγόνω ὅμως εἶναι ἀπὸ τὸ Λειόω, κοινῶς Λειόνω, μὲ τὴν πρόθεσιν Ἀναλειόνω, βαρβάρως Ἀναλυγόνω, καὶ βαρβαροτέρως Ἀνελῶ. Τὸ δεύτερον, Ἀνελῶ (Ζ. Τυλιγαδιάζω), παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀνειλέω, (rouler), ὅθεν καὶ τὸ Εἰλητάριον, Δ. (rouleau).

* ἈΝΕΜΌΜΥΛΟΣ. Ζ. Νερόμυλος.

ἈΝΕΜΟΠΌΛΕΜΟΣ, Δ. (escarmouche) Ἀκροβολισμὸς, Ἑλλ. Ὁ Σχολιαςὴς τοῦ Σοφοκλέους (Αἴαντ. 1120) λέγει, « Ἀκροβολισμὸς, ὁ κοινῶς Ἀνεμοπόλεμος ».

ἈΝΕΜΟΣΚΈΠΗ. Ζ. Ἀπανεμία.

ἈΝΕΜΟΣΤΡΌΒΙΛΟΣ. Ζ. Στροβίλα.

ἈΝΕΜΟΧΌΡΤΑΡΟΝ, ἈΝΕΜΌΧΟΡΤΟΝ. Ζ. Ἐλξίνι.

ἈΝΕΨΗΤΑΡΙΟΝ, Ἀνεψητάρι, Σ. (du fil écru). Ἀλλοῦ τὸ ὀνομάζει Ὄργον. Ὁ δὲ Δ. (λέξ. Κλοςὴ) φέρει ἀπὸ τὰ Γεωπονικὰ τοῦ Ἀγαπίου « Ὄργον ἄψητον » ἤγουν Ἀνέψητον· τὴν δὲ λέξιν, Ὄργον, ἐξηγεῖ « opus, pensum, » ἔργον, ἄτρακτος ». Τὸ Ὄργον λοιπὸν δὲν διαφέρει πλὴν τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀπὸ τὸ Ἔργον· καὶ λέγεται διὰ τὰ ἔργα τῶν γυναικῶν. Ἔργα, ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος, ὅσα ἐργάζονται αἱ γυναῖκες νήθουσαι, κλώθουσαι, ὑφαίνουσαι· ὅθεν καὶ ἡ ἔφορος καὶ ἐπιςάτις τῶν γυναικείων ἔργων Ἀθηνᾶ, ἐπωνομάσθη Ἐργάνη καὶ Ὀργάνη, ὡς ἔλεγαν καὶ Ἔργανον καὶ Ὄργανον τὸ κοινότερον Ἐργαλεῖον. « Ἔργανα, ἐργα» λεῖα σκεύη χειρῶν » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Ὀργάνη, ἡ

» Ἀθηνᾶ, ἣν καὶ Ἐργάνην, κ. τ. λ. » καὶ « Ὄργανον, τὸ » εἰργασμένον· καὶ ἐργαλεῖον » ὅπου σημείωσε, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἐργασμένον, ἤγουν νεσμένον, κλωσμένον ἢ ὑφασμένον, ἐλέγετο Ὄργανον, ὡς ἡ κοινή μας γλῶσσα τὸ ὀνομάζει Ὄργον ἤγουν Ἔργον. Ὁ δὲ Σοφοκλῆς (Σοφοκλ. Brunck, tom. VI, pag. 645) ὠνόμασεν ἀκόμη καὶ τὴν μελόπιτταν (gâteau de miel), Ὄργανον τῆς μελίσσης·

Ξουθῆς μελίσσης κηρόπλαςον ὄργανον.

Πιθανὸν ὅτι ἐκ τούτου καὶ τὸ organsin τῶν Γάλλων. Ζ. Ὄργον.

ἈΝΕΨΙΌΤΕΚΝΟΝ, Δ. τέκνον τοῦ ἀνεψιοῦ (cousin issu de germain). Ἐξανεψιὸς, Ἀνεψιαδοῦς, Ἑλλ.

ἈΝΉΛΙΚΟΣ. Ζ. Ἐνήλικος.

ἈΝΉΜΕΡΑ, ἐπίρρ. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν (le jour même), οἷον Ἀνήμερα τῶν Χριςουγέννων, ἢ Ἀνήμερα τὰ Χριςούγεννα.

ἈΝΘΌΓΑΛΟΝ (crême), Χυδ. Ἀθόγαλον, Σ.

ἈΝΘΌΤΥΡΟΝ, (Ἄτακτ. I, σελ. 261). Ὁ Δ. τὸ γράφει Ἀθότυρον (fromage de crême, fromage à la crême). Ἀλλοῦ (App. pag. 8) δὲ τὸ σημειόνει ὡς συνώνυμον τοῦ Μουζίθρα (recuites). Ζ. Μουζίθρα.

ἈΝΘΡΩΠΟΦΆΓΟΣ. Ζ. Φαγάνθρωπος.

* ἈΝΙΣΤΟΡΟΫ́ΜΑΙ, ἀνενθυμοῦμαι, ἀνενθυμίζομαι. Ἀναμιμνήσκομαι Ἑλλ. (se rappeler, se ressouvenir).

* ἈΝΟΙΓΟΚΛΕΊΩ. Ἀνοιγοσφαλῶ, Ἀνοιγοκλείω τὰ ὀμμάτια (clignoter). Σκαρδαμύττω, Ἑλλ.

ἈΝΟΙΓΟΣΦΑΛΩ͂, Σ. Ἀνοιγοκλείω.

ἈΝΟΊΓΩ, Σ. κυρίως, χωρίζω τὰ συναρμοσμένα, διὰ νὰ περάσω διὰ μέσου, ἢ νὰ λάβω, ἢ νὰ δείξω τὶ σκεπαζόμενον πρότερον ἀπ' ἐκεῖνα (ouvrir). 2) Μεταφορ. φανερόνω τοὺς

λογισμούς μου, οἷον Ἀνοίγω τὴν καρδίαν, τὸν λογισμὸν, τὴν γνώμην μου, ἢ κατὰ μέσην διάθεσιν, Ἀνοίγομαι (s'ouvrir), οἷον Ἀνοίγομαι εἰς τὸν φίλον μου. Τὴν αὐτὴν μεταφορὰν ἐμεταχειρίσθη ὁ Εὐριπίδης (Μηδ. 624, Both.) εἰπὼν « Καθαρὰν ἀνοίξαντα κλῇδα φρενῶν ». Μὴν ἀνοίγεσαι ἢ Μὴν ἐξανοίγεσαι πολλὰ, ἤγουν, Μὴν ἐμπιςεύεσαι πολλά. 3) Ἀνοίγω, ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς φανερόνω, καὶ μάλιςα τὰ μὴ ἄξια ἢ μὴ καίρια νὰ φανερωθῶσιν, οἷον, Μὴ τ' ἀνοίγῃς, ἢ Μὴν ἀνοίγῃς τὰ τοιαῦτα. Ὁ Οἰδίπους (Σοφοκλ. Οἰδ. ἐπὶ Κολ. 515) πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μάθωσι τὰς συμφοράς του ἀποκρίνεται,

> ΜΗ, πρὸς ξενίας, ἈΝΟΙΞΗΣ
> Τὰς σᾶς· πέπονθ' ἔργ' ἀναιδῆ.

ἈΝΟΙΚΤΟΣ, Σ. (ouvert). Ἀνοικτὸς τόπος, Σ. Ὕπαιθρον, Ὑπαίθριον, Ἑλλ. — δρόμος, οἷον Ὕπαγε· ἀνοικτὸς εἶν' ὁ δρόμος, ἀντὶ τοῦ Κανεῖς δὲν σ' ἐμποδίζει. Λέγεται μάλιστα ἀπὸ ὀργιζόμενον κατά τινος, ὡς ἔλεγεν ὁ Διομήδης πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα (Ἰλιάδ. ί, 42),

> Εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται, ὥςε νέεσθαι,
> Ἔρχεο· ΠΑ͂Ρ ΤΟΙ ὉΔΟΣ. ——————

ἌΝΤΕΡΑ. Ζ. Ἐνδόσθια.

ἌΝΤΖΑ, Ἀντζὶ, Καντζίλι, Σ. Ἄντζα, Ἄνζα, Ἄντα, Δ. Ὁ Σ. τὸ ἐξηγεῖ garretto (jarret). Ὁ Δ. τὸ ἐνόμισε κακὰ ταυτόσημον τοῦ Γαλλικοῦ hanche. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου ἦσαν εἰς χρῆσιν τὰ βάρβαρα ταῦτα ὀνόματα, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ (Ἰλιάδ. ψ'. σελ. 1326), « Κώληπα δὲ λέγει τὴν ἈΓΚΥΛΗΝ, » κατὰ τοὺς παλαιοὺς, τὴν περὶ τὰς ἰγνύας, ἣν τινες Ἄνταν » ἢ Ἄνζαν φασί ». Ἀλλοῦ δὲ πάλιν (Ἰλιάδ. π', σελ. 1061) σημειόνει, « Μυὼν, ἡ ΓΑΣΤΡΟΚΝΗΜΙΑ ἐςὶν, ἣν ἡ τῶν

» πολλῶν γλῶσσα Ἄνζαν φησὶ, συγκειμένην ἐκ νεύρων πολλῶν » καὶ συνεςραμμένων σαρκῶν ». Συγχέει ὁ Εὐςάθιος τὴν Γαςροκνημίαν (le mollet) μὲ τὴν Ἀγκύλην (jarret), ὄχι δι' ἄγνοιαν, ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι τῶν χυδαίων τὸ Ἄντζα ἐσήμαινε καὶ τὰ δύο. Τὸ Ἄντζα εἶναι (νομίζω) χυδαϊσμὸς τοῦ *Ἄγκη, Ἑλλ. παλαιοῦ ἀχρήςου ὀνόματος· ὅθεν ἐπλάσθη τὸ Ἀγκύλη, ὡς ἀπὸ τὸ Κόγχη, τὸ Κογχύλη. Τὸ βάρβαρον Καντζίλιον δὲν ἐξεύρω πόθεν ἐκέρδησε τὸ ἀρχικὸν κ, ἐπειδὴ εἶναι Ἀντζίλιον, ἤγουν Ἀγκύλιον. Τὸ hanche τοῦ Δ. σημαίνει Γόφος (Ἰδ. Ἄτακτ. II, σελ. 406).

Ἀντζοκοπῶ, Δ. (couper les jarrets). Τὸ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Νευροκοπῶ. Ἐκ τούτου δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ ὄνομα ὁ Ἀντζοκόπος (coupe-jarrets), ἐξελληνιζόμενον εἰς τὸ * Ἀγκυλοκόπος, ἐπειδὴ ἔλεγαν « Ἐκκεκομμένος τὰς ἀγκύλας ».

ἈΝΤΊ, Σ. Ὄργανον ὑφάντου (ensouple), Ἀντίον, Ἑλλ.

Τἀντίον, ὁ κανὼν, οἱ καλαθίσκοι,

λέγει ὁ Ἀριςοφάν. (Θεσμοφ. 82).

ἈΝΤΊΓΛΩΣΣΟΝ, Σ. Γλωσσοδέτι (Γλωσσοδέτιον), Σ. Ὑπογλωσσὶς, Ἑλλ. (filet, ligament placé sous la langue). Σήμερον, ἀρσενικ. Γλωσσοδέτης. Τὸ οὐδέτερον ἤθελ' εἶσθαι ὀρθὸν, ἂν ἐγράφετο Γλωσσοδέσμιον, ἢ Γλωσσόδεσμον.

ἈΝΤΊΔΙΚΟΣ, Σ. Δ. (adversaire). 2) Ἐχθρὸς, ἐναντίος, οἷον εἰς τὴν χυδαϊκὴν ταύτην κατάραν, ἢ ὅρκον, Ἀντίδικον νὰ ἔχω τὸν Θεόν!

ἈΝΤΊΔΙΟΝ (Ἀντίδι, Σ.). Ζ. Πίκρα.

ἈΝΤΙΚΈΦΑΛΟΝ, Δ. τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς κεφαλῆς (occiput). Λέγεται καὶ Ἀντικούτικας (Ἄτακτ. I, σελ. 61).

ἈΝΤΙΚΊΝΗΣΙΣ ΤΗ͂Σ ΘΑΛΆΣΣΗΣ. Ζ. Ἀναῤῥοῦσα.

ἈΝΤΙΚΎΡΙΟΣ, Δ. (majordome, ἢ maître-d'hôtel).

ἈΝΤΙΛΑΛΙᾺ, Δ. Σ. Ἀντιλαλισμὸς, Δ. (écho), Ἠχὼ, Ἑλλ.

ἈΝΤΊΛΑΜΠΡΑ, οὐσ. οὐδέτ. πληθ., Σ. Ἀντίπασχα οὐσ. οὐδέτ. ἑνικ. Δ. ἡ πρώτη κυριακὴ μετὰ τὴν κυριακὴν τοῦ Πάσχα (Dimanche de la Quasimodo).

ἈΝΤΙΠΡΟΣΩΠΊΔΙ, Σ. Προσωπίδι, Σ. Οὕτως ὀνομάζει τὸν ὑμένα τὸν περιέχοντα τὸ ἔμβρυον εἰς τὴν μήτραν. Ἄμνιον, Ἑλλ. (Amnios). Ζ. Προσωπίδι.

ἈΝΤΡΑΝΊΖΩ, βλέπω μὲ πάθος, μὲ προσοχὴν (fixer ses regards sur quelque objet). Δὲν εἶναι συγκοπὴ τοῦ ἄλλου (Ἄτακτ. I, σελ. 112, καὶ II, σελ. 44) σημειωθέντος Ἀνατρανίζω· ἀλλ' ἐσχηματίσθη, κατὰ τροπὴν τοῦ ε εἰς τὸ α, ἀπὸ τὸ Ἐντρανίζω, σύνηθες εἰς τοῦ Εὐςαθίου τοὺς χρόνους, ὅςις (Ἰλιάδ. β', σελ. 259) λέγει « Ταυρηδὸν ἐμβλέπειν, τὸ θυμικῶς » ἐντρανίζειν ».

ἈΝΏΦΛΙΟΝ (τὸ), Σ. Δ. (linteau). « Ἀνώφλιον, τὸ » ὑπέρθυρον » λέγει ὁ Σουΐδας.

ἈΞΆΖΩ. Μόνος ὁ Δ. τὸ φέρει ὡς συνώνυμον τοῦ Ἀξίζω, χωρὶς παράδειγμα. Σημαίνει τὸ Εἶμαι ἄξιος εἰς τὶ, ὠφελῶ, χρησιμεύω, οἷον (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τύρ.),

Δὲν ξάζει νάχει θησαυρὸν, δὲν ξάζει νάχει πλοῦτον·
Γιατὶ ἂν τόρθη χαλασμὸς, χάνει αὐτὸν ὁποῦτον.

ἤγουν δὲν τὸν ὠφελεῖ νὰ ἔχῃ θησαυρὸν καὶ νὰ ἦναι πλούσιος· διότι ἂν τὸν ἔλθῃ χαλασμὸς (ἤγουν μεγάλη δυςυχία) χάνει τὸν ὄντα πλοῦτον. Τὸ Ἀξάζω, ὡς καὶ τὸ Ἀξίζω, ἐσχηματίσθη κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ἀξιάζω, ὡς λέγομεν καὶ Ἄξος, ἀντὶ τοῦ Ἄξιος. Ζ. Ἀξίζω.

ἈΞΑΜΌΝΩ. Ζ. Ἐξαμόνω.

ἈΞΕΚΑΘΆΡΙΣΤΑ. Ζ. Συνεπτυγμένως.

ἈΞΕΛΈΣΤΑΤΟΣ, χυδαϊσμένον ἀπὸ τὸ Ἐξωλέστατος Ἑλλ. Ὁ Σ. τὸ ἑρμηνεύει goffo (malotru). Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς σήμερον συνωνυμεῖ σχεδὸν μὲ τὸ Κακίστης διαγωγῆς, ἄξιος ἀπωλείας ἄνθρωπος (pendard), ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, οἷον (Λυκόφρων παρὰ τῷ Ἀθην. Χ, σελ. 420),

Παῖδες κρατίςου πατρὸς ἐξωλέςατοι.

ἈΞΙΆΖΩ. Ζ. Ἀξίζω.

ἈΞΊΖΩ, Σ. Δ. Ἀξιάζω Σ. Δ. Ἀξάζω Σ. Δ. εἶμαι ἄξιος (valoir), οἷον Ἀξίζει δέκα φράγκα, Δὲν ἀξίζει τίποτε (Ἰδ. Ἄτακτ. II, σελ. 187). Φέρει ὁ Δ. (σελ. 91) παράδειγμα τῆς σημασίας ταύτης τὸν ἑξῆς φθαρμένον ςίχον,

Ἀμὴ ἀνδρία ΤΟΥ̃ ΚΕΦΑΛΟΥ̃ τίποτε δὲν ἀξίζει,

ὅπου γράφε, ΤΆΚΕΦΑΛΟΥ̃, ἤγουν τοῦ Ἀκεφάλου, μεταφορικ. τοῦ ἀνοήτου.

ἈΞΙΝΑΡΟΚΡΆΤΗΜΑ. Ζ. Στελιάρι.

ἈΞΊΝΗ. Ζ. Τζηκοῦρι.

ἈΞΙΝΟΚΡΆΤΗΜΑ. Ζ. Στελιάρι.

ἈΞΙΟΜΙΣΘΊΑ, ποιότης τοῦ ἐργαζομένου τὶ τιμῆς, ἀγάπης, ἀνταμοιβῆς, μισθοῦ ἄξιον (mérite).

ἈΞΙΌΝΩ, ἄξιον κρίνω, οἷον Ἀξίωσέ με τῆς φιλίας σου. 2) Ἀποδίδω εἰς τινὰ τιμὴν, τῆς ὁποίας τὸν κρίνω ἄξιον, τὸ πλέον εἰς τὸ παθητικὸν καὶ μὲ ἀπαρέμφατον διαλυμένον, οἷον Ἀξιώθη νὰ γενῇ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως. Καὶ Ἀξίωμα (dignité) ἡ τοιαύτη τιμὴ, καὶ Ἀξιωματικὸς (dignitaire) ὁ λαμβάνων αὐτήν. Καὶ Ἀξιωματικὸν, Δ. οὐδετέρ.

ἡ διδομένη ἐτήσιος χρηματικὴ ἀμοιβὴ εἰς τοὺς Ἀξιωματικοὺς (honoraire). Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Σαλάριον ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Salarium (salaire), κατὰ τὰ Γλ. « Σαλάριον, δαπάνη, δῶρον ἡμε-» ρήσιον, ἢ μηνιαῖον, ἢ ἐνιαύσιον· κυρίως δὲ τὸ διδόμενον Ἀξιωμα-» τικὸν (γρ. Ἀξιωματικοῖς), ἄλλοτε δὲ τὸ διδόμενον θυμελικοῖς. » Σαλάρια, τὰ διδόμενα ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἄρχοντι ἢ συνέδρῳ ἢ » ἰατρῷ, ἢ παιδευτῇ. Λέγεται δὲ καὶ τὸ ἀπὸ στρατείας ». 3) Ἀξιόνω, ἀναγορεύω (proclamer), ὅταν ἡ τιμὴ κηρύσσεται ἐπ' ἐκκλησίας εἰς τὸν λαὸν, ὡς γίνεται εἰς ἀναγόρευσιν πατριάρχου ἢ βασιλέως, τὸν ὁποῖον εὐφημεῖ ὁ λαὸς φωνάζων τὸ Ἄξιος (il est digne). 4) Ἀξιόνω λέγουν ἀκόμη εἰς τὰ σχολεῖα τῶν κοινῶν γραμμάτων, τὸ τιμῶ μὲ καταχύσματα τὸν προκόπτοντα μαθητὴν καὶ προχωροῦντα ἀπὸ κατωτέραν εἰς ἀνωτέραν τάξιν ἀναγνώσεως (Ἴδ. Ἄτακτ. III, σελ. 54-55). 5) Ἀξιόνω σημαίνει ἀκόμη τὸ συγχωρῶ τι ὡς χάριν ἢ δῶρον, οἷον, Ὁ Θεὸς νὰ τὸ ἀξιώσῃ! (Dieu le fasse! plût à Dieu que!), τὸ ὁποῖον κακὰ καὶ ἀσύντακτα ἔγραψεν ὁ Σ. « Ἀξωθῇ ὁ Θεὸς, faccia » iddio. » Καὶ Μὴ τ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς (à Dieu ne plaise!).

ἈΞΙΟΠΙΣΤΊΑ, Σ. ποιότης τοῦ Ἀξιοπίστου. Ζ. Ἀξιόπιστος.

ἈΞΙΌΠΙΣΤΟΣ, Σ. Δ. Ὁ Δ. δὲν γνωρίζει παρὰ τὴν ὁποίαν κοινῶς δίδομεν σημασίαν εἰς τὴν λέξιν, τὸν ἄξιον νὰ τοῦ ἐμπιστευθῇ τις λόγον ἢ πρᾶξιν (digne de confiance). Ὁ δὲ Σ. καὶ ταύτην, καὶ Ἄξιος πίστεως, πιθανὸς, οἷον Λόγος ἀξιόπιστος, Ἱστορία ἀξιόπιστος (digne de croyance). « Ἀξιόπιστος (λέγει ὁ Σουΐδας), οὐχὶ ὁ κατάπλαστος καὶ τερατείᾳ » χρώμενος, κ. τ. λ ». Περὶ τοῦ ὁποίου ἠπόρησεν ὁ Δ. ἀναγνώσας, ὡς φαίνεται, εἰς παλαιάν τινα κακὴν ἔκδοσιν τοῦ Σουΐδα, ὅπου ἔλειπεν ἡ ἄρνησις.

ἈΞΙΏΜΑ, ἈΞΙΩΜΑΤΙΚῸΝ, ἈΞΙΩΜΑΤΙΚΌΣ. Ζ. Ἀξιόνω.

ἌΞΟΣ. Ζ. Ἀξάζω.

ἈΠΑΛΑΝΆΤΡΕΦΤΟΣ (γρ. Ἀπαλανάθρεπτος), Σ. (élevé mollement). Ἁπαλοτρεφὴς Ἑλλ. (nourri délicatement).

ἈΠΑΛΛΟΫ͂, Δ. Σ. ἀπὸ ἄλλον τόπον ἢ μέρος (d'autre part). Ἄλλοθεν, Ἀλλαχόθεν, Ἑλλ.

ἈΠΑΛΟΖΩ͂, Σ. (vivre mollement). Ἁβροδιαιτῶμαι, ἢ Τρυφερῶς βιῶ, Ἑλλ.

ἈΠΑΝΆΡΙΟΝ (γρ. Ἐπανάριον), Δ. Ἐπιμύλιον, καὶ Ὄνος, Ἑλλ. τὸ ἐπάνω μέρος, ἡ ἐπάνω πέτρα τοῦ μύλου (meule courante). « Μύλη, τὸ κάτω τοῦ μύλου· τὸ γὰρ ἄνω Ὄνος » λέγεται » κατὰ τὸν Φώτιον.

ἈΠΑΝΕΜΊΑ, Δ. Σ. (calme, bonace), Νηνεμία, Ἑλλ. 2) Ἀπανεμία, τόπος ἐπιτήδειος νὰ φυλάξῃ ἀπὸ ἄνεμον (abri). Λέγεται καὶ Σκέπη καὶ Ἀνεμοσκέπη, καὶ οὐδετέρ. Σκεπὸν, Σ. (lieu couvert, appentis, hangar). 3) Προςασία, φυλακὴ (abri, protection). Καὶ οὐδετέρως Σκέπος, οἷον, (Ἀπολλων. ὁ ἐν Τύρ.),

Νὰ λείπω ἀπὸ τὸ σκέπος του καὶ τὴν ἀπανεμιάν του.

Ζ. Σκεπόν.

ἈΠΑΝΕΜΊΖΩ, Σ. Κουφοκλάνω, Σ. ἤγουν κλάνω χωρὶς ψόφον (vesser), Βδέω Ἑλλ. Τὸ ἁπλοῦν Κλάνω (péter) ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Σημ. εἰς τὰς Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 393).

ἈΠΑΡΧΑΊ. Ζ. Πρωτόλουβα.

ἈΠΑΤΌΣ ΜΟΥ, Σ. Δ. Αὐτὸς ἐγὼ, Ἑλλ. (moi-même). Ἡ ἀνάλυσίς του εἶναι Ἀπ' αὐτὸς ἐμοῦ, κατὰ τὸ λεγόμενον Ὑπερβατὸν σχῆμα, ἢ κατὰ Τμῆσιν, ἀντὶ τοῦ Αὐτὸς ἀπ' ἐμοῦ,

ἤγουν Αὐτὸς ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ὁμοίως Ἀπατός σου, Αὐτὸς ἀπὸ σεαυτοῦ, καὶ Ἀπατός του, Αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸ θηλυκὸν Ἀπατή μου, Αὐτὴ ἀπ' ἐμαυτῆς, κ. τ. λ. Ἴδ. καὶ Ἄτακτ. I, σελ. 116 καὶ 119.

ἈΠΕΚΕΙ͂, Σ. τοπ. ἐπίῤῥ. ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον (de là), Ἐκεῖθεν, Ἑλλ. 2) Χρον. ἐπίῤῥ. παροξυτ. Ἀπέκει, Σ. μετὰ ταῦτα (ensuite), Ἐντεῦθεν, Ἑλλ. Ἔλεγαν καὶ Ἀποδεκεῖ, οἷον (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τύρ.),

Ἐμίσεψεν ἀποδεκεῖ περίσσα πρικαμένος.

Καὶ Ἀποδευτοῦ, Ἀπεντεῦθεν Ἑλλ. (ὁ αὐτ.),

Νὰ σηκωθῇς ἀποδευτοῦ, θέλω νὰ διορθώσω.

Καὶ τὰ δύο προσέλαβαν τὸ τοπικὸν ἐπίῤῥημα Ὧδε· τὸ πρῶτον ἀναλύεται εἰς τὸ Ἀπὸ ὧδε ἐκεῖ (de cet endroit-là), τὸ δεύτερον εἰς τὸ Ἀπὸ ὧδε αὐτοῦ (de cet endroit-ci). Σημείωσε καὶ τὴν μετάθεσιν τῶν ϛοιχείων εἰς τὸ Πρικαμένος ἀντὶ τοῦ Πικραμένος (κατὰ τὸ Καρδία, Κραδία).

ἈΠΕΛΕΥ̓́ΘΕΡΟΣ. Ζ. Χειράφετος.

ἈΠΕΛΠΙΣΜΈΝΟΣ, Σ. ὁ χάσας πᾶσαν ἐλπίδα (désespéré). Μὲ γενικὴν (Ἀπολλων. ὁ ἐν Τύρ.),

Ἀπελπισμένος τῆς ζωῆς ὡσὰν ἀποθαμένος.

* ἈΠΕΡΙΠΟΊΗΤΟΣ (non soigné, négligé, abandonné).

ἈΠΉΓΑΝΟΣ, οὐσ. ἀρσ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ᾱ ἀντὶ τοῦ Πήγανος. Ζ. Βασκαίνω, καὶ Ῥοῦδα.

ἈΠΛΑΔΆΝΙ, Δ. Σ. Σκάφη, Σ. Πλαδένι, Σ. Σκάφη, ἢ Σανίδιον ὅπου πλάσσεται ὁ ἄρτος (huche), ἀπὸ τὸ Πλαθάνιον

ὑποκοριϛικὸν τοῦ Πλάθανον, Ἑλλ. κατὰ τροπὴν τοῦ θ̄ εἰς τὸ δ̄, καὶ πλεονασμὸν συνήθη τοῦ ᾱ. Ζ. καὶ Πλαϛαρία.

ἈΠΛΟΧΕΡΊΑ. Ζ. Ἐλευθερία.

ἉΠΛῶΣ (simplement). Φράσις κοινὴ σήμερον εἶναι τὸ Ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε (sans sujet, sans raison), σωθεῖσα ἀπὸ τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν, οἷον (Διονυσ. Ἁλικαρν. Τέχν. II, 3), « Τὰ ζῶα ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε μί-» γνυται· ὁ δ' ἄνθρωπος τάξιν καὶ νόμον ἐξεῦρε γάμου ».

* ἈΠΟΒΗΣΌΜΕΝΟΝ, ὅ,τι μέλλει νὰ συμβῇ ὡς ἀκολούθημα προηγουμένων τινῶν (résultat). Εἷς ἀπὸ τοὺς μείναντας εἰς τὴν γλῶσσαν ὀλίγους μέλλοντας ἀδιαλύτους, ἄχρηϛος εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ εἰς τὸ θηλυκόν. Ὁ Πλάτων εἶπε (Λύσ. σελ. 206.) περιφράσας, « Δεδιὼς τὸ μέλλον ὅπῃ ἀπο-» βήσεται ».

ἈΠΟΓΥΡΊΖΩ, ἀποϛρέφω, Σ. ἀρνοῦμαι νὰ δεχθῶ τὸ διδόμενον, ἢ νὰ συγκατανεύσω εἰς τὸ ζητούμενον, ἢ προσ-τασσόμενον (refuser), οἷον Τὸν ἀπεγύρισα, καὶ Ἀπεγύρισα τὰ δῶρά του. 2) Ἀποδιαβάζω, Δ. Σ. ἤγουν ἀπολύω τινὰ ἐπιδεξίως ὡς ὀχληρὸν (éconduire). 3) Ἀποσυμβουλεύω, πείθω τὰ ἐναντία (détourner, dissuader). Τὸ ῥηματικὸν, Ἀπογύρισμα, Σ. (refus).

ἈΠΟΓΎΡΙΣΜΑ. Ζ. Ἀπογυρίζω.

ἈΠΌΔΕΙΠΝΟΝ, προσευχὴ μετὰ τὸ δεῖπνον πρὸ τῆς κοιμήσεως. Ἀναλογεῖ μὲ τὸ Complies τῶν Γάλλων ἐξηγηθὲν ἀπὸ τὸν Σ. οὕτως, « Compieta, Ἀπόδειπνον, Κουμπιέτα ».

ἈΠΟΔΙΑΒΆΖΩ. Ζ. Ἀπογυρίζω.

ἈΠΟΔΙΑΦΏΤΙΣΜΑ, Σ. Δ. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ « Crepus-» culum, δείλη » (crépuscule du soir).

ἈΠΟΔΌΚΙΜΟΣ, Σ. ὁ ἀποβαλθεὶς ὡς κακὸς ἢ ἄχρηστος (réprouvé), Ἀδόκιμος, καὶ Ἀποδόκιμος, Ἑλλ.

* ἈΠΟΔΟΣΊΔΙΟΝ, τὸ στελλόμενον διὰ θαλάσσης εἰς κοφίνιον ἢ δέσμην δῶρον· διὰ νὰ ἀποδοθῇ εἰς φίλον ἢ ἄλλον τινὰ, ὡσεπιπολὺ χωρὶς ναῦλον. Ἐπίσταλμα Ἑλλ. ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Θεόφραστος (Χαρακτηρ. V).

ἈΠΌΔΟΥΛΟΣ, Δ. ὁ ἐλευθερωθεὶς ἀπὸ τὴν δουλείαν (affranchi).

ἈΠΟΘΈΚΩ, Σ. βάλλω τὶ εἰς τόπον τινὰ (déposer, placer, mettre), Ἀποτίθημι, Ἑλλ. 2) Τὸ βάλλω μὲ πρόνοιαν, νὰ τὸ φυλάξω εἰς μέλλουσαν χρῆσιν (serrer, mettre en réserve), οἷον, « Πωλῶν τὰ πλείω.... ἑαυτῷ μικρὸν » μέρος ἀπετίθετο) » (Ἀθην. XIV, σελ. 656), ὡς λέγομεν καὶ συνήθως, Δὲν ἔδωκε κἀνένα τίποτε, τὰ ἀπόθεκεν ὅλα.

Τὸ Ἀποθέκω εἶναι ἀπὸ τὸ ἁπλοῦν Θέκω· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Τίθημι, ὡς ἐπλάσαμεν τὸ Στέκω (εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. Στήκω) ἀπὸ τὸ Ἵστημι. Οἱ σημερινοὶ κοινοὶ ἐνεστῶτες λύουν τὴν ἀπορίαν, διὰ τί εἰς τὴν μι λήγουσαν συζυγίαν οἱ ἀόριστοι Ἔθηκα, Ἔδωκα καὶ (εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ.) Ἔστηκα, δὲν ἀναλογοῦν μὲ τοὺς ἀορίστους τῶν λοιπῶν ῥημάτων· ἔμειναν δηλαδὴ λείψανα παλαιῶν ἐνεστώτων τοῦ Θέκω, Δόκω, καὶ Στέκω, ἢ Στήκω.

ἈΠΟΚΑΒΑΛΛΙΚΕΎΩ (Δ. λέξ. Καβαλλικεύειν), καταβαίνω ἀπὸ ἄλογον (descendre de cheval).

ἈΠΟΚΆΜΝΩ, Σ. ἢ Ἀποστέκω, ἀδυνατῶ ἀπὸ κόπον (être excédé de fatigue, n'en pouvoir mais). Ἀποκάμνω Ἑλλ. « Ἀποκάμνειν σημαίνει τὸ Ἀπειπεῖν καὶ Ἀπαγορεῦσαι καὶ » Ἀπογνῶναι, κ. τ. λ. (Ἐτυμολογ. σελ. 488). Εἶπε καὶ ὁ

Πλάτων (Μεν. σελ. 81.) « Ἐάν τις ἀνδρεῖος ᾖ, καὶ μὴ ἀπο-» κάμῃ ζητῶν ». 2) Παύω νὰ ἐργάζωμαι διὰ κόπον (se lasser). « Μὴ ἀπόκαμε, ἀλλ' εὐεργέτει καὶ Σωκράτη τόνδε » (Πλάτ. Κρατυλ. σελ. 428).

ἈΠΟΚΑΤΕΛΩ͂, Σ. κάμνω ὁλότελα ἄχρηστον, διὰ τὴν πολυχρόνιον χρῆσιν (achever d'user). Ἀπὸ τὸ μονοπρόθετον Κατελῶ, Σ. (user), ἀπὸ τὸ Καταλύω, Ἑλλ.

ἈΠΟΚΕΦΑΛΙΖΩ, Σ. Δ. κόπτω κεφαλὴν (décapiter). Ἀποτέμνω κεφαλὴν, ἡ Καρατομῶ, Ἑλλ. Συχνὸν εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Ν. Δ. καὶ εἰς τοὺς Ἑβδ. ἔπειτα εἰς τὸν Ἀῤῥιανὸν (Ἴδ. Πίνακ. Διατρ. Ἐπικτ. λέξ. Ἀποκεφαλίζειν) καὶ ἄλλους.

ἈΠΟΚΛΕΙΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Assediare (assiéger), Πολιορκῶ, Ἑλλ. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸν τὸ Πολιορκῶ, συμφέρει νὰ φυλάξωμεν τὸ Ἀποκλείω, ὡς ἑρμηνευτικὸν τοῦ Bloquer.

ἈΠΟΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ. Ζ. Ἀπόκληρος.

ἈΠΟΚΛΗΡΟΣ, Σ. Δ. Ἀπεστερημένος τῆς κληρονομίας (déshérité). Τὰ Γλ. φέρουν « Ἐξερεδάτος, ἀπόκληρος. » καὶ « Ἀποκληρονόμον ποιῶ, exhæredem facio. » Λέγεται καὶ Ἀποκληρονόμος.

ἈΠΟΚΟΠΤΩ, Σ. Χωρίζω τι μέρος ἀπὸ τὸ ὅλον (retrancher). 2) Χωρίζω τινὰ ἀπό τι, τὸν μακρύνω ἀπὸ τὴν συνήθη του διαγωγὴν (désaccoutumer, déshabituer), οἷον Τὸν ἀπέκοψα ἀπὸ τὴν οἰνοποσίαν, ἀπὸ τὸ παιγνίδιον, καὶ ἐλλειπτ. ὅτε ὁ λόγος εἶναι περὶ ἀπογαλακτιζομένου παιδίου, Τὸ ἀπέκοψα (sevrer). 3) Ἐμποδίζω τὸν λαλοῦντα (couper la parole, interrompre), οἷον Μή μου ἀπο-

κόπτης, καὶ Μή μου διακόπτης τὸν λόγον, Ὑποκρούω τινὰ, Ἑλλ. ὡς Ἀριστοφάνης (Ἐκκλ. 588),

Μή νυν πρότερον μηδεὶς ὑμῶν ἀντείπῃ, μηδ' ὑποκρούσῃ.

Λέγεται καὶ Μή μου περικόπτης τὸν λόγον, καὶ Μή με περικόπτης ἀπὸ τὸν λόγον, Σ. Ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφέλ. 1408) εἶπεν Ἀποσχίζω,

Ἐκεῖσε δὲ, ὅθεν ἀπέσχισάς με, τοῦ λόγου μέτειμι.

Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ τὸν σχολιαστὴν αὐτοῦ, ὅτε ἐξηγῶν τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν Στρεψιάδην εἰς τὸν υἱόν του (Νεφέλ. 1188),

Τουτὶ μὲν οὐδέν πω πρὸς ἕνην τε καὶ νέαν,

πρὶν οὗτος τελειώσῃ τὸν λόγον, λέγει « Οὐκ ἀνασχόμενος ὁ Στρε« ψιάδης ἀκοῦσαι πάντα τὸν λόγον, ἐκ περικοπῆς τοῦτό φησι, » ἤγουν περικόπτων τὸν λόγον τοῦ υἱοῦ του. 4) Τάσσω, ὁρίζω τὴν τιμὴν τινὸς ἔργου ἢ πράγματος (taxer), οἷον Ἀπέκοψε τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου, τοῦ κρέατος· ὅθεν κα τὸ Δουλεύω ἀποκοπτικοῦ, Σ. (travailler à forfait, ou à la tâche), ἐλλειπτ. τοῦ Μισθοῦ, ἤγουν Δουλεύω μὲ μισθὸν ὁλικῶς ὡρισμένον, καὶ ὄχι μερισμένον κατὰ τὰ μέρη τῆς ἐργασίας ἢ τοῦ χρόνου. Ἐργολαβῶ, Ἑλλ.

ἈΠΟΛΟΛΑΊΝΩ, Σ. (rendre tout-à-fait fou, achever de tourner la tête), Ἐπαβελτερῶ, Ἑλλ. οἷον (Μενάνδρ. Λειψ. σελ. 140 καὶ 482, Meineck),

ἘΠΑΒΕΛΤΕΡΩΣΑΣ τὸν τὸ πρόσθ' ἀβέλτερον·

ὅπου ὁ Γρότιος (ὀρθότερον ἴσως) ἔγραψεν ἈΠΑΒΕΛΤΕΡΩΣΑΣ.

Λέγομεν και Ἀπομωραίνω, οἷον Ὁ Θεὸς τὸν ἀπεμώρανε.

* ἈΠΟΜΩΡΑΊΝΩ. Ζ. Ἀπολολαίνω.

ἌΠΟΝΑ, ἐπιῤῥ. Δ. Σ. Χωρὶς συμπόνεσιν (impitoyablement). 2) Πλουσιοπάροχα. Ἀφθόνως, Ἀφειδῶς, Δαψιλῶς, Ἑλλ. (largement).

ἈΠΟΞΕΝΩΜΈΝΟΣ, Σ. (expatrié, émigré), ὡς εἶπεν ὁ Αἰσχύλος (Ἀγαμέμν. 1292),

Φυγὰς δ' ἀλήτης, τῆσδε γῆς ἀπόξενος.

ἈΠΟΞΥΛΌΝΩ, Πρόσθεσε εἰς τὰ ἄλλου (Ἄτακτ. Ι, σελ. 41) σημειωθέντα τὸ (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.),

Ἀπὸ τὴν κρυότη τὴν πολλὴν νὰ μὴν ἀποξυλώσῃ.

Λέγει ὁ Σουΐδας «Λορδὸς, ἀπεξυλωμένος, συγκεκαμμένος τὸ σῶμα». Οὕτως ἐξηγοῦν τὸ Λορδὸς καὶ ὁ Ἡσύχιος καὶ ὁ Φώτιος μὲ ὄνομα δηλαδὴ τῆς συνηθείας, Λορδὸν σημαίνοντες τὸν οὕτως καμπυλωθέντα ἀπὸ κρύος (raidi de froid), ὡς νὰ ἦτο ξύλον.

ἈΠΌΞΥΣΤΟΣ, Σ. (raboté, poli).

ἈΠΌΠΑΠΑΣ, Δ. (ex-prêtre).

ἈΠΟΠΑΡΘΕΝΕΎΩ, Σ. Διακορεύω, Ἑλλ. (dépuceler). 2) Ἀποπαρθενεύω, ἀμεταβ. Σ. καὶ Ἀποπαρθενεύομαι, μέσ. (cesser d'être vierge, quitter l'état de fille). Λέγει ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ Ἀέρ. ὑδ. τόπ. § LXXXIX) περὶ τῶν Ἀμαζόνων, « Οὐκ ἀποπαρθενεύονται δὲ μέχρις ἂν τῶν πολεμίων » τρεῖς ἀποκτείνωσι. »

ἈΠΟΠΟΫ́, Δ. Ἀπὸ ποῦ, Σ. περισπ. Πόθεν, Ἑλλ. (d'où). 2) Ἀπόπου, παροξυτ. καὶ ἀναφορικῶς. Ὅθεν, Ἑλλ. Τὸ περισπώμενον εἰς τὰς ἐρωτήσεις, τὸ παροξύτονον εἰς τὰς ἀποκρίσεις, οἷον · Ἀποποῦ ν' ἀρχίσω; — Ἀπόπου θέλεις.

ἈΠΟῬῬΗ͂ΤΩΝ (ὁ ἐξ). Ζ. Μυςογράφος.

* ἈΠΟΣΙΜΌΝΩ. Ζ. Σιμόνω.

ἈΠΟΣΙΦΟΥΝΙΆΖΩ. Ζ. Ἀποσυφουνιάζω.

ἈΠΟΣΙΦΟΥΝΊΖΩ. Ζ. Σιφουνίζω.

ἈΠΟΣΚΑΛΌΝΩ. Ζ. Σκάλα.

ἈΠΟΣΤΑΜΈΝΟΣ. Ζ. Ἀποςέκω.

ἈΠΟΣΤΆΦΥΛΑ, Δ. Σ. τὰ καταλειπόμενα μετὰ τὸν τρυγητὸν βοτρύδια (grappillons). Ἐπιφυλλίδες, Ἑλλ.

* ἈΠΟΣΤΈΚΩ. Οἱ παρωχημένοι εἶναι πλέον εἰς χρῆσιν, Ἀπεςάθην, Ἀποςαθῶ, ἀπὸ τὸ Ἀφίςαμαι, Ἑλλ. Ἡ μετοχ. Ἀποςαμένος (excédé de fatigue). Ζ. Ἀποκάμνω.

ἈΠΟΣΤΡΆΓΓΙ, Ἀποςράγγιον. Ζ. Σακκέλλιον.

ἈΠΟΣΤΡΑΓΓΊΖΩ, Στραγγίζω, Σ. ἀποκενόνω τὶ ἀπ' ὅλον τὸ εἰς αὐτὸ περιεχόμενον ὑγρὸν (faire égoutter).

ἈΠΟΣΥΦΟΥΝΙΆΖΩ, Σ. Δ. (γρ. Ἀποσιφουνιάζω), ςρέφω τὰ βρεγμένα διὰ νὰ τὰ κενώσω ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν (presser, tordre), οἷον Ἀποσιφουνιάζω σφογγάριον, Ἀποσιφουνιάζουν αἱ πλύςριαι τὰ πλυμένα.

Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἀποσιφωνίζω, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ἁπλοῦν Σιφωνίζω σώζεται εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, ῥῆμα σχηματισμένον ἀπὸ τὸ Σίφων, καὶ ὑποκορ. καὶ οὐδετέρως Σιφώνιον. Τοῦτο (ἀποχυδαϊζόμενον εἰς τὸ Σίφουνας, Σ.) σημαίνει ὅ,τι ἐσήμαινε καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Σίφων (siphon), ἤγουν ὄργανον ὑδραυλικὸν, χρήσιμον εἰς ὕψωσιν τῶν ὑγρῶν καὶ ἀκολούθως κένωσιν τῶν ἀγγείων· καὶ Σιφουνίζω Σ. Σιφωνίζω, Ἑλλ. τὸ κενόνω μὲ τοιοῦτον ὄργανον. Οἱ κάπηλοι μεταχειρίζονται τοὺς Σίφωνας διὰ τὸν οἶνον, οἱ πυροσβέσται (pom-

piers) διὰ τὰς πυρκαϊάς. Ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Σίφων) προσθέτει « Καὶ οἷς οἱ κάπηλοι εἰς τὸν οἶνον χρῶνται· » καὶ ὄργανόν τι εἰς πρόεσιν ὕδατος ἐν τοῖς ἐμπρησμοῖς ». Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Θεσμ. 557) ὁ Μνησίλοχος, ὑποκρινόμενος γυναῖκα, κατηγορεῖ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀθηναίων, ὡς κλεπτούσας κρυφὰ τῶν ἀνδρῶν τὸν οἶνον μὲ σίφωνα,

———Ὡς στλεγγίδας λαβοῦσαι
Ἔπειτα σιφωνίζομεν τὸν οἶνον———

ἈΠΟΤΆΖΩ. ἈΠΌΤΑΞΙΣ. Ζ. Ἐπίτευξις.

ἈΠΟΤΖΙΠΌΝΟΜΑΙ. Ζ. Τζίπα.

ἈΠΟΧΩΣΙΆΖΩ. Ζ. Ἔγκρυμμα.

ἈΠΤΡΊΝ. Ζ. Φατλίον.

ἈΠΥ͂ΡΙΝ. Ζ. Θειάφι.

ἈΡΆΔΑ. Ζ. Σειρά.

ἈΡΆΖΩ. Ζ. Ῥάζω.

ἈΡΑΚΑ͂Σ. Ζ. Λαθούριον·

ἈΡΆΧΝΗ, οὐσ. θηλ. μὲ συνώνυμον Ἀραχνία Σ. τὸ πλέγμα τῆς Ἀράχνης. Ἀράχνη Ἑλλ. Ἀράχνην ὠνόμαζαν θηλυκῶς, καὶ τὸ πλέγμα τῆς Ἀράχνης (toile d'araignée), καὶ αὐτὴν τὴν πλέκουσαν Ἀράχνην (araignée).

Τὸ Ἀραχνία ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Ἀραχναία, ὡς τὸ Καμινία ἀπὸ τὸ Καμιναία. Ζ. Καμινία.

Ἀράχνη, οὐσ. θηλ. ΓΓ. Ἀράχνης, ἀρσεν. Ἑλλ. αὐτὸ τὸ ζῶον τὸ πλέκον τὴν Ἀραχνίαν. Ἐλέγετο ὅμως καὶ θηλυκ. ἡ Ἀράχνη, Ἑλλ.

ἌΡΓΗΤΑ, Σ. μὲ συνώνυμον Ἐχενηΐδα Σ. Ἐχενηΐς Ἑλλ. Ὁ Πλίνιος (XXXII, 1) τὴν ὀνομάζει remora (remore).

ἌΡΓΗΤΑ, Δ. Σ. Βραδύτης Ἑλλ. (lenteur, retard). Φέρει ὁ Δ. καὶ τὸν ἑξῆς ςίχον,

Ἄργηταν οὐδὲν ἔποικε, ΜΑΣΥΓΑΝΑ μισεύει.

Γράφε ΜΑ ΣΙΓΑΝΑ, ἤγουν, Δὲν ἤργησεν, ἀλλ' ἀνεχώρησε σιγανά.

Περὶ τῶν εἰς -ητα βαρβάρων τούτων καταλήξεων Ἄργητα, Ἔχθρητα, Κάκητα, ἴδε τὰ ἀλλοῦ (Β. Πλουτάρχ. Μέρ. III, σελ. λγ') σημειωθέντα.

ἈΡΕΣΚΩ, Σ. Ἀρέσω, Σ. Ἀρέσκω Ἑλλ. (plaire, agréer). Δέν μ' ἀρέσκουν, ἢ Δέν μ' ἀρέσουν τὰ λόγιά σου· ὡς εἶπεν ὁ Σοφοκλῆς (Αἴαντ. 584),

Οὐ γάρ μ' ἀρέσκει γλῶσσά σου τεθηγμένη.

Ὁ δεύτερος τύπος, Ἀρέσω, εἶναι λείψανον παλαιοῦ τύπου, τοῦ διὰ τοῦ δύο σ. Πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο Ἀρέσσω καὶ Ἀρέσκω, ὡς Δειδίσσω καὶ Δειδίσκω.

ἈΡΚΕΤΟΣ, Σ. Ἱκανὸς Ἑλλ. (suffisant). Ἡ λέξις εἶναι τοῦ παρακμάζοντος Ἑλλην. οἷον « Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία » αὐτῆς (Ματθ. ς', 34). Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἀθήναιον (III, σελ. 113) « Ἀρτυόμενος γάλακτι ὀλίγῳ, καὶ ἐλαίῳ, » καὶ ἁλσὶν ἀρκετοῖς ».

ἈΡΜΟΖΩ, Σ. ἔχω σχέσιν μὲ τὶ ἢ τινὰ (convenir). Ἁρμόττω Ἑλλ. οἷον Οἱ λόγοι του δὲν ἁρμόζουν μὲ τὰς πράξεις του. Καὶ ἀπροσώπως ὡς τὸ Πρέπει, Σ. Δεῖ Ἑλλ. οἷον, Δὲν ἁρμόζει νὰ ὑπάγω μόνος, ὡς τὸ ἐμεταχειρίσθη ὁ Ἀριςοτέλης (Πολιτικ. IV, 12, § 7. VI, 4, § 6. VII, 14, § 9).

ἉΡΠΑΖΩ, Σ. (enlever de force, emporter). Ὁ μέλλ.

καὶ ὁ ἀόριςς. συνηθέςερα διὰ τοῦ ξ, Θέλω ἀρπάξειν, Ἥρπαξα, ὡς καὶ ὁ Ὅμηρος συχνά.

ἈΡΠΑΚΤᾺ, ἐπίῤῥ. Σ. (en enlevant de vive force). 2) Μεταφορικῶς, Μὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἢ ὄρεξιν, Ἁρπαλέως Ἑλλ. ὡς τὸ ἑξῆς σύνθετον.

ἈΡΠΑΚΤΟΓΟΥΛΙΆΡΙΚΑ, Σ. ἐπίῤῥ. βαρβαροσύνθετον ἀπὸ τὸ Ἀρπάζω καὶ τὸ Ἰταλικὸν gola (λαιμὸς), μὲ κυνικὴν ὄρεξιν καὶ βίαν (goulument, avidement). Οὕτως ἁρπακτογουλιάρικα ἔτρωγεν ὁ πειvασμένος Ὀδυσσεὺς (Ὀδυσσ. ζ', 249),

> Ἤτοι ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
> Ἁρπαλέως ————————————

ἈΡΤΙΧΙΟΝΆΡΙ. Ζ. Λιβαδοπέρδικα.

ἈΣ (Ζ. Ἄτακτ. I, σελ. 89-99. II, σελ. 69). Πρόσθεσε καὶ τὸ (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τυρ.),

> Γιὰ πίασε νὰ δικονηθῇς καὶ ἄς την αὐτὴν τὴν θλίψιν.

Τὸ Ἄς εἶναι βάρβαρος συγκοπὴ τοῦ προςακτικοῦ ῥήματος Ἄφες, τὸ δὲ Γιὰ φθορὰ τοῦ παρακελευςικοῦ ἐπιῤῥήματος Εἶα. Δικονηθῇς συγκοπὴ τοῦ Διακονηθῇς, ἀπὸ τὸ μέσον Διακονοῦμαι (se servir).

ἈΣΗΜΙΟΝ (argent). Ζ. Μαζίον. ἈΣΗΜΌΝΕΡΟΝ. Ζ. Νερόν.

ἈΣΘΕΝΆΡΙΟΝ, Δ. ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὴν ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζομένην infirmerie.

ἈΣΚΆΘΑΡΟΣ. Ζ. Σκάνθαρος.

ἈΣΚΈΛΛΑ. Ζ. Σκιλλοκρόμμυδον.

ἈΣΚΟΛΌΠΑΚΑΣ. Ζ. Ξυλόκοτα.

ἈΣΚΌΛΥΜΒΡΟΣ. Ζ. Σκόλυμβρος.

ἈΣΤΆΡΙ. Ζ. Ἐσωπάνιον.

* ἈΣΤΕΡΌΦΩΤΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Λείπει ἡ λέξις καὶ ἀπὸ τὸν Δ. καὶ ἀπὸ τὸν Σ. Εὑρίσκεται εἰς τὰ Τακτικὰ (σελ 250) Λέοντος τοῦ Αὐτοκράτορος. Σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ἡ Ἀςροφεγγία.

ἈΣΤΟΧΩ͂, μὲ συνών. Δὲν καρποφορῶ, Σ. καὶ ὄνομα οὐσ. θηλ. Ἀςοχία, μὲ συνών. Ἀκαρπία Σ. Λέγεται διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν γεννημάτων τῆς γῆς τὸ Ἀςοχῶ (la récoltea manqué), οἷον Τὰ σιτάρια ἀςόχησαν ἐφέτος. Καὶ Ἀςοχία, ἀποτυχία τῶν σιταρίων (faute de blé) « Ἀςοχεῖ, ἀποτυγχάνει, ἁμαρτάνει » λέγει ὁ Ἡσύχιος, νοῶν πᾶσαν ἁπλῶς ἀποτυχίαν. 2) Ὡς καὶ σώζεται καὶ ἡ γενικὴ αὕτη σημασία, οἷον ὅτε λέγομεν Ἀςόχησα, ἤγουν ἀπέτυχα (échouer), καὶ καταρώμενος τὶς τινὰ, τὸν λέγει, Ἀςοχία νὰ σ' ἔλθῃ, ἢ νὰ σ' εὕρῃ! ἤγουν δυςυχία (malheur).

Τὸ Ἀςοχῶ, μὲ τὸ ςερητικὸν α πιθανολογεῖ ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν καὶ τὸ χωρὶς τοῦ ςερητικοῦ ἐναντιόσημον Στοχῶ (réussir). Ἀντὶ τούτου εὑρίσκεται, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, εἰς τοὺς Ἑβδ. διὰ διφθόγγου τὸ Στοιχῶ, περὶ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τοῦτο τῶν καρπῶν, οἷον (Ἐκκλησιας. ια', 6) « Ἐν τῷ πρωῒ σπεῖρον τὸ σπέρμα σου καὶ » ἐν ἑσπέρᾳ.... ὅτι οὐ γινώσκεις, ποῖον ΣΤΟΙΧΗ͂ΣΕΙ ἢ » τοῦτο ἢ τοῦτο· καὶ ἐὰν τὰ δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἀγαθά ». Ἴσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ ΣΤΟΧΗ͂ΣΕΙ, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν Ξενοφῶντα (Ἀγησιλ. I, 25) ἐσυγχύθη τὸ μονόφθογγον μὲ τὸ δίφθογγον, κατὰ τὴν διόρθωσιν τῶν κριτικῶν, οἷον, Καὶ τοὺς » τοξότας ἐπὶ ΣΤΌΧΟΝ ἹΈΝΤΑΣ » ὅπου πρότερον κακῶς ἐγράφετο ΣΤΟΊΧΩΝ ἸΌΝΤΑΣ. Στόχος σημαίνει τὸ σημεῖον (but), ὅπου τοξεύει καὶ κτυπᾷ ὁ τοξότης.

ἌΣΤΡΕΠΤΟΣ, Σ. Ἀμετάθετος τὴν γνώμην, ἀκατάπειςος (inflexible). Λέγεται καὶ Ἀμετάςρεπτος. « Ἄςρεπτον,

» ἄπειςον, ὀρθὸν » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ « Ἀςραφὴς, σκλη-» ρός. Σοφοκλῆς Μυσοῖς ».

ἈΣΤΡΟΠΕΛΈΚΙ (Ἀςροπελέκιον), Σ. (foudre). Ἔπρεπε νὰ ἦναι Ἀςραπελέκιον, ἀπὸ τὸ Ἀςράπτω, καὶ Πέλεκυς (hache). Τοῦτον τὸν Πέλεκυν ὠνόμαζαν Βέλος τοῦ Διὸς (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 1515),

Στράψαντα χειρὸς τῆς ἀνικήτου βέλη.

Ἀκόμη καὶ Μάκελλαν (pioche), (Ἀριςοφαν. Ὄρν. 1239).

——— Ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναςρέψῃ Δίκη.

ἈΣΤΡΟΦΕΓΓΊΑ, Σ. Κατάςασις νυκτὸς φωτιζομένης ἀπὸ ἄςρα (ciel étoilé). Λέγεται καὶ Ἐξαςερία, Ζ. Ἀςερόφωτον.

* ἌΣΤΥΦΟΝ χαρτίον. Ζ. Στύφω.

* ἈΣΎΣΤΑΛΤΟΣ. Ζ. Συςέλλομαι.

ἈΣΦΑΛΊΖΩ. Ζ. Σφαλίζω.

ἈΣΦΕΔΊΛΑ. Τὴν ὀνομαζομένην σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἀσφεδίλαν, βοτάνην, νομίζουν τινὲς ἐκ τῶν περιηγητῶν, ὅτι εἶναι ἡ Ἐπιπακτὶς τοῦ Διοσκορίδου (IV, 109). Ἄλλοι ὅμως ἔκριναν ἄλλως. Ἴδε τὸν Διοσκορίδην (ἔκδ. Sprengel, II, σελ. 621) καὶ τὸν Schneider (Λεξικ. Ἑλληνογερμ. λέξ. Ἐπιπακτίς).

ἌΣΦΗ, Δ. μὲ ἐξήγησιν Ἄλιμος, Ἑλλ. Περὶ τοῦ Ἀλίμου ἴδ. τὸν Διοσκορίδην (I, 120). Ζ. Παλιρέα.

ἈΣΦΟΫΡΙ. Ζ. Παλιρέα.

* ἈΣΧΟΛΕΎΩ. Ζ. Δυσχολεύω.

ἈΤΖΊΓΓΑΝΟΣ, Σ. Τὸ ᾱ εἶναι πλεοναςικὸν εἰς τὸ Τζίγγανος (bohémien, égyptien). Ὀνομάζεται καὶ Γύφτος

(Ἀγγλιςὶ, Gipsy). Οἱ Ἰταλοὶ τὸν ὀνομάζουν Zingano, οἱ Γερμανοὶ Zingeuner, οἱ Τοῦρκοι, Τζιγγενέ. Κακῶς ἐνομίσθη ὅτι εἶναι οἱ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὀνομασθέντες Ἀθίγγανοι. Τοῦτο εἶναι ὄνομα αἱρετικῶν, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο καὶ Μελχισεδεκῖται (Δ. σελ. 34) διότι ἐδογμάτιζαν τὸν Μελχισεδὲκ ἀνώτερον τοῦ Χριςοῦ. Οἱ Τζίγγανοι, πολὺ μεταγενέςεροι τῶν Ἀθιγγάνων, ἐφάνησαν εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ἐρχόμενοι ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν διὰ τῆς Αἰγύπτου· ὅθεν ὠνομάσθησαν καὶ Γύφτοι (Γύπτοι). Τὸ ὄνομα Τσίγγανος ἢ τὸ ἔφεραν ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν, ἢ τὸ ἔλαβαν εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ κανὲν ἄλλο ἔθνος.

ἈΤΖΊΔΑ, μὲ συνών. Μοσκοπόντικος, Σ. (γρ. Μοσχοπόντικος), καὶ τὸ μεταφράζει fuina (fouine). Ἡ παραγωγή του ἀπὸ τὸ Ἰκτὶς ιδος (ὡς ἀπὸ τὸ Γαλακτόω τὸ Γαλατζόνω, καὶ ἀπὸ τὸ Ἱκανὸς τὸ Ἀκανετὸς) καὶ προσέτι τὸ συνώνυμον, Μοσχοποντικὸς, δείχνουν ὅτι εἶναι ἡ Ἰκτὶς (putois) τῶν παλαιῶν. Εἰς δὲ τὸ Ι ςοιχεῖον φέρει ὁ αὐτὸς καὶ τὸ Ἰκτὶς (ἀρσενικ. Ὁ Ἰκτὶς), καὶ τὸ ἐξηγεῖ furetto (furet). Τὸ αὐτὸ λάθος (ἂν ἦναι λάθος) ἔπαθε καὶ Θεόδωρος ὁ Γαζῆς μεταφράζων τὴν Ἰκτίδα τοῦ Ἀριςοτέλους viverra (furet), ὡς ἐξεναντίας ὁ Πλίνιος (XXIX, 4, § 16) τὴν ἐξηγεῖ Γαλῆν ἀγρίαν Mustela Silvestris (belette sauvage).

ἈΤΊΜΗΤΟΣ, Σ. Ὅςις δὲν ἐτιμήθη (inhonoré). Ἀτίμητος Ἑλλ. (Ἰλιάδ. ι', 648). 2) Ὅςις δὲν ἐξετιμήθη (apprécié, évalué, estimé). 3) Ὅςις δὲν δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ (inappréciable).

Ἡ τρίτη σημασία εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλληνισμοῦ, οἷον « Τοὺς τὰ μαθήματα καπηλεύοντας.... καὶ μισθὸν τῶν ἀτι» μήτων πράττοντας » (Ἰαμβλιχ. Περὶ τοῦ Πυθαγορικ. βίου, 245, σελ. 196).

ἈΤΡΗΔΌΝΕΣ. Ζ. Ἐσοχάδες.

ἈΤΡΊΒΟΛΟΝ. Ζ. Τριβόλι.

ἈΤΣΑΛΊΑ. ἌΤΣΑΛΟΣ. Ζ. Τζάλαχον.

ἈΤΣΊΠΑ. Ζ. Τσίπα.

ΑΫ́ΚΟΝ. Ζ. Ἄφκος.

ΑΫΛΆΚΙΟΝ. Ζ. Ἀλετρία.

ΑΫ́ΤΙΓΛΥΦΊΔΑ, Σ. μὲ τὸ Τουρκογραικικὸν Χιλάλι, Σ. Δ. Ὠτογλυφὶς Ἑλλ. (cure-oreilles).

ΑΫ́ΤΟΜΑΤΊΤΗΣ, Δ. ὁ δοξάζων ὅτι ὁ κόσμος ἐγεννήθη ἐξ αὐτομάτου (matérialiste).

ΑΫ́ΤΟΣΦΑΓῊΣ, Σ. ὁ φονεύων ἑαυτὸν (suicide), Αὐτόχειρ, καὶ Αὐτοσφαγὴς Ἑλλ. ὡς ἔλεγε καὶ ὁ σφαζόμενος Αἴας (Σοφοκλ. Αἴαντ. 840),

———— Ὥσπερ εἰσορῶσ' ἐμὲ
Αὐτοσφαγῆ πίπτοντα ————

ΑΫ́ΤΟΫ́, ἐπίῤῥ. τοπ. Σ. (en ce lieu-là), οἷον, Στέκ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ (Ἀριςοφάν. Ὄρν. 1200) « Αὐτοῦ ςῆθι ».

ἈΦΆΚΙ, Σ. ἀπὸ τὸ Λατινικ. fæx, Ἰλὺς Ἑλλ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ il grasso del vino (crasse ou lie du vin). Ὁ Δ. τὸ ὀνομάζει Ἀφέκλιν, ἀπὸ τὸ ὑποκοριςικὸν fæcula (fécule) καὶ φέρει μαρτυρίαν, « Τάρταρον τὸ λεγόμενον Ἀφέκλιν » (tartre).

Εὐλόγως ἤθελέ τις ὑποπτευθῆν, μὴ τοῦ Σ. τὸ Ἀφάκιον ἐγεννήθη, ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ὀμφάκιον, ὡς ὁ Ὀμφαλὸς ἐχυδαΐσθη εἰς τὸ Ἀφαλός.

ἈΦΊΝΩ, Δ. Ἀφήνω, Σ. Ἀπὸ τὸ θέμα, Ἴω, Ἵημι, Ἀφίημι Ἑλλ. (laisser). Ἡ παρένθεσις τοῦ ν ἐσυνειθίζετο καὶ εἰς τοὺς Παλαιοὺς, οἷον Τίω καὶ Τίνω, Δύω καὶ Δύνω. Ἀφίνω τὰ γένεια (laisser croître la barbe), ἀπὸ τὸν παρακ-

μάζοντα ἑλληνισμὸν, οἷον « Τὸν ἀρχαῖον τρόπον κομῶντες καὶ τὰ γένεια ἈΦΕΙΚΌΤΕΣ » (Δίων Χρυσόςομ. λόγ. XXXIV, σελ. 81), ὅπου ὁ Κασωβὼν ἐπρόβαλλεν ἑλληνικωτέραν μὲν, ἀλλὰ δυςυχῆ διόρθωσιν ΚΑΘΕΙΚΌΤΕΣ.

ἊΦΚΟΣ, ἀρσεν. Δ. καὶ Αὖκον (γρ. Ἄφκον) οὐδετ. Δ. Ἴσως ἡ Ἀφάκη (vesce) Ἑλλ. Ὁ Βελλόνιος (Observ. I, 59) λέγει ὅτι ὁ Ἄφκος, εἶδος ὀσπρίου, ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Ἀφάκη, καὶ ὅτι οἱ Γραικοὶ τὸ μεταχειρίζονται πολὺ, λαμβάνοντες αὐτὸ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.

*ἌΦΡΑΝΤΟΣ. Λέξις συνήθης εἰς τοὺς Χίους, σημαίνουσα τὸν ἀνοήτως καὶ ἀδεξίως ἐνεργοῦντα τὶ (étourdi, maladroit). Ἀπὸ τὸ Ὁμηρικὸν Ἀφραίνω (Ἰλιάδ. ή, 109),

> Ἀφραίνεις, Μενέλαε Διοτρεφές! Οὐδέ τί σε χρὴ
> Ταύτης ἀφροσύνης ——————

τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον « Ἀφραίνεις, μωραίνεις, » παραφρονεῖς ».

Εἶναι λοιπὸν ῥηματικὸν τοῦ Ἀφραίνω τὸ Ἄφραντος, ὡς τοῦ Περαίνω τὸ Ἀπέραντος καὶ τοῦ Φαίνω τὸ Ἄφαντος.

Τὸ προφέρουν καὶ μὲ διπλῆν ςέρησιν Ἀνάφραντος, κατὰ τὸ Ἀνάελπτος, Ἑλλ.

ἈΦΎΛΛΑΘΟ. Ζ. Ῥοδοδάφνη.

ἈΧΕΡΏΝΑΣ, Δ. Ἀχοῦρι, Δ. Σ. Ἱπποςάσιον, Ἑλλ. (écurie).

Ἡ πρώτη λέξις εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀχυρὼν Ἑλλ. τὸ ὁποῖον ὅμως σημαίνει κυρίως τόπον ὅπου φυλάσσονται τὰ Ἄχυρα (lieu où l'on garde la paille). Ἡ δευτέρα, Ἀχοῦρι, εἶναι Τουρκικὴ (Ἀχοὺρ) σημαίνουσα Ἱπποςάσιον· καὶ αὐτὴ ὅμως ἀπὸ τὸ Ἀχυρών.

ἈΧΗΒΑ͂ΔΑ. Ζ. Χηϐάδα.

ἈΧΡΕΙ͂ΟΣ, ὁ εἰς οὐδὲν χρήσιμος (vil, méprisable). Ἀχρεῖος Ἑλλ. καὶ Ἰωνικ. Ἀχρήϊος, ὡς τὸ « Ἀχρήϊος ἀνὴρ » (Ἡσιόδ. Ἔργ. καὶ ἡμ. 272).

ἈΧΥΡΟ͂ΚΟΠΡΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Δ. (fumier.)

ἈΧΥΡΟΚΡΕ͂ΒΒΑΤΟΝ, Σ. Κραϐϐάτιον ἀπὸ ἄχυρα (paillasse). Λέγεται καὶ Ἀχυρόστρωμα, καὶ Χορτόστρωμα.

ἈΧΥΡΟ͂ΣΤΡΩΜΑ. Ζ. Ἀχυροκρέϐϐατον, καὶ Χορτόστρωμα.

ἈΧΩ͂ΡΙΣΤΑ, ἐπίῤῥ. (inséparablement). Οὕτως εὐχόμενοι νεογάμους, τοὺς λέγομεν, Ἀχώριστα! (que votre union soit indissoluble!).

ἈΨΙ͂ΘΥΜΟΣ. ἢ ἈΨΟ͂ΘΥΜΟΣ. ἈΨΟΜΙ͂ΛΗΤΟΣ. Ζ. Ἀψός.

ἈΨΟ͂Σ, Δ. (vif, colère, violent). Ὀξὺς, Ὀξύθυμος, Ὀξύχολος Ἑλλ. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐσταθίου, Ἀψοὺς ἔλεγαν κοινογλωσσικῶς, « Τοὺς ἐν λόγῳ θρασεῖς » (Ἴδ. Δουκάγγ. σελ. 164). Ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Αἰψὸς Ἑλλ. ὅθεν καὶ τὸ χρηστὸν Αἰψηρὸς, καὶ τὸ ἐπίῤῥημα Αἶψα, τὸ κοινῶς Ἀψὰ (Ἄτακτ. II, σελ. 76). « Αἶψα, εὐθέως, ὠκέως, ταχέως » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τοῦ μονοφθόγγου Ἀψὰ ἔμειναν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἴχνη, εἰς τὸ Ἀψίκορος καὶ Ἀψίμαχος, τὰ ὁποῖα οἱ γραμματικοὶ ἐδάσυναν, διότι τὰ ἐτυμολόγησαν ἀπὸ τὸ Ἅπτομαι. Λέγει ὁ Ἡσύχιος· « Ἀψίκορον, ἄπλησμον (ἴσ. » Ἔμπλησμον), ἢ ἅμα τῷ ἅψασθαι κορεννύμενον ταχέως » καὶ « Ἀψίκορος, ταχέως ὀλιγωρῶν, καὶ (ἴσ. ἢ) κόρον λαμϐά- » νων ». Την αὐτὴν σύνθεσιν μὲ σημασίαν ἀνάλογον ἔχουν καὶ τὰ κοινὰ, Ἀψίθυμος ἢ Ἀψόθυμος, Σ. καὶ Ἀψομίλητος, Σ.

B.

ΒΑΒΟΎΛΙ, Δ. Σ. μὲ συνών. Κοζάδα, Σ. Ὀφθαλμὸς, καὶ Κάλυξ, Ἑλλ. (œil, bouton de fleur). Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Valvulus, τὸ σημαῖνον τὸ περικάρπιον, ἤγουν τὸ περικάλυμμα τῶν καρπῶν, καὶ ἐξαιρέτως τῶν ὀσπρίων, τὸν ἰδίως ὀνομαζόμενον Λοβὸν (cosse) « Valvuli, λοβοὶ » λέγουν τὰ Γλωσσάρια. Ἀναλόγως καὶ τὸ Βαβούλιον (ἤγουν Βαλβούλιον) λογίζεται οἷον λοβὸς τοῦ ἄνθους.

Τὸ δὲ Κοζάδα ἢ ἔχει τι κοινὸν μὲ τῶν Γάλλων τὸ cosse, ἢ μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ, « Κοσσύμβη καὶ Κόσσυμβος, ἐγκόμβωμα » καὶ περίζωμα κ. τ. λ. » (ὅθεν ἴσως καὶ τῶν Τούρκων τὸ Κουσὰκ, Ζωνάριον), ἐπειδὴ καὶ ἀληθῶς τὰ Βαβούλια ὁμοιάζουν τοὺς κόμβους (boutons). Διὰ τοῦτο ἴσως ὠνόμαζαν καὶ τὸν Ἐλελίφασκον Ἑλλ. τὴν κοινῶς Φασκομηλέαν (sauge) Κόσαλον, Δ. διότι οἱ καρποί της παρομοιάζουν κόμβους ἢ βαβούλια. Ζ. Φασκομηλία.

ΒΑΒΟΥΤΖΙΚΆΡΙΟΣ. Ζ. Βαρυχνᾶς.

ΒΑΘΎΝΩ, Σ. Βαθαίνω, Σ. ἐνεργητ. σκάπτω, κοιλαίνω (caver, creuser). 2) Μεταφ. ἐρευνῶ ἀκριβῶς (pénétrer, approfondir), οἷον, Δὲν θέλω νὰ βαθύνω τὸ πρᾶγμα περισσότερον. 3) Ἀμεταβ. Βαθύνω, νοῶ βαθέως, (avoir de la pénétration, être profond), οἷον, Βαθύνει ἁπλῶς, καὶ Βαθύνει ὁ νοῦς του.

ΒΑΘΎΣ (creux, profond), Βαθὺς Ἑλλ. 2) Μεταφ. Βαθὺς ἄνθρωπος. — λόγος, — νοῦς, Βαθεῖα φρὴν Ἑλλ. (esprit profond). Βαθὺς ὕπνος (sommeil pro fond), Βαθὺ γῆρας (extrême vieillesse), Βαθὺ σέβας (profonde estime), Βαθὺ χρῶμα (couleur foncée).

ΒΑΛΛΊΖΩ, Δ. τὸ σήμερον λεγόμενον Χορεύω, Ὀρχοῦμαι, Ἑλλ. (danser, baller). « Βαλλίζω, ballo » Γλ.

ΒΑΛΛΙΣΜΟΣ, Δ. (bal, ballet), Ὄρχησις, Ἑλλ. (danse).

ΒΑΛΛΙΣΤΗΣ, Δ. (baladin), Ὀρχηςὴς, Ἑλλ. (danseur).

ΒΆΛΛΩ. Ῥῆμα πολύχρηςον, οἷον Βάλλω νερὸν ἢ οἶνον (verser de l'eau ou du vin), κατὰ τὸ « Βάλλει ὕδωρ » εἰς τὸν νιπτῆρα » (Ἰωάν. ιγ', 5), καὶ « Βάλ' οἶνον » (Ἄτακτ. I, σελ. 186). 2) Βάλλω· φόρεμα ἢ ἔνδυμα (mettre son habit, s'habiller), ὡς εἶπε καὶ ὁ Εὐριπίδης (Βακχ. 828,

Στολὴν δὲ τίνα φὴς ἀμφὶ χρῶτ' ἐμὸν βαλεῖν;

Εἰς τοῦ Ἡροδότου (II, 37) τὸ « Ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἱ » ἱερέες λινέην... ἄλλην δέ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔξεςι ΛΑΒΕΪΝ » γράφε, ΒΑΛΕΪΝ ἢ ἰωνικώτερον ΒΑΛΈΕΙΝ· καὶ τὰ δύο φαίνονται εἰς τὰς διαφόρους γραφάς. 3) Βάλλω τὸ χέριον (mettre la main), κατὰ τὸ « Βάλε τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν πλευράν μου» (Ἰωάνν. κ', 27), καὶ Βάλλω χέριον, ἀρχίζω (entreprendre), Ἐπιχειρῶ, Ἑλλ. ἢ καὶ Ἐπιβάλλω χεῖρα (Δευτερονομ. ιε', 10). 4) Βάλλω ςοίχημα (gager, parier). —τὴν κεφαλήν μου (parier sa tête à couper) « Παραβάλλομαι τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ » Ἑλλ. ὡς ὁρίζει ὁ Φρύνιχος (σελ. 100), καταδικάζων τὴν μὲ αἰτιατικὴν σύνταξιν. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη σύνταξις σημαίνει Βάλλω εἰς κίνδυνον, ἢ κινδυνεύω τὴν κεφαλήν μου, κατὰ τὸ (Ἰλιάδ. ι', 322),

Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.

Ἡ μὲ δοτικὴν εἶναι μεταγενεςέρα, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀπόςολος (Πρὸς Φιλιππ. β', 30.) « Μέχρι θανάτου ἤγγισε, ΠΑΡΑ» ΒΟΥΛΕΥΣΑΜΕΝΟΣ τῇ ψυχῇ » ὅπου πολλοὶ κριτικοὶ

προκρίνουν τὴν ΔΓ. ΠΑΡΑΒΟΛΕΥΣΑΜΕΝΟΣ, ὡς ἐγγυτέραν τοῦ Παραβάλλομαι. 5) Βάλλω κόπον (Ἄτακτ. II, σελ. 77) κοπιάζω (se donner de la peine), καὶ Βάλλω ἄλλους εἰς κόπον (causer de la peine), « Καὶ τὰ παιδία ἑαυτοῦ » εἰς κόπους ἐμβάλλειν » (Θεοφρ. Χαρακτ. XIV).—εἰς ἔννοιαν, εἰς φροντίδας (causer des soucis).—εἰς βάσανα (tourmenter). — εἰς ἔρωτα (inspirer de l'amour).—εἰς ἀπορίαν (faire douter), « Εἰς μείζους ἀπο» ρίας με φέροντες ἐνέβαλον » (Λουκιαν.. Ἰκαρομεν. 5).

Βάλλω εἰς τὸν νοῦν, συλλογίζομαι, μελετῶ (penser, se proposer, avoir l'intention). « Μετὰ φρεσὶ βάλ» λεσθαι » ἢ « Ἐν θυμῷ βάλλεσθαι » συχνὰ εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ εἰς τὸν Ἡσίοδον, καὶ συνων. « Νόῳ τιθέμεν » ὁ Πίνδαρος. Καὶ Βάλλει ὁ νοῦς μου, ἀντὶ τοῦ Συλλογίζομαι, κ. τ. λ.

Βάλλω εἰς τὴν κεφαλὴν (traiter très-honorablement), οἷον Τὸν ἔβαλαν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν των, καὶ Δὲν ἤξευραν ποῦ νὰ τὸν βάλωσι. Ὁ Αἰλιανὸς (Ποικ. ἱστορ. II, 10.) περὶ τοῦ στρατηγοῦ Τιμοθέου, « Οὐκ » εἶχον Ἀθηναῖοι, ὅποι ποτε αὐτὸν κατάθωνται ὑπὸ τοῦ θαύ» ματος τοῦ περὶ τὸν ἄνδρα ».

Βάλλω ἐμπρὸς, ὀνειδίζω μὲ ὀργὴν καὶ ὕβριν (malmener, gourmander), οἷον, Μόλις ἤνοιξα τὸ στόμα καὶ μ' ἔβαλεν ἐμπρός. Τοιαύτην τινὰ σημασίαν ἔχει τὸ « Προβάλλονται καὶ κολάζουσι τοὺς ἀδικοῦντας. » (Πλούταρχ. Σόλ, § 18).

ΒΑΛΣΑΜΟΝ. Ζ. Προδρόμου βότανον.

ΒΑΜΒΑΚΙΟΝ, καὶ ΒΑΜΠΑΚΙΟΝ, Δ. Παμπάκιον, Δ.

Μπαμπάκι, Σ. Κατὰ τὸν Σουΐδαν, « Πάμβαξ, καὶ Παμβακὶς, τὸ » παρὰ πολλοῖς λεγόμενον Βαμβάκιον » Ξύλον, καὶ Ἐριόξυλον Ἑλλ. (coton). Ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Βόμβυξ, τὸ σκωλήκιον, ἐκ τοῦ ὁποίου γεννᾶται τὸ μετάξιον, Bombyx (ver à soie) ὀνομαζόμενον καὶ ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους. Καταχρηστικῶς ἔπειτα ὠνομάσθη Bombyx καὶ τὸ Ἐριόξυλον, ἤγουν τὸ Βαμβάκιον.

* ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΙ ἢ ΒΑΡΒΑΡΙΣΚΟΙ. Ζ. Μαῦρος.

ΒΑΡΕΙΑ (ὁ Σ. τὸ γράφει Βαρυά.), Δοκάριον ἐπιτήδειον νὰ κτυπᾷ, νὰ ἐμπήγῃ καὶ νὰ στηρίζῃ τοῦ λιθοστρώτου τοὺς λίθους (dame).

ΒΑΡΕΜΑ. ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ. ΒΑΡΕΤΟΣ. Ζ. Βαρῶ.

ΒΑΡΟΣ, Σ. ῥοπὴ εἰς κατάβασιν (poids). 2) Μεταφ. ἐνόχλησις (embarras, peine), οἷον, Δὲν θέλω νὰ σὲ δώσω βάρος. 3) Τιμωρία (peine), ὡς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διάλεκτον, Ἐν βάρει ἀργίας,. Ἐν βάρει ἀφορισμοῦ.

ΒΑΡΟΥΜΑΙ. Ζ. Βαρῶ.

ΒΑΡΥΑΝΑΣΤΕΝΑΖΩ, Σ. (pousser de profonds soupirs), Βαρυστενάχω, Ἑλλ. (Ἰλιάδ. α', 364),

Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.

ΒΑΡΥΔΙ, Σ. Βαρύδιον (peson). Ἴδε τὰ Ἑλλ. Λεξικὰ, λέξ. Βαρύδιον, καὶ Βαρύλλιον.

*ΒΑΡΥΚΕΦΑΛΟΣ, ὁ δύσκολα νοῶν, Βραδύνους Ἑλλ. (d'un esprit lourd). 2) Ὁ ἰσχυρογνώμων (entêté, opiniâtre).

ΒΑΡΥΚΟΥΓΩ, (γρ. Βαρυκούω), Σ. ἀκούω δύσκολα (avoir l'ouïe dure), Βαρυηκοῶ Ἑλλ. Οἱ δὲ Ἑβδ. καὶ οἱ Εὐαγγελισταὶ (Ματθ. ιγ', 15.) διαλυμένως « Τοῖς ὠσὶ » βαρέως ἤκουσαν ».

ΒΑΡΥΜΕΝΟΣ. Ζ. Βαρύνω.

*ΒΑΡΥΜΟΙΡΟΣ, καὶ χυδ. Βαρυόμοιρος (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τύρῳ),

> Ἔσυρεν τὸν βαρυόμοιρον, κἔβαλεν εἰς τὸν γύρο.

Βαρυδαίμων Ἑλλ. (infortuné, misérable).

ΒΑΡΥΝΩ, φορτίζω (charger). 2) Μεταφ. Θλίβω, ἐνοχλῶ (être à charge, incommoder), οἷον, Σ' ἐβάρυνα πολὺ, Συγχώρησέ με νὰ σὲ βαρύνω ὀλίγον. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν, κατὰ μέσ. διάθεσιν οἱ Ἑβδ. (Βασιλ. Β', ιγ', 25) « Μὴ καταβαρυνθῶμεν ἐπὶ σὲ » ἤγουν, κατὰ τὸ ἑβρ. κείμενον, Νὰ μὴ γενῶμεν βαρεῖς εἰς σέ. 3) Προσκόπτω, σκανδαλίζω (choquer, déplaire, offenser), οἷον, Μή σε βαρύνῃ ὁ λόγος μου. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Τυρ. 781), παθητ. ἢ μέσ.

> Κἀγὼ βαρυνθεὶς, τὴν μὲν οὖσαν ἡμέραν
> Μόλις κατέσχον. ———————

Ἴδε καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 78.

ΒΑΡΥΣ. Πρόσθεσε εἰς τὰ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 78.) σημειωθέντα εἰς τὴν 3 σημασίαν, ὅτι ἐξεναντίας Ἄβαρῆ Ἑλλ. ἔλεγαν τὸν ἀκατάστατον καὶ τρελὸν, « Ἀβαρὴς, ἀσύνετος » λέγει ὁ Ἡσύχιος, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς κοινῶς ὀνομάζομεν Ἐλαφρὸν (Ἴδ. αὐτόθ. σελ. 118). Εἰς τὴν 4, ὅτι εἰς τὴν βαρύτητα ταύτην ὠνείδισε καὶ ὁ Αἰσχίνης (Περὶ παραπρεσβ. σελ. 31) τὸν Δημοσθένην, ὀνομάζων αὐτὸν, « Ἀφόρητον καὶ βαρὺν ἄνθρωπον ». Καὶ εἰς τὴν 5, Δύσκολος, ἐπικίνδυνος (scabreux), οἷον, Βαρὺ πρᾶγμα μὲ προστάσσεις.

ΒΑΡΥΧΝΑΣ, Βραχνὰς, καὶ Βαρχυνὰς, Σ. Βαρυχνᾶς, Δ. Ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ τοῦ σώματος νοσήματα, ὅτε ὁ κοιμώμενος

(καὶ μάλιςα ἂν κοιμᾶται ὕπτιος) φαντάζεται ἐπικαθήμενον τινὰ εἰς τὸ ςῆθος καὶ πνίγοντά του τὴν ἀναπνοήν. Ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Ἐφιάλτης καὶ Πνιγαλίων, διότι οἱ δεισιδαίμονες ἐφαντάζοντο (ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη φαντάζονται πολλοί), ὅτι ὁ πνιγμὸς (suffocation) ἦτον ἔργον δαιμονίου τινὸς νυκτερινοῦ, ὀνομάσαντες αὐτὸ ἄλλοι ἄλλως. Ὁ Ἀριςοφάνης (Σφ. 1038), τὸν ὀνομάζει καὶ Ἠπιάλην ἢ Ἠπίαλον,

> Τοῖς ἨΠΙΑΛΟΙΣ ἐπιχειρῆσαι πέρυσιν καὶ τοῖς πυρετοῖσιν,
> Οἳ τοὺς πατέρας τ᾽ ἦγχον νύκτωρ, καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνιγον,

ὅπου ὁ σχολιαςὴς μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ δαίμων οὗτος ὠνομάζετο ἔτι καὶ Εὐόπας, καὶ Τίφης. Ἂν ἦναι ὀρθὴ ἡ παρατήρησις ἄλλου γραμματικοῦ (Ἰδ. Bekker, *Anecdot. Græc.* σελ. 42), ὅτι γράφεται Ἠπίαλος μέν, ὅτε σημαίνει πυρετοῦ τι γένος, Ἠπιάλης δέ, ὅτε τὸν νυκτερινὸν δαίμονα, ἡ γραφὴ τοῦ Ἀριςοφάνους πρέπει νὰ τραπῇ εἰς τὸ ἨΠΙΑΛΑΙΣ. Ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ὠνομάζετο Incubus, (incube), καὶ τὸ εἰς τὰ Γλωσσάρια φερόμενον « Incubus, Πάν, ὁ δαίμων » δείχνει ὅτι ἦσαν καὶ οἱ πιςεύοντες τὴν ἀῤῥωςίαν ἔργον τοῦ Θεοῦ Πανός.

Τὸ Βραχνὰς βάλλει εἰς ὑποψίαν μὴ συγγενεύει μὲ τὸ Βραχνὸς (enroué, rauque)· ἀλλὰ τοῦτο παράγεται ἀπὸ τὸ Βραγχαλέος, κατὰ συγκοπὴν χυδαίαν Βραγχλὸς, καὶ χυδαιέστερον Βραχνός.

Ἡ ὀρθή του γραφὴ, ὡς φαίνεται εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, εἶναι Βαρυχνᾶς (Ἰδ. Εὐςάθ. Ἰλιάδ. ή, σελ. 561), ἀπὸ τὸ Βάρος δηλαδή, ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ τῶν Ἰταλῶν τὸ Pesaruolo, καὶ τῶν Ἱσπανῶν τὸ Pesadilla. Οἱ Γάλλοι τὸν ὀνομάζουν cauchemar, ἢ cochemar, ὄνομα ἐτυμολογημένον ἀτυχέςατα ἀπὸ τὸν Μενάγιον, calca mala (ἐμπήδησις ἢ

λάκτισις κακή). Ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι τὸν ὀνομάζουν night-mare, Νυκτερινὴν φοράδα (jument de nuit), ἡ τελευταία συλλαβὴ τοῦ cauchemar, πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ mare (jument) τῶν Ἄγγλων· καὶ τοῦτο μόνον ἴσως τῆς ἐτυμολογίας τὸ μέρος εἶναι τὸ πιθανὸν calca-mare ἐμπηδῶσα φοράδα.

Ὄχι μόνον εἰς φοράδας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλων ζώων ἢ δαιμονίων μορφὰς ἐπιστεύετο ὅτι ἐφαίνετο ὁ Ἐφιάλτης. Ἴδαμεν ὅτι ὠνομάζετο καὶ Τίφης καὶ Εὐόπας. Τὸ πρῶτον ἐγράφη, Τίφος εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Σνεϊδέρου, διότι Τῖφος ὀνομάζεται καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀργοναύτας (Ἀπολλων. Ἀργον. I, 105). Δὲν ἀρκεῖ ὅμως ἡ ὁμωνυμία νὰ δικαιώσῃ τὴν διόρθωσιν τῆς κακῆς τοῦ σχολιαστοῦ γραφῆς ΤΊΦΗΣ, ἥτις πολὺ πιθανώτερον ἤθελε μεταβληθῆν εἰς τὸ ΤΎΦΙΣ, ιος ἢ καὶ ΤΎΦΗΣ, ητος, ἀπὸ τὸ Τύφω τὸ καίω, πολὺ ἁρμοδιώτερον ὄνομα εἰς τὸν Ἐφιάλτην ἢ Πνιγαλίωνα, καὶ τῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ ἄλλον θεὸν ἢ γίγαντα κακοποιὸν (Ὁμηρ. Ὕμν. εἰς Ἀπολ. 305),

Δεινόν τ' ἀργαλέον τε Τυφάονα, πῆμα βροτοῖσιν,

ὅστις, δὲν ἔπρασσε τὰς νυκτερινὰς καταθλίψεις τοῦ Ἐφιάλτου, ἀλλ' ἔπασχε πολὺ χειροτέραν θλίψιν αὐτὸς ἀπὸ τὴν Σικελικὴν Αἴτναν, ὅπου τὸν κατεδίκασεν ὁ Ζεύς, κατὰ τὸν Πίνδαρον (Πυθ. I, 35),

Σικελία τ' αὐτοῦ πιέζει
Στέρνα λαχνάεντα——.

Οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν ἀκόμη τὸν Βαρυχνᾶν καὶ Βαβουτζίαν καὶ Βαβουτζικάριον, τὰ ὁποῖα βεβαιόνει ὁ Δ. μὲ δύο μαρτυρίας, τὴν πρώτην ἀπὸ τὰ Γλωσσάρια,

« Ἐφιάλτης ὁ ἐπὶ πολλοῦ (ἴσ. ὑπὸ πολλῶν) λεγόμενος » Βαβουτζίας »· τὴν δευτέραν ἀπὸ τὸν Σουΐδαν· « Ἐφιάλτης· » ἡ εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνατρέχουσα ἀναθυμίασις ἐξ ἀδδηφαγίας » καὶ ἀπεψίας. Παρὰ ἰατροῖς Ἐφιάλτης λέγεται, ὁ λεγόμενος » παρὰ πολλοῖς Βαβουτζικάριος ». Τοῦτο, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Μιχαὴλ Ψελλὸν, παράγεται ἀπὸ τὴν Βαβὼ, νυκτερινὸν τὶ δαιμόνιον, τὴν ὁποίαν καὶ Καλὴν τῶν ὀρέων (la Belle des montagnes) ὠνόμαζαν (Δ. σελ. 163 καὶ 179), κατ' εὐφημισμὸν δηλαδὴ, ὡς καὶ σήμερον ὀνομάζονται ἀπὸ τὸν ὄχλον Καλαὶ ἀρχόντισσαι (Belles-dames) αἱ Νηρηΐδες. Τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι καὶ ἡ Βαβὼ, καὶ ἡ Καλὴ τῶν ὀρέων, δείχνουν κάποιαν συγγένειαν μὲ τὴν Ἄρτεμιν, ὀνομαζομένην ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους Βούβαστιν, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος (II, 137), ἥτις εὐλόγως δύναται νὰ ἐπονομασθῇ Καλὴ τῶν ὀρέων, ὡς κυνηγὸς διατρίβουσα εἰς τὰ ὄρη. Βαβάκτην ἐπωνόμαζαν ἀκόμη καὶ τὸν Πᾶνα (Ἐτυμολογ. σελ. 183) τὸν Incubum δηλαδὴ τῶν Ῥωμαίων, καὶ Βάβυν (Ἀθην. XV, σελ. 680) ἢ Βέβωνα (Πλουταρχ. Περὶ Ἴσιδ. καὶ Ὀσίριδ. σελ. 520, Wyttemb) τὸν Τυφῶνα. Ἐπειδὴ τῆς δεισιδαιμονίας εἶναι νὰ φαντάζεται τὰ μὴ βλεπόμενα, ἀκολούθως τὸ φάσμα πιστεύεται, ζῶον, ἢ ἄνθρωπος, ἀνὴρ, ἢ γυνὴ, καὶ ἁπλῶς ἄλλοτ' ἄλλο, ὡς τὸ πλάσσει ἡ φαντασία.

ΒΑΡΩ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 78) πρόσθεσε, ὅτι τὸ Βαρῶ ἀντὶ τοῦ Βαρύνω (peser, être à charge, incommoder) εἶναι τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ, οἷον « Οὔτε τὸ μέλλον οὔτε τὸ παρῳχηκὸς βαρεῖ σε » (Μαρκ. Ἀντων. VIII, 36), ἀντὶ τοῦ Βαρύνει. Καὶ πάλιν, κατὰ μέσην διάθεσιν « Οἷοί εἰσιν οὗτοι, οὓς βαροῦνται » (Ὁ αὐτ. VIII, 44), ἤγουν, Ὁποῖοι εἶναι οὗτοι, τοὺς

ὁποίους βαροῦνται (χυδ. βαριοῦνται). Εἶπε καὶ ὁ Παῦλος « Μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία » (Α', Πρὸς Τιμόθ. ε', 16). 2) Βαρῶ, τὸ κτυπῶ (frapper), διὰ τὸ βάρος δηλαδὴ τῆς καταφερομένης χειρὸς ἢ ῥάβδου. « Μαχαίρας ὑπὸ » βάρους καὶ καταφορᾶς διὰ παντὸς ὅπλου χωρούσας ἐπὶ τὰ » σώματα » (Πλούταρχ. Αἰμ. Παυλ. § 20). 3) Βαρῶ, τὸ πληγόνω (blesser), διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Καὶ ἡ μετοχὴ, Βαρεμένος, κτυπημένος, πληγωμένος.

ΒΑΣΑΝΙΣΜΟΣ, συνώνυμον τοῦ Βάσανος ἢ Βάσανου (Ἄτακτ. II, σελ 79). 2) Μεταφορ. ὅ,τι λυπεῖ ἢ δυσαρεστεῖ (tourment, supplice). Οὕτως ἐπονομάζει τῆς Κορίνθου τὸν οἶνον ὁ κωμικὸς Ἄλεξις (παρ' Ἀθην. I, σελ. 30),

Οἶνος ξενικὸς παρῆν· ὁ γὰρ Κορίνθιος
Βασανισμός ἐστι. ——————

ΒΑΣΙΛΕΥΕΙ ὁ ἥλιος (Ἄτακτ. II, σελ. 79). Δὲν ἤθελ' εἶσθαι βάρβαρον, ἂν ἐξεναντίας ἐλέγετο διὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Ἀνατέλλων ἀναφαίνεται μάλιστα ὡς βασιλεὺς, καὶ κατὰ τὴν ὡραίαν παραβολὴν τοῦ Δαυῒδ (ψαλμ. ιθ', 5) « Ὡς νυμφίος » ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ... ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν » αὐτοῦ κ. τ. λ. ». Καὶ σημείωσε, ὅτι οὕτως ἐνόησε καὶ ἐξήγησε τὸ Βασιλεύει, (oriri) ὁ Δουκάγγιος (σελ. 180) ἢ πλανηθεὶς ἀπὸ τὸν μάρτυρά του, ἢ ἀπὸ προγενεστέραν τῆς σημερινῆς ὀρθοτέραν χρῆσιν.

Ἐσημειώθη (Ἄτακτ. αὐτόθ.) καὶ τὸ ῥηματικὸν Βασίλευμα (le coucher), ἀλλ' ἐλησμονήθη τὸ συνώνυμον Βούτημα Σ. ἀπὸ τὸ Βουτῶ (plonger), ἢ Βούτισμα ἀπὸ τὸ Βουτίζω (Ἑλλ. Βυθίζω), πολὺ εὐλογώτερον ὄνομα, τὸ ὁποῖον μᾶς βοηθεῖ νὰ ἀναλάβωμεν καὶ τὸ ῥῆμα, λέγοντες ὁ ἥλιος ἐβούτησεν ἢ ἐβούτισεν, ἀντὶ τοῦ ἐβασίλευσεν.

ΒΑΣΚΑΙΝΩ, βλάπτω τινὰ ἢ τὶ διὰ τῆς ὁράσεως μόνης, ἢ ἐπαινῶν καὶ θαυμάζων τὰ φυσικὰ, ἢ ἐπίκτητά του καλὰ (fasciner, charmer). Παλαιὰ καὶ νέα, καὶ σχεδὸν παγκόσμιος πλάνη, ὅτι δύναται τὶς νὰ προξενήσῃ ἢ νὰ πάθῃ βλάβην διὰ τοιούτων μέσων « Βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ » τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ » (Δευτερονομ. κή, 54). Ἐκ τούτου καὶ ἡ ἀποτροπὴ τοῦ τοιούτου κακοῦ, μὲ τὴν συνήθη εὐχὴν Νὰ μὴ βασκανθῇς! « Ἀβάσκαντα, χωρὶς βλάβης » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἐκ τούτου καὶ ἡ πτύσις εἰς τὸν κόλπον ὡς προφυλακτικὸν τῆς βασκανίας, ὄχι μόνον ὅταν ἀκούωμεν, ἀλλὰ καὶ ὅταν βλέπωμεν τὶ δυσάρεστον, « Μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ » ἐπίληπτον, φρίξας εἰς κόλπον πτύσαι » (Θεόφρ. Χαρακτ. XVI). Λέγει περὶ τῆς περιςερᾶς καὶ ὁ Αἰλιανὸς (Ποικ. ἱστορ. I, 15) ὅτι πτύει τὰ μικρὰ νεογνὰ περιςέρια, « Ἐμπτύει αὐτοῖς ἀπελαύνων αὐτῶν τὸν φθόνον, ἵνα » μὴ βασκανθῶσι δι' ἄρα τοῦτο ». Τὸ αὐτὸ προφυλακτικὸν μεταχειρίζεται καὶ ὁ Δαμοίτας τοῦ Θεοκρίτου (VI, 39),

Ὡς μὴ βασκανθῶ δὲ, τρὶς εἰς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον.
Ταῦτα γὰρ ἁ γραία με Κοτυτταρὶς ἐξεδίδαξεν.

Ταύτην μόνην τὴν σημασίαν ἔχει σήμερον τὸ Βασκαίνω εἰς ἡμᾶς, τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ πολλάκις πιςεύεται γινόμενον ἀπὸ φθόνου, ἐσήμαινεν ἀκολούθως καὶ τὸ φθονῶ, ἀκόμη καὶ τὸ ἀπατῶ διὰ φθόνου, ὁποῖον εἶναι τοῦ Ἀποςόλου (πρὸς Γαλατ. γ', 1), « Τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ».

Ἡ τρισσὴ πτύσις σώζεται ἀκόμη καὶ σήμερον· καὶ τὰ γραΐδια μάλιςα, κατὰ τὴν Κοτυτταρίδα τοῦ Θεοκρίτου, ἔχουν τὴν ἐπιςήμην καὶ νὰ βασκαίνωσι, καὶ νὰ διδάσκωσι τὰ προφυλακτικὰ τῆς βασκανίας, ὀνομαζόμενα ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς

Βασκάνια, καὶ Προβασκάνια (Amulettes). Ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλλα προφυλακτικὰ ταῦτα, τὰ ὁποῖα συνήθως κρεμῶσιν αἱ γυναῖκες εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν νηπίων, εἶναι καὶ τὸ πήγανον ἢ τοῦ πηγάνου οἱ κάλυκες (boutons), λείψανον Ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ἀριςοτέλους τὰ Προβλήματα (Προβλ. XX, 34) « Διὰ τί τὸ πήγανον » βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι, κ. τ. λ. » πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι τὸ προέτρωγαν, ἡμεῖς δὲ ςολίζομεν μ' αὐτὸ τὰς κεφαλὰς τῶν βρεφῶν.

ΒΑΤΖΙΝΙᾺ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ Rovo canino· τὸ δὲ Βάτος καὶ Βάτη, Σ. ἁπλῶς Rovo, Βάτος, Ἑλλ. Ὁ καρπὸς Βάτζινον. Ζ. Βάτος.

ΒΆΤΟΣ, φυτὸν ἄγριον ἀκανθῶδες (ronce), ὁ καρπὸς τοῦ ὁποίου τρώγεται ὡς τὰ μόρα (mûres)· διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ὄχι μόνον Βάτζινον, Σ. Δ. ἀλλὰ καὶ Βατζινόμουρον, Δ. ὁ Γαληνὸς (τομ. IV, σελ. 324) τὸ ὀνομάζει Βάτινον, καὶ ὁ Ἀθήναιος (II, 51) Βάτιον. Δὲν ἐνόησεν ὁ Δ. οὔτε τὰ Βάτζινα οὔτε τὰ Βατζινόμουρα.

ΒΕΛΈΝΤΖΑ, Σ. ἐπάπλωμα μάλλινον (couverture de laine). Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ vellus, τὸ σημαῖνον Μαλλίον προβάτου, Ἰταλιςὶ vello, ὅθεν τὸ ἐπίθετον villoso (velu). Χλαῖναν τὴν ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος.

ΒΕΛΟΝΙᾺ. Ζ. Ὀτρά.

ΒΕΛΟΥ̃ΔΟΝ, Δ. Βελιοῦ καὶ Βελιοβτι, Σ. μετάξινον ὕφασμα ἀξύριςον (Ἄτακτ. II, σελ. 369). Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν (ὡς καὶ ἡ Βελέντζα) veluto (velours), διὰ τὴν πρὸς τὰ μάλλινα ὁμοιότητα.

ΒΕΡΒΕΛΙᾺ, Σ. Δ. ἡ κόπρος τῶν αἰγιδίων καὶ τῶν προβάτων, Σπυρὰς, Σπυραθία καὶ Σπύραθος, Ἑλλ. (crottin).

« Σπύραθος, τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν ἡ κόπρος » λέγει ὁ Ἡσύχιος (Ζ. Σπυρί). Ὁ δὲ Δ. ἑρμηνεύων τὸ Βερβελία διὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ stercus, καὶ προσθέτων « Βόρβορος κόπρος » ἴσως ἐνόμισε τὸ Βερβελία παραφθορὰν τοῦ Βόρβορος. Εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ vervex, τὸ σημαῖνον πρόβατον.

ΒΕΡΒΈΡΗΣ, Σ. Τραυλὸς, Μογιλάλος Ἑλλ. (bègue), ὀνοματοποΐα ἀπὸ τὸν ἦχον τῆς λαλιᾶς, ὡς εἶναι καὶ τὸ balbus (τραυλὸς) τῶν Ῥωμαίων, καὶ τὸ Βάρβαρος τῶν Ἑλλήνων.

ΒΕΡΒΕΡΊΖΩ, Σ. Δ. Τραυλίζω, Ψελλίζω, Ἑλλ. (balbutier, bégayer), παράγωγον τοῦ Βερβέρης.

ΒΕΡΊΚΟΚΟΝ, Σ. Ζαρταλοῦδι, Σ. Ζαρταλοῦ, Δ. Κοκκύμηλον Ἑλλ. « Κοκκύμηλα, εἶδος ὀπωρῶν, τὰ παρ' ἡμῖν » λεγόμενα Βερίκοκκα » λέγει ὁ Σουΐδας. Ὁ δὲ Διοσκορίδης (I, 165) τὸ ὀνομάζει Μῆλον ἀρμενιακὸν, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ meliaco, ἤγουν ἀρμενιακόν.

Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ ὠνόμαζαν καὶ Πρεκόκκιον, ἢ Πραικόκκιον, Δ. ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ præcox (πρώϊμον), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὸ Abricot.

Τὸ Ζαρταλοῦδι εἶναι λέξις Τουρκικὴ (Ζερντελί).

ΒΕΡΝΊΚΙ, Σ. Βερνίκη καὶ Βερονίκη Δ. (vernis). Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ Βερνίκιον ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ τὸ vernicium, Δ. ἐξηγούμενον, Κομμίδιον ἀρκεύθου (gomme de genévrier). Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Βερωνικὸν, τὸ ὁποῖον ὁ Δ. κακῶς ἐξήγησεν εἶδος ἀγγείου (vasis species), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν. « Καὶ εὑρήσεις κίτρινον ὕελον, τὸ λεγόμενον » Βερωνικόν ». Περὶ τοῦ Βερνικίου ἀδιςάκτως εἶν' ὁ λόγος καὶ ἐδῶ.

ΒΕΤΟΝΊΚΗ. Ζ. Ψυχότροφον.

ΒΊΔΑ, Σ. Κοχλίας, Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν vite (vis), ὁ Δ. τὸ γράφει Βιδανά, πλανηθεὶς ἀπὸ κακογραμμένην μαρτυρίαν, « Μὲ βιδανὰ ϛρουφίζῃ ». Γράφε εἰς τέσσαρας λέξεις, Μὲ βίδαν νὰ ϛρουφίζῃ (avec une vis, pour qu'il puisse tourner). Ἀρχαιότερα οἱ Γάλλοι τὴν ὀνόμαζαν vire ἀπὸ τὸ Γῦρος, ὅθεν ἔμεινε τὸ virement (γύρισμα) καὶ τὸ virer (γυρίζω).

ΒΙΟΛΈΤΑ. Ζ. Μενεξές.

ΒΊΟΣ, ζωὴ (vie). Διαβίου, ἐπίῤῥ. (à vie, vie durante). 2) Ὁ Βίος ἄρσεν. καὶ τὸ Βίος οὐδετ. ὑπάρχοντα, Περιουσία, Πλοῦτος, Βίος καὶ Βίοτος, Ἑλλ. (biens), οἷον Ἀπέκτησε βίον πολύν, ὡς τὸ « Ἐμπορευσάμενος » βίον ἐκτήσατο » (Ἀθην. III, σελ. 90). Ἐκατασκόρπισε τὸν βίον του, καθὼς ἔλεγεν ἡ Πηνελόπη περὶ τῶν δαπανώντων τὸν βίον τοῦ οἴκου της μνηϛήρων (Ὀδυσσ. δ', 686),

> Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλὸν,
> Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος————

Ἐκ τούτου λέγομεν καὶ Βιοτικὸν ἐπιθέτως, Δ. τὸν Πλούσιον.

ΒΙΟΤΙΚΌΣ. Ζ. Βίος.

ΒΊΣΙΝΟΝ, Σ. κερασίου γένος. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Visciola, (griotte).

ΒΙΤΊΝΑ (γρ. Βυτίνα). Ζ. Πουτίνα.

ΒΛΑΚΟΜΆΔΑ, θηλ. Σ. σημεῖον μένον ἀπὸ τὰς ὀνομαζομένας Εὐλογίας (marque de petite vérole). Δὲν ἐξεύρω ἂν ἦναι Λακκομάδα μὲ προσθήκην τοῦ β, διὰ τοὺς λάκκους (creux) τοὺς μένοντας εἰς τὸ δέρμα, ἢ κατὰ συγκοπὴν, ἢ μᾶλλον κατακοπὴν βάρβαρον, ἀπὸ τὸ Εὐλογοκομμάδα.

ΒΛΆΤΑ, θηλ. οὐσ. Σ. ἐξάνθημα θανατηφόρον εἰς τινά;

λοιμικὰς νόσους, (pétéchies, pourpre). Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Βλαιτή, Βλητή· Λάκωνες ». Καὶ τοῦτο μὲν ἀπὸ τὸ Βάλλω τὸ κτυπῶ ἐπίθ. θηλ. Βλητή, καὶ Δωρικῶς Βλατή, ἡ Βλατά, κτυπημένη δηλαδή. Κτυπημένον (attaqué) συνήθως ὀνομάζομεν τὸν πιασμένον ἀπὸ σκορδοῦλαν. Τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τὸ σημαῖνον αὐτὰ τὰ ἐξανθήματα, ἦτο Βλατὶς Ἑλλ. « Βλαγὶς » (γρ. Βλατὶς), κηλίς· Λάκωνες » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος. Ὁ Ἱπποκράτης (περὶ Διαίτ. ὀξ. σελ. 274), λαλῶν περὶ πλευρίτιδος τινὸς θανατηφόρου, λέγει, « Ἑβδομαῖοι καὶ ὀλιγημερώτεροι θνήσκουσι, οἱ μέντοι (γρ. μέν τι) καὶ τὴν γνώμην » βλαβέντες.... τοὺς τοιουτέους οἱ ἀρχαῖοι ΒΛΗΤΟΥΣ » ἐνόμιζον εἶναι.... ὅτι καὶ ἀποθανόντων αὐτέων ἡ πλευρὴ » πελίη εὑρίσκεται, ἴκελόν τι ΠΛΗΓΗ̃ ».

ΒΟΓΓΥΖΩ. Ζ. Βοή.

ΒΟΗ, Σ. καὶ Γοή, Σ. (κατὰ τὸ Γογγύζω καὶ Βογγύζω) (ruine, désolation). Ἡ χρῆσίς του εἶναι εἰς τὰς κατάρας, οἷον, Βοὴ νὰ σ' εὕρῃ!

ΒΟΪΖΩ, Σ. Δ. Βομβῶ καὶ Βομβίζω Ἑλλ. ἐξαιρέτως διὰ τὸν ἦχον τῶν αὐτίων (tinter, corner). Εἶπεν ἡ Σαπφώ, « Βομβεῦσιν ἀκοαί μοι » ὡς λέγομεν καὶ σήμερον, Ταὐτία μου βοΐζουν, ἁπλῶς σημαίνοντες φυσικὸν πάθος, ἢ καὶ ἐξηγοῦντές το δεισιδαιμόνως ὡς οἰωνισμόν, σημαίνοντα ἢ προσημαίνοντα τὶ μέλλον· οἰωνισμὸν συνήθη καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς οἷον (Λουκιαν. Ἑταιρ. Διαλογ. IX) « Ἦπου, ὦ Παρμένων, ἐβόμβει τὰ ὦτα » ὑμῖν; ἀεὶ γὰρ ἐμέμνητο ἡ κεκτημένη ». Εἰς τὸν Αἰσχύλου (Περσ. 604), ἡ Ἄτοσσα, φοβουμένη μὴν ἀκούσῃ τὶ χειρότερον ὅσων ἤκουσε περὶ τῆς δυστυχίας τοῦ Περσικοῦ πολέμου, λέγει,

Βοᾷ δ' ἐν ὠσὶ κέλαδος οὐ παιώνιος.

Ζ. Συρίζω.

ΒΟΛἈ, Σ. Δ. (coup, fois), οἷον Μίαν βολὰν, Δύο, τρεῖς, τέσσαρας, πολλὰς βολάς. Ἀπὸ τὸ Βάλλω ῥῆμα Βολὴ, καὶ Δωρικῶς Βολὰ, συνώνυμον τοῦ Πληγὴ (Ὀδυσσ. ρ', 283)·

Οὐ γάρ τι πληγέων ἀδαήμων, οὐδὲ βολάων.

Ὅθεν μεταφορικῶς καὶ (Ὀδυσσ. δ', 150) « Ὀφθαλμῶν βολαὶ » (des coups d'œil).

Συνώνυμον ἔχει τὸ Φορὰ, ἐπειδὴ λέγομεν καὶ Μίαν βολὰν, καὶ Μίαν φορὰν. Ζ. Φορά.

ΒΟΛΆΖΩ. Ζ. Βολίζω.

* ΒΌΛΒΙΚΟΣ. Ἀπὸ τὸ Βολϐίσκος, Ἑλλ. ὑποκορ. τοῦ Βολϐός. Ζ. Σκιλλοκρόμυδον.

ΒΟΛΒῸΣ, Σ. Δ. Βορϐὸς Σ. Καὶ οἱ δύο τὸ ἐξηγοῦν, τὸ ἔσω τοῦ ὀφθαλμοῦ σφαίριον, τὸ καλυπτόμενον ἀπὸ τὰ βλέφαρα (le globe de l'œil).

ΒΟΛΕΙ̃. Ζ. Βολῶ.

ΒΟΛΕΤῸΣ, Σ. (aisé), συνώνυμον τοῦ Δυνατός. Ὁ Δ. δὲν τὸ ἐνόησε, νομίσας ὅτι εἶναι τὸ boulet (σφαίριον) τῶν Γάλλων. Λέγομεν, Δὲν εἶναι βολετὸν, Ἂν ἦναι βολετὸν, ἤγουν δυνατόν. Μὲ τὸ στερητικὸν ᾱ, Ἀϐόλετον, ἀδύνατον (impossible).

Ἀπὸ τὸ Βολὴ, ῥηματικὸν τοῦ Βάλλω, Βολητὸς, καὶ Βολετὸς, συνώνυμον τοῦ Βλητὸς, ἔπρεπε κυρίως νὰ σημαίνῃ Κτυπητὸς, ἤγουν δυνατὸς νὰ κτυπηθῇ, καὶ κατὰ μεταφορὰν ἁπλῶς, Δυνατός.

ΒΟΛῊ, Σ. Θέσις σώματος εὔχρηστος ἢ ἄχρηστος εἰς ἐνέργειαν (position commode ou incommode), καὶ ἐξαιρέτως εἰς ῥίψιν βέλους, ἀκοντίου, λίθου, ἀπὸ τὸ Βάλλω.

Ὅθεν ἐπίθετον Βολικὸς (commode), καὶ ἐπίῤῥ. Βολικὰ καὶ Καλόϐολα (commodément), καὶ τὸ ἐναντίον Ἄϐολα, καὶ Κακόϐολα, Λέγομεν καὶ Εἶμαι ἢ Εὑρίσκομαι εἰς καλὴν, ἢ κακὴν Βολήν.

ΒΟΛΙΖΩ, Βολάζω, Σ. Βολίζω, Ἑλλ. (sonder), ῥήκτω βολίδα (sonde) εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἐρευνήσω τὸ βάθος της, οἷον τὸ τοῦ Ἀποςόλου Λουκᾶ (Πράξ. κζ', 28), « Βολίσαντες » εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι » τὸ ὁποῖον ὁ Γραικὸς μεταφραστὴς ἡρμήνευσεν, « Ἔῤῥιξαν τὸ σκαντάλι » ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν scandaglio (sonde). Τοῦτο οἱ Ἀκαδημιακοὶ τῆς Κρούσκας ἐτυμολόγησαν ἀπὸ τὸ Σκενδύλη, χαλκευτικὸν ὄργανον κατὰ τὸν Ἡσύχιον, μὲ τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν.

ΒΟΛΙΚΟΣ. Ζ. Βολή.

ΒΟΛΩ. Μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον συνειθίζεται, Βολεῖ Σ. οἷον, Δὲν Βολεῖ (il est impossible) τὸ ῥηματικὸν Βολετὸν συνωνυμεῖ μὲ τὸ δυνατὸν (possible). Ζ. Βολετός.

ΒΟΜΒΑ. ΒΟΜΒΑΡΔΑ. Ζ. Χωνεία.

* ΒΟΡΑΚΙΟΝ. Ζ. Μπουράτσο.

ΒΟΡΒΟΣ. Ζ. Βολϐός.

ΒΟΡΙΑΖΕΙ καὶ Βορείζει, Σ. ἀπροσώπως (le vent est nord). Λέγει ὁ Ἡσύχιος « Βοῤῥάζων, ψοφῶν », μεταφορικῶς δηλαδή. Τὸ ῥηματικὸν, Βοῤῥασμὸς, ὅθεν πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη τὸ bourasque. Τὸ δὲ τετρασύλλαϐον Βορεασμὸς, Ἑλλ. (καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Βορέας) ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς τὴν εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ Βορέου ἑορτήν.

ΒΟΥΒΑ. Ζ. Χωσία.

ΒΟΥΒΑΛΟΣ, Σ. ὁ ἠλίθιος (stupide, bête), μεταφορικῶς δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ζῶον, τὸν Βούϐαλον ἀρσ. Ἑλλ. κοινῶς

Βουβάλιον, οὐδετερ. (buffle), ἢ καὶ ἀπὸ τὸ « Βουβάρας, ὁ » μέγας καὶ ἀναίσθητος ἄνθρωπος » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

Ἐκ τούτου σύνθετον ἔκαμαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν Βουβαλοπαπᾶν, κατὰ τοῦτον τοῦ σατυρικοῦ Τζέτζου τὸν ςίχον (παρὰ τῷ Δ. σελ. 1098),

Βούβαλε, βουβαλοπαπᾶ, βάρβαρα, λῆρα γράφων.

ΒΟΥΒΩΝΑ. Ζ. Ῥιζομέρι.

ΒΟΥΚΑΝΙΖΩ. Ζ. Βούκινον.

ΒΟΥΚΙΝΟΝ, Σ. Δ. Βύκινον, Δ. κέρατον χρήσιμον εἰς σάλπιγξιν (cornet, trompette), Βυκάνη Ἑλλ. Καὶ ῥῆμα Βουκανίζω, Δ. Βυκανίζω Ἑλλ. (corner).

ΒΟΥΛΙΑΖΩ, Σ. Βουλῶ, Σ. Δ. ἐνεργητ. βυθίζω εἰς θάλασσαν ἢ ποταμὸν (submerger). 2) Ἀμεταβ. (se submerger, aller au fond), οἷον (Ἀπολ. τοῦ ἐν Τύρ.),

Καὶ τὸ καράβι ἐβούλησε, κ' οἱ ναῦταις ἐπνιγῆκα.

Καὶ τοῦτο μὲν ἐνόησεν ὁ Δ. εἰς δὲ τὸ ἑξῆς,

Λέγει μου ὁ Κόμης, Κάτεχε, αὐτῆνος ἐβουλήθη,

ἐπλανήθη νομίσας ὅτι τὸ ἐβουλήθη, ἀπὸ τὸ βούλομαι (vouloir) ἐσήμαινε τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἐβούλησε.

Λέγεται καὶ Βουλίζω, ἀπὸ τὸ Βολίζω, τοῦ ὁποίου τὸ μέσον Βολίζομαι εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν ἐσήμαινε, τὸ βαπτίζομαι ἢ βυθίζομαι εἰς ὕδωρ, κατὰ μεταφορὰν δηλαδὴ, ὡς νὰ ἔλεγες καταφέρομαι ὡς βολὶς, οἷον « Ἀχράδας.... βάλε εἰς τὸ γλεῦκος· καὶ ἐὰν ἔχῃ ὕδωρ, » βολίζονται· ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ, ἐπιπλέουσι » (Γεωπονικ. VI, 17)· ὅπου τὸ βολίζονται (aller au fond) ἔχει ἐναντίον τὸ ἐπιπλέουσι (surnager). Ζ. Βολίζω.

ΒΟΥΝΕΥΡΙΖΩ. Ζ. Βούνευρον.

ΒΟΥΝΕΥΡΟΝ, Δ. Βουδόνευρον, Σ. (nerf de bœuf), καὶ ῥῆμα Βουνευρίζω, Δ. μαςίζω μὲ βούνευρον. Ζ. Βούρδουλον.

* ΒΟΥΝΗΣΙΟΣ, ὁ κατοικῶν ἢ διατρίβων εἰς βουνὰ (montagnard). 2) Ἄγροικος, χωριάτης, ἀπαίδευτος τὰ ἤθη (rustique, sauvage), οἷον Ἄνθρωπος βουνήσιος « Βω-» νίτας.... ἀγροίκους » λέγει ὁ Ἡσύχιος, δωρικῶς δηλαδὴ ἀντὶ τοῦ Βουνίτας. Τὸ Βουνήσιος εἶναι τύπου ἐθνικοῦ κατὰ τὸ Ἰθακήσιος. Τὸ δὲ Βουνιάρικος τοῦ [illegible] ὑπερβαίνει καὶ τὴν Βουνήσιον χυδαιότητα.

ΒΟΥΝΙΑ, Σ. κόπρος βωδίου (bouse, fiente de bœuf) Βόλδιτον, Βόλιτον, καὶ Ὄνθος, Ἑλλ. ! Ἄρα παράγεται ἀπὸ τὸ περιεκτικὸν Βοὼν (étable), Βοωνία καὶ Βωνία ἢ ἀπὸ τὸ Βοῦς καὶ Ὄνος, Βοονεία καὶ κατὰ συναίρεσιν Βωνία, καὶ Βουνία; Τοῦ ἵππου, ἢ καὶ τοῦ ὄνου ἡ κόπρος εἶχ' ἐξαίρετον ὄνομα, Ὀνίς, ἥτις ὠνομάζετο καὶ Ὀνιαία κατὰ τὸν Φώτιον, καὶ τὸν Ἡσύχιον. Τὸ ὈΝΙΔΙΑ τοῦ Σουΐδα ἴσως ἐσφάλθη ἀντὶ τοῦ ὈΝΙΑΙΑ.

ΒΟΥΝΙΑΡΙΚΟΣ. Ζ. Βουνήσιος.

ΒΟΥΝΟΝ, οὐδετέρως, ὀνομάζεται σήμερον, τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον Ὄρος (montagne). Ὁ δὲ ἀρσεν. ἀπ' ἐκείνους λεγόμενος Βουνὸς ἐσήμαινεν ὕψωμα γῆς, λόφον, γεώλοφον (colline). Φιλήμων ὁ κωμικὸς κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον (σελ. 156) διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Βουνὸς εἰς τούτους τοὺς ςίχους·

> Α. Βουνὸν ἐπὶ ταύτῃ καταλαβὼν ἄνω τινά.
> Β. Τίς ἔσθ' ὁ βουνὸς; ἵνα σαφῶς σου μανθάνω.

Καὶ κατηγορεῖται ὄχι ὡς βαρβαρίσας (ἐπειδὴ οἱ Σικελοὶ Ἕλληνες ἐμεταχειρίζοντο τὴν λέξιν), ἀλλ' ὡς μὴ Ἀττικίσας. Ἡ

διαφορὰ τῆς σημασίας ἐφυλάχθη ἔπειτα καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνιστὰς, ὡς φαίνεται συχνὰ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα, τοὺς ὁποίους ἀκολουθῶν καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς (Λουκ. γ', 5) εἶπε, « Πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται » διακρίνων τὸν Βουνὸν ἀπὸ τὸ Ὄρος, ὡς τὸ διακρίνει κἄποτε καὶ ἡ γλῶσσά μας, οἷον ὅταν λέγωμεν, Ἐπῆρε τὰ ὄρη καὶ τὰ βουνά, περὶ ἀνθρώπου, ὅστις διὰ λύπην, μανίαν, ἢ ἄλλην αἰτίαν φεύγει ἔξω τῆς πόλεως.

Ὁ Ἡσύχιος ἀποδίδει τὴν λέξιν εἰς τοὺς Κυπρίους, « Βουνὸς, στιβάς· Κύπριοι » ἀλλ' εἰς τοὺς Κυπρίους ὁ βουνὸς ἐσήμαινεν (ὡς λέγει) στιβάδα (lit de feuillages) καὶ ὄχι Ὄρος. Ὁ δὲ Εὐστάθιος (Ὀδυσσ. τ', σελ. 1854) κατηγορεῖ τὴν λέξιν ὡς Λιβυκὴν καὶ Βάρβαρον, « Κεῖται δὲ καὶ ἐν Ἡροδότῳ βάρβαρος λέξις ὁ βουνός· Λιβυκὴ γάρ ». Ἀλλὰ κατεκρίθη ἀπὸ τοὺς κριτικοὺς, ὡς ἀπατημένος· διότι ὁ Ἡρόδοτος ἐμεταχειρίσθη ὄχι μόνον ὡς Ἑλληνικὴν τὴν λέξιν, Βουνὸς, ἀλλὰ καὶ ὡς σημαίνουσαν διάφορόν τι παρὰ τὸ Ὄρος, ὡς τὸ ἐξηγεῖ καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 208), « Βουνοὶ δέ εἰσιν » οἱ ὑψηλοὶ καὶ ὀρώδεις καὶ γεώλοφοι τόποι ». Παρόμοια ὁ Αἰσχύλος (Ἱκετ. 789) « Γᾶν βοῦνιν » εἶπεν ὄχι κυρίως τὴν ὀρεινὴν γῆν, ἀλλὰ τὴν διακοπτομένην εἰς λόφους (plaine entrecoupée de collines).

Ἀπὸ τὸ Βουνὸς, Δωρικῶς Δουνὸς (ὡς ἔλεγαν καὶ Ὀδελὸς ἀντὶ τοῦ Ὀβελὸς), παράγουν οἱ κριτικοὶ τὸ Γαλλικὸν Dune, τὸ σημαῖνον τὰ ἀμμώδη ἀναστήματα, τοὺς εἰς τὰ παραθαλάσσια φαινομένους ἀμμώδεις λόφους. Πιθανώτερον ἄλλοι ἀπὸ τὸ Θίν, ἢ Θινή· « Θιναὶ, ψάμμοι, ὑψηλοὶ τόποι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΒΟΥΝΟΠΛΑΓΟΝ, Δ. κλιτὸν ἐπίπεδον (coteau). Ζ. Πλάγι.

* ΒΟΥΠΡΙΣΤΙ (Voupristi). Τὸ γράφω, ὡς τὸ ἤκουσεν

ὁ Βελώνιος (Observ. I, 45) προφερόμενον ἀπὸ τοὺς Μοναχοὺς τοῦ ὄρους Ἄθωνος, ζωΰφιον πτερωτὸν παρόμοιον τῆς κανθαρίδος, πλὴν ὅτι εἶναι παχύτερον, κίτρινον τὸ χρῶμα, καὶ δυσῶδες. Εἶναι ἡ ἑλληνικῶς ὀνομαζομένη Βούπρηςις (Bupreste). Τὸ ἐπρόφεραν ἴσως οἱ Μοναχοὶ Βουπρήςι ὑποκοριςικῶς ἀπὸ τὸ Βουπρήςιον, ἢ θηλυκῶς, Βουπρήςη, κατὰ πολλὰ ἄλλα χυδαϊζόμενα, οἷον Κρίση, Πίςη ἀπὸ τὸ Κρίσις, Πίςις.

Εἶχε καὶ ἄλλο ὄνομα ἡ Βούπρηςις, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Βουδάκη, ἡ βούπρηςις » διότι δηλαδὴ ἡ Βούπρηςις δαγκάνει μάλιςα τὰ βώδια.

Βούπρηςιν ἀκόμη ὁμωνύμως ὠνόμαζαν καὶ φυτόν τι κατὰ τὸν Γαληνὸν (Ἐξηγ.) « Βούπρηςις, τό τε ζῶον τὸ τῇ » κανθαρίδι παραπλήσιον, ἔτι δὲ καί τι λάχανον ἄγριον, » κ. τ. λ. » Τὸ λάχανον Βούπρηςις νομίζουν ὅτι εἶναι τῶν βοτανολόγων τὸ Bupleurum rotundifolium (oreille de lièvre).

ΒΟΥΡΔΟΥΛΙΖΩ, Σ. Δ. Δέρω μὲ βούρδουλον. Ζ. Βούρδουλον.

ΒΟΥΡΔΟΥΛΟΝ, Βουρδόνευρον, Νεῦρον. Σ. Τὸ Βούρδουλον ἴσως ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Βουδόνευρον (Ζ. Βούνευρον). Ὁ Δ. ὅμως τὸ παράγει ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Burdo (Bourdon), τὸ σημαῖνον ῥαβδίον, καὶ ἐξαιρέτως ὁποῖον ἐκρατοῦσαν οἱ προσκυνηταὶ (pélerins) τῶν Ἱεροσολύμων. Τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Βουρδουλίζω, τὸ ἑρμηνεύει flageller.

ΒΟΥΤΖΙΟΝ. Ζ. Βουτσίον.

ΒΟΥΤΗΜΑ. Ζ. Βασιλεύει.

ΒΟΥΤΙΖΩ καὶ Βουτῶ Σ. Δ. τὸ πρῶτον, ἐνεργητικ.

(plonger, enfoncer), Βυθίζω Ἑλλ. οἱ λοιποὶ χρόνοι προφέρονται καὶ διὰ τοῦ σ καὶ διὰ τοῦ ξ, οἷον (παρὰ Δ. σελ. 223),

Τὰ κέρατά του βούτιξε, γυρίζοντας ὁ κύκλος.

2) Οὐδετέρ. (plonger, s'enfoncer), οἷον (Ζην. Βατραχομ.),

Εἰς τὸ νερὸν ἐβούτιξε, νὰ φύγῃ τὸν θυμόν του.

Τὸ δεύτερον, Βουτῶ (ἀπὸ τὸ Βυθέω ἢ Βυθάω ἄχρηστον, οὐδετέρ.), οἷον Βουτῶ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐνεργητ. οἷον Βουτῶ τὸ σαμνίον εἰς τὸν ποταμόν. Τὸ τρίτον πρόσωπον συνηθέστερον σχηματίζεται Βουτᾷ καὶ ὄχι Βουττᾷ, ὡς τὸ γράφει ὁ Μεύρσιος, καὶ ὡς τὸ παράγει κακὰ ἀπὸ τὸ Bouter. Ἐξεναντίας τὸ Bouter πιθανὸν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Βυθίζω ἢ Βυθέω.

ΒΟΥΤΣΙΟΝ. Ζ. Πουτίνα.

* ΒΟΥΦΥΜΑ. Ζ. Δαμαλιά.

ΒΡΑΔΙΝΗ, οὐσ. θηλ. (soirée), καὶ ὄχι διὰ τοῦ υ Βραδυνὴ, Σ. Οὕτω καὶ Ταχινὴ, ὄχι Ταχυνή (matinée).

ΒΡΑΔΥΑΖΩ. Ζ. Νυκτιάζω.

ΒΡΑΖΩ, Σ. Βράζει (bouillir) τὸ νερὸν ἢ ἄλλο τι ὑγρὸν κινούμενον ἀπὸ τὸ πῦρ (Ἄτακτ. I, σελ. 48). 2) Μεταφορ. σημαίνει σφοδρὰν πάθους κίνησιν οἷον Βράζει τὸ αἷμά του λέγομεν περὶ νέου ἐνεργοῦ καὶ εὐκινήτου, ὡς τοῦ Θεοκρίτου (XX, 15) τὸ « Ἐμοὶ δ' ἄφαρ ἔζεσεν αἷμα ». 3) Ἰδιαιτέρως περὶ ὀργῆς κρυπτομένης ἀκόμη, οἷον Βράζει μέσα του. « Βράζειν τὸ ἡσυχῆ ὀδύρεσθαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΒΡΑΚΟΣ καὶ Βράχος, ἀρσεν. Σ. (écueil). Οἱ Ἕλληνες, οὐδετ. Βράχος, καὶ συνηθέστερον πληθυντικ. Βράχεα ἢ (ἀπὸ

τὸ Βραχὺς) Βράχέα (bas-fonds). Συνώνυμον ἔχει τὸ Σπιλάδα, Σ. Σπιλὰς, Ἑλλ. Φέρει ὁ Ἡσύχιος « Βραχώδης, τραχὺς » διὰ τοῦ χ, καὶ « Βρακείας, τραχεῖς τόπους » διὰ του κ.

ΒΡΑΧΝΑΔΑ, Βραχνία, Βραχνοσύνη, οὐσ. θηλ. Σ. Βράγχος, ἀρσεν. Ἑλλ. πάθος τοῦ λάρυγγος (enrouement, raucité). Καὶ ὁ πάσχων, Βραχνὸς, Σ. Δ. Βραγχὸς, Βραγχώδης καὶ Βραγχαλέος, Ἑλλ. (enroué). Καὶ Βραχνιασμένος, Σ. ἀπὸ τὸ ῥῆμα Βραχνιάζω, Σ. Βραγχῶ καὶ Βραγχιῶ Ἑλλ. « Βράγχος, νόσημά τι τῶν ἐν τῷ σώματι γινομένων περὶ τὸν » βρόγχον » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Βραγχεία, ἡ περι- » τράχηλος ἀλγηδὼν » καὶ « Βραγχιάζεσθαι, πνίγεσθαι ». Φέρει προσέτι « ΒΡΑΓΧΩΝ, ΦΛΕΓΜΩΝ, ἡ πνευμόνων » τοῦ ὁποίου τὴν κακὴν γραφὴν ὑπωπτεύθησαν καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ. Ἴσως ἡ διόρθωσις δὲν εἶναι δύσκολος· ἓν μόνον ςοιχεῖον ἀλάσσων, καὶ μεταθέτων τοὺς τόνους γράφω, « ΒΡΑΓΧΩΝ, » ΦΛΕΓΜΟΝΗ πνευμόνων ». Ἐξηγῶ δὲ τὸ Βράγχων, ὄχι μετοχὴν, ἀλλ' ὄνομα ἀρσενικὸν, Βράγχων ονος, τὸν τύπον μόνον διαφέρον ἀπὸ τὸ Βράγχος, κατὰ τὰ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 52. II, σελ. 69 καὶ 111), σημειωθέντα δικατάληκτα ὀνόματα. Πιθανολογεῖ τὴν διόρθωσιν καὶ αὕτη τοῦ Ἱπποκράτους (περὶ τῶν ἐντ. παθ. § VII, σελ. 203) ἡ ῥῆσις, « Ἢν ΦΛΕΓΜΟΝΗ ἐν » ΠΛΕΥΜΟΝΙ γένηται.... βήσσει ἰσχυρῶς, καὶ τὸ σίαλον » ἀποπτύει ὑγρὸν, πολλάκις δὲ καὶ παχὺ καὶ λευκὸν, οἷον ἀπὸ » ΒΡΑΓΧΟΥ » ὡς ἀναγινώσκει ὁ Φοέσιος ἀντὶ τοῦ ΒΡΟΓΧΟΥ, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἀλλάσσει τὴν σημασίαν, ἐπειδὴ ἐσημειώθη ὅτι καὶ τὸ Βρόγχος (gosier) συνωνυμεῖ πολλάκις μὲ τὸ Βράγχος (enrouement), ὡς τῆς αὐτῆς γενεᾶς ὄνομα. Καὶ τούτου μαρτύριον ἴσως ἄλλη γλῶσσα τοῦ Ἡσυχίου, « ΒΡΑΧΙΟΝΑ τὸν τράχηλον » ἂν ἐγκριθῇ ἡ διόρθωσίς μου ΒΡΑΓΧΟΝΑ, αἰτιατικὴ δηλαδὴ τοῦ Βράγχων. Ὁ ἱςορού-

μενος ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτην Βράγχος πιθανὸν ὅτι εἶναι ἡ ὀνομαζομένη ἀπὸ τοὺς Γάλλους ἰατροὺς Angine pectorale.

ΒΡΑΧΟΣ. Ζ. Βράκος.

ΒΡΕΧΕΙ, ῥῆμ. ἀπρόσωπ. (il pleut), ὡς καὶ τὸ παλαιὸν, Ὕει. 2) Μεταβατ. οἷον Ὁ Θεὸς βρέχει, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ «Ὁ Ζεὺς ὕει». 3) Ἔβρεξε βροχὴν, καὶ Ἔβρεξε λίθους. Εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφελ. 1279),

> Πότερα νομίζεις καινὸν ἀεὶ τὸν Δία
> Ὕειν ὕδωρ ἑκάστοτε; ———

Ὁ Φρύνιχος (σελ. 126) κατακρίνει τὸν κωμικὸν Τηλεκλείδην, ὅτι ἐμεταχειρίσθη τὸ Βρέχει, ἀντὶ τοῦ Ὕει. Δικαίως, ἂν νοῇ, ὅτι ἔκαμε κακὰ λέγων, Βρέχει, ὁπότε ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ἄλλοι σύγχρονοί του κωμικοὶ ἔλεγαν Ὕει. Ἀδίκως, ἂν νομίζῃ τὴν λέξιν ἀλλότριον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἦτο κοινὴ εἰς ὅλον τὸν κοινὸν λαὸν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πιθανὸν ὅτι καὶ εἰς αὐτὰς τῶν λογίων ἀνδρῶν τὰς οἰκιακὰς ὁμιλίας. Ἔπειτα τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ γράφοντες. Εἰς τοὺς Ἑβδ. καὶ εἰς τὴν Ν. Διαθ. εὑρίσκεται συχνά. 4) Βρέχω, ὑγραίνω τι μὲ νερὸν ἢ ἄλλο τι ῥευστὸν, ἢ Ῥαίνω (mouiller, arroser), οἷον Ἔβρεξε τὰ ποδάριά του, Τὸν ἔβρεξε μὲ ῥοδόσταγμα. Τοιοῦτον εἶναι τὸ «Βρέχειν τοὺς πόδας τοῖς δακρύοις» (Λουκ. ζ', 38). Καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ ἐμεταχειρίσθησαν ἀκόμη καὶ οἱ ἔνδοξοι παλαιοί· δὲν ἔλεγαν Βρέχει ἀντὶ τοῦ Ὕει, ἔλεγαν ὅμως «Βρέχεσθαι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ». Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Νεφελ. 267) ὁ Στρεψιάδης, φοβούμενος μέλλουσαν βροχὴν, σπουδάζει νὰ σκεπασθῇ, διὰ νὰ μὴ βραχῇ,

> Μήπω, μήπω γε, πρὶν ἂν τουτὶ πτύξωμαι, μὴ καταβρεχθῶ.

Εἶπε καὶ ὁ Πίνδαρος (Ὀλυμπ. VII, 63),

Βρέχε θεῶν βασιλεὺς ὁ μέγας
Χρυσαῖς νιφάδεσσι πόλιν.—

Οὐδ' εἰς τοῦτον τὸν ςίχον τὸ Βρέχε (ἔβρεχε) εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Ὗε, ἀλλὰ σημαίνει τὸ ἐκ τοῦ Ὑετοῦ ἀποτέλεσμα εἰς τὴν νῆσον Ῥόδον, τὴν ῥάνσιν ἢ χύσιν δηλαδὴ τοῦ χρυσοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον κατεπλούτισε τὴν Ῥόδον ὁ Ζεὺς, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν πηγὴν, ὅθεν ἔλαβε τὸν μῦθον ὁ Πίνδαρος, τὸν Ὅμηρον, ὅςις λαλῶν περὶ τῶν Ἡρακλειδῶν οἰκιςῶν τῆς Ῥόδου, λέγει (Ἰλιάδ. Β', 670),

Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.

* ΒΡΙΑΖΩ, ῥῆμ. οὐδέτερ. πολυπλασιάζομαι, πληθύνομαι, αὐξάνω, Βριάω, Ἑλλ. (pulluler, multiplier), οἷον Βριάζουν αἱ ψεῖραι εἰς τὸ σῶμά του, καὶ Βριάζει τὸ σῶμά του ψείρας, ἐλλειπτ. τῆς Ἀπό. Λέγει ὁ Ὀππιανὸς (Ἁλιευτ. V, 96),

Καί τε μέγα βριάοντα κατέσβεσεν. —

Καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἡσίοδος (Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. 5) ἐνεργητ. καὶ οὐδετέρ. εἰς τὸν αὐτὸν στίχον,

Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥεῖα δὲ βριάοντα χαλέπτει,

ἤγουν εὔκολα ἰσχυροποιεῖ, καὶ εὔκολα πάλιν ταπεινόνει τὸν ἰσχυρόν. Καὶ ἐδῶ μὲν εἶναι μεταφορικὸν τὸ Βριάω. Κυρίως δὲ ἐπὶ πληθυσμοῦ λέγει πάλιν ὁ αὐτός (Θεογον. 446),

Ποίμνας τ' εἰροπόκων γ' οἴων θυμῷ γε θέλουσα,
Ἐξ ὀλίγων βριάει, κὰκ πολλῶν μείονα θῆκεν.

Τὸ αὐτὸ σχεδὸν σημαίνει τὸ διὰ τοῦ ῡ γραφόμενον Βρυάζω,

κοιν. Βρυάω, Ἑλλ. συνώνυμον καὶ παράγωγον τοῦ Βρύω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφελ. 45) τὸ,

Βρύων μελίτταις, καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις,

ἤγουν Βριάζων (ἢ Βρυάζων) ἀπὸ μελίσσια, πρόβατα καὶ ἐλαίας.

* ΒΡΊΖΑ, σιτηρὸς καρπός. Ὁ Σ. τὴν ὀνομάζει Σεκάλι (seigle), Βρίζα καὶ Ἑλλ. ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ Γαληνός. Σώζεται σήμερον ἡ λέξις Βρίζα εἰς τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν. Τὸ εἰς μόνον τὸν Πλίνιον εὑρισκόμενον Secale (ὅθεν ἐγεννήθη τὸ seigle τῶν Γάλλων), οἱ μὲν τὸ ἔκριναν τὸ αὐτὸ μὲ τὴν Βρίζαν, ἄλλοι δὲ μὲ τὴν Τίφην τῶν παλαιῶν. Τὰ παλαιὰ Γλ. φέρουν, « Βρίζα, sica, » εἴτε καὶ οὕτω λεγομένου τοῦ ὀνόματος, εἴτε κολοβωμένου ἀπὸ τὸ sicale ἢ secale.

ΒΡΌΜΙΟΝ. Ζ. Βρῶμι.

ΒΡΟΜΌΜΠΟΥΛΟΣ. Ζ. Βρωμούμπολος.

ΒΡΟΥ͂ΛΟΝ, Σ. Δ. Βροῦλλον, Βοῦρλον, καὶ Βρύλον, Δ. (jonc) « Βρύλλα, sirpi (γρ. scirpi) » φέρεται εἰς τὰ Γλ. Ὁ αὐτὸς Δ. φέρει καὶ Βρύελλον. Ἴσως Βρύελον, διότι βρύει καὶ δασύνεται εἰς τὰ ἕλη (marais). Λέγει ὁ Ἡσύχιος « Βρυώδες, δυσῶδες (γρ. δασῶδες) ».

ΒΡΌΧΙΑ. Ζ. Παγίδα.

ΒΡΥΆΖΩ. Ζ. Βριάζω.

ΒΡΩΜΈΜΒΟΛΟΣ. Ζ. Βρωμούμπολος.

ΒΡΩ͂ΜΙ, Σ. Αἰγίλοπας Σ. Αἰγίλωψ καὶ Βρόμος, Ἑλλ. (avoine). Ζ. Γέννημα.

ΒΡΩΜΊΖΩ, ῥῆμ. ἐνεργ. κάμνω βρωμερὸν, μολύνω (salir). 2) Οὐδετέρ., γίνομαι βρωμερός (contracter une mauvaise odeur). 3) Μεταφορικ. ἀργῶ, ἀκινητῶ (croupir).

* ΒΡΩΜΟΛΟΓΟΣ, ὁ βρωμερὰ καὶ βδελυκτὰ λαλῶν, αἰσχρολόγος. Αἰσχρολόγος, ἢ Κιναιδολόγος, Ἑλλ. (ordurier).

ΒΡΩΜΟΥΜΠΟΛΟΣ, Σ. τὸ γράφει διὰ τοῦ ο, Βρομούμπολος, καὶ τὸ ἐξηγεῖ Mondazzaro (γρ. Mondezzajo). Τοῦτο σημαίνει τόπον, ὅπου ῥίπτονται τὰ κόπρια, τὰ θνησιμαῖα, καὶ ἁπλῶς ὅλα τὰ βρωμερὰ (fumier, voirie), Φάνιον Ἑλλ. « Φάνιον, τόπος εἰς ὃν τὰ καθάρματα ἐξέβαλον » λέγει ὁ Φώτιος. Σημαίνει ἔτι καὶ ὑπόνομον, ἤγουν ὑπόγαιον ὑδραγωγὸν, δεχόμενον καὶ ἀποπλύνοντα τὰς ἀκαρθάσιας τῶν πόλεων (cloaque, égout).

Τ' ὄνομα εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Βρῶμα καὶ Ἔμβολος, Βρωμέμβολος, ὡς καὶ τῶν Γραικορ. τὸ ἑτερόσημον σύνθετον, Συριγγέμβολος, ἀπὸ τὸ Σύριγξ καὶ Ἔμβολος, περὶ τοῦ ὁποίου λέγει ὁ Εὐςάθιος (Ἰλιάδ. ή, σελ. 664) « Ἤδη δὲ » καὶ τὸν ἐν τοῖς φρουρίοις Συριγγοέμβολον [καλοῦσι] » Συρέμβολον, ὃν.... ἡ παράκοπος ὁμιλία ΤΖΙΡΕΜ-» ΒΟΛΟΝ παραλαλεῖ, δι' οὗ ὡς ἐπὶ πολὺ ὕδωρ πορίζονται οἱ » πολιορκούμενοι, συγκειμένου ἀπὸ λέξεων ἰσοδυνάμων ῥητο-» ρικῶν τῆς τε Σύριγγος καὶ τοῦ Ἐμβόλου ». Ἀλλοῦ δὲ (Ἰλιάδ. τ', σελ. 1189) πάλιν σημειόνει « Σύριγξ δὲ.... καὶ ἐκ » πόλεως κρυπτὸς ὑπόνομος κατάγων εἰς ὕδωρ.... Ἰςέον δὲ » ὅτι ὁ ῥηθεὶς ὑπόνομος, ὁ καὶ Ἔμβολος, συντεθεὶς, ποιεῖ » μὲν Συριγγέμβολον, συγκοπεὶς δὲ, διὰ τὸ δύσφωνον, λέγεται » τοῖς κοινολεκτοῦσι Συρέμβολος ».

ΒΥΚΙΝΟΝ. Ζ. Βούκινον.

ΒΥΤΙΝΑ (Βιτίνα, Σ. Δ.), ἀγγεῖον χρήσιμον εἰς ἁλάτισιν ὀψαρίων ἢ κρεάτων (saloir). Ὁ Εὐςάθιος (Ἰλιάδ. σ', σελ. 1662) τὴν ἐξηγεῖ « Ταριχευτικὸς βίκος.... ὃν δηλαδὴ » Βιτίναν οἱ κοινολεκτοῦντες φασί ». Ἡ ὀρθή του γραφὴ εἶναι Βυτίνα ἢ Βυτίνη, κατὰ διάλεκτον τῶν Ταραντίνων. Οἱ ἄλλοι

Ἕλληνες τὴν ὠνόμαζαν Πυτίνην, Ἑλλ. σήμερον ὀνομάζεται Πουτίνα. Ζ. Πουτίνα.

ΒΩΔΙΟΝ ὀνομάζομεν οὐδετέρ. καὶ ὑποκορ. τὸ Βοῦς (bœuf) τῶν Ἑλλ. « Βώδιον, βοΐδιον » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΒΩΛΟΚΟΠΙ, Σ. Βωλοκόπιον (herse).

ΒΩΛΟΚΟΠΩ, Σ. (herser), Βωλοκοπέω Ἑλλ.

ΒΩΛΟΣ ἀρσ. Σ. Βῶλος Θηλ. Ἑλλ. μικρὸν γῆς ἢ χώματος μέρος ἑνωμένον (motte). 2) Βῶλος, κηροῦ ἢ ἄλλης τινὸς ὕλης μάζα, Θλιμμένης εἰς σχῆμα σφαιρίου (boule, pelote). Ζ. Μάζα.

Ὁ Ἀρσενικὸς τύπος εἶναι τοῦ παρακμ. Ἑλλ. ὄχι ὅμως νεώτατος, ἂν καὶ τὸν καταδικάζωσιν οἱ γραμματικοὶ ὡς βλασφημίαν εἰς τὸν Ἀττικισμόν. « Βῶλος ἀφεθεὶς » εἶπεν ὁ Πλούταρχος (Ἀλεξανδρ. § 25), τὸ ὁποῖον ἀκρίτως ἠθέλησαν τινὲς νὰ τρέψωσιν εἰς τὸ Βῶλος ἀφεθεῖσα.

ΒΩΤΡΙΔΑ, Θηλ. Γαργάρι, οὐδετέρ. Κάμπια, Κάμπουρα, Κούγια, Κοτζιπίδα, Καλέντρα, Μολίτσα, Μέλερη, Θηλ. Σάρακας, Σκόρος, ἀρσ. Τρώγα, Θηλ. Διάφορα γένη σκωλήκων, φθαρτικὰ καρπῶν, ξύλων, φορεμάτων, καὶ μάλιστα τῶν μαλλίνων, ὄχι ἀκόμη ὡρισμένης σημασίας ὅλα, ὡς οὐδὲ τὰ ἑλληνικὰ ἀνάλογα Θρὶψ, Ἶξ, Ἴψ, Κὶς, Κνὶψ, Μίδας, Σὴς, Σίλφη, Σφονδύλη, Τερηδὼν, Τίφη, Τίλφη.

* Βωτρίδα ἴσως κατὰ μετάθεσιν στοιχείων ἀντὶ τοῦ Βρωτίδα, ἀπὸ τὸ Βρώσκω, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Ἑλλ. Τριχόβρως (teigne) τοῦ Ἀριστοφάνους Ἀχαρν. 1111)·

Ἀλλ' ἢ τριχόβρωτες τοὺς λόφους μου κατέφαγον.

Γαργάρι, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν gorgoglio, ἐκ τοῦ Ῥωμ. curculio ἢ gurgulio· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἰταλῶν ἡ λέξις αὕτη ὁμολογεῖται ἀπὸ τοὺς Ἐτυμολόγους

παράγωγος τοῦ Ἑλληνικοῦ Γαργαρεὼν (gorge), μᾶς συγχωρεῖται νὰ θησαυρίσωμεν εἰς τὰ λεξικὰ τὸ Γαργάριον, ὡς τῆς Ἑλλάδος λέξιν, ἢ νὰ τὸ ὀνομάσωμεν Τρῶγα. Ζ. Τρώγα.

Κάμπια, μὲ ἐξήγησιν Bruco, Σ. Κάμπη, μὲ ἐξήγησιν Βροῦχος, Ἑλλ. Δ. Εἶδος ἀκρίδος. Ἀπὸ τὸ Κάμπη, Ἑλλ. (chenille).

Κάμπουρα, μὲ συνών. Σκόρος (ver qui ronge le bois), Σ. Θρὶψ, Ἑλλ. Κατὰ τὸν Φώτιον: « Θρὶψ, ζῶον » κατεσθίον ξύλα καὶ κέρατα ». Ἀπὸ τὸ Κάμπη· τὸ μεταχειριζόμεθα ὅμως εἰς σημασίαν τοῦ φθείροντος τὰ ροῦχα σκώληκος, ὡς καὶ τὸ ἑξῆς συνώνυμον.

* Κούγια, ἄγνωστον (ὡς τὸ Βωτρίδα) εἰς τοὺς Λεξικογράφους καὶ δυσευρέτου ἐτυμολογίας ὄνομα.

Κοτζιπίδα, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνών. τοῦ Κάμπουρα καὶ τοῦ Σκόρος. Ζ. Σκόρος, σελ. 71.

Καλέντρα, Σ. μὲ συνών. Γαργάρι, Σ. καὶ μ' ἐξήγησιν, σκωλήκιον φθαρτικὸν σίτου καὶ ὀσπρίων. Κὶς, καὶ Φθεὶρ σίτου Ἑλλ. « Κὶς, ζωΰφιον ἐν τοῖς ξύλοις καὶ τῷ σίτῳ γινόμενον » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ Καλέντρα ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν ταυτόσημον calandre (συνών. τοῦ cosson καὶ charançon). Ὁ Λουκιανὸς (Ἐπιστολ. Κρονικ. § 26) λέγει « Ἀνάγκη ἐπαγρυπνεῖν ἑκάστοις... » μὴ ὁ οἶνος ὀξυνθῇ, μὴ ὁ σῖτος ΦΘΕΙΡΙ ζέσῃ κ. τ. λ. ».

* Μολίτσα, Σίλφη, Ἑλλ. τὸ ὁποῖον βαρβάρως εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Σίλφνι, Σ. ἀντὶ τοῦ Σίλφι, ἤγουν Σίλφιον. Τῆς Ἑλλάδος λέξις εἶναι, καὶ ὄχι ξένη, τὸ Μολίτσα. Παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Μύλη (meule) τοῦ ὁποίου τὸ ὑποκορ. εἶναι Μυλίσκη (ὡς ἀπὸ τὸ Κόρη ἢ Κορίσκη). Ἡ τροπὴ τοῦ ῡ εἰς τὸ ō φαίνεται Αἰολικὴ, συνήθης μάλιστα εἰς τοὺς Ρωμαίους (ἐπειδὴ ὠνόμαζαν καὶ τὴν

Μύλην Mola, τὴν Ἄγκυραν, Anchora, καὶ ἄλλα πολλὰ μὲ τὴν αὐτὴν τροπήν). Ἡ Μ υ λ ί τ σ α ἢ Μ ο λ ί τ σ α, σημαίνει ἢ ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ κυρίως τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Σ ί λ φ η ν καὶ Μ υ λ α κ ρ ί δ α (mite de farine). « Μυλακρὶς » (λέγει ὁ Ἡσύχιος), ἡ μυλικὴ σίλφη. Γίνεται δὲ τῇ χροιᾷ » ἔλλευκος (γρ. ἔκλευκος) ἀπὸ τῶν μύλων καὶ τῶν ἀλεύρων » κ. τ. λ. ». Εὐφυέστατα τὴν ὠνόμασαν Μ υ λ α κ ρ ί δ α, ἤγουν Ἀκρίδα τοῦ μύλου, ἐπειδὴ τρέφεται ἀπὸ σιτάριον ἀλεσμένον, ὡς ἡ κυρίως λεγομένη Ἀκρὶς (sauterelle) φθείρει τὸ ἀκόμη νωπόν. Ἡ αὐτὴ, ἢ γένος αὐτῆς, ἐχθρὸν μάλιστα τῶν βιβλίων ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς τὸ αὐτὸ ὄνομα Σίλφη (mite domestique), ὡς λέγει καὶ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Εὐήνου (Brunck, *Analect. Gr.* tom. I, pag. 167),

Ἐχθίστη Μούσαις, σελιδηφάγε, λωβήτειρα
  Φωλάς, ἀεὶ σοφίης κλέμματα φερβομένη,
Τίπτε κελαινόχρως ἱεραῖς ψήφοισι λοχάζῃ,
  Σίλφη; ————————

Ζ. Σίλφι.

Ὁ Πλίνιος (XXX, 6, § 38) ἀπαριθμῶν τὰ διάφορα γένη τῶν ζωϋφίων, ὀνομάζει τὸ γένος τοῦτο τῶν Μολιτσῶν *Mylæcon*: Alterum genus Myloecon adpellavere, circa molas fere nascens; τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται εὐλόγως ὡς λέξις σύνθετος Ἑλλ. Μ ύ λ ο ι κ ο ς, ἤγουν σκώληξ κάτοικος τῶν μύλων. Ἀλλ' ἰδοὺ ἕνας ἀπὸ τοὺς κριτικοὺς (ἴσως ὄχι ἀλόγως οὐδ' αὐτός), σπουδάζει νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς ἓν ἁπλοῦν ὄνομα κτητικὸν Μυλικὸς Mylicon. Καὶ διὰ τί (ἤθελεν εἰπεῖν ἄλλος) ὄχι εἰς τὸ Myliscon, Μυλίσκον, ὑποκορ. τοῦ Μύλος (ὡς τὸ Μυλίσκη τοῦ Μύλη);

Μ έ λ ε ρ η, Σ. Ἴσως συγγενεύει καὶ τοῦτο μὲ τὴν Μολίτσαν ἢ Μυλίσκην, ἤγουν Μ υ λ ε ρ ὴ, Μυληρὰ Ἑλλ. (κατὰ τὸ Ἄχερα καὶ Πίτερα, ἀπὸ τὸ Ἄχυρα καὶ Πίτυρα), πλὴν ἂν ἐφθάρη

τὄνομα ἀπὸ τὸ Μέλαινα· διότι Μέλερην ὀνομάζουν σήμερον τινὲς τὴν Ἐρυσίϐην, Ἑλλ. (nielle). Ζ. Μέλερη καὶ Συρίκι.

Σάρακας, Σ. Ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 81-82). Ὁ Δ. δὲν ἐγνώρισε πλὴν τὸ παράγωγον Σαρακιάρικον.

Σκόρος, Σ. « Σκόρος, tinea, ἘΜΙΝΣ, σής » Δ. Γράφε ἘΛΜΙΝΣ. Ὁ Σ. τὸ συνωνυμεῖ μὲ τὸ Κάμπουρα.

Τὸ σ πλεονάζει (ὡς εἰς τὸ Σκόνις, καὶ Σκύπτω ἀπὸ τὸ Κόνις καὶ Κύπτω). Κόρος λοιπὸν εἶναι ἀπὸ τὸ Κείρω, τὸ Κόπτω, κατὰ τὸ Πόρος, Σπόρος, Φθόρος, ἀπὸ τὸ Πείρω, Σπείρω, Φθείρω.

Τρώγα, Σ. συνώνυμον τοῦ Γαργάριον. Ζ. Τρώγα.

Γ.

ΓΑΒΑΘΙ, Σ. (écuelle). 2) Μεταφορ. οἰνοποσία, Κωθωνισμὸς, Ἑλλ. Εἰς τὰ περὶ τούτου προσημειωθέντα (Ἄτακτ. I, σελ. 113) πρόσθεσε καὶ τὸ ἀμεληθὲν ἀπὸ τὸν Σ. Γαϐαθιάρης, οἰνοπότης, ἔκδοτος εἰς τὸν οἶνον (biberon), Ἀκρατοκώθων Ἑλλ.

* ΓΑΒΑΘΙΑΡΗΣ. Ζ. Γαϐάθι.

ΓΑΓΑΤΗΣ, μὲ συνών. Ἀρναούρα, καὶ ἐξήγησιν Agata (Agathe), Σ. Ἀλλὰ τὸ Γαγάτης σημαίνει ὄχι τὸν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον Ἀχάτην (jais ἢ jaïet), ἀλλὰ γένος ἀσφάλτου τὶ λιθῶδες περὶ τοῦ ὁποίου λέγει ὁ Διοσκορίδης (V, 146), « Τοῦ δὲ Γαγάτου προκριτέον τὸν » ταχέως ἐξαπτόμενον καὶ ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ κ. τ. λ. ».

ΓΑΓΓΑΒΟΝ (καὶ ὄχι Γάγκαϐον) μὲ συνώνυμον Κάγκαϐον καὶ Στροφίδι, Σ. Στρόφιγξ καὶ Στροφεὺς, Ἑλλ. (gond). Διακρίνει δὲ τὰς λέξεις καὶ μὲ τὰ ἐπίθετα « Γάγγαϐον ἢ Στροφίδι » ἀρσενικὸν » καὶ « Γάγγαϐον ἢ Στροφίδι θηλυκὸν », Ἀρσενικὸν ὀνομάζων τοῦ ϛροφιδίου τὸ ἀκίνητον μέρος (pivot),

καὶ θηλυκὸν (crapaudine) τὸ περιστρεφόμενον ἐπάνω τοῦ ἀκινήτου. Ὁ Μενάγιος ἐτυμολογεῖ τὸ Ἰταλικὸν gangavo ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Κάγχαλος· ἐπειδὴ κατὰ τὸν Ἡσύχιον. « Κάγχαλος, κρίκος ὁ ἐπὶ ταῖς θύραις· Σικελοί ». Ἀλλὰ τῶν Σικελῶν ὁ Κάγχαλος ἐσήμαινε πλέον τὸν ἔξω τῆς θύρας κρίκον, ὀνομαζόμενον κοινῶς Κρικέλλιον, Ἐπίσπαστρον Ἑλλ. (marteau d'une porte) παρὰ τὸ Στροφίδιον. Τὸ Γάγγαβον συγγενεύει μᾶλλον μὲ τὸ Γάγγαλος, ὅθεν καὶ ὁ Γιγγλυμὸς, (charnière), καὶ τὸ Γάγγλιον ἢ Γαγγάλιον (ganglion). Τὰ Γλ. φέρουν « Cardo, στρόφιγξ « γιγγλυμὸς » ὁ δὲ Ἡσύχιος, « Γαγγάλιον δὲ νεύρου συστροφή » καὶ « Γιγγλυμὸς, ὁ στρεφόμενος γόμφος ἐπὶ τῶν θυρῶν κ. τ. λ. » Ἀπὸ τὸ Γόμφος, καὶ τὸ Γαλλικὸν gond, ὡς τὸ παρετήρησαν καὶ ἄλλοι.

ΓΆΔΑΡΟΣ. Ζ. Μαῦρος.

ΓΑΔΑΡΌΣΦΑΚΑ. Ζ. Φλομόνω.

ΓΑΖΟΦΥΛΆΚΙΟΝ. Ζ. Καζνᾶς.

ΓΑΛΆΖΙΟΣ. Ζ. Γαλανός.

ΓΆΛΑΙΟΝ, Δ. Γαλία, Δ. Ζαπέτης, καὶ Ζαπέτιον Δ. Ζαμπέτι Σ. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ ῥητινῶδες εὔοσμον ὑγρὸν, τὸ γεννώμενον ὑπὸ τὸν πάτον τοῦ ζώου, τοῦ Γαλλιστὶ ὀνομαζομένου, ὁμωνύμως μὲ αὐτὸ τὸ ὑγρὸν, civette (Κιβέτη), ὅθεν ἐγεννήθη καὶ τὸ Ζαπέτης. Τὸ δὲ Γάλαιον καὶ ἡ Γαλία, διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῶον τὴν Γαλῆν (belette) ὁμοιότητα τῆς Κιβέτης.

ΓΑΛΑΝΌΣ, ΓΓ. Γαλάζιος, Σ. Γλαυκὸς, καὶ Γλαυκόχρους. Ἑλλ. Σύνθετον ἐξ αὐτοῦ τὸ Γαλανομμάτης, Γλαυκόμματος, καὶ Γλαυκωπὸς, Ἑλλ. (qui a des yeux bleus).

Τὸ Γαλανὸς, εἶναι Δωρικὸν ἀντὶ τοῦ Γαληνός. Ἡ ᾠδὴ τοῦ Ἀνακρέοντος,

ΜΕΛΑΝ ὄμμα γοργὸν ἔςω
Κεκερασμένον ΓΑΛΗΝΗ,

σημαίνει τὸ* Μαυρογάλανον (bleu turquin), ἤγουν πλησιέςερον εἰς τὸ μαῦρον, παρὰ εἰς τὸ λευκόν. Ὅταν πλησιάζῃ πλέον εἰς τὸ λευκὸν, ὀνομάζεται χυδ. Γερανιὸν Σ. ἢ Γεράνεον, Δ. (bleu céleste), ἀπὸ τὸ Ἡερανεὸν, Δ. ὡς τὸ ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι, παραγώγως ἀπὸ τὸ Ἀὴρ (Ἰωνικ. Ἠὴρ), ὅθεν καὶ τῶν παλαιῶν ἡ Ἀερίνη ἐσθής, ἤγουν Γαλάζιον φόρεμα, ὡς λέγουν σήμερον.

Τὸ χρῶμα τοῦτο ὠνομάζετο καὶ Βένετον, καὶ Καλλάϊνον ἢ Καλάϊνον. Βένετον, διότι οὕτως τὸ ὠνόμαζαν οἱ Ῥωμαῖοι (Venetum) ἀπὸ τῆς πόλεως Βενετίας· περὶ δὲ τοῦ Καλαΐνου, ἴδε τὰς μακρὰς ἀπορίας τῶν κριτικῶν εἰς τὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου (Τόμ. I, σελ. CXXIII-CXXIV).

ΓΑΛΑΞΙΑ, Σ. θηλ. ὁ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενος ἀρσ. Γαλαξίας (voie lactée).

ΓΑΛΑΤΖΑΡΙΑ, Σ. γυνὴ ἡ τροφὸς γεννῶσα πολὺ γάλα (bonne laitière). Ἀπὸ τὸ Γαλακτοῦσσα. Ἑλλ. ἐσχηματίσθη πρῶτον Γαλατσοῦσα, ἔπειτα ἐκατάντησεν εἰς τὸ Γαλατσαρία. Τὸ * Γαλακτοῦσσα δὲν ἐθησαυρίσθη ἀκόμη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά. Εὑρίσκεται εἰς μόνον τὸν Πλούταρχον (Συμποσιακ. II, 6, § 3), σφαλμογραφημένον « Ὥσπερ γυναιξὶ ΓΑΛΑΚΤΟΥΣΑΙΣ » βρέφη προσβάλλοντες » ὅπου ἐνόησαν ὅλοι ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ γυναικὸς, εἰς τὴν ὁποίαν, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ γάλακτος, δίδονται καὶ ἄλλα βρέφη παρὰ τὸ ἴδιον αὐτῆς βρέφος· ἀλλ' ἠπατήθησαν νομίσαντες, διὰ τὴν κακὴν γραφὴν, τὸ ΓΑΛΑΚΤΟΥΣΑΙΣ μετοχὴν τοῦ Γαλακτόω. Γράφε διὰ δύο σ ΓΑΛΑΚΤΟΥΣΣΑΙΣ, συνῃρημένον τοῦ ΓΑΛΑΚΤΟΕΣΣΑΙΣ, ἀπὸ τὸ * Γαλακτόεσσα, Γαλακτοῦσσα.

ΓΑΛΒΆΝΙ, *οὐδέτ. οὐσ.* Σ. *Χαλβάνη, θηλ. εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα* (*Ἐξόδ.* λ', 34), *καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἰατροὺς* (*Διοσκορίδ.* III, 97). *Τὸ ὄνομα εἶναι ξενικὸν, ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν* חֶלְבְּנָה (*Χελεββενά*).

ΓΑΛΕΆΤΖΑ, *Γαλιοῦνι*, Σ. *Γαλιόνιον* Δ. (galéace, galion). *Ἡ πιθανωτέρα ὅσων ἐπρόβαλαν ἐτυμολογιῶν εἶναι ἡ ἀπὸ τὸ Ἑλλ.* Γαλέα *ἢ* Γαλῆ, *ἥτις σημαίνει, παρὰ τὸ χερσαῖον ζῶον, τὴν κοινῶς Γαλίδα* (belette), *καὶ γένος ὀψαρίων ὀνομαζόμενον Γαλῆ καὶ Γαλεὸς, ἐπίσημον διὰ τὸ μάκρος του· τῆς αὐτῆς γενεᾶς εἶναι καὶ τὸ* galère (*κάτεργον*) *τῶν Γάλλων, ὅθεν ὁ* galérien (*κατεργάρης*).

ΓΑΛΈΝΤΖΑ. Ζ. *Τζόκαρον.*

ΓΑΛΊΔΑ, Δ. *Νυφίτζα, καὶ Ποντικονυφίτζα,* Σ. *Γαλῆ,* Ἑλλ. (belette). *Λέγεται καὶ Γαλίτζα. Τὸ* Γαλίδα *εἶναι ἀπὸ τὸ Γαλὶς,* ~~ιδος~~, *ὑποκορ. τοῦ Γαλῆ· τὸ* Γαλίτζα *ἀπ' ἄλλο ὑποκορ. τὸ Γαλίσκη, ὡς τὸ* Νυφίτζα *ἀπὸ τὸ Νυμφίσκη. Ὠνομάσθη Νύμφη, κατ' εὐφημισμὸν δεισιδαίμονα παλαιότατον, διότι ἔκριναν τὴν ἀπάντησιν τῆς γαλῆς κακὸν οἰωνόν· « Καὶ τὴν » ὁδὸν ἐὰν παραδράμῃ γαλῆ, μὴ πρότερον πορευθῆναι, » ἕως διεξέλθῃ τις, ἢ λίθους τρεῖς ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ διαβάλῃ »* (*Θεοφράστ. Χαρακτ.* XVI). *Κατὰ παρόμοιον εὐφημισμὸν, τὴν ὠνόμασαν καὶ οἱ Γάλλοι* belette, *καὶ οἱ Ἰταλοὶ* donnola (demoiselle).

ΓΑΛΙΦΊΖΩ, Σ. Δ. *Λουρδεύω,* Σ. *Αἰκάλλω, ἢ Θωπεύω,* Ἑλλ. *ἀπατῶ μὲ λόγους, κολακεύων, διὰ νὰ πείσω* (allécher, leurrer, cajoler). *Τὸ πρᾶγμα* Γαλιφία (cajolerie), Δ. *καὶ ὁ πράσσων, Γάλιφος* (cajoleur), Δ. *Θὼψ καὶ Κόλαξ* Ἑλλ.

Τὸ Γαλιφίζω *πιθανὸν ὅτι εἶναι λέξις ἑλληνικὴ, τῆς*

ὁποίας ὅμως τὴν ἐτυμολογίαν ἀγνοῶ. « Λιμφεύειν, ἀπατᾷν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Τὸ δὲ Λουρδεύω ἐγεννήθη ἴσως ἀπὸ τῶν Γάλλων τὸ leurrer.

ΓΑΛΌΧΟΡΤΟΝ. Ζ. Σκορσονέρα.

ΓΑΜΒΡΌΣ. Γαμβρὸς ὀνομάζεται τὶς σχετικῶς πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς γυναικός του. 2) Ἀπολύτως, ὁ νεωστὶ λαβὼν, ἢ μετ' ὀλίγον μέλλων νὰ λάβῃ γυναῖκα. Ὁμοίως καὶ Νύμφη, σχετικῶς πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ ἀνδρὸς (l'épousée ou nouvelle mariée), ἢ ἡ μελλόνυμφος. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν ἐμεταχειρίσθη καὶ τὰ δύο ἡ Σαπφὼ (Sapph. carm. et fragm. pag. 125),

——————— χαῖρε
Νύμφα, χαῖρε τίμιε γαμβρὲ πολλά.

Ὁμοίως καὶ ὁ Θεόκριτος (XVIII, 49),

Χαίροις ὦ νύμφα, χαίροις εὐπένθερε γαμβρέ.

Δὲν ἐφύλαξαν ὅμως πάντοτε τὴν τάξιν, ἐπειδὴ ὁ μὲν Εὐριπίδης ὠνόμασε Γαμβρὸν τὸν Πενθερὸν, ὁ δὲ Σοφοκλῆς ἐξεναντίας Πενθερὸν τὸν Γαμβρὸν, ὡς μᾶς διδάσκει ὁ Φώτιος· « Πενθερὰ » τῷ νυμφίῳ ἡ τῆς κόρης μήτηρ, καὶ Πενθερὸς ὁ πατήρ. Εὐ» ριπίδης δὲ γαμβρὸν αὐτὸν παρὰ τάξιν λέγει· ὁ γοῦν Ἀλκμαίων » τῷ Φηγεῖ φησίν,

» Καί σ' ὦ γεραιέ. Τήν τε παῖδα δοὺς ἐμοὶ,
» Γαμβρὸς νομίζῃ, καὶ πατὴρ σωτήρ τ' ἐμός.

» Καὶ ὁ Πρωτεσίλαος τῷ Ἀλκάστῳ φησίν,

» ——————— Ἀξίως δ' ἐμὸς
» Γαμβρὸς κέκλησαι, παῖδά μοι συνοικίσας.

» Σοφοκλῆς δὲ τὸ ἔμπαλιν· εἶπε γὰρ πενθερὸν τὸν γαμβρὸν ἐν

» Ἰφιγενείᾳ. Ὀδυσσεύς φησι πρὸς Κλυταιμνήστραν περὶ
» Ἀχιλλέως·

» Σὺ δ' ὦ μεγίστων τυγχάνουσα πενθερῶν,

» ἀντὶ γαμβρῶν.»

ΓΑΜΠΆΣ. Ζ. Λοστάρι.

ΓΑΝΆΔΑ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ sucità di bocca (crasse de la bouche). Γανάδα λέγεται ἡ σκεπάζουσα λευκότης τὴν γλῶσσαν, ἢ διὰ μακρὰν δίψαν, ἢ ὡς σύμπτωμ' ἀῤῥωστίας, ἡ σημαινομένη ἀπὸ τοὺς Γάλλους διὰ τοῦ langue ἢ bouche pâteuse. Ὠνομάσθη Γανάδα διὰ τὴν πρὸς τὰ γανωμένα (étamés) ὁμοιότητα, ἀπὸ τὸ Γανόνω (étamer), «Γανεῖν, » λευκαίνειν,» καὶ «Γεγανωμένη, λελαμπρυσμένη» Ἡσύχ.

ΓΑΝΌΝΩ. Ζ. Γανάδα.

ΓΑΡΓΆΡΙ. Ζ. Βωτρίδα, σελ. 68.

ΓΆΡΓΑΡΟΝ. Δὲν ἐξεύρω ἂν τὸ οὐδέτερ. ἐπίθετον, Γάργαρον (éclatant, resplendissant), ἔχῃ καὶ τύπον ἀρσ. καὶ θηλ. οὐδ' ἂν συντάσσεται μὲ ἄλλα οὐσιαστικὰ παρὰ τὸ φεγγάριον (lune). Οἱ Χῖοι λέγουν συνήθως Γάργαρον φεγγάριον τὸ ὑπέρλαμπρον φεγγάριον, ὁποῖον φαίνεται συχνὰ εἰς τὸν καθαρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας. Παράγεται ἀπὸ τὸ Γαργαίρω. «Γαργαίρειν, ΠΛΗΘΎΝΑΙ, κινεῖσθαι, σπαίρειν» λέγει ὁ Ἡσύχιος. Οἱ κριτικοὶ ἐπρόβαλαν διόρθωσιν τῆς δευτέρας λέξεως, πληθύειν ἢ πλήθειν· ἐδύνατο νὰ ἦναι καὶ ΠΛΗΘΎΝΕΣΘΑΙ. Ἀλλ' ὅπως τὸ γράψῃς, τὸ πληθύνεσθαι ἐνόησε καὶ ὁ Ἡσύχιος· καὶ ἐκ τούτου διστάζεται εὐλόγως, μήπως οἱ πρώτως εἰπόντες Γάργαρον φεγγάριον, ἐνοοῦσαν τὸ Γεμάτον φεγγάρι, Σ. τὴν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς λεγομένην Σελήνην πλήθουσαν, καὶ ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους Πανσέληνον καὶ Πληροσέληνον (pleine lune).

Αἱ τελευταῖαι ἐξηγήσεις τοῦ Ἡσυχίου, « Κινεῖσθαι, Σπαίρειν » δείχνουν ὅτι τὸ Γαργαίρω δὲν διαφέρει πλὴν εἰς τὴν γραφὴν μόνον ἀπὸ τὸ Μαρμαίρω· καὶ ὡς ἀπὸ τοῦτο ἐγεννήθη τὸ Μάρμαρον, ὁμοίως ἀπὸ τὸ πρῶτον, τὸ Γάργαρον. « Μαρμαίρει, λάμπει, Μαρμαρυγὴ.... λαμπηδὼν, κίνησις πο- » δῶν συνεχὴς » κ. τ. λ. λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

ΓΑΡΔΕΛΙ, Σ. Δ. Καρδέλι, Γαρδελίνα, Καρδελίνα, Σ. λέγεται καὶ Καρδερίνα (chardonneret) Ἀκανθὶς, Ἑλλ. Ὅλα ταῦτα παράγονται ἀπὸ τὸ Ῥωμ. carduelis, παράγωγον τοῦ carduus (chardon), ὡς καὶ τὸ Ἀκανθὶς ἀπὸ τὸ Ἄκανθα. Ὁ Βελλώνιος (Observat. I, 11) τὸ ἤκουσεν ὀνομαζόμενον καὶ Στραγαλῖνος, καὶ κρίνει ὅτι ἡ Καρδερίνα ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἡ Ποικιλὶς, καὶ ὄχι ἡ Ἀκανθὶς, τοῦ Ἀριστοτέλους. Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Θεοκρίτου (VII, 141), ἐξεναντίας λέγει ὅτι τὸ αὐτὸ ὄρνεον ὠνομάζετο καὶ Ποικιλὶς καὶ Ἀκανθὶς, ἔτι δὲ καὶ Ἀκανθυλλίς.

ΓΑΡΟΣ, ἀρσ. Δ. Σ. τὸ ἐξηγοῦν moût-cuit, τὸ τουρκιστὶ σήμερον ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας ὀνομαζόμενον Πετουμέζι, παρόμοιον τι τοῦ Γαλλιστὶ λεγομένου raisiné. Οἱ Ἕλληνες τὸ ὠνόμαζαν Ἕψημα ἢ Σίραιον (Ζ. Σύρι). Ὅθεν καὶ εἰς τὸν Δ. (σελ. 338) ἀντὶ τοῦ Σύρι, γράφε Σίρι. Ὁ δὲ Γάρος, ἀρσ. ἢ Τὸ Γάρον οὐδέτερ. ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς ἅλμην κατασκευαστὴν (saumure) ἀπ' ὀψάρια, ἀντὶ τῆς ὁποίας ἔχομεν σήμερον τὸ Χαβιάριον (caviar).

ΓΑΡΡΑΡΑ. Ζ. Παπαλήθρα.

ΓΑΣΕΤΑ, Σ. (boutonnière), ἀπὸ τὸ Γάλλ. ganse.

ΓΑΣΤΡΑ (Ἰδ. Ἄτακτ. II, σελ. 403). 2) Γάστρα τοῦ πλοίου. Ζ. Πλέω.

ΓΑΥΡΙΩ μὲ συνών. Κατατρυφῶ, Σ. Λέγομεν καὶ Γαυριάζω καὶ Γαυρόνω (agir, se comporter lascive-

ment), ὅθεν ὀνομάζομεν ὀνειδιστικῶς Γυναῖκα γαυρωμένην (femme lascive).

Ἡ λέξις σημαίνει (μὲ ἐπίτασιν ὅμως καὶ ὑπερβολὴν) ὅ,τι ἐσήμαινε τῶν παλαιῶν τὸ Γαυριῶ καὶ Γαυροῦμαι. « Γαυριῶν, χαίρων, ἀγαλλόμενος, ἐπαιρόμενος, ἀλλαζονευόμενος » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Γαυρίαμα, καύχημα, ἔπαρμα, » φρύαγμα » καὶ « Γαῦρος, αὐθάδης, κ. τ. λ. »

Ἰδοὺ καὶ τὸ Κατατρυφῶ σωζόμενον εἰς τὴν γλῶσσαν. « Κατατρυφῶ, κατασπαταλῶ » Ἡσύχ.

ΓΕΒΕΝΤΙΖΩ, Σ. Δ. Γυβεντίζω, Δ. Κυβεντίζω, Δ. μὲ συνών. Σκουβαρίζω, Σ. καὶ Πομπεύω, Σ. (Ζ. Πομπεύω).

Τὸ Γεβεντίζω, κατὰ τὸν Δ. ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ gibet (τόπον καταδίκης ἢ Σταυρὸν), διότι πολλάκις οἱ καταδικασμένοι, πεζοὶ ἢ καὶ ἀναβάται εἰς γάδαρον, πομπεύονται, ἤγουν συνοδεύονται μὲ πολλοὺς θεατὰς, ἀπὸ τὴν φυλακὴν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ἀναφέρεται τὸ « Πομπεύων, περιάγων » τοῦ Ἡσυχίου.

Πομπεύω λέγομεν ἁπλῶς καὶ τὸ κακολογῶ, καταισχύνω μὲ διαβολὰς ἢ λόγους ὑβριστικοὺς (décrier, dénigrer)· καὶ τοῦτο μᾶς ἐξηγεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, « Πομπεύει, » κατασχολάζει ». Τὸ Κατασχολάζει ἐδῶ σημαίνει, θεατρίζει, στηλιτεύει, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἑξῆς τοῦ Μάχωνος στίχους (παρ' Ἀθην. XIII, σελ. 581),

Ἐν σκυτοτομίῳ τινὶ μετά τινος καθήμενος,
Κατεσχόλαζε τῆς Γναθαινίου λέγων,

ὅπου κακῶς ἐξηγήθη λατινιστὶ, narrare cœpit τὸ Κατεσχόλαζε. Ἡ Γνάθαινα ἦτο περιβόητος ἑταίρα. Καὶ τὸ Κατασχολάζω εἶναι τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Γλωσσεύω (Ζ. Γλωσσεύω καὶ Γλωσσοβολῶ), ἢ καὶ τὸ ξενικὸν Γε-

βεντίζω. Ἀναφερόμενον εἰς τὴν κυρίαν του σημασίαν, σημαίνει Κακομεταχειρίζομαι *τὴν σχολὴν* (abuser du loisir)· *καὶ ἐπειδὴ ἡ πλέον αἰσχρὰ κατάχρησις τῆς σχολῆς, ἢ τῆς ἀργίας, εἶναι ἡ* Γλωσσαργία, *ἔγινε συνώνυμον τοῦ* Καταγλωσσαργῶ, *ὡς ἔλεγαν εἰς τὸν παρακμ. ἑλλ.*

Τὸ Σκουβαρίζω *εἶναι τὸ* Ἑλλ. Σκυβαλίζω (vilipender), *κατὰ τὴν συνήθη τροπὴν τοῦ* $\overline{υ}$ *εἰς* $\overline{ου}$ *καὶ τοῦ* $\overline{λ}$ *εἰς* $\overline{ρ}$.

ΓΕΝΝΑ, *ἡ πρόβασις τοῦ κυοφορουμένου εἰς τὸ φῶς* (accouchement). 2) Ἡ *γέννα τοῦ* Χριστοῦ (Nativité), *καὶ συνθέτως καὶ οὐδετέρ.* Τὰ Χριστούγεννα (Noël). 3) Γέννα *τοῦ* φεγγαρίου (nouvelle lune), Νεομηνία, Ἑλλ.

ΓΕΝΝΗΜΑ *τινὸς τόπου λέγεται ὁ γεννηθεὶς ἐκεῖ* (né et élevé), *οἷον*, Γέννημα *καὶ* Θρέμμα *τῆς Χίου.*

ΓΕΝΝΗΜΑ, Σ. *κατ' ἐξοχὴν, τὸ βρόμιον, ὁ Αἰγίλωψ*, Ἑλλ. (Ζ Βρῶμι). Καὶ *πληθ.* Γεννήματα, *οἱ καρποὶ τῆς γῆς* (les fruits de la terre). *Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζονται συχνὰ οἱ* Ἑβδ. « *Ἐψώμισεν αὐτοὺς γεννήματα* » *ἀγρῶν* » (Δευτερον. λβ', 13).

* ΓΕΝΝΟΒΟΛΩ. *Τῆς γλώσσης ἴδιον ῥῆμα (κατὰ τὸ* Λιθοβολῶ), *σημαῖνον τὸ* Συχνογεννῶ, *ἢ* Πολυγονῶ (être fécond).

* ΓΕΡΑΚΟΜΥΤΗΣ. Ζ. Σιμός.

ΓΕΡΑΝΙΟΣ. Ζ. Γαλανός.

ΓΕΡΟΣ ἢ Γιερὸς, *μὲ συνώνυμον* Ὁλάκαιρος, Σ. Ἀπὸ τὸ Ὑγιηρὸς, Ἑλλ. Τὸ Ὁλάκαιρος *εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὸ* Ὅλος *καὶ* Ἀκέραιος.

ΓΗΤΕΥΩ, Σ. Ἀπὸ τὸ Γοητεύω Ἑλλ. (ensorceler, fasciner).

ΓΙΑΣΕΜΙ, Γιασομί, Γιασουμί, Σ. Ἰάσμη, Δ. Τὸ Ἰά-

σμη (jasmin) εὑρίσκεται εἰς τὰ ψευδεπίγραφα τοῦ Διοσκορίδου, καὶ εἰς τὸν Ἀέτιον. Ἔπλασαν δηλαδὴ τὸ Περσικὸν ὄνομα εἰς τὸ Ἑλληνικώτερον· ὅθεν ἔλεγαν καὶ Ἰασμέλαιον τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Γιασεμόλαδον (pommade de jasmin).

ΓΙΝΟΜΑΙ (devenir). Τί νὰ γένω; « Τί γένωμαι » Ἑλλ. 2) Γίνομαι αἰτία (être cause). 3) Ἕως νὰ γένῃ ἡ γνώμη του (jusqu'à ce qu'il consente). 4) Γίνονται, συμποσοῦνται (monter), οἷον Γίνονται ἑκατὸν πεντήκοντα. « Γίγνεται.... ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα τά» λαντα » (Ἀριστοφαν. Σφ. 663).

ΓΙΟΘΟΣ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ Ghianduccia (glandule). Ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἴονθος (exanthème) ὡς τὸ Γιῶμα ἀπὸ τὸ Ἴωμα (Ἄτακτ. II, σελ. 328) « Ἰονθάδος αἰγός.... ἰόν» θους ἐχούσης, οἷον ἐκφύματα σκληρὰ κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΓΙΟΝΩ, Σ. (se rouiller), ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἰόω (rouiller). Τὸ ῥηματικὸν Γιῶμα ἀντὶ τοῦ Ἴωμα.

* Γιῶμα, οὐδ. οὐσ. ῥηματικὸν τοῦ Γιόνω.

ΓΛΑΚΩ, Σ. Δ. τρέχω (courir), οἷον (Ἀπολλων. ὁ ἐν Τύρ.)

Καὶ γλάκησε ςὸν ἀσεβῆ μὲ τὸ πολὺ χαμάρη.

Ἤκουσα καὶ Λακῶ, χωρὶς τὸ γ. Συγγενεύει λοιπὸν μὲ τῆς ἀρχαίας Γερμανικῆς Γλώσσης τὸ lacken (courir), ὅθεν καὶ ὁ laquais τῶν Γάλλων, ὁ Γραικορωμαϊςὶ λεγόμενος Οὐλάκης, Δ. (Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 304). Ζ. καὶ Λαλῶ.

ΓΛΑΣΤΡΑ. Πρόσθες εἰς τὰ σημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 403) τὸ « Γάςραι, τὸ σύντριμμα τῶν ἀμφορέων, ὧν

» αὐτὸ τὸ γαςρῶδες μένει κ. τ. λ· » (Bekker, *Anecdot. Græc.* I, pag. 88).

ΓΑΗΚΟΥΝΙ. Ζ. Τροχόν.

ΓΑΙΓΟΥΔΙ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Regalo (régal). Γλιγούδια, πληθ. μὲ Ῥωμ. ἐξήγησιν : Ornamenta aurea feminarum (ornemens d'or des fèmmes), Δ. Τὰ Γλιγούδια ὅμως σήμερον σημαίνουν ὅ,τι ἐσήμαιναν οἱ παλαιοὶ διὰ τοῦ Νώγαλα, Νωγαλεύματα, Νωγαλίσματα (friandises) ἢ Ἡδύσματα.

Ἴσως ἀπὸ τὸ Γλυκὺς, Γλυκούδια καὶ Γλυγούδια. Λέγει ὁ Ἡσύχιος (χωρὶς τὸ λ) « Γακὺ, ἡδὺ, γλυκὺ » καὶ « Γακούδια » ἡδύσματα »· ὁ δὲ Σουΐδας, « Γλυκύδιον, τὸ Γλυκύ ».

ΓΑΥΚΑΔΙΟΝ. Ζ. Εἶδος.

ΓΑΥΚΟΚΟΥΚΚΙΟΝ. Ζ. Κουκί.

ΓΑΥΣΤΡΙΔΑ. Ζ. Χοιροβότανον.

ΓΛΩΣΣΑ. Εἰς τὴν γλῶσσάν μου τρέχει, λέγομεν, ὅταν ζητοῦντες δυσκολευώμεθα νὰ εὕρωμεν ὄνομα τὶ ἢ λέξιν (avoir un mot sur le bout de la langue), Κακὴν γλῶσσαν ἔχει, μεταφορ. (avoir une mauvaise langue), ὅςις ἀγαπᾷ νὰ καταλαλῇ καὶ νὰ δυσφημῇ τοὺς ἄλλους, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀθήν. VIII, σελ. 335),

Λόγων τι παιπάλημα, καὶ κακὴ γλῶσσα.

Καὶ Ἔχει πολλὴν γλῶσσαν (avoir bien de la langue), ὅςις ἀγαπᾷ νὰ λαλῇ πολλά. Ὁ τοιοῦτος λέγεται καὶ ἐπιθετικῶς Γλωσσᾶς (Ἄτακτ. I, σελ. 276). Καὶ ἐκ τούτου ῥῆμα, Γλωσσεύω, Σ. τὸ καταλαλῶ, κατακρίνω, ὄχι πολὺ διάφορον ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἐπιγλωσσῶ ἢ Ἐπιγλωσσῶμαι, οἷον εἰς τὸν Αἰσχύλον (Προμ. δεσμ. 936) λέγει ὁ χορὸς πρὸς τὸν Προμηθέα, ὅςις ἐλοιδόρει τὸν Δία,

Σὺ θὴν ἃ χρῄζεις, ταῦτ' ἐπιγλωσσᾷ Διός.

2) Εἶπα ἀλλοῦ (Ατακτ. ΙΙ', προλεγομ. σελ. κα', σημ. 1) ὅτι τὸ Γλῶσσα ἐσήμαινεν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν καὶ Ἔθνος (nation). Ἰδοὺ καὶ Γραικορωμαϊκὸν παράδειγμα, ἀπὸ τὰ πρὸ μικροῦ (1825) ἐκδοθέντα εἰς Παρισίους Χρονικὰ τῶν ἐν Ῥωμανίᾳ καὶ μάλιστα ἐν τῷ Μωρέᾳ πολέμων τῶν Φράγκων (σελ. 96),

Φουσάτα γὰρ ἐσύναξε Τούρκους καὶ ἄλλαις γλώσσαις.

ΓΛΩΣΣΑΣ (Ζ. Γλῶσσα). Γλώσσαργος, Ἑλλ. τὸ θηλυκὸν εἶναι Γλωσσοῦ, Σ. ἀπὸ ἄχρηστον θηλυκὸν παλαιὸν, Γλωσσὼ, γενικ. Γλωσσοῦς (ὡς Λητὼ, Λητοῦς). Ἴσως ἦτο σχηματισμὸς Ἰωνικὸς, ἐπειδὴ ὁ Ἡρόδοτος (Ι, 1 καὶ 2) λέγει, Τὴν Ἰοῦν, κατ' αἰτιατικ. ὡς νὰ ἦτον ἀπὸ ὀνομαστικὴν, Ἡ Ἰοῦ.

ΓΛΩΣΣΕΥΩ. Γεβεντίζω. Ζ. καὶ Γλῶσσα.

ΓΛΩΣΣΙΔΙ, Σ. Γλωσσίδιον (battant d'une cloche). 2) Γλωσσίδιον (languette ou aiguille d'une balance). 3) Γλωσσίδιον, μὲ ἐξήγησιν Σταφυλίτζι, οὐδετ. καὶ Κορφίτης ἀρσ. Σ. Κίων, καὶ Σταφυλὴ Ἑλλ.

Τὸ Σταφυλίτζι, εἶναι ἢ φθαρμένον, Σταφυλίτιον, ἀπὸ τὸ ἀρσεν. ἐπίθετ. Ἑλλ. Σταφυλίτης, ἢ Σταφυλίσκιον ἄχρηστον ὑποκορ. ἄλλου ἀχρήστου ὑποκορ. θηλ. Σταφυλίσκη, ἀπὸ τὸ Σταφυλὴ (luette). Τὸ δὲ Κορφίτης ἢ μᾶλλον Κορυφήτης, ἀπὸ τὸ Κορυφὴ (ὡς Κορυνήτης, ἀπὸ τὸ Κορύνη), διότι ἀληθῶς κορυφοῦται τὸ ἄκρον τῆς νοσούσης σταφυλῆς.

ΓΛΩΣΣΟΒΟΛΙΑ, Σ. καὶ ῥῆμα ΓΛΩΣΣΟΒΟΛΩ, καὶ ῥηματικὸν ΓΛΩΣΣΟΒΟΛΙΣΜΑ (γρ. Γλωσσοβόλημα), Σ. Τὰ ἐξηγεῖ μὲ τὸ ciarla (babil, caquet), καὶ τὸ ῥῆμα ciarlare (babiller, bavarder).

Τὸ Γλωσσοβολῶ ἐμπορεῖ ἀκόμη νὰ σημάνῃ καὶ τὸ Βάλλω,

κτυπῶ μὲ τὴν γλῶσσαν, κακολογῶ (ὡς τὸ Λιθοβολῶ, Βάλλω μὲ λίθους). Καὶ τὸ Γλωσσοβόλημα, Κακολογίαν (coup de langue). Καὶ Γλωσσοβόλος (ἀτόπιςον ἀκόμη εἰς τὰ Λέξικά μας), ὁ βάλλων καὶ πληγόνων μὲ τὴν γλῶσσαν ὁ κακολόγος.

Ὁ * Γλωσσοβόλος ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Γλώσσασπις. Ἂν ἐρωτήσῃς τοὺς Γραμματικοὺς περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος, σοῦ ἀποκρίνονται (Ἐτυμολογικ. σελ. 235), « Γλώσσασπις, ὁ τῇ γλώσσῃ οἷον ἀσπίδι καὶ προβολῇ κεχρη- » μένος, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πολεμούντων». Ἀπὸ τὸ Γλῶσσα καὶ Ἀσπὶς, ἐσυντέθη βέβαια τὸ ἐπίθετον· ὄχι ὅμως ἀπὸ τὸ Ἀσπὶς, τὸ σημαῖνον τὸ πολεμικὸν ὅπλον (bouclier), ὡς τὸ ἐνόμισαν οἱ Ἐτυμολόγοι, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Ἀσπὶς, ὄνομα φαρμακεροῦ ἑρπετοῦ (Aspic). Ἡ λέξις εἶναι τῆς κωμικῆς διαλέκτου, καὶ πιθανὸν ὅτι καὶ ἐπλάσθη ἀπὸ κωμικὸν κανένα ποιητὴν, ὅςις ὠνόμασε Γλώσσασπιν, τὸν ἔχοντα γλῶσσαν ἀσπίδος, ὡς λέγεται καὶ ἀπὸ τοὺς Γάλλους Avoir une langue de serpent ἢ de vipère, μὲ τὴν αὐτὴν μεταφορὰν, καὶ ὡς ἔλεγεν ὁ Δαυὶδ (ψαλμ. ιδ', 3) περὶ τῶν ἐχθρῶν του, « Ἰὸς ἀσπίδων » ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν ».

ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΙ. Ζ. Ἀντίγλωσσον.

ΓΛΩΣΣΟΤΡΩΓΩ, Σ. Τρώγω μὲ τὴν γλῶσσαν, ἤγουν κακολογῶ, δυσφημῶ. «Καταγλωττίζειν, βλασφημεῖν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΓΛΩΣΣΟΥ. Ζ. Γλωσσᾶς.

ΓΛΩΣΣΟΦΙΛΗΜΑ, Σ. Καταγλώττισμα, Ἑλλ. Ἀπὸ τὸ ῥῆμα, Γλωσσοφιλῶ Σ. Καταγλωττίζω Ἑλλ. « Καταγλωττίσματα, τὰ ἐρωτικὰ καὶ περίεργα φιλήματα », κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΓΝΩΜΗ. Πρόσθεσε εἰς τὰ ἄλλου (Ἄτακτ. II, σελ. 93)

σημειωθέντα, Η γνώμη μου εἶναι (être d'avis, penser), κατὰ τὸ « Ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριςέως κ. τ. λ. (Θουκυδίδ. I, 62), Τὸ ἔκαμε μὲ τὴν γνώμην τοῦ πατρός του, « Βούλομαι.... σὺν τῇ πατρὸς γνώμῃ καὶ τῇ τῆς μητρὸς » ταῦτά σοι συναινέσαι (Ξενοφ. Κύρ. παιδ. VIII, 5, § 20).

ΓΝΩΜΙΖΩ, Σ. ἔχω γνώμην, κρίνω (être d'avis). Λέξις ἀξία νὰ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ἐπειδὴ ἀποδείχνει ἐνταυτῷ καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ οὐσ. Θηλ. Γνωμὶς ιδος, τὸ ὁποῖον κατεχωρίσθη ἐσχάτως εἰς τὸν Θησαυρὸν τοῦ Στεφάνου (σελ. 11022). Ἀπὸ τὸ ταυτόσημον Γνωμὶς τοῦτο ἐγεννήθη τὸ Γνωμίζω ῥῆμα, ἀναλόγως τοῦ Ἐλπίζω ἀπὸ τὸ Ἐλπὶς, τοῦ Φροντίζω ἀπὸ τὸ Φροντὶς, καὶ πολλῶν ἄλλων τοιούτων. (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 376).

ΓΝΩΜΟΝΑΣ, Σ. Γνώμων Ἑλλ. (aiguille d'un cadran solaire). 2) Γνώμονας, Σ. Γνώμων Ἑλλ. (marque aux dents des chevaux). Ἐλέγετο καὶ Γνῶμα, οὐδετέρ. Ἑλλ. « Γνῶμα, τὸν βαλλόμενον ὀδόντα, δι' οὗ τὰς ἡλικίας » ἐγνώριζον τῶν τετραπόδων, κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΓΟΜΦΟΣ (Γόφος, Σ.). Ζ. Σταυρί.

ΓΟΥΠΑ. Ζ. Λιλίγκι.

ΓΟΥΡΓΟΥΡΑΣ. Ζ. Καταπινάρι.

ΓΟΥΡΟΥΝΑ. Ζ. Σκρόφα.

ΓΟΥΡΟΥΝΙ, Σ. Γουροῦνιν, Δ. Γουρούνιον, Δ. ἀπὸ τὸ Γρύλλος Ἑλλ. (porc) « Γρυλλίων, Γρύλλος, χοῖρος » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Γρύλλη, ὑῶν φωνὴ » ὅθεν καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ grunnitus (grognement), καὶ Γρυλλάζειν ἢ Γρυλλίζειν, τὸ γρύζειν ἢ γογγύζειν, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον· ὅθεν καὶ τὸ Ῥωμ. grunnio (grogner). Ζ. Ὑΐζω.

ΓΡΑΜΜΑ, Σ. ἐπιςολὴ (lettre), οἷον, Ἔλαβα τὸ γράμμα σου, ὡς καὶ ὁ Θουκυδίδης (VII, 8). Γράμ-

ματα, Σ. ἐπιςολαί. 2) Καὶ Γράμματα, Σ. αἱ δι' ἀναγνώσεως ἀποκτώμεναι γνώσεις. Εἰς τὴν διπλῆν ταύτην σημασίαν εἶπεν ὁ κωμικὸς Φιλήμων (Παρὰ Πλουτάρχ. Περὶ ἀοργησ. § 9, σελ. 688, Wytemb.) σκώπτων τὸν Μάγαν,

Παρὰ τοῦ βασιλέως γράμμαθ' ἥκει σοι, Μάγα·
Μάγα κακόδαιμον, γράμματ' οὐκ ἐπίςασαι.

Τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ Ἐπιςολὴ ἔχει καὶ τὸ θηλυκ. Γραφὴ, καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς (Θουκυδίδ. I, 129), καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον.

ΓΡΑΜΜΑ, Δ. εἶδος ςαθμίου (gramme) διαιρουμένου εἰς σχεδὸν 20 σιτάρια (scrupules).

* ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ὀνομάζομεν σήμερον, les belles-lettres, ὡς καὶ ὁ Στράβων (III, σελ. 157).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ (Ἄτακτ. I, σελ. 268) « Ἐλλό-» γιμος, γεγραμματισμένος » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΓΡΑΜΜΕΝΟΝ, Σ. μὲ συνών. Ἀποφασισμένον, Μοῖρα, Σ. (destinée, sort). Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 251.

ΓΡΑΠΤΗΡΙΟΝ. Ζ. Γραφτήριον.

ΓΡΑΣΙΔΙ, Σ. Γρασίδιον, οὐδετέρ. χόρτος χλωρὸς ἐπιτήδειος εἰς βοσκὴν ἀλόγων. Γράςις καὶ Κράςις Ἑλλ. (fourrage vert). Τὸ διὰ τοῦ κ ἦτο τῶν Ἀττικῶν, ὡς λέγει ὁ Ἡσύχιος: « Κράςιν, Ἀττικοὶ, διὰ τοῦ γ οἱ (γρ. ἢν διὰ τοῦ γ οἱ) » νῦν Γράςιν φασίν. Ἔςι δὲ ὁ χλωρὸς χόρτος ». Ἔλεγαν καὶ Γραςίζειν ἢ Κραςίζειν τοὺς ἵππους (mettre les chevaux au vert), τὸ ὁποῖον γίνεται τὴν ἄνοιξιν μάλιςα.

Τοῦ Ἀριςοτέλους τὸ κείμενον (Περὶ ζ. ἱςορ. VIII, 8, σελ. 365, Schneider), « Ἡ δὲ κράςις λειοτριχεῖν (ΔΓ. » πλειοτριχεῖν) ποιεῖ, ὅταν ἘΓΚΥΟΣ ᾖ· ὅταν δ' ἀθέρας ἔχῃ » σκληροὺς, οὐκ ἀγαθὴ » ἔχει, νομίζω, χρείαν διορθώσεως,

ΕΓΓΕΙΟΣ, ἤγουν ὅταν ἦν' ἀκόμη πλησίον τῆς γῆς, πρὶν αὐξυνθῇ εἰς ἀθέρας.

Εἰς τὸν Δουκάγγιον εὑρίσκεται καὶ Γραςὴ γραικορωμαϊκὸν ὄνομα τῆς Γράςεως. Γράφε παροξυτ. Γράςη (ὡς Πίςη χυδ. ἀπὸ τὸ Πίςις). Καὶ ῥῆμα κακὰ γραμμένον Γαςρίζειν, Δ. ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν φερομένην μαρτυρίαν, « Δεῖ » γαςρίζειν (γρ. γραςίζειν) τοὺς ἵππους ἐπὶ τὸν Ἀπρίλλιον » μῆνα. Ὅταν δὲ μέλλῃς γαςρίζειν (γρ. γραςίζειν), πρὶν » ἄρξασθαι ἐσθίειν τὴν Γραςὴν, φλεβοτομεῖν αὐτούς..... » ἵνα μὴ αὔτρας ποιῶσι, τουτέςι σιγρίασιν ». Αὔτρας λέγει τὰς Ἄφθας (aphthes)· περὶ τοῦ Σιγρίασις, ζήτει τὰ προλεχθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 144 καὶ 362).

Συγχωρεῖται καὶ τὸ Γρασίδιον νὰ ὀνομάζεται Γραςίδιον, καὶ εἰς τὰ κοινὰ Λεξικά μας νὰ ἐμβασθῇ τὸ λεῖπον ἀκόμη ῥῆμα, Γραςίζω, ἐπειδὴ τὸ εἶχαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι, ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἀπὸ τὸν Βίον Συμεὼν τοῦ διὰ Χριςὸν σαλοῦ φερόμενον παράδειγμα· « Νομίζω γὰρ ὅτι » χόρτον θέλει ἐνεῖκαι ἡμῖν ὁ Ἀββᾶς Συμεὼν, ἵνα γραςίζωμεν » ὅπου ὁ Δουκάγγιος ἐξήγησε τὸ Γραςίζειν gramen edere.

Εἰς δὲ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὀνόματος « Γρασίδι, Ocymum, » Ὤκυμον, » ἐπλανήθη, ἂν ἐνόησεν Ὤκυμον (γρ. Ὤκιμον), τὸν σήμερον ὀνομαζόμενον Βασιλικὸν (basilic). Ἴσως ἔπρεπε νὰ γραφῇ διὰ τοῦ ν, « Γρασίδι, ὤκινον, Ocinum ». Πρῶτοι οἱ Ῥωμαῖοι γεωργολόγοι ὠνόμασαν τὸ Ocinum μὲ διάφορον γραφὴν Ocimum καὶ Ocymum, ὡς ἑλληνικὸν ὄνομα, σημαῖνον ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ χόρτα χρήσιμα εἰς γράςιν, ἄδηλον ὁποῖον· καὶ πρῶτος ὁ Σνεϊδέρος προκρίνας τὴν διὰ τοῦ ν γραφὴν, ἔμβασεν εἰς τὸ Λεξικόν του τὸ Ὤκινον, εἰκάζων ὅτι εἶναι τὸ Τρίφυλλον (trèfle) τῶν παλαιῶν. Ἐσημείωσε δὲ

ὅτι τὸ ὠνόμαζαν, καὶ Ὠκύθοον (διὰ τὴν ταχεῖάν του αὔξησιν), φέρων μάρτυρα τὸν Ἡσύχιον· « Ὠκύθοον, πόα τὶς, » ἡ Τρύφυλλος καλουμένη » καὶ τὸν Καλλίμαχον (Ὕμν. εἰς Ἄρτεμ. 165),

Ὠκύθοον τριπέτηλον, ὃ καὶ Διὸς ἵπποι ἔδουσι.

ΓΡΑΥΓΊΖΩ, Σ. σημαίνει τὴν φωνὴν τοῦ γεράνου (crier comme la grue) * Γερανίζω Ἑλλ. κατὰ τὰ Γλωσσάρια: « Γερανίζουσι, gruunt » Εὑρίσκεται καὶ * Καγκλάζω, Ἑλλ.

Ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Κραυγίζω (Ἑλλ. Κραυγάζω) ἐγεννήθη τὸ Γραυγίζω, μὲ τὴν τροπὴν τοῦ ἀρχικοῦ, κατὰ τὸ ἀνωτέρω Γράστις καὶ Κράστις, καὶ κατὰ τὸ κοινὸν Γρεπίδα ἀπὸ τὸ Κρηπίς.

ΓΡΑΦῊ, Σ. ἐπιστολὴ (Ζ. Γράμμα). 2) Ἡ Ἁγία γραφὴ, ἡ Παλαιὰ καὶ Νέα διαθήκη (l'Écriture Sainte).

ΓΡΑΦΙΚῊ, Σ. ἡ τέχνη τοῦ γράφειν (écriture).

ΓΡΑΦΤΗΡΙΟΝ (γρ. Γραπτήριον), μὲ ἐξήγησιν, Κελλὶ διὰ γράψιμον, Σκριτόριον Σ. Τὸ Σκριτόριον, ὄνομα σύνηθες εἰς τοὺς ἐμπόρους μας, εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν scrittojo (bureau, comptoir).

Γραπτήριον ἐμποροῦμεν ἀκόμη νὰ ὀνομάσωμεν καὶ τὸ Étude τῶν Γάλλων, ἤγουν τὸν τόπον ὅπου γράφει ὁ ἐντολεὺς (procureur).

ΓΡΆΦΩ, μεταφορικ. κρίνω, νομίζω, οἷον, Ἂν τὸ κάμω πλέον, μή με γράψῃς ἄνθρωπον. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τοῦ Ἡροδότου (VII, 214) τὸ « Τοῦτον αἴτιον γράφω ». Εἶπε καὶ ὁ Πλάτων (Κρατύλ. σελ. 428) « Ἐὰν οὖν λέγῃς τι » κάλλιον, ἕνα τῶν ἀμαθῶν.... καὶ ἐμὲ γράφου ».

ΓΡΈΜΠΑΝΟΣ, μὲ συνώνυμα Σπιλάδα καὶ Βράχος, Σ.

Ὁ Γρέμπανος σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ côte escarpée, ἢ côte écore, καὶ ἔχει τὰ αὐτὰ γενέθλια μὲ τὸ Γρεπίδα. Οἱ Ῥωμαῖοι λαβόντες εἰς τὴν γλῶσσάν των τὸ Ἑλληνικὸν Κρηπὶς τοῦ ἐφύλαξαν καὶ ὅλας τὰς σημασίας. Crepida σημαίνει εἰς αὐτοὺς, ὑπόδημα (soulier), Crepido, βάσιν (base), καὶ προσέτι πέτραν ἀπότομον προέχουσαν χείλους ποταμοῦ. Εἶναι λοιπὸν ὁ Γρέμπανος, ἀπὸ ἄχρηστον τὶ παλαιὸν ὄνομα Κρήπανος, Κυματωγὴ Ἑλλ. ἤγουν τόπος τοῦ αἰγιαλοῦ πετρώδης, ἢ βραχώδης, ὅπου κτυποῦν, καὶ συντρίβονται (Ἄγνυνται, Ἑλλ.) τὰ κύματα, ἢ χυδαιέστερον, ὅπου σκοῦν (σχάζουσι) τὰ κύματα, « Crepido, κρηπὶς, κυματωγὴ» φέρουν τὰ Γλωσσάρια.

Πιθανὸν ὅτι ὅλα ταῦτα κατάγονται ἀπὸ τὸ μὴ πλέον σωζόμενον εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς Κρέπω ἢ Κρήπω, ῥῆμα ὀνοματοποιημένον, σωσμένον εἰς τοὺς Ῥωμαίους Crepo (craquer, crever, éclater). Ἐκ τούτου ἡ Κρηπὶς, ἤγουν τόπος ὅπου σχάζουσι τὰ κύματα καὶ κάμνουν ψόφον καὶ βοὴν, ὡς καὶ τὸ Ἑλλ. Βράχος ἀπὸ παρομοίαν ὀνοματοποΐαν, καὶ τὸ ῥῆμα Βράχω (bruire). « Βραχεῖν, ἠχῆσαι, ψοφῆσαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Τὸ ἄχρηστον Κρέπω συγγενεύει μὲ τὸ ἀρχαῖον Κρούω Ἑλλ. ἴσως κατὰ διάλεκτον λεγόμενον καὶ Κρούπω· ὅθεν τὸ Κρούπανον Ἑλλ. (sabot), διὰ τὸν ὁποῖον κάμνει ψόφον πλέον τῶν ἄλλων ὑποδημάτων· « Κρούπανα, ξύλινα ὑποδήματα » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴσως ἀκόμη, κατ' ἄλλην τινὰ ἑλληνικὴν διάλεκτον, τὰ Κρούπανα ἐλέγοντο καὶ Κρέπανα ἢ Κρήπανα. Ὅπως ἂν ἦναι, πιθανὸν ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ Κρέπω ῥηματικὸν ἦτο τὴν ἀρχὴν ἐπίθετον ὀξύτονον Κρεπανὸς (ὡς ἀπὸ τὸ Πέπω Πεπανὸς,) σημαῖνον τὸν ἠχώδη ἢ ψοφώδη (bruyant)· ἔπειτα γινόμενον οὐσιαστικὸν, ἐπροπαροξυτονήθη,

Κρέπανος, ὁ παραθαλάσσιος βράχος, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ Γρέπανος καὶ μὲ τὴν προσθήκην τοῦ μ Γρέμπανος, Σ. (ὡς ἀπὸ τὸ Λεπὶς ἡ Λεμπίδα).

ΓΡΕΠΙΔΑ, Σ. ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κρηπὶς ἴδος (Ζ. Γρέμπανος). Λέξις ἀρχιτεκτονικὴ ὀνομαζομένη ἀπὸ τὸν Βιτρούβιον (VITRUV. *De architectur.* III, 5, § 10, pag. 84, Schneider) Zophorus (frise), ἤγουν Ζωοφόρος, διὰ τὰ γλυμμένα εἰς αὐτὴν ζῶα. 2) * Γρεπίδαν ἡ Κρηπῖδα Ἑλλ. μᾶς συγχωρεῖται νὰ ὀνομάζωμεν καὶ τὴν κτιστὴν ὄχθην (quai) ποταμοῦ ἡ θαλάσσης, ὡς τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ Ἡρόδοτος (I, 185) « Παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ... κρηπῖδα κύκλῳ ». 3) Καὶ πᾶσαν ἁπλῶς βάσιν (base) φυσικὴν ἡ σκευαστὴν, καθὼς ὠνόμαζαν Κρηπῖδας Ἑλλ. τὰ ὑποδήματα, ὡς σκεπάζοντα τὰς βάσεις τοῦ σώματος.

ΓΡΌΘΟΣ, Σ. Δ. Ἀπὸ τὸ Γρόνθος Ἑλλ. Πυγμὴ, Κόνδυλος, Ἑλλ.

ΓΡΎΛΛΟΣ, μὲ συνώνυμον Κατάλαφας, Σ. ἀντὶ τοῦ ὁποίου εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Λεξικοῦ (λέξ. Grillo) γράφεται Κουτάλαφας, Σ. Ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Gryllus (grillon). Τὰ Γλωσσάρια φέρουν, « Grellus, Τρωξαλλίς » καὶ « Grillus Τρίζελλας (γρ. Τρωξαλλίς) ». Ἀλλ' ἡ Τρωξαλλὶς εἶναι συνώνυμον τῆς Κάμπης (chenille), ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ κωμικοῦ Ἀλέξιδος (παρ' Ἀθην. III, σελ. 118) τὸ,

Κατεδηδόκασι τὰ λάχανα τρωξαλλίδες.

Ζ. Βωτρίδα (σελ. 69), καὶ Τρώγα.

Τὸ Κουτάλαφας ἡ Κατάλαφας, προσμένω νὰ τὸ διδαχθῶ ἀπ' ἄλλους.

ΓΡΥΦΟΝΑΣ, καὶ Γρύφος, Σ. Γρύψος, Δ. Τὸ Γρύψος ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν ἑξῆς γραφὴν, ΒΧ:

> Ἴςατο ΓΡΥΨΟΣ λαξευτὸς, ἐξήπλωνε πτερόν του,
> Καὶ τὴν οὐρὰν ἐγύριζεν ὡς πρὸς τὴν κεφαλήν του.

Ἴσως ἐγράφετο ΓΡΥΦΟΣ, ἀπὸ τὸ Γρὺψ Ἑλλ. (griffon) ὅθεν καὶ τὸ πληθυντικὸν τῶν Γλωσσαρίων « Γρύπες, grupes ». Ὁ Βιργίλιος ἐφύλαξε τὴν ἑλληνικὴν γραφὴν καὶ κλίσιν· Gryps, ὁ δὲ Πλίνιος τὸ κλίνει ἰσοσυλλάβως Gryphus.

ΓΥΑΛΙΑ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Ὑάλια, ὑποκοριςικὸν τοῦ Ὕαλος Ἑλλ. (verre). Ζ. Σπεγγέτια.

ΓΥΜΝΟΚΡΙΘΗ, Δ. Λέξις χρήσιμος εἰς ἑρμηνείαν τοῦ orge mondé. Τὸ δὲ orge perlé, ἴσως συγχωρεῖται νὰ ὀνομασθῇ * Μαργαροκριθή.

ΓΥΡΑ. Ζ. Πολίδιον.

ΓΥΡΙΣΤΗΣ, Σ. Περιφοράριος, Δ. Πλανήτης Ἑλλ. Περιφοράριον (vagabond) ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι (ὄνομα ὄχι κομψὸν) τὸν Γυριςὴν, ἀπὸ τὸ Περιφέρομαι, τὸ περιπλανῶμαι. Τὰ Γλ. φέρουν· « Περιφοράριος, REGULA, circumlator ». Τὸ circumlator ἐξηγεῖ ἀδιςάκτως τὸν Περιφοράριον· τὸ δὲ Regula (règle) δὲν ἔχει χώραν ἐδῶ οὔτ' αὐτὸ, οὔτ' ἡ διάφορός του γραφὴ virgula (baguette). Ὁ Δ. προβάλλει διόρθωσιν Rabula, τὸ σημαῖνον τὸν ἀχαλίνωτον ςόμα ἔχοντα δικολόγον, ἢ μᾶλλον δικοῤῥάφον, περὶ τοῦ ὁποίου διςάζω. Ἴσως τὸ Rapacida τοῦ ἀκμ. λατινισμοῦ, ἐξεςράφη ἀπὸ τὸν παρακμ. εἰς τὸ RAPULA (filou, escroc) τὸν εὐφυέςατα ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Ἁρπαξίβιον· καὶ τοιοῦτοι ἐξανάγκης πρέπει νὰ ἦναι οἱ περιφερόμενοι ἀργοί. Ἴσως ἐμπορεῖ ἀκόμη νὰ διορθωθῇ NEBULO (mauvais garnement). Ζ. Ῥεμβός.

ΓΥΦΤΟΣ. Ζ. Ἀτζίγγανος.

ΓΥ͂ΨΟΣ, ουσ. ἄρσεν. καὶ (μὲ κακὴν γραφὴν Ὕψος, Σ. Δ.) gypse, Γύψος οὐσ. θηλ. Ἑλλ. Ζ. Σκύρος.

Δ.

ΔΑΚΤΥΛΟΔΕΊΧΝΩ. Ζ. Δείκτω.

ΔΑΜΆΛΙ, μὲ συνώνυμον Καντηλοσβύστης Σ. ζωΰφιον πετόμενον περὶ τοὺς λύχνους, καὶ συχνὰ καιόμενον εἰς αὐτούς. Τὸ Δαμάλιον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Δάμαλις. Ζ. Καντηλοσβέστης.

ΔΑΜΑΛΙᾺ, Σ. μὲ συνώνυμα Μοσχαριὰ, καὶ Μοσχαρόδερμα, Σ. (peau de génisse ou de veau). Ἀπὸ τὸ Δαμαλέα, καὶ Μοσχαρέα, κατὰ τὸ Συκιὰ ἀπὸ τὸ Συκέα, καὶ Μηλιὰ ἀπὸ τὸ Μηλέα.

*Δαμαλίδα ὠνόμασαν τινὲς τὴν νεωστὶ ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τοὺς Γάλλους Vaccine. ; Μὴ δὲν ἥρμοζε μᾶλλον νὰ ὀνομασθῇ Βούφυμα (pustule de bœuf), ὡς λέγομεν Βούνευρον καὶ Βούτυρον;

*ΔΆΝΑΠΡΊΣ, (Δ. λέξ. Πέραμα) ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορ. ὁ Ἑλλ. ὀνομαζόμενος Βορυσθένης ποταμός· πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τὸ ἐγχώριόν του ὄνομα Dnieper.

ΔΑΥΚΊ. Ζ. Καβούτσι.

ΔΑΦΝΟΚΟΎΚΟΥΤΖΟΝ, Σ. Δαφνόκοκκον, Δ. Δαφνὶς Ἑλλ. baie de laurier.

ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΑΝΌΝΩ, Σ. (couronner de lauriers), Δαφνοστεφανωμένος, Σ. καὶ Δαφνοφόρος, Σ. καὶ Δαφνηφόρος, Σ. (lauréat), Δαφνοφόρος καὶ Δαφνηφόρος Ἑλλ. Ἐπωνόμαζαν δὲ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα Δαφναῖον καὶ Δαφνίτην, διὰ τὸν ἐκ δάφνης στέφανον.

ΔΕΊΚΤΩ ἢ ΔΕΊΧΝΩ, Σ. Εἰς τὰ προλεχθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 103) πρόσθεσε τὴν κοινὴν ἀπευχὴν, Ὁ Θεὸς μὴ τὸ

δείξῃ! ἢ νὰ μὴ τὸ δείξῃ! Ὁ Σοφοκλῆς (Αἴ. 949) εἶπεν, « Ἀλλ' ἀπείργοι θεός! » Λέγομεν, καὶ Μὴ τὸ δώσῃ ὁ θεός! καὶ, Ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ κάμῃ!

Σύνθετον, Δακτυλοδείχνω, Σ. Δακτυλοδεικτῶ Ἑλλ.

ΔΕΚΑΔΙ, Σ. (Δεκάδιον) μὲ συνών. Θελιά, Σ. (écheveau). Περὶ τοῦ Θελιά, ἴδε τὰ προσημειω[illegible] (Ἄτακτ. I, σελ. 137-138).

ΔΕΚΑΝΙΚΙ, Σ. Δεκανίκιον, καὶ Δικανίκιον, Δ. (bâton, béquille). 2) Ἡ Πατερίτσα τοῦ ἀρχιερέως (crosse).

Ἡ διὰ τοῦ ῑ γραφὴ Δικανίκιον, φαίνεται ἡ ὀρθοτέρα (Δ. σελ. 309), ἤγουν Δικανικὸν, ἀπὸ τὸ φερόμενον εἰς τὰς χεῖρας τῶν δικαστῶν δικανίκιον.

ΔΕΚΑΠΡΩΤΕΙΑ, Δ. δέκα ἀνδρῶν συναρχία (décemvirat). Καὶ Δεκάπρωτοι ἢ Δεκαπρῶτοι, Δ. οἱ συνάρχοντες. Καὶ Δεκαπρῶτος, Δ. καθεὶς ἐξ αὐτῶν (décemvir).

ΔΕΛΕΤΡΟΝ. Ζ. Τέλετρον.

ΔΕΛΟΣ, μὲ συνών. Φίλι, Σ. Εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν τὸ Δέλος ἦτο συνώνυμον καὶ ταυτόσημον τοῦ Δέλεαρ (Appât), ἀπὸ τὸ Δελεάζω, παράγωγον ἄλλου θεματικωτέρου τοῦ Δέλω, ὡς τὸ μαρτυρεῖ τὸ Δέλος (κατὰ τὸ Ἔθος, Στέφος, ἀπὸ τὸ Ἔθω καὶ Στέφω), καὶ ὁ Δόλος (κατὰ τὸ Λόγος ἀπὸ τὸ Λέγω, τὸ Τρόπος, ἀπὸ τὸ Τρέπω, καὶ τὸ Στόνος ἀπὸ τὸ Στένω). Τὸ Δέλω τοῦτο ὅμως, παρὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Ἀπατῶ, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ γενικωτέραν ἄλλην σημασίαν φυσικῆς ἐνεργείας τοῦ Βάλλω, Κεντῶ ἢ Κεντρίζω. Ἀπὸ τὰ δύο τελευταῖα ταῦτα παράγονται τὰ σύνθετα Ἐμβάλλω, Ἐγκεντρίζω, τὰ σημαίνοντα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν Ἐμβολιάζω (enter, greffer), καὶ τὸ Ἔμβλημα, Ἑλλ. τὸ κοινῶς Ἐμβόλιον καὶ χυδ. Μπόλι (greffe), « Πάντα δὲ

» τὰ ἐμφυτευόμενα τοῖς ἀγρίοις, ἐμβλήματα καλεῖται » Πολυδεύκ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σφὴξ ὠνομάσθη Δ έ λ λ ι ς (guêpe), διότι πληγόνει διὰ τοῦ δέλους ἢ κέντρου· « Δέλλιθες, σφῆκες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Εὐλόγως λοιπὸν καὶ τὸ Δέλος, παρὰ τὸν Δόλον, ἀνέλαβε τὴν πρώτην κυρίαν σημασίαν τοῦ Ἐγκέντρισμα.

Τὸ δὲ Φ ί λ ι (γρ. Φύλλι), καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Φιλιάζω, (γρ. Φυλλιάζω), Σ. (enter), παράγονται ἀπὸ τὸ Φ ύ λ λ ο ν (feuille). Ἡ ὀρθή του γραφὴ, Ἐ μ φ ύ λ λ ι ο ν καὶ Ἐ μ φ υ λ λ ί ζ ω. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀμέλησε τὴν πρόθεσιν (ὡς ἔκαμε καὶ εἰς τὸ Θ υ μ ο ῦ μ α ι, ἀντὶ τοῦ Ἐ ν θ υ μ ο ῦ μ α ι), ἥτις ἐσώζετο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου (Ὀδυσσ. ά, σελ. 1405), « Ἀπίους ἐ μ β ο λ ά δ α ς, τὰς
» ὡς οἱ πολλοί φασιν ἐγκεκεντρισμένας· ὡς εἶναι ἐπεμβάλλειν,
» καὶ τὸ ἐπὶ τὸ προϋπάρχον φυτὸν ἐντιθέναι ἄλλου φυτοῦ κλα-
» δίσκον... τὸ δὲ τοιοῦτον Ἐπεμβάλλειν, ἐμφυλλίζειν καὶ ἐγκεν-
» τρίζειν ἡ κοινὴ γλῶσσα φησί ».

Δὲν εἶν' ἀλλότριον τοῦ σκοποῦ μου νὰ ἐκθέσω καὶ τὰ συνήθη εἰς τοὺς παλαιοὺς διάφορα εἴδη τοῦ ἐγκεντρισμοῦ, μνημονευόμενα ἀπὸ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα (Στρωματ. VI, σελ. 672)·
« Φασὶ δ' οὖν γίνεσθαι τὸν ἐγκεντρισμὸν κατὰ τρόπους τέσσα-
» ρας· ἕνα μὲν, καθ' ὃν μεταξὺ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ φλοιοῦ ἐναρ-
» μόζειν δεῖ τὸ ἐγκεντριζόμενον... θάτερον δὲ, ὅταν τὸ ξύλον
» σχίσαντες, ἐμβάλωσι τὸ εὐγενὲς φυτόν... ὁ τρίτος δὲ ἐγκεν-
» τρισμὸς — ἀποξύσαντες γὰρ ἑκάτερον ἐπίσφηνον ὀξεῖ δρε-
» πάνῳ μέχρι τοῦ τὴν ἐντεριώνην γυμνῶσαι μὲν, μὴ ἑλκῶσαι
» δὲ, δεσμεύουσι πρὸς ἄλληλα. Τέταρτος δέ ἐςιν ἐγκεντρισμοῦ
» τρόπος ὁ λεγόμενος Ἐ ν ο φ θ α λ μ ι σ μ ό ς· περιαιρεῖται γὰρ
» ἀπὸ εὐγενοῦς ςελέχους ὀφθαλμὸς, συμπεριγραφομένου αὐτῷ
» καὶ τοῦ φλοιοῦ κύκλῳ ὅσον παλαιςιαῖον μῆκος· εἶτα ἐναπο-
» ξύεται τὸ ςέλεχος κατ' ὀφθαλμὸν, ἴσον τῇ περιγραφῇ, καὶ

» οὕτως ἐντίθεται περισχοινιζόμενον καὶ περιχριόμενον πηλῷ,
» τηρουμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπαθοῦς καὶ ἀμολύντου ».

ΔΕΝ, ἀρνητικὸν μόριον (ne), Οὐ, Ἑλλ. Παρὰ τὰ λεγμένα ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 46 καὶ 180), σημείωσε τὴν ἐρωτηματικήν του χρῆσιν, κατ' ὁριστικὴν ἔγκλισιν, ἀντὶ τοῦ καταφατικῶς προστακτικοῦ, οἷον, Δὲν σιωπᾷς; (veux-tu te taire?) ἀντὶ τοῦ Σιώπα. Καὶ μάλιστα εἰς τὰς ὑβριστικὰς ἀποπομπάς· Δὲν ὑπάγεις νὰ χαθῇς; Δὲν ὑπάγεις εἰς τὸν διάβολον; ἀντὶ τοῦ Ὕπαγε. Ὡσαύτως οἱ παλαιοὶ (Ἀριστοφάν. Ὄρν. 1466),

——— Οὐ πτερυγιεῖς ἐντευθενί;
Οὐκ ἀπολιβάξεις, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε;

Καὶ ἐλλειπτικῶς, « Οὐκ εἰς κόρακας; » (Ἀριστοφάν. Πλούτ. 394).

ΔΕΝΔΡΟΚΟΛΛΑ, Σ. Δ. Οὕτως ὀνομάζουν τὸ * Κομμίδιον (gomme).

ΔΕΝΔΡΟΛΙΒΑΝΟΝ, Σ. Δ. Ῥοσμανί, Σ. Ῥοσμαρί, ΓΓ. Λιβανωτίς, Ἑλλ. (romarin).

ΔΕΝΔΡΟΜΕΛΟΧΑΣ, ἀρσ. (γρ. Δενδρομολόχα θηλ.), μὲ συνώνυμον Ἀλθέα (γρ. Ἀλθαία) Δ. Δενδρομαλάχη Ἑλλ. Ἀλθαία Ἑλλ. (guimauve).

Ταύτην νομίζουν ὅτι εἶναι ἡ Ἀλθαία τοῦ Θεοφράστου. Ὁ Διοσκορίδης (III, 163) τὴν ὀνομάζει Ἀλθαίαν καὶ Ἰβίσκον (Ibisch, Γερμ.). Ὁ Ἄγγλος ἐκδότης τοῦ Θεοφράστου (Stackhouse, pag. lxxxij) τὴν ὀνομάζει Ἀμπέλοχα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τῆς Μολόχας (mauve), Μολόχη Ἑλλ., ὄνομα μὲ τὸ πλεοναστικὸν ᾱ, Ἀμολόχα, ἢ Ἀμελόχα.

ΔΕΝΩ, Σ. Δένω μὲ ὅρκον lier par serment). « Ὅρκοι δεσμοί » λέγει ὁ Ἡσύχιος. 2) Δένω, ἐμποδίζω διὰ

μαγίας τὰς ἐνεργείας τινὸς, καὶ ἰδιαιτέρως τὴν σαρκικὴν μίξιν ἀνδρὸς μὲ γυναῖκα (nouer l'aiguillette). Δεισιδαίμων πίϛις παλαιὰ, ἐπειδὴ καὶ ὁ Πλάτων (Νομ. XI, σελ. 933) ἔκρινεν εὔλογον νὰ τὸ ἐμποδίσῃ διὰ τῶν νόμων. Ἡ πρᾶξις ὠνομάζετο Κατάδεσις καὶ τὸ ῥῆμα Καταδέω· «Καταδεδέσθαι (λέγει ὁ Ἁρπο- » κρατίων) ἀντὶ τοῦ πεφαρμακεῦσθαι καὶ δεδέσθαι φαρμάκοις».

ΔΕΥΤΈΡΙΑ, οὐδετ. πληθ. Δ. Δευτέρια, καὶ Ὕϛερα, Ἑλλ. (secondines, arrière-faix).

ΔΕΥΤΕΡΙΆ, θηλυκ. μὲ συνώνυμον Λάγγερας, ἀρσ. Σ. (piquette), Δευτερίας, ἀρσ. Ἑλλ.

Τὸ Λάγγερας ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Λάκυρος, Ἑλλ. « Λάκυρος, » ϛεμφυλίας οἶνος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΔΗΛΩ͂. Τὸ τρίτον πρόσωπον μόνον εἶναι εἰς χρῆσιν, « Δη- » λοῖ, φανερώνει, σημαίνει, θέλει νὰ πῇ » Σ.

ΔΉΜΙΟΣ. Ζ. Φουτρής.

* ΔΗΜΟΓΈΡΟΝΤΕΣ. Δημογέροντας ὀνομάζομεν σήμερον τοὺς διοικητὰς τῶν κοινοτήτων (administrateurs municipaux). Ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων ὠνομάζοντο Κοντσαμπασίδες, σημαῖνον Τουρκιϛὶ Πρωτογέροντες, ἢ Ἀρχογέροντες. « Δημογέροντες οἱ τοῦ δήμου ἐντιμότατοι » λέγει ὁ Σουΐδας.

ΔΗΜΟΣΙΆΡΙΟΣ. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ municeps (citoyen d'une ville municipale). Ζ. Πολίδιον.

ΔΗΜΌΣΙΟΝ, Δ. (le fisc).

ΔΙΆΒΑ, Σ. Δ. Ἀπαρεμφατικὸν ὄνομα, ὡς τὸ Ἔλα· οἷον Τὸ διάβα καὶ τὸ ἔλα (l'aller et venir). 2) Πέρασμα, Διάβασις, Ἑλλ. (passage) οἷον, Στενὸν ἢ Πλατὺ διάβαν. Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 244, καὶ II, σελ. 106.

ΔΙΑΒΑΊΝΩ, κινῶ ἀπὸ τόπον τινὰ, ἀναχωρῶ (s'en aller). Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζονται κάποτε οἱ

συγγραφεῖς τῆς Παλ. καὶ Ν. Διαθήκης. 2) Διαβαίνω (passer). Ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. β', 134) τὸ ἁπλοῦν Βαίνω.

Ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοί.

Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Ἔβη, ἦλθεν, ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη », καὶ « Ἔβαν, ἐπορεύθησαν, ἐβάδισαν ».

ΔΙΑΒΑΤΙΚΟ͂Ν, Δ. (galerie, corridor), Πάροδος, Ἑλλ. 2) Διαβατικὸν Δ. (droit de passage, péage).

ΔΙΑΒΙΟΥ. Ζ. Βίος.

ΔΙΑΒΟΛΟΣ. Ζ. Μαῦρος.

ΔΙΑΒΟΛΟΣΠΕΡΜΑ. Ζ. Σπορά.

* ΔΙΑΒΟΛΟΨΕΙΡΑ. Νομίζεται τὸ Ἄκαρι Ἑλλ. (ciron).

ΔΙΑΓΟΥΜΙΖΩ, Σ. Δ. Διακομίζω Ἑλλ. (piller, saccager). Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις, σελ. 62.

ΔΙΑΓΟΥΜΙΣΙΣ, Διαγούμισμα, Διαγουμισμὸς, Σ. Διάγουμα (γρ. Διαγουμὰ) Θηλ. Δ. Καὶ διὰ τοῦ κ καὶ μὲ μονόφθογγον Διακομὰ, Δ. ὅθεν πιςόνεται, ὅτι εἶναι βάρβαρος συγκοπὴ τοῦ Διακομιδὴ, Ἑλλ. ὡς τὸ Διαγουμίζω, ἀπὸ τὸ Διακομίζω Ἑλλ.

ΔΙΑΓΩΓΗ. Ζ. Δίαξις.

ΔΙΑΖΟΜΑΙ καὶ ΔΙΑΖΩ, Σ. καὶ φέρει φράσιν Διάζομαι ςημόνι, μὲ ἐξήγησιν accavigliare, Διάζομαι, Ἑλλ. Λέγει ὁ Πολυδεύκης, « Στῆσαι τὸν ςήμονα, ἢ τὰ ςημόνια, » καὶ Προφορεῖσθαι· οὕτω γὰρ ἔλεγον οἱ Ἀττικοὶ τὸ νῦν » Διάζεσθαι ». Δὲν ἐγνώρισε τὴν λέξιν ὁ Δ.

* ΔΙΑΚΙ. Ἀπὸ τὸ Οἰάκιον ὑποκορ. τοῦ Ἑλλ. Οἴαξ (gouvernail) ἐχυδαΐσθη ἡ λέξις εἰς τὸ Ἰάκιον, Ἰάκι, καὶ τελευταῖον Διάκι. Σημαίνει τὸν Ἑλλην. ὀνομαζόμενον Αὐχένα τοῦ πηδαλίου (barre du gouvernail). Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Οἴακες πηδάλια, ἤτοι αὐχένια· καὶ οἱ ταῦτα ἐπι-

» ςρέφοντες κανόνες καὶ κρίκοι, δι' ὧν οἱ ἱμάντες διείρονται ». Οἰάκιον, ἀχυδαΐςως, ὠνομάζετο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου, ὅςις λέγει (Ὀδυσσ. έ, σελ. 1533), ὅτι ἐσώζετο καὶ τοῦτο, καὶ τὸ Αὐχένιον εἰς διάφορον σημασίαν· « Τὸ δὲ πηδά-
» λιον.... παρά τισι καὶ Αὐχὴν, ὡς δηλοῖ τὸ καθωμιλημένον
» Αὐχένιον, ἔτι δὲ καὶ Οἴαξ.... Διογενιανὸς δέ φησιν,
» Οἴακας λέγει, οἷς τὰ πηδάλια ἐπιςρέφουσιν, ἤγουν κανό-
» νας καὶ κρίκους, δι' ὧν ἱμάντες διείρονται. Καὶ φέρεται
» καὶ μέχρι καὶ νῦν ἡ τῶν οἰάκων λέξις, οὐκ ἐπὶ ὅλου τοῦ
» πηδαλίου. Λέγεται γὰρ τοῖς ναυτικοῖς Οἰάκια ξυλήφιά
» τινα, δι' ὧν ςρέφουσι τεχνικῶς τὸ πηδάλιον ».

ΔΙΑΚΟΝΙΆΡΗΣ. ΔΙΑΚΟΝΊΑ. Ζ. Διακονῶ.

ΔΙΑΚΟΝΩ͂, Σ. Δουλεύω (servir). 2) Διακονῶ, ψωμοζητῶ (mendier). Ὅθεν καὶ Διακονάρης, Διακονάριος, καὶ Διακονιάρης, ὁ ψωμοζήτης (mendiant), καὶ Διακονία, Θηλ. αὐτὸ τὸ λαμβανόμενον, ψωμίον ἢ ἄλλο τι, εἰς ἐλεημοσύνην.

Ἔχει τινὰ συγγένειαν μὲ τὰ Διακόνια (πληθ. οὐδέτερ.) τῆς Ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας· « Διακόνια, τὰ κατὰ τὴν εἰρεσιώνην τῷ
» Ἀπόλλωνι πλασσόμενα πέμματα· τινὲς δὲ λέγουσι ζωμὸν ποιὸν,
» τινὲς δὲ μάζαν » ὡς λέγει ὁ Σουΐδας. Ὁ δὲ Ἡσύχιος, « Δια-
» κόνιον, μάζα, ἢ ζωμός· καὶ ἡ κρηπὶς τοῦ πλακοῦντος· οἱ
» δὲ, πέμματα ἐξαπτόμενα τῆς εἰρεσιώνης ». Πιθανὸν ὅτι μετὰ τὴν τελετὴν τὰ ἐμοίραζαν εἰς τοὺς πτωχούς. 3) Τὸ μέσον Διακονοῦμαι εὑρίσκεται καὶ εἰς σημασίαν τοῦ ἁπλῶς λαμβάνω τροφὴν, Προσαίρομαι Ἑλλ. ὁποῖον εἶναι τὸ ἀνωτέρω (Ζ. Ἆς), Δικονηθῆς κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Διακονηθῆς.

ΔΙΑΚΌΠΤΩ. Ζ. Ἀποκόπτω.

* ΔΙΑΛΑΜΒΆΝΩ, περιέχω (contenir, traiter, parler de), οἷον, ; Τί διαλαμβάνει ἡ ἐπιςολή;

Παραδείγματα τῆς σημασίας ταύτης εὑρίσκονται εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμόν.

ΔΙΑΔΕΓΩ, Σ. καθαρίζω χωρίζων τὰ χρηςὰ ἀπὸ τὰ ἄχρηςα (trier, nettoyer, choisir, mettre à part). « Διαλέξας δὲ τά τε ὑγιῆ καὶ τὰ μὴ » (Πλάτ. Νομ. V, σελ. 220). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Διαλέγειν, ἀνακαθαίρειν ». Καὶ ἐπίῤῥημα, Διαλεκτά, Διαλεγδὸν Ἑλλ.

ΔΙΑΛΥΣΤΗΡΙΟΝ. Ζ. Χωριστήριον.

ΔΙΑΜΕΤΡΩ, Σ. μὲ συνώνυμον μέσ. ῥῆμ. Διαμετροῦμαι, συλλογίζομαι σπουδαίως καὶ μὲ προσοχὴν (penser, réfléchir mûrement). Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ μετρούμενα, ὡς καὶ τὰ peser καὶ délibérer ταυτόσημα τῶν Γάλλων, ἀπὸ τὰ ζυγιζόμενα. Τοιαύτην μεταφορὰν (ἀπὸ τὰ ἀριθμούμενα) ἔχει τὸ Πεμπάζω καὶ Ἀναπεμπάζω Ἑλλ. τῶν παλαιῶν, κυρίως Ἀριθμῶ κατὰ πέντε, μεταφορικῶς, Ἀναλογίζομαι (réfléchir) Σκέπτομαι· « Ἀναπεμπάσαι, ἀνασκέψασθαι, ἀναριθμῆσαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΔΙΑΞΙΣ, Δ. (coutume, usage) ἐξηγῶν αὐτὸ, « Mos, Ἔθος ». Ἀπὸ τὸ Διάγω, ὅθεν καὶ τὸ Διαγωγὴ (conduite).

ΔΙΑΠΕΡΑΜΑ, διὰ θαλάσσης ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἢ διὰ ποταμοῦ ἀπ' ὄχθης εἰς ὄχθην, διάβασις (trajet). Στραβ. VI, σελ. 257.

* ΔΙΑΠΕΤΑΛΟΝ, οὐσ. οὐδέτερ. ἄγνωςον εἰς τοὺς παλαιοὺς, καὶ ἀθησαύριςον ἀκόμη εἰς τὰ κοινά μας Λεξικά. Σημαίνει περιοχὴν ἢ ἔκτασιν τόπου τινὸς κατὰ μῆκος καὶ πλάτος· οἷον, Τὸ διαπέταλον τῆς γειτονίας, Ὅλον τὸ διαπέταλον τοῦ χωρίου.

Ἀπὸ τὸ Διαπετάζω ἢ Διαπετάννυμι (déployer,

étendre), ἐξαπλόνω, ἀνοίγω, ὡς ἔλεγαν Πέταλον, Ἑλλ. (ἀπὸ τὸ ἁπλοῦν Πετάννυμι) τὸ φύλλον (feuille). Διαπέταλον λοιπὸν εἶναι τὸ ἁπλωμένον καὶ ἐκταμένον, συνώνυμον τοῦ Ἐκπέταλον Ἑλλ. Οὕτως ὠνόμαζαν, Ἐκπέταλον ποτήριον (Ἀθην. XI, σελ. 494) τὸ πολὺ πλατύτερον τὰ ἄνω παρὰ τὰ κάτω ποτήριον (verre évasé). Ἡ δὲ διὰ τοῦ ῡ γραφὴ, Ἐκπέτανος (ἴσ. Ἐκπέταλος) πιθάκνη (Ἐτυμολογ. σελ. 766), ἐσήμαινε τὸ Ὑπολήνιον (χυδ. Πολέμι, Σ. καὶ Πολῆμι), ἤγουν τὸ ἀγγεῖον ἢ τὸν λάκκον εἰς τὸν ὁποῖον ῥέει ὁ θλιβόμενος εἰς τὸν πάτον οἶνος. Ζ. Πολέμι.

ΔΙΑΣΤΟΛΊΖΩ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ storcere i denti della sega (redresser les dents d'une scie), ἀπὸ τὸ Διαςέλλω Ἑλλ. (distinguer, dilater), ὅθεν καὶ ὁ Διαςολεὺς, Ἑλλ. (dilatatoire), χειρουργικὸν ἐργαλεῖον.

ΔΙΆΣΤΟΛΟΣ, Σ. ὁ περὶ τὰς ῥίζας τῶν δένδρων γυρωτὸς λάκκος, διὰ τὸ πότισμα (fosse au pied des arbres).

* ΔΙΑΦΈΡΟΜΑΙ, διχονοῶ, ἐχθρεύομαι (avoir différend), οἷον ⁚Τί διαφέρεσθε; « Διαφέρονται, μάχονται » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Διαφέρεσθαι, βαςάζειν (ἴσ. γρ. δι- » ςάζειν), ἀμφιβάλλειν ».

ΔΙΆΦΙ, Σ. Διαφανὲς, Δ. Καὶ τὰ δύο φθαρμένα ἀπὸ τὸ Θειάφιον (soufre), ὑποκορ. τοῦ Θεῖον Ἑλλ. Ζ. Θειάφι.

* ΔΙΑΦΟΡΆ, διχόνοια, μάχη (différend)· ⁚Ποία εἶναι ἡ διαφορά σας; « Διαφορᾶς, ἔχθρας » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τοῦτο σημαίνει καὶ τοῦ Ἡροδότου (VII, 3) τὸ « Πυ- » θόμενος τῶν Δαρείου παίδων τὴν διαφορὴν ».

ΔΙΑΦΟΡΟΧΡΩΜΑΤΊΖΩ, Σ. colorier.

ΔΙΔΑΣΚΆΛΙΑ, οὐσ. πληθ. Σ. ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου (l'honoraire du maître), Δίδακτρον, Ἑλλ. Ὁ Ἡρόδοτος (V, 58) φέρει Διδασκάλιον, οὐδέτ. ὡς συνών. τοῦ Διδασκαλία,

θηλ. (précepte), λέγων « Οἱ δὲ Φοίνικες.... ἄλλα τε πολλὰ, » οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώρην, ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς » Ἕλληνας κ. τ. λ. ». Ὅθεν διόρθονε καὶ τοῦ Ἱπποκράτους (Περὶ φυσ. 1, σελ. 400, Lind) τὴν ἑξῆς ῥῆσιν « Τὸ » γὰρ ἔθος τῇσι χερσὶ κάλλιςον ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚῸΝ » γράφων ΔΙΔΑΣΚΆΛΙΟΝ.

ΔΊΔΩ, Σ. Δίδωμι Ἑλλ. Πρόσθεσε εἰς τὰ λεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 110), Δίδω ἄδειαν ἢ θέλημα (permettre). Δίδω ἄδικον (donner tort). Δίδω βουλὴν ἢ γνώμην (conseiller). Δίδω δανεικὰ (prêter). Δίδω εἴδησιν (avertir). Δίδω καιρὸν τοῦ καιροῦ (temporiser). Δίδω καλὰ λόγια (repaître d'espérances). Ἐξεναντίας ὁ Εὐριπίδης (Ἑλεν. 488) « Πικροὺς λόγους ἔδωκε »· Δίδω παράδειγμα (donner exemple). Δίδω τόπον (faire place, céder). « Δὸς ἄλλοις τόπον (Ἐπικτ. Διατρ. IV, 1, § 106). Δίδω τόπον εἰς τὴν ὀργὴν, « Δότε τόπον τῇ ὀργῇ » (Πρὸς Ῥωμ. ιϐ', 19). Δίδω ψῆφον, γνώμην ἢ φωνὴν (donner voix, suffrage, voter). Ὁ θεὸς νὰ σὲ δώσῃ πολὺ καλόν! « Θεοί σοι » δοῖεν εὖ! » (Εὐριπίδ. Ἀνδρομ. 751) « Ὅταν δαίμων διδῷ » καλῶς » (Ὁ αὐτ. Ἱκέτ. 463). Ὁ θεὸς νὰ σὲ δώσῃ ὅ,τι θέλεις! « Ζεύς τοι δοίη ὅ,ττι μάλις' ἐθέλεις! » (Ὁμηρ. Ὀδυσσ. ξ', 53), ἢ Ὅ,τι σοῦ θέλω! « Θεοί σοι δοῖεν οἷ' » ἐγὼ θέλω! » (Εὐριπίδ. Ἑλ. 1421). Ἂν ὁ θεὸς δώσῃ, « Εἰ δὲ θεὸς παράσχοι » (Λουκιαν. Ἱππ. § 8). Ζ. καὶ Στροϐίλα.

Δίδομαι εἰς τὴν σπουδὴν, εἰς τὰς τρυφὰς, εἰς τὰς ἡδονὰς (s'adonner ἢ s'abandonner à, etc.) Εὐριπίδ. Φοιν. 21,

Ὁ δ' ἡδονῇ δοὺς, ἔς τε βακχεῖον πεσών.

ΔΙΉΓΗΜΑ, Σ. καὶ Διήγησις, Σ. (narration, récit).

Καὶ τὰ δύο Ἑλλ. καὶ χρηστὰ, ἂν καὶ ὁ Φρύνιχος ἀποβάλῃ τὸ πρῶτον, « Διήγησιν λέγουσιν, οὐχὶ Διήγημα ».

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑΚΙ, Σ. Διηγηματάκιον, ὑποκορ. ἄλλου ὑποκορ. τοῦ Διηγημάτιον (ὡς τοῦ Παιδίον τὸ Παιδάκιον). Τὸ Διηγημάτιον (historiette, anecdote) εὑρίσκεται εἰς τὸν Στράβωνα (XIV, σελ. 651).

ΔΙΗΓΟΥΜΑΙ. Ζ. Ἐξηγοῦμαι.

ΔΙΚΑΙΟΣ, Δ. Ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα, σημαῖνον τοποτηρητὴν (vicaire) Πατριάρχου, Ἀρχιερέως ἢ Ἡγουμένου μονῆς. Πιθανὸν ὅτι οὕτως ὠνομάσθη, ὄχι κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τὸν ἠθικῶς λεγόμενον Δίκαιον, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἐπιῤῥηματικὸν Δίκην, ταυτόσημον τοῦ ὁμοιωματικοῦ Ὡς, οἷον Δίκαιος τοῦ Πατριάρχου, ὁ ἐνεργῶν ὡς καὶ ὁ Πατριάρχης (« Δίκην πατριάρχου » Ἑλλ.). Τινὲς δὲ καὶ τὸ περισπῶσι Δικαῖος.

ΔΙΚΑΝΙΚΙΟΝ. Ζ. Δεκανίκι.

ΔΙΚΕΡΟΝΙ, Σ. (fourche). Ὁ Δ. διὰ τοῦ Χ, « Διχερόνι, » fuscina, tridens, Τρίαινα, Ἁρπάγη, Τριόνυχον ». Ἀπὸ τὸ Δίκερων, Ἑλλ. ὡς τὸ κατωτέρω ὀνομαζόμενον ἀπὸ τὸν Σ. Δικριάνι, ἀπὸ τὸ Δίκρανον, Δίκραιον, Δίκρουν, ἢ Δικροῦν Ἑλλ..

ΔΙΚΟΝΟΥΜΑΙ. ΔΙΚΟΝΩ. Ζ. Διακονῶ, καὶ Ἄς.

ΔΙΚΡΙΑΝΙ. Ζ. Δικερόνι.

ΔΙΛΑΒΙΟΝ. Ζ. Μασία.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ, Δ. Δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τὸ Κυβερνήτης (gouverneur). Οἱ Διοικηταὶ (administrateurs) εἶναι ὑπὸ τὸν Κυβερνήτην.

* ΔΙΟΠΤΡΟΝ. Ζ. Σπεγγέτια.

ΔΙΠΛΟΣ, Σ. ὁ δὶς ἐπαναλαμβανόμενος, double, Διπλοῦς, Ἑλλ. ὁ ἐναντίος τοῦ Ἁπλοῦς, (simple) Ἑλλ. 2) Μετα-

φορ. ὁ λεγόμενος Διπλοπρόσωπος, Σ. καὶ Διπρόσωπος, Σ. Διπλοῦς Ἑλλ. (double), οἷον (Εὐριπιδ. Ῥήσ. 394),

———————— φιλῶ λέγειν
Τἀληθὲς αἰεὶ, κ' οὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ.

Σημείωσε ὅτι τὰ συνῃρημένα εἰς ους ἀπὸ τὸ εος ἢ οος προφέρονται σήμερον διὰ τοῦ ἁπλοῦ ος, οἷον Ἁπλὸς, Διπλὸς, Τριπλὸς, Ἀργυρὸς, Χρυσὸς, ἀντὶ τοῦ Ἁπλοῦς, Διπλοῦς, Τριπλοῦς, Ἀργυροῦς, Χρυσοῦς, πλὴν τοῦ Νοῦς. Δὲν τὰ ἐχυδαΐσαμεν ἡμεῖς· οἱ Ἑβδομήκοντα εἶπαν (ὄχι μίαν φορὰν) Ἀδελφιδὸς (neveu), ἀντὶ τοῦ Ἀδελφιδοῦς, ἀπὸ τὸ Ἀδελφιδέος· καὶ σχεδὸν 150 ἔτη πρὸ τῶν Ἑβδομήκοντα ὁ Ἀριστοφάνης, Δορυξὸς (Εἰρ. 447), ἀντὶ τοῦ Δορυξόος (ὡς λέγομεν καὶ σήμερον Χρυσοχὸς (orfèvre), ἀντὶ τοῦ Χρυσοχόος), καὶ Δορυξὲ (ὁ αὐτ. Εἰρ. 1260), ἀντὶ τοῦ Δορυξόε.

ΔΙΠΟΤΑΜΑΤΑ, Σ. οὐδέτερ. πληθ. ὁ τόπος ὅπου ἑνόνονται δύο ποταμοὶ (confluent). Συντομώτερον καὶ εὐφωνότερον εἶναι, νομίζω, τὸ ἑνικ. οὐδέτερ. Διπόταμον, κατὰ τὸ ἄλλου (Ἄτακτ. II, σελ. 44) Ἀναπόταμον.

ΔΙΣΜΑ. Ζ. Εἶδος.

ΔΙΩΓΜΙΤΑΙ, Δ. Μᾶς χρησιμεύει τὄνομα θέλοντας νὰ ἐκφράσωμεν τοὺς ψιλοὺς στρατιώτας, τοὺς ὀνομαζομένους Γαλλιστὶ chasseurs. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἀμμιαν. Μαρκελλῖν. (XXVII, 9, § 6) σημειώσ. τοῦ Βαλεσίου.

ΔΙΩΚΤΩ, ἢ ΔΙΩΧΝΩ, βιάζω τινὰ εἰς φυγὴν (chasser). 2) Μεταφορικ. Ἀποβάλλω, Καταφρονῶ, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀνακρέων (XXXIV) « Μηδὲ τἀμὰ φίλτρα διώξῃς ».

ΔΟΚΩ. Ὁ ἐνεστὼς τοῦ ῥήματος τούτου ἔγινε σήμερον ἄχρηστος. Μεταχειριζόμεθα μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ

ὁριςικοῦ ἀορίςου, οἷον, Οὕτω μὲ, σὲ, τὸν ἔδοξε, ὡς τὸ (Ἀπολλών. ὁ ἐν Τύρ.),

Καὶ μιὰ φορὰ τῆς ἔδοξε νὰ πᾶ νὰ ξεφαντώσῃ,

καὶ τὸν ἀόριςον τοῦ ὑποτακτικοῦ, οἷον, Ὅ, τι τὸν δόξῃ « Ὅ,τι ἂν αὐτῷ δόξῃ » Ἑλλ. καὶ Ὡς ἢ Καθὼς τὸν δόξῃ « Ὡς ἂν αὐτῷ δόξῃ » Ἑλλ.

ΔΟΞΆΡΙ. Ζ. Κυαρασελένη.

ΔΟΥΛΕΎΟΜΑΙ, παθητ. (être servi), καὶ Δουλεύομαι, μέσ. (se servir soi-même). Εἰς τὴν παθητικὴν σημασίαν, Δουλεύομαι ἀπ' ἄλλον, ἐνθυμοῦ τὸ ὡραῖον τοῦ Ἐπικτήτου (παρὰ τῷ Στοβ.) παράγγελμα, « Φεύγεις δουλείαν; » φυλάσσου τὸ δουλεύεσθαι ». Ὅςις ἐπιθυμεῖ νὰ ἦναι ἐλεύθερος, χρεωςεῖ νὰ σέβεται τῶν ἄλλων τὴν ἐλευθερίαν.

ΔΟΎΛΕΥΣΙΣ, μεταφορ. ὠφέλημα, εὐεργέτημα, χάρις, ὡς τὸ service τῶν Γάλλων, οἷον, Κάμε με τὴν δούλευσιν νά.... Ὁμοίως εἶπεν ὁ Εὐριπίδης (Ὀρες. 219),

Ἰδοὺ, τὸ δούλευμ' ἡδὺ, κοὐκ ἀναίνομαι.

ΔΟΥΛΕΎΩ, ἐργάζομαι (travailler). Ἀπατήθη ὁ Δ. ἐξηγῶν τὸ, Δουλεύειν [τὴν] ἑορτὴν, festum observare (observer une fète)· σημαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον (travailler pendant la fète).

ΔΟΥΛΌΝΩ, μεταφορ. ὑποχρεόνω ὠφελῶν, εὐεργετῶν ἢ χαρίζων τί (obliger), οἷον, Μ' ἐδούλωσε μὲ τὰς πράξεις του.

ΔΡΑΓΆΤΗΣ. Ζ. Δράνα.

ΔΡΆΚΑΙΝΑ (καὶ ὄχι μονοφθόγγως, Δράκινα, Σ.), γένος ὀψαρίου, ἴσως ὁ Δράκων τοῦ Ἀριστοτέλους. (Περὶ ζ.

ἱςορ. VIII, 13) ἡ ἡ κατ' ἄλλους Δρακαινὶς, Ἑλλ. (Ἀθην. VII, σελ. 322). (Vive ἡ Trachine vive).

ΔΡΆΜΕ, Σ. προςακτικὸν τοῦ Τρέχω. Λέγομεν καὶ Ἂν δράμω, καὶ Νὰ δράμω.

ΔΡΆΝΑ, θηλ. Σ. Κορμὸς ἀμπέλου (cep de vigne)· ὅθεν καὶ τὰ συνώνυμα Κούρβουλον, οὐδετ. Σ. καὶ Κουρβούλα, θηλ. Δ. ἀντὶ τοῦ Κούρμουλον καὶ Κουρμούλα, ἀπὸ τὸ Κορμός. Τὸ δὲ Δράνα συγγενεύει ἴσως μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Ἐδάνη, εἶδος ἀμπέλου » μὲ τὸ « Δρόπις, τρυ-» γητὸς » καὶ μὲ τὸ « Δράχμα, τὸν τῆς ςαφυλῆς βότρυν ». Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐγέννησεν ἴσως τὸ Δραγάτης Δ. Σ. τὸ ὁποῖον ὁ Σ. ἐξηγεῖ, Ἀμπελοφύλαξ (garde-vigne).

ΔΡΙΜΌΝΩ, Σ. ῥῆμα οὐδέτερ. γίνομαι δριμὺς, οἷον, Τὸ ὀξείδιον ἐδρίμωσε. 2) Μεταφορ. γίνομαι σφοδρότερος, οἷον, Ἡ θέρμη δριμόνει, Σ. ἤγουν παροξύνεται. Κατ' ὁμοίαν μεταφορὰν ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ « Κάτοξυ νόσημα » (Ἱπποκράτ. Ἀφορ. I, 7), καὶ « Πυρετὸς δριμὺς » ὡς λέγομεν κυρίως Ὄξος δριμὺ, καὶ ὡς λέγουν οἱ Γάλλοι ἰατροὶ exaspération de la fièvre.

Τὸ ῥῆμα παράγεται ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Δριμόω (ὡς ἀπὸ τὸ Χρυσόω τὸ Χρυσόνω), ἢ ἀπὸ ἄλλο ἄχρηςον Δριμύνω (ὡς ἀπὸ τὸ Μολύνω τὸ Μολόνω). Ὁ τελευταῖος οὗτος τύπος, Δριμύνω ἀπὸ τὸ Δριμὺς, ἀναλογεῖ μὲ τὸ Βραχὺς, Βραχύνω, Ὀξὺς, Ὀξύνω, Παχὺς, Παχύνω, καὶ τὰ παρόμοια· καὶ εἶναι πολὺ ἑλληνικώτερος παρὰ τοῦ παρακμ. Ἑλλ. τὸ Δριμύσσω.

* ΔΡΟΓΓΕΎΩ ἢ ΔΡΟΓΚΩ̃. Ἡ μετοχὴ μόνη τοῦ ῥήματος Δρογγευμένος ἢ Δρογγεμένος, εἶν' εἰς χρῆσιν, τοπλέον διὰ τὰ χόρτα ἢ φυτὰ, καὶ σημαίνει τὸ Εὐτραφὴς ἢ Εὐθαλὴς (touffu) τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ παραγωγή του εἶναι ἀπὸ τὸ Δροῦγγος, λέξιν βάρβαρον συνήθη εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, σημαίνουσαν, Ἴλην Ἑλλ. ἤγουν μοῖραν ἱππικοῦ ςρατεύματος, συμπυκνουμένην ὡς Ἴλημα (peloton, escadron), τῆς ὁποίας τὸν Ἰλάρχην Ἑλλ. ὠνόμαζαν Δρουγγάριον, Δ. Ἀπὸ τῶν Γερμανῶν τὸ Drängen (serrer, presser), πυκνόνω, θλίβω.

Τὸ δὲ ἀπὸ τρεῖς Δρούγγους συγκείμενον σῶμα ὠνομάζετο Τοῦρμα, ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Turma (escadron), ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ ciurma (chiourme), καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Τσοῦρμα. Τὰ Γλ. φέρουν, « Turma, λόχος, διαδρομὴ, παράταξις, ἱππικὴ τάξις, ἴλη ».

Ἀλλὰ τὸ Turma τοῦτο παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Τόρμη. « Τόρμη, εὐθὺς δρόμος κατὰ τέχνην, καὶ ςροφὴ, καὶ σύμπας [δρόμος] » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ὁ αὐτὸς ἔτι καὶ « Ἱππικὸν τόρμον· ὁ Καμπτὴρ » καὶ « Ἐκ τορμῶν ἀπὸ τοῦ Καμπτῆρος, ἢ τοῦ σύμπαντος δρόμου »· ὅθεν ἐξηγεῖται τὸ Διαδρομὴ τῶν Γλωσσαρίων.

ΔΡΟΜΟΣ. Ἔξω τοῦ δρόμου, λέγεται κυρίως, ὅςις μακρύνεται ἑκουσίως, ἢ πλανώμενος ἀπὸ τὸν δρόμον του. 2) Μεταφορ. ὅςις λέγει ἢ πράσσει ὅ,τι δὲν ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ἢ νὰ πράξῃ, οἷον, Λαλεῖς ἔξω τοῦ δρόμου, Ἔπραξες ἔξω τοῦ δρόμου. Λέγεται καὶ ἐπιῤῥηματικ. Παράδρομα (Ζ. Παράςρατα). Ὁ Αἰσχύλος (Χοηφ. 511) εἶπεν,

Ἔςαι. Πυθέσθαι δ' οὐδὲν ἔς' ἔξω δρόμου.

Ὁ Πλάτων (Κρατυλ. σελ. 425), « Ἄλλως δὲ συνείρειν μὴ φαῦλον ᾖ, καὶ οὐ καθ' ὁδὸν, ὦ φίλε, κ. τ. λ. ». Ὡς λέγομεν, Δὲν εἶναι τοῦ δρόμου, ἤγουν Εἶναι ἄτοπον, ἀπρεπὲς, οὕτως ἐξεναντίας, Τοῦ δρόμου, σημαίνει τὸ πρέπον, εὔλογον, οἷον Λαλεῖς τοῦ δρόμου, ἤγουν Λαλεῖς ὀρθὰ, ὡς

πάλιν ὁ αὐτὸς Πλάτων (Περὶ πολιτ. VI, σελ. 435) « Καθ' » ὁδόν τε λέγεις, καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως ». Ποῖον δρόμον νὰ πιάσω; λέγει μεταφορ. ὅςις ἀπορεῖ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὶ τέλος, οἷον ὁ Ἀριςοφάνης (Πλουτ. 374)

——————————Ποῖ τις ἂν
Τράποιτο; τἀληθὲς γὰρ οὐκ ἐθέλεις φράσαι.

Ὕπαγε· ἀνοικτὸς εἶν' ὁ δρόμος. Ζ. Ἀνοικτός.

ΔΡΟΜΩΝΙ, Σ. (grand crible). « Δρομόνι cribrum, » κόσκινον γυριῶδες » Δ. ὑποκορ. τοῦ Δρόμων, ωνος. Ἀλλὰ τοῦτο εἰς τοὺς Ἑλλ. ἐσήμαινε πλοῖον μικρὸν καὶ ταχύπλοον χρήσιμον εἰς ἀγγελίας, καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας πολεμικὰς (un Aviso). Δρόμωνας Δ. ὠνόμαζαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι τὰ τοιαῦτα πλοῖα. Ἐσήμαινεν ἔτι ὁ Δρόμων καὶ γένος τὶ καρκίνων, διὰ τὴν ταχεῖαν αὐτῶν βάδισιν « Δρόμων, ὁ μικρὸς » καρκῖνος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

* ΔΡΟΣΕΡΟΣ, κυρίως ὁ δροσοβρεγμένος (couvert de rosée). Μεταφορ. Δροσερὸν, ὅ,τι γέμει χυλὸν, καὶ εἶναι νόςιμον εἰς τὴν γεῦσιν (succulent), Δροσερὸς καὶ Δροσώδης Ἑλλ. οἷον, « Ἔγχυλα καὶ δροσώδη κρεάδια » (Ἀθην. σελ. 383)· « Δροσερὰ λάχανα » (Ἀριςοφάν. Πλοῦτ. 298).

ΔΡΥΜΜΑΤΑ (καὶ ὄχι Δρύματα, Σ.) πληθ. οὐδέτερ. Τοῦτο μόνον τὸ ῥηματικὸν ἔμειν' εἰς τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Δρύπτω (déchirer, dilacérer), ἴσως διότι σημαίνει ἀνόητον ἔθος, παλαιᾶς δεισιδαιμονίας λείψανον· Δρύμματα ὀνομάζουν οἱ χυδαῖοι τὰς πρώτας ἓξ ἡμέρας τοῦ Αὐγούςου μηνὸς, εἰς τὰς ὁποίας δὲν τολμοῦν νὰ πλύνωσι τὰ λερωμένα, διότι, κατὰ τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν, ἡ ἅλισία δαπανᾷ καὶ καταλύει τὰ πλυνόμενα ταύτας τὰς ἡμέρας.

ΔΥΝΑΜΑΡΙΟΝ, Δ. Μὲ τὴν λέξιν Δυναμάριον ἐσήμαιναν οἱ Γραικορωμαῖοι, ὅ,τι σημαίνει καὶ τῶν Γάλλων τὸ forteresse, φρούριον δηλαδή.

ΔΥΝΑΤΟΓΝΩΜΟΣ, Σ. Λέγομεν καὶ Ἰσχυρόγνωμος (opiniâtre), Ἰσχυρογνώμων, Ἑλλ.

ΔΥΟ. Κόψε, σχίσε τὸ εἰς δύο, ἐλλειπτ. τοῦ Μέρη, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ « Διελεῖν εἰς δύο ».

Μεταχειριζόμεθα τὸ Δύο καὶ ἀορίστως, ἀντὶ τοῦ Τινά, οἷον, Δός με δύο σῦκα, δύο καρύδια. Τοιοῦτον εἶναι τῶν Ἑβδομήκοντα (Βασιλ. Γ', ιζ', 12) τὸ « Ἰδοὺ ἐγὼ συλ- » λέξω δύο ξυλάρια ».

* ΔΥΣΑΡΕΣΤΟΥΜΑΙ. Ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ Εὐαρεστοῦμαι, ; διὰ τί νὰ μὴ προσλάβωμεν καὶ τὸ Δυσαρεστοῦμαι (être mal content, se déplaire);

* ΔΥΣΑΡΕΣΤΩ. Ἀκόμη καὶ τοῦτο (déplaire), ἐπειδὴ λέγομεν τὸ ἐναντίον του, Εὐαρεστῶ (agréer).

* ΔΥΣΚΟΛΑΙΝΩ, γίνομαι δύσκολος (avoir de l'humeur, devenir difficile, fâcheux), Δυσκολαίνω Ἑλλ. ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφ. 36),

Τί δυσκολαίνεις, καὶ στρέφει τὴν νύχθ' ὅλην;

« Δυσκολαίνει, δυσφορεῖ » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΔΥΣΚΟΛΕΥΩ, Σ. κάμνω δύσκολον (rendre difficile). Ἀλλ' ὁ αὐτὸς Σ. δίδει καὶ ἄλλην σημασίαν εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο, disturbare (détourner, distraire). Ὅταν ὅμως σημαίνῃ τοῦτο, ἴσως πρέπει νὰ γράφεται Δυσχολεύω ἢ Δυσσχολεύω, ὡς παράγωγον, ὄχι τοῦ Δύσκολος, ἀλλὰ τοῦ Δύσχολος ἢ Δύσσχολος (ἀπὸ τὸ Σχολή), ἤγουν ταράσσω ἢ διακόπτω τινὸς τὴν σχολὴν (occupation), τὸ ἔργον δηλαδὴ

εἰς τὸ ὁποῖον σχολάζει ἢ καταγίνεται· συνώνυμον τοῦ κοινοῦ * Ἀσχολεύω οἷον, Μὴ μ' ἀσχολεύῃς, τοῦ ἄλλου (Ἄτακτ. II, σελ. 129) σημειωθέντος Ἐξηλόνω, καὶ τοῦ εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν συνήθους Ἀπασχολῶ.

ΔΥ͂ΣΚΟΛΟΣ ἄνθρωπος, Σ. Κακόφερτος, Σ. Δυσάρεςος, Δύσκολος Ἑλλ. (difficile, d'une humeur fâcheuse). Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Δύσκολος, ἄγριος, δυσχερὴς » ὁ δὲ Ἐτυμολόγος (σελ. 292), « Δύσκολος, ὁ δυσάρεςος..... ὁ » δυσχερῶς τινὶ ἐνούμενος, κ. τ. λ. » Δύσκολος εἰς τὸ φαγητὸν (difficile en son manger), Κακόσιτος, Ἑλλ.

ΔΥΣΤΡΟΠΕΥ͂Ω. Ζ. Στράνιος.

* ΔΥ͂ΣΤΡΟΠΟΣ, ὁ δύσκολος καὶ παράξενος, ὁ ἄγριος τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἤθη (bourru, morose). Ζ. Στράνιος.

ΔΥΣΧΟΛΕΥ͂Ω. Ζ. Δυσκολεύω.

* ΔΥΣΩΠΩ͂. Ἐπειδὴ εἶναι σύνηθες τὸ Ἀδυσώπητος (inexorable, inflexible), διὰ τί νὰ μὴ συνειθισθῇ καὶ τὸ Δυσωπῶ (fléchir, apaiser);

ΔΩΡΕΑ῍, Σ. Δωριὰ, Σ. Δώρημα, Σ. (don, présent). Ἡ αἰτιατικὴ Δωρεὰν, ὡς καὶ τὸ συνών. Χάρισμα, συνειθίζεται καὶ ὡς ἐπίῤῥημα (gratis, gratuitement), οἷον, Μ' ἐδούλευσε δωρεὰν, ἢ χάρισμα. Οἱ Ἑβδομήκοντα ἑρμηνεύουν συχνὰ τὸ ἑβραϊκὸν ἐπίῤῥημα חִנָּם (χινάμ) διὰ τοῦ ΔΩΡΕΑ῍Ν, οἷον (ψαλμ. ξθ', 4) « Οἱ μισοῦντές » με δωρεὰν ». Ἐκ τούτων ἐπέρασεν ἡ χρῆσις καὶ εἰς τοὺς Ἀποςολικοὺς συγγραφεῖς, οἷον (Β', Κορινθ. ιά, 7) « Δωρεὰν » τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν » καὶ ἀπὸ τούτους εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν.

Ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ εἰς τὸν ἀκμάζοντα ἑλληνισμὸν τὸ ἐπιῤῥηματικὸν Δωρεὰν (κατὰ δωρεὰν) καὶ τὸ διαλυμένον, Ἐν

δωρεᾶ. Συνηθέστερον ὅμως εἰς τοὺς Ἀττικοὺς εὑρίσκεται τὸ συνώνυμον Προῖκα (αἰτιατικὴ τοῦ Προῖξ) κατ' ὁμοίαν ἐπιῤῥηματικὴν σύνταξιν, οἷον (Δημοσθέν. Περὶ εἰρήν. σελ. 60) « Προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμα, » κ. τ. λ. » Παρόμοια καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ἱππ. 576),

——— Ἡμεῖς δ' ἀξιοῦμεν τῇ πόλει
Προῖκα γενναίως ἀμύνειν. ———

Ὁ δὲ Ὅμηρος ἐμεταχειρίσθη καὶ τὴν γενικὴν ὡς ἐπίῤῥημα (Ὀδυσσ. ν', 15),

—— Ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι.

Τὸ διὰ τοῦ Ι (Δωριὰ) φαίνεται παλαιᾶς τινος διαλέκτου λείψανον, ἐπειδὴ εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον « Δωριάς, » δωρεάς ».

ΔΩΡΙΆ, Ζ. Δωρεά. « Ἡ ἁγία Δωριὰ » Σ. (la Fête-Dieu).

ΔΩΡΙᾺ, Δωρεὰ, Δωριανὰ, Χάρισμα, Χάριτα, Σ. (gratis).

ΔΩΡΙΑΝᾺ, εὔκερα (γρ. εὔκαιρα), Σ. ἤγουν Εἰσμάτην (en vain). Καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν εἶπεν ὁ Παῦλος (Πρὸς Γαλατ. β', 21) « Εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα » Χριςὸς δωρεὰν ἀπέθανε » καὶ οἱ Ἑβδομήκοντα (Ἰὼβ ά, 9), « Μὴ δωρεὰν Ἰὼβ σέβεται τὸν κύριον; »

Ε.

ἘΓΓΊΖΩ, Σ. Θίγω ἢ Ἅπτομαι Ἑλλ. (toucher), οἷον, Μὴ τὸ ἐγγίζῃς, καὶ Μὴν ἐγγίζῃς τὰς χεῖράς σου. 2) Πλησιάζω (approcher), οἷον, Ὁ καιρὸς ἐγγίζει, κατὰ τὸ (Ματθ. κϛ', 45) « Ἤγγικεν ἡ ὥρα ». 3). Συγγενεύω

(être des proches), οἷον, Μοῦ ἐγγίζει ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ὡς οἱ Ἑβδομήκοντα (Β. Βασιλ. ιθ', 42), « Ἐγ- » γίζει πρός με ὁ βασιλεύς ». 4) Μοῦ χρεωςεῖται, οἷον, Μοῦ ἐγγίζει ἡ κληρονομία, ὡς τὸ Ἑλλ. Προσήκει, τὸ σημαῖνον καὶ τὸ Πλησιάζει, καὶ τὸ Ὀφείλεται.

ἜΓΓΡΑΦΟΣ. « Τὸ ἔγγραφον τῆς πίςεως » Δ. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι, τὴν διδομένην ἀπὸ τὸν βασιλέα, ὅτε ἐςέφετο, εἰς τὸν Πατριάρχην ἔγγραφον ὁμολογίαν τῆς πίςεως. Ἐμποροῦμεν νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν ἑρμηνεύοντες τὸ Test τῶν Ἄγγλων.

ἘΓΚΑΙΡΟΣ. Ὁ Δ. τὸ γράφει Ἔγγερος, πλανηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἑξῆς ςίχου τὴν κακὴν γραφὴν,

Αἷμα καὶ γάλα ἔγγερον, καὶ διδυμάρια ζῶα.

Γράφε Γάλα ἔγκαιρον (du lait frais).

ἘΓΚΑΤΗΡΆ, Δ. οὐσ. θηλ. εἰς μόνον ἴσως τὸν Τραλλιανὸν Ἀλέξανδρον (σελ. 39, 312, 332, καὶ 348) εὑρισκόμενον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ἔλαβεν ὁ Δ. ἐξηγῶν αὐτὸ cibus multo sale conditus, ἤγουν Φαγητὸν πολυαλατισμένον, καὶ τὸ κατεχώρισε πρῶτος εἰς τὸ Λεξικόν του ὁ Σνεϊδέρος. Ἡ ἐξήγησις δὲν σημαίνει σχεδὸν τίποτε· ἡ παραγωγὴ τῆς λέξεως ὅμως ἀπὸ τὸ Ἔγκατα (intestins), ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅτι ἡ Ἐγκατηρὰ εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ τὸ συνηθεςέρως ὀνομαζόμενον Γάρον· τὸ ὁποῖον ἐκατασκευάζετο ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῶν ὀψαρίων, κατὰ τὸν Πλίνιον : Aliud etiamnum liquoris exquisitum genus, quod *garon* vocavere, INTESTINIS piscium, ceterisque, quæ abjicienda essent, sa e maceratis, ut sit illa putrescentium sanies (PLIN. *Histor. natural.* XXXI, 7, § 43). Ἀναλογεῖ μὲ τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον χαβιάριον (caviar). Φέρει

ἀκόμη ὁ Δ. (σελ. 348) ἀπὸ Γλώσσας ἰατρικὰς, « ἘΓΎΡΩΣ, » ὀξύγαρος ». Ἴσως ἐγράφετο κ' ἐδῶ, ἘΓΚΆΤΗΡΟΣ. Ἀλλοῦ δὲ (σελ. 1036) ὀνομάζει Ὀκίορον, καὶ Ὀκνίορον τὸ γάρος. Περὶ δὲ τοῦ Ὀξυγάρου, ἴδε τὸν Ἀθήναιον (IX, σελ. 366). Ζ. καὶ Γάρος.

ἘΓΚΛΑΒΉ. Ζ. Ἐκλαβή.

ἘΓΚΕΝΤΡΊΖΩ. Ἐλησμόνησεν ἐδῶ τὸ Ἐγκεντρίζω (greffer) ὁ Σ. μ' ὅλον ὅτι τὸ ἐσημείωσε κατωτέρω μὲ τὰ συνώνυμά του, « Κεντρώνω, κεντρίζω, ἐγκεντρίζω, φιλίζω, » φιλιάζω, φιλῶ, φιλιώνω ». Ζ. Δέλος.

ἜΓΚΡΥΜΜΑ, Δ. Ἐνέδρα καὶ Λόχος Ἑλλ. Δὲν ἐγνώρισεν ὁ Δ. τὸ συνώνυμον Χωσία (embuscade), οὐδὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ σύνθετον ῥῆμα Ἀποχωσιάζω καὶ Ξεχωσιάζω sortir d'une embuscade), οἷον (Χρονικ. τῶν ἐν τῷ Μωρέᾳ πολέμ. τῶν Φράγκων, σελ. 78),

Ἕως νὰ τοὺς προφέρωσιν ἀπέσω εἰς τὰς χωσίας,
Ἐνταῦτα ἀπεχωσίασαν γύρωθεν ἡ χωσίαις·

καὶ πάλιν (σελ. 86).

Εὐθὺς ἐξεχωσίασαν οἱ Τοῦρκοι καὶ Κουμάνος·

Ὁ αὐτὸς ποιητὴς τὴν ὀνομάζει καὶ Ἔγκρυμμα (σελ. 78)·

Ταῖς νύκταις ἐπερπάτησεν, ἕως νὰ σώσῃ ἐκεῖθε,
Τὰ ἘΓΓΡΎΜΑΤΑ ἔβαλεν εἰς ἐπιδέξιους τόπους.

Γράφε ἘΓΚΡΎΜΜΑΤΑ. Λέγεται καὶ Παρακάθισμα (Λεξικ. Βλάχ.) καὶ Παραμόνευμα, Σ. καὶ τὸ ῥῆμα Παρακαθίζω καὶ Παραμονεύω, Ἐνεδρεύω (s'embusquer), Ἑλλ. Ζ. Χωσία.

ἜΓΝΟΙΑ. Ζ. Τυραννῶ.

ΈΓΩ (moi). Τὸ Ἐγὼ καὶ μόνον, μὲ ἔμφασιν προφερόμενον, δηλοῖ ψυχῆς ὑπερηφάνου διάθεσιν. Ἐὰν δὲ τολμήσῃ ὁ προφέρων καὶ νὰ τὸ πλατύνῃ λέγων τὸ παροιμιῶδες, Ἐγὼ εἶμαι, καὶ ἄλλος δὲν εἶναι, σιμὰ τῆς ὑπερηφανίας σημαίνει καὶ δεσπότην θηριωδέστατον. Οὕτως εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν (μζ', 8) ἡ θυγάτηρ Βαβυλῶν κομπάζουσα λέγει· « Ἐγὼ » εἰμί, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα ».

ἘΔΕΠΑ͂, Σ. ἐπίρρ. τοπικ. (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τυρ.),

Νὰ τὸν κρατίξῃς ἐδεπᾶ, ὀγιανὰ μὲ μανθάνῃ.

Ἀπὸ τὸ Ὧδε τῶν παλαιῶν ἐγεννήθη κατὰ ἀναγραμματισμὸν τὸ Ἐδῶ· καὶ ἐκ τούτου τὸ σύνθετον Ἐδεπᾶ ἀπὸ τὸ Δωρικὸν Ὧδέ πᾳ (Ἀττικ. Ὧδέ πῃ). Ὁ Σ. φέρει καὶ Ἐδεποῦ (ἤγουν Ὧδέ που), καὶ Ταδεποῦ (Τᾷδέ που, ἢ Τῇδέ που).

Καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι εἰς χρῆσιν καὶ τὸ Κρατήσῃς (ἀπὸ τὸ Κρατῶ), καὶ τὸ διὰ τοῦ ξ Κρατίξῃς (ἀπὸ τὸ Κρατίζω), ὡς λέγομεν Βοῶ καὶ Βοΐζω.

ἘΘΕΛΟΔΟΥΛΟΣ. Ζ. Ὑποτακτικός.

*ἘΘΕΛΟΘΡΗΣΚΕΙΑ. ἘΘΕΛΟΘΡΗΣΚΟΣ. Ζ. Θρῆσκος.

ΕἾΔΟΣ, Σ. (espèce). Εἰς τὸ πληθ. Εἴδη, Δ. Παρὰ τὴν γνωστὴν κοινὴν σημασίαν, Εἴδη ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ τὰ ἀρωματικά, ὡς καὶ ὁ παρακμάζων Λατινισμὸς τὰ ὠνόμαζε μὲ τὸ ταυτόσημον species, καὶ οἱ Γάλλοι μὲ τὰς ἀπ' αὐτὸ σχηματισμένας λέξεις épices καὶ épiceries· καὶ τὸν πωλοῦντα τὰ εἴδη épicier, ὅστις ὀρθότερα ὠνομάζετο Παντοπώλης, ἐπειδὴ παρὰ τὰ ἀρώματα, ἐπώλει καὶ ἄλλα πολλὰ διάφορα εἴδη. Δὲν ἐξεύρω, ἂν σήμερον σώζῃ ἀκόμη εἰς ἡμᾶς τὴν σημασίαν ταύτην ἡ λέξις Εἴδη. Ἔχομεν ὅμως συνώνυμον αὐτῆς τὸ Ἡδύσματα (ἀπὸ τὸ Ἡδύνω), σημαῖνον, ὅ,τι ἐσήμαινε καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς (Ζ. Ἡδύσματα), οἱ ὁποῖοι καὶ ἓν ἀπ' αὐτά, ὡς πολύχρηστον, τὸ

ὀξείδιον, τὸ ὠνόμαζαν καὶ Ἡδουὴν καὶ Ἧδος, ὡς πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς σήμερον τὸ ὀνομάζουν Γλυκάδιον, Δ. « Οἱ δὲ Κυ-» ρηναῖοι τὸ ὄξος ἧδός φασι, καὶ ἄλλοι Γλυκάδιον » (Ἐτυμολογ. σελ. 626).

Εἶδος, διὰ διφθόγγου, ὀνομάζομεν σήμερον καὶ καθὲν φαγητὸν, ἄλλο παρὰ τὸν ἄρτον, τὸ Προσφάγιον (mets), Ὄψον καὶ Προσφάγιον, Ἑλλ.

Ὁ Σ. φέρει ἀλλοῦ καὶ Δίσμα, χυδαϊσμένον ἀπὸ τὸ Ἥδυσμα, μὲ σημασίαν παράξενον, Torta di pomi, ἤγουν * Μηλόπιττα (tourte de pommes).

ΕΪΔΩΛΟΝ. Ζ. Ξόανον.

ΕἸΚΟΝΑ. Ζ Τύπος, καὶ Χαραγή.

ΕἾΜΑΙ. Ἐγὼ εἶμαι κ. τ. λ. (Ζ. Ἐγώ). Μὲ τὴν ἄρνησιν, Νὰ μὴν ἦμαι! ἤγουν, Νὰ μὴ ζῶ (je veux mourir)! εἰς τοὺς ὅρκους μάλιστα, Νὰ μὴν ἦμαι, ἂν δὲν σε λέγω τὴν ἀλήθειαν! « Μὴ ζώην »! Ἑλλ. (Ἄτακτ. II, σελ. 201). Τοιοῦτον εἶναι τὸ Λακωνικὸν ἀπόφθεγμα, « Ταύταν νῦν ἔκνι-» ψαι, ἢ μὴ ἔσο » (Πλουτάρχ. Λακ. ἀποφθ.).

Τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ, Ἦτο, βάλλεται συνήθως εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν παραμυθίων, οἷον, Ἦτο μίαν φορὰν ἕνας γέρων ἀμπελουργὸς κ. τ. λ. ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς (Ἀριστοφάν. Σφ. 1182), « Οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ » γαλῆ ».

ΕἾΠΑ, ἀόριστ. τοῦ Λέγω, καὶ παλαιὰ καὶ σήμερον. Μὲ τὴν πρόθεσιν, Ἐξεῖπα, σημαίνει τὸ Ἀπεῖπον ἢ Ἀπεῖπα τῶν παλαιῶν, ὁποῖον εἶναι τὸ παροιμιῶδες, Εἶπα κ' ἐξεῖπα, λεγόμενον ἀπὸ τὸν ἀρνούμενον τὴν ὑπόσχεσίν του.

Ὁ Δ. (σελ. 415) ἐσύγχυσε τὸ Εἶπα μὲ τὸ ἐπίῤῥ. Ἐπᾶ.

ἘΚΒΑΣΙΣ ΔΊΚΗΣ, Δ. λέξ. νομικ. (l'issue d'un procès). 2) Ἔκβασις, ἀπόβασις εὐτυχὴς ἢ δυστυχὴς τινὸς πρά-

ξεως (succès), οἷον : Ποίαν ἔκβασιν μέλλει νὰ λάβῃ; ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἐκβαίνω, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Ἐκκλ. 505),

Ταυτὶ μὲν ἡμῖν, ὦ γυναῖκες, εὐτυχῶς
Τὰ πράγματ' ἐκβέβηκεν, ἃ 'βουλεύσαμεν.

ἘΚΛΑΒΉ (καὶ ὄχι Ἐγκλαβὴ, Σ.). Ἀπὸ τὸ ῥῆμα Ἐκλαμβάνω (λαμβάνω ἀπὸ χεῖρα τινὸς), σημαίνει τὴν ἔγγραφον ὁμολογίαν (quittance) τοῦ γαμβροῦ, ὅτι ἔλαβε τὴν προῖκα ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἢ συγγενεῖς τῆς νύμφης.

Ὀνομάζεται καὶ Προικοχάρτιον, Σ. καὶ Προικοσύμφωνον, ΓΓ. « Προικὸς συγγραφὴν » τὸ ὀνομάζει Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (τόμ. I, σελ. 76, edit. Bip.).

ἘΚΤΑΓΉ. Ζ. Ταγή.

ἘΛΑΎΝΙΟΝ. ἘΛΑΎΝΩ. Ζ. Λάμνω.

ἘΛΑΦΡΊΑ καὶ Ἐλαφροσύνη, Σ. (légèreté), ἡ ποιότης τοῦ ἐλαφροῦ, τοῦ μὴ ἔχοντος βάρος. 2) Μεταφορικ. ἡ εἰς τὰ φρονήματα ἀστασία. 3) Μωρία « Ἐλαφρία, μωρία » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Ὅθεν καὶ Ἐλαφρὸς, Σ. ὁ ἔχων τὴν Ἐλαφρίαν, καὶ Ἐλαφροκέφαλος, Σ. καὶ * Ἐλαφρόστοιχος, ἀπὸ τὸ Στοιχῶ, τὸ βαίνω, μεταφορ. ὁ ἐλαφρῶς στοιχῶν, ἤγουν ὁ χωρὶς σκέψιν ἄλλοτε ἄλλους ἀκολουθῶν, καὶ ἄλλοτ' ἄλλα φρονῶν· « Στοιχῶ, συναινῶ » λέγει ὁ Ἡσύχιος, αἰνιττόμενος ἴσως τοῦ Ἀποστόλου τὸ (Πρὸς » Φιλιππησ. γ', 16) « Τῷ αὐτῷ στοιχεῖν » κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ». Ἐλαφρόπιστος, Σ. ὁ εὔκολα πιστεύων (crédule).

ἘΛΑΦΡΟΚΈΦΑΛΟΣ. Ζ. Ἐλαφρία.

ἘΛΑΦΡΌΠΙΣΤΟΣ. Ζ. Ἐλαφρία.

ἘΛΑΦΡῸΣ (Ζ. Ἐλαφρία). Λέγεται καὶ Ἐλαφρὺς (Λαφρὺς, Σ.) ὡς ἔλεγαν Πρᾶος καὶ Πραΰς. Ἀπὸ τὸ πρῶτον εἶναι τὸ Ἐλαφρόνω (Ἐλαφρόω, Ἑλλ.), ἀπὸ τὸ δεύτερον, τὸ Ἐλαφρύνω (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 370).

* ἘΛΑΦΡΌΣΤΟΙΧΟΣ. Ζ. Ἐλαφρία.

ἘΛΑΦΡΟΣΎΝΗ. Ζ. Ἐλαφρία.

ἘΛΑΦΡΎΝΩ. Σ. ἐλαττόνω τὸ βάρος (alléger). 2) Μεταφορ. ἐλαττόνω τὸν κόπον, τὸν πόνον, τὴν λύπην, κοινωνῶν ἢ παρηγορῶν (soulager). 3) Ἐλαφρύνω, ἀμεταβάτ. ἀντὶ τοῦ Ἐλαφρύνομαι, ὅταν ὁ λόγος ἦναι μάλιϛα περὶ σωματικῆς ἀσθενείας, οἷον Ἐλάφρυνεν ἡ ἀῤῥωϛία, καὶ Ἐλάφρυνεν ὁ ἄῤῥωϛος (se trouver mieux), οἷον (Ἀπολλών. ὁ ἐν Τύρ.)

Ὡς εἶδε τὴν ἀγάπην της, ἐλάφρυνε δαμάκι.

Ῥᾴων γέγονεν, ἢ Ἐῤῥάϊσεν, Ἑλλ.

ἘΛΕΗΜΟΣΎΝΗ, συμπάθεια τῆς ψυχῆς πρὸς τοὺς δυϛυχεῖς (pitié, miséricorde). 2) Ἐλεημοσύνη, μὲ συνών. Ψυχικὸν Σ. τὸ διδόμενον εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ συμπάθειαν (aumône, charité)· Κάμνω, Δίδω, Μοιράζω ἐλεημοσύνην, ἢ ψυχικόν. Καὶ Ζητῶ ἐλεημοσύνην. Λέξις τῆς Νέας διαθήκης, ὅθεν ἐπέρασεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν.

Εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς δὲν εὑρίσκεται εἰς ταύτην τὴν σημασίαν, πλὴν εἰς Διογένην τὸν Λαέρτιον (V, 17), ὅϛις ἤκμασε καταρχὰς τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Λαλῶν περὶ τοῦ Ἀριϛοτέλους, λέγει ὅτι « Ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι πονηρῷ » ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην ἔδωκεν, Οὐ τὸν τρόπον, εἶπεν, » ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα ». Ἐπειδὴ ὁ Διογένης οὐδ' ἐγνώριζεν ἴσως τὴν Νέαν Διαθήκην, πιθανὸν ὅτι ἔλαβε τὴν λέξιν ἀπὸ τὴν τότε κοινὴν χρῆσιν τοῦ παρακμ. ἑλλ. ὅθεν τὴν ἔλαβαν καὶ οἱ ἀποϛολικοὶ συγγραφεῖς, καὶ πρὸ αὐτῶν οἱ Ἑβδομήκοντα. Ἀδίκως λοιπὸν κατέκρινεν ὁ Ἰουλιανὸς τὴν λέξιν, ὡς χριϛιανικὴν κατάχρησιν, λέγων· « Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μηδὲν εἶναι » πρόσχημα τοῦ φορολογεῖν, εὐπροσώπως, ὁποῖον ἐκείνοις,

» ἣν λέγουσιν οὐκ οἶδ' ὅπως Ἐλεημοσύνην » (Ἰουλ. παρὰ Μεναγ. σημ. εἰς τὸν Λαέρτ. σελ. 191). Ἡ κατάχρησις δὲν ἦτον εἰς τὴν λέξιν, ἀλλ' εἰς αὐτὸ, κατὰ δυςυχίαν, τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἦτο δίκαιον νὰ ὀνειδισθῶσιν, ὄχι οἱ χριςιανοὶ, ἀλλ' οἱ Μοναχοί. Οὗτοι ἤρχισαν ἀποτότε, καὶ δὲν ἔπαυσαν ἕως τῆς σήμερον νὰ φορολογῶσιν ἀργοὶ τοὺς ἐργαζομένους, ὀνομάζοντες Ἐλεημοσύνην τὴν ἁρπαγὴν τῶν ἀλλοτρίων.

ἘΛΕΙΌΣ, Σ. Ἔμεινεν ἀπαράλλακτον τοῦ Ἐλειοῦ τὄνομα ὡς ὀνομάζει καὶ ὁ Ἀριςοτέλης τὸ ζῶον τοῦτο (Περὶ ζ. ἱςορ. VIII, 17). Ὅθεν λύεται καὶ ὁ διςαγμὸς τινῶν ζωολόγων, ἂν ὁ Ἐλειὸς τοῦ Ἀριςοτέλους ἦναι τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους glis (loir). Τὸν ἐσύγχυσαν τινὲς μὲ τὸν Σκίουρον, Ἑλλ. (écureuil), διὰ τὴν ὁμοιότητα· « Ἔςι γὰρ » ζῶον τετράπουν ὁ Ἐλειὸς καλούμενος μῦς, ὁ Σκίουρος »· λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ἘΛΕΥΘΕΡΊΑ, Σ. δύναμις τοῦ ἐνεργεῖν ἢ ἀργεῖν (liberté). 2) *Ἐλευθερία, παῤῥησία (franchise), οἷον, Μὴ σε κακοφανῇ ἂν σὲ λαλῶ μὲ ἐλευθερίαν· ὅθεν καὶ ῥῆμα σύνθετον, Ἐλευθερομιλῶ, Σ. Ἐλευθεροςομῶ, Ἑλλ. « Ἐλευ» θεροςομῶ, παῤῥησιάζομαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. 3) Ἐλευθερία, κλίσις νὰ χαρίζῃ τις εἰς τοὺς ἄλλους ὑπὲρ τὸ χρεωςούμενον (libéralité), Ἐλευθεριότης. Ἑλλ. Ἐλευθεροψυχία, Σ. ἢ καὶ Ἁπλοχερία, Σ. καὶ Ἐλευθερόψυχος, Σ. (libéral). 4) * Ἐλευθερία, κατάςασις τοῦ ἀγάμου (état de garçon), ἢ τοῦ φυλάσσοντος ἀγαμίαν (célibat), καὶ Ἐλεύθερος, ὁ μὴ ἔχων ἀκόμη γυναῖκα (garçon), ἢ ὁ θέλων νὰ μείνῃ ἄγαμος (célibataire). 5) *Ἐλευθερία, κατάςασις ἐγγαςρωμένης, ὅτε γεννᾷ (accouchement). Ὅθεν καὶ εὐχόμενοι τὴν ἐγγαςρωμένην, λέγομεν· Καλὴν ἐλευθερίαν! (je vous

souhaite un heureux accouchement!) Ζ. Ἐλευθερόνομαι.

ἘΛΕΥΘΈΡΙΑ, οὐσ. οὐδετ. πληθ. Τὰ ἐλευθέρια, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ Ἑορτὴν ἐλευθερίας (fête de la liberté). Ἐλευθέρια ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὴν ἑορτὴν, τὴν ἑορταζομένην εἰς τὰς Πλαταιὰς, εἰς μνήμην τῆς κατὰ τῶν Περσῶν νίκης, καὶ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας (Παυσαν. IX, 2, Διοδωρ. Σικελ. XI, 29). Εἰς ἡμᾶς ἐσώζετο τὄνομα μόνον ἐνόσῳ ἤμεθα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων· τώρα δὲ δίκαιον εἶναι νὰ ἀνανεώσωμεν καὶ τὸ πρᾶγμα. Εἴθε μόνον νὰ φανῶμεν φρονιμώτεροι τῶν προγόνων μας!

ἘΛΕΥΘΕΡΟΜΙΛΩ͂. Ζ. Ἐλευθερία.

ἘΛΕΥΘΕΡΌΝΟΜΑΙ, Σ. ἀπολύομαι ἀπὸ τὴν δουλείαν (être affranchi). 2) Ἀπὸ οἱαδήποτε χρέη ἢ καθήκοντα (s'exempter). 3) Ἐλευθερόνεται ἡ ἐγγαστρωμένη, ὅταν γεννήσῃ (accoucher, être délivrée). Ζ. Ἐλευθερία. Ἡ σημασία εἶναι ἀρχαῖα· ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ ἑπταμήν. § 3. tom. I, σελ. 170, Lind.) λαλῶν περὶ γυναικὸς ἐγγύου λέγει· « Ἔστ' ἂν ἐλευθερωθῇ τοῦ παιδίου ».

ἘΛΕΎΘΕΡΟΣ. Ζ. Ἐλευθερία.

ἘΛΕΥΘΕΡΌΨΥΧΟΣ. Ζ. Ἐλευθερία.

ἘΛΞΊΝΙ, Σ. Ἐλξίνιον, μὲ συνών., Σιδερίτης, Ποτηροπλύτης, καὶ Ἀνεμοχόρταρον, Σ. (pariétaire)· « Ἐλξίνη, « ἡ περδίκιος βοτάνη » λέγει ὁ Ἡσύχιος καὶ « Σιδηρῖτιν, » πόαν, τὴν Ἐλξίνην καλουμένην ». Ὁ Νίκανδρος τὴν ὀνομάζει (Θηρ. 537) καὶ Κλύβατιν,

Ἠὲ καὶ Ἐλξίνην, τήν τε (ἴσ. τήν γε) Κλύβατιν καλέουσι,

ἀντὶ τῆς ὁποίας, εἰς τὸν Διοσκορίδην (IV, 86) εὑρίσκεται τὸ οὐδέτερον Κλιβάδιον. Ὁ δὲ Ἡσύχιος λέγει « Κουλιβατίαν,

» κλητίαν, τὴν σιδηρῖτιν πόαν, ἣν Ἐλξίνην ἔνιοι ». Παρὰ ταῦτα τοῦ Σ. τὰ ὀνόματα, σημειόνει ὁ Ἄγγλος ἐκδότης τοῦ Θεοφράςου (Stackhouse, pag. LXXXIII), ὡς κοινὰ σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀνόματα τῆς Ἐλξίνης, Περδικάκι, καὶ Ἀνεμόχλιτο (γρ. Ἀνεμόχορτον).

ἘΜΒΑΤΊΚΙΟΝ, Δ. Μπατίκι, Σ. Τιμὴ ἀργυρικὴ τὴν ὁποίαν πληρόνει εἰς τὸν Ἐπίσκοπον ὁ ἐφημέριος, διὰ τὴν ἄδειαν νὰ λειτουργῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὸ Ἐμβαίνω, Ἐμβατίκιον (investiture).

ἘΜΒΟΛΙΆ. ἘΜΒΟΛΙΆΖΩ. Ζ. Ἐμπόλια.

ἘΜΒΟΛΙΆΖΩ. ἘΜΒΌΛΙΟΝ. Ζ. Δέλος.

ἘΜΠΑΘΩ͂ (κατὰ τὸ Προσπαθῶ) μὲ συνών. Συμφέρω, Σ. καὶ φράσεις, Τί μου ἐμπαθεῖ; (à quoi m'est-il utile?). 2) Καὶ Δέν μου ἐμπαθεῖ τίποτα, Σ. (il m'est inutile, ne me sert de rien).

Λέξις χρήσιμος νὰ ἑρμηνεύωμεν τὸ Διαφέρει (intéresser) τῶν παλαιῶν, οἷον, μὲ τὸ Τί μου ἐμπαθεῖ, τὸ « Τί » μοι διαφέρει; » (en quoi cela m'intéresse?) μὲ τὸ Δέν μου ἐμπαθεῖ τίποτα, τὸ « Οὐδέν μοι διαφέρει » (cela ne m'intéresse point, cela m'est égal).

Τὸ Ἐμπαθεῖ (λέξις ἀξία νὰ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ) σημαίνει κυρίως ἐδῶ, Ἐμποιεῖ πάθος, Πάσχειν ποιεῖ Ἑλλ. (affecter).

Ὁ Ἐπίκτητος καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος μεταχειρίζονται συχνὰ τὸ Προσπαθῶ τινὶ καὶ Προσπάσχω τινί, εἰς σημασίαν τοῦ Ἀγαπῶ τινὰ ἀπὸ ψυχῆς, συμμερίζομαι τὰς ἡδονὰς ἢ τὰς λύπας του (s'affectionner à quelqu'un). Ἴδε καὶ τὰ ἀλλοῦ (Διατριβ. Ἐπικτήτ. σελ. 409) σημειωμένα.

Μεταχειριζόμεθα καὶ σήμερον τὸ Προσπαθῶ, ὡς καὶ τὸ Πασχίζω μὲ ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν, καὶ εἰς σημασίαν ὄχι

πολὺ διάφορον, τοῦ Σπουδάζω, ἢ Προθυμοῦμαι, ἤγουν ἀσχολοῦμαι ἢ καταγίνομαι εἰς τὶ μὲ σπουδὴν, ἀγάπην καὶ προθυμίαν, εἰς ἕνα λόγον, μὲ πάθος, οἷον, Προσπαθῶ, ἢ Πασχίζω νὰ πράξω τοῦτο ἢ ἐκεῖνο (tâcher, s'efforcer).

ΕΜΠΌΛΙΑ, οὐσ. θηλ. Δ. Σ. Κάλυμμα τῆς κεφαλῆς γυναικεῖον (voile), σύνηθες εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ ἐξαιρέτως τῆς Τήνου. Γράφε Ἐμβολία ὀξυτόνως καὶ διὰ τοῦ β, διότι εἶναι τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ τὸ Ἐμβολὶς (perruque), « Ἐμβολίδες, αἱ περίθετοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Καὶ ῥῆμα, ἐνεργ. Ἐμπολιάζω (γρ. Ἐμβολιάζω), Σ. σκεπάζω τὴν κεφαλὴν μ' ἐμβολίαν, καὶ μέσ. Ἐμβολιάζομαι, σκεπάζομαι τὴν κ. τ. λ.

ΕΜΠΟΡΕΤΌΝ. Ζ. Ἐμπορῶ.

ΕΜΠΟΡΩ͂, Σ. Δ. δύναμαι (pouvoir, être en état). Δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ Εὐπορῶ (avoir de quoi), ὡς τὸ ἐτυμολογεῖ ὁ Δ. ἂν καὶ πολλάκις ἔχῃ τὴν αὐτὴν σημασίαν μ' ἐκεῖνο, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ἡ ῥῆσις αὕτη τοῦ Πλάτωνος (Ἴων, σελ. 532), « Περὶ ἄλλου του ποιητοῦ.... ἈΔΥΝΑΤΩ͂ καὶ ὁτιοῦν συμ» βαλέσθαι.... ἐπειδὰν δέ τις περὶ Ὁμήρου μνησθῇ... προσ» έχω τὸν νοῦν, καὶ ΕΥ̓ΠΟΡΩ͂ ὅ,τι λέγω ».

Τὸ ῥηματικὸν, Ἐμπορετὸν Δ. συνωνυμεῖ μὲ τὸ Δυνατὸν (possible), καὶ μὲ τὸ Βολετὸν (aisé).

*ΕΜΠΡΟΣΟΠΙΣΩ, ἐπίῤῥ. Ὁ Σ. τὸ γράφει Ὀμπρῶς ὀπίσω, μὲ συνών. Ὀξοπίσω, Ἐξοπίσω. Ἀλλὰ τὸ τρισύνθετον ἐπίῤῥημα Ἐμπροσοπίσω δὲν σημαίνει τὶ πλέον παρὰ τὸ ἁπλῶς Ὀπίσω, ἢ Προσοπίσω (en arrière), μὲ πλεονασμὸν τῆς πρώτης προθέσεως (Ἀπολλών. ὁ ἐν Τύρ.),

Ἐμπρὸς ὀπίσω ἐγύριος, καὶ ἄλλος τὸν ἀνημένει.

ἘΜΠΥΟΝ, ουσ. ουδετ. Σ. Ἔμπυον, μὲ τὴν πρόθεσιν, ὀνομάζομεν τὸ ἁπλοῦν Πύον (pus) τῶν Ἑλλήνων. Εἰς ἐκείνους τὸ Ἔμπυον, ἐπίθ. ἐσήμαινε τὸ σήμερον λεγόμενον Ἐμπυωμένον (suppuré ἢ purulent), μετοχ. τοῦ ἀμεταβ. Ἐμπυόνω, Σ. μεταβάλλομαι εἰς ἔμπυον (suppurer).

ἘΜΠΥΌΝΩ. Ζ. Ἔμπυον.

ἘΜΦΥΛΛΊΖΩ, Δ. Ἐμφιλίζω, Σ. Φιλίζω, Φιλιάζω καὶ Φιλῶ. Ζ. Δέλος, καὶ Ἐγκεντρίζω.

ἘΝΆΡΕΤΟΣ, ὁ τὴν πρέπουσαν εἰς ἀνθρώπους ἀρετὴν ἔχων (vertueux). Ἡ λέξις εἶναι εὕρημα τῶν Στωϊκῶν, διὰ τοῦτο καὶ ἀπεβάλθη ἀπὸ τὸν Ἀττικιστὴν Φρύνιχον (σελ. 144), καὶ ἐσημειώθη ἀπὸ τὸν Εὐςάθιον (Ἰλιάδ. α΄, σελ. 84), ὅτι « Οἱ φιλό-» σοφοι, Ἀρετὴν μὲν λέγουσιν, ἐξ αὐτῆς δὲ παρωνυμούμενον » ἀρσενικὸν ὀκνοῦσιν εἰπεῖν, τὸν Ἐνάρετον· ἀντὶ δὲ αὐτοῦ » ἑτερωνύμως Σπουδαῖον φασὶ τὸν τῆς ἀρετῆς μετέχοντα », Φιλοσόφους νοῶν, παρὰ τοὺς Στωϊκοὺς, τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους, καὶ μάλιςα τοὺς Περιπατητικοὺς (Ἴδ. Ἀριςοτέλ. Ἠθικ. Νικομ. σελ. 26, 73, 77). Ἀπὸ τοὺς Στωϊκοὺς ἡ λέξις ἐπέρασεν εἰς τοὺς Πατέρας τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπ᾿ αὐτοὺς, εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν. Τὸ κακὸν εἶναι, ὅτι καὶ οἱ Στωϊκοὶ καὶ οἱ Πατέρες ἐνοοῦσαν τί ἔλεγαν, ὅτε ὠνόμαζαν ἄνδρα τινὰ ἐνάρετον· ἡμεῖς δὲ σήμερον πλουσιοπαροχοῦμεν τὸ ἐπίθετον τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ὑποκρινομένους τὴν ἀρετὴν « Μόρφωσιν ἀρετῆς ἔχοντας, » τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένους ». Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τὴν δύναμιν, καὶ σημασίαν τῆς ἀρετῆς, ἂς ἀναγινώσκῃ καὶ ἂς μελετᾷ συχνὰ τὰ περὶ αὐτῆς ἀπὸ τὸν Ἀριςοτέλην καὶ τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους διδασκόμενα (Ἴδ. τὰ εἰς τὸ Ἐπικτήτ. Ἐγχειρίδ. Προλεγόμ. σελ. ιδ΄-ιθ΄).

ΕΝΑΣ ἘΝΑΣ, Σ. Καθ᾿ ἕνα, Ἑλλ. (un à un ἢ l'un

après l'autre). Ὁ δὲ παρακμ. ἑλλ. « Εἷς καθεῖς » (Μάρκ. ιδ', 19, καὶ Ἰωάνν. η', 9).

Εἶπε καὶ ὁ Σοφοκλῆς, « Μίαν, μίαν » ἀντὶ τοῦ Κατὰ μίαν (Bekker, *Anecdot. Græc.* pag. 108). Τὸ οὐδέτερον Ἓν (χυδ. Ἕνα)· οἷον Ἕνα καὶ τὸ οὐδὲν (de parfaite nullité). Πλεονάζει εἰς τὴν φράσιν Ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ Ἑλλ. Ταὐτὸ, ὡς καὶ ὁ Παῦλος (Α', Πρὸς Κορινθ. ιά, 5). Μὲ τὸ ῥῆμα Ἔχω λέγομεν Ἕνα τὸ ἔχω, καὶ ἂν ἔλθῃ καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ, ἤγουν, Ἀδιαφορῶ εἴτ' ἔλθῃ, εἴτε δὲν ἔλθῃ.

* ἘΝΔΈΧΕΤΑΙ, ῥημ. ἀπρόσωπ. (il se peut), οἷον Ἐνδέχεται νὰ ἔλθῃ, καὶ διὰ τῆς μετοχῆς Ἐνδεχόμενον νὰ ἔλθῃ. Καὶ Διὰ τὰ ἐνδεχόμενα (pour ce qui peut arriver, par précaution).

ἘΝΔΌΣΘΙΑ, Σ. μὲ τὰ συνών. Σπλάγχνα, Σωτικὰ (γρ. Ἐσωτικὰ), Ἄντερα (γρ. Ἔντερα). Τὸ διὰ τοῦ δ Ἐνδόσθια (intestins, entrailles), ἀπὸ τὸ Ἔνδον, εἶναι σπάνιον εἰς τοὺς παλαιούς· συνηθέστερον ἦτο τὸ διὰ τοῦ τ Ἐντόσθια (σωζόμενον καὶ εἰς ἡμᾶς) ἀπὸ τὸ Ἐντός.

ἘΝΕΡΓΟΎΜΕΝΟΣ. Ζ. Ἐνεργῶ.

ἘΝΕΡΓΩ͂, ᾷς, ᾷ, Σ. ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, οὐδ' εἰς ἡμᾶς ἀχρήστου, εῖς, εῖ (agir, opérer). Τὸ καθαρτικὸν δὲν ἐνέργησε (le purgatif n'a pas opéré). Ὁ Σ. ἐξηγεῖ τὸ προστακτικὸν Ἐνέργα, Σ. fa presto (dépêche-toi). Λέξις ἀναγκαία· « Ἐνεργεῖν, ἑτοίμως πράττειν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Ἡ διαφορὰ τῆς συζυγίας ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ ἁπλοῦν Ἐργάω τοῦ παρακμ. ἑλλ. εὑρισκόμενον συχνὰ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα, ἀντὶ τοῦ Ἐργάζω. « Ἓξ ἡμέρας ἘΡΓΑ͂, τῇ δὲ ἑβδόμῃ » καταπαύσεις ». (Ἔξοδ. λδ', 21). Τοῦτο ὅμως ἀπ' ἄλλους ἐκρίθη συνῃρημένον Ἐργᾷ ἀπὸ τὸν ἀποθ. τύπ. Ἐργάσεαι

(tu travailleras), ἄλλοι δὲ τὸ παροξύνουν Ἔργα, συναιροῦντες ἀπὸ ἄχρηστον ἐνεργητικὸν τύπον τοῦ προστακτικοῦ Ἔργαε.

Ἡ μετοχὴ, Ἐνεργούμενος, σημαίνει τὸν δαιμονιζόμενον (énergumène). Ζ. Πασχικός.

* ἘΝΈΧΟΜΑΙ. Ζ. Ἔνοχος.

ἘΝΕΧΥΡΙΑΣΜῸΣ, Δ. δόσις ἢ λῆψις ἐνεχύρου (engagement), Ἐνεχυριασμὸς, Ἐνεχυρασία. Ἑλλ.

ἘΝΉΛΙΚΟΣ, Δ. ὁ ἔχων ἡλικίαν ἐπιτήδειον νὰ ἐνεργῇ αὐτεξουσίως (majeur). Λέξις ἀναγκαία, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ἔχομεν τὴν ἐναντίαν, Ἀνήλικος.

ἘΝΘΟΥΣΙΑΣΤΑῚ, Δ. Οἱ ὀνομαζόμενοι Μασσαλιανοὶ αἱρετικοὶ ἐπωνομάζοντο καὶ Ἐνθουσιασταὶ (fanatiques), διότι καὶ φερόμενοι εἰς λόγους καὶ πράξεις ἀτόπους, ἐδισχυρίζοντο, ὅτι ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὅτι ἦσαν ἀληθῶς Ἔνθεοι καὶ Πνευματοφόροι, ὡς ὀνομάζει ὁ προφήτης Σοφονίας (γʹ, 4), τοὺς ψευδοπροφήτας, « Οἱ προφῆται αὐτῆς πνευματο- » φόροι, ἄνδρες καταφρονηταὶ », ὅπου, ἀντὶ τοῦ Πνευματοφόροι τῶν Ἑβδομήκοντα, ὁ Ἀκύλας ἐμετάφρασεν, Ἐνθουσιαζόμενοι.

Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἐνθουσιαστὴς μέση λέξις, ὡς καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Fanaticus (ἀπὸ τὸ Fanum, Ναὸς) τὸ σημαῖνον καὶ τὸν ὑπηρέτην τοῦ ναοῦ, τὸν ἱερέα, ἁπλῶς, τὸν ὄντα ἢ νομιζόμενον προφήτην, καὶ τὸν μανιώδη θρῆσκον. Τὰ Γλ. φέρουν, « Ἔνθεος divinus, fanaticus, fatidicus » καὶ « Ἐνθουσιαζόμενος, mente captus, limphaticus ».

ἜΝΝΑΤΑ, πληθ. οὐδέτ. Δ. Ἔννατα ὀνομάζομεν τὸ γινόμενον μνημόσυνον τῶν ἀποθαμένων τὴν ἐννάτην ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμέραν, ὡς καὶ Τρίτα, τὸ τὴν τρίτην, καὶ Τεσσαρακοστά, τὸ τὴν τεσσαρακοστήν. Εἶχαν καὶ οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες τὰ αὐτὰ, πλὴν ὅτι ἀντὶ τῶν Τεσσαρακοστῶν ἐμνημόνευαν τὰ Τρια-

κοςά, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύκου· « Προθέσεις, » ἐκφοραί, Τρίτα, ἔννατα, τριακάδες, ἐναγίσματα, χοαὶ κ. » τ. λ. »· Περὶ τῆς τριακάδος, ἴδε καὶ τὸν Ἁρποκρατίωνα καὶ τὸν Φώτιον (λέξ. Τριακάς).

Ὁ Δ. ἀπατηθεὶς, ἔφερε μαρτυρίαν τοῦ Ἔννατα ταύτην (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.),

Ὀγιανὰ κλέει τὴν νενά της νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα.

Νενὰν ἢ Νέναν ὀνομάζει ὁ ποιητὴς τὴν Μητέρα. « Ὀγιανὰ » κλέει » Ὅπως ἵνα, ἢ Ὅπως ἂν κλαίῃ, Ἑλλ.

* ἘΝΟΧΟΣ, Δ. ἀπὸ τὸ * Ἐνέχομαι. Σώζεται τὸ Ἑλληνικὸν ἐπίθετον εἰς τὴν γλῶσσαν μὲ τὰς αὐτὰς σημασίας (accusé, coupable, obligé, responsable), συχνὸν εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην. « Ἔνοχος, χρεώςης, ὑπεύθυνος, ὑποκείμενος » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ « Ἐνέχεσθαι, ἐγκαλεῖσθαι, κρατεῖσθαι, συνέχε- » σθαι ». Μᾶς συγχωρεῖται νὰ πλάσωμεν καὶ τρισύνθετον τὸ * Συνένοχος (complice), σημαίνοντες τὸν κοινωνὸν τοῦ ἐνόχου, τὸν Ἑλλ. Συναίτιον.

ἘΝΣΤΑΖΩ, Σ. (instiller).

ἜΝΣΤΑΣΙΣ, μὲ συνών. Ἀνάγκασις, Σ. (instance).

ἘΝΤΑΛΜΑΤΑ, ἢ ἘΝΤΑΛΤΗΡΙΩΔΗ ΓΡΑΜΜΑΤΑ. Δ. (Lettres monitoires).

* ἘΝΤΕΛΜΑ (vice, défaut, défectuosité) οἷον, Δὲν τοῦ εὑρίσκω κἀνὲν ἔντελμα. Πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τὸ Ἔνταλμα (συνώνυμον τοῦ Ἐντολὴ) ἐπλάσθη τὸ διὰ τοῦ ε Ἔντελμα. Ἡ τοιαύτη σημασία δὲν ἔχει βέβαια οὐδεμίαν συγγένειαν μὲ τὴν σημασίαν τοῦ Ἐντολὴ ἢ τοῦ Ἔνταλμα· ἀλλ' ὁ χυδαϊσμὸς ἐγεννήθη ἐκ τούτου. Ἐπειδὴ « Ἐντολαὶ καὶ κρίματα » εὑρίσκονται ἑνωμένα συχνὰ εἰς τοὺς Ἑβδ. καθὼς τὸ Κρῖμα

(συνώνυμον τοῦ Κρίσις) ἔλαβε σημασίαν αὐτοῦ τοῦ κρινομένου ἐγκλήματος, ὥςε νὰ συνωνυμῇ μὲ τὸ Ἁμάρτημα (péché), παρόμοια καὶ τὸ Ἔνταλμα ἢ Ἔντελμα (précepte) ἐκατάντησε νὰ σημαίνῃ Ἐλάττωμα. Ὡς λοιπὸν τὸ Δέν του εὑρίσκω κρῖμα σημαίνει κυρίως, Δέν του εὑρίσκω ἔργον ἄξιον κρίσεως ἢ κατακρίσεως (Θείου κρίματος), παρόμοια τὸ Δέν του εὑρίσκω ἔντελμα (Ἔνταλμα) σημαίνει Δὲν τοῦ εὑρίσκω ἔργον ἐναντίον τῶν ἐντολῶν (Ἐνταλμάτων) τοῦ Θεοῦ. Ζ. Κρῖμα.

ἜΝΤΕΡΑ. Ζ. Ἐνδόσθια.

ἘΝΤΟΛΕΎΣ καὶ ἘΝΤΟΛΙΚΆΡΙΟΣ, Δ. (mandataire, procureur). Καὶ ἘΝΤΟΛΙΚῸΝ (mandat), Δ. Τὰ Γλ. φέρουν « Ἐντολεύς ἐςιν ὁ ξένην ὑπόθεσιν ἀναλαμβανό- » μενος καὶ κρινόμενος ».

ἘΝΤΌΣΘΙΑ. Ζ. Ἐνδόσθια.

ἜΝΤΡΙΤΟΣ, Δ. Ἔντριτος ὠνομάζετο ὁ δεχόμενος ἀπὸ δύο ἄλλους τὶ, νὰ τὸ φυλάξῃ (séquestre). Κατὰ τὰ Γλ. « Μεσίτης, ἔντριτος, séquestrer » καὶ « Συνθηκοφύλαξ, » séquestrer ».

ἘΝΤΡΥΦΩ͂, Σ. δίδομαι εἰς τρυφὴν, εἰς πολυτέλειαν (s'adonner aux plaisirs, au luxe).

ἘΞΑΓΓΡΊΖΩ. Ζ. Ἀγγρίζω.

ἘΞΑΓΡΙΑΊΝΩ καὶ ἘΞΑΓΡΙΌΝΩ (exaspérer), καὶ τὰ δύο συνήθη. Ἐξαγριαίνω καὶ Ἐξαγριόω Ἑλλ.

ἘΞΆΓΩΝΟΣ. Ζ. Κόγχη.

ἘΞΆΚΟΥΣΤΟΣ, Σ. Ὀνομαςὸς, περίφημος (renommé, célèbre) « Ἐξάκουςον, περιβόητον » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ἘΞΑΛΕΊΦΩ. (Ἀξαλείβω, καὶ Ἐξαλείβγω, καὶ Ξαλείβω, Σ.) (abolir).

*ἘΞΑΜΗΝΟΝ, οὐδέτ. οὐσ. χρόνος ἢ καιρὸς μηνῶν ἓξ (semestre). Ὁ Ἡρόδοτος θηλ. Τὴν ἑξάμηνον, καὶ ὁ Ξενοφῶν ἀρσ. Ὁ ἑξάμηνος. Διόρθωσε καὶ τὰ Γλ. « ἘΞΑΜΗ » ΝΙΔΙΟΝ, semenstruum » γράφων, ἘΞΑΜΗΝΙΑΪΟΝ.

ἘΞΑΜΟΝΩ, Ὁ Σ. τὸ γράφει Ἀξαμόνω (Ἴδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτ. τομ. II, σελ. 277, καὶ εἰς τὸ Ἐπικτήτ. Ἐγχειρίδ. σελ. 157.

ἘΞΑΝΑΚΩΛΑ. Ὁ Σ. Ἀξανάκωλα (à reculons). Ἀπὸ τὸ Κῶλος (cul), ὡς τὸ Παλιμπυγηδὸν Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Πυγή· « Παλιμπυγηδὸν, τὸ εἰς τοὐπίσω ἀναποδίζειν » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ἘΞΑΝΑΚΥΛΙΩ. (Ξανακοιλῶ Σ.) Ὑποςρέφω Ἑλλ. ἐπιςρέφω εἰς τὴν προτέραν ἀῤῥωςίαν (avoir ἢ faire une rechute) οἷον (Ἀπολλών. ὁ ἐν Τύρ.),

Ὁ ἄτυχος ὁ πατέρας της θέλει νὰ τὴν ἀφήσῃ,
Γιατὶ ἔν' ἀπὸ τὴν ἀῤῥωςία, νὰ μὴν ξανακυλίσῃ.

ἘΞΑΝΑΛΟΓΙΑΖΩ. Ὁ Σ. τὸ γράφει Ξαναλογιάζω. Εἶναι τὸ Ἀναλογίζομαι Ἑλλ. (réfléchir) τῶν παλαιῶν.

ἘΞΑΝΑΡῬΕΥΜΑΤΑ. Ζ. Ἀναῤῥοῦσα.

ἘΞΑΝΑΡῬΩΣΤΩ, Σ. Τὸ γράφει Ξαναῤῥωςῶ. Συνών. τοῦ Ἐξανακυλίω.

ἘΞΑΝΑΣΤΡΟΦΑ. Ἐπίῤῥ. (à l'envers, à rebours), Ἀξανάςρεφα καὶ Ξανάςρεφα, Σ. Ξανάςροφα, Δ. οἷον (Ἀπολλών. ὁ ἐν Τύρ.),

Ξανάςροφα καὶ ἀνάποδα, καὶ χαλασμὸν ἀρχίζει.

(Ἴδ. καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 409).

* ἘΞΑΝΑΨΥΧΩ. Ζ. Ξεφαντόνω.

ἘΞΑΝΕΜΊΑ. Ὁ Σ. Ἀξανεμία, καὶ τὸ ἐξηγεῖ, τόπος ὅπου δύναταί τις νὰ φυλαχθῇ ἀπ' ἄνεμον, Σκέπη Ἑλλ. (abri).

ἘΞΑΝΟΊΓΩ. Ὁ Σ. Ἀξανοίγω μὲ συνών. Παραφυλάγω. Ζ. Ἄτακτ. II, σελ. 128.

ἘΞΑΠΟΛΥ͂Ω. Ὁ Σ. Ἀξαπολῶ. (laisser, abandonner) οἷον Ἐξαπόλυσε (ἢ Ἐξαπέλυσε) τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία του. 2) Ἀποπέμπω, οἷον Ἐξαπέλυσα τὸν ὑπηρέτην μου (laisser aller, congédier). 3) Ἀφίνω ἀκουσίως (lâcher, laisser échapper) οἷον, Τὸ ἐξαπέλυσα, μὴ δυνάμενος νὰ τὸ κρατῶ.

ἘΞΆΡΓΟΥ, Σ. Τὸ γράφει Ξάργου, σύνθετον ἀπὸ τὴν Ἐξ καὶ τὸ Ἔργον, Ἐξ ἔργου, Ἐξέργου καὶ Ἐξάργου (exprès, à dessein). Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 116 καὶ 166.

ἘΞΑῤῬΩΣΤΩ͂. Ὁ δὲ Σ. Ξαῤῥωςῶ (relever de maladie).

ἘΞΆΡΤΙΑ, καὶ Ξάρτια, Δ. Ἀξάρτια, Σ. Ἔλεγαν οἱ Γραικορωμαῖοι, καὶ οὐδετέρ. πληθ. Τὰ ἐξάρτια, καὶ θηλ. Ἡ ἐξαρτία ἢ ἐξάρτισις, καὶ ἀρσ. Ὁ Ἐξαρτισμὸς τοῦ πλοίου (agrès, apparaux), ἀπὸ τὸ Ἐξαρτίζω (compléter).

Ἀπὸ τὸ βάρβαρον Ξάρτια ἔπλασεν ὁ παρακμάζων Λατινισμὸς τὸ Sarcia, οἱ Ἱσπανοὶ τὸ Xarcia, καὶ οἱ Ἰταλοὶ τὸ Sarte ἢ Sartie. Ἔλεγαν καὶ οἱ ἀρχαιότεροι Γάλλοι Sarchies.

ἜΞΑΣΠΡΟΣ, Δ. Ἔκλευκος, Ἑλλ.

ἘΞΑΣΤΕΡΊΑ. Ζ. Ἀςροφεγγία.

ἘΞΆΣΤΕΡΟΝ. Ζ. Τριώνι,

ἜΞΑΦΝΑ, Δ. Ἐξάφνου, Σ. Ἀξαφνικοῦ, Δ. Σ. Ξαφνικὰ, Ξαφνιςὰ, Σ. Ἀφνίδια, Σ. Ἀξαφνίδια, Δ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν

Ἄφνω, Αἴφνης καὶ Ἐξαίφνης. Ὅτι τὸ Ἄφνω εἶναι δοτικὴ ἐπιῤῥηματικὴ, ἀπὸ εὐθεῖαν Ἄφνος, τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ κοινὸν Ἐξάφνου (Ἐξ ἄφνου). Ὅτι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἌΦΝΟΣ εἶναι συγκοπὴ τοῦ Ἄφανος ἢ Ἀφανὴς, ὡμολογήθη καὶ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς νέους ἐτυμολόγους, καὶ ἐβεβαιώθη ἀπὸ τὴν καταχωρισμένην σημείωσίν μου εἰς τὴν Ἀγγλικὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου (σελ. 9885). Ἡ δὲ τοῦ Ἐτυμολόγου (σελ. 178 καὶ 544) κρίσις περὶ τοῦ Ἄφνω, ὅτι δὲν ἔχει τὸ ι ὑπογραμμένον, ὡς τὸ ἐπιῤῥηματικὸν Κύκλῳ, διότι τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὴν Κύκλος εὐθεῖαν, τὸ δὲ Ἄφνω ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ Ἀφανῶς ἐπίῤῥημα, κατὰ συγκοπὴν, καὶ ἀποβολὴν τοῦ σ, ἡ κρίσις αὕτη λέγω ὁμοιάζει πολλὰς ἄλλας τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἀκρισίας. Ἀρκοῦσε νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ παράδοσις ἐκράτησε νὰ μὴν ὑπογράφεται, ἂν καὶ αὐτὴ ἡ παράδοσις δὲν ἀρκῇ εἰς τῶν τοιούτων τὴν κρίσιν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν δέν μας ἔμειναν πλὴν μικρὰ λείψανα, καὶ ταῦτα δύο ἢ τριῶν διαλέκτων. Ἡ Ἑλληνικὴ δοτικὴ Ἄφνῳ, καὶ ἡ Γραικικὴ γενικὴ Ἄφνου (εἰς τὸ Ἐξάφνου) πιςόνουν καὶ τὴν ἀφανῆ ὀνομαςικὴν Ἄφνος. Ἀλλ' εὑρίσκεται καὶ αὐτὴ εἰς τὸν Ἡσύχιον, ἐπειδὴ λέγει ὄχι μόνον « Ἀφνιδίως, » ἄφνω » ἀλλὰ καὶ « Ἀφνὸς, ἐξαίφνης » προσυπακούων δηλαδὴ εἰς τοῦτο τὸ Ἐλθὼν ἢ Παραγενόμενος. Καὶ αὐτὸ τὸ Ἄνω ἐπίῤῥημα (παραγόμενον, κατὰ τὴν κρίσιν παλαιῶν καὶ νέων γραμματικῶν, ἀπὸ τὴν Ἀνὰ πρόθεσιν) ἴσως εἶναι παλαιοῦ ὀνόματος τοῦ Ἄνος, δοτικὴ, ἐπειδὴ ἔσωσεν ἡ κοινὴ γλῶσσα τὴν γενικὴν εἰς τὸ Ἀπάνου, Σ. καὶ τὴν μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, λέγων « Ἄνου, ἄνω· Ἴωνες ».

* ἘΞΕΙ͂ΠΑ (se dédire). Ζ. Εἶπα.

* ἘΞΕΚΚΛΗΣΙΆΖΩ, χωρίζω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν (excommunier).

Ὁ ἀόριςος ἘΞΕΚΚΛΗΣΊΑΣΑ φυλάσσει ὀρθῶς τὰ δύο κ. Ἀλλ' εἰς τῶν παλαιῶν τὸ Ἐξεκλησίασα ἀποβάλλεται τὸ ἓν ἀπὸ τὰ δύο, διότι εἰς ἐκείνους σημαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον, ἤγουν ὅ,τι καὶ τὸ Ἐκκλησίασα, ἐσύναξα εἰς ἓν (Ἴδε τοῦ Σνεϊδέρου τὸ Λεξικὸν (λέξ. Ἐξεκκλησιάζω).

* ἘΞΕΠΊΤΗΔΕΣ, Ἐπίτηδες καὶ Ἐξεπίτηδες, Ἑλλ. (exprès, à dessein) « Ἄλλως ἐπελθὼν, οὐκ ἐξεπίτηδες ἤρετό » με » λέγει ὁ Λουκιανὸς (Θεῶν διάλογ. XX, 4), ἤγουν, Οὕτω κατὰ τύχην τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν, δὲν μ' ἐρώτησεν ἐξεπίτηδες.

ἘΞΕΎΡΩ. Ζ. Ἠξεύρω.

* ἘΞΗΓΟΥ͂ΜΑΙ, ῥῆμ. μέσ. σημαίνει κάποτε καὶ τὸ Διηγοῦμαι (raconter, narrer), οἷον Σὲ τὰ λέγω, καθὼς μοῦ τὰ ἐξηγήθη. 2) Ῥῆμ. παθητ. σαφηνίζομαι (être expliqué, éclairci).

Εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ἐξηγοῦμαι ἦτο ῥῆμ. ἀποθετικ. (ὡς καὶ τὸ Διηγοῦμαι, καὶ τὸ ἁπλοῦν Ἡγοῦμαι), ἤγουν δὲν εἶχε τύπον ἐνεργητικόν. Ἡμεῖς ἔχομεν καὶ τοῦτον τὸν τύπον Ἐξηγῶ (expliquer)· δὲν λέγομεν ὅμως καὶ Διηγῶ.

ἘΞΗΓΩ͂. Ζ. Ἐξηγοῦμαι.

ἘΞΉΚΟΓΧΟΣ (Ἐξήκοχος Σ.). Ζ. Κόγχη.

ἘΞΗΦΤΈΡΙΝ (Ξεπτέριον καὶ Ἐξυπτέριον, Δ.). Τὸ ἐτυμολόγησα (Ἄτακτ. τόμ. I, σελ. 244) ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Accipiter. Ὁ Οὐόσσιος τὸ παράγει ἀπὸ τὸ ἐπίθετον, Ὀξύπτερος· νομίζει ὅμως ὅτι ἀπὸ τὸ Ὀξύπτερος ἐγεννήθη καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Accipiter.

* ἘΞΟΔΕΥΤΉΣ. * ἘΞΟΔΕΎΩ. Ζ. Ἐξοδιάζω.

ἘΞΟΔΙΆΖΩ, Σ. Δ. καὶ ἘΞΟΔΕΎΩ, δαπανῶ ἀργύρια

(dépenser). 2) Ἐξοδιάζω τινά, ἤγουν τὸν βάλλω εἰς ἔξοδα (causer de la dépense). Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν εἶπεν ὁ Θουκυδίδης (IV, 3) « Δαπανᾷν τὴν πόλιν », τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Σουΐδας λέγει, « Θουκυδίδης δὲ τὴν πόλιν » δαπανᾷν φησὶν, ἀντὶ τοῦ εἰς ἀναλώματα μεγάλα ἐμβάλ- » λειν ».

Ῥηματικὸν, Ἐξοδιαςὴς, Σ. Δ. καὶ * Ἐξοδευτὴς, ὁ προμηθεύων τὰ χρειώδη δι' ἀργυρίου εἰς τὴν οἰκίαν (pourvoyeur, maître d'hôtel). 2) Ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐξοδεύῃ (dépensier, prodigue).

ἘΞΟΔΙΑΣΤΉΣ. Ζ. Ἐξοδιάζω.

ἘΞΟΛΙΓΟΘΥΜΩ͂. Ζ. Συνέρχομαι.

ἘΞΟΜΜΑΤΊΖΩ. Ζ. Ξετυφλόνω.

ἘΞΌΜΠΛΙΟΝ (Ξόμπλι, Σ. Δ.) μὲ συνών. Παράδειγμα. Ἀπὸ τὸ Ῥωμ. exemplum (exemple, modèle, patron) Παράδειγμα, Τύπος, Ἑλλ. Ζ. Προκέντημα.

* ἘΞΟΠΊΣΩ, οἷον Δὲν ἐδέχθη τὸ δῶρόν μου, ἀλλὰ μοῦ τὸ ἔςρεψεν ἐξοπίσω, ὡς εἶπεν ὁ Ἡσίοδος (Ἔργ. ἡμ. 86)· « Μήποτε δῶρον δέξασθαι... ἀλλ' ἀποπέμπειν ἐξοπίσω ».

ἘΞΟΧΉ. Ζ. Ὑποστατικόν.

* ἘΞΌΨΙΣ, ἐπίῤῥ. κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ἐξ ὄψιος, Ἑλλ. (Ἐξ ὄψης Σ. ἀπὸ χυδ. ὀνομαςικὴν Ὄψη), ἤγουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, εἰς τὸ φαινόμενον μέρος τοῦ σώματος. Οἱ Γραικορ. ἔλεγαν Εἰς ὄψιν· « Ἐξ ἐπιπέδου, ἐξεπιπολῆς, οἷον οὐκ » εἰς βάθος, ἀλλ' εἰς ὄψιν » λέγει ὁ Σουΐδας.

Ἔχει συνών. τὸ Ἐξώπετσα, ἤγουν ἔξω εἰς τὸ πετσίον (peau), καὶ τὸ Ἐξώφαρσα. Ζ. Ἐξώφαρσα.

ἘΞΩΛΈΣΤΑΤΟΣ. Ζ. Ἀξελέστατος.

ἘΞΩ͂ΠΕΤΣΑ. Ζ. Ἐξόψις.

ἘΞΩΠΡΟΥΚΑ, Σ. Ἐξώπροικα, Δ. Παράφερνα, Γλ. (paraphernaux). Ζ. Παραπροίκια, καὶ Παράφερνα.

* ἘΞΩΦΑΡΣΑ, οἷον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 280),

Τὸ κοφτερόν του τὸ σπαθὶ ἀμπώθει ὅσον ἐμπόρει·
Κ' ἐβοήθησεν ἡ μοῖρά του, [illegible]ξώφαρσα τοῦ πάγει.

Ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. τόμ. I, σελ. 194) ἡ παραγωγή του ἀπὸ τὸ Φάρσος, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγει ὁ Σκαλιγέρος καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Pars, μέρος (part). Ζ. καὶ Ἐξόψις.

ἘΞΩΧΕΙΡΙΟΣ, Δ. (émancipé). Λέξις νομικὴ τῶν Γραικορωμαίων.

ἘΟΡΤΑΣΤΙΚΩΣ, Δ. (solennellement). Τὰ Γλ. φέρουν « Σολέμνια, ἑορταστικά ».

ἘΠΑΓΓΕΛΙΑ, Σ. Συνηθέστερον εἶναι τὸ οὐδέτ. Ἐπάγγελμα, Δ. ἄσκησις, ἢ διδαχὴ δημόσιος τέχνης τινὸς ἢ ἐπιστήμης (profession). Ἀπὸ τὸ Ἐπαγγέλλομαι (professer) « Τοῦτό ἐστι » τὸ ἐπάγγελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι » (Πλάτων, Πρωταγόρ. σελ. 309).

ἘΠΑΓΓΕΛΜΑ. ἘΠΑΓΓΕΛΛΟΜΑΙ. Ζ. Ἐπαγγελία·

ἘΠΑΘΛΟΝ, Σ. τὸ διδόμενον εἰς τὸν ἀθλήσαντα ἢ ἀγωνισθέντα εὐτυχῶς (prix, récompense).

ἘΠΑΝΑΡΙΟΝ. Ζ. Ἀπανάριον.

ἘΠΑΝΩ. Σ. καὶ Ἀπάνου Σ. (Ζ. Ἔξαφνα). Τὸ ἐπάνω (le dessus). Ἐπάνω κάτω, ἢ συνθέτως, Ἐπανωκάτω. Ζ. Πολύς.

ἘΠΑΝΩΓΡΑΦΗ, Δ. Ἐπιγραφὴ, Ἑλλ. οἷον Ἐπανωγραφὴ τῆς ἐπιστολῆς (l'adresse d'une lettre).

ἘΠΑΝΩΕΝΔΥΜΑ, Δ. Ἐπανωφόριον, Σ. Δ. Ἐπένδυμα ἢ Ἐπενδύτης, Ἑλλ. (habit ἢ robe de dessus). Τὸ Ἐπενδύτης ὅμως τοῦ Εὐαγγελίου (Ἰωάνν. κά, 7) σημαίνει, κατά τινας,

ὄχι τὸ τελευταῖον ἐπανωφόριον, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ χιτῶνος, τὸ ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς ὀνομαζόμενον Χιτωνίσκος.

ἘΠΑΝΩΣΚΈΠΙΟΝ, Δ. τὸ ἐπάνω τοῦ ἐφιππίου (selle) ἐφάπλωμα. Εἶναι ὁ σήμερον ὀνομαζόμενος εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Χασᾶς, καὶ ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα Κασᾶς ἢ Κάσας (ἀπὸ τὴν Περσικὴν γλῶσσαν), πιθανὸν ὅτι ὁ αὐτὸς καὶ τὸ ἀπὸ τοὺς Γραικορ. οὐδετέρ. ὀνομαζόμενον Χάσδιον, Δ.

ἘΠΑΝΩΦΌΡΙΟΝ. Ζ. Ἐπανωένδυμα.

* ἘΠΈΚΕΙΝΑ. ἐπίῤῥ. χρονικὸν καὶ τοπικὸν, Ἐπέκεινα Ἑλλ. (au-delà). Ζ. Ἐπιτάδες.

ἘΠΕΎΧΙΟΝ,Δ. Πεύκι, Σ.(tapis). Ἀπὸ τὸ Εὐχὴ (prière), διὰ τὸ ἔθος νὰ ὑποστρόνεται εἰς τοὺς προσευχομένους γονυκλιτῶς. Σήμερον ὀνομάζομεν τοὺς μικροὺς μαλλίνους ψιλοὺς Τάπητας, ἢ Δάπιδας, Ἑλλ. Τὰ Γλ. φέρουν, « Δάπιδας, τὰ ἐπεύχια τὰ » ψιλὰ, οὐ τὰ μαλλωτά ». Καὶ « Τάπης, τάπητος, περιβόλαιον » ἢ στρῶμα, Ἐπεύχιον ». Τὸ ἔλεγαν καὶ Ὑπεύχιον, κατὰ τὴν φερομένην μαρτυρίαν ποιητοῦ ἀπὸ τὸν Δ.

Ὑπεύκια κατέστρωσε πολλὰ ἐν τῷ ἐδάφει.

Καὶ τοῦτο (Ὑπεύχιον) εἶναι τὸ ὀρθότερον, ἐπειδὴ στρόνεται ὑπὸ τὸν εὐχόμενον.

* ἘΠΉΚΟΟΝ. Λέγομεν, Εἰς ἐπήκοον πάντων, διὰ τὸν λαλοῦντα εἰς τόπον ἢ τρόπον, ὥστε ν' ἀκούεται ἀπ' ὅλους, Ἐν ἐπηκόῳ Ἑλλ.

* ἘΠΙΒΆΤΗΣ, ὁ παρανόμως καὶ βιαίως ἁρπάζων πολιτικὸν ἢ ἐκκλησιαστικὸν θρόνον (usurpateur). Καὶ ἐπίῤῥ. Ἐπιβατικῶς, Δ. (par violence).

ἘΠΙΒΑΤΙΚΩ͂Σ. Ζ. Ἐπιβάτης.

ἘΠΊΔΙΚΟΣ, Δ. Ἐπίδικον πρᾶγμα λέγεται τὸ ὑποκείμενον εἰς δίκην, τὸ κρισολογούμενον (litigieux).

* ἘΠΊΖΗΛΟΣ. Τοῦτο ἐξεχυδαΐσθη εἰς τὸ * ΠΊΖΟΥΛΟΣ (ὡς λέγομεν καὶ Ζουλεύω τὸ Ζηλεύω), καὶ σημαίνει τὸ Ἐπισφαλὴς ἢ Ἀκροσφαλὴς, Ἑλλ. (délicat, scabreux) τῶν παλαιῶν. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ Πλούταρχος (Σόλ. 25) τὸ συνώνυμον Ἐπίφθονος (Ἴδε τὰς ἐκεῖ σημ. τοῦ Κορ. Πλουτάρχ. τόμ. I, σελ. 422). Ἐπίζηλον ἢ Ἐπίφθονον πρᾶγμα ἐλέχθη μεταφορ. τὸ ἐπικίνδυνον, διότι τὰ ζηλευόμενα ἢ φθονούμενα ὡσεπιπολὺ τρέχουν καὶ πλειότερον κίνδυνον βλάβης.

ἘΠΊΘΕΜΑ. Ζ. Πιτιμή.

ἘΠΙΘΈΤΗΣ, Δ. ὁ ἀπατεὼν (imposteur).

ἘΠΙΚΑΡΠΊΑ, Δ. νομικ. λέξ. σημαίνουσα τὸ δίκαιον ν' ἀπολαύῃ τὶς τοὺς καρποὺς, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν κτῆσιν τοῦ πράγματος. Ζ. Χρῆσις καρπῶν.

ἘΠΙΚΕΦΆΛΑΙΟΝ, Δ. Κεφαλιάτικον, Σ. Χαράτζι, Σ. (capitation). Τὰ Γλ. φέρουν. « Ἐπικεφάλαιον, tributum capitulare »· Γράφεται κάλλιον πεντασυλλάβως, Ἐπικέφαλον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Ἐπικέφαλον, τὸ ἐπικεφάλιον ».

ἘΠΊΚΛΙΟΝ, Δ. Παρανόμι, Παράνομα Σ. (surnom), Παρατζούκλιον Σ. (sobriquet), Ἐπωνυμία, θηλ. καὶ παρωνύμιον, οὐδέτ. Ἑλλ. Ἀπὸ τοῦ, Ἐπίκλησις τὴν αἰτιατικὴν, Ἐπίκλησιν, καὶ κατὰ συγκοπὴν ἐπίῤῥημ. Ἐπίκλην Ἑλλ.

Εἰς τοῦ Ἱπποκράτους (Ἐπιδημ. VI, Τμ. 8, σελ. 822) τὸ « Σάτυρος ἐν Θάσῳ, ΠΑΡΩΝΌΜΙΟΝ ἐκαλεῖτο Γρυπαλώπηξ » γράφεται κακὰ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Λινδενίου, διὰ τοῦ ο ἀντὶ τοῦ ΠΑΡΩΝΎΜΙΟΝ, ὡς τὸ γράφει ἡ ἔκδοσις τοῦ Φοεσίου καὶ ὡς τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σνεΐδερος.

Τὸ βάρβαρον Παρατζούκλιον, πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη

ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ ὄνομα Παρακίκλιον. Ζ. Παρατζούκλιον.

ἘΠΙΚΌΡΜΙΟΝ, Δ. τὸ μαγειρικὸν ἢ μακελλικὸν ξύλον (billot), ἐπάνω τοῦ ὁποίου κόπτονται τὰ κρέατα (ἀπὸ τὸν Κορμὸν, tronc), τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς λεγόμενον Ἐλεὸν, Ἐπίκοπον, Ἐπικόπανον ἢ Ἐπίξηνον Ἑλλ. Εἰς ἐπικόρμιον ἐκόπτοντο καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν καταδικασμένων εἰς θάνατον, καὶ τοῦτο νοεῖ ὁ Ἀριστοφάνης, ὅτε λέγει στοιχηματίζων (Ἀχαρν. 317)·

Κἂν γε μὴ λέγω δίκαια, μηδὲ τῷ πλήθει δοκῶ,
Ὑπὲρ ἐπιξήνου θελήσω τὴν δέρην ἔχων λέγειν,

ὅπου ὁ σχολιαστὴς λέγει « Ἐπίξηνος (ἴσ. Ἐπίξηνον) καλεῖται ὁ » μαγειρικὸς κορμὸς, ἐφ' οὗ τὰ κρέα συγκόπτουσιν ». Τὸ αὐτὸ τοῦ Κωμικοῦ στοίχημα ἐκφράζει καὶ ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα, λέγουσα : j'en mettrais ma tête sur le billot.

* ἘΠΙΛΟΓΗ͂Σ, ἐπίῤῥ. Διότι, Ἑλλ. (à cause de, parce que), ἀπὸ τοῦ παρακμ. ἑλλ. τὸ Ἐπὶ λόγου, εὑρισκόμενον εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Β. Βασιλ. ιγ', 22) « Ἐμίσει Ἀβεσσαλὼμ » τὸν Ἀμνὼν ἘΠῚ ΛΌΓΟΥ οὗ ἐταπείνωσε Θημὰρ τὴν » ἀδελφὴν αὐτοῦ ».

ἘΠΊΛΟΙΠΟΝ, Σ. Τὸ ἐπίλοιπον (le reste)· « Λέγε » δὴ τἀπίλοιπα » Δημοσθέν. Περὶ παραπρεσβ.

* ἘΠΙΝΟΜΗ͂Σ. Ζ. Ὄνομα.

ἘΠΙΣΚΟΠΕΙ͂ΟΝ. Ζ. Κυβερνεῖον.

ἘΠΙΣΤΟΛΕΎΣ, Δ. Ἐπιστολέα ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ὑποναύαρχον (Vice-Amiral), ὡς τὸν ὠνόμασε καὶ ὁ Ξενοφῶν (Ἑλληνικ. ἱστορ. I, 1, § 23).

ἘΠΙΤΆΔΕΣ, Δ. Ἐπίῤῥ. (en deçà), ἀπὸ τὸ διαλυμένον Ἐπὶ τάδε Ἑλλ. μὲ τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ σ, συνήθη καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ, οἷον Τίποτες, Τότες, ἀντὶ τοῦ Τίποτε, Τότε.

Τὸ Ἐπιτάδε ἢ μᾶλλον προπαροξυτ. Ἐπίταδε (ἤγουν Ἐπὶ

τάδε, ὡς τὸ ἐναντίον Ἐπέκεινα, ἀπὸ τὸ Ἐπ' ἐκεῖνα) δὲν ἐθησαυρίσθη ἀκόμη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ὡς ἐπίῤῥημα, μ' ὅλον ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰς Χρηςομαθείας τοῦ Στράβωνος (τόμ. III, σελ. 362 τῆς ἐκδ. μου) « Γάβρητα, ἐπίταδε τῶν » Σουήβων, ἐπέκεινα δ' ὁ Ἑρκύνιος δρυμός ». Λέξις καλὴ νὰ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ παλαιά, καὶ εἰς τὰ νέα μας Λεξικά.

ἘΠΙΤΕΛΕΥΤΗ͂Σ, οὐσ. ἀρσ. Σ. μὲ ἐξήγ. essecutore (exécuteur). Ἴσως κάλλιον Ἐπιτελεςής. Οἱ Γραικορ. τὸν ὠνόμαζαν καὶ Ἐκβιβαςήν. Τὰ Γλ. φέρουν « Ἐκβιβαςής, » executor ».

ἘΠΙ͂ΤΕΥΞΙΣ, μὲ συνών. Ἀπόταξις. Ἀπόκτησις, Σ. (acquisition). Τὸ Ἀπόταξις παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀποτάζω, Σ. τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖ Ἀποκτῶ. Εἶναι παραγραμματισμὸς τοῦ Ὑποτάσσω. Τοῦτο πρώτως καὶ κυρίως ἐσήμαινεν, ἐλλειπτ. Ὑποτάσσω ἐμαυτῷ (conquérir), ἔπειτα ἐκατάντησε νὰ σημαίνῃ καὶ τὴν χωρὶς βίας ἀπόκτησιν (acquérir), ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα σήμερον, οἷον Πολλὰ ἐκοπίασα, ἀλλὰ δὲν ἀπέταξα (γρ. ὑπέταξα) τίποτε. Γράφε λοιπὸν Ὑποτάσσω, καὶ Ὑπόταξις, φυλάσσων ὡς συνών. καὶ τὸ Ἐπίτευξις.

ἘΠΙΤΗ͂ΔΕΙΟΣ, Σ. ἁρμόδιος εἰς πρᾶξιν ἢ ἐργασίαν τινά· Τὸ συντάσσομεν μὲ τὴν Εἰς πρόθεσιν, ὡς καὶ οἱ παλαιοί· « Ἐς τοῦτο ἐπιτηδεώτατος » (Ἡρόδοτ. I, 115). Μὲ τρόπον ἐπιτήδειον· « Ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου » (Θουκυδίδ. VIII, 66).

ἘΠΙ͂ΤΗΔΕΣ. Ζ. Ἐξεπίτηδες.

ἘΠΙΧΕΙ͂ΡΗΜΑ (Ζ. Ἐπιχειρίζω). 2) Ἐπιχείρημα, διαλεκτικὸς συλλογισμὸς (argument).

ἘΠΙΧΕΙΡΙ͂ΖΩ, Σ. μὲ συνών. Καταπιάνω καὶ μέσ. Ἐπιχειρίζομαι, Σ. (entreprendre). Λέγομεν καὶ Ἐπι-

χειρῶ. Τὰ ῥηματικὰ, Ἐπιχείρημα, Ἐπιχείρησις, Σ. καὶ Ἐπιχείρισις (entreprise). Τρελὸν ἐπιχείρημα ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου νὰ ἐπιχειρηθῇς· « Μανικὸν γὰρ ἐν νῷ ἔχεις ἐπιχείρημα ἐπιχειρεῖν ». Πλάτων Ἀλκιβιάδ. Α, σελ. 113.

ἘΠΙΧΕΊΡΙΣΙΣ. ἘΠΙΧΕΙΡΩ̃. Ζ. Ἐπιχειρίζω.

ἘΠΤΆΣΤΕΡΟΝ. Ζ. Τριώνι.

ἜΡΓΑΝΟΝ, καὶ Ἄργανον, Σ. μὲ ἐξήγησιν Arganello (cabestan). Ὁ Ἡσύχιος λέγει· « Ἔργανα, ἐργαλεῖα, σκεύη » χειρῶν ».

ἘΡΓΑΣΤΉΡΙΟΝ. Ζ. Συνέργιον.

ἘΡΓΟΔΌΤΗΣ. Ζ. Ἐργολάβος.

ἘΡΓΟΛΆΒΟΣ, Δ. Σ. ὁ ἀναδεχόμενος ἐργασίαν τινὰ μὲ μισθὸν ὡρισμένον δι' ὅλην ἅπαξ (entrepreneur), Ἐργολάβος, Ἑλλ. Ὅςις δὲ ἐξεναντίας τὴν δίδει εἰς τὸν Ἐργολάβον ὀνομάζεται Ἐργοδότης, Δ. Ἐργοδότης, Ἑλλ.

ἜΡΓΟΝ καὶ ἜΡΓΟΣ, Σ. Ἐξηγεῖ τὸ πρῶτον opera, attione (œuvre, ouvrage, action)· τὸ δὲ διὰ τοῦ σ, Ἔργος, cattiva intentione (malice). Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 166.

Οὕτω προφέρομεν καὶ Οὗρος (urine) τὸ Οὖρον, Ἑλλ. τῶν παλαιῶν, ὡς ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι Πύον καὶ Πύος (pus).

* ἘΡΓΟΣΤΆΣΙΟΝ ὠνόμασα (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ) τὸ λεγόμενον Γαλλιςὶ atelier, καὶ Γερμανιςὶ, ἔτι λεκτικώτερον, Werkstatt.

Τὸ Ἐργοςάσιον εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Δ. ὅστις τὸ κρίνει κακὰ συνών. τοῦ Ἐργοδόσιον· τὸ ἐξηγεῖ ὅμως ὀρθὰ officina fabrilis (fabrique). Ζ. καὶ Συνέργιον.

ἘΡΓΌΧΕΙΡΟΝ, Δ. ΓΓ. ἔργον σύνηθες καὶ καθημερινὸν (besogne, tâche).

ἘΡΗΜΟΔΙΚΙΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Δ. (condamnation par défaut), Ἐρήμη δίκη, καὶ ἐλλειπτ. Ἐρήμη, Ἑλλ.

ἘΡΜΗΝΕΥΩ, μὲ συνών. Παραγγέλλω, Σ. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ἑρμηνεύω ἐσήμαινε τὸ φανερόνω διὰ λόγου τὰ νοήματά μου, ἐκφράζομαι (s'énoncer, s'exprimer), ἐκ τούτου, καὶ Ἐξηγῶ τὰ ἀσαφῆ (expliquer), καὶ τελευταῖον, Μεταφράζω ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην γλῶσσαν (interpréter, traduire).

Ἀπὸ ταῦτα εὔκολος ἦτον ἡ μετάβασις εἰς τὴν σημερινὴν σημασίαν τοῦ Παραγγέλλω, νουθετῶ, συμβουλεύω (conseiller), οἷον Οἱ γέροντες χρεωστοῦν νὰ ἑρμηνεύωσι τοὺς νέους· Οἱ διδάσκαλοι μὲ τὴν παράδοσιν τῶν γραμμάτων, χρεωστοῦν καὶ νὰ ἑρμηνεύωσι τὰ παιδάρια. 2) Ἑρμηνεύει ἀκόμη καὶ ὅστις παρακινεῖ ἄλλον νὰ εἴπῃ ἢ νὰ πράξῃ τι, μὲ σκοπὸν νὰ τὸν ὠφελήσῃ, ἢ καὶ νὰ ὠφεληθῇ αὐτὸς (endoctriner, suggérer), οἷον Δὲν τὸ εἶπεν, ἢ Δὲν τὸ ἔκαμεν ἀπὸ λόγου του· ἄλλοι τὸν ἡρμήνευσαν.

Ὁ Πλάτων γράφων πρὸς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τοῦ Δίωνος (Ἐπιστολ. VIII) λέγει « Ἃ ΞΥΜΒΟΥΛΕΥΩ Συρα-» κουσίοις πᾶσι, φράζειν ΠΑΡΑΚΕΛΕΥΟΜΑΙ τοῖς Δίωνος » φίλοις ἐκείνου καὶ ἐμὴν κοινὴν ξυμβουλήν. Ἐγὼ δὲ ἙΡΜΗ-» ΝΕΥΣΩ, ἃ ἐκεῖνος ἔμπνους ὢν καὶ δυνάμενος εἶπεν (γρ. » εἶπεν ἂν) νῦν πρὸς ὑμᾶς ». Ὅθεν φαίνεται πόθεν ἔλαβεν ἀφορμὴν ἡ σημερινὴ σημασία τοῦ Παραγγέλλω.

ἙΡΠΕΤΟΝ, Σ. ὅ,τι βαδίζει συρόμενον εἰς τὴν κοιλίαν (reptile).

ἙΡΠΥΖΩ, καὶ ἝΡΠΩ, Σ. Σώζονται λοιπὸν καὶ τὰ δύο παλαιὰ ῥήματα μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ Σύρομαι εἰς τὴν κοιλίαν (ramper).

Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἐσχημάτισαν οἱ Ρωμαῖοι δύο ῥήματα· τὸ πρῶτον, κατὰ μετάθεσιν ϛοιχείου, Repo (ramper), ὅθεν παράγεται τὸ Γαλλικὸν Reptile· τὸ δεύτερον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ σ̄ Serpo, ὅθεν ἡ μετοχὴ Serpens, σημαίνουσα τὸν ἕρποντα, ἢ ἑρπύζοντα, καὶ κατ' ἐξοχὴν προσηγορικῶς τὸν ὄφιν (serpent).

Μὲ τὴν αὐτὴν προσθήκην τοῦ σ̄ ἐσχηματίσθη εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν τὸ ἐπίθετον Σερπετὸς, Σ. (Ἑρπετὸς), πλὴν εἰς σημασίαν μεταφορ. τοῦ ζωηρὸς (vif, éveillé, espiègle), οἷον Σερπετὸν παιδίον. Οἱ δὲ Γάλλοι Ἑρπετὸν (rampant), μεταφορ. ὀνομάζουν τὸν ἀνδραποδώδη καὶ δουλοπρεπῆ, τὸν ἀπὸ ἡμᾶς ὀνομαζόμενον, ὡς καὶ παλαιὰ ὠνομάζετο (ἀπὸ τὸ αὐτὸ Ἕρπω), Χαμερπῆ, Σ.

ἘΡΥΘΡΌΔΑΝΟΝ, Σ. Ὁ Δ. φέρει καὶ μαρτυρίαν ἀπὸ τὸν Φαβωρῖνον τὴν μετοχ. « Ἐρυθροδανωμένον, κόκκινον, πυῤῥὸν, » ἢ μέλαν· τοιοῦτον γὰρ ἡ ῥίζα τοῦ Ἐρυθροδάνου ». Ἡ πολλὴ τῆς ῥίζης χρῆσις εἶναι εἰς τὴν βαφὴν τῶν κοκκίνων· διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἐπικερδεϛάτη ἡ γεωργία καὶ ἡ ἐμπορεία της καὶ σήμερον, καθὼς ἦτο καὶ παλαιὰ, ὡς λέγει ὁ Διοσκορίδης (III, 160), « Ὠφελίμως δὲ σπείρεται, διὰ τὸ γίνεσθαι ἐκ τούτου πλείϛην » πρόσοδον ». Εἰς τὴν ἰατρικὴν λαμβάνεται μάλιϛα ὡς διουρητική. Ὅ,τι δὲ λέγει περὶ αὐτῆς ὁ Διοσκορίδης καθεξῆς « Ἄγει » δὲ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἷμα » προῆλθεν ἴσως ἀπὸ τὸ κατάπυῤῥον χρῶμα τῶν οὔρων, τὸ ὁποῖον κακῶς ἐνόμισεν αἷμα. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν νεωτέρων, τόση εἶναι τοῦ χρώματος ἡ δύναμις, ὥστε καὶ αὐτὰ τῶν βοσκομένων τὸ ἐρυθρόδανον ζώων τὰ κόκκαλα βάπτονται κόκκινα. Ζ. Ῥιζάριον.

ἘΡΧΟΜΑΙ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 132 καὶ 408) πρόσθεσε, Ἔρχομαι ἀπὸ τὸν δεῖνα, καὶ Ἔρχομαι ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ, « Καὶ οὖν ἄρτι ἀπ' ἐκείνου ἔρχομαι » (Πλάτων. Πρωταγόρ.

σελ. 84). Τὸ ἐρχόμενον, Σ. τὸ μέλλον (l'avenir). ;Τί σου (ἢ Τί σε) ἦλθε νὰ εἴπῃς τοιοῦτον λόγον; « Τί » σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι κ. τ. λ. » (Λουκιαν. τομ. VI, σελ. 317). Τὸν ἀπεκρίθην ὅ,τι μου (ἢ μὲ) ἦλθε· « Τὸ ἐπελθὸν ἀπεκρινάμην » (ὁ αὐτ. τόμ. VIII, σελ. 30).

ἘΣΟΧΆΔΕΣ. Γράφεται Ζοχάδαις εἰς τὸν Σ. καὶ Ζοχάδες εἰς τὸν Δ. ὅςις δὲν τὸ ἐνόησε (σελ. 467), νομίσας ὅτι σημαίνει τὰ Διδύμια (testicules). Ἐσοχάδας (ἀπὸ τὸ Ἐσέχω) ὀνομάζομεν τὰς ἔσω τοῦ πάτου αἱμοῤῥοΐδας (hémorrhoïdes internes), ὡς Ἐξοχάδας (ἀπὸ τὸ Ἐξέχω) τὰς ἔξω τοῦ πάτου (hémorrhoïdes externes). Καὶ αἱ δύο λέξεις εὑρίσκονται εἰς τὸν Γαληνὸν, κακὰ γραμμέναι διὰ τοῦ ω Ἐσωχάδες καὶ Ἐξωχάδες.

Ὀνομάζομεν ἔτι τὰς αἱμοῤῥοΐδας καὶ Ἀτρηδόνας (Ἀτριδόνας, Σ. Δ.), ἀπὸ τὸ Τρέω τὸ τρυπῶ. Ἐὰν τὸ α πλεονάζῃ, σημαίνει τὰς ῥεούσας αἱμοῤῥοΐδας· ἂν ἦναι ςερητικὸν, δηλοῖ τὰς μὴ ῥεούσας (hémorrhoïdes sèches), τὰς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζομένας Τυφλὰς αἱμοῤῥοΐδας (hémorrhoïdes borgnes), κατὰ τὸν Πολυδεύκην, « Τυφλὴ αἱμοῤ- » ῥοῒς, οἴδημα λεῖον, ἐρυθρὸν, ἐντὸς τῆς ἕδρας, οὕτω » κληθὲν, ἐπεὶ ἔσθ' ὅτε οὐχ αἱμοῤῥοεῖ ».

Τὸ Τρηδὼν εἶναι συγκοπὴ τοῦ Τερηδὼν, τοῦ σημαίνοντος σκώληκα τρυπῶντα τὰ ξύλα, τὸν ἀπὸ τοὺς Γραικορ. ὀνομαζόμενον Ξυλοτρώκτην· « Τερηδὼν, σκώληξ ξυλοτρώκτης, » οἰκῶν ἐν ξύλῳ » λέγει ὁ Φώτιος. Οἱ δὲ ἰατροὶ Τερηδόνα ὠνόμαζαν καὶ τὴν φθορὰν τῶν ὀςῶν (carie), ὡς τὴν ὁρίζει ὁ Γαληνός : « Τερηδὼν ἐςὶν ὀςοῦ κατάτρησις ἀπὸ φθορᾶς. Τὸ δὲ » ὄνομα τῷ πάθει ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων τρημάτων, οἱονεί » τις ΤΡΗΔΩΝ οὖσα ».

ἙΣΠΕ῾ΡΑ, οὐσ. θηλ. μὲ συνών. Βραδία, ΓΓ. Τὸ Βραδία (γρ. Βραδεῖα) λέγεται καὶ οὐδετ. Βραδὺ, ὡς ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 171). Τὸ Ἑσπέρα, σύνθετον (Ἕω πέρας), σώζει τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς σημασίαν (soir).

Καλὴν ἑσπέραν (bonsoir) λέγομεν (χυδ. Καλησπέρα Σ.) χαιρετίζοντες ἕνας τὸν ἄλλον εἰς καιρὸν ἑσπέρας, ὡς ἐξεναντίας, Καλὴν ἡμέραν (χυδ. Καλημέρα, bonjour), ὅτε συναπαντώμεθα ἢ συνερχόμεθα τὸ πρωΐ. 2) * Καλὴν ἑσπέραν! ἀναφωνοῦν καὶ οἱ συμπαρόντες ποῦ τὴν ὥραν ὅτε φέρεται φῶς εἰς αὐτοὺς, ὡς ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ « Φῶς ἀγαθόν! » κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Οὐάῤῥωνος: Græci quoque, cum lumen adfertur, solent dicere, Φῶς ἀγαθὸν (Varr. *de Ling. Latin.*, lib. V, pag. 46).

ἙΣΤΗ῾ΚΩ, Σ. Δ. ϛέκω (être debout), Ἑϛήκω Ἑλλ. Τὸ ἐξηγοῦν καὶ οἱ δύο ὡς συνών. τοῦ Ὑπάρχω (exister).

ἙΣΤΙΑΤΟ῾ΡΙΟΝ, Σ. Δ. Οὕτως ὠνόμαζαν εἰς τὰ Μοναϛήρια τὸν τόπον ἢ οἶκον (réfectoire), ὅπου συνέτρωγαν οἱ Μοναχοὶ ἢ αἱ Μοναχαί. Ἑϛιατόριον ὀνομάζει καὶ ὁ Πλούταρχος (τόμ. VI, σελ. 554) τὸν οἶκον (salle à manger), ὅπου ἐφίλευσεν ὁ Περίανδρος ὄχι καλογήρους, ἀλλὰ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς τῆς Ἑλλάδος.

* ἘΣΧΑΤΟ῾ΓΗΡΟΣ. Ζ. Ὑπέργηρος.

ἘΣΩΠΑ῾ΝΙΟΝ, Δ. Σ. Τὸ προσραμμένον εἰς τὸ ἔσω μέρος τοῦ φορέματος ὕφασμα (doublure). Ὁ Σ. προσθέτει καὶ συνών. Ἀϛάρι, λέξιν τουρκικὴν, συνήθη πλέον εἰς τοὺς Ἀσιανοὺς Ἕλληνας.

ἘΣΩΣΤΡΟΦΗ῾, Σ. μὲ συνών. Ἐσωσυρμὸς καὶ ἐξήγησιν Introversione, ἥτις οὔτε Ἰταλικὴ εἶναι, οὔτ' εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔχει τὴν ἀνάλογόν της. Ἂν καὶ τὸ Γραικικὸν Ἐσωϛροφὴ νοῆται ἀδιϛάκτως Στροφὴ εἰς τὰ ἔσω τῶν ἔξω,

ἀμφιβάλλεται ὅμως ἡ προσαρμογὴ καὶ χρῆσίς του, ποῖα δηλαδὴ λέγομεν ὅτι ἔκαμαν ἢ ἔπαθαν ἐσωςροφήν. Ἐὰν ἡ λέξις δὲν ἔλαβεν ἀκόμη σημασίαν ὡρισμένην, ἐμπορεῖ τις νὰ σημάνῃ δι' αὐτῆς ἢ τὴν γινομένην διὰ χειρουργίας τῶν ἐξαρθρημένων ὀςέων ἀποκατάςασιν (réduction), ἢ τὴν συμβαίνουσαν εἰς τὸν Εἰλεὸν Ἑλλ. (passion iliaque) ὀλέθριον τῶν ἐντέρων συςροφὴν (intussusception).

ἝΤΟΙΜΟΣ, Σ. ὁ εὑρισκόμενος εἰς κατάςασιν, ἢ ἔχων ὅλα τὰ χρειώδη νὰ πράξῃ ἢ νὰ πάθῃ τι (prêt), οἷον, Πρόσμενέ με μικρόν· δὲν εἶμαι ἀκόμη ἕτοιμος. 2) Ὁ ταχὺς καὶ πρόθυμος νὰ πράξῃ ἢ νὰ πάθῃ τὶ (prompt), οἷον, Εἶμ' ἕτοιμος εἰς τὰς προςαγάς σου· Ἕτοιμος νὰ σ' ἀκολουθήσω καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον. 3) Καὶ ἀκολούθως παρὼν καὶ ὄχι προσμενόμενος, οἷον, Τὰ φαγητὰ εἶναι ἕτοιμα εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ι', 91),

Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Τὰ ἕτοιμα (ἐλλειπτ. τοῦ Χρήματα ἢ κτήματα), οἷον, Τρώγει ἢ ἐξοδεύει τὰ ἕτοιμα, ὡς εἶπε καὶ ὁ Θουκυδίδης (IV, 61) μὲ ὁμοίαν ἔλλειψιν, « Τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ τὰ ἕτοιμα βλάπτοντας »· καὶ ὁ Πλάτων (Περὶ πολιτ. VIII, σελ. 552), « Τῶν ἑτοίμων ἀναλωτὴς » οὕτως ὀνομάζων τὸν ὀλιγαρχικόν, ὡς καὶ φυσικὰ πρέπει νὰ ἦναι οἱ τοιοῦτοι, τρεφόμενοι ἀργοὶ ἀπὸ τῶν ἐργαζομένων τοὺς κόπους.

ΕΥ̓ΑΡΕΣΤΟΥ͂ΜΑΙ (se contenter, être satisfait). Ζ. Δυσαρεςοῦμαι.

ΕΥ̓ΓΆΖΩ, Σ. Δ. ΕΥ̓ΓΆΝΩ, Σ. Δ. ΕΥ̓ΓΆΛΩ, Σ. Δ. Τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ Ἐκβιβάζω, Ἑλλ. τὸ δεύτερον, ἢ ἀπὸ τὸ αὐτὸ μὲ τροπὴν τοῦ ζ εἰς τὸ ν (ὡς λέγομεν Πιάνω ἀπὸ τὸ Πιάζω), ἢ ἴσως ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω (μὲ ἔκθλιψιν τοῦ ι), ἐκ τοῦ

ὁποίου εἶναι καὶ τὸ ἀμετάβατον Εὐγαίνω (ἀπὸ τὸ αὐτὸ Ἐκβαίνω, Ἑλλ.). Τὸ τρίτον παράγεται ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω, Ἑλλ. Σημαίνουν καὶ τὰ τρία τὸ Ἔξω βάλλω.

Οἱ περασμένοι χρόνοι, Εὔγαζα, Εὔγανα, Εὔγαλλα, Εὔγασα, Εὔγαλα. Τοῦ δὲ ἀμεταβ. Εὐγαίνω, Εὔγαινα ἢ Ηὔγενα, Ηὖγα, Εὐγῆκα ἢ Ηὐγῆκα. Τὸ προςακτ. Ἂς εὔγωμεν, Εὔγα, Ἂς εὔγῃ ἢ εὐγῇ, Εὐγῆτε ἢ Εὐγᾶτε. Οἷον, Ηὔγαλε γένεια ὁ νέος, ὅταν ἀρχίζωσι νὰ φαίνωνται τρίχες εἰς τὸν πώγωνα, καὶ ἀμεταβ. Ηὖγαν ἢ Εὐγῆκαν τὰ γένεια, Ηὔγαλεν ὀδόντια, καὶ Ηὖγαν τὰ ὀδόντιά του, περὶ βρέφους, ὅτε πρῶτον φαίνονται τὰ ὀδόντιά του. Ἐξεναντίας, μεταβ. Τοῦ εὔγαλαν τὰ ὀδόντια, σημαίνει τὴν βιαίαν ἐκρίζωσιν τῶν ὀδόντων. 2) Μεταφορ. ἀντὶ τοῦ Θέτω, οἷον· Τίὄνομα τοῦ (ἢ τὸν) εὔγαλαν, « Τίθεσθαι ὄνομα Ἑλλ. » (donner un nom), καὶ Τὸν εὔγαλαν Πέτρον, ἐλλειπτ. ἤγουν τὸν ὠνόμασαν, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς (Νεφελ. 67),

Κοινῇ ξυνέβημεν, κᾀθέμεθα Φειδιππίδην,

ἤγουν, τὸν ὠνομάσαμεν Φειδιππίδην. 3) Εὔγαλαν τὄνομά του, μεταβ. καὶ ὀνειδιςικῶς, ἤγουν τὸν ἐκακοφήμισαν, καὶ Εὐγῆκε τὄνομά του, ἀμεταβ. ἤγουν κακοφημίζεται, κατὰ τὸ (Λουκ. ϛ', 22) « Ὅταν... ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς » πονηρόν ». 4) Δημοσιεύω, ἢ κηρύσσω (publier), οἷον Ὁ βασιλεὺς ηὔγαλεν ὁρισμόν, καὶ ἀμεταβ. Ηὖγεν (Ἐξέβη) ἢ Εὐγῆκεν (Ἐκβέβηκεν) ὁρισμὸς, ὡς τὸ « Ἐξῆλθε » δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούςου » (Λουκ. β', 1). 5) Εὐγῆκεν ἀπὸ τὸν νοῦν μου (échapper de la mémoire). Τὸ δὲ Εὐγῆκεν ἀπὸ τὸν νοῦν του δύναται νὰ σημάνῃ καὶ τὸ Ἐλησμόνησε, καὶ τὸ Ἔχασε τὸν

νοῦν του, « Ἐκστῆναι φρενῶν » Ἑλλ. 6) Ἀντὶ τοῦ Ἀποβαίνω, οἷον Ηὗγεν ἀληθινὴ ἡ προφητεία, « Ἐπληρώθη » Ἑλλ. Τὰ συνών. τούτου εὑρίσκονται εἰς τὸν Σοφοκλέα. (Οἰδ. Τύρ. 1011),

Ταρβῶ γε μή μοι Φοῖβος ἘΞΈΛΘΗ σαφής,

ἤγουν Φοβοῦμαι μὴ ὁ χρησμός μου εὔγῃ ἀληθινός· καὶ πάλιν (Αὐτοθ. 1182),

——— Τὰ πάντ' ἂν ἘΞΊΚΟΙ σαφῆ.

Ἴσως καὶ εἰς τοῦ Αἰσχύλου (Ἀγαμ. 1578) τὸ,

Εἰς τόνδ' ἘΝΈΒΗ ξὺν ἀληθείᾳ
χρησμὸς, ———

ἡ ὀρθὴ γραφὴ ἦτον, ἘΞΈΒΗ.

ΕΥ̓ΔΊΑ (bonace). Ζ. Καλοσύνη.

* ΕΥ̓ΔΙΆΖΕΙ, ῥῆμ. ἀπρόσωπ. (il fait beau), ὡς τὸ Βρέχει, Χιονίζει, καὶ τὰ παρόμοια.

ΕΥ̓ΕΡΓΈΤΗΜΑ, Δ. τὸ ἐξηγεῖ beneficium ecclesiasticum (bénéfice), Ἐκκλησιαστικὸν ἐπάγγελμα, συνωδευμένον μὲ εἰσόδημα τὶ ὡρισμένον. Ζ. Ἰδιάριον.

ΕΥ̓ΘΥ̓Σ, μὲ συνών. Παρευθὺς, Πάρευθα, Μόνερης, Μονοτάρου, Σ. Μονερὴς, καὶ Μόνωρις, καὶ Μόναυτα, Δ. (tout de suite, sur-le-champ). Εὐθὺς ὁποῦ (γρ. Εὐθὺς ἀποῦ ἢ ἀφοῦ), Σ. Εὐθὺς ὅτι (γρ. Εὐθὺς ὅτε), Σ. Μόνερης ὅτι, Σ. (dès que, du moment que, aussitôt que).

Τὸ Μονερὴς ἐξηγήθη (Ἄτακτ. II, σελ. 252). Τὸ Πάρευθα, ἢ συγγενεύει μὲ τὸ Παρευθὺς, ἢ παρεπλάσθη ἀπὸ τὸ Πάραυτα (Αὐτόθ. σελ. 419). Τοῦ Μονοτάρου τὰ γενέθλια μοῦ εἶναι ἄγνωστα. Ἴσως τὸ Μόνον τώρα, ἀπεχυδαΐσθη εἰς τὸ Μονοτάρου.

ΕΥ̓ΚΑΙΡΩ͂. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 250) πρόσθεσε, ὅτι τὸ Εὐκαιρῶ ἀντὶ τοῦ Σχολάζω, ἢ Σχολὴν ἄγω, Ἑλλ. κατεδικάσθη ἀπ' ὅλους τοὺς γραμματικοὺς ὡς βάρβαρον, ἢ κἂν ὡς ἀνάττικον. Εὑρίσκεται εἰς τὸν Λουκιανὸν (Ἐρωτ. § 33) καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τοῦ παρακμ. ἑλλ. συγγραφεῖς.

Ἐσημειώθη (Ἄτακτ. Αὐτόθ.), ὅτι λέγομεν Εὐκερόνω (ἀπὸ ἄχρηστον Εὐκαιρόω) εἰς σημασίαν τοῦ Κενόω Ἑλλ. (vider). Οἱ προγενέστεροί μας τὸ ἐσχημάτιζαν ἀκόμη, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, καὶ Εὐκαιραίνω, Δ. οἷον

Τὰ ῥέτεν' ἀπολύσασι, τὸν κάμπον ΕΥ̓ΚΕΡΈΝΟΥΝ.

Γράφε ΕΥ̓ΚΑΙΡΑΊΝΟΥΝ· Ἀφήκασι τὰ ἁμάξια, καὶ εὐκαίρωσαν (ἀνεχώρησαν ἀπὸ) τὸν κάμπον, τὸ ἱπποδρόμιον δηλαδή. Τὸ Ῥέτενα ἢ Ῥέδενα ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 422).

Τὸ Σχολάζω καὶ ἡ Σχολὴ εἰς τοὺς παλαιοὺς εἶχαν διπλῆν, καὶ τρόπον τινὰ ἀντιφάσκουσαν σημασίαν, Σχολάζω, ἢ Σχολάζω ἀπό τινος, Ἑλλ. ἔλεγαν τὸ Παύω νὰ ἐργάζωμαι τὶ, ἢ ἀργῶ, καὶ Σχολάζω εἴς τι, Ἑλλ. τὸ Ἐργάζομαι τὶ, ἢ Καταγίνομαι εἴς τι· « Σχολὴ (λέγει ὁ Ἡσύχιος), οὐ μόνον τὸ » μηδὲν δρᾷν, ἀλλὰ καὶ τὸ περί τι σχολάζειν ». Διότι ὅστις καταγίνεται εἰς ἔργον τὶ, προσέχων εἰς αὐτὸ μόνον, σχολάζει ἢ ἀργεῖ ἀπὸ τὰ λοιπά. Τὴν αὐτὴν διπλῆν σημασίαν εἶχεν εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. καὶ τὸ Εὐκαιρῶ. Τὴν αὐτὴν καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Vaco (Avoir du loisir, καὶ S'occuper à).

ΕΥ̓ΚΤΉΡΙΟΝ (οὐδετ. ἐλλειπτ. τοῦ Οἴκημα) Σ. Δ. καὶ ἀνελλιπ. Εὐκτήριος οἶκος Δ. (oratoire).

ΕΥ̓ΛΌΓΗΜΑ, μὲ συνών. Στεφάνωμα, Σ. (bénédiction nuptiale, cérémonie du mariage). Τὸ

Στεφάνωμα (couronnement), διότι καὶ στεφανόνει ὁ εὐλογῶν ἱερεὺς τοὺς νεογάμους.

ΕΥ̓ΛΟΓΗΜΈΝΗ. Εὐλογημένην (bénite) ὀνομάζουν τινὲς τὴν Σκορδοῦλαν (peste) κατ' εὐφημισμὸν, ἢ μᾶλλον κατὰ δεισιδαιμονίαν, ὡς ὀνομάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους μὲ ταυτόσημον μετοχὴν Μουμπαρὲκ, ἀπὸ τὸ Βαρὰχ (τὸ Ἑβραϊςὶ σημαῖνον Εὐλογῶ). Ὡσαύτως ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοὶ Ἱερὰν νόσον τὴν Ἐπιληψίαν (épilepsie), τὴν σήμερον ὀνομαζομένην, τὸ Γλυκὺ ἢ τὰ Γλυκὰ (Ἄτακτ. I, σελ. 142).

Ἐκ τούτου καὶ τὰ λοιμώδη ἐξανθήματα τῶν παιδίων (petite vérole) ὠνομάσθησαν Εὐλογίαι (bénédictions), τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς γλώσσης, ἐτυμολόγησαν τινὲς ἀπὸ τὸ Φλογία, ἤγουν νόσος φλογώδης (Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σημ. σελ. 117).

ΕΥ̓ΛΟΓΗΜΈΝΟΣ. Ζ. Εὐλογῶ.

ΕΥ̓ΛΟΓΗΤΙΚῊΝ γυναῖκα, Σ. λέγομεν τὴν δι' ἱερατικῆς εὐλογίας νομίμως συζευγμένην μὲ ἄνδρα (épouse légitime). Ἀπὸ τὸ Εὐλογητὴ (bénie), ὡς ἀπὸ τὸ Ἀγαπητὴ (aimable) ἐπλάσθη ἡ Ἀγαπητικὴ (maîtresse). Σημαίνει σχεδὸν τὴν « Ἐγγυητὴν γυναῖκα » Ἑλλ. τῶν παλαιῶν.

ΕΥ̓ΛΟΓΊΑΙ. Ζ. Εὐλογημένη.

ΕΥ̓ΛΟΓΟΚΟΜΜΈΝΟΣ. Ζ. Ξύςρας.

ΕΥ̓ΛΟΓΩ̃, Σ. Δ. (bénir). Ἡ παθητ. μετοχὴ, Εὐλογημένος, συνειθίζεται εἰς τὰς φιλικὰς προσκλήσεις, οἷον, Εὐλογημένε (ὦ Εὐλογημένε ἄνθρωπε), ;διὰ τί δὲν ἦλθες; ὡς ἐμεταχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ τὸ Ὦ 'γαθὲ, Ὦ λῷςε, Ὦ δαιμόνιε. 2) Εὐλογεῖ (célébrer le mariage) ὁ ἱερεὺς τοὺς νεογάμους, ὅταν τοὺς ἑνόνῃ δι' ἱεροπραξίας, καὶ τοὺς ςεφανόνῃ (Ζ. Εὐλόγημα). Ὅθεν καὶ Εὐλογημέ-

νος ὁ οὕτω ςεφανωθεὶς (uni par le sacrement du mariage). 3) Ἀντὶ τοῦ Εὐεργετῶ (ὡς καὶ εἰς τοὺς Γάλλους τὸ bénir), οἷον, ὁ Θεὸς τὸν εὐλόγησεν, ἢ Εὐλόγησε τοὺς κόπους του, ἤγουν ηὔξησε τὰ ὑπάρχοντά του. Ἡ φράσις ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπ' ἐκείνους εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην· « Εὐ-» λογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου » (Γενεσ. κϐ΄, 17, Πρὸς Ἑϐρ. ϛ΄, 14). Καὶ Εὐλογία, ἡ ἄφθονος δόσις ἢ δωρεὰ, οἷον, « Ὁ σπείρων φειδομένως, φει-» δομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλο-» γίαις καὶ θερίσει » (Β΄, Πρὸς Κορινθ. θ΄, 6).

ΕΥ̓ΜΟΡΦΊΑ. Ζ. Εὔμορφος.

ΕΥ̓́ΜΟΡΦΟΣ, ὁ καλὸς τὴν ὄψιν (beau), Καλὸς Ἑλλ. καὶ σπανιώτερον, Εὔμορφος Ἑλλ. « Εὔμορφον παιδισκάριον » (Ἀθην. σελ. 218).

Εὐμορφία, ἡ καλὴ ὄψις (beauté), Κάλλος Ἑλλ. καὶ Εὐμορφία Ἑλλ. « Ἀμήχανόν τι κάλλος..... καὶ τῆς παρὰ σοὶ » εὐμορφίας πάμπολυ διαφέρον » (Πλάτων, Συμποσ. σελ. 218).

Λέγει καὶ ἡ Ἑλένη πρὸς τὸν Μενέλαον (Εὐριπίδ. Τρ. 935),

Ἃ δ' εὐτύχησεν Ἑλλὰς, ὠλόμην ἐγὼ,
Εὐμορφίᾳ πραθεῖσα.———

ΕΥ̓́ΡΕΜΑ, Σ. καὶ ΕΥ̓́ΡΗΜΑ, Σ. φανέρωσις πράγματος ἀδήλου (invention, découverte). 2) Ἀνακάλυψις τοῦ κρυμμένου. 3) Αὐτὸ τὸ εὑρημένον πρᾶγμα (trouvaille). Καὶ οἱ δύο τύποι εἶναι εἰς χρῆσιν, ἂν καὶ ὁ Φρύνιχος (σελ. 196) καταδικάζει τὸν πρῶτον (Εὕρεμα), ὡς λέξιν τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ.

ΕΥΡΕΣΙΛΟΓΟΣ, Σ. Ὁ εὐκόλως εὑρίσκων λόγους, νὰ πιστώσῃ ἢ νὰ ἀναιρέσῃ τὶ (vétilleur, pointilleux), Εὑρεσιλόγος καὶ Εὑρεσιεπὴς, Ἑλλ. 2) Πολυλόγος καὶ ματαιολόγος· « Εὑρεσιλόγος, φλύαρος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΕΥΡΕΣΙΜΙΟΣ, Σ. ὁ εὑρημένος (trouvé), ὡς τὸ ἐξηγεῖ. Ἀπὸ ἄχρηστον Εὑρεσιμαῖος, ὡς Βαπτισιμιὸς ἀπὸ ἄχρηστον Βαπτισιμαῖος, καὶ Παλιὸς ἀπὸ τὸ Παλαιός. Εὑρεσίμιον παιδίον, Σ. (enfant trouvé). Ζ. Χαμευρετοί.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ, Σ. Τόπος ὅπου θέκονται πράγματα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ εὑρίσκωνται εὐκόλως ζητούμενα (répertoire).

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΟΝ. Ζ. Εὑρίσκω.

ΕΥΡΙΣΚΩ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 137) πρόσθεσε: Τὸν εὕρηκα (atteindre) λέγει, ὅστις ῥήκτων κατά τινος βέλος, ἐπιτυχαίνει τὸν σκοπὸν, καὶ κατὰ μέρος, Τὸν εὕρηκα εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸ στῆθος, κ. τ. λ.

Καλῶς νὰ σ' εὕρω, λέγει συμποσιάζων, ὅστις προβάλλει πρόποσιν (toast) εἰς τὸν συμπότην, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ δεχόμενος ἀποκρίνεται, Καλῶς νὰ ὁρίσῃς! Λείψανον παλαιᾶς συνηθείας· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐχάριζαν καὶ τὸ ποτήριον, ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν, ὅτε ὁ προπίνων ἦτον ἀνώτερος τὴν τύχην, ἢ πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ὡραιοτάτην τοῦ Πινδάρου (Ὀλυμπ. VII, 1-6) ταύτην ᾠδήν·

Φιάλαν ὡς εἴ τις ἀ-
φνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἑλὼν,
Ἀμπέλου ἔνδον καχλάζοι-
σαν δρόσῳ, δωρήσεται
Νεανίᾳ γαμβρῷ προπίνων
Οἴκοθεν οἴκαδε πάγ-
χρυσον.——

Σύνηθες ἔτι ἦτον εἰς τοὺς πρὸ ἡμῶν (ὡς εἶναι καὶ εἰς τοὺς

ἔτι ζῶντας ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν), ὅτε ἐσυμποσίαζαν εἰς ξένην γῆν, μετὰ τὴν κοινὴν καὶ συνήθη πρόποσιν, Εἰς τὴν ὑγείαν σου! νὰ προσθέτωσι τὸ, Εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὸ καλόν! (ἐλλειπτ. τοῦ Νὰ ἐπιςρέψωμεν). Καὶ ἡ τοιαύτη εὐχὴ, κοινὴ εἰς ὅλων τὰ ςόματα, μ' ὅλον ὅτι δὲν εἶχαν ἀληθῶς πατρίδα, δείχνει ὅτι ἔκριναν ἑαυτοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλ' ὄχι ποτὲ κυρίως δούλους τῶν Τούρκων.

Τὸ Εὑρισκόμενον, λέγομεν οὐδετέρως (τὸ Τυχὸν Ἑλλ.) σημαίνοντες ὅ,τι λέγουν οἱ Γάλλοι la fortune du pot, οἷον, Ἔλα νὰ γευθῶμεν ἐντάμα, ἂν ἀρκῆσαι εἰς τὸ εὑρισκόμενον (χυδ. τὸ Εὑρισκούμενον καὶ Βρισκούμενον).

ΕΥ̓ΤΑΞΊΑΣ, ἀρσ. οὐσ. Δ. Εὐταξίαν ὀνομάζομεν τὸν ἐκκλησιαςικὸν ὑπηρέτην, ὡρισμένον νὰ καταςέλλῃ τοὺς θορύβους καὶ τὰς ἀταξίας τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀκολουθίας. Ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὠνομάζετο, Ὁ ἐπὶ τῆς εὐταξίας, (ἐλλειπτ. Ὢν), καὶ μὲ δευτέραν ἔλλειψιν (τὴν τῆς προθέσεως) Ὁ τῆς εὐταξίας. Τελευταῖον ἔπαθε καὶ τρίτην ἀλλοίωσιν ἡ φράσις, μεταβαλθεῖσα εἰς ὄνομα ἀρσενικὸν, Ὁ Εὐταξίας (bedeau).

Εἰς τὰ πολιτικὰ ὑπουργήματα ἡ τοιαύτη Εὐταξία, ἀναγκαία μάλιςα εἰς τὴν ἀγορὰν, ὀνομάζετο Εὐκοσμία (police), καὶ ἦτον ἔργον τοῦ Ἀγορανόμου ἢ τοῦ Ἀςυνόμου (Ἀριςοτελ. Πολιτικ. IV, 12, σελ. 137, καὶ VI, 5, σελ. 198), τὸν ὁποῖον ἔπειτα οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμασαν Εἰρηνάρχην, ἢ Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης (préfet de police). Τὰ Γλ. φέρουν « Εἰρηνάρχαι, οἱ τῆς τοῦ δήμου » εὐταξίας ἐπιςατοῦντες ».

ΕΥ̓ΧΑΡΙΣΤΗΜΈΝΟΣ. ΕΥ̓ΧΑΡΊΣΤΗΣΙΣ. ΕΥ̓ΧΑΡΙΣΤΊΑ. ΕΥ̓ΧΑΡΙΣΤΟΥ͂ΜΑΙ. Ζ. Εὐχαριστῶ.

ΕΥ̓ΧΑΡΙΣΤΩ͂. Γινώσκω ἢ Οἶδα χάριν Ἑλλ. Τὸ Εὐχαριςῶ εἶχεν ἐμβῆν εἰς τὴν γλῶσσαν, κατὰ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα, ἐπειδὴ ὁ τότε ζήσας Φρύνιχος τὸ καταδικάζει ὡς ἀνάττικον. Πρὸ ταύτης τὸ ἐμεταχειρίσθη ὁ Πολύβιος, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι πολλοί, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ σήμερον λέγομεν σημασίαν Εὐχαριςῶ (rendre grâces, remercier), λαμβάνοντες εὐεργέτημα τί. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην· ὅθεν ὠνομάσθη (ἔτι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χριςιανοὺς) καὶ Εὐχαριςία ὁ καθιερωμένος ἄρτος καὶ οἶνος τῆς μεταλήψεως, διὰ τὰ λόγια τοῦ Χριςοῦ, ὅτε πρῶτον τὰ καθιέρωσε· « Καὶ λαβὼν τὸ » ποτήριον, καὶ εὐχαριςήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς » (Ματθ. κς', 27).

Εὐχαριςῶ, λέγομεν, ὄχι μόνον δεχόμενοι εὐεργεσίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν ἀποβάλλομεν, ἢ ὡς περιττὴν, ἢ φοβούμενοι μὴ βάλωμεν εἰς τὴν κεφαλήν μας ἀντ' εὐεργέτου δεσπότην. Ἡ εὐεργεσία εἶναι πρᾶξις ἱερὰ, ὅθεν πρέπει καὶ νὰ δίδεται καὶ νὰ λαμβάνεται ἱερῶς. Ὅστις εὔκολα εὐεργετεῖται, κινδυνεύει νὰ φανῇ ἀχάριςος, ἢ τὸ χειρότερον, νὰ πληρώσῃ τὴν χάριν μὲ τὴν τιμήν του.

Τοιαύτην διπλῆν σημασίαν εἶχε καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ἐπαινῶ. Εἰς τὸν Ἀριςοφάνην (Βατρ. 508) ὁ Ξανθίας προσκαλούμενος εἰς δεῖπνον, ἀποκρίνεται·

Κάλλις' ἐπαινῶ, ———————

ἤγουν Εὐχαριςῶ, κατ' εὐφημισμὸν, ἀντὶ τοῦ Δὲν ἔρχομαι, ἢ Δὲν ἔχω χρείαν δείπνου, ὡς καὶ τῶν Γάλλων τὸ remercier λέγεται καὶ ἀπὸ τὸν ἀποβάλλοντα τὴν εὐεργεσίαν.

Ὁ Ἡσίοδος ἐμεταχειρίσθη καὶ τὸ ἁπλοῦν Αἰνῶ, ἀντὶ τοῦ Ἀφίνω, ἢ Λείπω, λέγων (Ἔργ. καὶ ἡμ. 643),

Νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ'ἐνὶ φορτία θέσθαι,

ἤγουν Παραιτοῦ τὰ μικρὰ καράβια, φόρτιζε δὲ εἰς τὰ μεγάλα τὰς πραγματείας σου· ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Πλούταρχος (Περὶ τοῦ Πῶς δεῖ τὸν νέον κ. τ. λ. § 6)· « Τῷ μὲν γὰρ Αἰνεῖν σημαίνεται » τὸ Ἐπαινεῖν· αὐτῷ δὲ τῷ Ἐπαινεῖν ἀντὶ τοῦ Παραιτεῖ- » σθαι νῦν κέχρηται· καθάπερ ἐν τῇ συνηθείᾳ Καλῶς » φαμὲν ἔχειν, καὶ Χαίρειν κελεύομεν, ὅταν μὴ » δεώμεθα μηδὲ λαμβάνωμεν ».

Τὸ Εὐχαριςοῦμαι μέσ. ῥῆμ. σημαίνει ἀρκοῦμαι (se contenter de, se satisfaire), οἷον Δὲν εὐχαριςήθη εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐζήτησεν ἀκόμη καὶ κ. τ. λ. Καὶ ἡ μετοχὴ Εὐχαριςημένος, ὁ ἀπολαύων ὅ,τι ἐπεθύμει, ὁ μὴ ἐπιθυμῶν πλέον (content, satisfait).

Τὸ ῥηματικὸν Εὐχαρίςησις, ὡς καὶ τὸ Εὐχαριςία σημαίνει ὁμολογίαν χάριτος πρὸς τὸν εὐεργέτην (action de grâces). 2) Ἀρέσκειαν εἴς τι (contentement, satisfaction), οἷον Δὲν εὑρίσκω εὐχαρίςησιν εἰς τὸ ποτὸν ἢ φαγητόν. Παρόμοιον ἐσήμαινεν ὁ Ἀριςοφάνης, λέγων (Λυσ. 865),

Ὡς οὐδεμίαν ἔχω γε τῷ βίῳ χάριν·

καὶ πάλιν (Αὐτόθ. 869),

Χάριν οὐδεμίαν οἶδ' ἐσθίων.

ΕΥΧΗ, ἐπιθυμία καλοῦ τινὸς διά τινα (vœu). 2) Συνωνυμεῖ μὲ τὸ Εὐλογία (bénédiction), καὶ συνονομάζεται πολλάκις μ' αὐτὸ, οἷον, Εὐχὰς καὶ εὐλογίας! καὶ Δός με τὴν εὐχήν σου, λέγει υἱὸς πρὸς πατέρα, νέος πρὸς γέροντα, κοσμικὸς πρὸς ἱερωμένον· καὶ ἀποκρίνονται, Ἔχε τὴν εὐχήν μου!

* ΕΫΧΟΜΑΙ. Ζ. Εὐχοῦμαι.

ΕΫΧΟΫΜΑΙ, Σ. καὶ * ΕΫΧΟΜΑΙ (souhaiter). Καὶ οἱ δύο τύποι εἶναι χρηςοὶ εἰς τὸν ἐνεςῶτα, οἷον, Μ' εὔχεται, ἢ Μ' εὐχεῖται (χυδ. εὐχᾶται) κατευόδιον. Ὁ ἀόριςος λαμβάνεται καὶ ἀπὸ τοὺς δύο, οἷον Μ' εὐχήθη κατευόδιον. Πολλάκις ὑπονοεῖται ἐλλειπτικῶς, ὡς εἰς ταύτας τὰς φράσεις Καλὴν ἡμέραν! Καλὴν νύκτα! Καλὸν κατευόδιον! Εἰς γυναῖκα ἔγκυον λέγομεν, Καλὴν ἐλευθερίαν! 2) Εὐλογῶ (bénir). οἷον Εὐχήθη τὰ τέκνα του ὁ πατήρ.

ΈΦΈΤΟΣ, ἐπίῤῥ. τοῦτο τὸ ἐνεςὼς ἔτος (cette année), Τῆτες Ἑλλ. Ἀπὸ τὸ Ἐπέτος, ἤγουν Ἐπ' ἔτος (Ἄτακτ. II, σελ. 75), ἢ Ἐφ' ἔτος· διότι τὸ Ἔτος ἐδασύνετό παλαιά, ἂν καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 354) τὸ καταδικάζῃ, λέγων « Ἐπέτειον ἐπὶ τοῦ νῦν ἔτους. Ἔπετος γὰρ δεῖ λέγεσθαι τὸν » ἐνεςῶτα καιρὸν, οὐχὶ διὰ τοῦ φ, ἀλλὰ τοῦ π, ὥς φησι » Πίνδαρος, κ. τ. λ. ». Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Σουΐδας, προσθέτων, « Καὶ Ἐπέτειος, ὁ κατ' ἔτος γινόμενος ». Ἔπετος λοιπὸν, κατὰ τὸν Πίνδαρον (ἂν καὶ σήμερον ἡ λέξις δὲν εὑρίσκεται εἰς αὐτὸν), ἢ Ἔφετος, ἦτον ἐπίθετον, συνώνυμον τοῦ Ἐπέτειος (annuel).

Ἀπὸ τὸ Ἐφέτος ἔχομεν καὶ παράγωγον ἐπίθετον, Ἐφετινὸς (de cette année), Τητινὸς, Ἑλλ.

ἜΧΕΙ ΜΟΥ. Ζ. Κοςίζω.

ἘΧΕΝΗΪΔΑ. Ζ. Ἄργητα.

ἜΧΩ, κρατῶ, (tenir), οἷον Σ' ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου, ὡς ὁ Σοφοκλῆς (Ἠλ. 1226), « Ἔχω σε χερσίν ». 2) Ἔχω, μέλλω, χρεωςῶ (devoir), οἷον Ἔχω νὰ ὑπάγω. 3) Σημαίνει τὸ ἀπρόσωπον ἑλληνικὸν Δεῖ ἢ Χρή. Ὅθεν λέγομεν

καὶ Ἔχω νὰ λάβω τὶ ἀπὸ τινὰ, ἤγουν Μοῦ χρεωςεῖται νὰ λάβω, « Χρή με λαβεῖν » Ἑλλ. 4) Ἔχω ἐλπίδα, καθὼς καὶ ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Τύρ. 835),

———————— Ἕως δ' ἂν οὖν
Πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' ἐλπίδα.

Ἔχω γνώμην νὰ κ. τ. λ. (Θουκυδίδ. II, 86), « Γνώμην ἔχοντες.... μὴ ἐκπλεῖν ». Ἔχω ἔχθραν εἰς τὸν κ. τ. λ. « Ἔχθραν πατρικὴν ἔχουσι πρὸς ἐμὲ » (Δημοσθέν. περὶ παραπρ. σελ. 410). 5) Ἔχω, εὐπορῶ, καὶ μὲ τὴν ἄρνησιν, ἀπορῶ, οἷον, Δὲν ἔχω τί νὰ κάμω (Δημοσθέν. Περὶ παραπρ. σελ. 425), » Οὐδ' ὅ,τι χρὴ ποιεῖν ἕξετε ». 6) Ἔχω, γινώσκω, οἷον Ἔχω ἐξ ἀκοῆς, ἀπ' ἀκοῆς, ἢ καὶ ἐλλειπτικῶς Ἔχω ἀκοῆς. 7) ἘΧΩ, προφέρω συχνὰ, οἷον Τὸν ἔχω εἰς τὸ ςόμα. Οἱ ἀρχαῖοι « Διὰ ςόματος » (ἢ ἐν ςόματι) ἔχειν τινά ». 8) Τὸ ἀπαρέμφατον, Ἔχειν κατήντησε σήμερον εἰς ὀνοματικὸν οὐδέτερον, Τὸ ἔχειν, σημαῖνον, κτῆσιν, περιουσίαν, καθὼς καὶ τῶν Γάλλων τὸ l'avoir, καὶ τοῦ Ἀποςόλου (Β'. Κορινθ. ή, 11-12) τὸ « Ἐκ τοῦ ἔχειν », ἐξηγούμενον καθεξῆς ἀπὸ τὸν αὐτὸν « Καθ' ὃ ἐὰν ἔχῃ τις ». Οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ, Ἔχων, εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐσυνωνύμει μὲ τὸ Εὐπορῶν, ἢ ἐλαμβάνετο ἐλλειπτικῶς τοῦ Χρήματα, ἢ Κτήματα, ὡς εἶπεν ὁ Δημοσθένης (Κατὰ Στεφάν. σελ. 1123) « Δεινὸν..... τούτους περιορᾷν » ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀπορίαις ὄντας, ἘΧΟΝΤΑ καὶ πλου» τοῦντα », καὶ ὁ εὐαγγελιςὴς (Λουκ. ιθ', 26) « Παντὶ τῷ » ἘΧΟΝΤΙ δοθήσεται ».

ἘΨῈΣ καὶ ὈΨῈΣ, Σ. (hier). Τὸ διὰ τοῦ ο φανερόνει τὴν γένεσίν του ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ὀψὲ, τὸ ὁποῖον ἴσως οἱ Αἰολεῖς ἢ Δωριεῖς ἐπρόφεραν Ἐψὲ, ὡς ἔλεγαν καὶ Εὖσα, ἀντὶ τοῦ Οὖσα, καὶ Τεῦ ἀντὶ τοῦ Τοῦ. Ἡ προσθήκη τοῦ σ, εἶναι

χυδαϊσμὸς, ὡς λέγουν καὶ Τότες, ἀντὶ τοῦ Τότε, καὶ Ποτὲς, ἀντὶ τοῦ Ποτέ. Τὸ κολοβόνουν ἀκόμη τινὲς εἰς τὸ Ψὲς, κατὰ τὸ συνώνυμον Ἐχθὲς καὶ Χθὲς (hier). Τὸ Ὀψὲ (tard) ἐσήμαινε κυρίως τὸ Ὀπίσω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς συνωνύμους φράσεις, « Ὀψὲ τῆς ἑορτῆς » καὶ « Κατόπιν τῆς ἑορτῆς ». Λέγοντες Ἐψὲς, ὡς συνώνυμον τοῦ Ἐχθὲς (hier), σημαίνομεν Ὀπίσω τῆς σήμερον, ἤγουν Πρὸ τῆς σήμερον.

Τὸ παράγωγον Ἐψεσινὸς (χυδ. Ψεσινὸς), ἄγνωστον εἰς τοὺς παλαιοὺς, σημαίνει Ἐχθεσινὸς (d'hier). Ἐσώσαμεν ὅμως ἄλλο παλαιὸν παράγωγον, Ὄψιμος, Σ. καὶ Ἔψιμος, Σ. ἀλλὰ σημαῖνον ὅ,τι καὶ εἰς ἐκείνους, τὸν μετὰ τὸν συνήθη φυσικὸν χρόνον ὡριμαζόμενον καρπὸν (tardif), ὡς τὸ ἐναντίον του, τὸ Πρώϊμος, Σ. τὸν πρὸ τοῦ συνήθους (hâtif, précoce).

Z.

ΖἈ, Σ. Ζᾶ, Δ. οὕτως ὀνομάζουν πολλοὶ τὰ ζῶα (animaux, bêtes), οἷον,

Λαφόπολα καὶ ἄλλα Ζᾶ ἐκεῖσαν μαζομένα

(Δουκάγγ. σελ. 959). Κατὰ συναίρεσιν (Ζᾶ, ἀπὸ τὸ Ζῶα) ὄχι παράξενον, ἐπειδὴ καὶ οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Σῶα καὶ Σᾶ (sains, entiers), τὰ σήμερον λεγόμενα Σωςὰ, Σ.

Τὸ ἑνικὸν, Ζῶ, Σ. Γρ. Ζῶν, κατὰ τὸ τῶν παλαιῶν Σῶον καὶ Σῶν, ἢ μᾶλλον Ζὼν ἀπὸ τὸ Ζοὸν, κατὰ τὸ Ζὼς τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιαδ. έ, 887) ἀντὶ τοῦ Ζοὸς (vivant).

Αὐτὸ τὸ Ζῶον (animal) εἶναι ἀπὸ τὸ Ζωὸν (animé), μὲ μετάθεσιν τοῦ τόνου, διὰ τὴν ἀπὸ ἐπίθετον εἰς οὐσιαςικὸν μετάβασιν.

ΖΑΒὈΣ, Σ. μὲ ἐξήγησιν pazzo (fou) καὶ grossolano

(grossier, rustre). Ὁ δὲ Δ. ἐξηγεῖ τὸ Ζαβὸς, curvus, uncus (courbé, crochu).

Ἴσως ἀπὸ τὸ Σαβὸς, κατὰ τροπὴν συνήθη τοῦ σ εἰς ζ. Σαβοὺς, ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τοὺς βακχεύοντας, καὶ ἀκολούθως τοὺς τρελοὺς, κατὰ τὸν Φώτιον· « Σαβοὺς καὶ Σαβὰς καὶ Σα» βαζίους, τοὺς βακχεύοντας τῷ Σαβαζίῳ· τὸ γὰρ Σαβάζειν, » τῷ θεῷ τοῦτο (γρ. τούτῳ). Ὑπὸ δέ τινων ὁ Διόνυσος Σαβὸς » καλεῖται ». Καὶ πάλιν « Παραισαβάζειν, ΠΑΡΑΜΑΊΝΕ» ΣΘΑΙ, ἀπὸ τοῦ Σαβοῦ· τοὺς γὰρ παρὰ τῷ Σαβαζίῳ βακ»χεύοντας, καλοῦσι Σαβοὺς, καὶ τὸ Βακχεύειν, Σαβάζειν ».

ΖΆΛΗ. Ζ. Κεφαλοτρέχουσα.

ΖΑΜΠΈΤΙ. Ζ. Γάλαιον.

ΖΑΡΒΌΣ. Ζ. Ζερβός.

ΖΑΡΟΒΟΤΆΝΗ. Ζ. Χανί.

ΖΑΡΟΎΠΙΟΝ, Δ. καὶ φέρει ἐξήγησιν ἀπὸ βαρβάρους ἑρμηνείας »· Ἀγυιὰς, ἄμφοδα, δίοδα, δίστρατα, ζαρούπια, » ῥύμες ». Ἂν σώζεται πούποτε ἡ λέξις, παράγετ' ἴσως ἀπὸ τὸ Ζαρόνω (ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 213), καὶ σημαίνει τὸν Στενωπὸν (ruelle), Ἑλλ.

ΖΑΡΤΑΛΟΎΔΙ. Ζ. Βερίκοκκον.

ΖΑΤΡΊΚΙΟΝ, Δ. Οὕτως ὠνόμασεν Ἄννα ἡ Κομνηνὴ τὸ Ἰνδικὸν παιγνίδιον (jeu des échecs), καὶ οὕτω συγχωρεῖται νὰ τὸ ὀνομάζωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἡ λέξις παρεπλάσθη ἀπὸ τὸ Περσικὸν Σαχτρὰτς (ἤγουν Βασιλικὸν παίγνιον). Ὁ Σ. τὸ ὀνομάζει ἀρσ. πληθ. Ταρόκοι, ὄνομα ἄγνωστον εἰς ἐμέ.

ΖΑΦΉΡΗ. Ζ. Σαφείρι.

* ΖΑΧΑΡΟΚΟΥΔΑΛΟΥΡΑ, οὐσ. πληθ. Ζ. Μαντζούνι.

ΖΈΜΑΤΑ, Δ. τὰ φυσικὰ θερμὰ νερὰ (eaux thermales).

ΖΕΜΑΤΊΖΩ, Σ. Δ. καίω μὲ βραςὸν νερόν. 2) Περιχύνω μὲ ζεςὸν νερὸν (échauder).

Ἡ μετοχὴ Ζεματισμένος, παρὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ῥήματος σημασίαν, σημαίνει μεταφορικῶς καὶ τὸν ἐκπληγμένον δι' ἔλεγχον ἀπροσδόκητον (confondu, humilié, terrassé).

ΖΕΜΠΊΛΙ. Ζ. Σπόρτα.

ΖΈΝΝΩ, Δ. Ζέω, Ζεννύω, ἢ Ζέννυμι, Ἑλλ. Βράζω (bouillonner), γράφεται καὶ Ζένω, ὡς ἀπὸ τὸ Δέω, Δένω.

ΖΕΡΒΌΣ, Σ. Δ. καὶ Ζαρδὸς, Δ. Γράφεται καὶ Ζερμπὸς, Δ. Ἀριςερὸς, Εὐώνυμος, Ἑλλ. (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 141).

ΖΈΣΗ, Δ. ὀρθότερον Ζέσις, Σ. (ardeur, ferveur). Ἡ διὰ τοῦ η γραφὴ ἐγεννήθη ἀναγκαςῶς ἀπὸ τὴν βάρδαρον γενικὴν Ζέσης, ὡς καὶ ἡ Πίςη (πίςις) ἀπὸ τὴν γενικ. Πίςης.

ΖΈΣΤΑ καὶ ΖΈΣΤΗ, Σ. Δ. τὸ πρῶτον εἶναι λείψανον Δωρισμοῦ. Τὸ Ζέςη (chaleur) ἔγινεν ἀπὸ τὸ ὀξύτονον ἐπίθετον Ζεςὴ (chaude), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ μὲ τὴν μετάθεσιν τοῦ τόνου ἐμετάδαλλαν τὰ ἐπίθετα εἰς οὐσιαςικὰ, καὶ τοῦτα πάλιν εἰς ἐκεῖνα. Τοιοῦτον εἶναι καὶ πάλαι καὶ σήμερον τὸ συνώνυμον Θέρμη (fièvre) οὐσ. καὶ Θερμὴ (chaude) ἐπίθ. Τοιοῦτον ἀκόμη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ ἐναντίον Ψύχρα, Ψύχος, Ἑλλ. (froid), καὶ Ψυχρὰ (froide).

* ΖΕΣΤΆΖΩ. Ζ. Ζεςαίνω.

ΖΕΣΤΑΊΝΩ, Σ. Δ. Ζεςένω Δ. (chauffer). Γράφε Ζεςάνω, ἢ Ζεςάζω, ὡς τὸ διδάσκουν τὰ ῥηματικὰ Ζέςαμα καὶ Ζέςασμα, Σ. (l'action de chauffer).

ΖΕΣΤΑΣΤΉΡΙ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. Θερμάςρα, θηλ. Τρ. Αἴθρανος Ἑλλ. Ποδαρούλιον (chaufferette), κατὰ τοὺς Γραικορ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐςάθιος (Ὀδυσσ. η', σελ. 1571) « Πολλῶν δὲ » παραγομένων ἐκ τοῦ Αἴθειν, παραδέδοται ἀπ' αὐτοῦ καὶ

» ἡ παρὰ τῷ Σουίδα Αἴθρακος (γρ. Αἴθρανος) ἢ καὶ Ἀν-
» δράχλη, ὡς ἐκεῖνος λέγει. Δηλοῖ δὲ τὸ ἰδιωτικῶς γυναικεῖον
» Ποδαρούλιον ». Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Σουΐδας· « Αἴθρανος
» τὸ γυναικεῖον ὑποπόδιον, ἐν ᾧ ὡς δι' ὀπῆς αὐτῶν (ἴσ. ἐν ᾧ
» δι' ὀπῆς αὐτοῦ) θερμαίνονται τοῖς κάρβωσιν », χωρὶς νὰ φανερόνῃ τὸ γένος, τὸ ὁποῖον ὁ Εὐστάθιος ἔπλασε θηλυκὸν (ἡ αἴθρανος). Ἀλλοῦ δὲ λέγει ὁ αὐτὸς Σουΐδας· « Ἀνδράχλη,
» διὰ τοῦ λ, ἑνικῶς, ἀντὶ τοῦ Αἴθρανος κ. τ. λ. ». Τὸ Ἀνδράχλη διὰ τοῦ λ (εἰς διάκρισιν δηλαδὴ τοῦ φυτοῦ τῆς Ἀνδράχνης) μὲ φαίνεται ὕποπτον. Ἴσως ἦτον Ἀνθράχλη, διὰ τοῦ θ, ἀπὸ τὸ Ἄνθραξ καὶ τὸ Χλιαίνω. Ὅπως ἂν ἦναι, συγχωρεῖται ἀντὶ τοῦ βαρβαροφώνου Ζεστήριον, καὶ τοῦ κακοσήμου Ποδαρούλιον, νὰ τὸνομάζωμεν Θερμάστρα ἢ Ζεστήριον Ζ. Τανός.

* ΖΕΣΤΗΡΙΟΝ. Ζ. Ζεστήρι.

ΖΕΣΤΟΚΟΠΗΜΑ. Ζ. Ζεστοκοπῶ.

* ΖΕΣΤΟΚΟΠΩ, Θάλπω, Ἑλλ. (fomenter, bassiner). Λείπει εἰς τὸν Δ. ἡ λέξις· ὁ δὲ Σ. μόνον τὸ ῥηματικὸν Ζεστοκόπημα (fomentation) ἐσημείωσεν.

Ἀπὸ τὸ Ζεστὸς καὶ Κόπος, κατὰ τὰ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 96-97) σημειωθέντα παρόμοια σύνθετα. Ἴδε καὶ Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. ογ'.

* ΖΕΣΤΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Ζ. Ζεστός.

ΖΕΣΤΟΣ, Σ. Δ. Λέξις τοῦ παρακμ. ἑλληνισμ. ἀντὶ τοῦ θερμὸς, Ἑλλ. (chaud). « Ζεστὰ ὕδατα » ὀνομάζει ὁ Στράβων (XII, σελ. 578) τὰ Ζέματα (Ζ. Ζέματα), καὶ « Ζεστῆς » ψάμμου » Διογένης ὁ Λαέρτιος (VI, 23).

Ζεστὸν, ἐπίθ. οὐδέτ. (chaud), καὶ Ζεστὸν, οὐσ. οὐδέτ. συνώνυμον τοῦ Λουτρὸν (bain), οἷον, Ἀπὸ τὸ

ζεςὸν ἔρχομαι. Κατὰ τὸν Γαληνὸν (περὶ συνθ. φαρμάκ. τῶν κατὰ τόπ.), Ζεςὸν ὠνόμαζεν ὁ Ἀρχιγένης ἐκεῖνο τοῦ Λουτροῦ τὸ μέρος, ἢ τὸν τόπον, ὅπου ἦτο τὸ θερμὸν νερὸν (Ῥωμ. Cella caldaria ἢ Caldarium).

* ΖΕΣΤΟ͂ΤΗΣ. Ἐπειδὴ λέγομεν Θερμότης ἀπὸ τὸ Θερμὸς, συγχωρεῖται καὶ τὸ Ζεςότης (chaleur), εὑρισκόμενον καὶ εἰς τὸν Παυσανίαν (Χ, 11) ἀπὸ τὸ Ζεςός.

ΖΕΥΓΑΛΑΤΕΙΌΝ. Σ. Ζευγαλατεῖον καὶ Ζευγαλάτιον, Δ. Ζευγηλατεῖον, Ἑλλ. Λέξις ἀξία νὰ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλλ. λεξικὰ, ἐπειδὴ κατεχωρίσθη εἰς αὐτὰ τὸ Ζευγηλάτης καὶ τὸ Ζευγηλασία. Σημαίνει τόπον ἢ οἴκησιν (hameau) τοῦ Ζευγηλάτου. Ἡ φερομένη ἀπὸ τὸν Δ. μαρτυρία « Ἔκτιζαν σπήτια καὶ ζευγαλατεῖα εἰς τὰ ΠΑΡΆ-» ΠΟΛΛΑ » εἶναι σφαλμένη, ἀντὶ τοῦ ΠΑΡΑΠΌΛΙΑ, ἤγουν τὰ πλησίον τῆς πόλεως μέρη.

ΖΕΥΓΆΡΙ, Σ. Δ. Ζευγάριον Δ. (paire, couple). Ζευγάριον βοϊδίων, ὡς καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ὄρν. 582),

——— Τῶν ζευγαρίων, οἷσιν τὴν γῆν καταροῦσι.

Λέγει καὶ ὁ Φιλόςρατος (Ἡρ. XIX, σελ. 753), « τὰ γὰρ » ζευγάρια ὁρᾷς ὡς ἐκ βουλυτοῦ ἥκει ».

ΖΕΥΤΌΝ, Σ. Δ. γρ. Ζευκτὸν (chevron, soliveau) Δοκίδιον, Ἑλλ.

ΖΗΛΟΦΘΟΝΊΑ, Ζηλοτυπία, Ἑλλ. Τοῦτο μόνον (Ζηλοφθονία) ἀπὸ τὰ σύνθετα ἐσημείωσεν ὁ Σ. (envie, jalousie). Ἔχομεν ὅμως τὸ Ζηλόφθονος (envieux), καὶ ῥῆμα Ζηλοφθονῶ (envier).

* ΖΗΛΌΦΘΟΝΟΣ. * ΖΗΛΟΦΘΟΝΩ͂. Ζ. Ζηλοφθονία.

ΖΗΜΊΑ, Σ. (dam, dommage, préjudice, perte)

οἷον Ἔλαβα ζημίας (ἀντὶ τοῦ ἔπαθα ζημίας). Ὁ Φώτιος λέγει, « Ζημίαν λαβεῖν, ἀντὶ τοῦ Ζημιωθῆναι· οὕτως Σοφο-» κλῆς ». Μοῦ ἔκαμε ζημίαν, ἤγουν, Μοῦ ἐπροξένησε ζημίαν, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Πλοῦτ. 1125),

Οὔκουν δικαίως, ὅστις ἐποίεις ζημίαν.

* ΖΗΤΕΊΑ, ἡ πρᾶξις τοῦ ψωμοζητοῦντος. Ἀπὸ τὸ Ζητεύω, τὸ ψωμοζητῶ (mendier), εὑρισκόμενον εἰς τὸν Ἡσίοδον (Ἔργ. καὶ ἡμ. 399),

Μήποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων,
Ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας, οἱ δ' ἀμελῶσιν.

* ΖΗΤΕΎΩ. Ζ. Ζητεία.

ΖΗ͂ΤΗ, Σ. Ζητιὰ (γρ. Ζητία, ἡ Ζητεία) Σ. Ἔρανος, Ἑλλ. (quête). 2) Ζήτησις ἐλεημοσύνης (demande d'aumône).

Τὸ Ζήτη δὲν εἶναι πλὴν διάφορος τύπος τοῦ Ζήτησις, κατὰ τὰ παλαιὰ, Αὔξη καὶ Αὔξησις, Μάθη καὶ Μάθησις, Πάθη καὶ Πάθησις.

ΖΗΤΙΆΝΟΣ, Σ. ψωμοζήτης (mendiant), Ἐπαίτης, καὶ Πτωχὸς, Ἑλλ.

* ΖΙΓΓΊΒΕΡΙΣ, θηλ. οὐσ. (gingembre), οὕτω τὴν ὀνομάζει ὁ Διοσκορίδης (II, 197), Ζιγγίβερ, οὐδέτ. Δ.

ΖΊΝΑ, Σ. μὲ ἐξήγησιν, Μυία, ἥτις κρύπτεται εἰς τὰ ῥόδα. Εἰς τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφ. 763) τὸ

Λινόδετον ὥσπερ μηλολόνθην τοῦ ποδὸς,

οἱ σχολιασταὶ ἐξηγοῦν τὴν Μηλολόνθην (hanneton) « Χρυσοκάνθαρον, Ζίναν ».

ΖΙΝΊΧΙΟΝ, Ζηνίχιον, Ζηνίχιν Δ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ, Λωρίου

(courroie), ὡς καὶ ὁ Σουΐδας, « Ζινίχιον, τὸ Λωρίον τοῦ « ὑποδήματος », καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 738) « Σφαιρωτὴρ » σανδαλίου, ζινίχιον, οἷον τὸ λωρίον τοῦ ὑποδήματος ».

Ζινίχιον ὅμως ὀνομάζομεν σήμερον τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ, Αὐχὴν Ἑλλ. Γερμανιςὶ δὲ genick (chignon, nuque), Ἰνίον Ἑλλ. Καὶ τοῦτο σημαίνει καὶ εἰς τὴν ἑξῆς μαρτυρίαν τοῦ Δ. « Ἀπὸ τὸν τράχηλόν της... ἀπὸ τὸ ζηνίχιν » καὶ λαιμόν της ».

Ὁ Σ. τὸ γράφει, Τζινίχι, Ντζινίχι, μὲ συνώνυμον Κουτούνι καὶ Κούτικας, Ἰνίον Ἑλλ. (ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 61). Τὸ δὲ πληθυντικὸν, (διὰ τοῦ κ) Τ ζ ι ν ί κ ι α, ἐξηγεῖ calzette di coio.

ΖΙΦΩ, Σ. Δ. μὲ συνώνυμον Στραγγίζω, Σ. (exprimer) Ἐκθλίβω, Ἑλλ.

Ἴσως ἀπὸ τὸ Σ τ ύ φ ω, τὸ ὁποῖον συνωνυμεῖ μὲ τὸ Σ τ ρ α γ-γίζω, ἤγουν ςρέφω (tordre) τὶ ὑγρασμένον, διὰ νὰ τοῦ ἐκθλίψω τὴν ὑγρασίαν, νὰ τὸ ξηράνω (essuyer, torcher). Ἴσως ὅμως καὶ ἀπὸ παλαιὸν ἄχρηςον ῥῆμα Σίφω (ὅθεν καὶ ὁ Σίφων καὶ τὸ Σιφωνίζω) τοῦ ὁποίου τὸν περισπώμενον τύπον Σ ι φ ῶ καὶ Σ ι φ ῶ μ α ι, ἐφύλαξεν ὁ Ἡσύχιος (Ζ. Σιφουνίζω). Ἡ τροπὴ τοῦ σ εἰς τὸ ζ εἶναι συνήθης (Ἄτακτ. I, σελ. 223).

* ΖΟΛΟΤΑ (Zolota) οὐσ. θηλ. ὄνομα νομίσματος ἀργυροῦ ἰσοτίμου μὲ τρία τεταρτημόρια τοῦ λεγομένου Γροσίου (piastre). Ἴσ. ἀπὸ τὸ Zloto τοῦ σημαίνοντος χρυσίον εἰς τῶν Πολονῶν τὴν γλῶσσαν (Ἴδ. τὸ Γερμανικ. Λεξικ. τοῦ Adelung, λέξ. Gold).

ΖΟΜΠΟΣ, μὲ συνώνυμον Καμπούρης Σ. Καμπύλος, καὶ Γυρὸς, Ἑλλ. (Ἄτακτ. II, σελ. 100). Ἀπὸ τὸ Ρωμ. Gibbus, ὅθεν καὶ τῶν Ἰταλῶν τὸ gobbo (bossu).

ΖΟΡΑΦΙΣ, οὐσ. ἀρσ. Δ. Καμηλοπάρδαλις Ἑλλ. (girafe).

ΖΟΣΗ, Δ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Ὀσφὺς, Ἑλλ. εἶναι λοιπὸν Ζῶσις (χυδ. Ζώση καὶ Ζόση), ἤγουν τὸ μέρος τοῦ σώματος, ὅπου συνήθως τυλίσσεται ἡ ζώνη.

Καλὴ λέξις τὸ Ζῶσις, καὶ συνώνυμος τοῦ Ζώνη, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἐσήμαιναν, ὄχι μόνον, τὴν συνήθως καὶ κυρίως λεγομένην Ζώνην (ceinture), ἀλλὰ καὶ τὴν Ὀσφὺν (lombes)· « Ζώνη (λέγει ὁ Ἡσύχιος) ὁ ὑπὸ τὴν γαστέρα » τόπος· καὶ ὁ τόπος ὃν Ζωννύμεθα κ. τ. λ. » Ὠνομάζετο καὶ Διαζωστὴρ, καὶ Διάζωμα ἢ Διάζωσμα, Ἑλλ.

ΖΟΥΓΚΛΟΣ, μὲ συνώνυμον Μισερὸς, Σ. (estropié) Ζουγλὸς, Δ. μὲ ἐξήγησιν mutilus, mancus (mutilé). Πηρὸς, Ἀνάπηρος, Ἑλλ. Ζ. Ἡμισερός.

ΖΟΥΛΑΠΙΟΝ, ἢ ΖΟΥΛΑΒΙΟΝ, Δ. ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἰατροὶ τὸ καὶ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον julep, σύνθεσιν ἰατρικὴν ὑγρὰν, μὲ σάκχαρον καὶ χυλοὺς καρπῶν. Λέξις Ἀραβικὴ, Τζιουλὰβ (Giulab), σημαίνουσα τὸ Διὰ ῥόδων πόμα.

ΖΟΥΜΕΡΟΣ, Σ. Δ. Ἔγχυλος, Ἑλλ. (succulent). Ἀπὸ τὸ Ζωμηρὸς ἢ Ζωμυρὸς, λέξιν Ἑλλ. ἂν καὶ λείπουσαν εἰς τὰ Ἑλλ. Λεξικά.

ΖΟΥΜΙΑ, οὐσ. θηλ. Σ. τὸ ἐξηγεῖ sucogita. Ἀπὸ τὸ Ζωμεία, ἄχρηστον ῥηματικὸν τοῦ χρηστοῦ Ζωμεύω. Ἑλλ.

*ΖΟΥΜΠΡΟΥΤΙ. Ζ. Σμαράγδι.

ΖΥΓΑ, Σ. Ἄρτια Ἑλλ. (en nombre pair), Παίζω ζυγὰ ἢ μονὰ (jouer à pair ou non) Ἀρτιάζω, Ἑλλ. Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλοῦτ. 817), φέρει παράδειγμα ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του γλῶσσαν, « Ζυγὰ ἢ ἄζυγα ».

ΖΥΓΑΡΙΑΖΩ. Ζ. Ζυγιάζω.

ΖΥΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ, Σ. Οἱ Τοῦρκοι τὰ ὀνομάζουν

Σουτερεζὶ, ἤγουν Ὑδροζύγιον ἢ Ὑδροςάσιον, τοῦ ὁποίου ἡ κατὰ πλάτος περιγραφὴ εὑρίσκεται εἰς τὸ μηνιαῖον σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον, *Revue Encyclopédique* (Ann. 1819, tom. IV, pag. 26). Πιθανὸν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ ἢ ἀνάλογον τὶ μὲ τὸν ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὠνομασμένον Κάςελλον (château d'eau). Ὁ Ἡσύχιος φέρει: « Κάςελλος, ὄνομα τόπου, ἄνω φέροντος καὶ κάτω φέροντος καὶ μερίζοντος τὸ ὕδωρ », ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Castellum, ἐξηγούμενον εἰς τὸ Λατιν. Γλωσσάρ. τοῦ Δ: Castellum vel Castellus, receptaculum quod aquam publicam suscipit, quæ ducitur ad aliquod prædium irrigandum.

ΖΥΓΙΑΖΩ, Σ. Δ. Ζυγαριάζω, Σ. Κατὰ τὸν Σ. τὸ πρῶτον σημαίνει, Ζυγίζω μὲ τὸ λεγόμενον Καντάριον (romaine), τὸ δεύτερον (Ζυγαριάζω), μὲ τὴν ὀνομαζομένην Ζυγαρίαν (balance).

* ΖΥΓΟΛΩΡΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. λέξις Γραικορ. (Ἴδε Σχολιαστ. Αἰσχύλ. Περσ. 189), σύνθετος ἀπὸ τὸ Ζυγὸς (joug), καὶ τὸ Ῥωμ. lorum (courroie), δεσμὸς τοῦ ζώου εἰς τὸν ζυγόν. Λέπαδνον, Ἑλλ. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Λέπαδνα, ἱμάντες πλατεῖς, οἷς ἀναδέονται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν ».

* ΖΥΓΟΝΩ. Ἀπὸ τὸ Ζυγόω Ἑλλ. Κυρίως σημαίνει ὑποβάλλω εἰς ζυγὸν, συνδένω δύο κτήνη εἰς ἕνα ζυγὸν (accoupler, atteler). 2) Μεταφορ. ἑνόνω, πλησιάζω τὶ πρὸς ἄλλο, ὡς τῶν Γάλλων τὸ joindre (ἀπὸ τὸ Ῥωμ. jungo ἢ jugo ζευγνύω). 3) Ἀμεταβ. ἑνόνομαι, συναρμόζομαι, οἷον Τὰ παράθυρα δὲν ζυγόνουν καλὰ, ἢ ὡς λέγομεν ἀκόμη καὶ Δὲν φιλιάζουν (joindre)· ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ Ζύγωθρον ἢ Ζύγωτρον Ἑλλ. (verrou), τὸ ἐπιτήδειον εἰς

τὴν ζύγωσιν σκευάριον, λέξιν χρήσιμον καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν. 4) Πλησιάζω, φθάνω, (joindre, atteindre, attraper), οἷον, Μὴ μὲ ζυγόνῃς, Τὸν ἐζύγωσα, διὰ νὰ τὸν λαλήσω, Δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν ζυγώσω. « Ζυγώσω, δαμάσω, κλείσω, καθέξω » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ζ. Πλακόνω.

ΖΥΓΟΠΛΑΣΤΗΣ, Δ. ὁ μεταχειριζόμενος ψευδῆ ζύγια (qui se sert de faux poids).

ΖΥΓΟΣΤΑΤΗΣ, Δ. ὁ ζυγιστὴς, καὶ ἐξαιρέτως ὁ δημόσιος (peseur).

* ΖΥΓΩΘΡΟΝ. Ζ. Ζυγόνω.

ΖΩΗ. Ἐπὶ ζωῆς μου, σου, του (ma, ta, sa vie durant), Διὰ βίου Ἑλλ. Τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, καὶ ἐλλειπτ. Τὰ πρὸς ζωήν· Ζωάρκια Ἑλλ. « Δώσω σοι τὰ » πρὸς ζωήν σου » εἶπαν οἱ Ἑβδ. (Κριτ. ιζ', 10). Ζωὴ στενοχωρημένη, ἡ μὴ ἔχουσα ἀρκετοὺς πόρους (vie malaisée). Ζωὴ κριμένη, ἡ πόνους καὶ θορύβους ἔχουσα, (vie agitée). Ἀπὸ τὸν θηλ. παρακείμ. Κεκριμένη, Ἑλλ. μεταφορ. ἀπὸ τοὺς κρινομένους εἰς δικαστήρια, οἷον (Ἀπολλών. ἐν Τύρ.)

Ἄλλον οὐδὲν μ' ἀπόμεινε παρὰ ζωὴ κριμένη.

ΖΩΝΤΟΠΙΑΝΩ, ΓΓ. ἤγουν Ζῶντα πιάνω (faire prisonnier), Ζωγρῶ καὶ Αἰχμαλωτίζω Ἑλλ.

ΖΩΝΩ, Σ. (ceindre). Τὸ μέσ. Ζώνομαι ζώνην, καὶ μεταφορ. Ζώνομαι σπαθίον (s'armer d'une épée), Ζώννυμαι ἢ Περιζώννυμαι ξίφος, Ἑλλ. « Τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ » ὅπλα ἐκάλουν ἄρα οἱ παλαιοὶ Ζώσασθαι » (Παυσαν. IX, 17). Εἶπαν καὶ οἱ Ἑβδ. (Ψαλμ. με', 3) « Περίζωσαι τὴν » ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατέ ».

ΖΩΟΤΡΟΦΗ, Σ. Δ. Ζωοτροφία Σ. Λέγεται καὶ πληθ. οὐδετ. Τὰ Ζωοτρόφια (vivres, provisions de bouche, pension alimentaire).

ΖΩΣΙΣ. Ζ. Ζόση.

ΖΩΫΦΙΟΝ, ΓΓ. μικρότατον ζῶον (animalcule).

Η.

ΗΔΥΠΑΘΑΙΝΩ, ΓΓ. Ἡδυπαθῶ Ἑλλ. τρυφῶ, καὶ Ἡδυπάθεια, κοιν. καὶ Ἑλλ. ἡ τρυφή.

* ΗΔΥΣΜΑΤΑ (χυδ. Δίσματα Σ.) Ἀρτύματα Ἑλλ. καὶ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς, Ἡδύσματα (assaisonnemens). Καὶ ἐξαιρέτως τὰ εἴδη (épices). Ζ. Εἶδος. Διόρθονε ἐμπαρόδῳ καὶ τὸν Φώτιον. « Ἡδύσματα, ΒΡΩΜΑΤΑ, ἡ ΕΥΟΣΜΙΑ » γράφων, ΑΡΩΜΑΤΑ, ΕΥΟΣΜΙΑ, (ἡ ΕΫΟΣΜΑ).

ΗΕΡΑΝΕΟΣ. Ζ. Γαλανός.

ΗΘΟΣ, Δ. ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου, καθόσον σημαίνει τὴν παροῦσαν τῆς ψυχῆς διάθεσιν (air), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὸν Δ. παραδείγματα :

Σκληρὰ τοῦ ἀπεκρίθηκε μ' ἀγριομένον ἦθος,

καὶ πάλιν,

Ἐκεῖ μὲ ἦθος ταπεινὸν, καὶ ὡς πτωχὸς στρατιώτης.

ΗΛΙΑΖΟΜΑΙ, Σ. Θερμαίνομαι εἰς τὸν ἥλιον (se tenir ἢ se chauffer au soleil) Ἡλιοῦμαι καὶ Ἡλιάζομαι Ἑλλ.

ΗΛΙΑΚΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Δ. Ἡλιακὸς, ἀρσ. Σ. τῆς στέγης τὸ ἐξέχον καὶ ἀνοικτὸν μέρος, τὸ φωτιζόμενον ἀπὸ τὸν ἥλιον (balcon). Λέγεται καὶ ΗΛΙΑΣΤΗΡΙΟΝ, Δ. καὶ ΗΛΙΑΣΤΡΑ, θηλ. Σ. Ἡλιαστήριον, Ἑλλ.

ΗΛΙΟΚΑΥΜΕΝΟΣ Σ. μαυρισμένος ἀπὸ τὸν ἥλιον (hâlé),

Ἡλιοκαής, Ἑλλ. Ὁ Στέφανος παράγει τὸ hâlé ἀπὸ τὸ Ἥλιος (Δωρικ. Ἅλιος). Ἄλλοι τὸ νομίζουν παράγωγον τοῦ Ἀλέα (chaleur du soleil).

ἩΛΙΌΡΑΤΟΣ, Δ. λαμπρὸς ὡς ὁ ἥλιος, ὡραῖος, εὔμορφος (brillant de beauté), Ἡλιοειδής, Ἡλιόμορφος, Ἡλιοφανής, ἡ Ἡλιῶν, Ἑλλ. οἷον, (Ἀνακρ. 29),

Λιπαρὰς κόμας ποίησον,
Τὰ μὲν ἔνδοθεν, μελαίνας,
Τὰ δ' ἐς ἄκρον, ἩΛΙΏΣΑΣ.

ἩΛΙΟΣΤΆΣΙΟΝ, Σ. Δ. ὀνομάζουν τὴν Τροπὴν ἢ Τροπὰς τοῦ ἡλίου, Ἑλλ. (solstice). Καλοκαιρινὸν ἡλιοςάσιον, Σ. (solstice d'été). Χειμωνιακὸν ἡλιοςάσιον, Σ. (solstice d'hiver).

ἩΜΈΡΑ. Ὅλη μέρα, Σ. (ἀντὶ τοῦ ὅλην ἡμέραν) καὶ Πᾶσα μέρα, Σ. (ἀντὶ τοῦ Πᾶσαν ἡμέραν). Συγχωρεῖται νὰ γράφωμεν καὶ ἐπιῤῥηματικῶς, Ὁλημέρᾳ καὶ Πασημέρᾳ (tous les jours).

Καλὴν ἡμέραν (χυδ. Κάλημέρα, Σ.) Καλὴν ἑσπέραν (χυδ. Καλησπέρα, Σ.). Ζ. Ἑσπέρα.

ἩΜΈΡΑΙ, πληθ. καὶ ἐλλειπτ. τοῦ πολλαί, οἷον Εἶναι ἡμέραι ἀποῦ δὲν τὸν ἴδα, καὶ Ἔχω ἡμέρας νὰ τὸν ἴδω. Ὁμοίως οἱ Ἑϐδ. (Γενεσ. μ', 4) εἶπαν « Ἦσαν δὲ ἡμέρας » ἐν τῇ φυλακῇ » συμφώνως μὲ τὸ Ἑϐραϊκόν.

* ἩΜΕΡΟΚΌΜΑΡΑ. Ζ. Φράουλε.

ἩΜΙΣΕΙΑΣΤΉΣ. Ζ. Ἀναςάτης.

ἩΜΙΣΕΡῸΣ ἢ ἩΜΙΣΥΡΌΣ. Ἀπὸ τὸ Ἥμισυς (συγκομμένον εἰς τὸ χυδ. Μισερός, Σ.). Σημαίνει σήμερον τὸ Πηρὸς ἢ Ἀνάπηρος, Ἑλλ. τῶν παλαιῶν, ἤγουν βλαμμένος μέρος τι τοῦ

σώματος. (estropié, mutilé), καὶ ἐξαιρέτως τὰ χέρια ἢ τὰ ποδάρια. Ζ. Ζουγκλός.

ΗΜΠΟΡΩ. Ζ. Ἐμπορῶ.

ἩΞΕΥΡΩ (γρ. Ἐξεύρω) Σ. Δ. Τὸ Ἐξεύρω τὴν ἀρχὴν ἐσήμαινεν ὅ,τι σημαίνει καὶ τὸ Ἐξευρίσκω (trouver, inventer). Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅ,τι τὶς εὑρίσκει, πρότερον ἀγνοούμενον, τὸ μανθάνει (apprendre), καὶ τὸ γνωρίζει (connaître), ἐκ τούτου, καὶ τὸ Ἐξεύρω ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Ἑλλ. Οἶδα (savoir). Εἰς τοῦ Λουκιανοῦ (Φιλόπατρ. § 9) τὸ « Ἐθέλω γὰρ » παρὰ σοῦ εἰδέναι, ὡς ἐξευρημένου τὰ τοιαῦτα κ. τ. λ. » συγχέονται αἱ δύο αὗται σημασίαι· διότι ἐμπορεῖ νὰ μεταφρασθῇ, Θέλω νὰ τὸ μάθω ἀπὸ σὲ, ὡς ἄνθρωπον ὅστις ἐξεύρεις τὰ τοιαῦτα. Λέγει καὶ ὁ Λυσίας (Κατὰ Ἀλκιβιάδ. τόμ. I, σελ. 420 Auger)· « Θαυμάζουσιν ὅπως πόθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ τούτων ἁμαρτήματα », ἤγουν, Θαυμάζουν πόθεν ἐξεύρω (ἢ πόθεν ἔμαθα) μὲ τόσην ἀκρίβειαν τὰς κακίας των.

* ἩΠΑΤΑ, μόνον τοῦτο τὸ πληθ. τοῦ Ἧπαρ Ἑλλ. (foie) σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, σημαῖνον δύναμιν (force), ἢ προθυμίαν (courage), οἷον, Δὲν ἔχω ἥπατα, Μοῦ ἔκοψε τὰ ἥπατα, Ἐκόπησαν τὰ ἥπατά μου (être découragé).

Κατὰ τοὺς παλαιοὺς, τὸ Ἧπαρ (foie) ἐνομίζετο τόπος τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς. Τὸ Ἑβραϊκὸν כָּבֵד (Καβέδ) σημαίνει καὶ τὸ Ἧπαρ, καὶ ὅ,τι εἶναι βαρὺ, μέγα, πολυπληθὲς, καὶ ἀκολούθως ἰσχυρὸν ἢ δυνατόν· ὅθεν καὶ τῶν Τούρκων τὸ Καυβέτ (force). Οἱ Ἑβδ. (Γενεσ. μθ', 6), ἢ πλανηθέντες ἀπὸ διάφορον γραφὴν τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου, ἢ καὶ κρίναντες εὐλογώτερον, λέγουν « Ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ

» ἐρείσαι ΤΑ ΗΠΑΤΑ ΜΟΥ », τὸ ὁποῖον ἄλλοι μεταφρασαὶ ἡρμήνευσαν ὀρθότερον, Η ΔΟΞΑ ΜΟΥ.

Εἰς τὰ ἡπατικὰ πάθη, ὁποῖος εἶναι ὁ λεγόμενος Ἴκτερος (jaunisse), ἓν ἀπὸ τὰ χαρακτηριςικὰ συμπτώματα παρατηρεῖται ἡ ἀτονία τοῦ σώματος, καὶ ἐξαιρέτως τῶν ποδῶν, ὡς λέγει ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ νούσ. II, 35-36, σελ. 62 Lind) « Ἀσθενείη καὶ ἀκρησίη τοῦ σώματος... καὶ εἰς τὴν ὀσφὺν » βάρος ἐμπίπτει καὶ εἰς τὰ σκέλεα » καὶ πάλιν Περὶ τῶν ἐντ. παθ. 36, σελ. 244) « Οὗτος πρόθυμός ἐςι πρὸς τὸ πο» ρεύεσθαι καὶ φοιτῆν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀσθενείης αὐτοῦ τὰ σκέ» λεα ὑποφέρεται ».

Ἐπαρατηρήθη καὶ ὅτι οἱ φύσει δειλοὶ ἔχουν καὶ παχύτερον τὸ ἧπαρ παρὰ τοὺς ἄλλους (Γαλην. Ἀνατομικ. ἐγχειρήσ. VI, 8, τόμ. II, σελ. 572). Τὸ Λευκηπατίας ἢ Λευχηπατίας, ἐξηγούμενον Δειλὸς ἢ Εὐήθης (imbécile), πιθανὸν ὅτι ἐσήμαινεν ἔτι καὶ τὸν ἀσθενῆ, ἀνίσχυρον, ὡς καὶ τὸ « Λευκόπυγος, ὁ ἄνανδρος » τοῦ Ἡσυχίου.

ΗΡΥΓΓΙ, Σ. Ἠρύγγιον, Ἑλλ. (Eryuge, espèce de panicaut).

ΗΣΚΑ. Ζ. Ὕσκα.

ΗΣΥΧΑΖΩ, Καταπαύω, Κατατάζω, (γρ. Κατατάσσω) Σ. (apaiser). 2) Ἡσυχάζω, οὐδετ. (rester tranquille, en repos). 3) Ἡσυχάζομαι, μέσ. (s'apaiser).

ΗΣΥΧΑΖΩ (λέξις νομικ.) Δ. Conniver.

ΗΣΥΧΑΣΙΣ. Ζ. Ἡσυχαςής.

ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ, Δ. ὁ ἀναχωρῶν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἡσυχάζων Μοναχὸς (anachorète, ermite, solitaire).

Συγχωρεῖται νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ Ἡσυχαςὴς καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Γαλλικοῦ Quiétiste, ἢ Hésychaste (αἱρετικῶν ὄνομα), ὡς καὶ τὸ Ἡσύχασις ἢ Ἡσυχασία, τοῦ Quiétisme.

ἮΧΟΣ, Σ. (son, écho). 2) Ἦχους, πληθ. Δ. εἰς τὴν Μουσικὴν ὀνομάζομεν τοὺς ὁποίους οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Τόνους (tons, modes). Ἔχομεν τέσσαρας ἐπονομαζομένους Κυρίους ἤχους (modes authentiques), καὶ τέσσαρας Πλαγίους, (modes plagaux).

ἨΧΩΔΗΣ, Σ. ὁ ἦχον ἐκβάλλων (sonore).

Θ.

ΘΑΛΑΜΟΣ, Σ. ὁ κοιτὼν τῶν νεογάμων (chambre nuptiale). Σώζεται καὶ τοῦτο, καὶ τὸ συνώνυμον, Παςὸς, Δ. ὡς εἰς τὴν Χίαν ταύτην παροιμίαν, Ὅ, τι λάβῃ ἡ νύμφη, εἰς τὸν παςὸν [τὸ λαμβάνει δηλαδὴ]. Θάλαμος, Παςὰς, αδος, καὶ Παςὸς, ου, Ἑλλ.

* ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ὀνομάζομεν τὰ ζῶα τῆς θαλάσσης, ἐξαιρέτως τὰ ὀςρακόδερμα, κογχύλια, καὶ μαλάκια, ὁποῖα τρώγομεν κατακόρως τὰς νηςίμους ἡμέρας, μὴ τολμῶντες νὰ φάγωμεν τὰ ἰδιαιτέρως ὀνομαζόμενα Ὀψάρια (poissons), ἢ τῶν πτηνῶν καὶ τετραπόδων τὰ κρέατα. Ἡ ψευδονηςεία αὕτη ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ Θαλασσονηςεία.

ΘΑΛΑΣΣΟΔΟΜΕΤΡΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Δ. Ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὅμως φέρει μαρτυρίαν τοῦ Τσέτσου,

Βχρυσολκά τε σύμπαντα καὶ θαλασσοδομέτρας,

φαίνεται ὅτι τὸ ἐπρόφεραν ἀρσ. ΘΑΛΑΣΣΟΔΟΜΕΤΡΗΣ. Τὸ ἐξηγεῖ δὲ κακὰ pyxis nautica (boussole). Θαλασσοδομέτρης ἢ Θαλασσοδόμετρον ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τὸ ἐξαρτημένον ἀπὸ τὰ πλοῖα ξυλάριον (loch), εἰς καταμέτρησιν τῆς πορείας τοῦ πλοίου.

* ΘΑΛΑΣΣΟΛΗΣΤΗΣ. Ἀπάντησα τὴν λέξιν δὲν ἐνθυμοῦ-

μαι ποῦ, ὡς σημαίνουσαν τὸν χυδ. λεγόμενον Κουρσάρον (corsaire), Πειρατὴς, Ἑλλ.

ΘΑΛΑΣΣΟΜΑΧΟΣ, Σ. ὁ ζῶν ἀπὸ θαλάσσης (pêcheur), Θαλασσουργὸς, Ἑλλ. ὡς ἔλεγαν καὶ Γεωργὸν, τὸν ζῶντα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς γῆς. Τὸ Θαλασσομάχος εἶναι κατὰ τὸν τύπον τοῦ Χερομάχος (laboureur), Χειρομάχος Ἑλλ. (Ἴδ. Πρόδρομ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 332). 2) Θαλασσομάχος, ὁ ζῶν ἀπὸ τὴν ναυτικὴν (marin, homme de mer).

ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΛΕΜΟΣ, Σ. ὁ γινόμενος εἰς τὴν θάλασσαν πλοίων πρὸς πλοῖα πόλεμος (combat naval), Ναυμαχία, Ἑλλ.

*ΘΑΜΒΑΙΝΩ. ΘΑΜΠΟΝΩ (γρ. ΘΑΜΒΟΝΩ). Ζ. Θαμπός.

ΘΑΜΠΟΣ (γρ. Θαμβὸς), Σ. ἐπίθ. ἀρσ. ὁ σκοτερὸς ἢ ζοφερὸς (obscur, obscurci, peu clair), οἷον Ὁ ἥλιος εἶναι θαμβός· Τὸ φεγγάριον εἶναι θαμβόν.

Εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ οὐδέτ. οὐσ. παροξύτ. Θάμβος, ἐσήμαινε τὸν αἰφνίδιον θαυμασμὸν καὶ τὴν ἔκπληξιν (étonnement), τὸ δὲ ἐπίθ. ἀρσ. ὀξύτ. Θαμβὸς, τὸν αἰφνιδίως ἐκπλησσόμενον, ὡς λέγει ὁ Εὐστάθιος (Ἰλιάδ. μ', σελ. 906) « Θάμβος » μὲν ἡ ἔκπληξις, Θαμβὸς δὲ, κατ' ὀξεῖαν τάσιν, ὁ ἐκπλαγείς ». Περὶ τῆς σημασίας τοῦ οὐδετέρου δὲν εἶναι ἀμφιβολία· ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπ' αὐτὸν τὸν Ὅμηρον (Ὀδυσσ. γ', 372).

———Θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας·
Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιὸς, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,

ὅπου βλέπεις καὶ τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν. Περὶ τοῦ ἐπιθέτου ἀμφιβάλλεται, ἂν εἰς τοὺς παλαιοὺς ὁ Θαμβὸς ἐσήμανε ποτὲ τὸν ἐκπληγμένον, ἢ ἂν ὁ Εὐστάθιος ἔδωκεν εἰς αὐτὸ

τὴν ὁποίαν ἡ λέξις ἔλαβε σημασίαν εἰς τοὺς χρόνους του· ὅθεν καὶ ὁ Σνεϊδέρος τὸ κατεχώρισεν εἰς τὰ διςαζόμενα τοῦ Λεξικοῦ του. Ὅπως ἂν ἦναι, σώζεται σήμερον τὸ ἐπίθετον εἰς σημασίαν τοῦ σκοτερός.

Ἐκ τούτου καὶ ῥημ. μεταβ. Θαμπόνω (γρ. Θαμβόνω) Σ. σκοτίζω, ἀμαυρίζω (obscurcir, offusquer, éblouir), ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Θαμβόω, οἷον, Ὁ ἥλιος μοῦ ἐθάμβωσε τὰ ὀμμάτια. Καὶ ἀμεταβ. Ἐθάμβωσαν τὰ ὀμμάτιά μου ἀπὸ τὸ πολὺ φῶς· ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ Θαμβέω, ἀμεταβ. σημαίνοντες τὸ Ἐκπλήττομαι (s'étonner).

Ὁ παθητ. τύπ. λαμβάνεται καὶ εἰς μέσ. διάθ. ἐπειδὴ λέγομεν, Ἐθαμβώθη καὶ Ἐθάμβωσε τὸ φῶς μου.

Ἔχομεν καὶ τύπ. ἄλλον ἀμεταβ. *Θαμβαίνω (χυδ. Θαμπαίνω) ταυτόσημον τοῦ κυριολεκτικοῦ Θαμβόνω, (Ἄτακτ. II, σελ. 151), καὶ τοῦτον ἀρχαῖον καὶ Ὁμηρικὸν (Ὕμν. εἰς Ἀφροδίτ. 84),

Ἀγχίσης δ' ὁρόων ἐφράζετο, θάμβαινέν τε,

ἤγουν Ἐξεπλήσσετο, ἐθαύμαζε.

ΘΑΝΑΤΟΥΛΗΔΑ μὲ συνών. Μαυροτήγανον, Σ. φῦμα θανατηφόρον (charbon) τοῦ νοσήματος, τοῦ λεγομένου Θανατικοῦ (peste). Παράγεται ἀπὸ παλαιὸν, ἄγνωςον ἀκόμη εἰς τους Λεξικογράφους τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ *Θανατυλλίς. Καθὼς ὠνόμαζαν ἐπιθετικῶς τὴν Ἀφροδίτην, Γενετυλλίδα (Ἀριςοφάν. Νεφ. 52), ὡς ἔφορον τῆς γενέσεως, πιθανὸν ὅτι παρόμοια ἔλεγαν καὶ Θανατυλλίδα τὴν Περσεφόνην, (Ῥωμ. Libitina), ὡς ἔφορον τοῦ θανάτου. Κατ' ἄλλους (Πλούταρχ. Νουμ. § 12), ἡ αὐτὴ Ἀφροδίτη ἦτο καὶ τῶν γενέσεων καὶ τῶν θανάτων ἔφορος· « Λιβίτιναν, ἐπίσκοπον τῶν

» περὶ τοὺς θνήσκοντας ὁσίων θεὸν οὖσαν, εἴτε Περσεφόνην,
» εἴτε μᾶλλον, ὡς οἱ λογιώτατοι Ῥωμαίων ὑπολαμβάνουσιν,
» Ἀφροδίτην, οὐ κακῶς εἰς μιᾶς δύναμιν θεοῦ τὰ περὶ τὰς
» γενέσεις καὶ τὰς τελευτὰς ἀνάπτοντες ».

ΘΑΝΗ͂, Δ. ὁ θάνατος (mort). 2) Τὸ ἐξόδιον, ὁ ἐνταφιασμὸς, Κηδεία Ἑλλ. (funérailles).

ΘΑῤῬΕΤΑ͂, ἐπίῤῥ. Σ. μὲ θάῤῥος, ἀφόβως (avec confiance, hardiment, avec assurance). 2) Μὲ οἰκειότητα (familièrement).

ΘΑῤῬΥ͂ΝΩ, ΓΓ. Κοιν. καὶ Ἑλλ. (encourager).

* ΘΕΑΤΡΙ͂ΖΩ, δημοσιεύω καταφρονητικῶς τὰς πράξεις τινός. Συνώνυμον τοῦ Στηλιτεύω. Δ. Ἑλλ. καὶ κοιν. Τὸ παθ. εἰς τὸν Ἀπόστολον (Πρὸς Ἑβρ. ί, 33) « Ὀνειδισμοῖς καὶ » θλίψεσι θεατριζόμενοι ».

* ΘΕΗ͂ΛΑΤΟΣ, Ζ. Θεοήλατος.

ΘΕΙΑ͂ΦΙ, Σ. Δ. Τιάφι, Σ. Δ. Θεάφιν, Δ. Τεάφιν, καὶ Ἀπῦρι, Δ. Διάφι, Σ. Θεῖον Ἑλλ. (soufre). Τούτου τὸ ὑποκορ. Θειάφιον (ὡς ἀπὸ τὸ Ξυρὸν, τὸ Ξυράφιον) ἔγινε Θειάφιν, καὶ Θειάφι. Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Θεάφιον μονοφθόγγως, καὶ ὁ Θέαφος ἀρσ. Εἰς τὸν Δ. εὑρίσκεται καὶ θηλυκ. Ἡ Θέαφος.

Θεῖον (ἢ κατὰ τὸν Ὅμηρον, Θέειον) ὠνομάσθη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, διά τινα ἀναφορὰν πρὸς τοῦ κεραυνοῦ τὸ πῦρ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ποιητοῦ (Ἰλιάδ. θ', 133 καὶ 135) τὸ

Βροντήσας ἄρα δεινὸν, ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνὸν,
Δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο.

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο δεισιδαιμόνως εἰς τοὺς καθαρμούς. Ὁ Ὀδυσσεὺς, μετὰ τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, ζητεῖ Θειάφιον, νὰ θειαφίσῃ (soufrer) τὸν οἶκόν του (Ὀδυσσ. χ', 481),

Οἶσε θέειον, γρηῦ, κακῶν ἄκος, οἶσε δέ μοι πῦρ,
Ὄφρα θεειώσω μέγαρον. ———————

Πολλάκις μετὰ τὸ κάπνισμα τοῦ Θειαφίου, ἡγίαζαν ἀκόμη τὸν οἶκον ῥαίνοντες μὲ νερὸν ἁλατισμένον (Θεοκρ. XXIV, 94),

——— Καθαρῷ δὲ πυρώσατε δῶμα θεείῳ
Πρᾶτον· ἔπειτα δ' ἄλεσσι μεμιγμένον, ὡς νενόμισται,
Θαλλῷ ἐπιῤῥαίνειν ἐστεμμένον ἀβλαβὲς ὕδωρ.

Θεῖον ἄπυρον (soufre natif) ὠνόμαζαν τὸ ἐκ φύσεως γεννώμενον θειάφιον, εἰς διάκρισιν τοῦ Πεπυρωμένου, ἤγουν τοῦ κατασκευαστοῦ. Ὅθεν καὶ τῶν Γραικορωμαίων τὸ Ἀπῦρι (Δ. σελ. 1538), ἤγουν Ἀπύριον συνώνυμον τοῦ Θειάφιον.

* ΘΕΙΑΦΙΖΩ, καπνίζω μὲ θειάφιον (soufrer), Θειόω Ἑλλ. Ζ. Θειάφι.

ΘΕΙΑΦΟΚΕΡΙ, Σ. Δ. (σελ. 1538) ἤγουν Θειαφοκήριον (allumette), τὸ κατασκευαζόμενον διὰ θείου εἰς σχῆμα λαμπαδίου (bougie), χρήσιμον εἰς πυρὸς ἄναψιν. Τὸ Allumette τῶν Γάλλων, ἂν καὶ ἀλειμμένον μὲ θειάφιον, ἐκφράζει πλέον τὸ Ἑλλην. Πύραυνον, παρὰ τὸ τῆς γλώσσης μας Θειαφοκήριον· « Πύραυνον, εἰς ὃ ἂν πῦρ ἐναύηται δᾳδίον, » ἢ βόλβιτον, ἢ τοιοῦτόν τι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΘΕΛΗΜΑ, μὲ συνών. Θέλησις, Σ. (volonté). 2) Συγχώρησις, ἄδεια (permission), οἷον, τὸ ἔκαμε μὲ τὸ θέλημά μου, ἢ χωρὶς τὸ θέλημά μου· Μοῦ ἐζήτησε θέλημα. 3) Τὸ μὲ ἰσχυρογνωμίαν παθικὸν θέλημα, οἷον Κάμνει τὰ θελήματά του (faire ses volontés). Πρὸς τοὺς παραπονουμένους Ἰουδαίους εἰς τὸν θεὸν, ὅτι ἐκαταφρόνει τὰς νηστείας καὶ τὰς ἄλλας των δεισιδαιμονίας, « Τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν, καὶ οὐκ οἶδες; ἐταπεινώ-

» σαμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως; » ἀποκρίνεται ὁ Θεὸς, « Ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τῶν νηςειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ » θελήματα ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν ὑπονύσ- » σετε. Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηςεύετε, καὶ τύπτετε » πυγμαῖς ταπεινὸν κ. τ. λ. » (Ἠσαΐ. νη', 3), ἤγουν, Νηςεύετε, ἀλλὰ δὲν παύετε νὰ τυραννῆτε, νὰ κρισολογῆτε, νὰ γρονθοκοπῆτε τοὺς ταπεινοὺς καὶ πένητας, εἰς ἕνα λόγον, νὰ κάμνετε τὰ θελήματά σας. 4) Διαταγὴ, ἐντολὴ (ordre, commandement, désir), οἷον Δὲν ἔκαμε τὸ θέλημά μου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ προφήτου (Ἠσαΐου μδ', 28) λέγει ὁ Θεὸς περὶ τοῦ Κύρου, « Καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιήσει »· Λέγει καὶ ὁ Χιρὰμ πρὸς τὸν Σαλομῶντα (Βασιλ. Γ, ε', 8), « Καὶ ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά σου » ἤγουν θέλω κάμειν ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, ὅ,τι μὲ προςάσσεις.

* ΘΈΛΟΝΤΟΣ. Θεοῦ θέλοντος. Ζ. Θέλω.

ΘΈΛΩ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἰδ. Πίνακ. I καὶ II, τόμ. τῶν Ἀτάκτ. λέξ. Θέλω) πρόσθεσε, τὸ Ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ, φράσιν κοινὴν, διὰ τὰ μέλλοντα καὶ ἄδηλα πράγματα, σημαίνουσαν, Ἂν δὲν ἐμποδισθῶ ἀπὸ τὴν τύχην, ἢ τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ « Ἐὰν ὁ Θεὸς ἐθέλῃ » (Πλάτ. Ἴων. σελ. 530), « Ἢν θεὸς θέλῃ » Ἀριςοφάν. Πλούτ. 347). Ἔλεγαν καὶ « Θεοῦ θέλοντος » κατὰ τὸ γνωςὸν εἰς ὅλους,

Θεοῦ θέλοντος, κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις.

Τοῦτο τὸ Θεοῦ θέλοντος, ἔγινε σήμερον γνωςὸν καὶ εἰς τοὺς ἀγραμμάτους μας, ἂν καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης ἀλλότριον.

*ΘΕΟΗΛΑΤΟΣ, Θεήλατος, Ἑλλ. συνών. τοῦ Θεοκατάρατος (maudit de Dieu). Θεήλατον οἱ παλαιοὶ, καὶ Θεοήλατον πεντασυλλάβως οἱ μεταγενέςεροι, ἔλεγαν ὅ,τι

ἐπίςευαν ςαλμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς ποινὴν, οἷον, Συμφορὰς θεηλάτους, Μανίας θεηλάτους, Κακὰ θεήλατα, καὶ ἄλλα παρόμοια, « Θεήλατος, ὑπὸ Θεοῦ πεμφθεὶς » λέγει ὁ Φώτιος. Θεοήλατον ὀνομάζομεν ἡμεῖς τὸν πρόξενον τῶν τοιούτων κακῶν ἄνθρωπον.

ΘΕΟΚΑΤΑΡΑΤΟΣ. Ζ. Θεοήλατος.

ΘΕΟΣ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 153-156) πρόσθεσε τὸ Ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ (homme de Dieu), φράσιν εἰς τὴν γλῶσσάν μας πολλὰ κοινὴν, ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν μεγάλης ἀρετῆς ἄνθρωπον. Ἄνθρωποι Θεοῦ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην (Βασιλ. Γ, κζ', 24) ὀνομάζονται οἱ προφῆται, ὡς ἀπεςαλμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὡς καὶ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην οἱ κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου, ἢ Ἀπόςολοι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Οὕτως ὁ Παῦλος ὀνομάζει τὸν Τιμόθεον « Ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ » (Ἴδε Συνέκδημ. ἱερατικ. σελ. 218-219.).

Ἔχει ὁ Θεὸς ἢ Εἶναι Θεὸς εἰς τὸν οὐρανὸν, λέγομεν, ἐλπίζοντες, παρηγορούμενοι, ἢ καὶ προσμένοντες ἐκδίκησιν ἀδικούμενοι, ὡς λέγει καὶ εἰς τὸν Σοφοκλέα (Ἠλέκτρ. 173) ὁ χορὸς παρηγορῶν τὴν Ἠλέκτραν,

Θάρσει μοι, θάρσει, τέκνον·
Ἔστι μέγας ἐν οὐρανῷ
Ζεύς.———

Τὸ Ἔχει ὁ Θεὸς εἶναι ἐλλειπτ. ἀντὶ τοῦ ἀνελλιποῦς, « Ἔχει Θεὸς ἔκδικον ὄμμα » (Βατραχομυομ. 97).

ΘΕΡΙΣΤΗΣ, Σ. Δ. ὁ γεωργὸς ὁ θερίζων τὰ γεννήματα (moissonneur). 2) Θεριςὴν ὀνομάζουν πολλοὶ καὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὅτε γίνεται ὁ θερισμὸς, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι, εἰς τὴν πρώτην μετάςασιν τῆς πολιτείας των, ὠνόμασαν messidor τὸ ἀπὸ τῆς 19 Ἰουνίου ἕως τῆς 18 Ἰουλίου διάστημα.

Κατὰ τὸν Σ. Θεριςὴς εἶναι ὁ Ἰούνιος, κατὰ τὸν Δ. ὁ Ἰούλιος.

ΘΈΡΜΑΙ, θηλ. πληθ. Σ. καὶ Θέρμη οὐδετ. πληθ. Σ. τὰ αὐτοφυῆ θερμὰ νερὰ (eaux minérales). Τὸ πρῶτον κατὰ μετάθεσιν τοῦ τόνου ἀπὸ τὸ Θερμαὶ (ἐλλειπτ. τοῦ Πηγαὶ), τὸ δεύτερον, ἀπὸ τὸ Θερμὰ (ὕδατα) κατὰ μετάθεσιν τοῦ τόνου, καὶ σχηματισμένον ἀπὸ τὸ Θέρμος οὐδέτ. Θέρμεα, καὶ Θέρμη, πληθ. κατὰ τὸ Δένδρεα καὶ Δένδρη, ἀπὸ τὸ Δένδρος.

ΘΕΡΜΑΣΊΑ, Σ. Θερμασίαν ὀνομάζομεν, τὴν Θέρμην (fièvre), Θερμωλὴ ἢ Πυρετὸς, Ἑλλ. « Ἡ δὲ θερμασία, » ὑπερβολὴ τῆς θερμότητος οὖσα ποιεῖ τοὺς πυρετοὺς » (Ἀριςοτέλ. Προβλήμ. παρὰ τῷ Στεφάν. Θησαυρ. ἔκδ. Ἀγγλ. σελ. 4252).

ΘΈΡΜΗ, Σ. ὁ πυρετὸς (Ζ. Θερμασία), ὡς καὶ οἱ παλαιοί. Λέγει ὁ κωμικὸς Φερεκράτης (Παρὰ Φρυνίχ. σελ. 146, σημ.),

——————— Σκέψαι δέ μου
Τὸ μέτωπον, εἰ θέρμην ἔχουσα τυγχάνω.

Ὁ δὲ Μένανδρος ἐδώρισε τὴν λέξιν, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον (Αὐτόθ.),

Βουβὼν ἐπήρθη τῷ γέροντι, θέρμα τε
Ἐπέλαβεν αὐτὸν, ———————

ὡς εἶπε καὶ Νάρκα, ἀντὶ τοῦ Νάρκη.

* ΘΕΡΜΟΛΟΙΜΗ (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 157).

ΘΈΣΙΣ, Σ. τόπος ὅπου θέκεται, ἢ εὑρίσκεται τὶ (place, poste, position, situation). 2) Θέσις, Σ. τόπος διωρισμένος νὰ φέρῃ χαρτία καὶ ἄλλα διαφόρων εἰδῶν πράγματα (tablette). Ῥάφι τὸ ὀνομάζουν πολλοί, τουρκοχυδαΐζοντες.

ΘΗΚΗ. Ζ. Στούκιο.

ΘΗΚΙΑΖΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Θησαυρίζω. Παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλλ. οὐδέτερ. Θηκίον. Λέγει ὁ Ἡσύχιος : « Θηκία τὰ ἐν-» τάφια. Δηλοῖ δὲ καὶ θησαυρὸν, καὶ τάφον, καμψίον, γλωσ-» σοκομεῖον ».

Τὸ Γλωσσοκομεῖον τοῦ Ἡσυχίου (εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. Γλωσσόκομον) σημαίνει καὶ αὐτὸ θήκην ἀργυρίου, ὡς καὶ τὸ Καμψίον (cassette), ἀπὸ τὸ προσημειωθὲν (Ἄτακτ. II, σελ. 363), Κάμψα ἢ Κάψα (caisse).

ΘΝΗΣΚΟΓΕΝΟΝ (γρ. Θνησκόγεννον) Δ. Τὸ ἐξηγεῖ, Βρέφος ἀποθνῆσκον μετ' ὀλίγον ἀποῦ γεννηθῇ. Συγχωρεῖται νὰ ἑρμηνεύωμεν δι' αὐτοῦ τὸ Γαλλικὸν mort-né.

ΘΝΗΤΟΨΥΧΙΤΗΣ, Δ. ὁ ἀρνούμενος τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν· ἀναλογώτερον παρὰ τὸ σύνηθες Θνητόψυχος.

* ΘΝΗΤΟΨΥΧΟΣ. Ζ. Θνητοψυχίτης.

ΘΟΛΟΝΩ, Σ. Θολαίνω, ΓΓ. συγχέω τὸ καθαρὸν (troubler), Θολόω, Ἑλλ. ὡς νερὸν, καὶ ἄλλα ὑγρὰ διαυγῆ.

ΘΟΛΟΣ, ἐπίθετ. Σ. (trouble, louche), Θολὸς, Θολερὸς, Θολώδης, Ἑλλ. 2) * Θολὸς, οὐσ. τὸ μέλαν τῆς σηπίας. Ὁ Ἡσύχιος ὅμως εὐλογώτερον τὸ παροξύνει, « Θόλος, » στρογγυλοειδὴς οἶκος, ἢ τὸ τῆς σηπίας μέλαν ».

* ΘΟΛΟΣ. Ζ. Θολός.

ΘΟΛΟΣ, οὐσ. Σ. Δ. μὲ συνών. Βότα, Κουμπὲς, Σ. Οἱ παλαιοὶ, Θόλος, Ἀψὶς, Καμάρα, Ψαλὶς, Χελώνη, Ἑλλ. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Ἀψῖδες, καμάραι » καὶ « Θόλος, » κυρίως μὲν καμάρα, καταχρηστικῶς δὲ, οἶκος εἰς ὀξὺ ἀπο-» λήγουσαν ἔχων τὴν στέγην κατεσκευασμένος κ. τ. λ. »

Τὸ Βότα τοῦ Σ. εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Volta (voûte). Τὸ Κουμπὲς, λέξις χυδαιοτουρκιστὶ σχηματισμένη ἀπὸ τὸ

Ἰταλ. cupola (coupole), τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κύπη (Ἄτακτ. II, σελ. 205).

Τὸ Καμάρα σώζεται εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σήμερον (Ἄτακτ. II, σελ. 370), ὅθεν πάλιν οἱ Τοῦρκοι ἔλαβαν τὸ Κιεμέρ.

ΘΟΛΟΣΚΕΠΑΣΤΟΣ, Δ. οἶκος ἔχων κορυφὴν θολωτὴν (fait en dôme).

ΘΟΛΟΣΥΝΗ (γρ. Θολωσύνη), Σ. Τὸ αὐτὸ καὶ Θολότης, ἡ ποιότης τοῦ Θολοῦ (l'attribut de ce qui est trouble). Διατί εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ τὸ Θολωσύνη, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκεται καὶ τὸ Ἁγιωσύνη καὶ τὸ Ἀγαθωσύνη καὶ ἄλλα τοιαῦτα;

* ΘΟΛΟΤΗΣ. Λείπει καὶ ἀπὸ τὰ κοινὰ καὶ ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ (Ζ. Θολοσύνη).

ΘΟΡΥΒΟΠΟΙΟΣ, Σ. Συγχυτὴς, Σκανδαλοποιὸς, (turbulent, brouillon).

ΘΡΑΥΣΑΛΟΣ, Δ. Τὸ γράφει Θράψαλος κατὰ τὴν χυδ. προφορὰν (ὡς καὶ τὸ Ἀνάπαψις καὶ Κάψις, ἀντὶ τοῦ Ἀνάπαυσις καὶ Καῦσις, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα), καὶ τὸ ἐξηγεῖ Καλαμάριν, ἤγουν τὸ θαλάσσιον Καλαμάριον (calmar) τοῦ μεγάλου εἴδους, ὁ λεγόμενος Τεῦθος Ἑλλ. ἴσως ὁ ὀνομαζόμενος εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους θηλ. Καλαμαρίδα, (ἀπὸ τὸ Καλαμαρὶς, ιδος). Ἠκούσθη προφερόμενος καὶ Τράψαλος (Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 194).

ΘΡΕΙΩ, Ζ. Θρύμα.

* ΘΡΕΠΤΟΣ. Θρεπτὸν ἔλεγαν τὸν ὁποῖον σήμερον ὀνομάζουν Παρυιὸν, χυδ. Παραγυὸν (Ἰδ. Σουΐδ. λέξ. Ἐπαφρόδιτος). Ὁ Σ. τὸν ὀνομάζει « Ἀναθρεφτικὸν παιδί ». Οἰκοτραφὴς, Ἑλλ. (élève, nourrisson).

ΘΡΈΦΩ. Ζ. Τρέφω.

ΘΡΉΜΜΑ. Ζ. Θρύμμα.

ΘΡΗ͂ΝΟΣ, ἀρσ. Σ. Γοὴ, θηλ. Σ. (lamentation) οἷον, Οἱ θρῆνοι τοῦ Ἱερεμίου. « Θρῆνος, γόος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Τὸ Γοὴ δὲν διαφέρει πλὴν κατὰ τὸν τόνον ἀπὸ τὸ Γόη τοῦ Ἡροδότου (VII, 191), ὅπου λέγει περὶ τῶν Μάγων τῶν Περσῶν, ὅτι θύοντες εἰς τὸν ἄνεμον, τὸν παρεκάλουν μὲ θρηνητικὰς κραυγὰς νὰ παύσῃ, « Ἔντομά τε ποιεῦντες, καὶ καταείδον- » τες γόῃσι τῷ ἀνέμῳ οἱ Μάγοι... ἔπαυσαν τετάρτῃ ἡμέρῃ ». Ἀλόγως ἐδίσασαν τινὲς περὶ τῆς λέξεως, τρέποντες τὸ ΓΌΗΣΙ εἰς τὸ ΓΌΟΙΣΙ (ἀπὸ τὸ Γόος), ἢ τὸ ΧΟΗ͂ΣΙ (χοαῖς) ἢ γράφοντές το, ὡς ἐπίθετον, χωρὶς τὸ ι ΓΌΗΣΙ (ἀπὸ τὸ Γόης ητος). Ἡ Γοὴ (ἡ Γόη) καὶ Γόος εἶναι κατὰ τὸ Γόνος καὶ Γονὴ, Πλάνος καὶ Πλάνη, Πόθος καὶ Ποθὴ, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ διαφορὰ τοῦ γένους δὲν γεννᾷ πάντοτε καὶ διαφορὰν τῆς σημασίας.

Ἡ αὐτὴ διαφορὰ εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸ Θρῆνος, ἐπειδὴ λέγομεν ὄχι μόνον Ὁ θρῆνος, ἀλλὰ καὶ οὐδετέρως, Τὸ θρῆνος (κατὰ τὸ, Ὁ καὶ Τὸ Σκύφος, Ὁ καὶ Τὸ Σκότος), οἷον, Τοὺς ἐπροξένησε θρῆνος, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ « Πένθος σφίσιν ἐποίησεν », (Παυσαν. IV, 23).

ΘΡΗ͂ΣΚΟΣ. ΓΓ. εἰς σημασίαν τοῦ Θεοσεβὴς (pieux, dévot, religieux), εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ ἀπόστολος (Ἰάκωβ. ά, 26) « Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν, » μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν » αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία », ἤγουν Ἐὰν κάνεῖς μεταξύ σας νομίζῃ ὅτι εἶναι θεοσεβὴς, κ. τ. λ. « Θρῆσκος, » εὐσεβὴς, δεισιδαίμων, ἑτερόδοξος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Ἔπαθε τὄνομα Θρῆσκος, ὅ,τι καὶ τὸ Δεισιδαίμων· ἐπειδὴ καὶ τούτου ἡ κυρία καὶ ἀρχαία σημασία ἦτο, Φοβούμενος Θεόν. Ἀλλ' ἡ κατάχρησις, ὡς μεταβάλλει τὰ καλὰ ἔργα εἰς κακουργίας, οὕτω τρέπει καὶ τὰ εὔφημα ὀνόματα εἰς δύσφημα ἐπίθετα. Τὴν αὐτὴν τύχην ἔπαθεν εἰς τοὺς Γάλλους τὸ ἐπίθετον Dévot.

Διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν σύγχυσιν, εὔλογον ἦτο, τὸ μὲν Θρῆσκος νὰ φυλάξῃ τὴν σημασίαν τοῦ Ἔχοντος τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, ἥτις δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ δικαιοσύνη· « Τόδ' » ἐςὶ θρησκεύειν τὸ θεῖον διὰ [τῶν] τῆς ὄντως δικαιο- » σύνης ἔργων τε καὶ γνώσεως » (Κλήμ. Ἀλεξανδρ. Στρωμάτ. VI, σελ. 653)· τὸν δὲ δεισιδαίμονα, ἢ τὸν ὑποκρινόμενον τὴν θρησκείαν, νὰ ὀνομάζωμεν Ἐθελόθρησκον, λέξιν ἐρανισμένην ἀπὸ τὸν ἀπόςολον, ὅςις ὀνομάζει (Πρὸς Κολοσσ. β', 23) τὴν δεισιδαίμονα σκληραγωγίαν τοῦ σώματος, Ἐθελοθρησκείαν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ὁ Ἐπιφάνιος, λαλῶν περὶ τῶν Φαρισαίων, ὠνόμασε μακρότερον, Ἐθελοπερισσοθρησκείαν.

ΘΡΙΑΜΒΕΥΏ, ἀμεταβ. Σ. μὲ τὴν γνωςὴν εἰς ὅλους ἐξήγησιν (triompher). 2) * Θριαμβεύω ὅμως λέγομεν ἔτι, μεταβατ. καὶ τὸ Ἀτιμάζω τινὰ, δημοσιεύων τὴν κακήν του διαγωγὴν, οἷον, Τὸν ἐθριάμβευσεν ὡς κακὸν καὶ δόλιον πολίτην. Ἀρχὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὸ Ἑλλ. μεταβατ. Θριαμβεύω, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε τὸ ὑβριςικὸν καὶ ὑπερήφανον ἔθος τῶν Ῥωμαίων, νὰ πομπεύωσιν οἱ ςρατηγοὶ μετὰ τὴν νίκην διὰ μέσης τῆς πόλεως, συνωδευμένοι μὲ τοὺς νικηθέντας, εἰς ἐπίδειξιν τῆς εὐτυχίας ἢ ἐμπειρίας των· « Βασιλεῖς » ἐθριάμβευσε καὶ ἡγεμόνας » λέγει περὶ τοῦ Ῥωμύλου ὁ Πλούταρχος (Ῥωμ. καὶ Θησ. σύγκρ.). Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο ἐπροξένει ἐσχάτην καταφρόνησιν εἰς τοὺς θριαμβευομένους, ἐκ τού-

του, ἐκατήντησεν ἡ λέξις νὰ σημαίνῃ καὶ τὸ δημοσίως ἀτιμάζω.

ΘΡΙΚΡΙΆΝΙ. Ζ. Θρινάκι.

ΘΡΙΝΆΚΙ, Σ. Ὀνομάζεται καὶ Θρικριάνι, Σ. καὶ Τρικριάνι, Σ. Δ. Τὸ πρῶτον (Θρινάκιον) εἶναι ὑποκορ. τοῦ θηλ. Θρίναξ καὶ Τρίναξ, Ἑλλ. (fourche à trois dents, ou pointes). Τὸ δεύτερον καὶ τρίτον, ἢ ἀπὸ τὸ οὐδέτ. Τρίκρανον, Ἑλλ. ἢ τῆς αὐτῆς γενεᾶς ὀνόματα μὲ τὸ πρῶτον, ἀνώμαλα, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ Ἆκρα (extrémité) συγγενεύει μὲ τὸ Ἀκὴ, ἢ Ἀκὰ (pointe), Ἑλλ.

Ἡ αὐτὴ ἀνωμαλία φαίνεται καὶ εἰς τὸ Τρινακρία, ὄνομα τῆς Σικελίας, ἥτις ὠνομάζετο καὶ Θρινακία καὶ Θρινακίς· « Θρινακία, ἡ νῦν Σικελία. . . . τρία ἄκρα ἔχουσα, » κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Θρίναξ, πτύον σίτου, ἢ » τρίαινα » ὁ αὐτός. Ὁ δὲ Βυζάντιος Στέφανος « Τρινακρία, » ἡ Σικελία, παρὰ τὸ τρεῖς ἔχειν ἄκρας. . . . ἢ ὅτι Θρίνακί » ἐςιν ὁμοία », Θρίνακα ὀνομάζων, ὡς καὶ ὁ Ἡσύχιος, τὴν καὶ σήμερον οὐδετέρως ὀνομαζομένην Θρινάκιον, Σ. Δ. (trident).

ΘΡΙΝΆΚΙΟΝ. Ζ. Θρινάκι.

ΘΡΟΜΒΟΕΙΔΉΣ. Ζ. Θρομβώδης.

ΘΡΌΜΒΟΣ, Σ. μικρὰ μερὶς ὑγροῦ πηγμένου (grumeau, caillot), οἷον, Θρόμβος αἵματος, Θρόμβος γάλακτος· « Θρόμβοι, αἷμα παχὺ πεπηγὸς *ὡς *βουνοὶ » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ὅπου ἐξάλειφε τὸ ὁμοιωματικὸν (ὡς), ἐπειδὴ τὸ Βουνοὶ εἶναι δευτέρα σημασία τοῦ Θρόμβοι. Θρόμβους ὠνόμαζαν καὶ τῆς γῆς τὰ ἐπαναςήματα, ὡς λέγει ὁ αὐτὸς, « Θρόμβος, ὑψηλὸς τόπος ».

ΘΡΟΜΒΟΫΜΑΙ, Σ. τρέπομαι εἰς θρόμβους (se grumeler, se cailler).

* ΘΡΟΜΒΩΔΗΣ, ὁ ἔχων θρόμβους (grumeleux). Ὁ Σ. τὸ γράφει, Θρομβοειδής. Ἂν καὶ συγγενεύωσι πολὺ τὰ εἰς οειδης μὲ τὰ εἰς ωδης ὀνόματα, δὲν σημαίνουν ὅμως πάντοτε τὸ αὐτό. Λέγεται, παραδείγματος χάριν, Ἄνθρωπος θυμοειδής, ὁ ζωηρὸς καὶ ἕτοιμος εἰς ἐνέργειαν (vif, ardent), ἀλλ' Ἄνθρωπος θυμώδης, ὁ ἕτοιμος εἰς ὀργὴν (colère).

ΘΡΟΜΎΛΙ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ λαβὴν ἢ χεῖρα Ἀνέμης, ἢ Τυλιγαδίου (manche du dévidoir). Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Μύλος, ἂν καὶ δὲν ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως (Θρο). Ἴσως ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Τροχομύλιον, κατὰ συγκοπὴν Τρομύλιον, καὶ Θρομύλι. Τοῦτο μοῦ ἐνθυμίζει τοῦ βαρβάρου ποιητοῦ τὸν στίχον (Ἄτακτ. II, σελ. 187),

Ὡσὰν ἀνέμην καὶ τροχὸν, σὰν μύλον τὸν γυρίζει.

ΘΡΟΥΒΑΛΊΖΩ. Ζ. Θρούβαλον.

ΘΡΟΎΒΑΛΟΝ, Σ. Δ. μόριον συντριμμένου ἢ κοπανισμένου σώματος. Θρύμμα, Θραῦσμα ἢ Ἀπόθραυσμα, Ἑλλ. Ἐκ τούτου ῥῆμα Θρουβαλίζω Σ. Δ. (ὡς ἔλεγαν ἀπὸ τὸ Σκύβαλον, Σκυβαλίζω), συντρίβω εἰς μόρια (briser, concasser), Θρύπτω ἢ Θραύω, Ἑλλ.

Τὸ Θρούβαλον εἶναι ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Θρύβαλον, Ἑλλ. (ἄξιον νὰ καταχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ) ἀπὸ ῥῆμα ἄχρηστον Θρύβω, ἀντὶ τοῦ Θρύπτω Ἑλλ. ὡς ἔλεγαν καὶ Βλάβω, ἀντὶ τοῦ Βλάπτω, καὶ λέγομεν ἀκόμη σήμερον Κρύβω ἀντὶ τοῦ Κρύπτω, καὶ Σκύβω ἀπὸ τὸ Κύπτω.

Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἡ λέξις ἴσως καὶ ὠξυτονεῖτο, ὡς ἐπίθετον, Θρυβαλὸν, τὸ εὔθρυπτον (friable). Μεταβάλλοντές το εἰς οὐσιαστικὸν, φυσικὰ ἀνεβάσαμεν καὶ τὸν τόνον Θρούβαλον (miette).

ΘΡΟΥΛΛΊΖΩ, Δ. Τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Θρουβαλίζω (Ζ. Θρούβαλον). Ἀπὸ τὸ Θρυλίσσω Ἑλλ. ὡς ἀπὸ τὸ Ἀλλάσσω (changer), ἐσχηματίσαμεν τὸ Ἀλλάζω, καὶ ἀπὸ τὸ Φράσσω (clore, boucher), τὸ Φράζω.

ΘΡΎΒΗ, Σ. Δ. Τρύβη, καὶ Τρίβη, Σ. Θρίβα, Δ. Θρύμβη, Δ. καὶ ἀρσ. Θρύμβος, Δ. Λέγεται καὶ μὲ τὸ πλεοναςικὸν ᾱ Ἀθρύμβα, Θύμβρα, Ἑλλ. Τῶν φυτολόγων ἡ satureja thymbra (sarriette).

* ΘΡΎΜΑ ἢ ΘΡΎΜΜΑ, συνών. τοῦ Θρούβαλον. Τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Θρύω. Ἑλλ. τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ Θρύπτω, Ἑλλ. οἷον, Τὰ θρύματα τοῦ ψωμίου (miettes).

Τὸ Θρύω (Θρουλλίζω, Θρουβαλλίζω) σώζεται εἰς τὴν γλῶσσαν, κακὰ γραμμένον ἀπὸ τὸν Σ. Θρειῶ.

ΘΡΎΩ. Ζ. Θρύμα.

ΘΥΜΆΡΙ (Θυμάριον), οὐσ. οὐδέτ. Σ. Θύμος, ἀρσ. ΓΓ. Ὁ Θεόφραστος τὸ ὀνομάζει οὐδετ. Τὸ θύμον, Ἑλλ. Εἰς δὲ τὸν Διοσκορίδην (III, 44) φέρεται ἀρσ. Ὁ θύμος, Ἑλλ. Τῶν φυτολόγων ἡ satureja capitata (thym). Ἄλλοι θέλουν ὅτι εἶναι τὸ Thymus Zygis τοῦ συςήματος, τὴν ὁποίαν ὅμως ὁ Διοσκορίδης (III, 46) ὀνομάζει Ἕρπυλλον ἄγριον καὶ Ζυγίδα. Οὗτος ὁ Θύμος Ζυγὶς σημειόνεται ἀπὸ τὸν Ἄγγλον ἐκδότην τοῦ Θεοφράςου (Stackhouse, pag. LXXXVII) μὲ ὄνομα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης Σμάρι· ἀπὸ ςόμα δηλαδὴ χωρικοῦ τινὸς Γραικοῦ προφέροντος ταχέως τὸ Θυμάρι, Θμάρι, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε Σμάρι.

Εἰς τὸν Ἀριςοφάνην, τοῦ Θύμος αἱ πλάγιαι πτώσεις εὑρίσκονται εἰς τόπους, ὅπου δὲν διακρίνεται τὸ γένος· ἔχει ὅμως τὸ ὑποκορ. οὐδέτ. Θυμίδιον (Σφ. 878),

Ἀντὶ σιραίου, μέλιτος σμικρὸν τῷ θυμιδίῳ παραμίξας.

Τὸ Σίραιον εἶναι τὸ Τουρκοχυδαϊςὶ λεγόμενον Πετιμέζι, ἤγουν γλεῦκος ἑψημένον (moût cuit). (Ζ. Σύρι). Μίξιν τοῦ μέλιτος μὲ τὸ θυμάριον νοεῖ ὁ Κωμικὸς τὸ ἀφέψημα (décoction) τοῦ θύμου μὲ μέλι, σύνηθες τότε εἰς ἰατρικὰς χρήσεις, ὡς τὸ παραγγέλλει καὶ ὁ Διοσκορίδης (III, 44) « Τὸ « δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ μετὰ μέλιτος ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ἀσθμα- » τικοῖς βοηθεῖ, κ. τ. λ. ».

* ΘΥΜΟΕΙΔΗΣ ἢ ΘΥΜΩΔΗΣ. Ζ. Θρομβώδης.

ΘΥΝΝΟΣ. Ζ. Ὄκρινος.

ΘΥΡΑ, Σ. Δ. Θύρα, Ἑλλ. (porte). ΘΥΡΙΔΑ, Σ. Δ. Θυρὶς, Ἑλλ. (fenêtre).

ΘΥΡΟΚΑΡΦΙ, Σ. Θυροκάρφιον, Δ. Στροφίδι, Σ. (ἤγουν Στροφίδιον) Στρόφιγξ, Στροφεὺς, Ἑλλ. (gond).

ΘΥΡΩΡΟΣ, Σ. (portier).

ΘΩΡΑΚΙΟΝ, Σ. Δ. Θωρακεῖον, Δ. (rempart, forteresse) « Θώραξ... πύργος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὰ δὲ Γλ. « Θωρακεῖον, τὸ τεῖχος. Θωρακίοις, προμαχῶσι κ. τ. λ. » μεταφορ. δηλαδὴ ἀπὸ τὸν περισκεπάζοντα τὸ σῶμα θώρακα (cuirasse).

Ι.

Ι (συγκοπὴ τοῦ) μετὰ τὸ ῥ. Ζ. Περισσός.

ΙΑ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα. Ζ. Μεσία.

*** ἸΑΡΙΝ, Δ. (Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 289).**

ΙΑΣ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα. Ζ. Κουριὰς, καὶ Χαλκιάς.

*** ἸΑΣΕΜΟΛΑΔΟΝ. ἸΑΣΜΗ. ἸΑΣΟΥΜΙ. Ζ. Γιασεμί.**

ἸΑΣΠΙΔΑ. ἸΑΣΠΙΣ, Σ. Ἴασπις, Ἑλλ. (jaspe).

ἸΑΤΡΑΙΝΑ. Ζ. Ἰάτρενα.

ἸΑΤΡΕΝΑ (γρ. Ἰάτραινα) Σ. Ἰατρίνη, Δ. Καὶ τὰ δύο,

Ἰάτραινα καὶ Ἰατρίνη, ἐσήμαιναν εἰς τοὺς Γραικορ. τὴν Μαῖαν Ἑλλ. τὴν κοινῶς Μαμμὴν (sage-femme), ἢ ἁπλῶς γυναῖκα ἐπαγγελλομένην τὴν ἰατρικὴν (femme exerçant la médecine).

ἸΑΤΡΟΣΟΦΊΑ, Σ. τοῦτο μόνον ἐσημείωσεν, ὡς συνών. τῆς ἰατρικῆς ἐπιςήμης (science médicale).

* ἸΑΤΡΟΣΌΦΙΟΝ ὀνομάζομεν σήμερον βιϐλίον περιέχον τὰς ἀναγραφὰς (recettes) τῆς σκευασίας τῶν φαρμάκων, τὸ Γαλλιςὶ ὀνομαζόμενον dispensaire. Τοιοῦτον Ἰατροσόφιον νοεῖ ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ εὐσχημοσύν. § 8, σελ. 57), ὅταν λέγῃ, « Ἔστω δέ σοι εὐμνημόνευτα φάρμακά τε καὶ δυνάμιες » ἁπλαῖ καὶ ἈΝΑΓΕΓΡΑΜΜΈΝΑΙ »· καὶ κατωτέρω τὰ » Ἐξ ἈΝΑΓΡΑΦΗ͂Σ ἐσκευασμένα ».

ἸΑΤΡΟΣΟΦΙΣΤΗ͂Σ, Δ. Ἰατροσοφιςὴν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὸν διδάσκοντα τὴν ἰατρικὴν ἰατρὸν (professeur de médecine), ἢ τὸν ἱκανὸν νὰ τὴν διδάξῃ (docteur en médecine).

ἼΓΔΙ, Σ. Ἴγδιον, Δ. ἀγγεῖον ἀπὸ λίθον, μέταλλον, ἢ ξύλον, (mortier), χρήσιμον εἰς ὑποδοχὴν τῶν κοπανιζομένων. Ἴγδη καὶ Ἴγδις, καὶ Λίγδος, Ἑλλ. καὶ τὸ ὑποκορ. Ἰγδίον. Ἐλέγετο καὶ Θυΐα, ἢ Θυεία, καὶ Ὅλμος, Ἑλλ.

ἸΓΔΟΚΌΠΑΝΟΝ, Δ. σκεῦος χρήσιμον νὰ τρίϐῃ ἢ νὰ κοπανίζῃ τὰ βαλλόμενα εἰς τὸ ἰγδίον, Ὕπερον, Ἑλλ. (pilon).

ἸΔΙΆΡΙΟΝ, Δ. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὸ Γαλλιςὶ λεγόμενον Bénéfice, ἤγουν ἐκκλησιαςικὸν ὑπούργημα μὲ μισθὸν ὡρισμένον ἀΐδιον.

ἸΔΙΚῸΝ, Δ. τὸ ἀνῆκον εἰς τινὰ ἰδίως (privé, particulier).

ἸΔΙΚΌΣ ΔΙΚΑΣΤῊΣ, Δ. (juge spécial).

* ἸΔΙΟΚΤΗΣΊΑ, κτῆσις ἰδία (Ζ. Ἰδιόκτητος). 2) Ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ Κτῆσις.

ἸΔΙΌΚΤΗΤΟΣ, Δ. Ἰδιόκτητον οὐδετέρως ἔλεγαν τὸ μὴ ἀπὸ δωρεὰν ἢ κληρονομίαν, ἀλλ' ἰδιόθεν ἀποκτημένον (pécule). Τὰ Γλ. φέρουν « Πεκουλιάριον, ἰδιόκτητον. Πεκού- » λιον, ὡσανεὶ μικρὸν οὐσίδιον ».

* ἸΔΙΟΠΟΙΟΥ̃ΜΑΙ, κάμνω ἴδιόν μου τὸ ἀλλότριον (s'approprier, usurper), Ἰδιοῦμαι, Ἑλλ.

ἸΔΙΟΣΉΜΑΝΤΟΣ, Σ. γραμμένος ἢ λεγμένος εἰς τὴν κυρίαν σημασίαν (employé dans sa signification primitive).

*ἸΔΙΩΦΕΛῊΣ, ὅςις λέγων ἢ πράσσων ἀποβλέπει εἰς μόνον τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον (intéressé). Εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ Κοινωφελής.

Ἡ λέξις ἐμβῆκε πρὸ μικροῦ εἰς τὴν γλῶσσαν· ὅθεν εὔλογον εἶναι νὰ ἐμβῇ καὶ εἰς τὰ Λεξικά της. Εἰς δὲ τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, τὴν ἐσημείωσε πρῶτος ὁ Σνεϊδέρος μὲ μαρτυρίαν τοῦ Στοβαίου.

ἹΔΡΟΣ, Σ. Ἱδρὼς καὶ Ἱδρὸς, Ἑλλ. (sueur). 2) Μεταφορ. οἱ κόποι τῆς ἐργασίας, οἷον, Τρέφομαι μὲ τὸν ἵδρον τοῦ προσώπου μου, ἤγουν ἀπὸ τοὺς κόπους μου, κατὰ τὸ (Γενεσ. γ', 19) « Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν » ἄρτον σου ». Εἶπε καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ἐκκλ. 750) εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν,

Οὐ γὰρ τὸν ἐμὸν ἱδρῶτα καὶ φειδωλίαν
Οὐδὲν πρὸς ἔπος οὕτως ἀνοήτως ἐκβαλῶ.

ἹΕΡΑΚΟΜΎΤΗΣ. Ζ. Σιμός.

ἹΕΡΑΤΕΙ̃ΟΝ, Δ. Κλῆρος, Δ. Σ. Κληρικοὶ, Σ. Δ. τὸ σύςημα τῶν ἱερέων (clergé). Κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα (παρὰ

Suicer. *Thesaur. Ecclesiast.* tom. II, σελ. 111), ὁ Κλῆρος περιέχει « Τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ ὑπο-» διακόνους, καὶ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας ».

Κλῆρος σημαίνει κυρίως τὸν κοινῶς λεγόμενον Λαχμὸν, ἢ Λαχνόν· ἔπειτα ἔλαβε τὴν σημασίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος τοῦ ἀποκτημένου διὰ λαχνοῦ. Λέγει ὁ Σουΐδας: « Κλῆρος, οὐσία ἢ λαχμός. Λέγεται Κλῆρος καὶ τὸ σύστημα » τῶν διακόνων καὶ πρεσβυτέρων ». Ὁ δὲ Ἡσύχιος « Κλῆρος, » τὸ βαλλόμενον εἰς τὸ λαχεῖν, ἡ ψῆφος, ἡ οὐσία, ἡ μέρος » κ. τ. λ. ». Ὠνομάσθη λοιπὸν Κλῆρος καὶ τὸ Ἱερατεῖον ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς συνηθείας νὰ ψηφίζωνται οἱ ἱερεῖς διὰ λαχνοῦ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων. Διὰ νὰ ἀναπληρώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα, ἔκλεξαν πρῶτον δύο ἀξίους ἐκλογῆς, ἔπειτα ἐψήφισαν ἕνα ἀπ' αὐτοὺς διὰ λαχνοῦ· « Καὶ ἔστησαν δύο.... καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, » καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ » τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων » (Πράξ. α', 23-26).

ἹΚΑΝΕΤΟΣ, μὲ συνών. Ἀκανετὸς, Ἱκανὸς, Ἀρκετὸς, Σ. Τὸ Ἱκανετὸς, ῥηματικὸν ἀναμφιβόλως τοῦ Ἱκανέω, ἀχρήστου, τὸ ὁποῖον ἐσυναιρέσαμεν εἰς τὸ Ἱκανῶ (χυδ. Ἀκανῶ, Σ.), καὶ ἐμακρύναμεν εἰς τὸ Ἰωνικὸν Ἱκανεύω (χυδ. Ἱκανεύγω, ΓΓ.). Εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ δὲν εὑρίσκονται πλὴν τέσσαρες τύποι ῥηματικοὶ Ἵκω, Ἱκάνω, Ἱκανόω, καὶ Ἰκνέω. Ἀλλὰ τὸ Ἰκνέω τοῦτο εἶναι συγκοπὴ τοῦ Ἱκανέω, Ἑλλ. Ἱκανεύω τῆς κοινῆς γλώσσης, ἐπειδὴ εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, κατ' ὁμοίαν συγκοπὴν « Ἱκνὰ, τροφεῖα » ἤγουν τὰ εἰς τροφὴν ἱκανὰ, τὰ ζωάρκια. Ζ. Φθάνω.

ἹΚΑΝΟΥ̃ΜΑΙ. Ζ. Φθάνω.

ἹΚΜΑ̃ΔΑ, θηλ. οὐσ. Δ. ὑγρότης περιεχομένη εἰς σῶμα τί (humeur, humidité, moiteur), Ἰκμὰς, Ἑλλ.

ἸΚΤΊΣ. Ζ. Ἀτζίδα.

ἼΛΙΓΓΟΣ, ΓΓ. Σημαίνει ὅ,τι καὶ τὸ Ἑλλ. Ἴλιγγος (vertige).

ἼΝΑ, θηλ. οὐσ. Σ. (fibre). 2) Ἶνα, Σ. (filament). Ἶς, ινος, Ἑλλ.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔσωσεν ἡ γλῶσσα τὸ Ἶνα, εὐλόγως ἐμπορεῖ νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὸ ὑποκορ. Ἰνάριον (fibrille), καὶ τὸ ἐπίθ. Ἰνώδης, (filamenteux).

* ἸΝΆΡΙΟΝ. * ἸΝΏΔΗΣ. Ζ. Ἶνα.

ἸΞΕΥΤΉΣ. * ἸΞΕΎΩ. Ζ. Ἰξός.

ἸΞΌΒΕΡΓΟΝ, Σ. Δ. (gluau). Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Ἰξὸς καὶ τὸ Ῥωμ. virga (verge), σημαίνουσα ῥαβδίον ἀλειμμένον μὲ ἰξόν. Ζ. Ἰξός.

ἸΞῸΣ, Σ. ὕλη κολλώδης (gui, glue) χρήσιμος εἰς ἄγραν πωλίων· Ἰξὸς, Ἑλλ. Ἐσημείωσε καὶ τὸ Ἰξώδης, Σ. (visqueux, gluant) καὶ τὸ οὐσ. οὐδετ. Ἰξῶδες, Σ. (viscosité). Καὶ ἐπειδὴ ἐπέρασαν ταῦτα ἀπὸ τὴν Ἑλλην. εἰς τὴν κοιν. γλῶσσαν, δὲν βλέπω τί μᾶς ἐμποδίζει νὰ λάβωμεν καὶ τὸ ῥῆμα Ἰξεύω, Ἑλλ. (tendre des gluaux), καὶ τὸ ἐπίθ. Ἰξευτὴς (oiseleur), ἡ Ἰξουργὸς, ποιητικ. Ἰξοεργὸς, Ἑλλ. ὅθεν ἴσως συγχωρεῖται νὰ ὀνομάσωμεν καὶ Ἰξόεργον τὸ Ἰξόβεργον.

ΙΟΣ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα. Ζ. Εὑρεσίμιος.

* ἸΠΝΌΜΑΚΤΡΟΝ. Ζ. Πάνιστρον.

ἹΠΠΗΛΑΣΊΑ. ἹΠΠΗΛΆΣΙΟΝ. Ζ. Καβάλα καὶ Καβαλλιέρης.

ἽΠΠΟΣ, ΓΓ. Τὸ συνηθέστερον ὀνομαζόμενον Ἄλογον (cheval).

ἹΠΠΟΣΤΆΣΙΟΝ, Δ. τόπος ὅπου στέκουν οἱ ἵπποι (écurie).

ἼΣΑ ΠΡῸΣ ἼΣΑ, Σ. (au prorata).

ἸΣΆ ΖΩ ΜῈ ΤῊΝ ΓΗ͂Ν, Σ. Ἐδαφίζω καὶ Κατεδαφίζω, Ἑλλ. (raser, abattre à ras de terre). Τὸ σύνθετον Κατεδαφίζω, ἐμβῆκε πρὸ μικροῦ καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν.

ἸΣΆΖΩ. ἸΣΆΖΟΜΑΙ. Ζ. Συμβάζομαι, καὶ Τεριάζω.

ἸΣΑΠΌΣΤΟΛΟΣ, Δ. (égal aux Apôtres). Ἐπίθ. διδόμενον εἰς ἁγίους ἄνδρας τινάς.

* ἸΣΆΡΙΘΜΟΣ (égal en nombre).

ἼΣΚΑ. Ζ. Ὕαινα.

ΙΣΚΩ͂ (εἰς) ῥήματα. Ζ. Μενίσκω.

ἸΣΌΚΟΧΟΝ (γρ. Ἰσόκογχον), Σ. Ἰσογώνιον, Ἑλλ. (rectangle). Ἀπὸ τὸ Κόγχη (χυδ. Κόχη, Σ. coin). Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 194.

ἸΣΟΜΆΔΑ (Ἰσιωμάδα) Σ. Ἰσοπέδιον, Δ. Τὸ Ἰσομάδα (plaine) εἶναι λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Ἴσος καὶ τὸ Ὁμᾶ, ἐπίῤῥ. (ὅθεν καὶ τὸ Ὁμαλὸς, Ἑλλ. καὶ τὸ σύνθ. Ἰσόμαλος, Ἑλλ.). Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « Ὁμὸν, ἘΝ ΤΩ͂Ι ΑΥ̓ΤΩ͂Ι, ὅμοιον »· Ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ (de niveau) δηλαδὴ, πλὴν ἀνίσως ἔγραψεν « ἘΝ, ΤῸ ΑΥ̓ΤῸ », ἐπειδὴ φέρει ἀμέσως τὸ Ὁμὸν γένος τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. ν΄, 354). Ἀπὸ τὸ Ὁμὸν παράγεται ἡ Ὁμὰς, οὐσ. θηλ. καταχωρισμένον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικά.

* ἸΣΟΜΑΔΊΖΩ. Ζ. Ἰσόνω.

ἸΣΌΝΩ. (Ἰσόννω Δ. Ἰσιώνω, Σ.) Κάμνω ἴσον (égaliser), Ἰσόω Ἑλλ. 2) Καθαιρῶ τὰς τραχύτητας καὶ ἀνισότητας, Ὁμαλίζω, Ἑλλ. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν, ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ Ἰσομάδα, συγχωρεῖται νὰ λέγωμεν καὶ Ἰσομαδίζω (niveler, mettre de niveau, aplanir), συνών. τοῦ ἀχρήστου Ἰσομαλίζω, Ἑλλ.

ἸΣΟΠΕΔΙΟΝ. Δ. Ἰσόπεδον, Ἑλλ. Ζ. Ἰσομάδα.

ἸΣΤΙΑ, Δ. Στιά, Σ. Ἑςία, Ἑλλ. καὶ Ἰωνικ. Ἱςία (feu, foyer).

ἼΣΧΑ. Ζ. Ὕαινα.

* ἸΣΧΥΡΟΓΝΩΜΟΣ. Ζ. Δυνατόγνωμος.

ἸΧΙ (γρ. Ὕχι), Σ. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπιφωνήματος Ὗ! ἐπλάσαμεν τὸ Ὕχι! (κατὰ τὸ Οὐχὶ καὶ Ναίχι, Ἑλλ.) καὶ τὸ ἐπιφωνοῦμεν ὡς ἐκεῖνοι, ὀσμώμενοι τὶ εὐάρεςον εἰς τὴν ὄσφρησιν. Εἰς τὸν Ἀριςοφάνην (Πλούτ. 894), ὁ συκοφάντης, ὀσφραινόμενος τὰ ὀπτὰ κρέατα καὶ ὀψάρια, λέγει,

Πολὺ χρῆμα τεμαχῶν, καὶ κρεῶν ὠπτημένων·
Ὗ ῦ, ῦ ῦ, ῦ ῦ, ῦ ῦ, ῦ ῦ, ῦ ῦ!

ἸΧΙΤΑΣ! (γρ. Ὕχιτα) Σ. τὸ ἐξηγεῖ ti stà bene! ἐπιφώνημα τῆς αὐτῆς σημασίας μὲ τὸ Καλὰ νὰ πάθῃς! καὶ ἰσοδύναμον μὲ τῶν Γάλλων τὸ tu as ce que tu as mérité. Τὸ ἐκφωνοῦν συνήθως, ὅσοι σημαίνουν, ἀληθῶς ἢ κατ' εἰρωνείαν, εὐχαρίςησιν εἰς δυςυχίαν ἢ ἀποτυχίαν ἄλλου τινός.

Εἶναι ἀδιςάκτως τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἀνωτέρω, Ἴχι (Ὕχι), κατ' ἐπέκτασιν Ὕχιτα. Ὅταν πρὸς τινά, διηγούμενον τὴν ἀτυχίαν του, λέγῃ τὶς Ὕχιτα! σημαίνει, ὅτι ἀκούει τὴν συμφοράν του μὲ τὴν αὐτὴν εὐχαρίςησιν, ὡς καὶ νὰ ὠσφραίνετο τὶ εὐῶδες.

Τὸ Καλὰ νὰ πάθῃς! ἔπρεπε νὰ ἦναι Καλὰ ἔπαθες! Εἰς τὸν Λουκιανὸν (Νεκρ. διαλογ. XI), πρὸς τὸν Κράτητα, διηγούμενον τὸ ναυάγιον δύο τινῶν πλουσίων, « Διαπλέοντες » γὰρ ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Κίῤῥαν, κατὰ μέσον τὸν πόρον. . . . » ἀνετράπησαν », ἀποκρίνεται ἀμέσως ὁ Διογένης « Εὖ ἐποίη» σαν » ἤγουν Καλὰ ἔπαθαν! ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Καλὰ νὰ πάθωσιν! Πιθανὸν ὅτι τὸ Καλὰ νὰ πάθωσιν! εἶναι φράσις ἐλλειπτ. κατὰ τὸ πολυσήμαντον Νὰ (Ἄτακτ. II, σελ. 256) σημαίνουσα ἁπλῶς τὸν ἀπαρεμφατικὸν ἀόριςον

Παθεῖν, ἢ συνωδευμένον μὲ τὸ Ὤςε· « Καλὸν τὸ παθεῖν » αὐτοὺς ταῦτα » ἢ « Καλῶς συνέβη ὥςε παθεῖν αὐτοὺς » ταῦτα ». Ἐνδέχεται ὅμως νὰ ἦναι καὶ κατὰ σχῆμα, τὸν λεγόμενον Εὐφημισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐξηγῶ κατωτέρω. Ζ. καὶ Παθαίνω.

Κ.

ΚΑΒΑΓΙΆΔΑ, θηλ. Δ. Καβαγιάδι, οὐδέτ. ΓΓ. καὶ τὸ ἐξηγοῦν, Κόμη (chevelure). Ἴσως ἦτο τὴν ἀρχὴν Καβαλιάδα, (ἀπὸ τὸ Ἰταλ. cavallo, Ἵππος), κ' ἐσήμαινε κυρίως τὴν χαίτην (crinière) τοῦ ἵππου, ἔπειτα μετεφέρθη καὶ εἰς τὴν Κόμην. Ὁ Δ. φέρει καὶ ἐπίθετον Καβαδαγιάτος μὲ ἐξήγησιν Κομήτης (chevelu).

ΚΑΒΆΚΙ. Ζ. Κουκουβία.

ΚΑΒΆΛΑ (γρ. Καβάλλα) θηλ. Σ. Ἱππηλασία ἢ Ἱππηλάσιον, Ἑλλ. Πομπὴ ἱππέων ἢ δημόσιος, ἢ διὰ γυμνασίαν (cavalcade).

Ἀπὸ τὸ (ἄχρηςον εἰς ἡμᾶς) Καβάλλης, ἀρσ. Τοῦτο εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν ἐσήμαινεν ἵππον γέροντα ἢ κακοπαθημένον (rosse). « Καβάλλης, ἐργάτης ἵππος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Εἶπε καὶ ὁ Πλούταρχος (Περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζ. § 3) « Ὄνῳ τινὶ τῷ τυχόντι καὶ (γρ. ἢ) καβάλλῃ χρώμενος ». Ἐκ τούτου τὸ Caballus τῶν Ῥωμαίων, τὸ Cavallo τῶν Ἰταλῶν, καὶ τὸ cheval τῶν Γάλλων.

Τὸ ὄνομα, Καβάλλα, εἶναι ἄχρηςον εἰς ἡμᾶς ὡς οὐσ. θηλ. Τὸ μεταχειριζόμεθα ὅμως ὡς ἐπίρρημα (à cheval), οἷον, ;Καβάλλα ἦλθες, ἢ πεζός; Χρηςὰ δὲ εἶναι τὰ ἑξῆς:

ΚΑΒΑΛΛΆΡΗΣ, Δ. Καβαλάρης, Σ. Καβαλλάριος, Δ. ὁ καθήμενος εἰς ἵππον (cavalier).

ΚΑΒΑΛΛΑΡΊΑ, Σ. ἡ Καβαλερία, Δ. Καβαλλαρικὸν, Δ. (cavalerie), Ἱππικὸν, Ἑλλ.

ΚΑΒΑΛΛΆΡΙΟΣ. Ζ. Καβαλλιέρης.

ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΗΣ ἢ ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΟΣ, Σ. Καβαλλάριος, Δ. (chevalier). Τίτλος σήμερον εὐγενείας, διδόμενος πολλάκις καὶ εἰς ἀνδράρια, τὰ ὁποῖα δὲν ἐκαβαλίκευσαν ποτὲ ἄλογον, οὐδ' ἔχουν πλειότερον ἀλόγου νοῦν. Εἰς τὸν μεσαιῶνα οἱ Καβαλλιέροι, ἐχειροτονοῦντο δημοσίως ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς ἢ ἡγεμόνας, κ' ἐζώνοντο σπαθίον πομπικῶς, ὡς δηλοῦν καὶ οἱ φερόμενοι ἀπὸ τὸν Δ. ἑξῆς στίχοι,

Καὶ τὸν καθέναν ἔζωσεν χρυσὸν σπαθὶν στὴν μέσην,
Καβαλλαρίους τοὺς ἔκαμεν προσκυνητοὺς αὐθέντας.

Τὰ τοιαῦτα ἐγίνοντο εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ἑτεροθρήσκων ἡγεμόνων. Ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος, Γραικορωμαῖος Αὐτοκράτωρ, ἐχειροτόνησε (κατὰ τὸ 1341 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) Καβαλλιέρους, Λατίνους ὅμως· « Τοῖς ἐκ τῆς Λατινικῆς στρα» τιᾶς τὴν Καβαλαρίων παρεῖχε τιμὴν, πάντα ἐπ' αὐτοῖς τὰ » εἰθισμένα πράττων » (Ι. Καντακουζ. ἱστορ. III, 27). Ἀλλ' ἐπειδὴ, κατ' ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ἡ μὲ τοὺς Λατίνους ἐπιμιξία τῶν Γραικορωμαίων εἶχε φθάσειν εἰς ἄκρον (Αὐτὴ τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου ἡ μήτηρ Ἄννα ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κόμητος τῆς Σαβαυδίας, comte de Savoie), πιθανὸν ὅτι ἐχειροτονοῦσαν καὶ ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Καβαλλιέρους, ὡς ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς Λατίνους καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἑορτὴν τὴν λεγομένην Ἱππηλάσιον, Δ. (tournois).

ΚΑΒΑΛΛΙΚΕΥΩ (monter à cheval), Δ. Καβαλικεύω, Σ. καὶ κατὰ συγκοπὴν Καλκεύω, Σ.

ΚΑΒΑΛΛΙΝΑ, ΓΓ. Καβαλίνα, Δ. Καβαλλὶς ιδος, Δ. Καβαλλῆνα, Σ. ἡ κόπρος τοῦ ἀλόγου (fiente de cheval). Οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ὠνόμαζαν caballinum fimum (fumier du cheval).

ΚΑΒΙΑ, Σ. εἶδος Φιμοῦ, Ἑλλ. ἡ Κημοῦ, Ἑλλ. τὸ ἐξηγεῖ morso (mors). Ἴσως ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν cavezzone (cavesson).

ΚΑΒΙΓΑ, θηλ. Σ. Δ. Καβίνα, ΓΓ. Καβαλλέτον, οὐδετ. Δ. Μαγὰς Ἑλλ. Ἀπὸ τῶν Γραικορ. τὸ Καβάλη (chevalet) « Μαγὰς, σανὶς τετράγωνος, ὑπόκυφος.... ἡ τῆς κιθάρας » Καβάλη καὶ τῆς λύρας, ἡ τὰς νευρὰς βαστάζουσα κ. τ. λ.» λέγει ὁ Σουίδας.

ΚΑΒΟΥΡΑΣ, Σ. Κάβουρος, Δ. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 191-192) καὶ τὰς εἰς τὸν Στράβωνα (τόμ. IV, σελ. 223).

ΚΑΒΟΥΡΔΙΖΩ. Ζ. Φρυγανίζω.

ΚΑΒΟΥΤΣΙ. Τὸ ὀνομάζει τριχῶς, Καβούτζι, Δαυκὶ, καὶ Λαυκὶ, Σ. Δαῦκος Ἑλλ. Οἱ μεταγενέστεροι Καρωτὸν Ἑλλ. (carotte).

Τὸ Καβούτσι, λέξις Τουρκική. Τὸ Δαυκὶ, ἀπὸ τὸ Δαῦκος, Ἑλλ. ἴσως προφερόμενον καὶ διὰ τοῦ λ (Λαυκὶ), ὡς ἔλεγαν καὶ Λάφνην, Ἑλλ. τὴν Δάφνην, Ἑλλ. κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΚΑΓΚΑΒΟΝ. Ζ. Γάγγαβον.

ΚΑΓΚΕΛΛΑ, οὐδέτ. πληθ. Σ. Κιγκλὶς, ίδος, Ἑλλ. Δρύφακτος, Ἑλλ. Ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Cancelli (barreaux, balustrade, grille), πλασθὲν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κιγκλίς.

ΚΑΓΚΕΛΛΩΤΟΣ, Δ. περικλεισμένος ἀπὸ Κάγκελλα (grillé).

ΚΑΔΙ, ΓΓ. Σ. Καδίσκος, καὶ Κάδιον, Ἑλλ. ὑποκορ. τοῦ Κάδος (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 162 καὶ 412).

ΚΑΖΝΑΣ, Σ. Καζανὰς, Σ. Θησαυρὸς, Ἑλλ. Γράφεται καὶ Χαζανᾶς καὶ Χαζενὲς ἀπὸ τὸ Τουρκοπερσικὸν Χαζινέ· ὅθεν ἔλαβαν καὶ οἱ παλαιοὶ τὸ Γάζα, Ἑλλ. καὶ τὸ

σύνθετον Γαζοφυλάκιον Ἑλλ. (trésorerie), καὶ τὸν Γαζοφύλακα, Θησαυροφύλακα Ἑλλ. (trésorier), τὸν λεγόμενον Τουρκ. Χαζινατάρ.

Εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἀποςόλων (ή, 27) λέγεται περὶ τοῦ εὐνούχου τῆς βασιλίσσης Κανδάκης, « Ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς » γάζης αὐτῆς » ἤγουν ἦτο γενικὸς ταμίας ἢ θησαυροφύλαξ αὐτῆς (grand trésorier).

ΚΑΘΑΙΡΙΖΩ. ΚΑΘΑΙΡΝΩ. Ζ. Καθαρίζω.

ΚΑΘΑΡΙΖΩ, Καθαιρίζω, Καθαιρνῶ, Σ. τοὺς τρεῖς τούτους τύπους ἐσημείωσεν εἰς τὸ Λεξικόν του. Τὸ Καθαιρνῶ εἶναι ἀπὸ τὸ Καθαίρω, Ἑλλ. μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ν̄, ὡς ἐπροςέθη καὶ εἰς τὸ Ἐπαίρω, Ἑλλ. Ἐπαίρνω, καὶ Παίρνω (prendre).

Τὸ Καθαρίζω (purger, purifier, nettoyer), συχνὸν εἰς τοὺς Ἑβδ. καὶ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλλ. Ἡ διφθογγογραφία (Καθαιρίζω) εἶναι χυδαϊκὴ ἀνωμαλία, διότι παράγεται ὄχι ἀπὸ τὸ Καθαίρω, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Καθαρὸς (pur).

Ῥηματικὰ μᾶς ἔμειναν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Καθαίρω τὸ ἀρσ. Καθαρτὴς, καὶ τὸ θηλ. Κάθαρσις. Ἐκ τούτου καὶ τὸ οὐδέτ. Καθάρσιον (médecine purgative). Ἀπὸ δὲ τὸ Καθαρίζω, τὸ θηλ. Καθάρισις, καὶ τὸ οὐδέτ. Καθάρισμα (purification), καὶ τὸ ἀρσ. Καθαριςὴς, συνώνυμον τοῦ Καθαρτής.

Καὶ ἐπειδὴ ἔχομεν δύο συνώνυμα, εὐλόγως δυνάμεθα νὰ σημαίνωμεν μὲ τὸ ἓν (Καθαρτὴς) τὸν διαλέγοντα καὶ χωρίζοντα ὁπωσοῦν τὰ χρήσιμα ἀπὸ τὰ ἄχρηςα, καὶ νὰ ἀναπληρώσωμεν μὲ τὸ ἄλλο (Καθαριςὴς) ὅ,τι μᾶς λείπει νὰ ἑρμηνεύσωμεν τῶν Γάλλων τὸ puriste, ἤγουν τὸν σπουδάζοντα περιέργως νὰ

φυλάσση, λαλῶν ἢ γράφων, τοὺς κανόνας τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν ἢ γράφειν, καὶ Καθάρισιν (purisme), αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τοιαύτην τινὰ σημασίαν ἔδιδαν καὶ οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ Καθαρίζω· καὶ τοῦτο σημαίνει τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Καθαρίζων, κομψευό-» μενος » ἤγουν κομψὴν καὶ καθαρὰν διάλεκτον μεταχειριζόμενος, ὡς ἦσαν μάλιστα οἱ περιέργως ἀττικίζοντες, τοὺς ὁποίους περιπαίζει ὁ Λουκιανὸς (Πῶς δεῖ ἱστορ. συγγράφ. § 21, τόμ. IV, σελ. 183), « Ὑπὸ γὰρ τοῦ κομιδῇ Ἀττικὸς εἶναι καὶ » ἈΠΟΚΕΚΑΘΆΡΘΑΙ τὴν φωνὴν εἰς τὸ ἀκριβέστατον, » ἠξίωσεν οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα ποιῆσαι τῶν Ῥωμαίων ».

Ἴσως ἦτο προσφυέστερον νὰ ἑρμηνεύεται ὁ puriste διὰ τοῦ Καθαρύλλος, Ἑλλ. ὑποκορ. Ὁ ὑποκορισμὸς ἔχει τι καὶ σκωπτικὸν, εὐάρμοστον εἰς τὸν κομπασμὸν τῶν κομψολόγων, διότι οἱ κομψῶς λαλοῦντες δὲν εἶναι πάντοτε οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς λογικῶς λαλοῦντας, ὡς οὐδ' οἱ Λογιώτατοι μὲ τοὺς Λογικωτάτους.

ΚΑΘΆΡΙΣΙΣ. ΚΑΘΆΡΙΣΜΑ. ΚΑΘΑΡΙΣΤΉΣ. Ζ. Καθαρίζω.

ΚΑΘΑΡΟΊ, Δ. ὀνομάζονται (Cathares) εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν αἱρετικοί τινὲς, διότι ἐπαγγέλλοντο ἤδη καὶ διαγωγὴν καθαρισμένην ἀπὸ κακίας. Οἱ σήμερον ὀνομαζόμενοι Puritains τῆς Ἀγγλίας, συγχωρεῖται νὰ ἑρμηνεύωνται Καθαροί.

ΚΆΘΑΡΣΙΣ. ΚΑΘΑΡΤΉΣ. Ζ. Καθαρίζω.

* ΚΑΘΑΡΎΛΛΟΣ. Ζ. Καθαρίζω.

ΚΑΘΈΔΡΑ, Σ. chaise. 2) Καθέδραν, Δ. ἀκόμη ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὴν μερικὴν τῆς Συνόδου συνέλευσιν (séance), τὴν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζομένην ἁπλῶς Ἕδραν, Ἑλλ. ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀριστοφάνην (Θεσμοφ. 28),

——— Ἐπεὶ νῦν γ' οὔτε τὰ δικαςήρια
Μέλλει δικάζειν, οὔτε ΒΟΥΛΗ͂Σ ἔσθ' ἜΔΡΑ.

Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Ἕδραι βουλῆς, αἳ ἐγίνοντο κατὰ » πενταήμερον ».

ΚΑΘΕΙ͂Σ. Ζ. Καθένας.

ΚΑΘΈΝΑΣ, Καθαεὶς, Καθανεὶς, Σ. Καθεὶς, Δ. Τὸ Καθεὶς (chacun) εὑρίσκεται εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην συχνά· « Οἱ πολλοὶ ἓν σῶμα ἐσμὲν ἐν Χριςῷ, ὁ δὲ ΚΑΘΕΙ͂Σ ἀλ- » λήλων μέλη » (Πρὸς Ῥωμ. ιβ', 5), ὅπου φέρεται καὶ ἄλλη γραφὴ διαιρετὴ, ΚΑΘ' ΕἿΣ, κατὰ τὸ ἄλλου (Ἀποκαλυψ. κά, 21) παρόμοιον Ἀνὰ εἷς. Λέγει καὶ ὁ Λουκιανὸς (Σολοικις. § 9) « Εἰ ἄρα καθ' εἷς λανθάνει σε περιιὼν (ἴσ. παριών); » διὰ νὰ καταδικάσῃ τὸ Καθ' εἷς, ὡς σόλοικον· ὅπου ὁ σχολιαςής του σημειόνει καὶ τὴν γελοίαν ταύτην ἐξήγησιν, « Οὐ γὰρ » Καθ' εἷς, ἀλλὰ Καθ' ἕκαςος δεῖ λέγειν » (εὑρισκομένην καὶ εἰς τὸν Θωμᾶν Μαγίςρον), ὡς νὰ ἦτο τὸ δεύτερον ὀρθότερον τοῦ πρώτου.

Ὅπως ἂν ἦναι, τὸ ΚΑΘΕΙ͂Σ, κοινὸν εἰς τὴν σημερινήν μας γλῶσσαν, εἶναι τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ, ἢ μᾶλλον τῆς ἀρχῆς τῆς παρακμῆς του, ἐπειδὴ ὁ κωμικὸς Φιλήμων (300 σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριςοῦ) ἐτόλμησε πρῶτος καὶ νὰ τὸ κλίνῃ (παρὰ Στοβ. σελ. 31)·

Ἡμῶν δ' ὅσα καὶ τὰ σώματ' ἐςὶ τὸν ἀριθμὸν
ΚΑΘΕΝΟ͂Σ, τοσούτους ἐςὶ καὶ τρόπους ἰδεῖν.

ΚΑΘΗ͂ΚΛΑ, οὐσ. θηλ. σκεῦος ὡσεπιπολὺ ἀπὸ ξύλον, χρήσιμον εἰς τὸν θέλοντα νὰ καθίσῃ (chaise, siége). Κακὰ γράφεται διὰ τοῦ γ Καθῆγλα, Σ. Δ. Ἡ ὀρθὴ γραφή του εἶναι ΚΑΘΗ͂ΚΛΑ ἢ ΚΑΘΈΚΛΑ, συνθεμένον ἀπὸ τὸ Κάθημα κλαςὸν, ἢ ὀκλαςὸν, καὶ σημαῖνον καταρχὰς τὸν Δίφρον

ὀκλαδίαν (siége pliant) ἢ καὶ ἐλλειπτικῶς, Ὀκλαδίαν, Ἑλλ. (un pliant) τῶν παλαιῶν, ἔπειτα καὶ παντὸς εἴδους κάθισμα. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Ὀκλαδίας, θρόνος πτυκτὸς, » δίφρος ταπεινὸς κ. τ. λ. ».

Ἴσως ἡ Καθέκλα ἐλέγετο καὶ ἁπλῶς Θέκλα, ἀπὸ τὸ Θάκος κλαςὸς Ἑλλ. (Ζ. Καθῆκι). Ἀλλὰ τοῦτο εὑρίσκεται εἰς μόνην τὴν ἐκκλησιαςικὴν ἱςορίαν, ὄνομα κύριον τῆς ἁγίας Θέκλης.

ΚΑΘΗ̃ΚΙ, Σ. Καθύκι, Δ. σκεῦος ἢ ἀγγεῖον, ὅπου καθέζεται ὁ θέλων νὰ κενώσῃ τὴν κοιλίαν ἀπὸ τὰ περιττώματα (chaise percée), Λάσανον, Ἑλλ.

Ἀπὸ τοῦ ἀχρήςου Καθέω τὸν ἄχρηςον παρακείμενον Καθῆκα, παράγεται τὸ Καθήκιον. Ὁ Ἱπποκράτης τὸ ὀνομάζει Δίφρον, Θάκον καὶ Θρόνον (Ἴδ. καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 6).

ΚΑΘΙΕΡΌΝΩ, Σ. Κάμνω τὶ πρᾶγμα ἢ πρόσωπον ἱερὸν, ἀφιερόνων εἰς θρησκευτικὴν ζωὴν ἢ χρῆσιν (consacrer).

ΚΑΘΙΈΡΩΣΙΣ. Ζ. Καθοσίωσις.

ΚΆΘΙΣΜΑ. Ζ. Κάθιςρον.

ΚΆΘΙΣΤΡΟΝ. Ὁ Σ. τὸ ἐξηγεῖ Hospitio di caloieri, o Monachi; ὁ δὲ ΓΓ. ἁπλῶς Hospitio (auberge, hospice). Ὁ Δ. τὸ ὀνομάζει Κάθισμα, καὶ τὸ ἐξηγεῖ une place de moine. Ἴσως ἐσήμαινε τὸν εἰς τὰ Μοναςήρια ὡρισμένον τόπον εἰς ὑποδοχὴν τῶν ξένων, τὸ Μοναχικὸν Ξενοδοχεῖον.

ΚΑΘΌΛΟΥ, μὲ συνώνυμον Κοινῶς, Σ. (communément). 2) Καθόλου, μὲ συνώνυμα Ὁλότελα, Ποσῶς, Σ. (aucunement. Ἀλλ' αὕτη ἡ σημασία ἔχει προηγουμένην, ἢ ἀκόλουθον ἄρνησιν, οἷον, Δὲν ἦλθε καθόλου, Μὴν

ἔλθῃς καθόλου, ὡς καὶ τοῦ Δίωνος τοῦ Χρυσοςόμου (LXV, σελ. 344) τὸ « Εἰ καὶ καθόλου μὴ τὴν ἐλπίδα τῆς » μεταβολῆς ὑφεωρῶντο ».

* ΚΑΘΟΌΠΩΣ. Ζ. Καθώς.

ΚΑΘΟΣΙΏΣΙΣ. Δ. Ἐσήμαινε τὸ αὐτὸ καὶ Καθιέρωσις, Σ. Δ. (consécration). 2) Εἰς τὸν μεσαιῶνα ὅμως ἔλαβε σημασίαν ἰδιαιτέραν ἐγκλήματος προδοσίας, ἢ κατὰ βασιλέως ἐπιβουλῆς, τὸ ὁποῖον οἱ Ρωμαῖοι ὠνόμαζαν crimen læsæ majestatis, ἢ crimen majestatis, ἢ κατὰ διπλῆν ἔλλειψιν, Majestatis (crime de lèse-majesté). Τὰ Γλ. τὸ ἑρμηνεύουν, « Καθοσιώσεως, προδοσίας, καὶ ἐπιβουλῆς » βασιλέως ». Μόνος ὁ Εὐςάθιος (Ἰλιάδ. ζ', σελ. 647) ἐπεχείρησε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὴν σημασίαν, ἐτυμολογῶν τὴν Καθοσίωσιν « Ἀντίθεσιν ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ τῷ Θεῷ » βασιλέων ». Ἕνας ὅμως ἀπὸ τοὺς πολυπλασιάσαντας καὶ κολάσαντας αὐςηρῶς τῆς Καθοσιώσεως τὸ ἔγκλημα, ἦτον ὁ ἀνοσιώτατος Τιβέριος.

* ΚΑΘΟΣΟΝ. Σημαίνει (autant que) ὅ,τι ἐσήμαινε καὶ εἰς τοὺς παλαιούς. Ἰδ. Πλάτων. Φαίδ. σελ. 147.

ΚΑΘΟΥΡΕΒΩ. ΚΑΘΟΥΡΗ. Ζ. Καθούριον.

ΚΑΘΟΥΡΙΟΝ, καὶ ΚΑΘΟΥΡΗ, Δ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ βροχὴν (pluie), φέρων μαρτυρίαν ἀνωνύμου ποιητοῦ,

Βρονταῖς μεγάλαις κιαςραπαῖς, καθούρη καὶ χαλάζη.

Ἐσημείωσε καὶ ῥῆμα Καθουρέβω, Δ. (pleuvoir) μὲ μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ,

Ποῦ χαλαζώνονται συχνὰ ἐκ τὰ πολλὰ καθούρια,
Πάντοτε καθουρέβουσι ἐκ τοὺς πολλοὺς ἀνέμους.

Ἀπορῶ περὶ τῆς ἐτυμολογίας. Ἴσως ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ λέξις ἀπὸ

βωμολοχικὴν παραβολὴν ἢ μεταφορὰν, Καθούριον, ἀντὶ τοῦ Κατούριον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάτουρον (urine), καὶ Καθουρέβω (γρ. Καθουρεύω) ἀπὸ τὸ Κατουρεύω (pisser), Ἑλληνιστὶ Κατουρέω. Ἡ βωμολοχία εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀριστοφάνην, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ βροχὴ εἶναι τοῦ Διὸς Κάτούρημα· πρὸς τὸν εἰπόντα,

Καίτοι χρῆν αἰθρίας ΥΕΙΝ αὐτὸν, —

ἀποκρίνεται ἄλλος (Νεφελ. 371-373.),

Καίτοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου ΟΥΡΕΙΝ.

Ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ παρεφθάρη ἡ λέξις καὶ ἀπὸ τὸ Κάτομβρος Ἑλλ. Ὅπως ἂν ἦναι, τὸ Καθούριον σημαίνει σχεδὸν ὅ,τι ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς ὁ Λαῖλαψ, ἢ Καταιγὶς (ouragan), ἤγουν σφοδρὸν ἄνεμον μὲ σφοδρὰν βροχὴν συνωδευμένον· « Λαῖλαψ, καταιγὶς, ἀνέμου συστροφὴ » μετὰ ὑετοῦ » λέγει ὁ Ἡσύχιος (Ζ. Σίφουνας). Ἴσως λοιπὸν παράγεται ἀπὸ τὸ Οὖρος, ὁ ἄνεμος, Κατούριον, ὡς πιθανὸν ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Γαλλικὸν ouragan, ἐγεννήθη ἀπὸ τὸν Οὖρον, καὶ ὄχι, ἀπὸ τῶν Ἰνδῶν τὴν γλῶσσαν (Ζ. Οὐρανία).

Ἂς σημειωθῇ τελευταῖον καὶ τὸ πιθανώτερον τοῦτο, ὅτι τὸ ΚΑΘΟΥΡΙΟΝ ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ ΚΑΤΙΩΝ ΡΟΥΣ, τὸ ὁποῖον ἐμεταχειρίσθη ὁ Στράβων (Γεωγραφ. Ι, σελ. 54-55) ἱστορῶν τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ τὸ πάθος: « Δίς τε » γὰρ μεταβάλλειν τὸν ΡΟΥΝ ἑκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς... Τῇ » μὲν οὖν πλημμυρίδι ὁμολογεῖν τὸν ἐκ τοῦ Τυῤῥηνικοῦ » πελάγους καταφερόμενον... ὃν δὴ καὶ ΚΑΤΙΟΝΤΑ ὀνο- » μάζεσθαι κ. τ. λ. ». Τὸν αὐτὸν Σικελικὸν πορθμὸν νοεῖ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Γεωγράφου Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς,

(Ῥωμ. ἀρχαιολογ. I, 22) λέγων : « Κατασκευασάμενοι » σχεδίας ἐπὶ τῷ πορθμῷ, καὶ φυλάξαντες ΚΑΤΙΌΝΤΑ ΤῸΝ » ῬΟΫ͂Ν, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διέβησαν ἐπὶ τὴν ἔγγιστα νῆσον ». Ὁ ἀρχαιότερος τούτων Θουκυδίδης (VI, 2) τὸν ὠνόμασεν ἄνεμον : « Ἐπὶ σχεδιῶν τηρήσαντες τὸν πορθμὸν, ΚΑΤΙΌΝ-» ΤΟΣ ΤΟΫ͂ ἈΝΈΜΟΥ κ. τ. λ. » διὰ τὴν συνδρομὴν τοῦ ῥεύματος μὲ τὸν ἄνεμον.

Ἂς μὴ σιγηθῇ μηδὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Καταῖθυξ, ὄμβρος » ὁ καταιθύσσων κ. τ. λ. » καὶ τὸ « Κατουλάδα... κατόλεθρον » ἢ ζοφώδη, καὶ συστροφὰς ἔχουσαν ἀνέμων ».

ΚΑΘΩ͂Σ, μὲ συνών. Ὡσκαθὼς, Καταπῶς, Σ. Λέγομεν σήμερον Καθὼς καὶ Ὡς (comme). Τὸ πρῶτον (Καθὼς), ἐπειδὴ καταδικάζεται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον, ἐλέγετο ἄρα καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Φρυνίχου.

Τὸ Ὡσκαθὼς εἶναι διπλασιασμὸς, ἀντὶ τοῦ Οὕτως καθὼς, Ἀττικῶς, Οὕτως Ὡς, ποιητικῶς, Ὡς Ὡς, ἢ Τὼς Ὡς (ainsi que, de même que), ὁποῖον εἶναι τοῦ Ποιητοῦ τὸ (Ἰλιάδ. α΄. 512),

——— ὩΣ ἥψατο γούνων,
ὩΣ ἔχετ' ἐμπεφυυῖα, ———

καὶ τὸ (Ἰλιάδ. γ΄ 415),

ΤΩ͂Σ δέ σ' ἀπεχθήρω, ὩΣ νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

Παρόμοια καὶ οἱ Γάλλοι διπλόνουν τὸ ὁμοιωματικὸν de même, ἐπαναλαμβάνοντες εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῶν συγκριτικῶν περιόδων.

Τὸ Καταπῶς ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Καθόπως (de la manière que, selon que).

ΚΑΙΝΟΎΡΓΙΟΣ. ΚΑΙΝΟΎΡΙΟΣ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Και-

νουργὴς, Ἑλλ. (nouvellement fait, opéré, fabriqué).

Ὁ Δ. ἔπλασε καὶ ἐπίῤῥημα Καινουργόας, ἀπατηθεὶς ἀπὸ μαρτυρίαν « Καινουργόας βεςομένον » τὴν ὁποίαν εὕρηκε κακὰ διαιρημένην εἰς δύο λέξεις, ἀντὶ τοῦ Καινουργοασβεστομένον (nouvellement crépi).

Ἡ λέξις εἶναι τῶν Γραικορωμαίων, Καινούργιος, Καινούργια, Καινούργιον, τριγενῶς, οἷον, Καινούργιος οἶκος, Καινούργια ζώνη, Καινούργιον φόρεμα. Ὅθεν καὶ ἡ παροιμία « Ὁ πτωχὸς τὸ ῥοῦχόν του τρεῖς » φορὰς τὸ χαίρεται, καὶ καινούργιον, καὶ παλαιὸν, καὶ και» νουργιεμβάλλωτον ».

Ἀπὸ καινουργῆς (de neuf), ἢ ὀρθότερον Ἀπὸ καινουργίης (ἀπὸ οὐσιαστ. τὸ Καινουργία), ὅθεν ἐξηγεῖται τὸ ἐλλειπτ. Ἐκ καινῆς, τοῦ Θουκυδίδου (III, 92), ὅπου λέγει περὶ τοῦ κτισθέντος τείχους ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους· « Κα» ταςάντες δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἘΚ ΚΑΙΝῊΣ, ἣ νῦν » Ἡράκλεια καλεῖται κ. τ. λ. ». Ὁ σχολιαςὴς ἀνεπλήρωσε τὴν ἔλλειψιν μὲ τὸ ΚΡΗΠΊΔΟΣ, Ἐκ καινῆς κρηπίδος, ἤγουν ὡς λέγομεν κοινῶς, Ἀπὸ Θεμελίου· καὶ τοῦτο μὲν εἶναι τὸ νόημα, ἡ δὲ εὐλογωτέρα πλήρωσις τῆς ἐλλείψεως ἦτον Ἐκ καινῆς ἐργασίας, μαρτυρουμένη ἀπὸ τὸ κοινὸν Ἀπὸ καινουργίης, διὰ νὰ προσαρμόζεται ὄχι μόνον εἰς τείχη, ἀλλὰ γενικῶς εἰς πᾶν ὅ,τι κατασκευάζεται, ἢ μετασκευάζεται νεωςί.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΏΝΩ, Σ. Καινουργῶ, Δ. Ἔπρεπε νὰ ἦναι Καινουργόνω, ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Καινουργόω, ἀντὶ τοῦ Ἑλλ. Καινουργέω. Τὸ Καινουργόνω σήμερον εἰς ἡμᾶς συνωνυμεῖ μὲ τὸ Ἀνανεόνω (renouveler). Οἱ πρὸ ἡμῶν ὅμως φαίνεται ὅτι τὸ ἐμεταχειρίσθησαν πρῶτον εἰς τῆς γῆς τὴν ἀνανέωσιν (défricher, jachérer) Νεάω καὶ Νεόω Ἑλλ. ἔπειτα τὸ ἐπροσάρμοσαν καὶ εἰς ὅλα τὰ ὁπωσοῦν καινουργού-

μενα. Τὸν πρῶτον τύπον ἔχει ὁ Ἡσύχιος· « Νεάσαι, μεταβαλεῖν » τὴν ἠροτριωμένην γῆν », καὶ κατακρίνει τὸν δεύτερον ὁ Φώτιος, « Νεᾶν, οὐ Νεοῦν, τὴν γῆν, καὶ Νέατον, Ξενοφῶν, » οὐ Νέωσιν κ. τ. λ. ».

ΚΑΙΌΛΑΣ, Σ. ΓΓ. Κηόλας, Σ. Δ. ΓΓ: Κιόλας, Σ. Κηόλα, ΓΓ. Κιόλα, Σ. Δ. Ὁ Σ. τὸ ἐξηγεῖ εἰς σημασίαν τοῦ Ἔτι, Ἀκόμη (encore, de plus). Ὁ δὲ Δ. τὸ ἑρμηνεύει μὲ ἑλληνικὰς λέξεις, « Ὅμως, Καὶ μήν ». Ὁμοίως τὸ ἐξηγεῖ καὶ ὁ ΓΓ. εἰς τὸ Γερμανικὸν, dennoch (néanmoins).

Ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Καὶ ὅλως, Δωρικ. Καὶ ὅλας, ὡς ἀπὸ τὸ Πῶς ἐγεννήθη τὸ Πᾶς (Ἄτακτ. I, σελ. 99). Τὸ μεταχειριζόμεθα ἀντὶ τοῦ Ἀκόμη, οἷον, Δὲν ἀρκεῖσαι εἰς τοῦτο, ἀλλὰ θέλεις κιόλας νὰ σοῦ φανερώσω κ. τ. λ. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου σημειώσεις (τόμ. I, σελ. 364).

ΚΑΙΡΊΤΗΣ (Κακῶς γράφεται Καιρήτης Σ. ΓΓ.), ὁ προβασμένος τὴν ἡλικίαν (âgé).

ΚΑΙΡΌΣ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 164) πρόσθεσε παράλληλον τοῦ, Ὅταν λάβω καιρὸν, μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου (VI, 86) « Ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου » κ. τ. λ. ».

Λέγομεν ἔτι, Εἰς καιρὸν ἢ Εἰς τὸν καιρὸν (à temps, à point, à propos), ἐλλειπτ. ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν πρέποντα ἢ ἁρμόδιον καιρὸν, οἷον, Ἦλθες εἰς τὸν καιρὸν, Εἰς καιρὸν μοῦ τὸ ἐνθύμισες, ὡς καὶ ὁ Εὐριπίδης (Ἑλέν. 1087),

> Εἰς καιρὸν ἦλθε· τότε δ' ἄκαιρ' ἀπώλλυτο,

καὶ « Εἰς καιρὸν ἥκεις » ὁ Ξενοφῶν.

Καὶ τὸ ἐναντίον, Ἔξω τοῦ καιροῦ (mal à propos),

οἷον, Ἔξω τοῦ καιροῦ ἦλθε, διάφορον ἀπὸ τὸ Παράκαιρα ἦλθε. Τὸ πρῶτον λέγεται περὶ τοῦ ὅτινα δὲν ἠθέλαμεν ὅλως νὰ ἔλθῃ· τὸ δεύτερον περὶ τοῦ ἐλθόντος μετὰ τὸν καιρὸν, ὅτ' ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ.

Δός με τὸν καιρὸν ἢ τὴν ἡμέραν, ἤγουν διόρισε τὸν καιρὸν ἢ τὴν ἡμέραν, ὅτε θέλεις νὰ πράξω τὶ, ὡς τὸ « Ἡμέραν διδόναι » τοῦ Ξενοφῶντος (Ἑλλην. ἱστορ. VII, 1, § 28). Καὶ Δός με καιρὸν, ἤγουν συγχώρησέ με τὸ ἱκανὸν εἰς πρᾶξιν δάστημα τοῦ καιροῦ.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐλλειπτ. καὶ Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἀνελλιπ. « Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν » καὶ « Ἐν » τῷ καιρῷ ἐκείνῳ » φράσεις συνήθεις εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν, « Κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ » (Φρύνιχ. σελ. 122).

Ὅταν ὁ καιρὸς τὸ καλέσῃ, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες « Καὶ » ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ, εὔξομαι » (Λουκιαν. Πλ. ἢ εὐχ. § 17).

Σύνθετον οὐδετ. ἔχομεν τὸ Καλοκαίριον, Σ. (été), Θέρος, Ἑλλ. καὶ Καλοκαιρία, Σ. (beau temps), Εὐδία, Ἑλλ. τοῦ ὁποίου ἐναντίον ἡ * Κακοκαιρία (mauvais temps).

* ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΚΤΩ̃. Ὁ ΓΓ. τὸ γράφει Καιροφυλάσσω. Οἱ παλαιοὶ, Καιροφυλακτῶ καὶ Καιροφυλακῶ (épier le temps, l'occasion, le moment).

ΚΑΚᾺ ΚΑῚ ΨΥΧΡᾺ, Σ. ἢ ἀσυνδέτως, Κακὰ, ψυχρὰ, ἐπίῤῥ. (on ne peut plus mal).

ΚΑΚΆΒΙΟΝ, Δ. Κακάβι, Σ. ὑποκορ. τοῦ Ἑλλ. Κακάβη ἢ Κακκάβη (chaudière, marmite). Ὁ Φώτιος τὸ ἐξηγεῖ « Κακκάβην δεῖ λέγειν, οὐχὶ Κάκκαβον· σημαίνει δὲ » τὴν χύτραν ».

ΚΑΚΑΚΟΥ̓́Ω, Σ. κακὰ ἢ δύσκολα ἀκούω (avoir

l'ouïe dure), Δυσκωφῶ Ἑλλ. Ἀντὶ τῆς κακοφώνου ταύτης λέξεως (Κακακούω) εὐφωνότερον ἤθελε λέγεσθαι * Δυσακούω, ὡς λέγομεν καὶ Δυσαρεστῶ.

• Τὸ δὲ παθητικὸν Κακακούομαι, Σ. εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ διαιρετ. καὶ οὐδετερ. « Κακῶς ἀκούω » (avoir une mauvaise réputation), τοῦ ὁποίου τὸ ἐναντίον « Καλῶς » ἀκούω » λείπει εἰς ἡμᾶς. Ἡ μετοχὴ, Κακακουσμένος, Σ. ἤγουν Κακονοματισμένος, Σ. Κακοφημισμένος, Σ. (mal famé).

ΚΑΚΑΝΙΖΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Γελῶ μὲ πλατὺ γέλειον (γρ. γέλιον), Καγχάζω, Καγχαλάω, Ἑλλ. Ῥωμαϊστὶ cachinor (rire à gorge déployée). 2) Κακανίζω, κατὰ τὸν Σ. σημαίνει προσέτι καὶ τὴν φωνὴν τῆς ὄρνιθος. Ἀλλὰ τοῦτο προφέρεται μᾶλλον διὰ τοῦ ρ, Κακαρίζω (glousser).

ΚΑΚΑΡΙΖΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ φωνὴν τῆς πέρδικος (Ἑλλ. Κακκαβάζω). Συνηθέστερον ὅμως λέγεται διὰ τὴν ὄρνιθα (Ζ. Κακανίζω). Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Κακκάζω. « Κακκάζειν » τὰς ὄρνις, τὰς πρὸς τὸ τίκτειν φθεγγομένας » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Διὰ τὸν πετεινὸν λέγομεν Κουκρουκίζω, ἢ Κουκουρίζω, Σ. Κοκκύζω ἢ Ἄδω, Ἑλλ. Ζ. καὶ Κακκαβίζω.

ΚΑΚΑΡΟΝ, Σ. Κράνιον, Σ. Κρανεῖον, Σ. Κρανίον, Ἑλλ. (crâne). Ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κάρη (tête), μὲ διπλασιασμὸν τῆς πρώτης συλλαβῆς. Εἰς τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. β', 259) τὸ

Μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,

καὶ σοφοὶ καὶ ἄσοφοι ὁμοφώνως ἤθελαν κρίνειν θηλυκοῦ γένους τὸ Κάρη, ἂν ὁ αὐτὸς ποιητὴς δὲν τὸ ἔφερεν ἀλλοῦ (Ἰλιάδ. χ', 74) καὶ ὡς οὐδέτερον,

——— Πολιόν τε κάρη, πολιόν τε γένειον.

Τὸ μέγα τοῦτο κακὸν ἐτάραξε τῶν γραμματικῶν τὰ κρανία, κ' ἐπενόησαν θεραπείαν λέγοντες, ὅτι τὸ Κάρη ἔγινε κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τὸ Κάρηνον, καὶ τὸ ἔταξαν εἰς τὰ ἄκλιτα.

Οἱ Τραγικοὶ τρέψαντες εἰς τὸ Δωρικὸν Κάρα, τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸν διδάσκαλόν των Ὅμηρον, ὡς οὐδέτερον. Πρὸ τούτων ὁ Θέογνις, καὶ μετὰ τούτους ὁ Καλλίμαχος, καὶ ἄλλοι εἶπαν θηλυκῶς, Ἡ Κάρη, ὡς ἔτι καὶ σήμερον λέγομεν καὶ ἡμεῖς Ἡ Κάρα· πλὴν ὅτι εἰς ἐκείνους ἐσήμαινεν ἁπλῶς τὴν κεφαλὴν (tête), εἰς ἡμᾶς δὲ σημαίνει κεφαλὴν σκελετοῦ λειψάνου τινὸς ἁγίου, οἷον, παραδείγματος χάριν, Ἡ κάρα τοῦ Προδρόμου ἢ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἢ μᾶλλον, Αἱ κάραι τοῦ Προδρόμου, διότι εὑρέθησαν, κ' εὑρίσκονται ἴσως ἀκόμη, πλειότεραι τῆς μιᾶς τοιαῦται κάραι (Ἰδ. Μητροφαν. Κριτοπουλ. Ὁμολογ. τῆς Ἀνατολ. ἐκκλησ. κεφ. 16, σελ. 128).

Τὸ δὲ κατ' ἀναδιπλασιασμὸν Κάκαρον δηλοῖ, ὡς καὶ τὸ συνώνυμον Κρανίον, ὅλον τὸ κόκκαλον τῆς κεφαλῆς (crâne), εἴτε ζῶντος, εἴτε νεκροῦ.

Ὀνομάζεται καὶ Καύκαλον, Σ. ἀπὸ μετοφορᾶς τοῦ Καυκίον, ἐξηγηθέντος ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 188)· καὶ ἐκ τούτου ἐπίῤῥημα σύνθετον Κατακαύκαλα, Σ. συνών. τοῦ Κατακέφαλα (Ἄτακτ. I, σελ. 275). Καὶ ἐπίθετον στερητικὸν * Ἀκαύκαλος, Ἄφρων Ἑλλ. καὶ σύνθετον * Παντελακαύκαλος (χυδ. Παντελοκαύκαλος), ὁ παντελῶς ἀκαύκαλος.

ΚΑΚΗΓΚΑΚΩΣ, ἐπίῤῥ. κάκιστα, δυστυχέστατα (misérablement, d'une manière funeste), οἷον Ἀπέθανε, ἢ Ἐτελείωσε τὴν ζωήν του κακηγκάκως. Σύνθετον ἀπὸ δύο λέξεις, Κακὴν κακῶς, κατ' ἔλλειψιν δηλαδὴ, ἀντὶ τοῦ Κακῶς καὶ κατὰ κακὴν τύχην, ἢ καὶ ἀνελλιπῶς τὸ Κακὴν, ὡς ἐπίθετον, ἂν ἔχῃ προηγούμενον οὐσια-

ϛικὸν ὁμοιόπτωτον. Ὁ μεταφραϛὴς τῆς Βυζαντίδος (τόμ. III, σελ. 93) ἐφύλαξε τὸ ν̄, « Κατέϛρεψε τὴν ζωήν του » κακηνκάκως ». Κακὰ γράφεται εἰς τὸν Δ. διὰ τοῦ ε̄ Κακενκάκως. Παρόμοια οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν διαιρετῶς (Σοφοκλ. Αἴαντ. 839),

Καί σφας κακοὺς κάκιϛα καὶ πανωλέθρους
Ξυναρπάσειαν! ———————

καὶ (αὐτόθ. 1177),

Κακὸς κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονός!

καὶ πάλιν (αὐτόθ. 1391),

Κακοὺς κακῶς φθείρειαν! ———

Ἴδε καὶ Ἀριϛοφάν. Πλούτ. 65, 418, καὶ 879, καὶ τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 167).

Συγχωρεῖται νὰ τὸ μεταχειριζώμεθα ὡς ἐπίῤῥημα, Κακηγκάκως, συντάσσοντες μὲ ὅλα τὰ γένη καὶ μ᾽ ὅλους τοὺς ἀριθμούς. Ἂν ὅμως ἀναφέρεται εἰς θηλυκὸν ἑνικὸν, ἐμπορεῖ καὶ νὰ διαιρεθῇ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οἷον Ἀπωλέσθη κακὴ κακῶς, καὶ Τὴν ἀπώλεσαν κακὴν κακῶς.

* ΚΑΚΙΖΩ. Ζ. Κακιόνω.

ΚΑΚΙΟΝΩ, Σ. Λέγεται κάλλιον Κακίζω « Ἀπεκάκισεν, ἐπικράνθη » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴδε καὶ τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 166).

ΚΑΚΙΤΑ, οὐσ. θηλ. Κακὰ τὸ γράφει ὁ Δ. Κάκητα, διὰ τοῦ η̄, ὡς τὸ ἔγραψα κ᾽ ἐγὼ ἄλλοτε. Τὸ Κάκιτα (bouderie) εἶναι αἰτιατικὴ ἀχρήϛου ὀνόματος τοῦ Κάκις, μεταβαλμένη εἰς ὀνομαϛικὴν κατὰ τὸ Ἄργιτα (Ζ. Ἄργητα), * Ἔχθριτα, Μάνιτα, Σ. Περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. τὰ Πολιτικ. σελ. 164) σημειωθέντα.

ΚΑΚΚΑΒΙΖΩ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ ὡς τὸ Κακαρίζω (Ζ.

Κακαρίζω). Διὰ τοῦ Κακκαβίζω ἐσήμαιναν καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν φωνὴν τῆς πέρδικος, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ πέρδιξ ὠνομάζετο Κακκάβη· « Καλοῦνται δὲ οἱ πέρδικες ὑπ' ἐνίων Κακκά-» βαι.... Οὐ πάντες δ' οἱ πέρδικες Κακκαβίζουσιν » (Ἀθήν. IX, σελ. 390).

ΚΑΚΚΑΒΟΣ ἀρσεν. Σ. οὕτως ὀνομάζει τὸν ἀρσενικὸν πέρδικα. Ἴδαμεν (Ζ. Κακκαβίζω) ὅτι οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Κακκάβην θηλ. καὶ κοινογενῶς τὴν πέρδικα. Τὴν ὠνόμαζαν ὅμως καὶ ἀρσεν. Κάκκαβον (Ἴδ. Ἄτακτ. I. σελ. 243).

* ΚΑΚΚΑΒΟΠΥΡΦΟΡΟΣ. (Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 243). Ἀντὶ τοῦ κακοσυνθέτου καὶ κακοφώνου ὀνόματος τούτου εὐλογώτερον ἠθέλαμεν τὸ ὀνομάσειν Πυρόσκαφον, οὐδετ. (brûlot), ὡς τὸ ὠνοματοθέτησε (pyroscaphe) πρὸ μικροῦ δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς ἀπὸ τοὺς λογίους Γάλλους.

ΚΑΚΟΒΙΟΣ. Ζ. Καλόβιος.

ΚΑΚΟΒΟΛΑ. Ζ. Βολή.

ΚΑΚΟΓΑΛΟΝ, μὲ συνώνυμον Πρωτόγαλον, οὐσ. οὐδέτερ. Σ. καὶ Πρωτογαλία, θηλυκ. Σ. Τὸ πρῶτον φαινόμενον γάλα μετὰ τὴν γέννησιν (colostre). Πύος ἢ Πυὸς, ἀρσενικ. Ἑλλ.

ΚΑΚΟΓΕΡΟΣ, Ζ. Κακόγιερος.

ΚΑΚΟΓΗ, Δ. (terrain maigre), Λεπτόγεως, Ἑλλ. Τὸ ἐναντίον εἶναι, Καλογῆ, Δ. γῆ γόνιμος καὶ καρποφόρος, τὴν ὁποίαν ὁ Εὐαγγελιστὴς (Λουκ. ή, 8) ὠνόμασε Γῆν ἀγαθὴν (bonne terre).

ΚΑΚΟΓΙΕΡΟΣ καὶ ΚΑΚΟΓΕΡΟΣ. Σ. τὰ ἐξηγεῖ καὶ τὰ δύο ὡς συνώνυμα, malsano (malsain, valétudinaire). Ἀλλὰ τὸ πρῶτον μόνον ἔχει τοιαύτην σημασίαν, Κακόγιερος, σύνθετον ἀπὸ τὸ Κακὸς καὶ Ὑγιηρὸς (χυδ. Γιερὸς καὶ Γερὸς, Σ.) Τὸ δὲ τετρασύλλαβον Κακόγερος εἶναι Κακὸς γέρος ἢ γέρων (méchant vieillard).

ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΟΣ, Σ. Κακολόγος, Σ. (médisant, mauvaise langue). Τοιοῦτος ἦτον ὁ σοφιςὴς Πολυκράτης παρ' Ἀθην. (VIII, σελ. 335),

Λόγων τι παιπάλημα, καὶ κακὴ γλῶσσα.

* ΚΑΚΟΓΡΑΙΑ. Κακὴ γραῖα (méchante vieille, vieille sorcière).

* ΚΑΚΟΓΡΑΜΜΕΝΟΣ, κακὰ γραμμένος (mal écrit). 2) Κακόμοιρος, δυςυχὴς (malheureux). Ζ. Γραμμένον.

* ΚΑΚΟΪΣΑΣΤΟΣ ἢ ΚΑΚΟΪΣΑΣΤΟΣ. Ὁ δὲ Σ. Κακόσιαςος, ὁ δύσκολα ἰσαζόμενος ἢ διαλασσόμενος (difficile à concilier).

* ΚΑΚΟΚΑΙΡΙΑ. Ζ. Καιρός.

ΚΑΚΟΛΑΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ, ΓΓ. μὲ ἐξήγησιν Γερμανικὴν schlecht gefârbt, καὶ Ἰταλικὴν male colorato ἤγουν Κακοβαμμένος ἢ Κακοχρωματισμένος (mal teint). ! Μήπως ἐγράφη ἐξ ἀπροσεξίας ἀντὶ τοῦ Κακοβαμματισμένος;

ΚΑΚΟΛΙΜΝΟΣ, Σ. κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Κακολίμενος (qui a de mauvais ports), Δυσλίμενος καὶ Κακολίμενος, Ἑλλ.

ΚΑΚΟΛΟΓΟΣ, Ζ. Κακόγλωσσος.

ΚΑΚΟΜΑΛΛΟΝ, οὐσ. οὐδετ. Δ. Κακότριχα, Θηλ. Σ. Ἴουλος Ἑλλ. (poil follet).

ΚΑΚΟΜΕΤΑΒΑΛΤΟΣ, Δ. ὁ δύσκολα μεταβαλλόμενος (difficile à changer), Δυσμετάβλητος, Ἑλλ.

ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ. Ζ. Καταχρῶμαι.

ΚΑΚΟΜΕΤΡΩ, Σ. (mesurer mal), « Ὥσπερ οἱ κάπηλοι, κερασάμενοί γε οἱ πολλοὶ καὶ δολώσαντες καὶ κακο-

» μετροῦντες » (Λουκιαν. Ἑρμοτ. ἢ περὶ Αἱρέσ. § 59, τόμ. IV, σελ. 78). 2) Κακομετρῶ, Σ. καταχρηστικῶς ἀντὶ τοῦ κακῶς ἀριθμῶ, σφάλλω ἀριθμῶν (se mécompter).

Τὴν αὐτὴν καταχρηστικὴν σημασίαν, ἔλαβε καὶ τὸ ἁπλοῦν Μετρῶ, Σ. εἰς ἡμᾶς κοινὴν, εἰς δὲ τοὺς παλαιοὺς σπάνιον. Ἓν μόνον παράδειγμα μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Φώτιος: « Μετρῆσαι, ἐπὶ » τοῦ Ἀριθμῆσαι. Ἀλκαῖος ».

ΚΑΚΟΜΙΜΗΣΙΣ, Σ. Κακοζηλία, καὶ οὐδετέρ. Τὸ Κακόζηλον Ἑλλ. (affectation).

ΚΑΚΟΜΟΙΡΟΣ, Σ. Ζ. Κακογραμμένος.

ΚΑΚΟΝΟΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ. Ζ. Κακακούω.

ΚΑΚΟΝΟΥΣ, Σ. Κακονούσης, Δ. (d'un esprit pesant, lent), βραδύνους, Ἑλλ. Κακὰ τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δ. διὰ τοῦ Δυσκατάληπτος (πλὴν ἂν ἐνόησε διὰ τούτου, ἐνεργητῶς, τὸν δύσκολα καταλαμβάνοντα). Ἡ σύνθεσίς του εἶναι ἀπὸ τὸ Κακὸς καὶ Νοῦς. Τὸ δὲ θηλυκὸν Κακονοῦσσα (γρ. Κακονοῦσα), Σ. εἶναι ἡ μετοχὴ Κακονοοῦσα, συγκομμένη εἰς τὸ Κακονοῦσα.

* ΚΑΚΟΠΑΙΔΕΙΑ, κακὴ ἀνατροφὴ παιδίων (mauvaise éducation), ἴσον καὶ τὸ Ἀπαιδευσία. 2) Διεστραμμένη παιδεία καὶ διδασκαλία, Ψευδοπαιδεία, Ἑλλ. κατὰ τὸν Κέβητα.

ΚΑΚΟΠΑΙΔΕΥΩ, Σ. κακῶς ἀνατρέφω (mal élever). Ἡ μετοχὴ, Κακοπαιδευμένος (mal élevé), Σ. Κακὰ διδαγμένος, ψευδοπαιδευμένος.

* ΚΑΚΟΠΙΑΝΩ. Ζ. Πιάνω.

* ΚΑΚΟΠΙΠΤΩ. Ζ. Καλοπίπτω.

ΚΑΚΟΠΙΧΕΡΟΣ. Ζ. Καλεπίχειρος.

ΚΑΚΟΠΟΛΙΤΕΙΑ, Σ. κακὴ πολιτεία (mauvaise constitution, mauvais gouvernement).

ΚΑΚΟΣ, ἐπίθ. (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 166).

Μετὰ κακῆς, Σ. (durement, brutalement). Φράσις ἐπιῤῥηματικὴ ἐλλειπτικῶς τοῦ Διαθέσεως, Χρήσεως, ἢ τοιούτου τινὸς ἄλλου, ἀντὶ τοῦ Κακῶς. Λέγει ὁ Ποιητὴς περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτε ἐδίωξε τὸν ἱερέα Χρύσην (Ἰλιάδ. ά, 25),

Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, ———

ἤγουν Μετὰ κακῆς τὸν ἀπέλυσε.

Κακὸν, οὐδέτ. οὐσ. ἀντὶ τοῦ πλῆθος. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 167) πρόσθεσε καὶ τοῦ Θεοκρίτου (Ἀδων. 44) τὸ

Ὦ θεοί! ὅσσος ὄχλος· πῶς καὶ πόκα τοῦτο περᾶται
Χρὴ τὸ ΚΑΚΟΝ; μύρμακες ἀνήριθμοι καὶ ἄμετροι.

ΚΑΚΟΣΙΑΣΤΟΣ. Ζ. Κακοΐσαςος.

ΚΑΚΟΣΟΥΡΟΣ, μὲ συνώνυμον Ταλαίπωρος, Σ. Κακόσουρος μὲ συνώνυμα Ἑλλ. Ἄθλιος, Δύςηνος, Δ. (infortuné, malheureux).

Ἀπὸ τὸ Κακὸς καὶ Οὖρος. Τοῦτο ἐσήμαινεν ἄνεμον ἐπιτήδειον εἰς τὸ διὰ θαλάσσης ταξείδιον· « Οὖρος, ἐπιτήδειος » ἄνεμος » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Οὔριος.... ἐπιδέξιος » ἄνεμος ». Καὶ κατὰ μεταφορὰν, ὁ εὐτυχής· ὅθεν « Οὔριον, » σωτήριον, ὄπισθεν πνέον » πάλιν ὁ αὐτός.

Οὕτω τὸ ἐξηγοῦν ὅλοι σχεδὸν οἱ Λεξικογράφοι. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἐπίθετα μὲ τὰ ὁποῖα τὸ συνάπτει πάντοτε ὁ Ὅμηρος, Ἴκμενος, Λιγὺς, Λιαρὸς, Κάλλιμος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, συμπεραίνεται εὐλογώτερον, ὅτι τὸ Οὖρος καταρχὰς ἦτο μέση λέξις, σημαίνουσ' ἁπλῶς ἄνεμον, ὡς τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς (Τραχ. 815),

Ἐᾶτ' ἀφέρπειν. ΟΥ̃ΡΟΣ ὀφθαλμῶν ἐμῶν
Αὐτῇ γένοιτ' ἄπωθεν ἑρπούσῃ ΚΑΛΟΣ.

Ἔπειτα ἐπεκράτησε νὰ σημαίνῃ μόνον τὸν ἐπιτήδειον καὶ πρόσφορον, ὡς τὸ ἔπαθαν καὶ πολλαὶ λέξεις ἄλλαι. Μαρτύριον τούτου τὸ Οὔριον συνώνυμον τοῦ Ἀνεμιαῖον. Λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος, « Οὔριον ἄνεμον, ἢ ὀξέως πνέοντα, ἢ ἄγριον ». Κακόσουρος λοιπὸν, ὁ μὲ κακὸν οὖρον ἢ ἄνεμον πλέων τοῦ βίου τὸ πέλαγος.

* ΚΑΚΟΤΕΛΕΎΩ, κακὸν τέλος λαμβάνω (finir mal, avoir un mauvais succès), ἐναντίον τοῦ Καλοτελεύω.

ΚΑΚΌΤΡΙΧΑ. Ζ. Κακόμαλλον καὶ Χνοῦδι.

* ΚΑΚΟΎΜΙΟΝ. Ζ. Ποντικός.

ΚΑΚΟΧΡΟΝΊΖΩ καὶ ΚΑΚΟΧΡΟΝΩ̃, Σ. Λέγω καταρώμενος, Κακὸν χρόνον νὰ ἔχῃς! ἢ νὰ ἔχῃ!

ΚΑΛΆ, ἐπίῤῥ. Καλῶς Ἑλλ. (bien). Σημαίνει τὸ Ἐπιτήδεια (commodément)· Καλὰ εἴμεθα, ἢ δὲν εἴμεθ' ἐδῶ, ὅταν εὐαρεστούμενοι μένωμεν εἰς τόπον τινὰ, ἢ δυσαρεστούμενοι ἐπιθυμῶμεν νὰ τὸν ἀλλάξωμεν. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν « Ἐν καλῷ εἶναι » καὶ « Οὐκ ἐν καλῷ εἶναι » ἐλλειπτ. τοῦ Τόπῳ. 2) Καλὰ, εἰς καιρὸν καλὸν, εἰς ὥραν πρέπουσαν (à propos), οἷον Καλὰ μὲ τὸ ἐνθύμισες, ἢ καὶ μὲ μεσολαβοῦντα σύνδεσμον Καλὰ καὶ μὲ τὸ ἐνθύμισες. « Καὶ » γάρ με εἰς καλὸν ὑπέμνησας » εἶπεν ὁ Πλάτων (Ἱππ. μείζ. σελ. 286), ὡς καὶ ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Τυρ. 78),

Ἀλλ' εἰς καλόν σύ τ' εἶπας. ——————

Ἔλεγαν καὶ « Εἰς δέον » καὶ « Ἐν δέοντι ». 3) Καλὰ, ἐπιφώνημα δυσαρεσκείας, ὀργῆς, ἀγανακτήσεως, οἷον πρὸς τὸν πράξαντα τί παρὰ γνώμην μας, Καλά! δὲν θέλω τὸ λησμονήσειν. Παρόμοια ὁ Ἀριστοφάνης (Βατρ. 932),

Ἀμέλει, καλῶς! ἔχ' αὔτ'· ἴσως γάρ τοί ποτε
Ἐμοῦ δεηθείης ἄν, εἰ θεὸς θέλοι.

3) Καλὰ, δίκαια, πρεπόντως, οἷον, Καλὰ νὰ πάθῃς! (Ζ. Ἴχιτας). 4) Καλὰ, ἀσφαλῶς, βεβαίως, οἷον, Φύλασσέ τον καλὰ, μὴ σου φύγῃ, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Θεσμοφ. 652).

——————— Τουτονὶ φυλάττετε
Καλῶς, ὅπως μὴ διαφυγὼν οἰχήσεται.

ΚΑΛΑΓΚΑΘΙ, Σ. Περίδρομος, Σ. Παρωνυχία, Ἑλλ. ὅθεν οἱ Γάλλοι ἐσχημάτισαν τὸ Panaris.

Τὸ Καλαγκάθι εἶναι χυδαϊσμὸς τοῦ Καλακάνθιον ἤγουν Καλὸν Ἀκάνθιον (belle épine), κατ' εὐφημισμόν.

Ὁ Περίδρομος εἶναι εἶδος (ἢ μᾶλλον πρῶτος βαθμὸς) τῆς παρωνυχίας, τὸ Γαλλιστὶ μὲ ταυτόσημον λέξιν ὀνομαζόμενον Tourniolle.

ΚΑΛΑΜΙΑ. Ζ. Σύρτης.

ΚΑΛΑΜΙΔΕΥΩ, Σ. ὀψαρεύω μὲ καλαμίδιον (pêcher à la ligne).

ΚΑΛΑΜΙΔΙΟΝ, Σ. καλάμιον, ἢ ῥαβδίον ὅθεν κρέμεται τὸ ἄγκιστρον (ligne). Ζ. Καλαμιδεύω.

ΚΑΛΑΜΙΩΝΑΣ, Σ. (lieu plein de roseaux), Καλαμὼν, ἢ Δονακὼν, Ἑλλ. Τοῦ Γραικικοῦ περιεκτικοῦ τὸ ι δὲν εἶναι πλεονασμὸς χυδαϊκὸς, ἀλλὰ τροπὴ τοῦ ε εἰς τὸ ι (Ἄτακτ. Ι, σελ. 154), ἀπὸ τὸ πεντασύλλαβον, Καλαμεὼν τοῦ παρακμ. ἑλλ. (Ἴδε Φρύνιχ. σελ. 66).

ΚΑΛΑΜΟΠΑΓΙΑΥΛΟΝ. Ζ. Καλαμοπλαγίαυλον.

ΚΑΛΑΜΟΠΛΑΓΙΑΥΛΟΝ. Ὁ Σ. τὸ γράφει Καλαμοπάγιαυλον (flûte traversière, faite de roseaux). Ὄνομα σύνθετον ἀπὸ τὸ Κάλαμος, Πλάγιος καὶ Αὐλός. Ἀπὸ τὰ δύο τελευταῖα, ἄλλο σύνθετον Πλαγιαύλιον (Παγιαῦλι, Σ.)

Πλαγίαυλος, Ἑλλ. (flûte traversière). Ὁ φυσῶν αὐτὸν ὠνομάζετο Καλαμαύλης Ἑλλ.

* ΚΑΛΑΜΟΠΟΔΑΡΟΝ. Ζ. Καννίον.

ΚΑΛΑΜΟΡΟΥΘΟΥΝΟΝ, Σ. Ῥώθων, Ἑλλ. ὅθεν ὑποκορ. τὸ Ῥωθώνιον, χυδ. Ῥουθούνιον, ἡ Ῥουθοῦνι, (narine).

ΚΑΛΑΜΟΣΙΤΑΡΟΝ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Καλάμι τοῦ σιταρίου (chaume). Ζ. Καλαμπόκι.

* ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ. Ὁ περιηγητὴς Γραγγιέρος (Ἴδ. Iablonsk. *Opuscul.* tom. I, pag. 15) τὸ γράφει κακὰ Caranboch (Καρανβὸχ) ὡς ὄνομα Γραικικὸν, λαλῶν περὶ τῆς Αἰγύπτου: « Un gros millet, que les Grecs appellent *Caranboch*; et les Arabes *Doura* ». Πιθανὸν ὅτι εἶναι ὁ Μέλινος, ἀρσ. καὶ Μελίνη, θηλ. τῶν παλαιῶν (Ἴδε Θεοφρ. Πίνακ. Ἑλλην. λέξ. Μέλινος, Schneider, καὶ Belon. *Observat.* et c. II, 100, pag. 349).

ΚΑΛΑΡΟΣ, Σ. Pietra, rocca (roc, rocher). Ἴσως κατὰ ϛοιχείων μετάθεσιν, ἀντὶ τοῦ Κάραλος, ἤγουν Κάρη ἁλὸς, κεφαλὴ τῆς θαλάσσης, μεταφορ. ὁ σκόπελος (récif). Κάρηνα ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. α', 44) τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν.

* ΚΑΛΑΣΤΡΟΥΘΙΝ. Ζ. Στρουθίον.

ΚΑΛΕΠΙΧΕΙΡΟΣ, Σ. Τὸ γράφει διὰ τοῦ ο καὶ ε Καλοπίχερος (aisé), ὡς καὶ τὸ ἐναντίον Κακοπίχερος, Σ. (malaisé).

Καλεπίχειροι ἴσως εἶναι οἱ « Εὐχεροῦντες τοῖς βίοις » Ἑλλ. (Σουΐδ. λέξ. Μολπαγόρας). Ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τὸ Ἐπιχειρία. Ἐπιχειρίαν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὴν συλλογὴν τῶν σκευῶν (appareil), καὶ ἐξαιρέτως τὴν ναυτικὴν σκευὴν (apparaux), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν νομικὸν Εὐϛάθιον (Περὶ χρον. καὶ προ-

θεσμ. σελ. 238) « Ἐὰν ἔχῃ τὸ πλοῖον πᾶσαν τὴν ἘΠΙΧΕΙ-» ΡΙΑΝ τελείως, ἱςὸν, κεραίαν ἰσχυρὰν, ἄρμενά τε καὶ » διφθέρας, ἀγκύρας τε καὶ σχοινία καννάβινα κ. τ. λ. ». Καλεπίχειρος λοιπὸν λέγεται ὅςις ἔχει καλὴν ἐπιχειρίαν, ὅςις σιμὰ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ἔχει ἱκανὰ καὶ τὰ χρήσιμα. Ἐξεναντίας Κακεπίχειρος, ὅτινα λείπουν τὰ χρήσιμα· « Χείριος, χρήσιμος » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΚΑΛΗΚΑΝΤΖΑΡΟΣ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Lycantropo, spirito finto. Λυκάνθρωπος (Lycanthrope) λέγεται ὅςις πάσχει Λυκανθρωπίαν (Lycanthropie), μελαγχολίας εἶδος οὕτως ὀνομαζόμενον. Ὁ Ἀκτουάριος (Περὶ διαγν. παθ. I, 35), λαλῶν περὶ μελαγχολικῶν παθῶν λέγει, « Φοβοῦνται τὰ μὴ » φόβου ἄξια, καὶ σπῶνται παραλόγως, ἀθυμοῦσί τε καὶ » ὁμιλίας φεύγουσιν ἀνθρώπων.... Ταύτης δέ γε εἶδος καὶ ἡ » Λυκανθρωπία καλουμένη, ἀναπείθουσα τοὺς ἁλόντας μέσων » νυκτῶν ὧδε κἀκεῖσε περιιέναι, ἔν τε μνήμασι καὶ ἐρημίαις, » κατὰ τοὺς λύκους, μεθ' ἡμέραν δ' ἐπιςρέφειν καὶ πρὸς » ἑαυτοὺς γίνεσθαι, καὶ οἴκοι διατρίβειν κ. τ. λ. ». Παλαιὰ παροιμία ἦτο, κατὰ τὸν Ἡσύχιον καὶ κατὰ τὸν Διογενιανὸν (V, 88), « Κανθάρου σκιαί· ἐπὶ τῶν φοβουμένων τὰ μὴ ἄξια » φόβου ». Ἴσως λοιπὸν τὸ Καληκάντζαρος ἐγεννήθη ἀπὸ λέξιν σύνθετον τὸ Καλλικάνθαρος. Κάντζαρος ἀπὸ τὸ Κάνθαρος, ὡς Καντζόχοιρος, Σ. ἀπὸ τὸ Ἀκανθόχοιρος (Ἄτακτ. II, σελ. 327). Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ συνθέτου (Καλλ-) πιθανὸν ὅτι εἶναι κατ' εὐφημισμὸν, ὡς καὶ αἱ Νηρηΐδες, Ἑλλ. ὀνομάζονται κοινῶς, ὄχι μόνον Νεραΐδες (Néréides), ἀλλὰ καὶ Καλαὶ ἀρχόντισσαι (belles dames).

ΚΑΛΗΜΕΡΑ. ΚΑΛΗΣΠΕΡΑ. Ζ. Ἑσπέρα.

ΚΑΛΗΤΕΡΕΥΩ, Σ. Καλοτερεύω, Σ. ῥῆμ. ἀμετάβ. Προ-

βαίνω ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ καλὸν (s'améliorer). Λέγεται περὶ ἀῤῥώςου, οἷον Ἐκαλητέρευσεν (aller mieux), Ῥαΐζω, Ἑλλ., ἢ Δὲν ἐκαλητέρευσεν ἀκόμη.

Ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ συγκριτικὸν Καλήτερος (meilleur), καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Χειρότερος (pire) τὸ Χειροτερεύω (empirer). Οὕτως οἱ παλαιοὶ ἀπὸ τὸ Βελτίων ἔπλασαν τὸ Βελτιόω (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχ. σημ. Μέρ. VI, Δημητρ. σελ. 350).

ΚΑΛΗΤΕΡΙΖΩ, Σ. Καλοτερίζω, Σ. ῥῆμ. ἐνεργ. μεταβάλλω τὶ εἰς τὸ κάλλιον (améliorer).

ΚΑΛΙΑ, οὐσ. θηλ. Ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Κάλι (soude).

ΚΑΛΙΚΑΤΖΟΥ̃, Καλικατεζοῦ, Σ. ΓΓ. Βουταναρία, Σ. Αἴθυια, Ἑλλ. (plongeon).

ΚΑΛΙΚΕΥ̃Ω. Ζ. Καβαλικεύω.

ΚΑΛΙΦΑ̃Σ. Ζ. Χαλιφᾶς.

ΚΑΛΛΙΟΣ, Σ. μὲ συνών. Καλλιότερος, Σ. καὶ Καλήτερος, Σ. Τὸ Κάλλιος, θετικὸν μὲ σημασίαν συγκριτικὴν, εἶναι ἀπὸ τὸ Καλλίων Ἑλλ. μὲ τροπὴν τοῦ ῶν εἰς ος, κατὰ τὰ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 168) σημειωθέντα.

ΚΑΛΟΒΙΟΣ, Σ. ὁ καλῶς ἢ εὐτυχῶς ζῶν, ὁ ἔχων σιμὰ τῶν ἀναγκαίων καὶ τὰ χρήσιμα (aisé), ὡς καὶ τὸ ἐναντίον Κακόβιος, Σ. (malaisé), σημαίνει τὰ ἐναντία. Ὁ Ἡρόδοτος (IV, 95) ὀνομάζει Κακοβίους τοὺς Θρᾷκας, ἤγουν Πτωχὰ ζῶντας. Τὸ Κακόβιος ὅμως σήμερον εἰς ἡμᾶς σημαίνει ἠθικῶς τὸν Κακοῦ βίου, τὸν Κακῆς διαγωγῆς ἄνθρωπον (méchant).

ΚΑΛΟΒΟΛΑ. Ζ. Βολή.

ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ, Σ. ἤγουν Καλὸς γέρων, καλογέρων, Μοναχὸς, Ἑλλ. (moine).

* ΚΑΛΌΓΕΡΟΝ ὀνομάζομεν ἀκόμη τὸ ἀπὸ βρούλλα ἢ καλάμια πλεκτὸν σκεῦος, χρήσιμον εἰς πύρωσιν ἢ ξηρασμὸν βρεγμένων πανίων (panier à chauffer ou à sécher du linge), ἀπὸ τὸν ὁποῖον (ὡς φαίνεται) λαμβάνει σχηματισμὸν, περισκεπασμένον ἀπὸ τὰ πανία, ὡς ἀπὸ ῥάσα. Παρόμοιον τὶ σκεῦος ὀνομάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς Γάλλους moine. Οἱ Θεσσαλοὶ ὀνομάζουν τὸν καλόγερον, Φανάριον (lanterne).

ΚΑΛΌΓΝΩΜΗ, Σ. ἐπίθ. θηλ. τοῦ Καλόγνωμος Σ. (d'une humeur douce).

* ΚΑΛΌΓΝΩΜΗ, οὐσ. θηλ. γένος ὀστρακοδέρμου. Καλιώνιος καὶ Ἀλεσούριος, ἀρσ. Δ. Ὄνομα, τὸ φαινόμενον, ὁμοιοσήμαντον μὲ τὸ ἀνωτέρω ἐπίθ. Καλόγνωμη, ἀλλ' ὄχι ἀληθῶς καὶ τοιοῦτον. Ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Καλλιώνυμος (ἀπὸ τὸ Καλὸς καὶ ὄνομα), Καλώνομη, καὶ μὲ τὴν προσθήκην τοῦ γ, Καλόγνωμη· «Καλλιώνυμος, τὸ θαλάσσιον αἰδοῖον» λέγει ὁ Φώτιος· Αἰδοῖον δηλαδὴ, διά τινα φαντασθεῖσαν ὁμοιότητα τοῦ ὀστρακοδέρμου πρὸς τὸ ἀνδρεῖον αἰδοῖον. Κακὰ ὁ Ῥονδελέτος τὸ γράφει, Calagnone, ἤγουν Καλαγνώνη· καὶ κακὰ εἰς τὸν Δ. (λέξ. Καλιώνιος) γράφεται ΚΑΤΑΦΗΜΙΣΜΈΝΟΥ, ἀντὶ τοῦ ΚΑΤ' ΕΥ̓ΦΗΜΙΣΜΌΝ.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΊΑ. ΚΑΛΟΚΑΊΡΙΟΝ. Ζ. Καιρός.

ΚΑΛΌΚΑΡΔΟΣ. Ζ. Σύχαρος.

* ΚΑΛΟΠΙΆΝΩ. Ζ. Πιάνω.

* ΚΑΛΟΠΊΠΤΩ (χυδ. ΚΑΛΟΠΈΦΤΩ), «Εὖ πίπτειν» ἔλεγαν οἱ Ἕλληνες περὶ τῶν κύβων, ὅτε ῥιπτόμενοι ἀπὸ τὸν παίζοντα ἔπιπταν εἰς κέρδος του, κατὰ τὸ παροιμιῶδες,

Ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

Καὶ μεταφορ. περὶ παντὸς πράγματος λαμβάνοντος εὐτυχῆ

ἔκβασιν. Τὰς αὐτὰς σημασίας ἔχει καὶ τὸ ἐναντίον Κακοπίπτω. « Κακῶς πίπτειν » Ἑλλ. οἷον (Εὐριπίδ. Μηδ. 54),

Χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν
Κακῶς πιτνοῦντα, καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.

Ἐκαλόπεσε λέγομεν περὶ κόρης εὐτυχῶς ὑπανδρευμένης, καὶ τὸ ἐναντίον Ἐκακόπεσε περὶ τῆς δυστυχῶς.

ΚΑΛΟΣ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 169-171) πρόσθεσε, Καλὸν, ὠφέλιμον, σύμφορον, οἷον, ὅταν ἀκούων, βλέπων τὶ ὕποπτον λέγῃ τὶς δεισιδαιμόνως, Εἰς καλόν μου νὰ γένῃ! Οὕτως εἶπε, φοβούμενος τὸ ὄνειρόν του ὁ Μόσχος (II, Εὐρωπ.),

Ἀλλά μοι εἰς ἀγαθὸν Μάκαρες κρίνειαν ὄνειρον!

2) Ὁμοίως λέγομεν, ὑποπτευόμενοι ὡς βλαβερὰν τὴν παρουσίαν τινὸς, Δὲν ἦλθεν ἐδῶ διὰ καλὸν ἢ κἀνὲν καλὸν, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοφάνης (Πλούτ. 889),

Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί.

3) Οὔτε καλὸν οὔτε κακὸν, ἤγουν οὐδὲν ὁλότελα (rien du tout), ὡς εἶπεν ὁ Σοφοκλῆς (Ἀντιγ. 1244),

———————— Ἡ γυνὴ πάλιν
Φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον (sans mot dire).

Εἶπαν καὶ οἱ Ἑβδ. (Γενέσ. κδ', 50) « Οὐ δυνησόμεθά σοι » ἀντειπεῖν καλὸν ἢ κακόν »· καὶ ὀλίγον διαφόρως (Β. Βασιλ. ιγ', 22) « Οὐκ ἐλάλησεν.... ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ ». 4) Ἄμε εἰς τὸ καλὸν, λέγομεν εἰς τὸν ἀναχωροῦντα. 5) Καὶ Καλὸν νὰ σ' ἔλθῃ! εὐχόμενοι, ἢ Κακὸν νὰ σ' ἔλθῃ! καταρώμενοι τινά.

Εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Καλὸς (beau), ἀντὶ τοῦ Ἀγαθὸς

(bon), συνήργησε μάλιϛα ἡ διάλεκτος τῆς Παλ. καὶ τῆς Ν. Διαθ. Συχνὰ οἱ Ἑβδ. ἑρμηνεύουν διὰ τοῦ Καλὸς, τὴν ἑβραϊκὴν λέξιν טוב (ἀγαθὸς), οἷον « Τί ὅτι ἀνταπεδώκατε » πονηρὰ ἀντὶ καλῶν » (Γενέσ. μδ', 4), « Οὐαὶ οἱ λέγοντες » τὸ πονηρὸν καλὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν » (Ἡσαΐου, έ, 20). Εἰς τὴν Ν. Διαθ. « Καλὰ ἔργα » (Ματθ. έ, 16) καὶ ἐλλειπτ. « Προνοούμενοι καλὰ » (Β', Πρὸς Κορινθ. ή, 21). 6) Καλὸν εἰρωνικῶς ὀνομάζομεν τινὰ, ἀπαρεσκόμενοι τοὺς λόγους ἢ τὰς πράξεις του, οἷον ; Ἐξεύρεις πῶς ἐφέρθη ὁ καλός σου Δεῖνα; ὡς οἱ παλαιοὶ τὸ Ἀγαθὸς, οἷον (Σοφοκλ. Ἀντιγ. 31),

Τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντά σοι
——————— κηρύξαντ' ἔχειν.

7) Καλὸν ὠνόμαζαν πολλάκις οἱ παλαιοὶ τὸν ἐρώμενον (Ἴδ. τὰ Λεξικά). Καλὸς σήμερον συνωνυμεῖ μὲ τὸ Ἀνὴρ (mari), οἷον ἐρωτῶντες γυναῖκα περὶ τοῦ ἀνδρός της, λέγομεν ; Τί κάμνει ὁ καλός σου; 8) Καλὸς χρόνος. Ζ. Χρόνος.

ΚΑΛΟΣΥΝΗ μὲ συνών. Ἀγαθωσύνη, Σ. (bonté). 2) Καλοσύνη μὲ συνών. Χάρις, Σ. (plaisir, service), οἷον Κάμε με τὴν καλοσύνην νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν δεῖνα. 3) Καλοσύνη μὲ συνών. Εὐδία, καὶ Γαλήνη, Σ. Καλὸς καιρὸς (temps serein, beau temps), οἷον (Ἀπολλων. ἐν Τύρ.),

Ὡς ἦτονε καλὸς καιρὸς μὲ τόσην καλοσύνην,
Ἐγέρθηκε πολλὴ σκληρία μὲ πλῆσα κακοσύνην.

Καὶ σημείωσε τὴν Σκληρίαν (orage), ὡς λέξιν ἐναντίαν τοῦ Καλοῦ καιροῦ, καλὴν νὰ τοπισθῇ εἰς τὰ κοινά μας

Λεξικά. Ὡς λέγομεν Ἐσκλήρυνεν ἡ ἀῤῥωςία, συγχωρεῖται νὰ λέγωμεν καὶ Ὁ καιρὸς ἐσκλήρυνε.

ΚΑΛΟΤΕΛΕΥ͂Ω. Ζ. Κακοτελεύω.

ΚΑΛΟΧΈΡΙ, Σ. ἤγουν Καλοχέριον, οὐδετ. μὲ συνών. Καληςρίνα, θηλ. Σ. βάρβαρον σύνθετον Καληστρίνα, ἀπὸ τὸ Καλὴ καὶ τὸ Ῥωμ. strenna (étrennes), Καλὴ ςρένα, ἤγουν καλὴ δωρεά. Ὅταν δίδεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου, λέγεται καὶ Ἀρχιχρονιατικὸν (Εὐαρχισμὸς τοῦ παρακμ. Ἑλλ.) καὶ Ἁγιουβασιλειάτικον, διότι τὴν πρώτην Ἰανουαρίου (ὅτε συνήθως γίνονται αἱ δωρεαὶ) ἑορτάζεται καὶ ὁ Ἅγιος Βασίλειος.

* ΚΆΛΦΑΣ. Ζ. Χαλιφάς.

ΚΑΛΩ͂, Σ. Μηνύω τινὰ νὰ ἔλθῃ. Εἰς δύο ὡσεπιπολὺ σημασίας τὸ μεταχειριζόμεθα· ὡς εἰς συμπόσιον, ἑορτὴν, γάμον καὶ τὰ τοιαῦτα (inviter), οἷον, Ἐκάλεσα δέκα φίλους εἰς τὴν ἑορτήν μου. Οὕτως εἶπεν ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. λ', 185) « Δαῖτας ἐΐσας δαίνυται.... πάντες γὰρ καλέουσι ». Εἶπε καὶ ὁ Πλάτων (Συμποσ. σελ. 174) « Ὅπως συνδειπνήσῃς... ὡς καὶ χθὲς, ζητῶν σε ἵνα καλέσαιμι, οὐχ οἷός τ' ἦν ἰδεῖν ». 2) Καλῶ, τὸ μηνύω τινα νὰ ἔλθῃ εἰς δικαςήριον (assigner), οἷον, Τὸν ἐκάλεσα εἰς κρίσιν. Ἐγκαλῶ, Ἑλλ

ΚΑΜΑΤΕΡΌΣ, Σ. Φιλόπονος, Ἑλλ. (laborieux). Ὁ δὲ Ἀριςοφάνης (Λυσιςρ. 542) εἰς σημασίαν τοῦ Κοπώδης (fatigant), οἷον

Οὔτε τὰ γόνατα κόπος ἕλοι μου καματηρός.

Τὸ Καματηρὸς ἢ Καματερὸς παράγεται ἀπὸ τὸ Κάματος, Ἑλλ. ὁ κόπος, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα Καματῶ, Ἑλλ. « Καματῶν,

» κοπιῶν » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Ἀντὶ τοῦ ὁποίου συγχωρεῖται νὰ λέγωμεν κοιν. *Καματεύω, ἐπειδὴ συνειθίζεται τὸ στερητικὸν *Ἀκαματεύω.

* ΚΑΜΑΤΕΥΏ. Ζ. Καματερός.

ΚΆΜΑΤΟΣ, Σ. Τόκος, Ἑλλ. intérêt.

ΚΑΜΑΤΏΔΗΣ, Σ. Φιλόπονος, Ἑλλ. (laborieux).

ΚΑΜΗΛΟΠΟΎΛΙ. Ζ. Στρουθοκάμηλος.

ΚΑΜΙΝΙᾺ, καὶ Καπνιὰ, Σ. Καπνὸς, Αἰθάλη, Λιγνὺς, Ἄσβολος, καὶ Ἀσβόλη, Ἑλλ. (suie). Τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ Καμιναία, ὡς τὴν ὀνομάζουν οἱ Ἑβδ. (Ἐξόδ. θ', 8), « Πλήρεις » τὰς χεῖρας αἰθάλης καμιναίας ». Τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ καπνὸς, Καπνία (noir de fumée).

Οἱ γραμματικοὶ ἐξηγοῦν τὰ ἑλληνικὰ συνώνυμα οὕτως: ΑἸΘΆΛΗΝ, τὸν ἀναβαίνοντα ἀτμὸν ἀπὸ λίθους καιομένους, ΛΙΓΝῪΝ καὶ ἌΣΒΟΛΟΝ, τὸν ἀπὸ ἐλαιώδη σώματα, ΚΑΠΝῸΝ, τὸν ἀπὸ ξύλα, ἈΤΜῸΝ, τὸν ἀπὸ ὕδατα (Ἴδ. Σχολιασ. Αἰσχύλ. Ἑπτ. ἐπὶ Θ. 479).

Καπνίαν ὀνομάζομεν ἔτι καὶ βοτάνην, τὴν ἀπὸ τὸν Διοσκορίδην (IV, 110) ἀρσ. ὀνομαζομένην Καπνὸν (fumeterre). Ὁ Γαληνὸς τὴν ὀνομάζει οὐδετ. Καπνίον.

ΚΑΜΟΥΧᾺΣ, καὶ Δαμασκὶ, Σ. Καμουχᾶς, καὶ Χαμουχᾶς, Δ. μεταξωτὸν ὕφασμα κεντητόν. Τὸ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ παρακμ. Λατιν. τὸ Camoca ἢ Camucum (mocade), τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Damasco (Damas), διότι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν Δαμασκὸν, ὅτε ἡ Εὐρώπη δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐργοστάσια χρυσοϋφάντων.

ΚΑΜΠΑΝΊΖΩ. ΚΑΜΠΑΝΌΣ. Ζ. Στατέρα.

ΚΑΜΠΟΎΡΗΣ. Ζ. Ζόμπος.

* ΚΑΝΆΤΙ, Κανάτιον, Πτὺξ ἢ Πτυχὴ Ἑλλ. (battant).

Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Κανάδ, τὸ σημαῖνον κυρίως Πτέρυγα (aile), καὶ μεταφορ. καθὲν ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζεται ἡ θύρα, οἷον, Ἄνοιξε καὶ τὰ δύο κανάτια, ἤγουν τὰς δύο Πτύχας ἢ Πτυχὰς, Ἑλλ. Ὅταν ὁ Ἡσύχιος λέγῃ « Θύραν, τὴν πτύχας ἔχουσαν » νοεῖ ὅτι δὲν ὠνομάζετο κυρίως θύρα, πλὴν ἡ ἔχουσα δύο κανάτια (deux battans).

Φύλλα ὀνομάζομεν σήμερον τὰ Κανάτια. Μᾶς συγχωρεῖται νὰ τὰ ὀνομάζωμεν μὲ ὁμοίαν μεταφορ. καὶ Πτέρυγας ἢ Πτερὰ, ἐπειδὴ καὶ οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν καὶ « Πέπλου πτύχας » καὶ « Πέπλου πτέρυγας » (pans ἢ basques). Ζ. Τόρα.

ΚΑΝΔΗ͂ΛΑ. Ζ. Φακούρα.

ΚΑΝΔΗΛΗ͂ΘΡΑ. Ζ. Φιτρί.

ΚΑΝΔΗΛΟΣΒΈΣΤΗΣ. Ζ. Καντηλοσβύστης.

ΚΑΝΕΥ͂Ω (γρ. Καννεύω), Σ. Ἰσάζω εἰς τὸ σημάδι, ἢ εἰς τὸν σκοπὸν, Σ. (viser au but, mirer). Ἀπὸ τὸ Κάννα, Ἑλλ. (jonc, canne) ῥῆμα Καννεύω, ἤγουν διὰ κάννης ἢ καλάμου σκοπεύω τι.

*ΚΑΝΝΊΟΝ (χυδ. Κανί), καὶ συνώνυμ. *Καλαμοπόδαρον, τοῦ σκέλους τὸ ἔμπροσθεν κόκκαλον τὸ ξηρόν. Ἀντικνήμιον, Ἑλλ. Διὰ τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν Κάνναν ἢ τὸν Κάλαμον ὠνομάσθη Καννίον, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Γάλλοι, ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους λαβόντες, τὸ ὀνομάζουν Tibia, ἤγουν αὐλὸς, διότι ἐσκευάζοντο καὶ ἀπὸ κνήμας πτηνῶν αὐλοί. Ὁ Σ. ὀνομάζει Κούγιαυλον τὴν κνήμην (jambe). Ζ. Κονδύλιον, καὶ Κούγιαυλον.

ΚΑΝΤΑΡΈΤΟ. Ζ. Στατέρα.

ΚΑΝΤΗΛΟΣΒΥ͂ΣΤΗΣ, Σ. Κανδηλοσβέστης, Δ. Δαμάλι, Σ. Πυραύστης, καὶ Φάλαινα, Ἑλλ. Ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ὀππια-

νοῦ (Ἁλιευτ. I, 404) λέγει « Φάλαιναν, καὶ ζωΰφιον ἐν τοῖς » λύχνοις ἀλλόμενον, τὸ λεγόμενον Κανδηλοσβέςρα » Ὁ δὲ τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 760, 763) τὸν ὀνομάζει ἀρσενικῶς Κανδηλοσβέςην. Τοῦ παλαιοῦ, Πυραύςης, φέρει ὁ Αἰλιανὸς (Περὶ ζ. ἰδιότητ. XII, 8) παράδειγμα ἀπὸ τὸν Αἰσχύλον,

Δέδοικα μωρὸν κάρτα πυραύςου μόρον.

Σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν καὶ τὸ Πυραύστης. Ζ. Πυραύςης.

Τὸ Δαμάλι δὲν ἐξεύρω ποίαν συγγένειαν ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ μὲ τὸ Δαμάλιον ἢ τὴν Δάμαλιν (génisse). Οἱ νεώτεροι ἐντομολόγοι ὀνομάζουν Δαμαλίδα (Damalide) γένος τι διπτέρων ζωΰφίων, ὑποδιαιρούμενον εἰς τέσσαρα εἴδη.

ΚΑΠΝΙΆ. Ζ. Καμινιά.

* ΚΑΠΡΌΔΟΝΤΑ, οὐσ. οὐδέτ. πληθ. Σ. Τὸ τάσσει ὄχι εἰς τὴν ςοιχειώδη του τάξιν, ἀλλ' εἰς τὴν λέξιν Δόντια, καὶ τὸ ἐξηγεῖ, Ὀδόντια ὅμοια τῶν ὀδοντίων τοῦ κάπρου (sanglier). Εἰς ἡμᾶς ἐμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπίθετον, ὅτε θέλομεν νὰ σημάνωμεν τὰ ζῶα τὰ ὀνομαζόμενα ἐπιθετικῶς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Χαυλιόδοντα, Ἑλλ.

ΚΆΡΑΒΟΣ, Σ. Ἀφεδρώνας, Σ. (cloaque). Ζ. καὶ Κοπρόλακκος.

ΚΑΡΔΈΛΙ. ΚΑΡΔΕΡΊΝΑ. Ζ. Γαρδέλι, καὶ Σκαθί.

ΚΑΡΟΎΜΠΙ. Ζ. Κουντουρίδι.

ΚΆΡΠΗ. ΚΑΡΠΊΝ. Ζ. Σκάρφη.

ΚΑΡΠΊΖΩ, Σ. (recueillir les fruits). Φέρει ὁ Ἡσύχιος « Καρπίζεσθαι, προσοδεύεσθαι ».

ΚΑΡΠΙΣΤΉΣ. Ζ. Χρῆσις καρπῶν.

ΚΆΡΦΗ ἢ ΚΑΡΦΊΝ. Ζ. Σκάρφη.

ΚΑΡΦΟΎΚΛΑ. Ζ. Πιρούνι.

ΚΑΣΑΚΑ, Σ. (casaque) « Κασσὸν, ἱμάτιον παχὺ, καὶ » τραχὺ περιβόλαιον » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΚΑΣΟΝΩ. Ζ. Μουρδόνω.

* ΚΑΣΤΕΛΛΟΣ. Μὴν ἔχοντες πῶς νὰ ἑρμηνεύσωμεν τὸ château d'eau τῶν Γάλλων, συγχωρεῖται νὰ δεχθῶμεν τὸ σύνηθες εἰς τοὺς Γραικορ. Κάστελλος, τὸ ὁποῖον ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμ. (ὡς καὶ τὸ Κάστρον, τὸ Λεγεὼν, τὸ Τίτλος, καὶ ἄλλα, ἔτι καὶ σήμερον συνήθη εἰς τὴν γλῶσσαν). Ἰδοὺ πῶς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος· « Κάστελλος, ὄνομα τόπου, ἄνω » φέροντος καὶ κάτω φέροντος, καὶ μερίζοντος τὸ ὕδωρ ». Εἰς πρῶτον τὸν Βιτρούβιον (VITRUV. *Architect.* VIII, 6., tom. I, pag. 229, et tom. III, pag. 137, édit. Schneider) μνημονεύεται τὸ Castellum οὐδέτ. μεταβαλμένον ἀπὸ τὸν παρακμ. Λατιν. εἰς τὸ ἀρσ. Castellus. Οἱ Ῥωμ. τὸ ὠνόμαζαν ἀρχαιότερα, οὐδετ. πληθ. Dividicula, οἷον Διαμεριστήρια, ὡς λέγει ὁ Φῆστος: Dividicula antiqui dicebant quæ nunc sunt castella, ex quibus à rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit. Καὶ ἐκ τούτου ἐξηγεῖται τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Μερίζοντος » τὸ ὕδωρ ». Ἀναλογεῖ ὁ Κάστελλος ἢ τὸ Κάστελλον μὲ τὸ ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὀνομαζόμενον Σουτερεζὶ, οἷον Ὑδροστάτης ἢ Ὑδροστάθμη.

ΚΑΤΑΒΑΤΟΝ, Καταβατὸν καὶ Κατάβατον, Δ. Κατεβατὸν, καὶ Κατηβατὸν, Σ. (page), Σελὶς, Ἑλλ. Ἡ λέξις εἶναι τῶν Γραικορ. Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκω, « Σελὶς, πτυχίον, » καταβατὸν βιβλίου » καὶ « Σελίδες... ἐν τοῖς βιβλίοις τὰ » μεταξὺ τῶν παραγραφῶν ». Ὁ δὲ Σουΐδας, « Σέλμα, σελὶς, » τὸ μέσον τῶν δύο καταβατῶν ἄγραφον τυγχάνον ». Ἐὰν, ὡς κρίνει ὁ Σαλμάσιος, Καταβατὸν ὠνόμαζαν τὴν ἄνωθεν εἰς τὰ κάτω γραφὴν, ὡς ἔλεγαν Στίχον τὴν ἀριστερόθεν εἰς τὰ

δεξιὰ (καθὼς γράφομεν τὴν σήμερον), ἀκολουθεῖ ὅτι τὸ Καταβατὸν ἐσήμαινε κυρίως τὴν ὀνομαζομένην Κιονηδὸν γραφὴν (Ἴδ. Bekker, *Anecdot. Græc.* pag. 788 καὶ 1170). Παραδείγματος χάριν ἡ συνήθης σήμερον στιχηδὸν γραφὴ τοῦ « Ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς » ἐγράφετο Κιονηδὸν οὕτως, Ἃ Ἃ ὁ

γ γ ς
ι ι
ο ο
ς ς
ὁ ἰ
θ σ
ε χ
ὸ υ
ς ρ

ΚΑΤΑΓΝΑΝΤΑ. Ζ. Κατέναντα.

ΚΑΤΑΓΟΜΑΙ. Ζ. Κρατῶ.

ΚΑΤΑΚΑΥΚΑΛΑ. Ζ. Κάκαρον.

ΚΑΤΑΚΟΙΤΑΜΕΝΟΣ. Ζ. Κατάκοιτος.

* ΚΑΤΑΚΟΙΤΟΣ (Κατακοιτάμενος, Σ.), ὁ δι' ἀῤῥωστίαν φυλάσσων τὴν κλίνην (alité), Κλινήρης, καὶ Κλινοπετὴς, Ἑλλ.

ΚΑΤΑΚΡΥΟΣ (ὄχι Κατάκριος, Δ.), Κρυμώδης Ἑλλ. Νερὸν κατάκρυον (eau froide comme glace). Λέξις καλὴ νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, ἐπειδὴ ἐτοπίσθη πρὸ μικροῦ τὸ Κατακρυαίνω.

ΚΑΤΑΛΑΦΑΣ. Ζ. Κουταλαφάς.

ΚΑΤΑΜΗΝΙΑ. Ζ. Συνήθεια.

ΚΑΤΑΝΥΞΙΣ, Σ. Λύπη σφοδρὰ διὰ τὰς εἰς Θεὸν ἁμαρτίας (componction). Ζ. Συντριβή.

ΚΑΤΑΞΥΛΝΗ. Ζ. Σκελετός.

ΚΑΤΑΠΑΤΩ. Ζ. Πατῶ.

ΚΑΤΑΠΙΝΑΡΙ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. Γούργουρας, Σ. Φάρυγξ, Ἑλλ. Καταπότης τοῦ παρακμ. Ἑλλ. Τὸ Γούργουρας ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. Ι, σελ. 327).

ΚΑΤΑΠΙΝΩ, Σ. (avaler). Μεταφορ. ἀντὶ τοῦ ἁρπάζω, ἀποστερῶ τί τινὰ ἀδίκως, ἢ καὶ δωροδοκοῦμαι, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοφάνης (Βατρ. 1466),

Εὖ! πλὴν ὁ δικαστὴς αὐτὰ καταπίνει μόνος.

ΚΑΤΑΠΟΔΙ, ἐπίῤῥ. Σ. Ὀπίσω, Σ. Ἀπ' ὀπίσω. Σ. Κατὰ πόδας, Ἑλλ. «Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ πόδας πλέοντας, κ.τ.λ.» εἶπεν ὁ Ξενοφῶν (Ἑλληνικ. ἱστορ. II, 1 § 13). Εἰς τὸν αὐτὸν Ξενοφῶντα εὑρίσκεται καὶ ὡς ἐπίῤῥημα γραμμένον Καταπόδας, συγχωρούμενον καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς λέγομεν καὶ Καταρχάς.

ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΖΩ. ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΣΤΗΣ. Ζ. Ποντίζω.

ΚΑΤΑΠΟΝΩ, Σ. Νικῶ, Σ. « Οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι » τῶν καταπονηθέντων οἱ καταπονήσαντες ἥδιον καθεύδουσιν » Πλούταρχ. Ἀλέξανδρ. § 40.

* ΚΑΤΑΠΡΩΤΑ. ΚΑΤΑΠΡΩΤΑΣ, Ἐπίῤῥ. Πρώτιστα Ἑλλ. Τὸ πρῶτον, σύνθετον ἀπὸ τὸ οὐδέτ. Κατὰ πρῶτα, τὸ δεύτερον, ἀπὸ τὸ ἐλλειπτ. θηλ. Κατὰ πρώτας. Ἔχομεν καὶ ἐπίθετον Κατάπρωτος, Πρώτιστος Ἑλλ. (principal).

ΚΑΤΑῬΡΟΗ. Ζ. Ῥεῦμα.

* ΚΑΤΑΣΤΕΚΕΙ. Ζ. Κοστίζω.

ΚΑΤΑΣΤΗΝΩ, Σ. Οὕτω τὸ γράφει, καὶ τὸ ἐξηγεῖ stirare, σύρω δηλαδὴ τὰ ἔτι ὑγρὰ πανία, διὰ νὰ τὰ ὁμαλίσω (détirer). 2) Καταστήνω, Σ. Ἀλείφω τὰ αὐτὰ πανία μὲ κόλλαν ἀμύλου διὰ νὰ τὰ κάμω πυκνότερα καὶ στερεώτερα (empeser,

mettre du linge dans l'empois, repasser). Ἀπὸ τὸ Καθίστημι, Ἑλλ.

ΚΑΤΑΣΤΡΙΑ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Καγγελωτὸν σανίδιον, ἐπάνω τοῦ ὁποίου θέτονται τὰ Βουτσία εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ οἴνου (chantier).

Ἴσως ἀπὸ τὸ Καταστρόνω. Ἴσως δὲ καί, κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ τοῦ Καταστάτρια· « Στάτρια, ἐμπλέκτρια » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ Καγγελωτὸν συνων. μὲ τὸ Πλεκτόν.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΝΩ (coucher dans un registre), ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Καταστρόω, τοῦ ὁποίου μέλλων χρηστὸς Καταστρώσω, Ἑλλ.

ΚΑΤΑΤΑΖΩ, Σ. Δ. (γρ. Κατατάσσω), βάλλω εἰς τάξιν τὸν ἀτακτοῦντα. Ζ. Ἡσυχάζω.

ΚΑΤΑΤΡΥΦΩ. Ζ. Γαυριῶ.

* ΚΑΤΑΤΣΙΛΩ, ἐπιτατικὸν τοῦ Τσιλῶ (scier), Κατατιλάω ῶ Ἑλλ. « Κατατιλᾷ τῶν Ἑκαταίων » (Ἀριστοφάν. Βατρ. 396) « Κατὰ τῆς κεφαλῆς κατατιλῆσαι » (Ἀρτεμίδωρ. Ὀνειροκριτ. II, 26).

* ΚΑΤΑΦΑΓΑΣ. Ἡ λέξις εἶναι τοῦ Μενάνδρου (Φρύνιχ. σελ. 190). Ὁ Ἀριστοφάνης (Ὄρν. 289) τὸ γράφει διὰ τοῦ ω̄ καὶ περισπ. Κατωφαγᾶς. Ἐπειδὴ ἔχομεν ῥῆμα Καταφαγόνω, Σ. (ronger), συγχωρεῖται νὰ προσλάβωμεν καὶ τὸ Καταφαγᾶς, σημαῖνον, ὄχι τόσον τὸν πολυφάγον, ὅσον τὸν τρώγοντα ἁρπακτικῶς (« Λάβρως ἐσθίοντα » Ἑλλ.), ὡς ἔτρωγεν ὁ πεινασμένος Ὀδυσσεὺς (Ζ. Ἁρπακτογουλιάρικα). Περὶ τῶν τοιούτων λέγει ὁ κοινὸς λαὸς τῶν Γάλλων παροιμιωδῶς : Il ne fait que tordre et avaler.

ΚΑΤΑΦΑΓΟΝΩ. Ζ. Καταφαγᾶς.

ΚΑΤΑΦΡΟΝΕΙΟΝ (γρ. Καταφρόνιον), Σ. Δ. Καὶ οἱ

δύο τὸ ἐξηγοῦν ὡς συνώνυμον τοῦ Καταφρόνησις (mépris). Ἀλλὰ τὸ Καταφρόνησις σημαίνει αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ καταφρονοῦντος· τὸ δὲ Καταφρόνιον λαμβάνεται πολλάκις κομψῶς ἀντὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ἐπιθέτου Καταφρονητὸς, ἢ τῆς μετοχῆς Καταφρονημένος, ὡς τῶν Γάλλων τὸ Rebut, καὶ τὸ Risée, οἷον ὅτε, λαλοῦντες περί τινος τοιούτου, λέγομεν, Ἔγινε καταφρόνιον ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁμοιάζει μὲ τὸ οὐδέτερον Ἔλεγχος τοῦ Ὁμήρου « Κάκ' ἐλέγχεα » (Ἰλιάδ. β', 235), ἤγουν ἐπονείδιστοι, ἐξουδενημένοι, καταφρόνια, καὶ μὲ τοῦ Δαυΐδ τὸ μὲ δύο συνών. οὐδετ. φρασμένον, « Ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ » (ψαλμ. κβ', 6).

ΚΑΤΑΦΡΟΝΩ. Ζ. Περιφρονῶ.

ΚΑΤΑΧΑΛΩ, Σ. ἀπὸ τὸ Χαλῶ, καὶ τὴν Κατὰ πρόθεσιν (détruire, ruiner), Καταστρέφω, Ἑλλ. Τοῦ Θουκυδίδου (I, 94) τὸ « Κατεστρέφοντο » ὁ σχολιαστὴς ἑρμηνεύει ΚΑΤΕΧΑΛΑΣΑΝ, τὸ ὁποῖον μὴ νοήσας ὁ Στέφανος (ὡς ἄπειρος τῆς κοινῆς γλώσσης) ἐπρόβαλε διόρθωσιν ΚΑΤΕΝΑΥΜΑΧΗΣΑΝ.

ΚΑΤΑΧΝΙΑ, Σ. Καταχνία, Δ. Κατεκνία, Δ. Ὁ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μεταφράσας τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν (τομ. III, σελ. 48) τὸ γράφει Κατικνία. Μόνον ὀρθὸν εἶναι τὸ Καταχνία (brouillard)· « Χνίει, ψακάζει, θρύπτει « λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ Ψακάζει ἢ Ψεκάζει (bruiner), εἶναι καὶ τὸ κοινὸν Ψηχαλίζει, ἢ Ψιχαλίζει.

Ἴσως ὅμως τὸ διὰ τοῦ κ Κατεκνία, Κατικνία, ἢ καὶ Κατακνία, ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Κνίω ἢ Κνέω Ἑλλ. ὅθεν τοῦ Σουΐδα τὸ « Κνηκὶς... τὸ μικρὸν νέφος » τοῦ Φωτίου τὸ « Κνηκίδας... τὰς τὸν χειμῶνα σημαινούσας νεφέλας » καὶ τοῦ Ἡσυχίου, τὸ « Κνῆκις... νεφέλιον μικρόν ». Τὸ κ καὶ τὸ

χ εἰς ταύτην τὴν λέξιν φαίνονται ἀδιάφορα, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, ὅςις ἐξηγεῖ τὸ Χνίω, ὡς συνών. τοῦ Θρύπτω, τὸ ὁποῖον συνωνυμεῖ καὶ μὲ τὸ Κνίω, Κνέω ἢ Κνήθω. Ζ. Κνοῦδιν καὶ Χνοῦδιν.

* ΚΑΤΑΧΡΗΣΙΣ (abus).

ΚΑΤΑΧΡΩΜΑΙ, μὲ συνών. Κακομεταχειρίζομαι Σ. Καταχρῶμαι, Ἑλλ. (abuser).

* ΚΑΤΕΔΑΦΙΖΩ. Ζ. Ἰσάζω μὲ τὴν γῆν.

ΚΑΤΕΛΩ. Ζ. Ἀνελῶ.

ΚΑΤΕΝΑΝΤΑ, ἐπίῤῥ. Χυδαϊςὶ Κατάγναντα, Σ. (vis-à-vis). Τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ λέξις τὸ Κατ-έναντα.

* ΚΑΤΕΞΑΙΡΕΤΟΝ, ἐπίῤῥ. Κατ' ἐξαίρετον, Ἑλλ. (particulièrement, surtout).

* ΚΑΤΕΡΧΟΜΑΙ. Ὁ ἀόριςος τοῦ ῥήματος τούτου, Κατῆλθα, ες, ε, σημαίνει μεταφορ. τὸ Ἐδυςύχησα, ἔγινα πένης ἐκ πλουσίου (déchoir), οἷον (Ἀπολλων. ἐν Τύρ.),

Σπούδαζε πάντα κόπιαζε ςὴν ἀρετὴν νὰ μάθῃς,
Γιατὶ μεγάλον βοηθὸν βρίσκεις, ὈΝΤΕ ΚΑΤΑΡΘΗΣ,

ἤγουν ὍΤΑΝ ΚΑΤΕΛΘΗΣ.

ΚΑΤΙ, Σ. Ἀπὸ τὸ Κἄν τι (quelque chose). Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχυθῇ μὲ τὸ ἐρωτηματικὸν Κάτι, ἢ μᾶλλον διὰ τοῦ διπλοῦ τ Κάττι, οἷον : Κάττι ἀργὰ ἦλθες; Κάττι δὲν τρώγεις; Κάττι δὲν λαλεῖς; Τοῦτο εἶναι τὸ δωρικὸν Κάττι, ἀντὶ τοῦ Κατὰ τί (pourquoi).

ΚΑΤΟΥΡΩ, Σ. Οὐρῶ καὶ Κατουρῶ Ἑλλ. Οἷον (Ἀριςοφάν. Ἐκκλ. 831), « Μὴ κατουρήσωσί μου ».

ΚΑΤΡΑΚΟΙΛΩ, Σ. Κατακοιλῶ, Σ. Κοιλῶ, Σ. Τὸ

ἔγραψα (Ἄτακτ. II, σελ. 413) Κατρακυλῶ, διότι ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Κατακυλίω (ἀμεταβ.) μὲ πλεονασμὸν τοῦ ρ.

ΚΑΤΡΑΝΙ, Σ. Ζ. Κιτράμι.

* ΚΑΤΣΑΡΙΔΑ (blatte), ἀπὸ τὸ Κανθαρίδα, αἰτιατικὴν τοῦ Κανθαρὶς Ἑλλ. (cantharide).

ΚΑΤΣΑΡΟΣ, ἐπίθ. ἀρσ. Σ. Δ. Οὖλος Ἑλλ. (crépu, frisé). Ὁ Μεύρσιος τὸ ἐτυμολόγησεν ἀπὸ τὸ Ρωμ. Cæsaries· ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει ἁπλῶς τῆς κεφαλῆς τὴν Κόμην (chevelure), οὐδ' ἔχει τὶ κοινὸν μὲ τὰς ποιότητας τῆς κόμης. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τὸ Κατσαρὸς (ὡς καὶ τὸ πρὸ τούτου οὐσιαστικὸν Κατσαρίδα) ὠνομάσθη ἀπὸ τὸ ζωΰφιον τὸν Κάνθαρον Ἑλλ. (scarabée), διότι τὸ Οὖλον εἶναι κυφὸν (courbé, convexe) ὡς ὁ Κάνθαρος, ὅστις διὰ τοῦτο ἴσως καὶ ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Käfer. Ζ. Κατσούνα.

Τὸ οὐδέτερον Κατσαρὸν λαμβάνεται καὶ ὡς οὐσιαστικὸν εἰς σημασίαν τοῦ Βόστρυχος, Ἑλλ. (boucle).

Συνώνυμον τοῦ ἐπιθέτου Κατσαρὸς ἔχομεν τὸ Σγουρομάλλις (Ἰδ. Ἄτακτ. I, σελ. 56).

ΚΑΤΣΙΚΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Γίδα, Σ. Αἶγα, Σ. Κατζίη, Δ. Αἶξ, αιγος, Ἑλλ. Τὸ Κατζίη τοῦ Δουκαγγίου, ἴσως ἦτο Κατζίκη. Ἰδοὺ ἡ φερομένη ἀπ' αὐτὸν μαρτυρία· « Ἔπαρε » τὸ χαρτὶ, καὶ μὴν εἶναι ἐργασμένον μὲ ἀσβέστην, ἀλλὰ ἂς » ἦναι ἀπὸ ΚΑΤΖΙΗΣ, ἤγουν ΡΥΦΙΚΟΝ, καὶ ξύσετο λεπτὰ, » κ. τ. λ. » τὴν ὁποίαν οὔτ' αὐτὸς ἐκατάλαβε, οὔτ' ἄλλος ἔχει νὰ καταλάβῃ, ἂν δὲν τὴν διορθώσῃ, « Ἂς ἦναι ἀπὸ » ΚΑΤΖΙΚΗΣ, ἤγουν ΡΙΦΙΚΟΝ, κ. τ. λ. » Τὸ Κατζίκης εἶναι γενικὴ τοῦ Κατζίκα (chèvre), τὸ δὲ Ριφικὸν, χυδαίως γραμμένον ἀντὶ τοῦ Ἐριφικὸν, ἀπὸ τὸ Ἔριφος (chevreau), σημαίνει τὸ δέρμα τῆς ἐρίφου. Τὸ δὲ χυδ. ὄνομα,

Κατζίκα, εἶναι ξένον. Οἱ Οὔγγαροι ὀνομάζουν τὴν Κατζίκαν Ketschke, καὶ οἱ Γερμανοὶ Kitze, καὶ Ziege, τὸ δὲ Ἐρίφιον Zickelchen. Εἰς τὴν παλαιὰν Ἀγγλοσαξονικὴν διάλεκτον ἡ Κατζίκα λέγεται Ticken (Ἴδ. Adelung V. Ziege). Καὶ ἴσως εἰς τοῦτο πρέπει νὰ ἀναφερθῇ μία ἄλλη γλῶσσα τοῦ Δ. « Τήκεα καὶ Τήκεννα, τὰ καττίκια » ἤγουν τὰ Κατσίκια.

ΚΑΤΣΟΥΝΑ, Σ. Ὄγκη καὶ Ὄγκινος Ἑλλ. (croc, crochet). Καὶ τοῦτο τῆς αὐτῆς γενεᾶς ὄνομα μὲ τὰ ἀνωτέρω Κατσαρίδα καὶ Κατσαρὸς, ἀπὸ τὸ Κάνθαρος ἢ Κάνθων, διὰ τὸ ἐπικαμπὲς δηλαδὴ τῆς Κατσούνας· ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ Κανθήλια Ἑλλ. τὰ σαγμάρια (bâts) διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Κανθήλια, τὰ ἐν τῇ πρύμνῃ τῆς νεὼς » ἐπικαμπῆ ξύλα,... καὶ τὰ σάγματα τῶν ὄνων, κ. τ. λ. ». Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος λέγει: « Ὄγκοι, αἱ ἐξοχαὶ καὶ γωνίαι τῶν » ἀκίδων· καὶ πώγωνες τοξικῶν βελῶν » (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 187).

* ΚΑΤΤΙ. Ζ. Κάτι.

ΚΑΤΩΚΕΛΙ, Σ. Καντίνα, Σ. Τὸ πρῶτον εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κάτω, καὶ τὸ Ῥωμ. cella, Κατωκέλλιον (cave). Τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ Ἰταλ. cantina (cantine) ὄνομα τῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ τὸ ἄλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 186) ἐξηγηθὲν Κατοῦνα.

ΚΑΤΩΦΑΙ. Ζ. Πατηθύρα.

* ΚΑΥΚΑΛΟΝ. Ζ. Κάκαρον.

ΚΑΥΛΙ, Σ. Καυλίον, ὑποκορ. τοῦ Καυλὸς, Ἑλλ. (tige, hampe).

ΚΑΥΣΑΛΙΖΩ (χυδ. Καψαλίζω, Σ. Δ.) Καχιανίζω, Δ. Φρύγω, Ἑλλ. (griller, torréfier, brûler). Ἀπὸ τὸ Καύσαλις, ἡ Θέρμη (fièvre) « Καύσαλις, ὁ πυρετὸς » λέγει

ὁ Ἡσύχιος. Ἀλλ' ὁ αὐτὸς φέρει καὶ διὰ τοῦ χ, « Καυχαλὶς, » φλύκταινα » (phlyctène), ὅθεν πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη τὸ χυδαῖον Καχιανίζω τοῦ Δ. ἀντὶ τοῦ Καυχαλίζω. Ζ. Φρυγανίζω.

ΚΑΥΤΗ, Σ. ἄρτου κομμάτιον λεπτὸν, ὠπτημένον (rôtie), Ἄρτου φλόγωμα, Ἑλλ.

ΚΑΦΑΣΙΟΝ. Ζ. Σταυροπαράθυρα.

* ΚΑΥΧΑΛΙΖΩ. ΚΑΨΑΛΙΖΩ. Ζ. Καυσαλίζω.

ΚΕΛΑΔΩ. Ζ. Κοιλαδῶ.

ΚΕΝΟΝΩ, Σ. Μεταγγίζω τὸ ἑψημένον εἰς τὸ πινάκιον. Οἱ Ἑϐδ. (Β. Βασιλ. ιγ', 9) « Ἔλαϐε τὸ τήγανον καὶ κατεκέ» νωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤθελε φαγεῖν ».

ΚΕΝΤΡΟΝΩ, μὲ συνών. Κεντρίζω, Ἐγκεντρίζω καὶ Φιλιάζω (γρ. Φυλλιάζω) Σ. Ζ. Δέλος.

ΚΕΡΑΛΕΙΜΑ (γρ. Κεράλειμμα) οὐσ. οὐδέτ. Σ. Λέγεται καὶ θηλ. * Κεραλοιφὴ ἤγουν Κηραλοιφή (cérat).

* ΚΕΡΑΛΟΙΦΗ. Ζ. Κεράλειμμα.

ΚΕΡΑΜΙΔΑ, θηλ. Σ. Κεραμίδι, οὐδέτ. Σ. Κέραμος, ἀρσ. Ἑλλ. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπὸ τὸ Κεραμὶς ιδος, Ἑλλ. τὸ δεύτερον ὑποκορ. Κεραμίδιον (tuile) ὡς ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφ. 1126)

——————————— Καὶ τοῦ τέγους
Τὸν κέραμον αὐτοῦ χαλάζαις στρογγύλαις ξυντρίψομεν.

ΚΕΡΑΣΕΛΗΝΗ. Ζ. Κυαρασελένη.

ΚΕΡΑΤΑΣ, Δ. Κερατὰς, Σ. Κερατάριος, Δ. Κερασφόρος, Δ. (cornu). Σώζεται ἐπίγραμμα (Brunck, Analect. tom. II, pag. 318), « Εἰς γραμματικὸν κερασφόρον » τὸ ἑξῆς :

Ἔξω παιδεύεις Πάριδος κακὰ καὶ Μενελάου,
Ἔνδον ἔχων πολλοὺς σῆς Ἑλένης Πάριδας.

ΚΕΡΑΤΖΟΥΝΙ, Κερατζοῦνι, Δ. Κριατζούνι, Σ. Μίσχος Ἑλλ. τὸ ἄκρον ἢ ἡ οὐρὰ, ὅθεν κρέμεται ὁ καρπὸς (pédoncule). Ὁ Δ. τὸ ἐσύγχυσε μὲ τὴν ψεῖραν, γράφων « Κερατζοῦνι, pediculus, Φθεὶρ, Σάθραξ » διότι τὸ Ῥωμ. pediculus σημαίνει ὁμωνύμως καὶ τὴν ψεῖραν (pou) καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ καρποῦ (pédicule ἢ pédoncule). Τὸ Κερατζούνι ἐφθάρη ἀπὸ τὸ ἀνεύρετον ἀκόμη ἑλληνικὸν Κερατύνιον, ὑποκορ. τοῦ Κέρας, τος (corne), ὡς ἀπὸ τὸ Στῆθος, Στηθύνιον. Ἐνδέχεται μ' ὅλον τοῦτο νὰ ἦναι καὶ ἀπὸ τὸ Κερατώνιον, οὐδέτερον σιωπημένον εἰς τὰ Λεξικὰ, ὅπου ὅμως εὑρίσκεται τὸ θηλυκὸν Κερατωνία, συνώνυμον τοῦ Κερατία, ὄνομα δένδρου τοῦ ὁποίου ὁ καρπὸς ὠνομάζετο Κεράτιον, κοινῶς λεγόμενον Ξυλοκέρατον (caroube), οὐδ' ἀπίθανον ἂν ἐλέγετο καὶ Κερατώνιον.

ΚΕΡΝΩ. Ζ. Περνῶ.

* ΚΕΦΑΛΑΓΚΑΘΟ. Ζ. Σκόλυμβρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Σ. μέρος βιβλίου (chapitre). 2) Συνάθροισμα διαφόρων ἀριθμῶν εἰς ἓν (somme), Πλήρωμα, Ἑλλ. (Ἀριστοφάν. Σφ. 660). 3) * Κεφάλαιον (capital), δάνειον ἀργυρίου σχετικῶς πρὸς τὸν δι' αὐτὸ διδόμενον τόκον, οἷον (Πλάτ. Νόμ. VIII, σελ. 742) « Ὡς ἐξὸν μὴ ἀποδιδόναι » τοπαράπαν τῷ δανεισαμένῳ μήτε τόκον μήτε κεφάλαιον ».

ΚΕΦΑΛΙ (ἤγουν Κεφάλιον), Σ. Κεφαλὴ (tête), Ἑλλ. Ὁ Πλούταρχος (Συμποσιακ. II, 7, édit. Reisk. τόμ. VIII, σελ. 539) εἶπε καὶ ὑποκορ. Κεφάλιον, ἀντὶ τοῦ Κεφαλή.

ΚΕΦΑΛΟΚΛΑΣΙΟΝ, Δ. (dégradation). Λέξ. Γραικορ. Τὰ Γλ. τὴν ὀνομάζουν καὶ « Κεφαλῆς ἐναλλαγὴν » καὶ « Καταστάσεως ἐναλλαγήν ».

ΚΕΦΑΛΟΚΟΠΤΩ (Κεφαλοκόβγω, Σ.) Ἀποκεφαλίζω,

Σ. Καρατομῶ, Ἑλλ., ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ παρακμ. Ἑλλ. ἔλεγε Κεφαλοτομῶ (Φρυνιχ. σελ. 150). Σήμερον συνηθεςέρως λέγομεν Ἀποκεφαλίζω (décapiter), τοῦ παρακμ. Ἑλλ. καὶ τοῦτο, « Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην » Ματθ. ιδ', 10.

ΚΕΦΑΛΟΤΡΕΧΟΥΣΑ, μὲ συνών. Ζάλη, Σ. Ἴλιγγος, καὶ Σκοτοδίνη, Ἑλλ. (vertige). Δὲν ἐξεύρω ποῦ τῆς Ἑλλάδος σήμερον ὀνομάζεται Κεφαλοτρέχουσα, ἡ συνηθέστατα λεγομένη Ζάλη. Ἴσως ἔχει τὶ κοινὸν ἡ λέξις μὲ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 49) ἀπὸ τὸν Σουΐδαν μαρτυρίαν « Ἡ εἰς τὴν κεφαλὴν » ἀνατρέχουσα ἀναθυμίασις ».

ΚΗΒΟΥΡΙ, Σ. Δ. Κυβούρι, Σ. Κιβούριον, Δ. (tombeau), οἷον Ἀπολλων. ἐν Τύρ.)

Κ' εἰς τὸ Κιβούριν τὄμορφον τότες εἰς μιὸν τὸν θάψαν.

Κιβούριον ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὸν ὄροφον τὸν σκεπάζοντα τὴν ἁγίαν τράπεζαν. Κιβώριον (ciboire) ὀνομάζουν σήμερον οἱ Δυτικοὶ χριςιανοί, οἱ λεγόμενοι Καθολικοί, τὸ περιέχον τὴν προηγιασμένην εὐχαριςίαν ἀγγεῖον.

Ἀλλ' εἰς τὸν Θεόφραςον, Διοσκορίδην καὶ ἄλλους Ἕλληνας, Κιβώριον λέγεται ὁ Λοβὸς ἢ τὸ Φυσκίον, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Διοσκορίδης (II, 128), εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ὁ Αἰγύπτιος κύαμος. Κιβώρια (ciboria) ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὰ εἰς μίμησιν τούτων κατασκευαζόμενα ποτήρια· ὅθεν ὁ Ἡσύχιος λέγει « Κιβώριον, Αἰγύπτιον ὄνομα ἐπὶ ποτηρίου ». Ἡ λέξις εἶναι Αἰγυπτιακὴ (Ἴδε Iablonsk. *Voc. AEgyptiac.* pag. 108).

ΚΗΛΩΝΙ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ (παρὰ τὸ σύνηθές του) Γαλλιστὶ, Bascule de puits. Κηλώνιον, Ἑλλ. Φέρει ὁ αὐτὸς Σ. (σελ. 322) καὶ λέξιν σύνθετον, Κηλωνοπήγαδον, εἰς διάκρισιν τοῦ Μαγκανοπηγάδου· « Κηλώνια, ἀντλητήρια ξύ-

» λινα » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κηλώνειον, ξύλον, ἐν ᾧ » ἀντλεῖται τὸ ὕδωρ ». Ἐξήγησε τὴν φύσιν καὶ χρῆσιν τοῦ Κηλωνίου ἕνας ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς κωμικούς :

Ὡς ἀναπίπτων καὶ καταχύπτων ——— ——
Κηλώνιον τοῖς κηπουροῖς ——————

(Ἴδε Menandr. et Philemon. reliq. édit. Meineke, pag. 391).

ΚΗΛΩΝΟΠΗΓΑΔΟΝ. Ζ. Κηλῶνι.

* ΚΗΠΟΚΟΜΑΡΑ. Ζ. Φράουλε.

* ΚΗΡΑΛΟΙΦΗ. Ζ. Κεράλειμμα.

ΚΗΡΗΘΡΑ (Κηρίθρα, Σ.) Μελόπιττα, Σ. Δ. Κηρομέλι, Δ. (rayon, ou gâteau de miel), Κηρίον, Ἑλλ.

Συγγενεύει ἡ λέξις μὲ τὸν Κήρινθον τοῦ Ἀριστοτέλους, (Περὶ ζ. ἱστορ. IX, 27, § 2), τὸν συνων. καὶ Ἐριθάκην (Αὐτόθ. § 23) καὶ Σανδαράκην (Αὐτόθ. § 15) λεγόμενον. Ζ. Σανδαράκη.

ΚΙΕΜΕΡΙ. Ζ. Θόλος.

ΚΙΚΡΙΔΙΖΩ, Σ. Κουκρουκίζω καὶ Κουκρουκῶ, Σ. Ὀνοματοποιημένη φωνὴ τοῦ πετεινοῦ (le chant du coq). Τὸ πρῶτον πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Κικιρρίζω, ἐπειδὴ « Κίκιρρος, ἀλεκτρυὼν » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΚΙΛΙΚΙΟΝ, Σ. Δ. (cilice). Τὰ Γλ. φέρουν « Κιλίκια, » Τράγοι ἀπὸ Κιλικίας οἱ δασεῖς. Πάνυ γὰρ ὑπάρχουσιν » ἐκεῖσε οἱ τοιοῦτοι τράγοι· ὅθεν καὶ τὰ ἐκ τῶν τριχῶν συν» τιθέμενα Κιλίκια λέγονται ». Ζ. Τριχία.

ΚΙΝΑΒΑΡΙ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. Κιννάβαρις, θηλ. Δ. Κιννάβαρις, ἀρσ. Ἑλλ. (Bekker, *Anecdot. Græc.* pag. 104), Κιννάβαρι, οὐδετ. Ἑλλ. Διοσκορίδ. Εἰς τὸν Φώτιον ὀνομάζεται καὶ Τιγγάβαρι. Ὁ Σ. τὸ ὀνομάζει (σελ. 185) καὶ Κοκκι-

ν ά β α ρ ι. Ὁ Ἡσύχιος λέγει καὶ « Ψάδδα, ἡ Κινάβαρις ». Τὸ Κιννάβαρι (cinabre) ἐσυγχύθη πολλάκις μὲ τὸ Σινωπίδιον. Ζ. Σιναπίδι.

ΚΊΝΗΣΙΣ, Σ. Λύσις κοιλίας (flux de ventre, diarrhée) Διάῤῥοια, Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Κ ι ν ῶ ἐνεργ. τὸ ὁποῖον ὁ Ἱπποκράτης μεταχειρίζεται (Ἀφορ. I, 22) εἰς σημασίαν τοῦ Λύω τὴν κοιλίαν διὰ ἰατρικῶν καθαρσίων (purger) « Πέπονα » φαρμακεύειν καὶ κινέειν, μὴ ὠμὰ κ. τ. λ. ». Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην (Πολιτ. III, 10 § 4, σελ. 98) « Κινεῖν ἔξεστι τοῖς ἰατροῖς ». Λέγομεν καὶ ἡμεῖς, Μ' ἐ κ ί ν η σ ε ν ἢ Δ έ ν μ' ἐ κ ί ν η σ ε τ ὸ Κ α θ ά ρ σ ι ο ν, ἢ Κ α θ α ρ τ ι κ ὸ ν, ἤγουν τὸ κινητικὸν ποτὸν (purgatif).

ΚΙΝΗΤΙΚΌΣ, Σ. δύναμιν ἔχων νὰ κινῇ (moteur). 2) Δύναμιν ἔχων νὰ λύῃ τὴν κοιλίαν. Ζ. Κίνησις.

ΚΙΝΩ͂, Σ. σαλεύω τι ἀπὸ τὸν τόπον του (mouvoir). 2) Κινῶ, λύω τὴν κοιλίαν (Ζ. Κίνησις). 3) Μεταφορ. Κ ι ν ῶ π ό λ ε μ ο ν καὶ Κ ι ν ῶ σ τ ά σ ι ν (susciter), ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Βατρ. 759),

> Ἆ! πρᾶγμα γὰρ κεκίνηται μέγα
> Ἐν τοῖς νεκροῖσι, καὶ στάσις πολλὴ πάνυ.

4) Κ ι ν ῶ λ ό γ ο ν, καὶ παθητ. Ἐ κ ι ν ή θ η λ ό γ ο ς π ε ρ ὶ κ.τ.λ. ἤγουν ἐδόθη ἀφορμὴ λόγου, ἔπεσε λόγος. 5) Κινῶ, μεταφορ. πείθω τινά, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Παρακινῶ. 6) Κινῶ οὐδετ. μεταβαίνω ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ἀκολούθως Ἀναχωρῶ (partir), οἷον Μ ε λ ε τ ῶ ν ὰ κ ι ν ή σ ω μ ε θ α ύ ρ ι ο ν. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται ὁ παρακμ. Ἑλλ., οἷον « Ἐκίνει ποιούμενος τὴν πορείαν ὡς ἐπ' Ἀρκαδίας »

(Πολύβ. II, 54 § 2), « Κινήσαντος τοῦ Δίωνος » (Πλουτάρχ. Δίων. § 27) « Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν » πρὸς Λίβα » (Γενεσ. κ', 1).

ΚΙΣΣΑΡΙ, Σ. Λαφρόπετρα (ἤγουν Ἐλαφρόπετρα) Σ. Κισσάριον (pierre-ponce) δωρικῶς, ἀντὶ τοῦ Κισσήριον ὑποκορ. τοῦ Κίσσηρις Ἑλλ.

ΚΙΣΣΑΡΟΚΑΘΑΡΙΖΩ, Σ. Ὁμαλίζω τὶ μὲ τὸ Κισσάριον, Κισσηρίζω, Ἑλλ. (poncer). Ἐπειδὴ σώζεται τὸ Κισσάρι, εὐλογώτερον νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ Ἑλλ. Κισσηρίζω ἢ Κισσαρίζω, παρὰ τὸ ἑπτασύλλαβον Κισσαροκαθαρίζω. Τὰ Γλ. φέρουν: « Κίσσηρις.... εἶδος ὁμαλιστηρίου ».

ΚΙΤΡΑΜΙ, Σ. Κατράνι, Σ. Ῥητίνη ἐπιτηδεία εἰς πίσσωμα πλοίων (goudron). Οἱ Ἐτυμολογηταὶ Γάλλοι παράγουν τὸ goudron ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Kitran, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Κεδρία, Ἑλλ. τὸ σημαῖνον τὴν ἀπὸ τὴν Κέδρον, τὸ δένδρον, ῥέουσαν Ῥητίνην (Διοσκορίδ. I, 105), τὴν ὁποίαν ὁ Νίκανδρος (Ἀλεξ. 488) ὀνομάζει « Κεδρινέην πίσσαν ».

ΚΙΤΡΟΝ, Σ. « Μῆλα Μηδικὰ, τὰ νῦν Κίτρα » λέγει ὁ Φρύνιχος (σελ. 212). Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Κιτρόμηλον. Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 283).

ΚΛΕΙΔΟΝΑΣ. Ζ. Κλήδονας.

ΚΛΗΔΟΝΑΣ, (Κλείδονας, Σ.) παίγνιον δεισιδαιμονικὸν, παιζόμενον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Εἰς ἀγγεῖον γεμισμένον νερὸν, βάλλει καθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπαίκτορας δακτυλίδιον ἢ ἄλλο τι σημεῖον, τὰ ὁποῖα ἔπειτα ἀνασύρει τις ἓν καθὲν, ἐπιλέγων τὶ, ὅθεν μαντεύεται καθενὸς ἡ τύχη καλὴ ἢ κακή. Ἡ ὀρθή του γραφὴ εἶναι διὰ τοῦ η, διότι εἶναι ἀπὸ τὸ ἑλλ. θηλυκ. Κληδὼν, ονος, (présage, augure).

Ἀπὸ τὴν Κληδόνα ἐσχημάτισαν οἱ παλαιοὶ καὶ ῥῆμα τὸ Κληδονίζω, Ἑλλ. « Μαντευόμενος μαντείαν, Κληδονιζόμενος » καὶ οἰωνιζόμενος » (Δευτερονομ. ιη', 10), τὸ ὁποῖον οἱ σχολιαςαὶ ἡρμήνευσαν « Ἐκ τῶν λαλουμένων ςοχαζόμενος », ὡς τὸ ἐξηγεῖ καὶ ὁ Ἡσύχιος « Κληδονίσαι, ἀκοῦσαι φήμην τινά, » μαντεύσασθαι ». Καὶ ῥηματικὸν Κληδονισμὸς, Ἑλλ. περὶ τοῦ ὁποίου ὀνειδίζει ὁ Ἡσαΐας (β', 6) τοὺς Ἑβραίους, « Ἐν» επλήσθη ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κληδονισμῶν, ὡς » ἡ τῶν ἀλλοφύλων ».

ΚΛΗ͂ΡΟΣ. Ζ. Σκαρφία.

ΚΛΙΝΩ, Σ. Ἐγκλίνω, Σ. Συγκλίνω, Σ. μεταϐ. (incliner) Κλίνομαι, Σ. (s'incliner). 2) Κλίνω, Σ. ἀπαγγέλλω τοὺς σχηματισμοὺς τῶν ὀνομάτων κατὰ πτῶσιν (décliner). 3) Κλίνω, ἀμεταϐ. (s'incliner). 4) Κλίνω, πείθομαι, ὑποτάσσομαι· ὅθεν « Ἀκλινὴς, ἀνυπότακτος » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΚΛΟΚΙΟ͂Ν, Σ. Κουκλί, Σ. Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 338-339.

* ΚΛΟΝΟΣ, ουσ. ἀρσ. κίνησις ἄτακτος καὶ θορυϐώδης, σεισμὸς (secousse, cahotement), Κλόνος Ἑλλ. καὶ ῥῆμα Κλονῶ, Ἑλλ. καὶ κοιν. (agiter, secouer). Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Κλονεῖ, ταράσσει, φθείρει, θορυϐεῖ » καὶ « Κλονεῖ» ται, φθείρεται, ἜΡΧΕΤΑΙ » ὅπου ἴσως ἡ τελευταία λέξις ἐγράφετο παλαιὰ ὈΡΧΕΪΤΑΙ· διότι καὶ ἡ ὄρχησις, κλόνος τοῦ σώματος εἶναι· « Κλόνος, θόρυϐος, τάραχος, ἢ ςρόφος » λέγει ὁ Φώτιος. Ὁ δὲ Ἡσύχιος: « Κλόνος, ταραχὴ πολέμου, ἢ σεισμός ».

* ΚΛΟΝΩ͂. Ζ. Κλόνος.

ΚΛΟΞΑ͂ΡΩ, Σ. Λυγκιάζω, καὶ Λυξιγκιάζω, Σ. Ζ. Κλόξος.

ΚΛΟΞΟΣ, Σ. Λυγκιὸν, Σ. Λύξιγκας, Σ. Κλόξος καὶ Κλοξὸς,

image
not
available

(tournant d'eau). Ἀπὸ τὸ Κλωθωγυρίζω. Τούτου τοῦ συνθέτου (Κλώθω, Γυρίζω) σύνθετον ῥηματικὸν εἶναι τὸ Κλωθογύρισμα. 2) *Κλωθογυρίσματα, πληθ. καὶ μεταφορ. ὀνομάζομεν τοὺς πλαστοὺς καὶ δολίους λόγους (paroles artificieuses ἢ captieuses), Στροφαὶ λόγων, Ἑλλ.

ΚΛΩΣΣΑΡΙΆ. ΚΛΩΣΣΟΫ. Ζ. Κλωσσῶ.

ΚΛΩΣΣΩ̃, Σ. Κλωσσᾷ ἡ ὄρνιθα λέγομεν σημαίνοντες τὴν φωνὴν αὐτῆς ὅταν πυρόνῃ αὐγά, ἢ καλῇ πρὸς ἑαυτὴν τὰ νεογέννητα ὀρνίθια. Ἀπὸ τοῦτο, μὲ τὴν αὐτὴν ὀνοματοποιΐαν καὶ σημασίαν, τὸ glousser τῶν Γάλλων. Εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ τὸ Κλώζω. Ζ. Κλόξος.

Τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ τὸ βαρύνουν Κλώσσω. Ἑλλ. πλὴν τοῦ Σουΐδα ὅστις τὸ περισπᾷ, λέγων « Φωλάς... σημαίνει δὲ τὴν » κατοικίδιον ὄρνιν, τὴν ἐπωάζουσαν καὶ ΚΛΩΣΣΟΫΣΑΝ » τὸ ὁποῖον ἀλόγως ἠθέλησαν νὰ διορθώσωσι ΚΛΏΖΟΥΣΑΝ. Τὸ Φωλὰς τοῦ Σουΐδα, εἶναι τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Κλῶσσα, τὸ ὁποῖον ὁ Σ. γράφει Κλωσσαριά, Κλωσσοῦ καὶ Κλοῦσσα.

ΚΝΗ͂ΚΟΣ (Κνίκος, Σ.), Κνηκάνθιον, Δ. Εἶναι τῶν φυτολόγων ὁ Carthamus tinctorius (safran bâtard)· ὅθεν καὶ Κνηκάτα ὀνομάζονται τὰ ἀπ' αὐτὸν βαφόμενα.

ΚΝΟΫΔΙΝ Ζ. Χνοῦδι.

ΚΟΆΖΩ, Σ. σημαίνει τὴν φωνὴν τῶν βατράχων (coasser). Ἡ λέξις Κοάζω, ἢ κἂν Κοάσσω, πρέπει νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ἐπειδὴ εἶχαν καὶ τὸ ἐπίῤῥημα, Κοάξ. Ἑλλ. (Κοαστά, Σ.). Ῥηματικὸν οὐδέτ. Κόασμα, Σ. ἡ φωνὴ τῶν βατράχων (coassement).

ΚΌΑΣΜΑ. ΚΟΑΣΤΆ. Ζ. Κοάζω.

ΚΌΓΧΗ. Φέρει ἀνωτέρω καὶ σύνθετον Ἑξήκοχος, μὲ συνών. Ἑξάγωνος Σ. (hexagone). (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 194).

ΚΟΖΑΔΑ. Ζ. Βαβοῦλι.

ΚΟΙΛΑΔΩ (γρ. Κελαδῶ), Σ. Δ. (gazouiller, ramager).

ΚΟΙΛΩ (γρ. Κυλῶ) Σ. Δ. κατὰ συγκοπὴν, ἀπὸ τὸ Κυλίω (rouler). Ὁ Δ. πλανηθεὶς ἀπὸ κακὴν γραφὴν δὲν ἐκατάλαβε τὴν φερομένην μαρτυρίαν,

> ΚΟΙΛΗ τὰ ζάρια ὁ ζαριστὴς, καὶ δρόνει σὰν νὰ σκάπτῃ,
> Χάνει ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶ, καὶ τὰ παιδία του ΒΛΕΠΗ.

Γράφε ΚΥΛΕΙ, καὶ ΒΛΑΠΤΕΙ.

*ΚΟΙΜΙΣΜΕΝΟΣ ΝΟΥΣ (esprit endormi), Ὑπνηλὸς, Νωθὴς, Νωχελὴς, Ἑλλ.

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ. Ζ. Ἰδιωφελής.

ΚΟΚΑ, μὲ συνών. Κρίκα, Σ. Ἐγκοπὴ, Γλυφὶς, Ἑλλ. (entaillure, coche). Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cocca, ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὸ coche.

Περὶ δὲ τοῦ Κρίκα. Ζ. Κοκάτι.

ΚΟΚΑΡΙ, Σ. Κοκκάριον, ὑποκορ. τοῦ Κόκκος (grain). Κοκκάρια ὀνομάζομεν τὰ βλαστάνοντα ἀμέσως ἀπὸ τὸν σπόρον μικρὰ κρομμυδάρια, καὶ μεταφυτευόμενα εἰς ἐπιτηδειότερον τόπον, διὰ ν' αὐξήσωσιν.

ΚΟΚΑΤΙ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. Ἐγκοπὴ, Κοίλωμα Ἑλλ. (mortaise). Τῆς αὐτῆς γενεᾶς λέξις μὲ τὴν Κόκαν, ἀντὶ τῶν ὁποίων, καὶ τῶν δύο, ἀρκεῖ νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ Κρίκα, ὡς λέξιν, ἥτις πιθανὸν ὅτι εὑρίσκετο καὶ εἰς τοὺς παλαιούς. Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ Κρίξ, Ἑλλ. (συνωνύμου τοῦ Κρίκος) ἐμεταβάλθη, ὡς καὶ ἄλλα, εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ Κρίκα « Κρίκα, κρίκον » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ἀλλ' ὁ αὐτὸς φέρει καὶ « Ἐγκρίκῳ, κοίλῳ καὶ » κενῷ » ὁποῖον ἀληθῶς σημαίνει ἡ mortaise τῶν Γάλλων.

Καὶ ἐκ τούτου ῥῆμα Ἐγκρικόω εἰς τὸν Ἱπποκράτην· « Τάς τε » πλευρὰς καὶ τοὺς σπονδύλους ἐνεκρίκωσε πρὸς τὴν ἄκανθαν » (Φοεσ. Οἰκον. λέξ. Κρίκος). Διότι ἀληθῶς ἡ συνάρθρωσις τῶν σπονδύλων ὁμοιάζει τὴν Γαλλιϛὶ λεγομένην à tenon et mortaise συναρμογήν.

ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ. Ζ. Πάσχα.

ΚΟΚΚΙΝΑΒΑΡΙ. Ζ. Κινάϐαρι.

ΚΟΛΑΚΕΥΩ, Σ. Χαδεύω, Σ. Ψῶ, Καταψῶ, καὶ Καταψήχω, Ἑλλ. (caresser) « Καταψήχων, κολακεύων, ἡσυχῇ » τρίϐων » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Ψῶσαι, θάλψαι ». Ὁ Αἰλιανὸς (Περὶ ζ. ἰδιότ. VI, 25) ἐμεταχειρίσθη τὸ Κολακεία (κοιν. Κολάκευμα) εἰς σημασίαν τοῦ caresse. Ζ. Χαδεύω.

ΚΟΛΑΝΤΡΙΖΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ, manier, εἰς σημασίαν τοῦ Χειραπτάζω, Ἑλλ. ἤγουν συχνοπιάζω. 2) * Κολαντρίζω μεταφορ. σήμερον σημαίνει τὸ Καταλύω τὶ διὰ τῆς συχνῆς χρήσεως (user), οἷον περὶ φορέματος, Τὸ ἐκολάντρισα, καὶ Φόρεμα κολαντρισμένον (habit usé).

Συγγενεύει, νομίζω, ἡ λέξις μὲ τὸ Κολετρῶ Ἑλλ. τῶν παλαιῶν. Πιθανώτερον ἴσως ἤθελε τὶς τὸ ἐτυμολογήσειν ἀπὸ τὸ Κυλινδρίζω. Ζ. Κυλινδρίζω.

ΚΟΛΙΓΑΣ. Ζ. Ἀναϛάτης.

ΚΟΛΙΣΑΥΡΑ. Ζ. Σαμιαμίδιν.

ΚΟΛΛΑ. Ζ. Χονδρίλλα.

ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ. Ζ. Σπουδαϛήριον.

* ΚΟΛΛΗΤΖΑΝΟΣ, Κνίδη, Ἑλλ. Ἀκαλήφη; Ἑλλ. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα ὀνομάζει ὁ Ἀριϛοτέλης τὴν θαλασσίαν Κνίδην (ortie de mer), τὰ ὁποῖα φέρει ὁμωνύμως καὶ ἡ Κνίδη ἢ Ἀκαλήφη τὸ φυτὸν, τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Τσικνίδα (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσ. σελ. 110).

ΚΟΛΛΗΤΖΊΔΑ, Δ. Ἀπαρίνη, Ἑλλ. οὕτως ὀνομασθεῖσα διότι προσκολλᾶται εἰς τὰ φορέματα τῶν ἐγγιζόντων, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ Γαλλικὸν αὐτοῦ ὄνομα. gaillet accrochant. Ἐσημείωσε τὴν ἰδιότητα ταύτην καὶ ὁ Διοσκορίδης (III, 104), « Ἀπαρίνη.... προσέχεται δὲ τοῖς ἱματίοις ». Κατὰ τὸν αὐτὸν ὅμως Διοσκορίδην (IV, 138) Ἀπαρίνη ὠνομάζετο καὶ τὸ Ξάνθιον, τῶν φυτολόγων τὸ Xanthium strumarium (Lampourde), ἔχον τὴν αὐτὴν ἰδιότητα νὰ προσκολλᾶται εἰς τὰ φορέματα· « ΞΆΝΘΙΟΝ. Οἱ δὲ καὶ ταύτην » Ἀπαρίνην καλοῦσι.... καρπὸν δὲ [φέρει] ϛρογγύλον,... » ἀκανθώδη ὡς πλατάνου σφαίρας, ἀντιλαμβανόμενον τῶν » ἱματίων μετὰ τὴν ψαῦσιν ». Τὰ ἰατρικὰ Γλ. φέρουν « Ξάνθιον ἢ κοινῶς Κολλητσίδα ». Ὁ δὲ Σχολιαϛὴς τοῦ Θεοκρίτου εἰς τὸ « Εἰλιτενὴς ἄγρωϛις » τοῦ ποιητοῦ (Εἰδ. XIII, 42) ἀφοῦ ἐξήγησε τὴν Ἄγρωϛιν, εἰς τὴν συνήθως νοουμένην σημασίαν (chiendent), προσθέτει « Ἄλλοι δὲ τὴν Ἄγρωϛίν » φασιν εἶναι βοτάνην πρασοειδῆ, ἣν ἰδιωτικῶς φασι » Κολλητζίδαν (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 110).

ΚΟΛΌΒΙΟΝ. Ζ. Κολοβός.

* ΚΟΛΟΒῸΣ, κομμένος τὰ ἄκρα, ἀκρωτηριασμένος (mutilé) Κολοβός, Ἑλλ. ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ σύνθετα Κολοβοκέρατος, Ἑλλ. Κολοβόρριν, Ἑλλ. καὶ ἄλλα παρόμοια. Πρῶτος ἴσως ὁ Θεόπομπος ἐμεταχειρίσθη τὴν λέξιν, λέγων Κολοβὰ κεράμια τὰ κομμένα ἢ συντριμμένα μέρος τι (Ἄτακτ. III, σελ. 211). Ἐκ τούτου ὀνομάζονται, οὐσ. καὶ Κολόβια, Δ. τὰ μὴ ἔχοντα χειρίδας (sans manches) φορέματα. Ἀντὶ τοῦ ΚΟΛΌΒΙΟΝ ἔγραψεν ἀλλοῦ ὁ Δ. καὶ ΚΟΛΏΦΙΟΝ, καὶ διὰ τὴν κακὴν γραφὴν δὲν τὸ ἐκατάλαβεν οὔτ' αὐτὸς, οὔτ' ὁ ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ἔλαβε. Τοῦ Κολοβὸς Θεμα-

τικώτερον εἶναι τὸ Κολός· ὅθεν πιθανὸν ὅτι παράγεται τῆς κοινῆς τὸ Κουλός. Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ πρῶτον « Κολοβὸς » κονδὸς, σμικρὸς, ὀλιγοςὸς, ἢ ἐςερημένος »· καὶ τὸ δεύτερον « Κόλος.... νοσώδης, πηρὸς, κολοβός ».

* ΚΟΛΟΚΑΣΙΟΝ, ῥίζα φυτοῦ τοῦ Ἑλληνιςὶ ὀνομαζομένου Κύαμος Αἰγύπτιος, τῶν φυτολόγων τὸ Arum colocasia (gouet colocase). Ἴδε τὸν Διοσκορίδην (II, 128), ὅςις τὸ γράφει Θηλ. καὶ διὰ δύο λλ, Κολλοκασία. Ὁ δὲ κύαμός του, ἢ μᾶλλον ὁ περιέχων τὸν κύαμον Θύλακος ὠνομάζετο Κιβώριον. Ζ. Κηβοῦρι.

ΚΟΛΟΣΑΦΡΑ. Ζ. Σαμιαμίδιν.

ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΣ, ὅςις πλέει γυμνὸς, εἰς νερὸν θαλάσσιον ἢ ποτάμιον (nageur). * Κολυμβητὰς ἐλαίας ὀνομάζομεν σήμερον τὰς ταριχευμένας εἰς πολλὴν ἅλμην, ὥςε νὰ κολυμβῶσι, τὰς ὁποίας οἱ παλαιοὶ ἐπωνόμαζαν Ἁλμάδας, Νηκτρίδας, καὶ Κολυμβάδας, Ἑλλ.

ΚΟΛΥΜΠΟΥ (γρ. Κολυμβοῦ), ἐπίῤῥ. Σ. Λέγομεν καὶ Κολυμβητὰ, ἐπίῤῥ. οἷον Ἐπέρασα κολυμβητὰ (ἢ κολυμβοῦ) τὸν ποταμόν. Τὸ Κολυμβοῦ εἶναι γενικὴ τοῦ Κόλυμβος Ἑλλ. (natation), μεταβαλμένη εἰς ἐπίῤῥημα, κατ' ἔλλειψιν, ἀντὶ τοῦ Διὰ κολύμβου (à la nage).

* ΚΟΛΧΙΚΟΝ. Ζ. Σκυλόχορτον.

ΚΟΜΒΑΡΙΑ. Ζ. Κουβάρι.

ΚΟΜΜΕΝΟΣ, Σ. μετοχ. τοῦ Κόπτω, Κεκομμένος, Ἑλλ. (coupé). 2) Κομμένος ἔτι ὀνομάζεται καὶ ὁ εὐνοῦχος, Ἀπόκοπος, Ἑλλ.

ΚΟΜΜΙ, ΓΓ. Δενδρόκολλα, Δ. Κόμμι, Ἑλλ. (gomme). Τὸ Κόμμι ἢ Κομμίδιον (λέξ. Αἰγυπτιακὴ) εἶναι δάκρυον δένδρου ὀνομαζομένου Ἀκακία (Acacia), κατὰ τὸν Διοσκορίδην (I, 133).

ΚΟΜΠΆΡΙΑ. Ζ. Κουβάρι.

ΚΟΝΔΆΠΤΩ. Ζ. Σκονδάπτω.

ΚΟΝΔΥΛΊΖΩ. Ζ. Κονδύλιον.

ΚΟΝΔΎΛΙΟΝ, ὁ Σ. τὸ γράφει Κοντίλι, ὁ Δ. Κονδύλι, ἀπὸ τὸ Κόνδυλος, Ἑλλ. Κονδύλους (condyles) ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὰς ἐξοχὰς τῶν ὀςέων, ὅπου λυγίζονται τὰ δάκτυλα, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν εἰς καθένα δάκτυλον, πλὴν τοῦ μεγάλου, ὅςις ἔχει δύο μόνους κονδύλους. Τὰ μεταξὺ τῶν κονδύλων τούτων ὀςέα, ὁμοίως τρία, πλὴν τοῦ μεγάλου δακτύλου, ὠνομάζοντο, Σκυταλίδες, ἢ Φάλαγγες, Ἑλλ. (phalanges). Ἀλλὰ παρομοίας τῶν κονδύλων τούτων ἐξοχὰς ἔχουν καὶ τὰ Καλάμια (roseaux), τὰς ὁποίας ὅμως δὲν ὠνόμαζαν Κονδύλους, ἀλλὰ Γόνατα (genoux). Τὸ μεταξὺ τούτων τῶν καλαμίνων γονάτων ἐμεταχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ, καὶ μεταχειρίζονται ἀκόμη σήμερον ὅλα σχεδὸν τὰ Ἀσιανὰ ἔθνη, ὡς ἐργαλεῖα γραφῆς, ἀντὶ τῶν πτερῶν (plumes), τὰ ὀνομαζόμενα ἀπὸ μὲν τοὺς Τούρκους Καλὲμ (ἀπὸ τὸ Κάλαμος), ἀπὸ μᾶς δὲ, Κονδύλια, διὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τοὺς κονδύλους τῶν χειρῶν, ἢ διότι ἴσως ὠνόμαζαν παλαιὰ καὶ τὸ γόνατον τῶν καλάμων, ἢ καὶ τὸν κάλαμον ὅλον, συνωνύμως Κόνδυλον. Καὶ τοῦτο πιθανολογεῖται ἀπὸ τὸ σημερινὸν ῥῆμ. ἀμετάβ. Κονδυλίζω (Κοντιλίζω, Σ.) σημαῖνον τὴν παράφορον κίνησιν ἢ προπάτησιν (vaciller), οἷον, Κονδυλίζει ὁ μεθυσμένος, ἤγουν παραφέρεται ὡς « Κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος ». Φέρουν δὲ καὶ τὰ Γλ. « Καννία, κόνδυλοι τῶν Καλάμων ».

ΚΟΝΤΆ. ΚΟΝΤΕΎΩ. * ΚΟΝΤΟΣΙΜΌΝΩ. Ζ. Σιμὰ καὶ Σιμόνω.

ΚΌΝΤΡΑ. ΚΟΝΤΡΙΆΖΩ. ΚΟΝΤΡΊΑΣΙΣ. Ζ. Χόνδρα.

ΚΟΠΆΔΙ, Δ. Κοπάδι μὲ συνών. Μάντρα, καὶ Μαντρὶ, Σ.

Συνάθροισμα (troupeau) προβάτων, Ποίμνιον, Ἑλλ. — Αἰγιδίων, Αἰπόλιον Ἑλλ.,—Βῳδίων, Ἀγέλη, Ἑλλ. Κοπάδιον, ἀπὸ τὸ Κόπτω, ἐπειδὴ κόπτονται εἰς τροφὴν ἀνθρώπου. Οὕτως ὀνομάζουν καὶ Σφακτά, Σ. τὰ σφαζόμενα κτήνη, καὶ Κουράδι, οὐσ. οὐδετ. ἑνικ. Σ. τὸ ποίμνιον τῶν προβάτων, διὰ τὸ κούρευμα τῶν μαλλίων. Αὐτὸ τὸ Κτῆνος Ἑλλ. καὶ κοιν. εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς λέξις μὲ τὸ Κτείνω.

ΚΟΠΑΔΙΑΣΤΑ, ἐπίῤῥ. Σ. Ἀγεληδὸν, Ἑλλ. (en troupes).

ΚΟΠΑΝΙΖΩ. Ζ. Στουμπίζω.

ΚΟΠΙΑΖΩ, Σ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 197) πρόσθεσε τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. ζ', 6) τὸ « Κύριε » μὴ σκύλλου, οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου » εἰσέλθῃς » ἤγουν, Μὴ κοπιάσῃς εἰς τὸν οἶκόν μου.

ΚΟΠΡΟΛΑΚΚΟΣ, Σ. λάκκος ὅπου ῥίπτονται τὰ κόπρια, τὰ θυησιμαῖα καὶ ἄλλαι ἀκαθαρσίαι (voirie). Ἀναλογεῖ μὲ τὰ Ὀξυθύμια, Ἑλλ. τῶν παλαιῶν· « Ὀξυθύμια... τὰ καθάρματα » λέγεσθαι καὶ ἀπολύματα· ταῦτα γὰρ ἀποφέρεσθαι εἰς τὰς » τριόδους, ὅταν τὰς οἰκίας καθαίρωσιν κ. τ. λ. » (Ἁρποκρατ. σελ. 265). Ζ. Βρωμούμπολος.

ΚΟΠΤΗΣ (Κόφτης, Σ.) τὸ ἐξηγεῖ συνώνυμον τοῦ Ληστὴς καὶ τοῦ Κλέπτης. Οἱ παλαιοὶ μὲ τὴν πρόθεσιν, Περικόπτης, Ἑλλ. « Περικόπται, κλῶπες » λέγει ὁ Φώτιος. Καὶ τὸ ῥῆμα Περικόπτω εἰς τὸν Δημοσθένην (Περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσ. σελ. 92), καὶ εἰς τὸν Πλούταρχον (Ἀλκιβ. § 37, σελ. 38). Ὁμοίως οἱ Τοῦρκοι Κιεσιντζὶ (ἤγουν Κόπτην) ὀνομάζουν τὸν λῃστήν.

ΚΟΡΑΚΑΣ. Ζ. Συλληγούδια.

ΚΟΡΑΣΙ, Κορασιά, καὶ Κορίτζι Σ. (jeune fille). Τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ Κοράσιον, Ἑλλ. ὅθεν ὁ χυδαϊσμὸς ἔπλασε τὸ

δεύτερον. Τὸ τρίτον ἀπὸ τὸ Κορίσκιον, Ἑλλ. Ὁ Φρύνιχος (σελ. 24) λέγει· « Κόριον ἢ Κορίδιον, ἢ Κορίσκη, λέγουσι· τὸ δὲ » Κοράσιον, παράλογον ». Ὁ δὲ Πολυδεύκης, « Κόριον, » Κόρη, Κορίσκιον· τὸ δὲ Κοράσιον, εὐτελές ».

ΚΟΡΑΣΙΔΑ, Σ. Κορασίδι, Σ. Τὸ πρῶτον ἀπὸ ἄχρηστον τὸ Κορασίς ιδος· τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ Κορασίδιον, Ἑλλ.

ΚΟΡΔΕΛΑ, Σ. Ταινία, Ἑλλ. (ruban). Τὸ Κορδέλα ἀπὸ τὸ Ἰταλ. Cordella, ὑποκορ. τοῦ corda, καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Χορδὴ Ἑλλ. Ἴσως ὅμως ἐγγύτερον, ἀπὸ τὸ Κορδύλη, Ἑλλ. ἥτις, κατὰ τὸν Σουΐδαν, ἐσήμαινε « Τὸ κεφαλῆς πε» ριείλημα » τὸ κοινότερον Φακιόλιον, ὅθεν καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Fasciola (bandelette). Ζ. Φακιώλι.

ΚΟΡΙΝΤΖΑ. Ζ. Τζίφνα.

ΚΟΡΙΤΖΙ. Ζ. Κοράσι.

ΚΟΡΜΑΛΑΣ. ΚΟΡΜΑΛΟΣ. Ζ. Σαρκάτος.

ΚΟΡΜΑΛΙ, Σ. Κορμὸς, Σ. Κούτζουρον, Σ. Κορμὸς, Ἑλλ. (tronc), Τὸ Κορμάλι ἔπρεπε νὰ ἦναι διὰ τοῦ ρ Κορμάρι, ἤγουν Κορμάριον, ὑποκορ. τοῦ Κορμός. Τὸ Κούτζουρον (bûche) ἴσως λείψανον αἰολισμοῦ ἢ δωρισμοῦ, Κόττουρον ἢ Κόσσουρον, ἤγουν κομμένον τὴν οὐρὰν μεταφορ. ἐπειδὴ Κούτζουρον λέγεται τὸ γυμνὸν ἀπὸ κλάδους καὶ φύλλα. Κόσσω καὶ Κόττω ἔλεγαν οἱ Αἰολεῖς τὸ Κόπτω (ὡς ἔλεγαν Ὄττομαι ἢ Ὄσσομαι, τὸ Ὄπτομαι, Πέττω ἢ Πέσσω, τὸ Πέπτω). Ὁ Ἡσύχιος μᾶς ἐφύλαξε τὸ « Κοττεῖν, τύπτειν » τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπὸ τὸ Κόπτειν, ὡς λέγει ὁ αὐτὸς « Κόπτων, τύπτων, ἐλαύνων ». Τὸ μαρτυροῦν ἀκόμη καὶ πολλὰ σύνθετα, Κουτζοκεφαλίζω, Κόπτω κεφαλὴν, Κουτζομύτης, ὁ κομμένος τὴν μύτην, Κουτζοχέρης, ὁ κομμένος τὴν χεῖρα.

Ἐπικόρμιον, Δ. ὠνόμαζαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐσταθίου

(εἰς τὴν Ὀδυσσ. γ', σελ 1476) τὸ Κούτζουρον τοῦ μαγειρείου (billot de cuisine), τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον Ἐπίξηνον Ἑλλ.

ΚΟΡΜΙΑΣΜΈΝΟΝ ΑΥ̓ΓΌΝ, Σ. ἤγουν αὐγὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἐμορφώθη ἢ ἤρχισε νὰ μορφόνεται τὸ κορμίον τοῦ πωλίου (œuf couvi). Ζ. Κλουβί.

ΚΟΡΜΌΣ. Ζ. Κορμάλι.

ΚΟΡΜΟΣΤΑΣΊΑ, Σ. τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος (stature, taille).

ΚΟΡΝΙΑΚΤῸΣ, Σ. Δ. μὲ συνών. Σκόνη, Σ. Κονιορτὸς, Ἑλλ. Τοῦτο, σύνθετον ἀπὸ τὸ Κόνις καὶ Ὄρω τὸ ἐγείρω, σημαίνει, ὡς καὶ τὸ χυδαϊσθὲν Κορνιακτὸς, κόνιν κινουμένην καὶ ἐγειρομένην. Τὸ δὲ Σκόνη, δηλοῖ καὶ τὸν Κονιορτὸν (poussière), καὶ προσέτι τὸ καταλεπτυσμένον διὰ τρίψεως ἢ κοπανίσεως σῶμα (poudre).

Τὸ Κορνιακτὸς ἔγινε κατὰ στοιχείων μετάθεσιν ἀπὸ τὸ Κονιορτὸς, Κορνιοτὸς καὶ Κορνιατός. Ἡ τροπὴ τοῦ ο εἰς α καὶ προσθήκη τοῦ κ συνέβη ἀπὸ σύγχυσιν δύο ὀνομάτων, τοῦ χρηστοῦ Κονιορτὸς καὶ τοῦ ἀχρήστου Κονιακτὸς (ἀπὸ τὸ Κόνις καὶ Ἄγω).

Τὸ Σκόνη εἶναι Κόνη (μὲ τὴν εἰς πολλὰ συνήθη προσθήκην τοῦ σ), καὶ τοῦτο δὲν διαφέρει πλὴν κατὰ τὸν τύπον μόνον ἀπὸ τὸ Κόνις, Ἑλλ.

ΚΟΡΥΦΆΔΙΝ, Δ. Κορυφάριον, Δ. μέρος τοῦ χαλινοῦ τὸ περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ἵππου (têtière), Κορυφαία, Ἑλλ.

ΚΟΡΥΦῊ, Σ. Κορφὴ, Σ. (sommet), Κορυφὴ, Ἑλλ. Ἡ συγκοπὴ τοῦ δευτέρου εἶναι κατὰ τὸ Σκόρδον, ἀντὶ τοῦ Σκόροδον, καὶ Κύρβας, ἀπὸ τὸ Κορύβας.

ΚΟΡΦΊΤΗΣ. Ζ. Γλωσσίδι.

ΚΟΡΦΟΛΟΓΩ, Σ. Κόπτω τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων (écimer).

ΚΟΡΏΝΑ, Σ. Στεφάνι, Σ. Στέφανος, Ἑλλ. Χορωνὸς, Ἑλλ. (couronne). Λέγει ὁ Ἀθήναιος (XV, σελ 680) « Τὸν ςέφανον πάλαι Χορωνὸν καλούμενον, ἀπὸ τοῦ τοὺς » χορευτὰς ἐν τοῖς θεάτροις αὐτῷ χρῆσθαι, αὐτούς τε περι- » κειμένους, καὶ ἐπὶ τὸν ςέφανον (ἴσ. τῷ ςεφάνῳ, ΕΔ) » ἀγωνιζομένους, κ. τ. λ. ».

ΚΟΡΩΝἸΣ, Σ. Τέλος, Σ. Κορωνὶς Ἑλλ. (faîte, comble).

ΚΌΣΑΛΟΝ. Ζ. Βαβούλι.

*ΚΟΣΜΑ͂Σ, ἀνδρὸς ὄν. κύρ. (Cosmas, Cosme, Côme), ἀπὸ τὸ Κόσμος (monde). Ἐκ τούτου καὶ ἡ κοινὴ παροιμία, « Ὡς ὁ κόσμος καὶ ὁ Κοσμᾶς ».

*ΚΟΣΜΌΠΑΠΑΣ, prêtre marié.

ΚΟΣΤἸΖΩ, Σ. Συνειθίζεται μάλιςα τὸ τρίτον πρόσωπον, Κοςίζει μου, Σ. μὲ συνών. Ἔχει μου, Σ. Μοῦ ἔρχεται, Σ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Costa, ἐκ τοῦ Ῥωμ. Constat (Συνίςαται, Ἑλλ.), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὸ Coûter. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς σημερινὰς τῆς Εὐρώπης γλώσσας ἐπέρασεν ἡ λέξις μὲ πλειοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν ἀλλοίωσιν, πλὴν τῆς Ἀγγλικῆς, ἥτις παρὰ τὸ, To cost (Κοςίζει) ἔχει καὶ συνών. To Stand in (Ἵςαται ἐν, Ἑλλ.). Τὰ γενέθλια τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Ἵςαμαι Ἑλλ. πλὴν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τοῦ Συνίςαται (Ῥωμ. Constat) ἔλεγαν Καθίςαται, ὡς εἶπεν ὁ ῥήτωρ Ἀνδοκίδης (Περὶ τῆς ἑαυτ. καθόδ. σελ. 81) περὶ κωπίων, « Παρόν μοι πέντε δραχμῶν » τὴν τιμὴν αὐτῶν δέξασθαι, οὐκ ἠθέλησα πράξασθαι πλέον ἢ » ὅσου ἐμοὶ ΚΑΤΈΣΤΗΣΑΝ », ἤγουν Ὅσον μοῦ ἘΚΌΣΤΙΣΑΝ (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 409), καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πλούταρχος

(Πότερ. Ἀθην. κατὰ πολεμ. κ. τ. λ. § 6) « Ἂν γὰρ ἐκλογισθῇ τῶν » δραμάτων ἕκαστον ὅσου ΚΑΤΕΣΤΗ, πλέον ἀνηλωκὼς φανεῖται » ὁ δῆμος, κ. τ. λ. ». Εἰς τὰς φράσεις ταύτας τὸ Καθίσαται ἔχει μεταφορ. σημασίαν τοῦ Ἵστημι, τὸ ζυγίζω, ἀπὸ τὸ ἔθος νὰ ζυγίζωσι τὸ ἀργύριον, ἀντὶ νὰ τὸ μετρῶσιν, εἰς τὰς συναλλαγάς· ὅθεν ἐξηγεῖται καὶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ (Ματθ. κς', 15) τὸ περὶ τῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἐπλήρωσαν τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα· « Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια » ἤγουν τὸν ἐπλήρωσαν. Τοῦτο νοεῖ καὶ ὁ Ἡσύχιος, λέγων « Στῆσαι... πλη» ρῶσαι » καὶ « Στήσασθαι, τὸ δανείσασθαι ».

Ἐὰν λοιπὸν θέλῃ τὶς νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ ξένον Κοστίζει, ἐμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ Στέκει (ὡς οἱ Ἄγγλοι), ἢ Καταστέκει, οἷον Τὸ φόρεμα μοῦ στέκει (ἢ καταστέκει) εἴκοσι φράγκα, Τὸ βιβλίον μοῦ ἐστάθη (ἢ κατεστάθη) τρία φράγκα. Τὸ δὲ οὐσ. οὐδέτ. * Κόστος (coût) συγχωρεῖται νὰ ἑρμηνευθῇ Στῆμα, Ἑλλ.

* ΚΟΣΤΟΣ. Ζ. Κοστίζω.

ΚΟΣΤΟΣ, Σ. Κόστος, Ἑλλ. φυτὸν εὐῶδες. Τρεῖς Κόστους ἱστορεῖ ὁ Διοσκορίδης (I, 15), τὸν Ἀραβικὸν, τὸν Ἰνδικὸν καὶ τὸν Συριακόν. Ὁ Σ. τὸν ἑρμηνεύει Giulia, ἡ Julienne τῶν Γάλλων. Ἄλλοι θέλουν ὅτι εἶναι τῶν φυτολόγων τὸ Tanacetum balsamica (Menthe-coq). Ὁ Stackhouse (pag. lxxxvi) ὀνομάζει τοῦτον Γραικιστὶ Κόστα, καὶ παρὰ τοῦτον ἄλλον (lxxxii) Κόστον, τὴν Melissa grandiflora (mélisse à grandes fleurs).

ΚΟΤΣΙΠΙΔΑ. Ζ. Βωτρίδα.

ΚΟΥΒΑΡΙ, Σ. Δ. Ἀγαθὶς, Ἑλλ. (pelote). Πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τὸ Κυβάριον, ὑποκορ. τοῦ Κύβη, Ἑλλ. ἡ κεφαλὴ (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλουτάρχ. τόμ. V, σελ. 431 σημ.).

Τὸ διὰ τοῦ μ̄π Κυμβάριον (barque), ὑποκορ. τοῦ Κύμβη, Ἑλλ. συνωνυμεῖ μὲ τὸ Ἀκάτιον, καὶ μὲ τὸ λεῖπον ἀκόμη ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ * Ἀκατίς. Αἱ Ἀκατίδες ἢ τὰ Κυμβάρια ταῦτα ὠνομάζοντο Κομβάρια ἢ Κομπάρια, Δ. ἀπὸ τοὺς Γραικορ. Ζ. Χιλιοπόδαρον.

ΚΟΥΒΑΡΙΔΕΣ, Δ. Ὀνίσκοι, Ἑλλ. (cloportes). Οὕτως ὠνομάσθησαν διότι συςρέφονται καὶ σφαιρόνονται ὡς κουβάρια. Ἐλέγοντο, καὶ Ἀκατίδες κατὰ τὰ Γλ. « Ἀκατίδες, Κουβα- » ρίδες ». Ζ. Χιλιοπόδαρον.

ΚΟΥΒΕΛΙ, Σ. Κουβέλιον. Ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Κυβέλιον, συνών. τοῦ Κυψέλιον Ἑλλ. (ruche). Ζ. Κυψέλιον. Ὅτι δὲ καὶ τὸ * Κυβέλιον εἶναι λείψανον παλαιᾶς διαλέκτου, μαρτυρεῖται ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Κύβελα... ἄντρα, θάλα- » μοι ». Λέγει καὶ ὁ Φώτιος, « Κύβηλις, ἀγγεῖον κερα- » μεοῦν, ὡς πυξίς ». Ἐλέγοντο ἀκόμη καὶ Κύβεθρα, κατὰ τὸν αὐτὸν Φώτιον, « Κύβεθρον, θήκη μελισσῶν ».

* ΚΟΥΓΙΑ. Ζ. Βωτρίδα.

ΚΟΥΓΙΑΥΛΟΝ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ La gamba, o l'osso de la gamba (jambe, ou l'os de la jambe). Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἶναι λέξις σύνθετος, οὐδ' ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ συνθέτου, Αὐλὸς, ἑρμηνεύει τῶν Ῥωμαίων τὸ tibia, τὸ σημαῖνον καὶ τὸ ἀντικνήμιον (l'os tibia) καὶ τὸν αὐλὸν (flûte). Περὶ τοῦ πρώτου μέρους, Κουγι, διςάζω ἂν συγγενεύῃ μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Κοιγὰ, κοῖλα ». ʿΜήπως ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Caviglia (le Tibia); Ζ. Καννίον.

ΚΟΥΔΟΥΝΙ. Ζ. Κωδωνάτος.

ΚΟΥΚΙ, Σ. Σπειρὶ, Σ. Κουκὶ, Κουκίον καὶ Κουκκίον, Δ. Καρπὸς φυτοῦ ἐπιτήδειος νὰ σπαρῇ εἰς βλάστησιν νέου φυτοῦ. Τὸ Κουκὶ (grain), ἀπὸ τὸ Κοκκίον ὑποκορ.

τοῦ Κόκκος (Ζ. Σπυρί). Κοκκία, κατ' ἀντωνομασίαν, λέγομεν καὶ τοὺς Κυάμους Ἑλλ. (fèves) τῶν παλαιῶν.

Ὁ Δ. σημειόνει καὶ Γλυκοκούκκιον ὄνομα τοῦ Πίσου, Ἑλλ. (petit pois).

ΚΟΥΚΙΖΩ, Σ. (ἤγουν Κοκκίζω), καὶ τὸ σημειόνει ὡς ἀμετάβ. μὲ φράσιν, Κουκίζει ἡ πανοῦκλα (peste). Καὶ τοῦτο λέγεται περὶ τὰς ἀρχὰς μάλιστα, ὅταν πρωτοφανὴς ἀκόμη, διαδίδωται κατὰ μικρὸν ἀπὸ οἰκίαν εἰς οἰκίαν, ἕως νὰ κυριεύσῃ μέγα μέρος τῆς πόλεως. Ἀντὶ τοῦ Κοκκίζεται, μεταφορ. διασπείρεται ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ὡς σπείρονται οἱ κόκκοι. 2) * Κουκκίζω ἢ Κοκκίζω, ἐνεργ. συνώνυμον τοῦ Σκονίζω (saupoudrer).

ΚΟΥΚΛΙ. Ζ. Κλοκιόν.

ΚΟΥΚΛΩΝΩ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Κυκλόνω, Κυκλόω, Ἑλλ. (Ἴδ. Ἄτακτ. Ι, Πίνακ. λέξ. Κουκοῦλλα. σελ. 392).

ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ, Σ. (chouette) «Κοκκοβάρη, γλαὺξ» λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΚΟΥΚΟΥΒΙΑ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ διςάζων ὡς συνών. τοῦ Καβάκι, Σ. (peuplier). Τῶν παλαιῶν ἡ Αἴγειρος (peuplier noir), ἢ ἡ Λεύκη (peuplier blanc). Σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ἡ Λεύκη, ΓΓ. Τὸ Κουκουβία ἐγεννήθη ἀπὸ τὰ ὡς κοκκία βλαστάνοντα εἰς τῆς Λεύκης τὰ ἄκρα, «Τὰ κατὰ τὴν ἐκβλάστησιν τῶν φύλλων σφαιρία» ὡς λέγει ὁ Διοσκορίδης (I, 109). Πιθανὸν ὅτι ἡ ΚΟΥΚΟΥΒΙΑ, εἶναι ἡ Κρητικὴ Αἴγειρος τῶν παλαιῶν, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. III, 3, § 4 σελ. 72 Schneider) «Ἐν Κρήτῃ δὲ καὶ Αἴγειροι κάρπιμοι πλείους εἰσί». Τούτου τὸν καρπὸν παραγγέλλει ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ γυναικ. I, 108, σελ. 499, Lind.) εἰς γυναικεῖα τινὰ πάθη, «Αἰ-» γείρου Κρητικῆς ΚΟΚΚΟΥΣ ἐννέα τρίψας ἐν οἴνῳ πινέτω».

Ἡ Κρητικὴ Αἴγειρος εἶν' ἡ αὐτὴ, νομίζω, καὶ ἡ ὀνομαζομένη Λιβυκὴ ἀπὸ τὸν Πλίνιον (XVI, 23): Populi tria genera: alba, ac nigra, et quæ libyca adpellatur.

Τὸ Καβάκι εἶναι λέξις Τουρκικὴ, σημαίνουσα γενικῶς τὴν Αἴγειρον (Καβὰκ), ὡς σημαίνουν τὴν Λεύκην, διὰ τοῦ Ἀκτσὲ-Καβάκ.

ΚΟΥΚΟΥ͂ΔΙ, Σ. Σπειρὶ Σ. Κουκοῦδι, Δ. Φῦμα, καὶ Φλύκταινα, Ἑλλ. (tumeur, pustule), μεταφορ. ἀπὸ τὸ Κοκκίδιον. Ζ. Κουκί.

Ὁ Δ. σημειόνει, ὅτι Κουκοῦδι ὀνομάζουν οἱ Γραικοὶ τῆς Ἠπείρου τὸ Θανατικὸν (peste), συνεκδοχικῶς δηλαδὴ ἀπὸ τὰ συνήθη τῆς νόσου φύματα (bubons).

ΚΟΥ͂ΚΟΥΔΟΝ, Σ. Δ. Κουκούτζι, Σ. (pépin). Καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Κοκκίδιον.

Ὁ Δ. (εἰς τὴν λέξιν Κουκούδιον, σελ. 726), φέρει παράδειγμα «Χόνδρος ἐςὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον ΚΟΥΚΟΥ͂ΤΖΗΝ» τὸ ὁποῖον δὲν ἐκατάλαβε, διὰ τὴν κακογραφίαν του. Γράφε ΚΟΥΡΚΟΥ͂ΤΙΝ (bouillie), καὶ μετατόπισέ το εἰς τὴν σελ. 739.

ΚΟΥΚΟΥΜΑ͂ΡΑ, οὐσ. θηλ. Σ. ΓΓ. (γρ. Κουκούμαρον, οὐσ. οὐδετ. fraise), καὶ Κουκουμαριὰ (fraisier), Σ. τὸ δένδρον. Ζ. Κουμάρι.

ΚΟΥΚΟΥΜΑ͂ΡΙ, Σ. (cruche). Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Cucuma, ὅθεν καὶ τοῦ Ἐπικτήτου τὸ Κουκούμιον (Ἀρριαν. Διατρι. Ἐπικτ. III, 22 § 71, σελ. 204).

ΚΟΥΚΟΥ͂ΜΙ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ Brocca grande di metallo (broc). Καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Cucuma (coquemar). Ζ. Κουμάριον.

ΚΟΥ͂ΚΟΥΤΖΑ. Ζ. Στροφίλια.

ΚΟΥ͂ΛΙ, Κουλούκι, Κουλουκάκι, Σκυλάκι, Σ. Κουλοῦκι καὶ Κουλούκιον, Δ. Σκύλαξ, καὶ Κυνίδιον, Ἑλλ. Ἐκ τούτου συμπεραίνεται πιθανῶς ὅτι εἰς τὸ Σκύλαξ (petit chien) τῶν παλαιῶν, ὡς καὶ εἰς τὸ Σκύλος (chien) τῆς σημερινῆς γλώσσης, τὸ σ ἐπροςίθετο ἢ ἀπεβάλλετο, κατὰ τὰς διαφόρους διαλέκτους. Ἂν καὶ δὲν εὑρέθη ἀκόμη καὶ Σκύων ἀντὶ τοῦ Κύων), πιθανολογεῖται ὅμως ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Κύλ- » λας, Σκύλαξ· Ἠλεῖοι ».

Ὁ δεύτερος σχηματισμὸς Κουλούκι, καὶ ὁ τρίτος Κουλουκάκι, ἐφθάρησαν ἀπὸ τὸ Κυλάκιον καὶ Κυλακάκιον.

ΚΟΥ͂ΛΚΑ, οὐσ. θηλ. Ζ. Κουλούκιον.

* ΚΟΥΛΟΥ͂ΚΙΟΝ, οὐδετ. ἡ νυκτερινὴ φυλακὴ (patrouille), τὴν ὁποίαν, ἢ τῆς ὁποίας τὶ παρόμοιον, ὠνόμαζαν θηλ. οἱ Γραικορ. Κούλκαν, Δ. καὶ Σκούλκαν, Δ. ἀπὸ τοῦ παρακμ. Λατινισμοῦ τὸ Sculcæ ἢ Exculcæ, ὅθεν ὁ Exculcator, ὁ κατάσκοπος (batteur d'estrade).

ΚΟΥΛΟ͂Σ, Σ. Κουλλὸς, Δ. ἀπὸ τὸ Κυλλὸς, Ἑλλ. (manchot), ἢ ἀπὸ τὸ Κόλος. Ζ. Κολοβός.

ΚΟΥΜΑΡΑ͂Σ, Ζ. Κουμάριον.

ΚΟΥΜΑ͂ΡΙ καὶ Κούμαρον, Σ. Κούμαρον καὶ Κούμαρος, Δ. ὁ καρπὸς τῆς Κουμαρέας ἢ Κουμαρίας. Ταύτην ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες Κόμαρον (arbousier), τὸν δὲ καρπὸν, Μιμαίκυλον, Ἑλλ. (arbouse). Κατὰ τὸν Σπόνιον (Spon. *Voyag. de la Grèc.* tom. II, pag. 256.), σώζεται σήμερον ἡ λέξις, ὀλίγον φθαρμένη, Mamakilo (Μαμάκιλο). Τὸ δὲ δένδρον ἤκουσεν ὀνομαζόμενον, Κόκκινος Κούμαρος, εἰς διάκρισιν ἄλλου ἀγρίου Κομάρου, ὀνομαζομένου Μαῦρος Κούμαρος. Ὁ Διοσκορίδης (I, 175) ὀνομάζει τὸν καρπὸν Μεμάκυλον, ὁ Ἡσύχιος Μιμάκυλον.

* ΚΟΥΜΑΡΙΟΝ, πήλινον ἢ ὑάλινον ἀγγεῖον νεροῦ (pot, carafe), τὸ καὶ Νεροκάνατον, καὶ Νερολάγηνον καὶ Παρδάκιον λεγόμενον. Καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Cucuma, μὲ ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης συλλαβῆς (Ζ. Κουκουμάρι). Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἀῤῥιαν. Διατρ. Ἐπικτ. σημ. σελ. 391. Ἴσως ὅμως καὶ ἀπὸ ἄχρηστον ὑποκορ. Κυμβάριον, τοῦ χρηστοῦ Κυμβίον· κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Κυμβίον, » εἶδος ποτηρίου, κ. τ. λ. ».

Ὀνομάζομεν δὲ ἀρσ. Κουμαρᾶν (ἢ Κομαρᾶν, Σ.) τὸ σφαιροειδὲς πήλινον μικρὸν ἀγγεῖον, περίκλειστον ὁλόθεν, πλὴν μικρᾶς σχισμῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐμβάλλονται εἰς ἀπόθεσιν καὶ φυλακὴν λεπτὰ νομίσματα (tire-lire, tronc).

ΚΟΥΜΑΣ. ΚΟΥΜΑΣΙΟΝ. Ζ. Ὀρνιθαρεῖον.

ΚΟΥΜΠΟΥΡΙ, Φαρέτρα, Σ. « Κουμποῦρι, Pharetra, » Βελοθήκη, Γωρυτὸς » Δ. Ἀπὸ τὸ Κιβώριον (Ζ. Κιβώριον), ἢ ἴσως ἀπὸ τὸ Κυμβάριον. Ζ. Κουμάριον.

ΚΟΥΝΑΔΙ, Κουνέλι. Ζ. Λαγοῦμι.

ΚΟΥΝΙΑ. Ζ. Σανιδόκουνα.

* ΚΟΥΝΟΥΠΙΕΡΑ (cousinière) βαρβάρως ὀνομάζεται τὸ δικτυωτὸν περίφραγμα, μὲ τὸ ὁποῖον περισκεπάζομεν τὴν κλίνην, θέλοντες νὰ φυλαχθῶμεν ἀπὸ Κώνωπας. Ὁ Κώνωπας (Κούνουπας Σ.) σώζεται εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Κώνωψ Ἑλλ. Ἡ δὲ Κουνουπιέρα ὠνομάζετο ἀπ' ἐκείνους Κωνωπεῖον, οὐδέτ. καὶ Κωνωπεὼν ἀρσ. Ἑλλ. Ἐμποροῦμεν λοιπὸν νὰ τὸ ὀνομάσωμεν Κωνωπεῖον, ἢ κᾂν Κωνωπήριον, ὡς λέγομεν καὶ Μυιαστήριον.

ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΔΙ, Σ. Καρούμπι, Σ. Ξυλοκέρατον, Σ. Κεράτιον, Ἑλλ. Ἴσως καὶ Κερατώνιον, Ἑλλ. Ζ. Κερατζοῦνι.

Τὸ Καρούμπι παράγεται ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸν חָרָבָה (Χαραβά), τὸ σημαῖνον Ξηρός.

ΚΟΥΝΤΩ, Σ. μεταφορ. Παρακινῶ, Σ. Πρόσθεσε εἰς τὰ σημειωμένα (Ἄτακτ. I, σελ. 288) τὰς μεταφορ. φράσεις, Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μ' ἐκούντησε, παρομοία τοῦ (Σοφοκλ. Αἴαντ. 756),

> Ἐλᾷ γὰρ αὐτὸν τῇδε θ' ἡμέρᾳ μόνῃ
> Δίας Ἀθάνας μῆνις ————

; Ποῖος δαίμονας σ' ἐκούντησε; » ὡς τὸ (Σοφοκλ. Οἰδ. Τυρ. 1328), « Τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων ».

ΚΟΥΠΗΛΑΣΙΑ καὶ Κουπολασία, Σ. Κωπηλασία, Ἑλλ. (vogue).

ΚΟΥΠΙΖΩ, Δ. Κωπηλατῶ, Ἑλλ. Ἀπὸ τὸ * Κωπίζω (ramer), Ἑλλ. ἄχρηστον, ἀλλ' ἄξιον νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά.

ΚΟΥΠΟΛΑΥΔΟΣ, Σ. (ἀπὸ χυδ. ἄλλην λέξιν Κουπόλαυνος, μὲ τροπὴν τοῦ ν εἰς τὸ δ). Κώπην ἐλαύνων, Κωπηλάτης, Ἑλλ. (rameur).

ΚΟΥΡΑΔΙ, Σ. Ζ. Κοπάδι.

ΚΟΥΡΒΟΥΛΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. Κουρβοῦλα, θηλ. Δ. καὶ Κουρμοῦλλα, Δ. καὶ Σκουρβοῦλα, Σ. (cep de vigne). Ἀπὸ τὸ Κορμὸς, Ἑλλ. καὶ τὸ ἐκ τούτου ἄχρηστον, Κορμύλη, ὅθεν ἡ Κουρμούλα. Ζ. Δράνα.

ΚΟΥΡΕΜΕΝΗ, θηλ. Σ. μετοχ. ὄνομα (ἀντὶ τοῦ Κουρευμένη ἀπὸ τὸ Κουρεύω), Κεκαρμένη, Ἑλλ. (tondue). 2) Κουρευμένη μεταφορ. ἡ ἀποπαρθενευμένη (dépucelée), Διακεκορημένη ἢ Διακεκορευμένη, Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Διακορέω ἢ Διακορεύω Ἑλλ. Τὸ διὰ διφθόγγου εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Θεσμ. 480), « Ὅσπερ με διεκόρευσεν οὖσαν ἑπτέ» τιν ». Ἡ σημασία μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν χυδαίαν ἄσεμνον παροιμίαν «Νὰ ἐξυπνήσῃ ἡ κουρεμένη κ. τ. λ.» ; Ἄρα ἐσήμαινεν

καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ ἁπλοῦν Κορέω ὅ,τι καὶ τὸ Διακορέω (ὡς τὸ Φθείρω καὶ Διαφθείρω), καὶ δὲν ἔμεινεν ἴχνος τῆς σημασίας πλὴν εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν; Τοῦτο κἂν εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ Κορέω εἰς ἐκείνους ἐσήμαινε τὸ κοινῶς Σαρόνω (balayer) καὶ μεταφορ. τὸ Φθείρω. Ὁ Τρυγαῖος παρακαλῶν τὸν Δία νὰ παύσῃ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, λέγει πρὸς αὐτὸν (Ἀριστοφάν. Εἰρ. 58), « Κατάθου τὸ κόρημα· » ΜΗ ΚΟΡΕΙ τὴν Ἑλλάδα ». Ὁ Σχολιαστὴς ἐξηγῶν τὸ Κόρημα, Σάρον (balai), προσθέτει, « Τὸ δὲ Μὴ κόρει, ἀντὶ » τοῦ, ἔρημον οἰκητόρων μὴ ποίει διὰ τὸν πόλεμον ». Εἰς τὸ κείμενον τοῦ Κωμικοῦ ἐπρόβαλαν τινὲς διόρθωσιν ΜΗ ᾿ΚΚΟΡΕΙ, ἤγουν συνθέτως Μὴ ἐκκόρει· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀλλάσσει τὴν σημασίαν, ἐπειδὴ τὸ ῥηματικὸν Κόρημα παράγεται ἀπὸ τὸ Κορέω, τὸ ὁποῖον ἐγνώρισαν καὶ οἱ γραμματικοί. « Κορεῖν, » τὸ Σαίρειν καὶ φιλοκαλεῖν, παρὰ Ἀττικοῖς » (Ζωναρ. Λεξικ. σελ. 1247). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Κορέσαι, διεργάσασθαι » ἤγουν φθεῖραι, φονεῦσαι.

ΚΟΥΡΙΑΣ, Σ. Ξυριστὴς, Σ. Κουρίσκος, Δ. Κουρεὺς Ἑλλ. (barbier). Ἀπὸ τὴν αἰτιατ. πληθ. τοῦ Κουρεὺς, Κουρέας καὶ Κουριάς, ὡς ἀπὸ τὸ Βασιλεὺς, ὁ Βασιλέας καὶ Βασιλιάς.

ΚΟΥΡΚΟΥΤΙ. Ζ. Μακαρία, καὶ Παπάλα.

ΚΟΥΡΜΟΥΛΑ. Ζ. Κούρβουλον.

ΚΟΥΡΟΥΝΑ. Ζ. Κρώζω.

ΚΟΥΡΠΑΣ. Ζ. Χόνδρος.

ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ. Ζ. Θαλασσολῃστής.

ΚΟΥΣΒΑΡΑΣ, Σ. Λέξις Τουρκικὴ, σημαίνουσα τὸ Κορίαννον, ἢ Κόριον, Ἑλλ. (coriandre).

ΚΟΥΤΑΛΑΦΑΣ, μὲ συνών. Ἀκρίδα, Γρύλλος, Σ. Ἀλλοῦ (λέξ. Γρύλλος) διὰ τοῦ ᾱ τὴν πρώτην καὶ προπαροξυτ. Κατά-

λαφας, Σ. Ὁ δὲ Δ. Κουτάλαφας, προπαροξυτ. μὲ ἐξήγησιν « Cicada, Ἑρπυλλὶς, Κιξιὸς.... eruca, Κάμπη ». Ἐὰν τὸ Κατάλαφας, διὰ τοῦ ᾱ, ἐμφαίνῃ τὸν Λόφον (Κατάλοφος), πιθανὸν ὅτι εἶναι ὁ Gryllus cristatus (criquet à crête) τῶν ζωολόγων. Πιθανώτερον, ὅτι ἀπὸ τὸ Κόττη, Ἑλλ. καὶ Λόφος, Ἑλλ. Ζ. Κουτρούλης.

ΚΟΥ͂ΤΙΚΑΣ. Ζ. Ζινίχιον.

ΚΟΥΤΟΥΛΩ͂, Σ. Κυρίττω ἢ Κυρίσσω, Ἑλλ. (frapper de la corne). Τῆς αὐτῆς γενεᾶς καὶ τὸ Κούτελον (Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 60-61, καὶ τὰς εἰς τὸν Πλούταρχ. σημ. τόμ. III, σελ. 431).

ΚΟΥΤΟΥΜΠΕΡΝΑ͂ΡΗΣ. Ζ. Ἀναςάτης.

ΚΟΥΤΟΥ͂ΝΙ. Ζ. Ζινίχιον.

ΚΟΥΤΡΟΥ͂ΛΗΣ, Σ. Δ. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ, Κουρευμένος τὰς τρίχας (tondu). Ὁ δὲ Σ. καὶ μεταφορ. ἐπὶ ἀνθρώπου εὐτελοῦς καὶ ἀγοραίου, ὡς καὶ τὸ tondu τῶν Γάλλων. Δὲν γνωρίζω τὴν ἐτυμολογίαν. Ἴσως ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Κόττη. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Προκόττα, εἶδος κουρᾶς, ἢ κεφαλῆς τρίχωμα·
» ΚΟ͂ΤΤΗ γὰρ ἡ κεφαλή. Καὶ οἱ Ἀλεκτρυόνες Κοττοί,
» διὰ τὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν λόφον ». Παρόμοια ὁ Φώτιος·
« Προκόττα, κουρᾶς εἶδος. Προκότταν τὴν πρὸ τῆς κεφαλῆς
» τρίχωσιν· ΚΟ͂ΤΤΙΣ γὰρ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν ἡ κεφαλὴ
» λέγεται ».

ΚΟΥ͂ΤΣΑ, Σ. Νινίον ἢ Νινάριον, Δ. Οἱ Ἕλληνες τὴν ὠνόμαζαν Δαγύδα, Κόρην, Κυσθοκορώνην, Νύμφην καὶ Πλαγγόνα (poupée). Ἴσως ἀπὸ τὸ Κύσθη, Δωρικ. Κύσθα, ἐχυδαΐσθη τὸ Κοῦτσα (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτ. Περὶ τῆς Ἀντιδοσ. σημ. σελ. 232). Ζ. Νινίον.

ΚΟΥΤΣΟΚΕΦΑΛΙ͂ΖΩ. ΚΟΥΤΣΟΜΥ͂ΤΗΣ. Ζ. Κορμάλι, καὶ Σιμόνω.

ΚΟΥΤΣΟΥΛΙΑ͂, Σ. Δ. ἡ κόπρος τῶν ὀρνέων (fiente). Ἴσως ἀπὸ τὴν Κότταν τὴν ὄρνιθα (Ἄτακτ. II, σελ. 207) Κοττυλία, θηλ. καὶ χυδ. Κουτσουλία. Ὁ Ἡσύχιος ἔχει « Κόττος, ὄρνις » διὰ δύο τ, ἔπειτα, « Κότυνα » (ἴσ. Κόττυνα), σκύβαλα », τὴν δὲ τελευταίαν λέξιν ἐξηγεῖ « Σκύβαλα, κόπρος ».

ΚΟΥ͂ΤΣΟΥΡΟΝ. Ζ. Κορμάλι. Ἴδε καὶ Ἄτακτ. I, σελ. 146.

ΚΟΥΦΑ͂ΡΙΟΝ (Ἄτακτ. II, σελ. 209). 2) Κουφάρια, πληθ. Δ. ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ τοὺς ὑπογείους σωλῆνας (conduits souterrains).

ΚΟΥΦΟΔΡΟ͂ΜΙ, Σ. ἤγουν Κουφοδρόμιον, Ἕλκος ὑπόνομον Ἑλλ. (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 208).

ΚΟΥΦΟΚΛΑ͂ΝΗ, Κουφὴ πορδὴ (vesse), ἀπὸ τὸ Κωφὸς καὶ Κλαγγή. Καὶ τὸ ῥῆμα, Κουφοκλάνω Σ. Βδέω Ἑλλ. (vesser). Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 141.

ΚΟΥΦΟΞΥΛΕ͂Α, Δ. Κουφοξυλιά, Σ. Ἀκτὴ, Ἑλλ. (sureau). Ζ. Χαμολιός.

ΚΟ͂ΦΤΗΣ. Ζ. Κόπτης.

ΚΟ͂ΧΗ. Ζ. Ἰσόκοχον.

ΚΟΧΛΑ͂ΚΙΟΝ. Ζ. Λιλάδι.

ΚΟ͂ΨΙΜΟΝ, Σ. Δ. Κοπὴ, Ἑλλ. (coupure). 2) Κόψιμον, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ πληθ. Κοψίματα, τὴν ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 382) σημειωθεῖσαν Χαραγὴν, οἷον Τὰ κοψίματα τοῦ προσώπου (les traits du visage). Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν μεταχειρίζεται ὁ Πολύβιος (VI, 53) τὸ Προκοπή.

ΚΡΑ͂ΒΑ καὶ ΚΡΑ͂ΒΡΑ, Δ. τὸ ἐξηγεῖ Νόσον προβάτων. Εἶναι, νομίζω, ἡ Γαλλιστὶ λεγομένη Clavelée.

ΚΡΑ͂ΖΩ. Ζ. Φωνάζω.

ΚΡΑΝΙΌΝ. Ζ. Κάκαρον.

ΚΡΑΣΊΖΟΜΑΙ, καὶ ΚΡΑΣΌΝΟΜΑΙ, Σ. (se griser), Οἰνοῦμαι, Ἑλλ. Ἡ μετοχὴ Κρασωμένος, καὶ Κρασισμένος, Οἰνωμένος, Ἑλλ. (grisé).

ΚΡΑΤΩ͂. Εἰς τὰ διεξοδικῶς προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 210) πρόσθεσε * Κρατῶ συνών. τοῦ Κατάγομαι (descendre, être issu), ἤγουν γενεαλογοῦμαι ἀπὸ προπάτορας, πατρίδα, γένος, πόλιν, οἷον (Ἀπολλων. ὁ ἐν Τύρ.)

Γιὰ νὰ τοῦ πῇ ἀπὸ ποῦ κρατεῖ, καὶ κεῖθες ποῦ γυρίζει.

Τὸ Κρατεῖ ἐδῶ εἶναι ἀμετάβ. ἀντὶ τοῦ Κρατεῖται (tenir à, appartenir).

* ΚΡΈΜΟΜΑΙ. Μεταφορ. οἷον, Κρέμομαι ἀπὸ ἐλπίδας ματαίας, ὡς ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ « Ἀναρτωμένους ἐλπίσιν » ἐξ ἐλπίδων » (Δημοσθέν. Περὶ παραπρεσβ. σελ. 346). Λέγομεν ὅμως καὶ Αἱ ἐλπίδες μου κρέμονται ἀπὸ κ. τ. λ. ὡς εἶπεν ὁ Φίλων· « Ὧν αἱ τοῦ ἔθνους ἐλπίδες ἐκρέμαντο » (Φιλ. τόμ. II, σελ. 420, Manget).

* ΚΡΕΩΠΛΎΤΗΣ. Ζ. Σαρκάτον.

* ΚΡΗΜΝΊΖΩ (Κρημνῶ, ΓΓ.) Ζ. Ξεγκυλῶ.

ΚΡΉΤΑΜΟΝ. Ζ. Κρίταμα.

ΚΡΙΑΤΖΟΎΝΙ. Ζ. Κερατζούνι.

ΚΡΊΚΑ. Ζ. Κόκα.

ΚΡΙΚΈΛΙ, Κρουκέλι, καὶ Κουρκέλι, Σ. Κρικέλλιον, Δ. Κρικίον, Ἑλλ. Ἡ γέννησίς του εἶναι Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὸ Κίρκος καὶ Κρίκος (cercle)· ὁ δὲ τύπος, τοῦ παρακμ. Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑποκορ. Circellus (petit cercle, anneau).

Ἐκ τούτου σύνθετον τὸ * Ῥιζοκρίκελλον. Ὅπου οἱ Ἑβδ. (Ἐξόδ. λή, 29) λέγουν, « Καὶ Ἀγκύλας ἐποίησε τοῖς

» ςύλοις ἀργυρᾶς » ἓν ἀπὸ τὰ ἀντίγραφα τῆς Παρισινῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης (N° 3) ἐξηγεῖ τὰς Ἀγκύλας διὰ κοινῆς λέξεως, τοῦ Ῥιζοκρίκελλα. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Κίρκοι, κρίκοι, ἅρπαγες. Πάντα τὰ ἐπικαμπῆ Κίρκοι » λέγονται ». Κρικέλλιον ὀνομάζομεν, τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς λεγόμενον Ἐπίσπαςρον, ἡ Ἐπισπαςὴρ, καὶ Κόραξ, καὶ Ῥόπτρον, Ἑλλ. (marteau de porte). Ζ. Ῥοῦκλον. Ἴδε καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 416.

ΚΡΙ̃ΜΑ, Ἁμαρτία, καὶ Ἁμάρτημα, Σ. Τὸ Κρῖμα (ἀπὸ τὸ Κρίνω) εἶναι συνών. τοῦ Κρίσις (jugement). Ἀλλὰ σήμερον εἰς ἡμᾶς ἔλαβε μετωνυμικῶς τὴν σημασίαν τοῦ κρινομένου ἐγκλήματος ἢ ἁμαρτήματος, καὶ ταύτην πάλιν κατ' ἔννοιαν θρησκευτικὴν, ὡς ἁμαρτία (péché) καὶ παράβασις αὐτῶν τῆς θρησκείας τῶν παραγγελμάτων, καὶ κολαζομένη, ὄχι ἀπὸ πολιτικοὺς νόμους, ἀλλ' ἀπὸ κανόνας ἐκκλησιαςικούς. (Ζ. Ἔντελμα). Ἐκ τούτου ἔλαβαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ Crimen (crime), σημαίνοντες ὅμως τὸ πολιτικὸν καὶ πολιτικῶς κολαζόμενον ἁμάρτημα. Ἀπὸ τὸ κρῖμα, καὶ ῥῆμ. ἀμετάβ. Κριματίζω Σ. (pécher), καὶ μεταβ. Κριματίζω ἄλλον, Σ. (induire au péché).

Τὸ Κρῖμα ἐσήμαινεν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν καὶ τὸ Κατάκριμα, ἤγουν τὴν καταδίκην (condamnation), ἢ τὴν ἐπιβαλλομένην ζημίαν εἰς τὸν ἀποδειχθέντα ἔνοχον, ὁποῖον εἶναι τοῦ Ἀποςόλου (Πρὸς Ῥωμ. γ', 8) « Ὧν τὸ » κρῖμα ἔνδικόν ἐςι ». Ἐκ τούτου τὸ ἁπλοῦν Κρῖμα σημαίνει σήμερον καὶ τὸ Ζημία, Βλάβη, Δυςυχία, ὡς τῶν Γάλλων τὸ dommage (παράγωγον καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Damnum, ζημία), καὶ ὡς μιᾶς ἀπὸ τὰς νοτιωτέρας Γαλλικὰς διαλέκτους τὸ Pëcâïrë, ἀπὸ τὸ Pëca (péché). Πολλάκις συντάσσεται μὲ πρόθεσιν, οἷον (Ἀπολλων. ἐν Τύρ.),

Κρῖμα ςονέον τὸν ἔμορφον νὰ κείτεται πνιμένος!

ἤγουν, Ὦ δυςυχία εἰς τὸν νέον! Οὐαὶ εἰς τὸν νέον, ὅτι κεῖται πνιγμένος (Quel dommage qu'un si beau jeune homme soit étendu noyé sur le rivage!).

Τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀπολύτως ὡς ἐπιφώνημα σχετλιαστικὸν, δι' ἀτυχίαν πράγματος ποθητοῦ, οἷον πρὸς τὸν ἐλθόντα κατόπιν τοῦ καιροῦ, Κρῖμα, νὰ μὴν ἔλθῃς ἀρχήτερα! πρὸς τὸν μὴ παρόντα ὅπου ἐσύμφερεν ἡ παρουσία του, Κρῖμα νὰ μὴν εὑρεθῇς μαζῇ μου! Λέγομεν καὶ Κρῖμα εἰς τοὺς κόπους μου! καὶ ἀπροθέτως, Κρῖμα τοὺς κόπους μου! ὅταν δὲν ἀπολαύωμεν κέρδος ἐξ αὐτῶν.

Ἡ μετοχὴ Κριμένος, ὡς καὶ τὸ Κρῖμα, σημαίνει ὄχι μόνον τὸν δικασθέντα, ἀλλὰ καὶ τὸν καταδικασθέντα, κολασθέντα, ζημιωθέντα, καὶ μεταφορ. τὸν ὁπωσοῦν θλιβόμενον ἢ βασανιζόμενον, οἷον (Ἀπολλων. ὁ ἐν Τύρ.),

Ἄλλον οὐδὲν μ' ἀπέμεινε παρὰ ζωὴ κριμένη,

ἤγουν ζωὴ δυςυχετάτη.

* ΚΡΙΝΙΟΝ. Εἰς τὸν μεταφραςὴν τῆς Βυζαντίδος (τόμ. VI, σελ. 225) εὑρίσκω, « Ὡς παροργίζουν τὸ Κρίνιον τῶν » σφηκῶν » εἰς σημασίαν τοῦ περιεκτικοῦ, Σφηκὼν ἢ Σφηκιὰ, καὶ Ἀθρήνιον, Ἑλλ. (guêpier). Δὲν γνωρίζω τῆς λέξεως τὰ γενέθλια. Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκω « Κρίνη, κνίδη » (ortie). Ἴσως ἡ Κρίνη, ἢ ὁ Κρίνης, ἦτον εἰς τοὺς παλαιοὺς συνών. τοῦ Σφήξ. Ἴσως δὲ καὶ ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Ἀνθρήνιον (τὸ καὶ Ἀθρήνιον, Ἑλλ.) Θρήνιον, Τρήνιον καὶ Κρίνιον. Ἡ μεταβολὴ εἰς τὸ τ̄ τοῦ θ̄, καὶ τούτου εἰς τὸ κ̄, δὲν εἶναι σπάνιος.

ΚΡΙΤΑΜΑ, Σ. Τὸ γράφει οὐδετ. ἑνικ. (ὡς Τὸ πρᾶγμα), καὶ διὰ τοῦ ῑ, καὶ τὸ ἐξηγεῖ Sassifraga (Saxifrage). Ἀνωτέρω τὸ ὠνόμασε διὰ τοῦ η̄ Κρήταμα, καὶ Κρήταμον, οὐδετ.

ἐνικ Σ. Ὁ Δ. « Κρήταμα crithmum, Κρίθμον ». Εἶναι τὸ Κρῆθμον τοῦ Ἱπποκράτους, ἢ Κρίθμον τοῦ Διοσκορίδου, Crithmum maritimum (bacile). Ἴδε καὶ τὸ Ἑλληνογερμανικὸν Λεξικὸν τοῦ Σνεϊδέρου, λέξ. Κρῆθμον.

* ΚΡΟΚΙΔΙΑ, οὐσ. πληθ. τὰ ἀποσπάσματα τῶν μαλλίων (flocons). * Κροκίδιον ὑποκορ. τοῦ Κροκὶς ἢ Κροκὺς, Ἑλλ. ἄξιον νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά· « Κρόκυδες, » γνάφαλα » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΚΡΟΣΙΑ, οὐδετ. πληθ. Σ. Κροσσοὶ Ἑλλ. (franges).

ΚΡΟΥΩ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑΝ, Σ. (frapper à la porte. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Φρυνίχου εἶχεν ἤδη λάβειν τὸ Κρούω τὸν τόπον τοῦ Κόπτω, « Κροῦσαι μὲν τὴν θύραν, » ἴσως που παραβεβίασται ἡ χρῆσις· ἄμεινον δὲ τὸ, Κόπτειν » τὴν θύραν ».

ΚΡΥΑΔΑ. Ζ. Κρυόν.

ΚΡΥΒΩ, Σ. Κρύπτω, Ἑλλ. (cacher). Τὸ διὰ τοῦ β πιθανὸν ὅτι εἶναι τὸ ἀρχαιότερον, ὡς καὶ τὸ Βλάβω, ἀντὶ τοῦ Βλάπτω, οἷον (Ἰλιάδ. τ', 82),

——— Βλάβεται δὲ λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής.

ΚΡΥΟΝ (γρ. Κρύον), μὲ συνών. Κρυότης, καὶ Κρυάδα, Σ. Τὸ Κρύον, οὐσ. οὐδέτ. παροξύτ. (froid), ἀπὸ τὸ Κρύος Ἑλλ. Τὸ δὲ Κρυὸν ὀξύτον. ἐπίθετ. εἶναι τὸ Κρυερὸν, Ἑλλ.

Τὸ Κρυάδα εἶναι ἀπὸ ἄχρηστον θηλ. Κρυὰς αδος.

ΚΡΥΟΤΗΣ. Ζ. Κρυόν.

ΚΡΥΦΑ, ἐπίῤῥ. Σ. Κρύφα (παροξυτόν.), Ἑλλ. Κρυφᾶ (περισπωμ.), Ἑλλ. Δωρ. Τὸ κοινὸν ὀξύτον. Κρυφὰ (secrètement) εἶναι ἀπὸ τὸ ἐπίθετον Κρυφὸς (ὡς ἀπὸ τὸ Καλὸς, ἐπίῤῥ. Καλά)· τὸ Ἑλλ. παροξύτον. Κρύφα εἶναι καινισμὸς

Ἀττικὸς, ἀπὸ τὸ αὐτὸ Κρυφὸς, ἐπειδὴ ἔλεγαν καὶ Κρυφῆ ἐπίῤῥ. (ὡς τὸ Κομιδῇ).

Τὸ συντάσσομεν μὲ γενικὴν Κρυφά μου, σου, του (à mon, ton, son insu), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ « Κρύφα » τῶν ἄλλων ». Καὶ ἀπτώτως, οἷον Ἔφυγε κρυφά (se dérober).

ΚΡΥΦΟΦΑΝΕΡΌΝΩ, Σ. Ὅσον συμπεραίνεται ἀπὸ τὴν ἐξήγησίν του, σημαίνει τὸ Γαλλικὸν Insinuer, Ὑπονοεῖν παρέχω, Ἑλλ.

Ἡ σύνθεσις τῆς λέξεως εἶναι σχῆμα τὸ λεγόμενον Ὀξύμωρον, κατὰ τὸ Θρασύδειλος, Κλαυσίγελως, καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΚΡΏΖΩ, Σ. Ἑρμηνεία τῆς φωνῆς τοῦ κόρακος (croasser). Κρώζει ἔλεγαν καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ περὶ τοῦ κόρακος (corbeau), καὶ περὶ τῆς κορώνης (corneille ἢ corbine), οἷον (Ἀριστοφάν. Ὄρν. 23),

Οὐδ' ἡ κορώνη τῆς ὁδοῦ τι λέγει πέρι;
Οὔ· ταὐτὰ κρώζει, μὰ Δία, νῦν τε καὶ τότε.

Κορώνη εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Κουρούνα (Ἄτακτ. I, σελ. 236).

ΚΡΏΣΜΑ, οὐδετ. καὶ Κρωσμὸς ἀρσ. Σ. ἡ φωνὴ τοῦ κόρακος, Κρωγμὸς, Ἑλλ. (croassement).

ΚΤΗ͂ΜΑ, Δ. Κτήματα, πληθ. ὀνομάζομεν ὅσα ἔχομεν καὶ φυλάσσομεν ὡς ἴδια (propriétés, possessions)· « Κτή» ματα, πάντα τὰ ὑπάρχοντα » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κτῆ» σις, πλοῦτος » ὅθεν ἐλέγετο καὶ Κτηματίτης (propriétaire), ὁ πλούσιος, κατὰ τὸν Φώτιον: « Κτηματίτην, » τὸν κτήματα πολλὰ ἔχοντα· οὕτως Λυκοῦργος ». Οἱ μεταγενέστεροι τὸν ὠνόμασαν καὶ Κτηματικόν (Πλουτάρχ. Σύλλ. § 7). 2) Κτῆμα, Σ. Δ. συνών. τοῦ Κτῆνος (bétail).

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου ἦτο κοινὴ ἡ χρῆσις τοῦ Κτῆμα εἰς σημασίαν τοῦ Κτῆνος, « Ὅτι δὲ ἐπιμελῶς ἐκτηνοτρόφουν οἱ » παλαιοὶ, καὶ ὡς ἐνταῦθα ἔκειτο αὐτοῖς τὸ περιουσιάζεσθαι, » καὶ ὅτι παρώνυμον τῇ Κτήσει τὸ Κτῆνος, καὶ ὡς μέχρι τοῦ » νῦν παρὰ πολλοῖς ἡ ἐν ζώοις περιουσία ΚΤΗΜΑΤΑ λέ- » γεται, δῆλόν ἐςι » (Εὐςάθ. Ἰλιάδ. ξ', σελ. 999). Σήμερον εἶναι κοινὴ χρῆσις τῆς λέξεως εἰς τὴν Κρήτην, καὶ πιθανὸν ὅτι καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἄγνοια τῆς κοινῆς γλώσσης ἔκαμε πολλοὺς ἐπισήμους κριτικοὺς τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, νὰ προβάλωσι διαφόρους ἀτύχους διορθώσεις εἰς τοῦ Σοφοκλέους τὸ (Ἀντιγ. 781),

Ἔρως ἀνίκατ', ἀμάχαν'
Ἔρως, ὃς ἐν ΚΤΗΜΑΣΙ πίπτεις·

μὴ νοήσαντες ὅτι τὸ ΚΤΗΜΑΣΙ σημαίνει τὸ Κτήνεσι.

ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ, ΓΓ. (qui exerce la médecine vétérinaire). Τὰ Γλ. φέρουν « Veterinarius, κτηνία- » τρος, ἱππίατρος ».

ΚΤΗΤΩΡ. Ζ. Κτίτωρ.

ΚΤΙΡΕΙΟΝ, Σ. Δ. μὲ συνών. Κτίσμα, (édifice), ἀπὸ τὸ Κτίζω (bâtir). Γράφεται καὶ μονοφθόγγως, Κτίριον. Ἐδείχθη ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἐτυμολογιςὰς, ὅτι τὸ Κτίζω, τὸ Κτάομαι (ὅθεν τὸ σύνθετον τῆς κοιν. γλ. Ἀποκτῶ), τὸ Κτεατίζω, τὸ Κταίνω ἢ Κτείνω, ἐβλάςησαν ἀπὸ τὴν αὐτὴν ῥίζαν τὸ Κτίω. Ἀπὸ τὸ Κτάομαι ἐγεννήθη τὸ Κτῆμα καὶ τὸ Κτῆνος, ὡς ἀπὸ τὸ Κτίω ὁ Κτίλος « Ὁ προηγούμενος τῆς ποίμνης » κριὸς » κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ἤγουν τὸ προηγούμενον Κτῆνος. Ἀλλ' εἰς τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν καὶ τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις, Κτέανον, Κτέαρ καὶ Κτέρας, ἐξηγουμένας « Κτῆμα », καὶ « Κτεατίσασθαι, κτήσασθαι » καὶ « Κτερίζω,

» κτῶμαι ». Τὸ κοινῶς λεγόμενον Κτίριον λοιπὸν παράγεται ἀμέσως ἀπὸ τὸ Κτέρας (τὸ ὁποῖον ἐνδέχεται νὰ ἐλέγετο καὶ Κτέρεον) ἢ ἀπὸ τὸ Κτήριον ὑποκορ. τοῦ συνηρημένου Κτῆρ, ἀπὸ τὸ Κτέαρ, ὡς ἀπὸ τὸ Κέαρ, Κῆρ, καὶ ἀπὸ τὸ Ἔαρ, Ἦρ.

ΚΤΊΣΤΩΡ. Ζ. Κτίτωρ.

ΚΤΊΤΩΡ ἢ ΚΤΉΤΩΡ. Τὸ πληθ. Κτήτορες, καὶ Κτίστορες, Δ. Ὁ Ἡσύχιος λέγει «Κτήτορες, οἰκοδεσπόται, κτίσται». Συγχέεται δηλαδὴ ὁ Κτίστης, ἀπὸ τὸ Κτίζω (fonder), μὲ τὸν Κτήτορα, ἀπὸ τὸ Κτῶμαι (posséder), διὰ τὸ συχνὰ συμβαῖνον, νὰ ἦναι ὁ αὐτὸς καὶ Κτίστης καὶ Κτήτωρ, ἢ Οἰκοδεσπότης, ὡς τὸ ἐξηγεῖ καὶ ὁ Σ. εἰς τὸ Ἰταλογραικικὸν Λεξικὸν « Fondatore, κτίτωρας, ἀποκτίτωρας », Κτίτωρ (ἀπὸ τὸ Κτίω), ἢ Κτίστωρ (ἀπὸ τὸ Κτίζω), ὁ αὐτὸς καὶ ὁ Κτίστης τοῦ Ἡσυχίου. Κτίστορα τὸν ὀνομάζει ὁ Εὐριπίδης Ἴων 74),

Ἴωνα δ' αὐτὸν κτίστορ' Ἀσιάδος χθονὸς,

καὶ Κτίτην (Ὀρεστ. 1621)·

Ὦ γαῖα Δαναῶν, Ἱππίου τ' Ἄργους κτίται.

Αὐτὸς ὁ Ἡσύχιος βεβαιόνει τὴν διὰ τοῦ ῑ γραφὴν (μὲ τὸ σ̄ ἢ χωρὶς τὸ σ̄), λέγων, « Κτίσαι, ἱδρύσαι, οἰκῆσαι (γρ. οἰ» κίσαι), ἄρξασθαι », καὶ « Κτίτηρ, κτίστης ».

ΚΤΎΠΗΜΑ. ΚΤΥΠΗΤΉΣ. ΚΤΎΠΟΣ. Ζ. Κτυπῶ.

ΚΤΥΠΩ͂, Σ. Δ. Κτυπέω, Τύπτω, Πλήττω, Ψοφῶ, Ἑλλ. Ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Κτυπέω, πλὴν ὅτι τὸ κλίνομεν εἰς τὴν δευτέραν, καὶ ὄχι εἰς τὴν πρώτην τῶν περισπωμένων, λέγοντες Κτυπᾷ ἀντὶ τοῦ Κτυπεῖ (frapper).

Ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ τὸ Τύπτω ἢ Τυπέω, μὲ

προσλαβὴν τοῦ κ (ὡς Αὔχημα καὶ Καύχημα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα) ἐπαρατηρήθη πρὸ πολλοῦ. Ὅθεν τὸ « Τύπτω τῇ » χειρὶ » Ἑλλ. ἑρμηνεύεται κοινῶς Κτυπῶ μὲ τὸ χέριον· « Κτυπεῖ, τῇ χειρὶ κρούει » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Τυπείς, » πληγεὶς ἐκ χειρὸς, κ. τ. λ. ». Ἐκ τούτου καὶ ῥηματικὸν ὁ Κτυπητὴς, Σ. (frappeur), Πλήκτης καὶ Τύπης. Ἑλλ. (Ἄτακτ. III, σελ. 299), καὶ Κτύπημα, οὐδετ. Σ. (coup).

Σημαίνει καὶ τὸ Προσκόπτω (choquer, heurter), οἷον Ἐκτύπησε τὸν πόδα του εἰς τὴν πέτραν. Τὸ μέσ. Κτυποῦμαι μεταφορ. ἔρχομαι εἰς χεῖρας μὲ ἄλλον, πολεμῶν ἢ μαχόμενος, οἷον Ἐκτυπήθησαν τὰ δύο ςρατεύματα. Τοῦτο ἐλέγετο Συῤῥήγνυμι, Ἑλλ. οἷον (Πλουτάρχ. Γαλϐ. § 6) « Τὰ Οὐεργινίου καὶ Οὐΐνδικος ςρα- » τεύματα... εἰς μάχην ἐξενεγκόντα μεγάλην συνέῤῥαξαν ». Τὸ δὲ παθητ. Κτυποῦμαι μεταφορ. λαμϐάνομαι ἀπὸ νόσοι (être attaqué), οἷον, Ἐκτυπήθη ἀπὸ τὸ θανατικόν. Καὶ ἡ μετοχὴ Κτυπημένος, ὁ νοσῶν. Ζ. Βλάτα.

Κτυπᾷ, λέγεται περὶ λογισμοῦ, ἐννοίας ἢ βουλήσεως, ἥτις γεννᾶται αὐτομάτως εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν κινεῖ νὰ εἴπῃ ἢ νὰ πράξῃ τὶ (passer par la tête), οἷον μεταϐ. Τί σ' ἐκτύπησε νὰ τὸ κάμῃς; «Τί παθὼν» Ἑλλ. καὶ ἀμεταϐ. Καθὼς τοῦ (ἢ τὸν) κτυπήσῃ, « Ὡς ἂν αὐτῷ δόξῃ » Ἑλλ.

Κτυπῶ, τὸ ἠχῶ (sonner), οἷον Τὸ ὡρολόγιον ἐκτύπησε δέκα ὥρας, καὶ ἀναςρόφως, Ἐκτύπησαν δέκα ὧραι. Ὅθεν καὶ « Κτύπος, ψόφος, βροντὴ » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Μὲ τὸ ψόφος νοεῖ ἁπλῶς πάντα ἦχον (bruit), γεννώμενον ἀπὸ σύγκρουσιν δύο σωμάτων, ὡς τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. κ', 535) τὸ,

Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει.

Μὲ τὸ Βροντὴ, ἰδιαιτέρως τὸν γινόμενον ψόφον ἀπὸ τὰς βροντὰς, ὡς λέγει πάλιν ὁ Ὅμηρος περὶ τοῦ βροντῶντος Διὸς (Ἰλιάδ. ή, 479),

Σμερδαλέα κτυπέων, ————

καὶ ὁ φιλομηρότατος Σοφοκλῆς (Οἰδ. Κολ. 1462), περὶ αὐτῆς τῆς βροντῆς,

Ἴδε μάλα μέγας ἐρείπεται
κτύπος ὅδ' ἄφαντος
Διόβολος. ————

Ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 145 καὶ 187), ὅτι μεταχειριζόμεθα τὸ Κτυπῶ εἰς χαρακτῆρα λόγου κωμικὸν, ἀντὶ τοῦ ἐσθίω, ἢ μᾶλλον τοῦ Ἀδηφαγῶ (engloutir), ὡς οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ τὸ συνών. Παίω. Πρόσθεσε καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὴν ἐξήγησιν, « Παίει, τύπτει, πλήττει, κρούει, δέρει· ἢ ἐσθίει ». Ἔχει καὶ ὁ Σ. « Κτυπῶ, πίνω » τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει ἁπλῶς τὸ πίνω, ἀλλὰ τὸ πίνω κατακόρως ὡς οἱ φιλοπόται, Καταβροχθίζω, Ἑλλ.

ΚΥΑΡΑΣΕΛΕΝΗ, Κυεραζώνη, Δόξα τοῦ οὐρανοῦ, Δοξάρι, Ἴρις, Σ. Τόξον, Δ. Τὰ πέντε συνώνυμα ἐσυσσώρευσεν ὁ Σ. διὰ νὰ σημάνῃ τὴν Ἑλλ. λεγομένην Ἴριδα, ἢ Ἶριν (arc-en-ciel). Ἀπὸ τὸ Δοξάρι, τῆς χυδ. συνηθείας, ἀντὶ τοῦ Τοξάριον (Ἄτακτ. II, σελ. 110) ἐπλάσθη καὶ ἡ Δόξα τοῦ οὐρανοῦ. Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἂς ἐξετάσωμεν πρῶτον τὰς περὶ τῆς Ἴριδος δόξας τῶν παλαιῶν.

Εἰς τὸ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἀναφερόμενον Περὶ κόσμου (IV 20, σελ. 134, Kapp.) βιβλίον ὁρίζεται ἡ Ἶρις « Ἔμφασις ἡλίου τμήματος ἢ ΣΕΛΗΝΗΣ, ἐν νέφει νοτερῷ » καὶ κοίλῳ καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν, ὡς ἐν κατόπτρῳ » θεωρουμένη κατὰ κύκλου περιφέρειαν ». Τὸν αὐτὸν

ὁρισμὸν δίδει καὶ ὁ Στωϊκὸς Ποσειδώνιος (Παρὰ Διογ. Λαερτ. VII 152). Ἐλέγετο Ἶρις καὶ Ἴρη καὶ Εἴρη· ὅθεν ὁ Ἡσύχιος « Εἴρη... τὸ καλούμενον ΤΟΞΟΝ » ἀπὸ μεταφορᾶς δηλαδὴ τοῦ γνωστοῦ πολεμικοῦ βέλους. Τοῦ Τόξου τούτου τὰ δύο ἄκρα ὠνομάζοντο Κέρατα καὶ κατὰ συνεκδοχὴν ὅλον τὸ τόξον Κέρας · μάρτυς ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. λ', 385)·

Τοξότα, λωβητὴρ, κέρα ἀγλαὲ, ———

λέγει ὁ Διομήδης πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἤγουν, Ὑβριστὰ τοξοφόρε, ὅστις ὑπερηφανεύεσαι εἰς τὸ Κέρας, ἤγουν τὸ τόξον σου. Ὁ Εὐριπίδης εἶπε (Ῥησ. 33) « Κερόδετα τόξα ».

Ἐκ τούτων συμπεραίνεται, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως εἶναι ΚΕΡΑΣΕΛΗΝΗ (καὶ ὄχι ΚΥΑΡΑΣΕΛΕΝΗ), ἤγουν Κέρας ἢ τόξον τῆς σελήνης, διότι δύο εἴδη Ἴριδος λέγονται, ἡ Ἶρις ἢ τὸ τόξον τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ σπανιώτερον γινομένη κατὰ τὴν πανσέληνον Ἶρις ἢ τόξον τῆς σελήνης, τὴν ὁποίαν δὶς μόνον ἴδεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς πεντήκοντα ἐτῶν διάστημα · « Νύκτωρ δ' ἀπὸ σελήνης, ὡς μὲν οἱ ἀρχαῖοι ᾤοντο, » [Ἶρις] οὐκ ἐγίγνετο· τοῦτο δὲ ἔπαθον διὰ τὸ σπάνιον· » ἐλάνθανε γὰρ αὐτούς.... Διόπερ ἐν ἔτεσιν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα » δὶς ἐνετύχομεν μόνον » (Ἀριστοτέλ. Μετεωρολογ. III, 2, σελ. 792). Ὡς σπάνιον ἐκρίθη καὶ ἡ φανεῖσα ἐσχάτως (7, Ἰουνίου, 1830) εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Διβιῶνος (Dijon) Σεληνιακὴ Ἶρις (Arc-en-ciel lunaire). Ἴδε τὰς Γαλλικὰς ἐφημερίδας (13 Ἰουλίου, 1830).

Ὁμοίως καὶ τὸ, Κυεραζώνη, εἶναι Κεραζώνη ἀπὸ δύο παράλληλα τὸ Κέρας καὶ Ζώνη, διότι τὸ ἡμικύκλιον τῆς Ἴριδος ὁμοιάζει καὶ ζώνην καὶ κέρατον· ὅθεν εἶπε καὶ ὁ Ὀππιανὸς (Κυνηγ. IV, 122),

Ὅσσον ἐπημύει κέρας ἀρτιτόκοιο σελήνης.

Ὁ Ὀρφεὺς (Ὕμν. VIII, 2) ὀνομάζει τὴν σελήνην « Ταυ-
» ρόκερων Μήνην ». Εἶπε καὶ ὁ Ἄρατος (Διοσημ. 780),

Ἄλλοτε δ' ἀλλοῖαι μορφαὶ κερόωσι σελήνην,

τὸ ὁποῖον ὁ σχολιαστὴς ἐξηγεῖ, « Κερόωσι δὲ, κερατοποιοῦσι,
» σχηματίζουσιν εἰς κεραίας ».

ΚΥΒΕΡΝΕΙ̃ΟΝ (ὁ Δ. Κυβέρνιον). Οὕτως ὠνόμαζαν εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. τὸ gubernium τοῦ παρακμ. Λατινισμοῦ, σημαίνοντες τὸ Οἴκημα τοῦ κυβερνῶντος ἢ τῶν κυβερνώντων τὴν πολιτείαν, ὡς ἔλεγαν Ἐπισκοπεῖον (évêché) τὸ οἴκημα τοῦ ἐπισκόπου. Καὶ αἱ δύο λέξεις μᾶς εἶναι ἀναγκαῖαι.

ΚΥΒΕΡΝΗΜΕΝΟΣ, μετοχ. ἀπὸ τὸ ῥῆμα Κυβερνῶ. Παρὰ τὴν συνήθη καὶ γνωστὴν σημασίαν, σχετικὴν τοῦ κυβερνωμένου (gouverné) πρὸς τὸν κυβερνῶντα, Κυβερνημένον ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ τὸν ἔχοντα τὰ πρὸς ζωὴν μὲ αὐτάρκειαν, (aisé). Καὶ Κυβέρνησιν τὴν τοιαύτην κατάστασιν (aisance), οἷον Ἔχει καλὴν κυβέρνησιν, ἢ Εἶναι ἀρκετὰ κυβερνημένος. Ἴσως διότι ὁ τοιοῦτος δὲν ἔχει χρείαν νὰ κυβερνᾶται ἀπ' ἄλλους, ἀλλ' εἶναι καλὸς νὰ κυβερνᾷ αὐτὸς ἑαυτόν. Ὁ Σ. φέρει καὶ ταύτην τὴν φράσιν « Ἕνας ὁποῦ κυβερ-
» νᾶται εἰς ξένον σπίτι μὲ σιασμὸν, Dozzinante », ὁ Γαλλιστὶ λεγόμενος, pensionnaire, ἤγουν ὅστις δὲν εἶν' ἀρκετὰ κυβερνημένος, ὥστε νὰ ἔχῃ ἰδίους ὑπηρέτας, ἴδιον μάγειρον, ἀλλ' ἔχει χρείαν νὰ κυβερνᾶται ἀπ' ἄλλον.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ. Παρὰ τὴν ἀνωτέρω σημασίαν τῆς λέξεως (Ζ. Κυβερνημένος) σημαίνει ἀκόμη ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸν τρόπον ἢ τὸ μέσον (moyen), διὰ τοῦ ὁποίου κατορθόνεται τί· οἷον (εἰς πράγματα δύσκολα) Ἄλλην κυβέρνησιν δὲν βλέπω παρὰ νὰ κ. τ. λ.

ΚΥΒΕΡΝΙΟΝ. Ζ. Κυβερνεῖον.

* ΚΥΚΛΟΔΡΟΜΗΜΑ (révolution des années). Ἡ λέξις εἶναι τῶν ποιητῶν τῆς δεκάτης τρίτης καὶ δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος.

ΚΥΛΙΝΔΡΙΖΩ (Κυλιντρίζω, Σ.), ὁμαλίζω (herser) διὰ Κυλίνδρου τὴν γῆν μετὰ τὴν ἀρότρευσιν. Κυλινδρόω καὶ Ἐπικυλινδρόω, Ἑλλ. Ἴσως ἐκ τούτου καὶ τὸ Κολαντρίζω. Ζ. Κολαντρίζω.

ΚΥΜΙΝΟΣ, ουσ. ἀρσ. Σ. Δὲν τὸ ἤκουσα ἀκόμη εἰς ἀρσενικὸν τύπον· τὸ Κύμινον (cumin) οὐδετέρ. λέγομεν, ὡς καὶ οἱ παλαιοί. Ἡ λέξις εἶναι Ἀσιανή· Ἑβραϊστί, כַּמֹּן (Καμμὸν).

ΚΥΝΗΓΑΡΗΣ, Σ. Κυνηγὸς, Σ. Πρόκρινε τὸ Κυνηγὸς (chasseur). Οἱ παλαιοὶ Τραγικοὶ, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Φρυνίχου (σελ. 190), ἔλεγαν δωρίζοντες Κυναγὸς, Ἑλλ. οἱ δὲ πεζογράφοι Κυνηγέτης, Ἑλλ.

ΚΥΝΗΓΙ, Σ. Κυνήγιον, Σ. Κυνήγιον, Ἑλλ. (chasse). Ἴδε Πλουτάρχ. Ἀλέξανδρ. § 40.

ΚΥΝΗΓΩ, Σ. ὄχι μόνον τὸ τρέχω εἰς θήραν ζώων (chasser), ἀλλὰ καὶ Κυνηγῶ, Σ. ἀκολουθῶ τινὰ τρέχων νὰ τὸν φθάσω (poursuivre), ὡς ἐχθρὸς, οἷον (Πλάτων, Ἐπιστολ. VII, σελ. 146) « Ὁ μὲν ἐκυνήγει τὸν Ἡρακλείδην· Θεοδότης » δὲ ἀγγέλους πέμπων Ἡρακλείδῃ, φεύγειν διεκελεύετο ».

ΚΥΝΟΡΟΔΟΝ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ ballerino. Ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει τὸν Κυνόσβατον, Ἑλλ. τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ Διοσκορίδου (rubus caninus), τὸν ὁποῖον ἄλλοι κρίνουν τὸν αὐτὸν μὲ τὸ Κυνόρροδον rosa canina (églantier) τοῦ Πλινίου, καὶ ἄλλοι διάφορον. Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Διοσκορίδην σημειώσεις τοῦ Sprengel (tom. II, pag. 399).

Κατωτέρω (εἰς τὸ Στοιχεῖον Σ.) τὸ ὀνομάζει καὶ Σκυλόροδον, Σ.

* ΚΥΡΤΑΡΑ. * ΚΥΡΤΑΡΙΟΝ. Ζ. Κύρτος.

ΚΥΡΤΟΣ, οὐσ. ἀρσ. Σ. καὶ (εἰς τὸ Σ, στοιχεῖον) Σκύρτος, Σ. Κύρτος, Ἑλλ. (Ἄτακτ. I, σελ. 269). Ὁ Σχολιαςὴς τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἀλ. III, 85) ἐξηγεῖ τὸ Κύρτοισι « Ζωγρείοις, » κλωβίοις ». Ὁ δὲ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. β', 218) τὸ ὀνομάζει καὶ ὑποκοριςικῶς Κυρτάριον (nasse). Ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 548) θηλ. Κυρτάραν· « Κύρτος δὲ βαρυτόνως, εἶδος » δικτύου ὡς σπυρίδιον, τὸ λεγόμενον Κυρτάρα ».

ΚΥΨΕΛΙΟΝ, οὐδέτ. ὑποκορ. τοῦ θηλ. Κυψέλη Ἑλλ. (ruche). Ὁ Ἀριςοτέλης μεταχειρίζεται καὶ τὸ Κυψέλιον, καὶ ἄλλο ὑποκορ. θηλ. τὸ Κυψελίς· « Κυψέλη πλεκτὸν ἀγγεῖον » μελισσῶν » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Κύβεθρον, Ἑλλ. Καὶ τοῦτο καὶ τὸ Κυψέλιον (παράγωγα τοῦ Κύπη) σημαίνουν ἀρχικῶς σκεύη βαθυλὰ καὶ ἀγγειώδη, ὡς εἶναι κιβώτια, θηκάρια, θυλάκια, κουτία, ςαμνία, καὶ τὰ παρόμοια. Ὅτι ὠνόμαζαν καὶ Κυβέλιον, τῶν μελισσῶν τὸ ἀγγεῖον ἢ ἄλλο τι σκεῦος παρόμοιον, τὸ μαρτυρεῖ τὸ « Κυβη- » σίαν, πήραν » τοῦ Ἡσυχίου, τὸ Κύβηλις τοῦ Φωτίου, καὶ προσέτι ἡ σημερινὴ γλῶσσα, Κουβέλιον ὀνομάζουσα συνωνύμως τῶν μελισσῶν τὸ Κυψέλιον. Ζ. Κουβέλι.

ΚΥΨΕΛΛΟΣ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ Ciscilla. Κύψελλος, Ἑλλ. γένος τι χελιδόνος (martinet). Ἴσως τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Πετροχελίδονον. Ζ. Πετροχελιδόνες.

ΚΩΒΙΟΣ. Ζ. Λιλίγκι.

ΚΩΔΩΝΑΤΟΣ, Δ. Κουδουνάτος, Σ. Δ. Κωδωνάτους (masques) ὀνομάζομεν τοὺς φέροντας προσωπεῖα, ἀπὸ τὰ Κωδώνια (grelots), τὰ ὁποῖα ςολίζονται ἢ κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας συνήθως. Ὁ Κωδωνάτος δύναται νὰ ἐξελληνισθῇ Μόρφων (Ἴδ. Συνεκδημ. Ἱερατ. σελ. 352).

* ΚΩΔΩΝΟΣΤΑΣΙΟΝ, τὸ κτίσμα ἢ ὕψωμα (clocher), ὅπου κρέμαται ὁ κώδων.

ΚΩΛΟΒΟΛΙ, Σ. νοεῖ τὸ παλαιὰ εἰς χρῆσιν γυναικῶν τῆς Γαλλίας φόρεμα, ὀνομαζόμενον Vertugal, Vertugadin, Panier, ἢ καὶ ἁπλῶς cul (κῶλος), ςόλισμα γελοιότατον καὶ ἄξιον νὰ ὀνομάζεται Κωλοβόλιον, ἤγουν περιβόλαιον τοῦ κώλου. Ἐφευρέθη πρῶτον (λέγει ἡ ἱςορία) ἀπὸ τὰς ἑταίρας ἢ μοιχαλίδας, διὰ νὰ κρύπτωσι τὴν ἐγγάςρωσιν, ὅθεν τὸ ἐμιμήθησαν ἔπειτα καὶ αἱ μὴ ἔχουσαι χρείαν τοιαύτης κρύψεως (Ἴδε Satyr. menipp. tom. II, pag. 388, édit. de 1752).

Κατωτέρω τὸ ὀνομάζει καὶ Μπουστοκώλοβον, Σ. συνθέτως ἀπὸ τὸ Βοῦστος (buste) καὶ τὸ Κολόβιον, ἂν καὶ γράφῃ διὰ τοῦ ω̄ τὴν τρίτην συλλαβήν.

ΚΩΛΟΜΗΛΑ, οὐσ. πληθ. (Κωλόμυλα, μὲ συνών. Κωλομέρια, Σ. γρ. Κωλομήρια), Γλουτοί, Ἑλλ. (fesses). Μῆλα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ καὶ τὰ κοινῶς σήμερον λεγόμενα Μάγουλα (joues), διὰ τὴν πρὸς τὸ μῆλον, τὸν καρπὸν, ὁμοιότητα, ὅταν ἐρυθραίνωνται. Ὁ Ἀριςοφάνης (Λυσιστρ. 155) ὠνόμασε Μῆλα (δωρικ. Μᾶλα) καὶ τὰ βυζία (mamelles). Ἀπὸ τὰ Μῆλα (τὰ Μάγουλα) ἔπλασαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πληθυντικὸν θηλυκὸν malæ, ὅθεν ἔλαβαν οἱ Ἰταλοὶ τὸ Mele, σημαίνοντες ὅμως ὄχι τοῦ προσώπου τὰ μῆλα, ἀλλὰ τὸ nates (fesses).

ΚΩΛΟΡΑΔΙ, μὲ συνών. Κωλοράρι, Πλεινάρι, Σ. Ὀῤῥοπύγιον καὶ Οὐροπύγιον, Ἑλλ. Ὡς οἱ παλαιοὶ ἀπὸ τὸ Ὄῤῥος καὶ Πυγὴ ἐσύνθεσαν τὸ Ὀῤῥοπύγιον (croupion), παρόμοια ἡ νέα γλῶσσα ἀπὸ τὸ Ὀῤῥάδιον (ὑποκοριςικὸν τοῦ Ὄῤῥος) καὶ τὸ Κῶλος ἔπλασε σύνθετον ἀνάςροφον ταυτόσημον τὸ Κολοῤῥάδιον (Ζ. Κῶλος).

Τὸ Πλεινάρι δὲν ἐξεύρω τί σημαίνει. Μήποτε καμμία διάλεκτος τῶν παλαιῶν ὠνόμαζε τὸν Κῶλον (cul) Πλύνον ἢ Πλυνόν;

Πλυνάριον ὑποκορ. τοῦ Πλυνὸς Ἑλλ. εὐλόγως δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὁ πρωκτὸς, ὡς ἀποκαθαίρων τὰ περιττώματα τῆς κοιλίας· καὶ ἀκολούθως καὶ τὸ Ὀῤῥοπύγιον, ὡς γειτονεῦον τὸν Πλυνόν. Ζ. Πλύστρα.

ΚΩ͂ΛΟΣ, οὐσ. ἀρσ. Σ. Πρωκτὸς, Ἑλλ. Ὅτι καὶ τὸ Κῶλος εἶναι ἑλληνικὸν, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ ἐκ τούτου σχηματισθὲν Ῥωμαϊκὸν culus (cul). Οὕτως ὠνομάσθη συνεκδοχικῶς ἀπὸ τὸ Κόλον, ἢ Κῶλον (colum), τὸ μεταξὺ τοῦ λεγομένου Τυφλοῦ ἐντέρου (cœcum) καὶ τοῦ Ἀπευθυσμένου (rectum), ὅπου πρῶτον συναθροίζονται τὰ περιττώματα τῆς τροφῆς, τὰ ὁποῖα ἔπειτα καταβαίνουν διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου εἰς τὸν κῶλον, ὅθεν ἐξέρχονται. Μαρτυρεῖται ἀκόμη ἀπὸ τὴν λέξιν Κολεὸς (fourreau). Τέλος τοῦ Ἀπευθυσμένου εἶναι ὁ Πρωκτὸς (Ἄτακτ. I, σελ. 308), ὅστις ὠνομάζετο καὶ Ἀρχὸς, Ἑλλ. ὅθεν καὶ τὸ σύνθετον (ἄσεμνον ἐπίθετον) ὁ Κολέαρχος. Πρὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ ῶ, ὅλα τὰ τοιαῦτα ἐγράφοντο διὰ τοῦ ο͂. Ὁ Ἡσύχιος φέρει καὶ ἄλλο σύνθετον, « Κίναρχος, ἄψυχος » ὁ ἔχων δηλαδὴ εὐκίνητον ἀρχὸν, ὁ κοινῶς λεγόμενος Χεσᾶς (χυδ. Χεσιάρης, Σ.), καὶ μεταφορ. ὁ ἄψυχος καὶ δειλός· διότι οἱ δειλοὶ πάσχουν πολλάκις τὸ πάθος τοῦτο.

ΚΩΛΟΣΥ͂ΡΝΩ, Σ. Δ. Κολοσύρνω, Δ. Σύρω τὶ ἢ τινὰ εἰς τὸ ἔδαφος (traîner par terre). Ἡ μετοχὴ, Κωλοσυρμένος, Σ. καὶ ἐπίθ. ὀξύτ. *Κωλοσυρτὸς, ὁ συρόμενος μὲ βίαν καταγῆς (traîné). 2) Ὁ συρόμενος ἑκουσίως δι' ἀσθένειαν ἢ βλάβην τῶν ποδῶν (cul-de-jatte). Τοῦτο εἰς τὸν Σουΐδαν γράφεται μὲ δίφθογγον καὶ προπαροξυτ. « Κοιλόσυρτος, Ὁ » ΧΩΛῸΣ » τοῦ ὁποίου διόρθωσιν ἐπρόβαλαν τινὲς Ὁ͂ΧΛΟΣ, κινηθέντες ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ μονόφθογγον οὐσ. ὀξύτ. « Κολο- » συρτὸς, θόρυβος, συρφετὸς, κονιορτὸς, ὄχλος, ἀναφορά ». Ἴσως τοῦ Σουΐδα ἡ πρώτη λέξις (Κοιλόσυρτος) ἔπρεπε νὰ

τρεφθῇ εἰς τὸ Κολόσυρτος, ὡς νὰ ἔλεγεν, ὁ ἐπὶ τῶν Κώλων, ἢ Κόλων φερόμενος, καὶ ἀκολούθως ὁ χωλός· ἢ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς κοιλίας φερόμενος, ἐπειδὴ φέρει ὁ αὐτὸς Σουΐδας καὶ « Κόλα, ἡ γαστὴρ ». Καὶ τὸ Κόλα, καὶ τὸ Κοιλία τῆς αὐτῆς πηγῆς λέξεις εἶναι, ἀπὸ τὸ Κοῖλος (creux).

ΚΩΛΟΦΩΤΊΑ, μὲ συνών. Λαμπρινίτζα, καὶ Λαμπυρίδα. Λαμπυρὶς, Πυγολαμπὶς, Πυριλάμπη καὶ Πυριλαμπὶς, Ἑλλ. (ver luisant).

Λ.

* ΛΑΒΉ, ἀφορμὴ, αἰτία, πρόφασις (prise), οἷον, Ζητεῖ νὰ εὕρῃ λαβὴν, Πρόσεχε, μὴ τὸν δώσῃς λαβὴν νὰ κ. τ. λ. « Λαβὴ, ἀφορμὴ, ὁρμὴ κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης περὶ τολμηρῶν γυναικαρίων (Λυσιστρ. 672),

Εἰ γάρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταύταις κἂν σμικρὰν λαβὴν,
Οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὗται λιπαροῦς χειρουργίας.

ΛΑΒΌΝΩ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 216) πρόσθεσε, ὅτι οἱ πρὸ ἡμῶν ἔλεγαν ὄχι μόνον Λαβοματία (Δ. σελ. 778) ἀλλὰ καὶ Λοβοματία ἢ Λοβωματία, Δ. (σελ. 818), ὅθεν μαρτυρεῖται καὶ πάλιν ἡ παραγωγή του ἀπὸ τὸ Λωβάω, Ἑλλ.

ΛΆΒΡΑ, οὐσ. θηλ. Σ. ὑπερβολικὴ θέρμη ἢ καῦσις, ἐξαιρέτως τοῦ ἡλίου (chaleur ardente). Λάβρα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ οὐδετ. ἐπιθ. ὅλα τὰ σφοδρὰ, οἷον, ὄχι μόνον Λάβρον πῦρ, ἀλλὰ καὶ Λάβρος ὄμβρος, καὶ Λάβρον πνεῦμα· « Λάβρος, πολὺς, σφοδρὸς » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Παροξύνεται τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὰ ἑλληνικὰ Λεξικά. Ἀπὸ τῆς κοινῆς γλώσσης ὅμως τὸ οὐσ. Λάβρα, πιθανὸν ὅτι ἔλεγαν ὀξυτόνως

Λαβρὸς, Λαβρὰ, Λαβρόν. Ἐσχηματίσαμεν δηλαδὴ παροξύτονον οὐσ. Λάβρα, ἀπὸ τὸ ἐπίθ. Λαβρὰ, ὡς ἀπὸ τὸ Ζεστὴ (chaude) λέγομεν οὐσιαστικῶς Ζέστη (chaleur), καὶ ἀπὸ τὸ συνώνυμον Θερμὴ, Θέρμη (fièvre).

Ἀντὶ τοῦ Λάβρος παλαιοῦ ἐπιθέτου, ἔχομεν νέον ἐπίθετον τὸ Λαβρερὸς, Σ. παρόμοιον τοῦ σχεδὸν ταυτοσήμου Ὀτρηρὸς Ἑλλ. καὶ ῥῆμα παράγωγον ἀμετάβ. τὸ Λαβρίζω, Σ. (être ardent, brûler), τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Λαβράζω καὶ Λαβρύσσω μεταφορ. (faire l'insolent).

ΛΑΒΡΕΡΟΣ. ΛΑΒΡΙΖΩ. Ζ. Λάβρα.

ΛΑΓΓΕΡΑΣ. Ζ. Δευτερία.

ΛΑΓΚΑΔΙ, Σ. Κοιλάδα, Σ. Ὁ δὲ Δ. ἔχει « Λαγγὰς, » Λαγκάδι, Vallis, φάραγξ, νάπη » καὶ φέρει μαρτυρίαν ἀπὸ τὰ Γλ. « Ἄγκεα, κοίλους τόπους, Λαγκάδια, φαράγγια ».

Τὸ Κοιλάδα εἶναι ἀδιστάκτως τὸ Κοιλὰς Ἑλλ. « Κοιλὰς, » τὸ εὔδιον (ἴσ. εὔγεων), καὶ ἡ βαθεῖα γῆ » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κοιλάδες, πεδία, λιβάδες ».

Τὸ Λαγκάδιον πιθανὸν ὅτι συγγενεύει μὲ τὸ Ἄγκος. « Ἄγκεα, κοίλους τόπους καὶ φαραγγώδεις » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Ἴσως ἔλεγαν Ἄγκος καὶ Λάγκος (ὡς Αἰψηρὸς καὶ Λαιψηρός). Ἀλλ' ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος φέρει καὶ « Λάκας, φά» ραγγας » καὶ « Λαγόνες σχίσμα (γρ. σχίσματα) γῆς », τὰς ὁποίας ἡ φερομένη ἀπὸ τὸν Δ. (σελ. 788) μαρτυρία ὀνομάζει Λαξίας (χυδ. Λαξιές). Ὅπως ἂν ἦναι, τὸ Λαγκάδιον (vallée) δὲν βαρβαρίζει.

ΛΑΓΚΩΝΙ. Ζ. Λαγῶνι.

ΛΑΓΟΓΕΝΕΙΑ. Ζ. Σκορσονέρα.

ΛΑΓΟΚΛΕΪΔΙ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ buccinello (petit filet pour prendre les perdrix).

ΛΑΓΟΥ̓́ΜΙ, μὲ συνών. Μίνα, Σ. Ὑπόνομος, Ἑλλ. Τὸ Μίνα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Mina (mine). Τὸ δὲ Λαγούμιον ὀνομάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους Λαγούμ· ἀλλὰ δὲν εἶναι Τουρκικὴ λέξις. Τῶν Ῥωμαίων τὸ Cuniculus σημαίνει καὶ τὸν Ὑπόνομον, Ἑλλ. (mine), καὶ τὸν Λαγὸν (lièvre), ἢ γένος τι λαγοῦ, τὸν κατά τινας ὀνομαζόμενον Δασύποδα, Ἑλλ. τὸν ὁποῖον ὁ Στράβων (III, σελ. 144) ὀνομάζει Γαιωρύχον Λαγιδέα (ἤγουν λαγίδιον γεωσκάφον)· ἄλλοι δὲ, φυλάξαντες τὸν Ῥωμαϊσμὸν, τὸν ὠνόμασαν Κόνικλον, Κούνικλον καὶ Κόνιλον (Ἴδε τὰ Ἑλλην. Λεξικ. καὶ τὸν Ἀθήν. σελ. 400). Τοῦτο τὄνομα ἐφύλαξε καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζουσα Κουνέλι, Σ. ἢ Κουνάδι, Σ. τὸν Κόνιλον. Εἰς τοῦτο μόνον διαφέρονται οἱ γραμματικοὶ τῶν Ῥωμαίων, ἂν τὸ cuniculus ὄνομα ἐδόθη πρῶτον εἰς τὸν Ὑπόνομον (mine), ἔπειτα εἰς τὸ ζῶον τὸν Δασύποδα (lapin), ὡς φύσιν ἔχοντα νὰ σκάπτῃ καὶ νὰ ὑπονομεύῃ (miner), ἢ τὸ ἀνάπαλιν, ἂν τὸ ὄνομα τοῦ ζώου ὡρίσθη ἔπειτα νὰ σημαίνῃ καὶ τὰ ὑπόγαια σκάμματα. Τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον, ἂν τὸ Λαγούμιον τῆς κοινῆς γλώσσης, ἦν', ὡς νομίζω, παραφθαρμένον ἀπὸ λέξ. ἑλλ. ἄγνωστον ἔτι, τὸ Λαγοίμιον, σύνθετον ὄνομα ἀπὸ τὸ Λαγοῦ οἶμος, λαγοῦ ὁδός. Ἡ τροπὴ τῆς διφθόγγου οι εἰς τὴν ου, ἔχει παράδειγμα τὸ Προυκίον ἀπὸ τὸ Προικίον.

Τὸ ζῶον τοῦτο ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Μασσαλιώτας· Λεβορὶς καὶ ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας Λέπορις, ὑποκορ. καὶ τὰ δύο τοῦ ἀγνώστου Λέβωρ ἢ Λέπωρ, Ἑλλ. γνωρισμένου ἀπὸ τὸ Ῥωμ. lepus oris (lièvre).

ΛΑΓὌΨΩΜΟΝ, Σ. Τὸ Κυκλάμινον ἢ τὴν Κυκλάμινον Ἑλλ. τῶν παλαιῶν ὀνομάζει Λαγόψωμον, ἤγουν Ἄρτον λαγοῦ. Ὁ λαὸς τῶν Γάλλων ἐξεναντίας τὸ ὀνομάζει Ἄρτον χοίρου (pain de pourceau). Εἶναι τῶν φυτολόγων τὸ

Cyclamen Europæum (Cyclame d'Europe). Ἐφυλάξαμεν ὅμως καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα χυδαϊσμένον Τσυκλαμέα, τὸ ὁποῖον μὴν ἀκούσαντες ὀρθὰ οἱ περιηγηταὶ Ἄγγλοι ἐμετάβαλαν εἰς τὸ Τρικλάμεα (Ἴδ. Θεόφρασ. Περὶ ἱσορ. φυτ. ἔκδ. τοῦ Stackhouse *Oxon.* 1813, pag. lxxviii).

ΛΑΓΩΝΙ, Σ. Λαγκῶνι, Σ. Λαγώνιον, ὑποκορ. τοῦ Ἑλλην. Λαγὼν (flanc). Κατὰ τὸν Πολυδεύκην, « Τῷ δ' » ἐπιγαστρίῳ οἱ Κενεῶνες ὑπόκεινται, οὓς καὶ Λαγόνας » καλοῦσι ». Ὠνομάζοντο, Κενεῶνες, διὰ τὸ κενὸν δηλαδὴ, τὸ μεταξὺ τῶν νόθων λεγομένων πλευρῶν (fausses côtes), καὶ τοῦ Ἰσχίου. Καὶ τὸ συνών. δὲ Λαγόνες (Ζ. Λαγκάδι), ὡς καὶ ἄλλο συνών. Λαπάραι (Ἄτακτ. II, σελ. 217) κενότητα σημαίνουν.

Ἀπὸ τὸ Λαγὼν παράγεται τὸ flanc τῶν Γάλλων καὶ τὸ flanke τῶν Γερμανῶν (προφερόμενον εἰς τὴν κάτω Σαξονίαν lanke).

ΛΑΔΙΚΟΝ. Ζ. Ῥωγεῖον.

ΛΑΖΑΝΙΑ, πληθ. οὐδετ. Σ. Λασάνια, Σ. (lazagnes). Ὁ Μενάγιος τὸ παράγει ἀπὸ τὸ Λάγανα, Ἑλλ. Εἶναι τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Μάτσιον, ἀπὸ τὸ Μαζίον ὑποκορ. τοῦ Μάζα Ἑλλ.

ΛΑΖΑΡΟΝΩ, Σ. Σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Σαβανόνω (Ἄτακτ. II, σελ. 424). Ἀπροσφυεστάτη παρῳδία τοῦ συμβάντος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου, ὅστις κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν (Ἰωάνν. ια', 44) ἐκβῆκεν ἀπὸ τὸ μνῆμα « Δεδεμένος » τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις ». Κειρίαι εἶναι τὰ Σάβανα.

Ἀπὸ τὸν Λάζαρον εἶναι καὶ τὸ λεγόμενον Λαζαρέτον (lazaret), οἶκος ὡρισμένος σήμερον μὲν εἰς καθαρισμὸν τῶν

ἀπὸ θανατικὸν μολυσμένων, παλαιὰ δὲ εἰς νοσοκομίαν τῶν λεπρῶν. Ὄχι ὅμως ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω ὀνομασθέντα Λάζαρον, ἀλλ' ἀπ' ἄλλον ὁμώνυμον, τῆς παραβολῆς τὸν Λάζαρον· καὶ τοῦτο ἀκόμη κατὰ παρῳδίαν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν (Λουκ. ις', 21) ἔγεμεν ἀπὸ ἕλκη· « Καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι » ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ ».

ΛΑΖΟΎΡΙΟΝ, Δ. τὸ ἐξηγεῖ « *Lapis cyaneus*, seu » *Lazuli* ». Κύανον ἢ Κυανὸν ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες χρῶμά τι παρόμοιον τοῦ ἔπειτα κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὀνομασθέντος Λαζουρίου (Azur). Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Κυανὸν, » εἶδος χρώματος οὐρανοειδές ». Ἡ λέξις Λαζούριον εἶναι Περσικὴ, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι προφέρουν Λαζουαρδδὶ, οἱ δὲ Ἄραβες Λαζουβερδδὶ (Ἴδ. Beckmann, Beytr. zur gech. der Erfind. III, 2, § 2, pag. 190-191), ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ χυδ. λεγόμενον ἔτι σήμερον Λαντζιβερτί.

ΛΑΘΑΊΝΩ, Σ. Ἀπὸ τὸ Λανθάνω, ὡς Μαθαίνω ἀπὸ τὸ Μανθάνω. Εἰς τὸν ἐνεργ. τύπον, φρασεολογεῖται ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, οἷον, Δέν με, σε, τον λανθάνει κ. τ. λ. (ne pas ignorer), Οὔ με λέληθε κ. τ. λ. Ἑλλ. 2) Ἀντὶ τοῦ Σφάλλω, ἤγουν ἀπατῶ, οἷον Τοῦτο μ' ἐλάνθασε, ὡς καὶ κατὰ μέσ. διάθ. Τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ λανθασθῶ.

Τὸ μέσον Λανθάνομαι εἰς τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ Λησμονῶ (oublier), εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸ Σφάλλω ἀμετάβ. (se tromper), οἷον Ἐλανθάσθην εἰς τὸ μέτρον, εἰς τὸν λογαριασμὸν, καὶ ἡ μετοχὴ, Λανθασμένος, σημαίνουσα καὶ τὸ ἀπατημένος (trompé), καὶ τὸ ἁμαρτημένος (fautif).

Ἔχομεν καὶ τύπον ἄλλον τοῦ ῥήματος Λαθεύω καὶ Λα-

θεύομαι μὲ τὰ αὐτὰ σημαινόμενα. Καὶ οὐσ. οὐδέτ. ὄνομ. Λάθος, καὶ ῥηματικὸν συνών. ἀρσ. Λαθασμὸς, καλὰ ἐξηγημένον ἀπὸ τὸν Σ. (erreur, faute), κακὰ ἀπὸ τὸν Δ. (oubli) ὡς συνώνυμον τοῦ Λήθη, διότι δὲν ἐνόησε τὰ φερόμενα παραδείγματα,

Καὶ χωρὶς λαθασμὸν θαρῶ εἰς τέλος νὰ τὸ φέρω·

καὶ πάλιν,

Χωρὶς κανέναν λαθασμὸν τὸ νῖκος θέλω ἔχη.

ΛΑΘΑΣΜΌΣ. ΛΑΘΕΎΩ. Ζ. Λαθαίνω.

ΛΑΘΗ͂ΡΙ. Ζ. Λαθούριον.

ΛΆΘΟΣ. Ζ. Λαθαίνω.

ΛΑΘΟΎΡΙΟΝ, Δ. Λαθῆρι, Δ. Σ. Λάθυρος Ἑλλ. (gesse cultivée). Τοῦ Φωτίου τὸ « Λαθύρους, ἀράκους » σημαίνει ἄλλο εἶδος Λαθύρου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Γαληνὸς ὀνομάζουν Ἄρακον. Ἀρακᾶς, περισπωμ. ὀνομάζεται σήμερον εἰς ἡμᾶς ὀσπρίου τὶ εἶδος, τὸ αὐτὸ καὶ τὸ προπαροξυτ. Ἄρακας (ὡς ὁ Κόρακας καὶ ὁ Κόλακας), ἀπὸ τὴν Ἄραξ εὐθεῖαν, ὄνομα καὶ τοῦτο ὀσπρίου, παρόμοιον ἴσως μὲ τὸν Ἄρακον. « Ἄραξ, Αἰγύπτιον ὄσπριον » Δ.

ΛΑΚΆΝΙ, Σ. Λακανίδα, Σ. (cuvette). Τὸ γράφει καὶ διὰ τοῦ ε Λεκάνι, Λεκανίδα (bassin), ἤγουν Λακάνιον, Λακανὶς, Λεκάνιον, Λεκανὶς, ἀπὸ τὸ παλαιὸν Λεκάνη, Ἑλλ. Δωρικ. Λακάνη· « Λεκανίδες, κεράμιαι λοπάδες κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ὁ Πολυδεύκης σημειόνει καὶ ἄλλο ὑποκοριστικὸν Λεκάριον, Ἑλλ.

Οἱ χυδαῖοι ὀνομάζουν ἔτι τὴν Λεκάνην καὶ Λεγένην, Δ. λαβόντες ἀπὸ τῶν Τούρκων τὸ Λεγιὲν, τὸ ὁποῖον ἐξεναντίας ἔλαβαν ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ Λεκάνη.

* ΛΑΚΕΡΔΑ, ὀψάριον τὶ παςὸν, ἀπὸ τὸ Lacerta, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Ῥωμαῖοι ἐσήμαιναν καὶ τὸν χερσαῖον Σαῦρον ἢ Σαῦραν, Ἑλλ. τὴν κοινῶς ὀνομαζομένην ἀκόμη καὶ σήμερον Σαῦραν, καὶ κοινότερον Σαμιαμίδιον (lézard), καὶ ὁμώνυμον θαλάσσιον ζῶον τὴν Λακέρδαν (lézard de mer). Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 60.

ΛΑΚΤΑΡΑ. Ζ. Ὑπερεπιθυμία.

* ΛΑΚΧΑΝ. Ζ. Ῥιζάριον.

* ΛΑΚΩ, « Λακεῖν, ἀντὶ τοῦ φθέγγεσθαι » λέγει ὁ Φώτιος. Ζ. Λαλῶ.

ΛΑΛΟΣ. Ζ. Λαλῶ.

ΛΑΛΩ, ὁμιλῶ, Σ. (parler). — 2) Φλυαρῶ (bavarder), οἷον Λαλεῖ ὅ,τι φθάσῃ· ὅθεν καὶ Λάλος, ὁ φλύαρος· « Λαλεῖν τοῦ Λέγειν διαφέρει· τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ φλυαρεῖν, » τὸ δὲ Λέγειν ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ (ἴσ. ἐπὶ τοῦ τὰ ἱκανὰ) λέγειν » (Bekker, *Anecdot. Græc.* pag. 51). — 3) Ἠχῶ, σημαίνω (sonner), οἷον Λαλοῦν τὰ ὄργανα, τὰ μουσικὰ δηλαδή. — 4) Προφέρω φωνὰς ἀσήμους, διὰ νὰ ταχύνω τὴν βάδισιν ἀλόγου τινὸς ζώου, οἷον Λάλει τὸν γάδαρον, Σ. ἀπὸ τὸ σύνθετον τούτου, Ἐπιλαλεῖ, ἐγεννήθη τὸ χυδαϊκ. Πιλαλῶ (ὄχι Πηλαλῶ, Σ. Δ.) τὸ σημαῖνον ἀμεταβάτως Τρέχω (courir), ὄχι μόνον ἱππότης, ὡς ἐνόμισαν, ἀλλὰ καὶ πεζός. Ὡσαύτως λέγομεν, Λακῶ καὶ μὲ τὸ δίγαμμα Γλακῶ (κατὰ τὸ Γλάρος ἀπὸ τὸ Λάρος) εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ Τρέχω (Ζ. Γλακῶ), ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Λακῶ· « Λακεῖν, » ψοφῆσαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος, σημαίνων ἐνταυτῷ καὶ ὅτι ἐνόει τοὺς ἀσήμους ἤχους καὶ τὰς φωνὰς, « Λάκε, ἰδίωμα » ἤχου κ. τ. λ. » ὡς εἶναι οἱ ψόφοι τῶν σχιζομένων ἢ συντριβομένων (craquer). Τοιαύτας ἀσήμους φωνὰς ἐμεταχειρί-

ζοντο οἱ παλαιοὶ διαφόρους εἰς παρόρμησιν τῶν ζώων, οἷον διὰ τὰ αἰγίδια τὸ Σίττα· « Σίττα, ἐπιφώνημα αἰξὶν » λέγει ὁ Ησύχιος, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο καὶ Ψίττα καὶ Φίττα, ὅθεν καὶ ῥῆμα σημαντικὸν τὸ Ψιττάζω· « Ψιττάζων, τὸ Ψίττα » ἐπιφθεγγόμενος· ὅπερ ἐςὶ ποιμαντικὸν ἐπίφθεγμα » κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ὡς ἀπὸ τὸ Σίττα, τὸ Ἐπισιττῶ· « Ἐπισιτ-» τεῖν κυνηγετικῶς παρορμᾶν » κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον. Ὅςις ἐπιθυμεῖ πλειότερα περὶ τῶν τοιούτων, ἂς ἀναγνώσῃ τὸν Εὐςάθιον (Ἰλιάδ. λ', σελ. 855). Καὶ ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται παρορμητικαὶ φωναί, συνοδεύονται πολλάκις μὲ τὸ ξυλοκόπημα τοῦ ζώου, ἐδῶθεν ἐξηγεῖται τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Λακῆσαι, » πατάξαι ».

Τὸ ὄνομα Λάλος σημαίνει τὸν πολλὰ λαλοῦντα (parleur), καὶ ὄχι τὸν ὀνομαζόμενον συνθέτως Διαλαλητὴν (crieur public), ὡς ἐνόμισεν ὁ Δ. (σελ. 784), ἀπατηθεὶς ἀπὸ κακὴν γραφὴν τὴν ἑξῆς,

ΔΙᾺ ΛΑΛΗΤΆΔΕΣ ὥρισαν ναυγοῦν νὰ διαλαλήσουν,

ἀντὶ τοῦ ΔΙΑΛΑΛΗΤΆΔΕΣ, ἀπὸ τὸ Διαλαλητής.

ΛΆΜΙΑ, Σ. γένος ὀψαρίου (Lamie). 2) Λάμιαν, Σ. ἔτι ὀνομάζομεν τὴν Πλατεῖαν Ἕλμινθα, Ἑλλ. (Ver cucurbitain, ἢ solitaire, Ténia), τὴν γεννωμένην εἰς τῶν παιδίων τὰ ἔντερα. Ἀπὸ τὴν μυθευομένην δηλαδὴ παιδοφάγον Λάμιαν.

ΛΑΜΝΊ. ΛΑΜΝΊΟΝ. ΛΑΜΝΟΚΟΠΩ͂. Ζ. Λάμνω.

ΛΆΜΝΩ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἐλαύνω, μὲ ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχείου, καὶ τροπὴν τῆς διφθόγγου εἰς τὸ αμ ὡς τὸ Ἀχαμνὸς ἀπὸ τὸ Χαῦνος (Ἄτακτ. I, σελ. 255. II, σελ. 76). Σημαίνει κυρίως, Ἄγω, διώκω, κινῶ τὶ εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ὡς τὸ Ἐλαύνειν κώπην, Ἑλλ. Λαμνοκωπῶ, Σ. ἢ Σύρω τὸ κουπί, Σ. (ramer), ὅθεν τὸ σύνθετον Κωπηλασία,

Ἑλλ. Ἐλαύνω ἵππον, Ἑλλ. ὅθεν τὸ Ἱππηλασία, Ἑλλ. Ὁ δὲ Ὅμηρος καὶ « Ἀμφὶ δὲ τάφρον ἤλασαν » (Ἰλιάδ. μ', 5), περὶ τοῦ τείχους τῶν Ἀχαιῶν· τὸ ὁποῖον ἐξηγοῦν Ἔσκαψαν, ἀληθῶς τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὄχι ἀκριβῶς τὴν σημασίαν, ἥτις εἶναι Ἐπερικύκλωσαν τὸ τεῖχος μὲ τάφρον, Ἔσυραν τάφρον γύρῳ τοῦ τείχους. Καὶ εἰς τοῦτο ἀποβλέπει ἡ κακῶς γραμμένη τοῦ Ἡσυχίου ἐξήγησις, « Ἐλαύνει, ποιεῖ, ΠΑΡΑΒΑΛΛΕΙ » ἀντὶ τοῦ ΠΕΡΙΒΑΛΛΕΙ, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὸ Ἐλαύνειν τάφρον, ὡς τὸ πρῶτον (Ποιεῖ) εἰς τὸ « Κολῳὸν » ἐλαύνετον » (Ἰλιάδ. α', 575), ἤγουν Κάμνετε θόρυβον, ὡς λέγομεν κοινῶς μὲ παρομοίαν μεταφορὰν Ἔσυρε φωνὴν, ἤγουν Ἤλασε φωνὴν, ἀπὸ τοῦ κυρίου « Ἐλαύνειν » χρυσὸν, ἄργυρον » Ἑλλ. (laminer), ἐπειδὴ σύρεται καὶ ἐκτείνεται εἰς διάφορα πλατύσματα τὸ μέταλλον. Ζ. καὶ Σύρω.

Τοῦ Ἐλαύνω συγγενὲς ὄνομα σημειόνει ὁ Σ. τὸ ΛΑΜΝῚ οὐδέτ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ Βαμβάκιον περιτυλιγμένον εἰς τὴν ἠλακάτην, διὰ νὰ νεσθῇ. Πιθανὸν ὅτι καὶ τοῦτο ἐφθάρη ἀπὸ παλαιὸν ἄχρηστον οὐδέτ. Ἐλαύνιον. Ὁ Ποιητὴς ὀνομάζει οὐδετ. καὶ πληθ. Ἠλάκατα, τὸ περίγυρα τῆς Ἠλακάτης τυλισσόμενον μαλλίον, « Ἠλάκατα στρωφῶν » (Ὀδυσσ. ζ', 53) τὸ ἀπ' ἄλλον ποιητὴν ἐκφρασθὲν, « Ἠλάκατα ἑλίσσεσθαι » τὸ αὐτὸ καὶ ἂν ἤθελαν εἰπεῖν « Ἠλάκατα ἐλαύνειν » ἐπειδὴ τὰ ῥήματα Εἰλῶ, Εἰλίσσω, Ἐλάω, Ἐλαύνω ἔῤῥευσαν ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγήν· « Εἰλίσσω, περιβαλῶ (γρ. περιβάλλω) » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Εἰλῶν, συστρέφων ». Αὐτὴ ἡ Ἠλακάτη, παράγεται ἀπὸ ῥῆμα συγγενὲς τοῦ Ἐλαύνω τὸ Ἠλάσκω, κατὰ τὸν Ἐτυμολόγον, « Ἠλακάτη τὸ γυναικεῖον ἐργαλεῖον, ὄργανον » περὶ ὃ εἰλοῦσιν αἱ γυναῖκες τὸ νῆμα... Ἠλάσκω σημαίνει τὸ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου εἰλεῖσθαι » (Ἐτυμολογ. σελ. 424). Τοῦτο μόνον ἴσως λανθάνεται ὁ γραμματικὸς, ὅτι

τὸ νομίζει, ὡς τὸ νομίζουν καὶ οἱ νεώτεροι κριτικοὶ, ἁπλοῦν ὄνομα. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τὰ Ἠλάκατα εἶναι λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Ἐλάω (Ἐλαύνω) ἢ Ἠλάω, καὶ τὸ ἐπίῤῥημα Κάτω, σημαίνουσα τὰ ἐλαυνόμενα, συρόμενα, ἢ ἑλκόμενα κάτω, τὰ καὶ, Ἑλλ. ἰδίως διὰ τοῦτο ὀνομασθέντα Κατάγματα (Κάτω Ἄγω), καὶ Μηρύγματα, Ἑλλ. (ἀπὸ τὸ Ἐρύω τὸ Σύρω). Τὰ κατάγματα τοῦτα ἢ σύρματα εἶναι τὰ Ῥωμ. λεγόμενα tractus (traits), ἀπὸ τὸ Traho, τὸ σύρω, ὅθεν τὸ χυδαῖον τῆς γλώσσης μας Τρὰ, Σ. καὶ Ὁ τρά, Σ. (fil).

* Λαμνίον ὀνομάζουν τινὲς καὶ τοῦ ἵππου τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ σώματος τὸ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ αὐχένος εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ ῥίζαν τῆς οὐρᾶς ἐκτεινόμενον. Ἴσως οἱ ὀνοματοθετήσαντες δὲν ἐνόησαν πλὴν τοῦ διαστήματος τούτου τὸ μέσον, τὸ βαθυνόμενον, ὅπου θέτεται καὶ τὸ ἐφίππειον (κοιν. Σέλλα)· διότι τοῦτο εὐλόγως ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ λαμνίον, ἤγουν Ἐλαύνιον, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο καθεζόμενος μὲ κρεμαστοὺς τοὺς πόδας, ὡς κωπία, ἐλαύνει τὸν ἵππον.

Ὁ Σ. φέρει ἀπὸ τὸ Λάμνω καὶ τὸ « Ἄνθρωπος ὁποῦ Λάμνε-» ται τῆς σαρκικῆς ἀγάπης » φράσιν μεταφορ. καλὴν νὰ φυλαχθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς ὅλα τὰ σφοδρὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ὅσα δουλόνουν καὶ ἐλαύνουν ὡς κτῆνος τὸν ἄνθρωπον. Οὕτως ἤθελ' εἰπεῖν τὶς χυδαΐζων περί τινος ἐμπαθεστάτου ὅτι ΛΑΜΝΕΤΑΙ (être entraîné) ἀπὸ φθόνον, φιλοχρηματίαν, ἔρωτα, ὡς εἶπεν ὁ Αἰλιανὸς (Περὶ ζ. ἰδιότ. XIV, 18) « Ἐλαύνεται τὴν ψυχὴν ἐρωτικῇ » μανίᾳ ».

Λάμνει ἢ Λάμνεται ὁ ἵππος λέγουν ἀκόμη, σημαίνοντες τὴν κίνησιν τοῦ μὲ τὴν φοράδα συνουσιασμοῦ. Ἴσως καὶ διὰ τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς μίξιν, ὡς τὸ ἐμεταχειρίζοντο

καὶ οἱ κωμικοὶ τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Ἐκκλ. 39) μί' ἀπὸ τὰς Ἐκκλησιαζούσας κυρὰς λέγει, χωρὶς περιπλοκὰς, περὶ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς,

Τὴν νύχθ' ὅλην ἤλαυνέ μ' ἐν τοῖς στρώμασιν.

ΛΑΜΠΡΆ ἢ ΛΑΜΠΡΉ. Ζ. Πάσχα.

ΛΑΜΠΡΥΝΊΤΖΑ. Ζ. Κωλοφωτία.

ΛΑΜΠΡΎΝΟΜΑΙ, Σ. Ἀποκτίζω ὄνομα, Σ. Ἐλλάμπομαι, καὶ Ἀπολαμπρύνομαι Ἑλλ. (s'illustrer, briller), καὶ τὰ δύο εὑρισκόμενα εἰς τὸν Ἡρόδοτον (I, 41 καὶ 80).

ΛΑΜΠΥΡΊΔΑ. Ζ. Κωλοφωτία.

ΛΆΝΤΖΑ, Σ. Κοντάρι, Σ. ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Λόγχη, κατά τινας· κατ' ἄλλους δὲ, ἀπὸ τὸ Ῥωμ. lancea (lance). Ἄλλοι τὴν ἐνόμισαν τῶν Κελτῶν ἢ Κελτιβήρων λέξιν· ὅθεν καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (V, 30) τὴν ἐξελληνίζει, Λαγκία, ὡς ξένον ὄνομα, « Προβάλλονται δὲ [οἱ Γαλάται] λόγχας, ἃς ἐκεῖνοι λαγκίας » καλοῦσι ». Ἐκ τούτου παράγεται καὶ τὸ Λαντζούνι, Σ. (dard, javelot).

* ΛΑΝΤΖΙΒΕΡΤΊ. Ζ. Λαζούριον.

ΛΑΝΤΖΟΎΝΙ, Σ. Ζ. Λάντζα.

ΛΑΞΙΈΣ. Ζ. Λαγκάδι.

ΛΑΡΝΆΚΙ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ stufa, fornello (étuve, fourneau). Τὸ Λαρνάκιον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Λάρναξ, Ἑλλ. Ἀλλ' ἡ Λάρναξ, ἢ ὁ Λάρναξ, ὡς καὶ ἡ Σορὸς, ἐσήμαινε θήκην νεκροῦ (bière), ὡς τὸ ἐξηγοῦν καὶ τὰ Γλ. « Λάρναξ, Arca funebris » καὶ « Σορὸς, Arca fune- » bris ». Φέρει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Λάρναξ, κιβωτὸς, σορὸς, » ΚΆΜΠΤΡΑ ». Οἱ κριτικοὶ ἐξήγησαν τὸ Κάμπτρα, διὰ τοῦ Κάψα (caisse). Δὲν εἶχε χρείαν, νομίζω, ὁ Ἡσύχιος τῆς

λέξεως ταύτης, ἀφοῦ τὸ ἐσήμανε διὰ τοῦ Κιϐωτὸς, ἢ κἂν ἤθελε γράψειν τὸ γνωςὸν καὶ σύνηθες Κάψα, ἀντὶ τοῦ σπανιωτάτου ΚΑΜΠΤΡΑ. Πιθανώτερον ὅτι ἔγραψε ΚΑΥΣΤΡΑ, ἤγουν Πυρὰ (bûcher). Ὅτι δὲ ἡ Καύστρα ἐσήμαινε καὶ τὴν Πυρὰν, ὅπου ἔκαιαν τοὺς νεκροὺς, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸν Στράϐωνα (V, σελ. 236), ὅςις λαλῶν περὶ τοῦ Μαυσωλείου τοῦ Αὐγούςου Καίσαρος, λέγει « Χῶμα μέγα... ἐν μέσῳ δὲ » τῷ πεδίῳ ὁ τῆς καύςρας αὐτοῦ περίϐολος, καὶ οὗτος λίθου » λευκοῦ, κύκλῳ μὲν ἔχων σιδηροῦν περίφραγμα, κ. τ. λ. ». Πιθανολογεῖται ἔτι ἡ διόρθωσις ἀπὸ τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Λαρνάκιον. Τοῦτο, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ τὴν αὐτὴν τῆς Καύςρας σημασίαν, σημαίνει ὅμως, ὡς ἴδαμεν, πρᾶγμα συγγενὲς αὐτῆς, διὰ πυρὸς ἐνεργοῦν· εἶναι δηλαδὴ συνώνυμον τοῦ Πνιγεὺς, Ἑλλ. (étuve). Ὁ Ἀριςοφάνης παρομοιάζει βωμολοχικῶς τὸν οὐρανὸν μὲ πνιγέα, περιέχοντα τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἄνθρακας (Νεφ. 95),

——————— Οἳ τὸν οὐρανὸν
Λέγοντες ἀναπείθουσιν ὡς ἔςιν ΠΝΙΓΕΥΣ,
Κἄςιν περὶ ἡμᾶς οὗτος· ἡμεῖς δ' ἌΝΘΡΑΚΕΣ·

ὅπου ὁ σχολιαςὴς λέγει, « Πνιγεὺς ἡ τῶν ἀνθράκων κάμινος, » διὸ ἐπιλέγει, Ἡμεῖς δ' ἄνθρακες, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου » θερμαίνεσθαι. Κυρίως δὲ, Πνιγεὺς, ἔνθα οἱ ἄνθρακες » ἔχονται (ἴσ. ἄγχονται) καὶ πνίγονται ». Ὁ Φώτιος ἐξηγεῖ τὴν λέξιν « Πνιγεὺς, ὁ φοῦρνος ». Ἐκ τούτου καὶ μαγειρικὴ λέξις τὸ Πνίγω (étuver), ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος, « Πνίξαντες, ὀπτήσαντες· ἔςι δὲ εἶδος ὀπτήσεως, » πνικτόν ».

Ἃς σημειωθῇ ἐμπαρόδῳ καὶ ἡ εἰς τοὺς παλαιοὺς εὑρισκομένη ἄλλη λέξις, παρομοία τὴν φωνὴν καὶ τὸ ἔργον, ὁ ΛΑΡΚΟΣ,

εἶδος κοφίνου χωροῦντος ἄνθρακας, ἀπύρους ὅμως, ὄχι ἀναμμένους. Λέγει ὁ Ἁρποκρατίων « Λάρκος ἐςὶ φορμὸς, » εἰς ὃν ἄνθρακας ἐνέβαλον, κ. τ. λ. ». Ἡ λέξις εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀριςοφάνην (Ἀχαρν. 332),

Εἴσομαι δ' ὑμῶν τάχ' ὅςις ἀνθράκων τι κήδεται.
———— ὁ λάρκος δημότης ὅδ' ἔς' ἐμὸς,

τὴν ὁποίαν ὁ σχολιαςὴς ἐξηγεῖ, « Πλέγμα τι κοφινῶδες ἢ » ψιαθῶδες, ἐν ᾧ φέρουσι τοὺς ἄνθρακας ». Πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τὴν γενικὴν Λάρνακος ἐγεννήθη νέα εὐθεῖα Ὁ Λάρνακος, καὶ κατὰ συγκοπὴν Λάρκος.

ΛΑΣΑΝΙΑ. Ζ. Λαζάνια.

ΛΑΣΠΗ, Σ. Δ. Λέξις γνωςὴ εἰς ὅλους (boue, fange), τὴν ὁποίαν ἤθελ' ἴσως νομίσειν τὶς ἀναγραμματισμὸν τοῦ Πηλὸς, ὡς τὸ Ἐδῶ ἀπὸ τὸ Ὧδε. Ἀλλ' ὁ Ἡσύχιος λέγει « ΛΑΠΤΗΣ. ΛΑΠΤΗΝ ἔλεγον τὸν παχὺν ἀφρὸν τὸν ἐπι» πολάζοντα τῷ οἴνῳ, πηλῶδη. Ἄλλοι, βόρβορον, ἰλύν. Ἄλλοι, » τὸν ἐπὶ τῇ ἅλμῃ ἐφιςάμενον καὶ ταῖς λίμναις· οἱ δὲ, τὸν ἐπὶ » τοῦ γάλακτος ὑμενώδη ΠΗΛΟΝ ». Οἱ κριτικοὶ ἐπρόβαλαν διόρθωσιν ΛΑΠΗ· ΛΑΠΗΝ, κινούμενοι ἀπὸ τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὸν Ἱπποκράτην ὄνομα τοῦτο· δὲν εὐτύχησαν εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν, ἀντὶ τῆς ὁποίας γράφε ΠΑΓΟΝ. Πάγον ἔλεγαν τὴν τζίπαν τοῦ γάλακτος. Ζ. Τζίπα.

Εἰς τοῦ Ἱπποκράτους τὰ συγγράμματα ἀπαντᾶται συχνὰ ἡ Λάπη, Ἐμέει σίελα καὶ λάπην, Λάπην καὶ χολὴν, Λάπην ὀξείην, ἀλμυρὴν ὑπόσαπρον, (Foes. Œconom. pag. 375), τὴν ὁποίαν οἱ μεταφραςαὶ ἡρμήνευσαν ὡς συνώνυμον τοῦ Φλέγμα (pituite). Ἀλλ' ἡ αὐτὴ λέξις γράφεται κάποτε καὶ μὲ προσθήκην τοῦ μ Λάμπη, ὡς καὶ τὸ παράγωγον αὐτῆς Λαμπηρὸς, κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Γαληνοῦ « Λαμπηρὰ, τὰ ἀφρώδη· Λάμπη γὰρ ὁ ἀφρός ».

καὶ ἄλλο παράγωγον Λαμπῶδες, τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Ἐρωτιανὸς, λέγει « Λάμπη γὰρ λέγεται τὸ ἐφιςάμενον τῆς δεδο-» λωμένης οἴνης ἐν τῷ (γρ. τοῖς δεδολωμένοις οἴνοις καὶ τῷ) » ὄξει, ἔτι κολυμβάσιν ἐλαίαις, οἷόν τι λίπος κολλῶδες. Ἔνθεν » οὖν Λαμπώδη ῥητέον τὰ ἔχοντα τινὰ ἐφιςάμενα ὅμοια » Λάμπῃ ». Τὸ παράξενον εἶναι, ὅτι ὁ Γαληνὸς ἐνόμισε καὶ τὴν Λάμπην παράγωγον τοῦ Λάμπω (luire) ῥήματος· ἐπειδὴ ἐξηγῶν τὸ εἰς τὰ οὖρα ἐπιπλέον Λαμπῶδες τοῦ Ἱπποκράτους, διὰ τοῦ Ἀφρῶδες, προσθέτει, « Εἴγε λάμπειν ἴσμεν » τὸ τοῖς οὔροις ἐποχούμενον λευκόν » (Foes. ibid. pag. 373).

* ΛΑΤΡΟΝΙ. Εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Νίτρον, Ἑλλ. (natre), διάφορον ὅμως ἀπὸ τὸ ὀνομαζόμενον σήμερον εἰς τὴν Εὐρώπην Nitre (Νίτρον). Λατρόνι λέγομεν ἀντὶ τοῦ Νατρόνι, ἀττικίσαντες τὴν βάρβαρον λέξιν, ὡς καὶ τὸ παλαιὸν Νίτρον, ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς Λίτρον.

ΛΑΥΚΙ. Ζ. Καβούτσι.

ΛΑΦΑΖΩ, Σ. Συχναναπνιάζω, Σ. Ἀσθμαίνω, Ἑλλ. (haleter). Ἀπὸ τὸ Ἀλλοφάσσω τοῦ Ἱπποκράτους, τὸ ὁποῖον διαφόρως ἐξηγούμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὡς καὶ τὸ Λάπη (Ζ. Λάσπη), σαφηνίζεται τρόπον τινὰ ἀπὸ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν.

Ἐκθέτω πρῶτον τὸ κείμενον τοῦ Ἱπποκράτους (Προγνωςτ. XXI, σελ. 465, Lind.), « Οἱ δὲ ἀπολλύμενοι (γρ. » ἀπολούμενοι) ΔΥΣΠΝΟΟΙ γίνονται, ἈΛΛΟΦΑΣΣΟΝ-» ΤΕΣ, ἀγρυπνέοντες, τά τε ἄλλα σημεῖα κάκιςα ἔχοντες ». Ὁ Γαληνὸς εἰς μὲν τὴν ἐξήγησιν τῶν Ἱπποκρατικῶν γλωσσῶν, ἑρμηνεύει τὴν λέξιν, « Ἀλλοφάσσοντες, παραπαίοντες, παρα-» φρονοῦντες ». Εἰς δὲ τὸ εἰς τὸ Προγνωςικὸν ὑπόμνημα,

λέγει, « Τὸ δὲ Ἀλλοφάσσοντες... οὐ πάνυ τι σύνηθες ὂν, » ἤτοι τοὺς μεταῤῥιπτοῦντας ἑαυτοὺς, ὅπερ ἐςὶν ἀσωμένους, » ἐνδείκνυται. Βέλτιον δ', ὅσον ἐξ αὐτῆς τῆς φωνῆς οἷόν τε » τεκμαίρεσθαι, τὸ πρότερον, ἵν' ᾖ γεγενημένον τοὔνομα τὸ » Ἀλλοφάσσοντες, ἐκ τοῦ ἄλλοτε φάσκων ἄλλα. Τινὲς δὲ ἀπὸ » τοῦ μεταβάλλειν ἄλλοτε εἰς ἄλλο σχῆμα τὰ Φάη, τουτέςι » τοὺς ὀφθαλμοὺς, γεγονέναι φασὶ τὴν προσηγορίαν ». Τοῦ δὲ Ἐρωτιανοῦ ἡ ἐξήγησις εἶναι « Ἀλλοφάσσοντες, ἀπορούμε- » μενοι καὶ τεθορυβημένοι, ὥς φησι Βακχεῖος. Ξενόκριτος δὲ » ὁ Κῷος φησὶ παρὰ τοῖς Ἴωσι λέγεσθαι τὸ Ἀλλοφάσσειν ἐπὶ » τοῦ τῆς διανοίας παραφόρου, πιθανῶς ἱςορῶν παρὰ τὸ » Ἄλλο φάσσειν καὶ ἄλλο φωνεῖν ». Δὲν ἠμέλησε τὴν λέξιν οὐδ' ὁ Εὐςάθιος (Εἰς τὸ Ἰλιάδ. ψ', σελ. 1324), « Οἱ δὲ « παρὰ τοῖς ἰατρικῶς ἰωνίζουσιν Ἀλλοφάσσοντες..... » σημαίνουσι τοὺς ἄλλοτε ἄλλα φράζοντας, καὶ μηδὲν ὅλως » διασαφοῦντας ». Τοῦ Ἡσυχίου ἡ γλῶσσα δὲν συμφωνεῖ κατὰ πάντα, « Ἀλλοφάσσειν, ἑτεροφρονεῖν, ἢ οὐχ ὑποφέρειν » βάρος » ἀφοῦ πρότερον ἐσημείωσε καὶ τὄνομα « Ἀλλό- » φασις, θόρυβος ταραχώδης ». Ὁ δὲ Ἐτυμολόγος (σελ. 69) « Ἀλλοφάσσειν, θορυβεῖσθαι, ἀλλαχοῦ τὰ φάη περιφέρειν ». Ὁ Σουΐδας, « Ἀλοφάζω (γρ. Ἀλλοφάζω ἢ Ἀλλοφάσσω), » σκιρτῶ, παροινῶ ».

ΛΑΦΡΟΠΕΤΡΑ. Ζ. Κισσάρι.

ΛΑΦΡΟΣΤΟΙΧΟΣ. Ζ. Ἐλαφρία.

ΛΑΦΡΥΣ. Ζ. Ἐλαφρύς.

ΛΑΧΑΝ. ΛΑΧΙΟΝ. Ζ. Ῥιζάριον.

ΛΑΧΑΝΟΒΛΑΣΤΟΙ, μὲ συνών. Κραμπόβλακραις, καὶ Κραμποζίμουλαις, Σ. οἱ νέοι καὶ τρυφεροὶ βλαςοὶ (brocoli) τῶν Κραμβίων, τῶν κοιν. λεγομένων Λαχάνων. Τὸ δεύτερον

ὄνομα, Κραμπόβλακραις, εἶναι βαρβαροσύνθετον ἀπὸ τὸ Κράμβη, βλαςὸς καὶ Ἄκρα (Κράμβης βλαςοὶ ἄκροι). Τὸ τρίτον, Κραμποζίμουλαις, ἔτι βαρβαρώτερον, ἀπὸ τὸ Κράμβη καὶ τὸ ὑποκοριςικὸν τοῦ Ἰταλικοῦ Cima, ἤγουν κορυφὴ (cime).

ΛΑΧΝΟΣ (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 416). Ζ. Σκαρφία.

ΛΑΧΤΕΝΔΟΝ. Ζ. Μουκτερόν.

ΛΑΧΩΤΗΣ. Ζ. Ῥιζάριον.

* ΛΕΒΕΤΙ ὀνομάζουν τινὲς σκεῦός τι μαγειρικὸν, ἐπιτήδειον εἰς θερμασίαν νεροῦ, ἢ φαγητῶν ἕψησιν, ἀπὸ τὸ Λεβήτιον ὑποκοριςικὸν τοῦ Λέβης ητος (chaudière). Ὁ Δ. ἐσημείωσεν ἄλλο ὑποκοριςικὸν Λεβητάριον.

ΛΕΒΗΤΑΡΙΟΝ. Ζ. Λεβέτι.

* ΛΕΒΙΘΟΧΟΡΤΟΝ, οὕτως ὠνομασμένον, ὡς διωκτικὸν τῶν εἰς τὰ ἔντερα γεννωμένων ἑλμίνθων ἢ σκωλήκων, τὸ Tanacetum vulgare (Tanaisie) τῶν νεωτέρων φυτολόγων. Λέξις φθαρμένη ἀπὸ τὸ Ἑλμινθόχορτον, μὲ ςοιχείων μετάθεσιν καὶ τροπὴν τοῦ μ εἰς τὸ β. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Λίμινθες, ἕλμινθες ».

ΛΕΓΕΝΗ. Ζ. Λακάνη.

ΛΕΓΝΟΣ (Λιγνὸς, Σ. Δ. Ληγνὸς, Δ.), Ἰσχνὸς Ἑλλ. (maigre, fluet). Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνική· Λεγνὸν ἐπιθετικῶς ὠνόμαζαν, τὸ ἀμέςωτον σιτάριον· « Λεγνὸς, ἄνανδρος » σῖτος, ὁ μὴ ἁδρὸς » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΛΕΙΒΑΔΙ. Ζ. Λιβάδι.

ΛΕΙΟΝΩ, Σ. Ἐξαλείφω τὰ γραμμένα (effacer), ἢ σύρων ἐπάνω των μέλαινα γραμμὴν (rayer), ἢ ξύων αὐτὰ μὲ ἐργαλεῖον τὶ (raturer). Ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Λειόω, καὶ Λεαίνω καὶ Λειαίνω, σημαίνοντα κυρίως τὸ ὁμαλίζω, καὶ μεταφο-

ρικῶς τὸ ἐξαλείφω, ὡς ἐπακολούθημα τῆς ὁμαλίσεως, ἥτις ἀφανίζει τὰς ἐξεχούσας ἀνισότητας. Ὅςις λειόνει τὶ γραμμένον ὁμαλίζει τρόπον τινὰ τὸ χαρτίον, καὶ μάλιςα ὁ ξύων, ὡς ἔκαμναν, ὅτ' ἔγραφαν εἰς δέρματα. Αἱ γλῶσσαι τοῦ Ἡσυχίου εἶναι « Λεαίνεται, λειοῦται, ἐξαλείφεται », καὶ « Λειανῶ, λείαν καὶ ὁμαλὴν ποιήσω ». Ὁ αὐτὸς φέρει καὶ τρίτην ἄλλην σημασίαν τὸ διαιρῶ εἰς λεπτὰ διὰ τρίψεως ἢ κοπανίσεως (triturer), « Λεανῶ, λεπτυνῶ » τὴν ὁποίαν ὁ Σουΐδας προσαρμόζει εἰς τὸ Λειόω, « Λειώσας, διακόψας ». Ἐκ τούτου ἐσχηματίσθη καὶ ἄλλου τύπου ῥῆμα τὸ διὰ τοῦ ῑ Λιαίνω καταχωρισμένον ἐσχάτως εἰς τὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου (σελ. 5711). Τούτου τὸ ῥηματικὸν, Λιανὸς, Σ. ὁ λεπτὸς (mince), ἐφύλαξεν ἡ γλῶσσά μας (κατὰ τὸ Φαίνω, Φανός)· Λιανὰ, Σ. ὀνομάζομεν τὰ λεπτὰ νομίσματα ἢ κέρματα (monnaie), καὶ συνθέτως *Λιανοπώλιον (commerce en détail), καὶ *Λιανοπωλητὴς (détailleur). Ἀπὸ τὸ Λιανὸς ἐσχηματίσαμεν καὶ δεύτερον ἄλλο ῥῆμα τὸ ἑξῆς : * ΛΙΑΝΙΖΩ, διαιρῶ εἰς μικρὰ μέρη (morceler), ἢ λεπτύνω (amincir).

* ΛΕΙΧΗΝΟΧΟΡΤΟΝ. Ζ. Προδρόμου βότανον.

ΛΕΚΑΝΗ. Ζ. Λακάνη.

ΛΕΚΑΤΗ, καὶ Ἀλεκάτη Δ. Ἀλεκάτη Σ. (quenouille), Ἠλακάτη, Ἑλλ. Ζ. Λάμνω, καὶ Ῥόκα.

ΛΕΛΕΚΑΣ, Σ. τῶν παλαιῶν ὁ Πελαργὸς, Ἑλλ. Τὸ Λέλεκας εἶναι Τουρκικὴ λέξις (Λεκλὲκ) ὀνοματοποιημένη, ὡς καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Ciconia (cigogne).

ΛΕΠΙΔΙ, Σ. Μελάνθι, Σ. Λεπίδιον καὶ Μελάνθιον, Ἑλλ. ὀνόματα βοτάνης τῆς Nigella sativa τῶν φυτολόγων. Ὁ Διοσκορίδης ὅμως (II, 205, III, 93) διακρίνει τὸ Λεπί-

διον ἀπὸ τὸ Μελάνθιον. Τοῦ Μελανθίου τούτου τὰ μέλανα σπέρματα (λέγει) κατεπλάσσοντο συνήθως καὶ εἰς τοὺς ἄρτους, διὰ τὴν εὐωδίαν των. Εἶναι λοιπὸν τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Μαυροκόκκιον (Nielle) χυδ. Μαυροκούκι. Τὸ Λεπίδιον, οὕτω καὶ σήμερον ὀνομαζόμενον, εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἄγγλον ἐκδότην τοῦ Θεοφράστου (Stackouse, Ixxxι) μὲ συνών. Κάρδαμον, Lepidium sativum (ἴσ. τὸ Γαλλιςὶ passerage). Εἰς Κατάλογον τινῶν βοτάνων, χειρογραμμένον κατ' ἀλφάβητον, τὸ εὑρίσκω ἀκόμη ὀνομαζόμενον Μαυρομυρωδία, ἤγουν Μαύρη μυρωδία (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 297).

ΛΕΠΤΟΥΡΓΌΣ (Λεφτουργὸς, Σ.) Λεπτουργὸς, Ἑλλ. ὁ λεπτὰ ἐργαζόμενος ξυλουργὸς (menuisier).

ΛΕΥΘΕΡΟΜΙΛΩ. Ζ. Ἐλευθερομιλῶ.

ΛΕΎΚΗ. Ζ. Κουκουβία.

ΛΕΧΟΥ͂ΣΑ. Ζ. Λοχοῦσα.

ΛΗΒΑ΄ΔΙ. Ζ. Λιβάδι.

ΛΗΓΝΌΣ. Ζ. Λεγνός.

ΛΗΣΤΟΣΎΝΗ, οὐσ. θηλ. Σ. ἡ πρᾶξις τοῦ ληςοῦ (rapine, brigandage). Λέξις ἀξία νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ ἡ Ληστοσύνη, ὡς ἔλεγαν καὶ Δρηςοσύνη, Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Δρηςὴς ἢ Δρηςήρ. Ὁ δὲ Βάβριος (Μύθ. Αἰσωπ. συναγωγ. σελ. 406) ἕνωσε καὶ τὰ δύο ἐπίθετα,

Δρηςῆρα ληςὴν, καὶ λύκον διωκτῆρα.

ΛΙΑΝΆ. * ΛΙΑΝΊΖΩ. * ΛΙΑΝΟΠΩΛΗΤΉΣ. ΛΙΑΝΟΠΩ΄ΛΙΟΝ. ΛΙΑΝΌΣ. Ζ. Λειόνω.

ΛΙΒΑ΄ΔΙ, Λιβάδιον, Δ. Ληβάδι, Σ. Γράφεται καὶ διὰ διφθόγγου, Λειβάδι. Λιβάδιον, ὑποκορ. τοῦ Λιβὰς αδὸς

(prairie)· « Λιβάδιον, χωρίον βοτανῶδες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀρχαιότερα ἐλέγετο Λειμὼν, Ἑλλ. Ὁ Ἡσύχιος μὲ διπλῆν γραφὴν Λειμὼν καὶ Λιμὼν « Ἀνθοφόρον πεδίον, εὐανθὴς » τόπος, ἀνθηρός ».

* ΛΙΒΑΔΟΠΕΡΔΙΚΑ (ἤγουν Πέρδιξ ἀγαπῶσα νὰ βόσκεται τὰ Λιβάδια), Ἀτταγὴν καὶ Ἀτταγᾶς, Ἑλλ. (francolin), ὅθεν τὸ κολοβωμένον ὑποκορ. Ταγηνάριον (Ταγινάριον καὶ Ταγινάρι, Δ.) συνών. τοῦ Λιβαδοπέρδικα. Λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Ὀρν. 245-249),

— Ὅσα τ' εὐδρόσους τε
Γῆς τόπους ἔχετε, καὶ λειμῶ-
να τὸν ἐρόεντα Μαραθῶνος·
Ὄρνις τε πτεροποίκιλος,
Ἀτταγᾶς, Ἀτταγᾶς.

Δὶς ὀνομάζει τὸν Ἀτταγᾶν ὁ Κωμικὸς, διότι ἦτο φαγητὸν τόσον εὐάρεστον εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἄλλος κωμικὸς τὸν ἐπαράβαλε μὲ τὰ Προπύλαια (παρ' Ἀθην. XIV, σελ. 652). Ἀφοῦ ἐπαίνεσε τὸ μέλι, τὰ σῦκα, καὶ τὰ Προπύλαια τῶν Ἀθηνῶν, συμπεραίνει, λέγων,

Κοὐδὲν ἦν τούτων ὅλως
Πρὸς ἀτταγῆνα συμβαλεῖν τῶν βρωμάτων.

Πτεροποίκιλον ὀνομάζει τὸν Ἀτταγᾶν ὁ Ἀριστοφάνης, διότι καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ Λιβαδοπέρδικα, « Μικρῷ μὲν μείζων πέρδικος, » ὅλος δὲ κατάγραφος τὰ περὶ τὸν νῶτον, κεραμεοῦς τὴν χρόαν, » ὑποπυῤῥίζων μᾶλλον κ. τ. λ. » (Ἀλεξανδρ. Μύνδ. παρ' Ἀθήν. IX, σελ. 388).

Ὁ Σ. δὲν ἐγνώρισεν οὔτε τὸ Λιβαδοπέρδικα οὔτε τὸ Ταγηνάριον· ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν ὀνομάζει, Ἀρτιχιονάρι, μὲ ἐξήγησιν σημαίνουσαν τὸ αὐτὸ πτηνὸν (francolin). Ἢ ἤκουσε κακὰ, ἢ εἶναι καὶ αὐτὸ χυδαϊσμὸς τοῦ Ἀτταγηνάριον.

ΛΙΒΆΝΙ, Σ. Λιβάνη, Δ. Λιβήνη, Δ. Λιβανωτὸς, Ἑλλ. Τὸ Λιβήνη φέρει ὁ Δ. ἀπὸ μαρτυρίαν ποιητοῦ,

Τότε ΛΙΒΉΝΗ βάλασι γιαναμυρίζῃ στία·

ἀλλ' εἶναι γραφικὸν σφάλμα, ἀντὶ τοῦ ΛΙΒΆΝΙ. Τὸ νόημα εἶναι, Τότε ἔβαλαν εἰς τὸ θυμιατήριον λιβάνιον, διὰ νὰ μυρίζῃ ἡ ἑςία (la chambre).

Τὸ Λιβάνιον εἶναι ὑποκορ. τοῦ Λίβανος, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ παρακμ. ἑλλ. ὠνόμαζε τὸ Λιβάνιον· οἱ παλαιοὶ ἐξεναντίας Λίβανον ὠνόμαζαν τὸ δένδρον, καὶ Λιβανωτὸν, τὸ δάκρυον τοῦ δένδρου, τὸ σήμερον λεγόμενον Λιβάνιον (encens).

Ὅπως ἂν ἦναι, τὄνομα ὡς καὶ ἡ ὕλη τοῦ Λιβάνου ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Τῶν Ἑβραίων τὸ לְבֹנָה (Λεβωνὰ) ἐμετάφρασαν οἱ Ἑβδ. Λίβανον. Τὰς παρανομίας τῶν Ἰουδαίων ὀνειδίζων ὁ Θεὸς, λέγει πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ Ἱερεμίου (ς', 20) « Ἱνατί μοι λίβανον ἐκ Σαβὰ φέρετε; ... τὰ » ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ εἰσὶ δεκτὰ, καὶ αἱ θυσίαι ὑμῶν » οὐχ ἥδυνάν μοι ». Ὡς ἀπατοῦν καὶ περιπαίζουν οἱ κόλακες τοὺς τυράννους μὲ τὰς ἀνδραποδώδεις εὐφημίας, παρόμοια ἐλπίζουν καὶ πολλοὶ, ἐπαγγελλόμενοι χριςιανοὶ, ν' ἀπατήσωσι τὸν ἐτάζοντα καρδίας καὶ νεφροὺς μὲ τὰ πολλά των θυμιάματα.

ΛΊΓΓΙΟΝ. Ζ. Λίγκιον.

* ΛΊΓΔΑ, Ἰδ. Ἄτακτ. Ι, σελ. 264.

* ΛΙΓΔΌΝΩ (ὄχι Λυγδόνω), ἀπὸ ἄχρηςον Λιγδόω (poisser), Ἑλλ. οἷον « Βρομοῦσι λυγδωμένοι (γρ. λιγδωμένοι) » ἀπὸ τὰ ξύσματα τῶν δερμάτων » εἶπεν ὁ μεταφραςὴς τῆς Βυζαντίδος (ΙΙΙ, σελ. 29).

ΛΊΓΚΙ, καὶ πληθ. Τὰ Λίγκια, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ, Τὰ δύο μέρη τοῦ λαιμοῦ, δεξιὸν καὶ ἀριςερόν· ὅθεν καὶ ῥῆμα σύνθετον

Στραβολιγκιάζω, Σ. (avoir un torticolis). Λίγκια λοιπὸν εἶναι τὰ πλάγια μέρη τοῦ λαιμοῦ, ἀπὸ τὸ Λίγξ· « Λίγξ, πλάγιος κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ὅθεν καὶ « Λίγδην... πλαγίως, ἄκρως, ἐπιλίγδην ».

ΛΙΓΚΙΟΝ, ἢ ΛΙΓΓΙΟΝ, Δ. Ψαλίδα, Σ. Ἕλιξ, Ἑλλ. Ψαλίδες σήμερον ὀνομάζονται τὰ λεπτὰ βοστρυχώδη βλαστήματα (vrilles, cirrhes), τὰ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενα Ἕλικες, τοῦ ὁποίου τὸ ὑποκορ. Ἑλίκιον ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Λίκιον, καὶ χυδ. Λίγκιον. Ζ. Στουράκιον.

ΛΙΓΝΌΣ. Ζ. Λεγνός.

ΛΙΓΌΝΟΜΑΙ. Ζ. Τρωγίζομαι.

* ΛΙΖΆΡΙΟΝ. Ζ. Ῥιζάριον.

ΛΙΘΆΡΓΥΡΟΣ. Ζ. Μουρτασάγκι.

ΛΙΘΡΙΆΖΩ. Ζ. Λυθριάζω.

* ΛΊΚΙΟΝ. Ζ. Λίγκιον καὶ Στουράκιον.

ΛΙΚΟΥΤΖΙΝΕΎΩ. Ζ. Συνεκρατίζω.

ΛΙΛΆΔΙ, οὐσ. οὐδ. μὲ συνών. Χοχλάκι, Χαλίκι, Σ. τὸ δὲ πληθ. Λιλάδια μὲ συνών. Λιθάρια, Σ. λίθοι μικροὶ (cailloux, gravier).

Ἀπὸ τὸ Λᾶς Ἑλλ. (pierre), ὑποκορ. Λαδίον (ὡς ἀπὸ τὸ Δᾴς Δᾳδίον), καὶ μὲ διπλασιασμὸν τῆς ἀρχικῆς συλλαβῆς Λιλάδιον. Τοῦ διπλασιασμοῦ ἴχνη σώζονται εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Λάλλαι · Λάλλας λέγουσι τὰς παραθαλασσίους καὶ παρα- » ποταμίους ψήφους ».

Τὸ Χοχλάκι εἶναι Κοχλάκιον, ὑποκορ. τοῦ Κόχλαξ, Ἑλλ. ὡς τὸ Χαλίκιον τοῦ Χάλιξ, Ἑλλ.

Ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει Λάϊγγας τὰ μικρὰ τῆς θαλάσσης λιθάρια (Ὀδυσσ. ζ', 95),

Λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα,

τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Ἡσύχιος, λέγει, « Λάϊγγες, λίθοι ὑπὸ » ὕδατος λελιασμένοι.... Ἄλλοι, χάλικες, μικροὶ λίθοι ». 2) Λιλάδι μὲ συνών. Ἀκόνι, Σ. Ἀκόνιον, ὑποκορ. τοῦ Θηλ. Ἀκόνη, Ἑλλ. καὶ σήμερον ἀκόμη Ἀκόνη (pierre à aiguiser).

*ΛΙΛΑΔΙΑΖΩ καὶ *ΛΙΛΑΔΟΝΩ, λιθοςρόνω μὲ λιλάδια (paver de cailloux).

ΛΙΛΙΓΚΙ, μὲ συνών. Κωβιὸς, Γοῦπα, Σ. Λίλιγγα, καὶ Λικορίνι (γρ. Λυκορίνι), Δ. Ὁ Κωβιὸς ἔσωσε τὸ παλαιόν του ὄνομα Κωβιὸς, Ἑλλ. (goujon). Ἡ Γοῦπα λέγεται καὶ Βοῦπα, Σ. ἀπὸ τὸ Βόωψ, Ἑλλ. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις, σελ. 59 καὶ 89. Ζ. καὶ Λυκορίνι.

ΛΙΛΙΚΑΣ, οὐσ. ἀρσ. Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Μικρὰν σφῆκα, Σφηκίον Ἑλλ. (petite guêpe).

ΛΙΜΑ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Ῥωμ. lima (lime), Ῥίνη, Ἑλλ. Τὸ ὑποκορ. Ῥινίον, καὶ Ῥινάριον, Δ. σώζονται εἰς τὴν γλῶσσαν.

*ΛΙΜΑ ὀνομάζεται Θηλ. τὸ ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς ὀνομαζόμενον ἄρσεν. Ὁ λιμὸς, Ἑλλ. καὶ ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, Θηλ. Ἡ λιμὸς (faim). Πιθανὸν ὅτι εὑρίσκετο εἰς κἀμμίαν διάλεκτον καὶ Ἡ Λίμα.

ΛΙΜΑΖΩ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Λιμώσσω, καὶ Λιμαίνω. Ἑλλ. Ἀπὸ τοῦτο ἐσχηματίσαμεν τὸ Λιμάζω (être tourmenté par la faim), ὡς ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι Θαυμάζω καὶ Θαυμαίνω, Ὑγράζω, καὶ Ὑγραίνω. Οἱ λοιποὶ χρόνοι εἶναι Λιμάξω, Ἐλίμαξα, καὶ μετοχ. Λιμασμένος (affamé). Ἔλεγαν καὶ Λαιμάζω, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Λαιμάζουσιν, ἐσθίουσιν » ἀμέτρως ».

ΛΙΜΠΑΣ. Ζ. Μαγγανοπήγαδον.

ΛΙΞΙΑ, Σ. Δ. Λειξουρία, Δ. Λέγεται καὶ Λειξοῦρα (gloutonnerie), Λιχνεία, Ἑλλ. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Λειξοῦρα, » τὸ δῶρον, ἐκ τοῦ Λείχω ». Ἄλλα Γλ. « Λειξουρία, ἡ λαιμαργία,

» ἡ πλεονεξία » καὶ « Λείξουρος, ὁ πλεονέκτης » (Ζωναρ. Λεξικ. σελ. 1294, καὶ 1296.).

ΛΙΠΑΡΟ΄Σ. Ζ. Σαρκάτος.

ΛΊΤΖΑ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ, Lizza (lice), μὲ ὑπόληψιν ἴσως ὅτι οἱ Γραικοὶ τὸ ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς. Ὁ Μενάγιος ἠπατήθη, ἐτυμολογῶν τὸ Ἰταλ. Lizza ἀπὸ τὸ Ἑλλην. Λισσὸς, καὶ τὸ Γαλλικὸν lice ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Licium. Εἶναι καὶ τὰ δύο τῆς αὐτῆς γενεᾶς ὀνόματα, τοῦ Νύσσα, Ἑλλ. χυδαϊσθέντος εἰς Λύτσα· « Νύσσα, καμπτὴρ, τέρμα, βαθμίς » λέγει ὁ Φώτιος.

ΛΊΤΡΑ, Σ. (livre), Λίτρα Ἑλλ. Ἡ λέξις εἶναι τῶν Ἑλλήνων τῆς Σικελίας, κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Λίτρα, ὀβολός· οἱ » δὲ, Νόμισμα παρὰ Σικελοῖς· οἱ δὲ, ἐπὶ ςαθμῶν κ. τ. λ. ».

ΛΙΧΝΊΖΩ, Σ. Λικνίζω, Ἑλλ. (vanner).

ΛΌΓΓΟΣ, Σ. Λόχμη, Ὕλη, καὶ Δρυμὸς, (forêt) Ἑλλ. « Λόχμη... σύμφυτος τόπος, ἢ κρύφιμος, δασεῖαν ὕλην ἔχων » κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ὅθεν διορθόνεται ἄλλο ὄνομα τοῦ αὐτοῦ λεξικογράφου, « Λόγγη, ΤΆΦΟΣ » μεταβαλλόμενον εἰς τὸ ΤΆΦΡΟΣ, ἢ ΤΆΡΦΟΣ (Ζ. Τράφος). Λέγει καὶ ἄλλοῦ, « Ὕλη... σύμφυτος τόπος » καὶ « Ὕλιγγες, ΛΌΓΧΑΙ » τὸ ὁποῖον ἴσως ἦτο ΛΌΧΜΑΙ, ἢ καὶ ΛΌΓΓΑΙ.

ΛΟΓΉ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 221) πρόσθεσε τὸ Ἐπιλογῆς ἐπίῤῥημα. Ζ. Ἐπιλογῆς, καὶ Τιλογῆς.

ΛΌΓΙΑ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 221) πρόσθεσε τὴν φράσιν: Ἄλλα λόγια (parlons d'autre chose), συνήθως λέγομεν, θέλοντες νὰ παύσωμεν τὸν περί τινος λόγον, ὡς ἄτοπον, ἄκαιρον, ἢ ὁπωσδήποτε μάταιον. Παρόμοια εἰς τὸν Αἰσχύλον (Προμ. δεσμ. 522) ὁ Προμηθεὺς, μὴ

θέλων νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν Χορὸν τὸ ζητούμενον ἀπόκρυφον, λέγει,

Ἄλλου λόγου μέμνησθε, τόνδε δ' οὐδαμῶς
Καιρὸς γεγωνεῖν, ἀλλὰ συγκαλυπτέος.

Οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης (Ἑλεν. 119),

Ἄλλου λόγου μέμνησο, μὴ κείνης ἔτι.

Καὶ πάλιν (Ἠλέκτρ. 962),

Ἐπίσχες· ἐμβάλωμεν εἰς ἄλλον λόγον.

Ἦλθαν εἰς λόγια, εἰς ἡμᾶς, ἀντὶ τοῦ Ἐλογόφεραν, ἐφιλονείκησαν· εἰς δὲ τοὺς παλαιοὺς, τὸ « Εἰς λόγους ἦλθε τινὶ » σημαίνει, Ἐσυνωμίλησε μὲ τινά.

ΛΟΓΙΚΆ, οὐδ. πληθ. Σ. (raison, bon sens), οἷον Ἔχασε τὰ λογικά του, ἐλλειπτ. τοῦ Νοήματα ἢ Φρονήματα.

ΛΌΓΟΣ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 221 καὶ 297) πρόσθεσε, Καλὸς νὰ δώσῃ καὶ νὰ ἐπάρῃ λόγον, ὡς εἶπεν ὁ Πλάτων (Πρωταγ. σελ. 336) « Ἐπίστασθαι λόγον » τε δοῦναι καὶ δέξασθαι ».

Λόγου χάριν (par exemple), φράσις τοῦ παρακμ. ἑλλ. Εἰς δὲ τοὺς ἀρχαιοτέρους τὸ « Λόγου χάριν » ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ « Ἀφοσιώσεως ἕνεκα » ἤγουν κοιν. Ὅσον διὰ νὰ λογᾶται (pour la forme, par manière d'acquit). Τούτου φράσιν συνώνυμον ἔχομεν καὶ τὸ, Διὰ τὸν τύπον. Ζ. Τύπος.

Λόγον πρὸς λόγον, λέγομεν περὶ τολμῶντος νὰ ἀντιλέγῃ εἰς ὅλα τὰ λεγόμενα, φιλονεικῶν ἢ ὑβρίζων, ὡς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφ. 1374),

——————Κᾆτ' ἐντεῦθεν, οἷον εἰκὸς,
ΕΠΟΣ ΠΡΟΣ ΕΠΟΣ ἠρειδόμεσθ'· εἶθ' οὗτος ἐπαναπηδᾷ,
Κᾄπειτ' ἔφλα με, κἀσπόδει, κἄπνιγε, κἀπέτριβεν.

ΛΟΓΧΙΤΙΣΑ, Σ. βοτάνης ὄνομα. Τὸ ἐξηγεῖ Piantaggine minore (petit plantain). Εἶναι ὅμως ἡ Λογχῖτις τοῦ Διοσκορίδου (III, 151). Ἴδε τὰς εἰς τοῦτον σημειώσεις τοῦ Σπρεγγέλου (Sprengel, Διοσκορίδ. τόμ. II, σελ. 564).

ΛΟΠΑΖΩ, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ « Πέφτω χάμω διὰ νὰ κρύϐ-» γομαι » (se tapir, se blotir). Λέγεται καὶ Λωφάζω (Ἄτακτ. I, σελ. 258), ἀπὸ τὸ Λωφάω, Ἑλλ. « Λωφῆσαι... παῦσαι, » λῆξαι, ἀναπαῦσαι, ἡσυχάσαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ὁ δὲ Φώτιος, « Λωφᾷν, τὸ ἠρεμεῖν καὶ τὸ ἐνδεδωκέναι δηλοῖ, οὐ τὸ » πεπαῦσθαι παντελῶς » καὶ « Λώφησις, παῦσις, πτῶσις ».

ΛΟΣΤΑΡΙ, Γαμπὰς, Σ. μὲ ἐξήγησιν gabbano (Capote, Gaban)· « Λοςάρι, penula gausape, φαινόλιον, ἀμφί-» μαλλον » Δ. Διςάζω περὶ τῆς γραφῆς. Ἂν ἐγράφετο Λοπάρι, ἤθελ' εἶσθαι Λωπάριον ὑποκορ. τοῦ Λώπη, Ἑλλ. ἐξηγουμένου ἀπὸ τὸν Φώτιον, « Λώπη, ἱμάτιον, περίϐλημα ». Ἴσως τὸ Εἰλητάριον τῶν Γραικορ. ἐχυδαΐσθη εἰς τὸ Εἰλωτάριον καὶ ἐϐαρϐαρίσθη εἰς τὸ Λοστάρι· « Εἴλημα, » ἐνείλημα, περίϐλημα, σκέπασμα » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΛΟΥΒΙ, Σ. τὸ περικάρπιον τῶν ὀσπρίων, Λοϐίον, ὑποκορ. τοῦ Λοϐὸς, Ἑλλ. (cosse).

ΛΟΥΒΙΟΝ, Δ. οὕτως ὠνόμαζαν, τὸν Δόλιχον, Ἑλλ. Τὰ Γλ. φέρουν, « Δολιχὸν (γρ. Δόλιχον) λουϐίον, φασοῦλιν ». Ὁ Δόλιχος τοῦ Θεοφράςου, εἶναι τὰ σήμερον λεγόμενα Φασώλια (haricots). Ἄλλα Γλ. φέρουν, « Λόϐια, fasiolia, fasioli ». Λόϐια ἐλέγοντο, κατὰ συνεκδοχὴν, εἶδός τι λεπτῶν φασωλίων, ὡς τρωγόμενα μὲ τοὺς λοϐοὺς, ὡς ὄντα ὅλως λοϐοί. Ζ. Λουϐί.

ΛΟΥΚΤΟΥΚΙΟΝ, Σ. Λυγμὸς, Ἑλλ. (sanglot), φθαρμένον ἀπὸ τὸ Λυκτικόν· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Λύζω (sangloter).

ΛΟΥΛΟΥΔΙ. Ζ. Πούλουδον.

ΛΟΥ͂ΠΑ, Δ. Ζ. Λούφα.

ΛΟΥ͂ΠΙΣ, Σ. Λούπης, Δ. Ἅρπης, Δ. Ἰκτὶν καὶ Ἴκτινος, Ἑλλ. Ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 470) λέγει, « Ἰκτίνα σημαίνει τὴν » λεγομένην Λούπην ». Τὸ λούπης ὄνομα (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν lupus, ὁ Λύκος) ἐδόθη εἰς τὸ ὄρνεον, διὰ τὸ ἁρπακτικὸν καὶ σαρκοφάγον. Κατὰ τὸν Βελόνιον (Observat. I, 11, σελ. 30), εἰς τὴν Κρήτην ὀνομάζεται ὁ Ἴκτινος, Λυκαδοῦρος.

ΛΟΥΡΔΕΥ͂Ω. Ζ. Γαλιφίζω.

ΛΟΥ͂ΤΖΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Πλυνοί, ἀρσ. πληθ. Ἑλλ. (lavoir)· « Πλυνοί, πύελοι, ἐν αἷς τὰς ἐσθῆτας ἔπλυνον, ἢ βόθροι, » ὅπου πλύνουσι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Εἶναι λοιπὸν ἀπὸ τὴν θηλ. μετοχ. Ἑλλ. Λούουσα, κατὰ συγκοπὴν Λοῦσα, καὶ χυδ. Λοῦτσα.

ΛΟΥ͂ΦΑ, Σ. (vieille décrépite), ἀπὸ τὸ Lupa τῶν Ῥωμαίων, τὸ σημαῖνον Λύκαινα (louve), μὲ τὸ ὁποῖον ὠνόμαζαν σκωπτικῶς τὰς πόρνας. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐσταθίου ἐπροφέρετο διὰ τοῦ π « Λούπα, ὅπερ ἐστὶν Ἰταλικῶς Λύ- » καινα, διὰ τὸ ἁρπακτικόν... Ὃ δὴ ὄνομα μετήνεκται » ἀστείως εἰς ἑταιρίδων προσηγορίαν » (Εὐστάθ. παρὰ τῷ Δουκαγγ. σελ. 828).

ΛΟΥ͂ΦΟΣ, Σ. ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν lupus (loup). Καὶ τοῦτο εἰς σημασίαν τοῦ Ἐσχατόγηρος (vieux décrépit).

ΛΟΥΧΟΥ͂ΝΑ. Ζ. Λοχοῦσα.

ΛΟΧΟΥ͂ΣΑ. Ὁ Σ. τὸ γράφει Λουχοῦνα καὶ Λεχοῦσα. Τὸ δεύτερον εἶναι σήμερον τὸ συνηθέστερον ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Λεχὼ οῦς (accouchée), Ἄτακτ. II, σελ. 220 καὶ 289. Εὐλογώτερον ἴσως εἶναι τὸ διὰ τοῦ ο Λοχοῦσα μετοχὴ τοῦ Λοχέω (Λοχεύω), μεταβαλθεῖσα εἰς ὄνομα (κατὰ τὸ Βρωμοῦσα καὶ Πατοῦσα).

* ΛΥΓΔΑ. Ζ. Λίγδα.

* ΛΥΓΕΡΟΣ. Ζ. Λυγίζω.

ΛΥΓΙΖΩ, μεταβ. Σ. κλίνω, διπλόνω (plier), Λυγίζω, Ἑλλ. Ἀπὸ τὴν Λύγον (Ἄτακτ. I, σελ. 236), οἷον (Σοφοκλ. Τραχ. 779),

Μάρψας ποδός νιν, ἄρθρον ᾗ λυγίζεται.

Ἐκ τούτου ἐπίθετον * Λυγερὸς (flexible, souple), Λυγηρὸς, Ἑλλ. καὶ μεταφορ. εὐκίνητος (leste), οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ὡς εἶδε ἡ κόρη ἡ λυγερὴ, τὴν ὥραν ἐσηκώθη,
Καὶ διάβηκε μὲ τὴν χαρὰν σ' ἐκεῖνον ὉΠΟΠΟΘΗ,

ἤγουν ὉΠΟΥ ἘΠΟΘΕΙ (ὃν ἐπόθει).

ΛΥΓΚΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Λὺγξ, Ἑλλ. (Lynx), θηρίον σαρκοβόρον.

ΛΥΓΚΙΑΖΩ. ΛΥΓΚΙΟΝ. Ζ. Κλοξάρω.

ΛΥΘΡΙΑΖΩ, Σ. Ἀνωτέρω τὸ ἔγραφε κακὰ Λιθριάζω. Τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Μουχλιάζω (se moisir). Πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Λυθρίζω (Λυθρόω, Ἑλλ.) ἀπὸ τὸ Λύθρος. Λέγει ὁ Φώτιος : « Λύθρος... μολυσμὸς, » συνιστάμενος δι' ἱδρῶτος καὶ κόνεως καὶ αἵματος μετὰ » ἰχῶρος ».

* ΛΥΚΑΔΟΥΡΟΣ. Ζ. Λούπις.

ΛΥΚΟΡΙΝΙ (Λικορίνι, Δ.) εἶδος ὀψαρίου· Λυκορίνια, πληθ., ὀνομαζόμενα καὶ Λυκουρίνια, ἀπὸ τὸ Λευκορίνια, διότι ἔχουν λευκὴν τὴν μίτυν. Ἴσως οἱ Λευκίσκοι Ἑλλ. τῶν παλαιῶν. Ζ. Λιλίγκι.

ΛΥΚΟΣ, Σ. Σώζει τὴν παλαιάν του σημασίαν ὁ Λύκος (loup). Τὸν θηλυκὸν ὀνομάζομεν Λύκαιναν (louve), ὡς

καὶ οἱ παλαιοί. Γνωςὴ εἶναι ἡ παροιμία, Λύκος εἰς δέρμα προβάτου, λεγομένη περὶ τῶν ὑποκριτῶν. Ἀλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλας δύο· τὴν μίαν περὶ τῶν ἀμεταβλήτως κακῶν ἀνθρώπων, οἷον,

Ὁ λύκος, κἂν ἐγήρασε, κ' ἤλλαξε τὸ μαλλίν του,
Οὔτε τὴν γνώμην του ἤλλαξ', οὔτε τὴν κεφαλήν του.

Ἡ ἄλλη λέγεται περὶ τῶν ἀχαρίστων, ἢ μᾶλλον τῶν κακοποιούντων τοὺς εὐεργέτας των, οἷον Θρέψε λύκον, νὰ σὲ φάγῃ, ὡς εἶπε καὶ ὁ Θεόκριτος (V, 38),

Θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας, ὥς τυ φάγωντι.

ΛΥΜΠΑ͂Σ, Σ. (γρ. Λιμπάς). Ζ. Μαγγανοπήγαδον.

ΛΥ͂ΞΙΓΚΑΣ. Ζ. Κλόξος.

* ΛΥΠΟΥ͂ΜΑΙ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 35) περὶ τῆς μεταφορ. σημασίας τοῦ Λυποῦμαι, πρόσθεσε καὶ τοῦ Αἰσχύλου τὸ (παρὰ τῷ Ἀθην. IX, σελ. 375).

——————— Καλῶς ἠφευμένος
ὁ χοῖρος. ἛΨΕ, μηδὲ λυπηθῇς πυρί,

ὅπου ἐπρόβαλα ὡς διόρθωσιν τὸ ἛΨΕ, ἀντὶ τοῦ ἛΨΟΥ (Ἴδ. τὰς σημ. εἰς τὸν Ἀθήν. τοῦ τελευτ. ἐκδότ. τόμ. V, σελ. 57).

ΛΥ͂ΤΣΑ. Ζ. Λίτζα.

ΛΩΦΑ͂ΖΩ. Ζ. Λοπάζω.

Μ.

ΜΑΓΑΡΙ͂ΖΩ. Ζ. Μουρδόνω.

ΜΑΓΓΑΝΟΠΗ͂ΓΑΔΟΝ, Σ. Τὸ γράφει Μαγκανοπήγαδον. Ἐσημειώθη (Ἄτακτ. II, σελ. 228), ὅτι ὁ Πλούταρχος τὸ ὠνόμασε Περιακτὸν ἄντλημα. Πηγάδιον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνασύρεται τὸ νερὸν ὄχι δι' ἑνὸς, ἀλλὰ διὰ πολλῶν κάδων κρεμασμένων εἰς μέγαν τροχὸν, ὅςις κινεῖται ἀπὸ ὑποζύγιον περιςρεφόμενον γύρῳ. Οἱ κρατοῦντες τοὺς κάδους δεσμοὶ, ἢ

μᾶλλον αὐτοὶ οἱ κάδοι (seaux de cuir) *ὀνομάζονται* Λ υ μ-π ά δ ε ς (*γρ.* Λιμπάδες) *πληθ. ἀπὸ τὸ* Λ ι 6 ά δ ε ς, Ἑλλ. (*μὲ τὴν συνήθη καὶ παλαιὰ καὶ σήμερον προσθήκην τοῦ* μ *πρὸ τοῦ* β *ἢ* π), *ἤγουν πηγαὶ ςάζουσαι· διότι ἀπὸ τοὺς κάδους, ὅταν ὁ γῦρος τοὺς ἀναφέρῃ, ἐκχύνεται τὸ νερὸν εἰς τὴν ποτίςραν*· « *Λιβὰς, πηγὴ, ςαγὼν* » *λέγει ὁ* Ἡσύχιος, *καὶ* « *Λιβάσαν, ςάξαν* ».

ΜΆΓΕΙΡΑΣ, Σ. Μάγειρος, Ἑλλ. Ἴσ. *τὸ* Μάγειρας *ἐγεννήθη ἀπὸ ἄχρηςον περιττοσυλλάβου κλίσεως τὸ* Μάγειρ, Τ ο ὺ ς Μ ά γ ε ι ρ α ς *πληθ. ὅθεν* Ὁ Μ ά γ ε ι ρ α ς.

ΜΑΓΕΙΡΕΪΟΝ, Σ. Δ. Ὁ Φρύνιχος (*σελ.* 120) *τὸ κατακρίνει, ὡς τοῦ παρακμ.* Ἑλλ. *λέξιν, παραγγέλλων ἀντ' αὐτῆς τὸ* Ὀ π τ ά ν ι ο ν (cuisine), *μ' ὅλον ὅτι ἐγκρίνει τὸ* Μ ά-γ ε ι ρ ο ς.

ΜΑΓΕΊΡΙΣΣΑ. Ἡ *κατ' ἐπάγγελμα μαγειρεύουσα* (cuisinière), *Μαγείραινα*, Ἑλλ. Τὸ *δὲ* Μαγείρισσα *εἶναι τοῦ παρακμ.* Ἑλλ. *οἷον οἱ* Ἑ6δ. « Τὰς *θυγατέρας ὑμῶν λήψεται* » *εἰς μυρεψοὺς, καὶ εἰς μαγειρίσσας* » (Α', Βασιλ. η', 13). Οἱ Ἀττικοὶ *ἔλεγαν* Μ α γ ε ί ρ α ι ν α, *οἷον ὁ κωμικὸς* Φερεκράτης (*παρ'* Ἀθην. XIII, *σελ.* 612),

> Αὐτίκ' οὐδεὶς οὔτε μαγείραιναν εἶδε πώποτε,
> Οὐ μὴν οὐδ' ἰχθυοπώλαιναν. ——————

ΜΆΓΕΙΡΟΣ. Ζ. Μάγειρας.

ΜΑΓΚΆΛΙ. Ζ. Τανός.

ΜΆΖΑ, Σ. Πλήνθος (*γρ.* Πλίνθος), Σ. Μάζα, Βῶλος, Δ. *βῶλος γῆς* (motte de terre)· « *Βωλίνας, καλιὰς, ἢ πλινθίνας* » *οἰκίας* » *λέγει ὁ* Ἡσύχιος· *καὶ* « *Βώλαξ, βῶλος γῆς* », *καὶ* « *Βωλάκιον, χωρίον βώλους ἔχον* ». Τὸ Βωλάκιον *ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν παρακμ.* Λατινισμὸν motarium (*ὅθεν τὸ* Γαλλικὸν

motte). Ὁ βῶλος τῆς γῆς δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν πλίνθον, πλὴν ὅτι ὁ μὲν βῶλος εἶναι Μάζα αὐτοφυὴς, ὁ δὲ Πλίνθος, αὐτὸς ὁ Βῶλος πλασμένος εἰς σχῆμα τετράγωνον (carreau), ὀνομαζόμενος ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Θηλ. Ὠμὴ πλίνθος, Ἑλλ. Ὅτε δὲ καὶ τὸν ἔψαιναν εἰς τὸ πῦρ, τὸν ὠνόμαζαν Ὀπτὴν πλίνθον, Ἑλλ. ἥτις εἶναι τὸ ἀπὸ ἡμᾶς κοιν. ὀνομαζόμενον Τοῦβλον (brique) ἀπὸ τὸ Ῥωμ. tubulus.

Ὅταν ἡ ἀνασπασμένη Μάζα σώζῃ τὰ χορτάριά της, ὀνομάζεται Χορτόπλινθος ἢ οὐδετ. Χορτόπλινθον (gazon).

ΜΑΖΕΎΩ. Ζ. Μαζόνω.

ΜΑΖΊΟΝ, Δ. ὑποκορ. τοῦ Μάζα. Λέξις τῶν Γραικορωμαίων καὶ ἀναγκαία εἰς ἡμᾶς, νὰ ἑρμηνεύωμεν ὄγκον μετάλλου ἀκατέργαστον (lingot). Φέρει ὁ Δ. μαρτύριον «Μαζίον σιδήρου». Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ὀνομασθὲν ἀπὸ τὸν Σειρὰχ (κβ', 15) « Βῶλος σιδήρου ». Τοῦ Θουκυδίδου (II, 13) τὸ « Χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου » (ὅθεν εἰσεχώρησεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ σημαῖνον τὸν ἄργυρον Ἄσημιον) ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν « Μὴ ἐχόντων σημεῖον· οἷον μαζία τινά ».

ΜΑΖΌΝΩ, Σ. Δ. Μαζεύω. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. I, σελ. 175, II, σελ. 230) πρόσθεσε ὅτι Μαζεύω ἢ Περιμαζεύω σημαίνει ἔτι μεταφορ. Δέχομαι εἰς τὸν οἶκον τινὰ, ἢ διὰ φιλίαν, ἢ διὰ συμπάθειαν, ὡς ἄπορον. Οἱ Ἑβδ. (Β', Βασιλ. ια', 27) εἶπαν περὶ τοῦ Δαυΐδ, ὅτ' ἐκάλεσε τὴν Βηρσαβεὲ, « Καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐγεννήθη αὐτῷ » εἰς γυναῖκα ». Λέγομεν δὲ περὶ ἀπόρου, Δὲν εἶχε ποῦ νὰ ὑπάγῃ· Τὸν ἐμάζευσα, ἢ Τὸν ἐπεριμάζευσα, εἰς τὸν οἶκόν μου (recueillir). Ἔτι καὶ ἀντὶ τοῦ συστέλλω, σωφρονίζω, οἷον Δὲν ἔχω πῶς νὰ τὸν μαζεύσω, ἢ νὰ τὸν περιμαζεύσω (réduire), καὶ Μαζωμὸν δὲν ἔχει, Σ. (être rétif).

ΜΑΚΆΡΙ, Σ. Δ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. I, σελ. 270, II, σελ. 232) πρόσθεσε καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ «Αἴθε, εἴθε, μακάρι».

* ΜΑΚΑΡΊΑ. Δὲν εἶναι ὅςις δὲν ἐγνώρισεν ἢ δὲν ἔφαγε ποτὲ τὴν συνήθως μοιραζομένην, μετὰ τὴν ταφὴν, εἰς τοὺς συνοδεύσαντας τὸν νεκρὸν, Μακαρίαν, ἢ τὴν λεγομένην Ψυχόπιτταν, Δ. (Ζ. Ψυχόπιττα), τὴν ὁποίαν οἱ λαμβάνοντες ἀναφωνοῦν, εὐχόμενοι τὸν νεκρὸν, Ὁ Θεὸς μακαρίσῃ τον! Σ. Εἶναι λείψανον παλαιοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἐπειδὴ ὠνόμαζαν τοὺς ἀποθανόντας Μακαρίτας, Ἑλλ. ὡς τοὺς ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ σήμερον, καὶ τὴν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον κατοικίαν αὐτῶν, Μακάρων νήσους, Ἑλλ. ἀκόλουθον ἦτο, καὶ τὸ σκευαζόμενον δι' αὐτοὺς βρῶμα ἢ ποτὸν νὰ ὀνομασθῇ Μακαρία, ὡς νὰ ἔλεγες « Βρῶσις ἐπὶ μακαρίτῃ ». Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « Μα- » καρία, βρῶμα ἐκ ζωμοῦ καὶ ἀλφίτων ». Ὁ δὲ Ἁρποκρατίων διεξοδικώτερον· « Νεήλατα.... κατ' ἔλλειψιν, ἀντὶ τοῦ Νεήλατα » ἄλφιτα, τὰ νεωςὶ ἀληλεσμένα, ἃ δὴ μέλιτι ἀναδεύοντες, » ἀςαφίδας τε καὶ χλωροὺς ἐρεβίνθους ἐπεμβάλλοντες τοῖς » τὰ ἱερὰ τελοῦσιν ἔνεμον. Ἐκάλουν δὲ αὐτὰ οἱ μὲν Ἀμβρο- » σίαν, οἱ δὲ Μακαρίαν ». Ἡ Μακαρία, κατὰ διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος, διαφόρως καὶ ἐσκευάζετο καὶ ὠνομάζετο. Τοῦ Ἁρποκρατίωνος ἡ Μακαρία εἶναι ὁ σήμερον εἰς τὴν Χίον ἰδιωνύμως λεγόμενος Χυλὸς (jus), ἀπὸ βρασμένον σιτάριον, ὅστις, ἀφοῦ προσλάβῃ μέλι, σταφίδας, λεπισμένα κοκκωνάρια, ἐρεβίνθια, μεταβράζεται, καὶ μοιράζεται εἰς τοὺς πτωχοὺς, τὴν τεσσαρακονταήμερον, τὴν τριμηνίαν, ἑξαμηνίαν, ἐννεαμηνίαν, καὶ τὴν πλήρωσιν τοῦ ἔτους, μετὰ τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ. Στέλλεται δὲ καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μέρος τοῦ Χυλοῦ τούτου. Μακαρίας εἶδος εἶναι καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ Περίδειπνον, Ἑλλ. ἔτι καὶ σήμερον σύνηθες (repas funèbre), τὸ ὀνομαζόμενον ἀπ' ἄλλους Νεκρόδειπνον, Ἑλλ. (ὡς τὸ

ὀνομάζομεν καὶ ἡμεῖς). Ὁ Ὅμηρος τὸ ὀνομάζει Τάφον (Ἰλιάδ. ψ', 29),

—— Αὐτὰρ ὁ τοῖσι τάφον μενοεικέα δαίνυ.

Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ ἡ παροιμιακὴ τῶν παλαιῶν κατάρα « Βάλλ' ἐς μακαρίαν! » ὄχι, ὡς ἐνόησαν τινὲς, ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἡρακλέους Μακαρίαν, ἀλλ' ὡς τὸ ἐξήγησαν ἄλλοι, κατ' εὐφημισμὸν, ἀντὶ δηλαδὴ νὰ εἴπῃ τις εἴς τινὰ σκώπτων ἢ μὲ τὰ σωςά του, τὴν συνήθη κατάραν, « Βάλλ' ἐς κόρακας! » ἢ ἄλλο τὶ παρόμοιον, ἔλεγε, « Βάλλ' ἐς μακαρίαν! » ἤγουν, γενοῦ μακαρίτης, ἀπόθανε. Ἀπὸ τὸν Φώτιον (σελ. 21) μανθάνομεν, ὅτι τὸ αὐτὸ ἐσήμαινε καὶ τὸ « Βάλλ' ἐς ὀλβίαν! » κατ' ἔλλειψιν τοῦ ζωὴν, οἴκησιν, διαγωγὴν, ἢ λῆξιν.

Εἰς ἡμᾶς ἡ Μακαρία ἔγινε καὶ ὅρκος, οἷον Εἰς τὴν μακαρίαν τοῦ πατρὸς, τῆς μητρός μου! ὡς λέγομεν καὶ Εἰς τὸν Θεόν μου! Εἰς τὴν πίςιν μου! Τὸ αὐτὸ σημαίνει καὶ τὸ Μὰ τὴν μακαρίαν, κ. τ. λ.

ΜΑΚΑΡΊΖΩ. Ζ. Μακαρίτης.

ΜΑΚΑΡΊΤΗΣ, Σ. ἐπίθ. ἀποθανόντος, Μακαρίτης Ἑλλ. ὡς τῶν Γάλλων τὸ Feu, ἂν καὶ τοῦτο σημαίνῃ ἁπλῶς τὸ Ἀποθανὼν (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν fuit). Τὸ Μακαρίτης, εἶναι ταυτόσημον μὲ τὸ Γερμανικὸν selig (μακάριος), τὸ ὁποῖον συνάπτουν κ' ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς, μὲ τὸ κύριον ἢ ἐπωνυμικὸν τοῦ ἀποθανόντος ὄνομα.

Ἐξηγῶν τὴν λέξιν ὁ Τίμαιος λέγει « Βάλλ' εἰς μακαρίαν, » ἀντὶ τοῦ, Βάλλ' εἰς ᾄδου· ὅθεν τοὺς ἀποθανόντας, » Μακαρίτας ἔθος καλεῖν ». Λέγει καὶ ὁ Φώτιος: « Μα- » καρίτας τοὺς τεθνηκότας· οὕτως Μένανδρος ». Οἱ Δωριεῖς τοὺς ὠνόμαζαν Ζαμερίτας, κατὰ τὸν αὐτὸν Φώτιον: « Μακαρίτας τοὺς τεθνεῶτας, εὐφήμως, ὡς μακαρίων ὄντων » τῶν τελευτησάντων, ὅτι οὐκέτι αἰσθάνονταί τινος. Δωριέων

» τινὲς αὐτοὺς ΖΑΜΕΡΙΤΑΣ καλοῦσιν, οἷον τῆς μείζονος » μερίδος ἤδη κεκοινωνηκότας· τὸ γὰρ Ζα ἐπὶ τοῦ μεγάλου τί» θεται, ὡς Ζάπλουτος ».

Εἰς τὸ Περίδειπνον μάλιστα ἦτον ἡ πολλὴ χρῆσις τοῦ ὀνόματος· τὸ ὁποῖον δὲν ἠμέλησε νὰ περιπαίξῃ ὁ σκώπτης Λουκιανὸς (Περὶ πένθ. § 24) : « Ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸ Περίδειπνον, » καὶ πάρεισιν οἱ προσήκοντες, καὶ τοὺς γονέας παραμυθοῦν» ται τοῦ τετελευτηκότος, καὶ πείθουσι γεύσασθαι. . . . Ταῦτα » καὶ πολὺ τούτων γελοιότερα εὕροι τις ἂν ἐπιτηρῶν ἐν τοῖς » πένθεσι γιγνόμενα ».

Ἐκ τοῦ ἔθους τούτου ἐγεννήθη καὶ ἡ παροιμία « Οὐκ ἐπαι» νεθήσεται οὐδ' ἐν περιδείπνῳ » Δὲν θέλει ἐπαινεθῆν οὐδ' εἰς τὸ Νεκρόδειπνον, ἤγουν εἶναι τόσον ἀχρεῖος καὶ οὐδαμινὸς, ὥστε οὐδ' ἀποθανὼν θέλει ὀνομασθῆν Μακαρίτης.

Τὸ ῥῆμα Μακαρίζω (ὅθεν ὁ Μακαρίτης) σημαίνει, Μακάριον κρίνω ἢ λέγω (féliciter), ἢ μακάριον κάμνω (rendre heureux). Καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν, εὐχόμενοι νεκρὸν, λέγομεν, Ὁ Θεὸς νὰ τὸν μακαρίσῃ! ἤγουν, νὰ τὸν τάξῃ εἰς τὸν χορὸν τῶν μακαρίων. Ἡ διαφορὰ τοῦ Μακαρίτης (défunt) ἀπὸ τὸ Μακάριος (heureux) φαίνεται μάλιστα εἰς τοῦτο τὸ σκῶμμα (Ἀθην. III, σελ. 113), ὅπου περιπαίζων τὶς μαθητὰς διδασκομένους ἀπὸ σοφιστὴν γόητα λέγει « Μακαρίους οὖν αὐτοὺς, μᾶλλον δὲ Μακαρίτας » εἶναί φημι » ἤγουν Μᾶλλον δὲ νεκροὺς, ἐπειδὴ δὲν αἰσθάνοντο τὴν ἀμαθίαν τοῦ διδασκάλου των.

ΜΑΚΟΝΩ. Ζ. Μάκος.

ΜΑΚΟΣ, οὐσ. ἀρσ. Σ. Παιωνία, Ἑλλ. (pivoine). Τὴν ὠνόμαζαν καὶ Γλυκυσίδην, Ἑλλ. καὶ Πεντόροβον. Τὸ πρῶτον ὄνομα ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν Παίωνα, θεὸν καὶ θεῶν ἰατρὸν εἰς τὸν Ὄλυμπον (Ἰλιάδ. ε', 401 καὶ 900). Πεντόροβον,

διὰ τοὺς πέντε κόκκους, περικλεισμένους εἰς λοβίον, διά τινα, ὡς φαίνεται, ὁμοιότητα πρὸς τὸν ὄροβον (ers), ἂν καὶ ὁ Διοσκορίδης (III, 157) τοὺς παρομοιάζῃ μὲ τοὺς κόκκους τῆς ῥοιᾶς (grenade): « Ἐμφερεῖς τοῖς τῆς ῥοιᾶς, ἐν μέσῳ δὲ » μέλανες ». Γλυκυσίδη, εἶναι ἡ Γλυκεῖα ῥοιὰ, Ἑλλ. διότι Σίδην ὠνόμαζαν οἱ Βοιωτοὶ τὴν ῥοιάν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἱπποκράτης Σίδην τὴν ὀνομάζει (Φοεσ. Οἰκονομ. σελ. 565). Τὸ ὑποκορ. Σίδιον Ἑλλ. ἐσήμαινε τὸ λέπος ἢ φλούδιον τοῦ καρποῦ τῆς ῥοιᾶς (écorce de grenade).

Μάκον, διὰ τοῦ κ, ὠνόμασα (Ἄτακτ. II, σελ. 417) τὴν Παιωνίαν, ἀκολουθήσας τὸν Σ. Εἰς δὲ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἔκδοσιν τοῦ Θεοφράστου (Stackhouse, I, pag. lxxxiii), γράφεται Μάχος, διὰ τοῦ χ. Ἡ διὰ τοῦ κ γραφὴ ὅμως εἶναι ἡ ὀρθή. Ζ. Ψιφεδίλη.

ΜΆΚΟΣ. Ὁ αὐτὸς Σ. φέρει καὶ Μάκος, ἐπίθ. συνών. τοῦ Μελανὸς (livide). Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι καὶ ὁ Ἱπποκράτης μὲ τὸ μέλαν χρῶμα συνάπτει, τὸ Σιδιοειδὲς, ὅμοιον δηλαδὴ τοῦ χρώματος τοῦ φλουδίου τῶν ῥῳδίων· « Ἡ δὲ χροιὴ » τρέπεται, καὶ ὁρᾶται μέλας, ἔπωχρος, σιδιοειδὴς » (Περὶ τῶν ἐντ. παθ. § 34, σελ. 239, Lind.). Ὅπως ἂν ἦναι, πιστεύω ὅτι τὸ Μάκος ἢ μᾶλλον ὀξυτόνως, Μακὸς εἶναι λείψανον ἀρχαίας τινὸς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, πιθανολογούμενον ἔτι καὶ ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Macula (macule, tache), σημαντικὸν τῆς Κηλῖδος, ἀλλ' ὄχι γεννημένον, ὡς ἐνόμισαν τινὲς, ἀπὸ τὸ Κηλίς.

Μακόνω. Ὁ Σ. σημειόνει καὶ ῥῆμα ἀμετάβ. παράγωγον τοῦ Μάκος, τὸ Μακώνω, ὡς συνών. τοῦ Μελανιάζω (devenir livide).

ΜΑΚΡΑΊΝΩ. Ζ. Μακρύνω.

ΜΑΚΡΌΛΑΙΜΟΣ, Σ. ὁ ἔχων μακρὸν λαιμὸν, Μακραύχην, καὶ Μακροτράχηλος, Ἑλλ. Ἐκ τούτου ἴσως καὶ τοῦ Δ. (σελ.

455 καὶ 855) τὸ ΜΑΚΡΟΛΑΜΝΟΣ πρέπει νὰ μεταβαλθῇ εἰς τὸ ΜΑΚΡΟΛΑΙΜΟΣ.

* ΜΑΚΡΟΠΤΥΣΤΟΣ. Ζ. Πτύω.

ΜΑΚΡΟΥΛΟΣ (longuet), ὑποκορ. τοῦ Μακρὺς (long), ὡς Παχουλὸς (grasset) τοῦ Παχὺς (gras), βαθουλὸς, τοῦ Βαθὺς (creux, profond). Οἱ παλαιοὶ τὸ ἐπρόφεραν διὰ τοῦ υλος, οἷον Παχυλὸς. Βαθύλος ἢ Βάθυλλος (ὄν. κύρ.), Θρασύλος ἢ Θράσυλλος (ὄν. κύρ.).

Ἀπὸ τὸ Μακρουλὸς καὶ Μακρὺς τῆς κοινῆς γλώσσης πιθανολογεῖται ὅτι ἐσώζετο εἰς κάμμίαν ἀπὸ τὰς παλαιὰς ἑλληνικὰς διαλέκτους καὶ τὸ Μακρὺς (συγγενὲς τοῦ Μακρὸς), ἀκόμη ἴσως καὶ τὸ Μακρύλος. Πιθανότερον ἔτι γίνεται ἀπὸ τὸ ἐναντίον Μικρὸς, κατὰ τοὺς Δωριεῖς, Μικκὸς, ἢ Μίκκος, ὡς εἶναι τοῦ Καλλιμάχου (Λείψαν. 179) τὸ,

Αἰεὶ τοῖς μίκκοις μίκκα διδοῦσι θεοὶ,

ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγεται τῶν αὐτῶν Δωριέων τὸ ὑποκορ. Μικκύλος (τῆς κοιν. γλώσσης τὸ Μικρούλης, ἢ Μικρουλός). Διόρθονε ἐμπαρόδῳ καὶ τὸν Ἡσύχιον « ΠΙΚΟΝ, » πικρόν· ΧΑΛΔΑΪΟΙ » γράφων ἀντὶ τῆς τελευταίας λέξεως ΧΑΛΚΙΔΕΪΣ, ὡς τὸ ὑπωπτεύθησαν καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ, καὶ ἀντὶ τῆς πρώτης (εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἔδωκαν προσοχὴν) ΠΙΚΚΟΝ, μὲ διπλοῦν κ. Ὡσαύτως, ἀντ' ἄλλης γλώσσης τοῦ αὐτοῦ Ἡσυχίου, τῆς « ΠΙΚΡΑ͂ΣΙ, ΠΙΚΡΑΪΣ » τὸ σωζόμενον παλαιὸν ἀντίγραφὸν φέρει, « ΠΙΚΑ͂ΣΙ, πικροῖς ». Ἡ ὀρθὴ γραφὴ, νομίζω, ἦτο « ΠΙΚΚΟΪΣΙ, ΠΙΚΡΟΪΣ ».

ΜΑΚΡΥΝΑΡΙ. Ζ. Μακρύνω.

ΜΑΚΡΥΝΩ. Ὁ Σ. σημειόνει μόνον τὸν τύπον τοῦ Μακραίνω. Μακρύνω, μεταβ. ἐκτείνω, αὐξάνω τὸ μέγεθος (al-

longer). 2) Μεταφορ. ἀντὶ τοῦ πληθύνω, οἷον (Ψαλμ., ρκή, 3) « Ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν », καὶ Μακρύνω τὸν λόγον, καὶ ἐλλειπτ. Μακρύνω, ἀντὶ τοῦ πολυλογῶ, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀριςοφαν. Λυσιστρ. 1131),

——————————— Πόσους
Εἴποιμ' ἂν ἄλλους, εἴ με μηκύνειν δέοι.

3) Μακρύνω, βραδύνω, ἀναβάλλω (retarder, différer), οἷον (Ψαλμ. κά, 19), « Σὺ δὲ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τὴν βοή- » θειάν σου ». 4) Μακρύνω, θέτω μακρὰν ἓν ἀπὸ τἄλλο πρόσωπον, ἢ πρᾶγμα (éloigner), οἷον (Ψαλμ. πζ', 8) « Ἐμάκρυνας τοὺς γνωςούς μου ἀπ' ἐμοῦ ». 4) Μακρύνω, ἀμετάβ. καὶ Μακρύνομαι, μέσ. ἢ μὲ τὴν πρόθεσιν Ἀπομακρύνω καὶ Ἀπομακρύνομαι (s'éloigner), οἷον (Κριτ. ιή, 22), « Αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαία » καὶ (ψαλμ. ριή, 150) « Ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν ».

Ἀπὸ τὸ Μακρύνω ἔχομεν ουσ. οὐδέτ. τὸ Μακρυνάριον (corridor) Μακρυνάρι, Σ.

ΜΑΚΡΥ͂Σ ΠΛΑΤΥ͂Σ, μὲ συνών. Ὁλοξαπλωμένος, Σ. (tout de son long), οἷον, Ἔπεσε μακρὺς πλατύς. Φράσις ὁμοία τῆς Ὁμηρικῆς (Ἰλιάδ. σ', 26),

Αὐτὸς δ' ἐν κονίῃσι ΜΈΓΑΣ ΜΕΓΑΛΩΣΤῚ τανυσθεὶς
Κεῖτο. ———————————

ΜΑΛΑΘΡΊΤΗΣ, μὲ συνών. Μαλατρίτης καὶ Τρυποκαρύδης, Σ. Εἰς τὸν Ἀριςοτέλην (Περὶ ζ. ἱςορ. VIII, 5, IX, 2, 7 καὶ 12) τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον Roitelet ὄρνεον φέρει τέσσαρα ὀνόματα, Τροχίλος, Πρέσβυς, Βασιλεὺς καὶ Τύραννος, Ἑλλ.

Τὸ Μαλαθρίτης, ἀπὸ τὸ κοινῶς λεγόμενον Μάλα-

θρον ἀντὶ τοῦ Μάραθρον Ἑλλ. (fenouil), διὰ τὴν κλίσιν ἴσως τοῦ ὀρνιθίου νὰ βόσκεται τὰς κορυφὰς τοῦ Μαράθρου. Τὸ Τρυποκαρύδης ἤθελ' εἶσθαι τὸ casse-noix τῶν Γάλλων· ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει ἄλλο εἶδος ὀρνέου. Τὸν Μαλαθρίτην ὁ Σ. ὀνομάζει ἰταλιςὶ καὶ Reatino ἢ Regolo (roitelet) καὶ Forasiepe, τὸ κατὰ λέξιν σημαῖνον τὸν Τρυπῶντα ἢ διαβαίνοντα τράφους ἢ φράκτας, ὄνομα ἁρμόζον τρόπον τινὰ εἰς ἐκεῖνο τὸ εἶδος τοῦ Μαλαθρίτου τοῦ ἐπονομαζομένου Λοφωτοῦ (roitelet huppé), ὅςις δὲν τρυπᾷ καρύδια, ἀλλὰ, διὰ τὴν μικρότητα καὶ λεπτότητα τοῦ σώματος, διαβαίνει καὶ τὰς ςενοτάτας τρύπας, ὥςε διαφεύγει εὔκολα καὶ τὰ δίκτυα τοῦ κυνηγοῦ, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ κλωβίον, ὡς ἱςοροῦν οἱ ὀρνιθολόγοι.

ΜΑΛΑΚΟΚΙΣΣΟΣ. Ζ. Περιπλοκάδα.

ΜΑΛΙ. Ζ. Μαλλίον.

ΜΑΛΙΣΤΑ, Σ. Τὸ μεταχειριζόμεθα, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, εἰς ἐπίτασιν τοῦ πολλοῦ (surtout)· « Μάλιςα, λίαν, πάνυ, » πλέον, σφόδρα, μᾶλλον » Ἡσύχ. 2) Πολλάκις ὅμως εἰς τὰς ἁπλᾶς ἀποκρίσεις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ καταφατικὸν Ναὶ, οἷον, ὅτε πρὸς ἐρωτῶντα, Ὑπῆγες εἰς τοῦ δεῖνος; ἀποκρίνετ' ὁ ἐρωτώμενος, Μάλιςα. Εἰς τὸν Εὐριπίδην (Ὀρ. 234) ὁ Ὀρέςης πρὸς τὴν ἀδελφήν του λέγουσαν,

——— Μεταβολὴ πάντων γλυκὺ,

ἀποκρίνεται,

Μάλιστα. ———————

τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖ ὁ σχολιαςὴς διὰ τοῦ ΝΑΙ.

ΜΑΛΛΙΟΝ (Μαλί, Σ.), ὑποκορ. τοῦ Μαλλὸς, Ἑλλ. λέγεται κυρίως τὸ κουρευόμενον ἀπὸ τὰ μαλλοφόρα ζῶα, ὁποῖα εἶναι

τὰ πρόβατα, ὡς καὶ ὁ Μαλλὸς, Ἑλλ. (laine) τῶν παλαιῶν. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ὅμως τὸ μεταχειρίζεται καὶ ὡς συνών. τῶν τριχῶν, Μαλλία (cheveux), πληθ. ὀνομάζουσα τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς. « Μαλλὸς, τὸ ἔριον, καὶ ἡ καθειμένη κόμη, κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τοῦτο εἶναι σπανιώτερον εἰς τοὺς ἀρχαίους, οἷον (Εὐριπίδ. Βάκχ. 112),

Στέφετε λευκοτρίχων πλοκάμων
Μαλλοῖς. ——————

* ΜΑΜΑΚΥΛΟΝ. Ζ. Κουμάρι.

ΜΑΜΜΗ. Ζ. Ἰάτραινα.

ΜΑΝΔΑΛΟΝ, οὐδετ. Δ. Μάνταλον, Σ. Μάνδαλος, ἀρσ. Ἑλλ. Τύλαρος, Ἑλλ. καὶ Λύκος, Ἑλλ. ὅθεν τὸ Γαλλ. Loquet. Ἡ λέξις δὲν φαίνεται πλὴν εἰς τὸν παρακμ. Ἑλλ. συμπεραίνεται ὅμως ἀρχαιοτέρα ἀπὸ τὸ ἐπίθ. Μανδαλωτὸν (Ἀριςοφαν. Θεσμ. 132), ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν Φώτιον « Μανδαλωτὸν, μήποτε κλειςόν· Μάνδαλος γὰρ ὁ θύραν » κλείων », ἀπὸ δὲ τὸν Ἡσύχιον: « Λύκος... ὁ τῆς θύρας » μάνδαλος » καὶ « Τύλαρος, μάνδαλος ».

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Ματραγούρα, Δ. Μανδραγόρας, ἀρσ. Ἑλλ. Εἶναι τῶν φυτολόγων ἡ Atropa Mandragora (mandragore). Οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο συχνὰ καὶ εἰς ποτὰ καὶ εἰς ἔμπλαςρα, καὶ μάλιςα ὡς τῶν ὑπνωτικῶν φαρμάκων τὸ δραςικώτατον· ὅθεν ἰδιάσθη καὶ τὸ κοινὸν τῶν τοιούτων ἐπίθ. ὡς προσηγορικόν· « Ὑπνωτικὸν, ὁ Μανδραγόρας » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἐκ τούτου καὶ ἡ πολυθρύλλητος παροιμία « Ἐκ μανδραγόρου καθεύδειν » ἢ « Μανδραγόραν πεπωκέναι ». Διὰ ταύτην τοῦ Μανδραγόρου τὴν δύναμιν, τὸν ἐμεταχειρίσθησαν ἔπειτα οἱ ψευδιατροὶ καὶ γόητες εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους γοητείας (ὅθεν τὸν ἐπωνόμασαν

καὶ Κιρκαίαν, Ἑλλ. ἀπὸ τὴν μάγισσαν Κίρκην, καὶ Μώριον, Ἑλλ.), καὶ ἐξαιρέτως εἰς φίλτρα (philtres), ὥςε νὰ γενῇ καὶ ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης, κατὰ τὸν Ἡσύχιον «Μανδραγορῖτις, » Ἀφροδίτη ».

ΜΑΝΙΆΚΙ, Σ. Μανιάκιον, Δ. τροχίσκος ἀπὸ μέταλλον ἢ ἄλλην ὕλην, περιβαλλόμενος συνήθως εἰς τὸν τράχηλον (collier), ὑποκορ. τοῦ Μανιάκης· « Μανιάκης, ὁ περι- » τραχήλιος κόσμος » λέγει ὁ Σουΐδας. Τοῦτο σημαίνει εἰς τοὺς Ἑβδ. ὁ Μανιάκης· « Καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν » περιέθηκαν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ » (Δαν. έ, 29). Ἀλλ' ἐκεῖ μεταφράζουν τὴν χαλδαϊκὴν λέξιν, המניכא (Ἀμμενιχὰ), ὥςε ἀπορεῖται εὐλόγως, ἂν ἡ λέξις ἦναι Ἑλληνική. Ἀλλοῦ (Κριτ. ή, 21), ἑρμηνεύοντες ἄλλην λέξιν Ἑβραϊκὴν, τὸν ὀνομάζουν Μηνίσκον. Ὁ Πολύβιος μόνος (II, 31, § 5) ἐμεταχειρίσθη τὄνομα, ἀλλ' εἰς τρόπον ἀμφίβολον, ἂν τὸ ἐνόμιζε λέξιν Ἑλληνικὴν, ἢ Γαλατικήν· « Τοῖς μανιάκαις· » τοῦτο δ' ἐςὶ χρυσοῦν ψέλλιον, ὃ φοροῦσι περὶ τὰς χεῖρας » καὶ τὸν τράχηλον οἱ Γαλάται ». Ὡς οἱ Ἑβδ. ἔκριναν συνών. τὸν Μανιάκην καὶ τὸν Μηνίσκον, οὕτω λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Μηνίσκοι... περιτραχήλια, μανιάκια, » περιδέραια » καὶ ὁ Φώτιος « Μηνὶς... περιτραχήλια » κόσμια ». Ὁ δὲ Πολυδεύκης, ἀφοῦ ἀπαρίθμησε διάφορα περιτραχήλια (colliers) γυναικεῖα, προσθέτει, « Ὠνομάζετο » δέ τι καὶ Μάνος ἢ Μόνος, μάλιςα παρὰ τοῖς » Δωριεῦσι ». Ἀπὸ τὸ Μάνος ἐγεννήθη τὸ ὑποκορ. Μανίσκος Δωρικ. καὶ Μηνίσκος Ἀττικ. ἀπὸ δὲ τὸ Μόνον τὸ Monile τῶν Ῥωμαίων.

ΜΆΝΙΤΑ. Ζ. Ἄργιτα καὶ Κάκιτα.

ΜΑΝΌΛΙ, Σ. ὀψαρίου γένος, ὅμοιον τοῦ Θύννου, ὡς τὸ ἐξηγεῖ. Ἀλλὰ δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὸν Θύννον· ὁμοιάζει πλέον

τὴν σμαρίδα, διὰ τοῦτο καὶ ἐσυγχύθη πολλάκις μ' ἐκείνην. Εἶναι τῶν παλαιῶν ἡ Μαίνη ἢ Μαινίς (mandole). Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ὠνόμαζαν τὰς Μαινίδας, καὶ Μαινομαίνας καὶ Μαινομαίνια. Ὀνομάζεται σήμερον Σέρουλα, χυδ. ἡ Μαινίς (Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημ. μου, σελ. 83-84).

ΜΑΝΓΑΛΟΝ. Ζ. Μάνδαλον.

ΜΑΝΤΖΟΥΝΙ, Σ. Λέξις τουρκικὴ (Μεντζοὺν). Ὁ Δ. τὸ γράφει ἐδῶ μὲν Μαντζοῦνι, μὲ ὄχι ἀκριβῆ ἐξήγησιν· ἀνωτέρω δὲ (σελ. 851) Μαζοὺμ, ὅπου ἴσως οὐδὲ τὸ ἐκατάλαβεν ὅλως, ἐπειδὴ τοῦ προσκολλᾷ συνών. τὸ Παινίδην. Τὸ Παινίδην (γρ. Πινίδιν ἢ Πινίδιον) εἶναι κοκκωνάριον τριμμένον καὶ πλασμένον μὲ ζάχαρην εἰς εἶδος ἀρτίσκου ἢ κολλυρίου (pastille). Καὶ ἐπειδὴ ἡ κοκκωναρέα (Πίτυς Ἑλλ.) ὀνομάζεται Ῥωμ. Pinus, οἱ Γραικορ. ὠνόμασαν ὑποκορ. Πινίδια (pignons), καὶ τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐκ τοῦ καρποῦ σύνθεσιν. Οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ ὠνόμαζαν μὲ γενικὸν ὄνομα τοὺς ἀπὸ κοκκωνάρια, ἢ ἀπ' ἄλλους καρποὺς ἢ βοτάνας συνθεμένους ἀρτίσκους, Ἐκλείγματα ἢ Ἐκλεικτὰ, Ἑλλ. ὡς ὡρισμένα νὰ κρατῶνται εἰς τὸ στόμα, καὶ νὰ ἐκλείχωνται ἕως νὰ διαλυθῶσιν· οἱ μεταγενέστεροι ἔδωκαν καταχρηστικῶς τὄνομα τοῦ Ἐκλεικτοῦ, καὶ εἰς τὰ πολυσύνθετα, ἤγουν εἰς τὰ Μαντζούνια, ὀνομάσαντες αὐτὰ βαρβάρως καὶ Ἐκλεικτάρια, ὅθεν ἔπλασαν οἱ Ῥωμ. τοῦ μεσαιῶνος τὸ electuarium (électuaire). Εἰς Λεξικὸν χειρόγραφον, ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ μακαρίτου πάππου μου, Ἀδαμαντίου Ῥυσίου, εὑρίσκω « Πινίδια, Τουρκιστὶ, Σεκὲρ πινὲρ, » Γραικιστὶ, Ζαχαροκούλλουρα ».

Ἀπὸ τὸ Μεντζοὺν ὀνομάζουν οἱ Τοῦρκοι καὶ Μεντζουνζοὺ τὸν φαρμακοπώλην.

ΜΑΝΤΟΣΥΝΗ, Σ. (divination). Λέξ. Ὁμηρικὴ (Ἰλιάδ. ά, 72),

Ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων.

ΜΑΝΤΡΑ. ΜΑΝΤΡΙ. Ζ. Κοπάδι.

* ΜΑΡΑΓΔΙΟΝ. Ζ. Σμαράγδι.

ΜΑΡΑΙΝΟΜΑΙ. Ζ. Φλογομαραίνομαι.

* ΜΑΡΓΑΡΟΚΡΙΘΗ. Ζ. Γυμνοκριθή.

ΜΑΡΓΟΝΩ, Σ. (engourdir). Τὸ ῥηματικὸν, οὐσ. οὐδέτ. Μάργωμα, Σ. καὶ Μάργωσις, θηλ. Σ. (engourdissement). Ἴσως ἀπὸ ἄχρηστον Μοργάω, ἤγουν βραδύνω, παύω τὴν κίνησιν. Ζ. Μοργάρω.

ΜΑΡΓΟΤΗΡΑ, Σ. ὀψάριον τὸ καὶ Μουδιάστρα (γρ. Μουδιάστρια) λεγόμενον, ἀπὸ τὸ Μαργόνω. Ζ. Μουδιάστρια.

ΜΑΡΓΟΤΙΔΕΣ, ΓΓ. τὰ Χίμετλα Ἑλλ. (engelures). Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημειώσ. μου, σελ. 197.

ΜΑΡΓΟΠΟΥΛΟΥΔΟΝ. Ζ. Χαμόμηλα.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ, Σ. καὶ Μαρτύροι (γρ. Μάρτυροι), Σ. Ὁ δεύτερος τύπος εἶναι τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. ά, 338),

——————— Τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔστων
Πρός τε θεῶν μακάρων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων!

* ΜΑΣΑΛΑΣ. Ζ. Φακούρα.

ΜΑΣΙΑ, μὲ συνών. Πυράγρα, Σ. Πυράγρα, Πυρολαβὶς, καὶ Καρκῖνος, Ἑλλ. (pincettes). Εἰς τὸν παρακμ. ἑλλ. ἐλέγετο καὶ Διλάβιον, Δ. Ζ. Πυράγρα.

ΜΑΣΟΥΡΙ, Σ. Τουρκικὴ λέξις, τὸ κοινῶς Σωληνάριον (tuyau), ὑποκορ. τοῦ Σωλὴν, Ἑλλ.

ΜΑΣΤΙΧΗ. Ζ. Χαμολιός.

ΜΑΤΡΑΓΟΥΡΑ. Ζ. Μανδραγόρα.

* ΜΑΤΣΙΟΝ. Ζ. Λαζάνια.

ΜΑΥΡΙΔΑ. ΜΑΥΡΙΔΕΡΟΣ. ΜΑΥΡΙΖΩ. *ΜΑΥΡΙΚΟΣ. Ζ. Μαῦρος.

* ΜΑΥΡΟΓΑΛΑΝΟΣ. Ζ. Γαλανός.

ΜΑΥΡΟΚΟΥΚΙ. ΜΑΥΡΟΜΥΡΩΔΙΑ. Ζ. Λεπίδι.

* ΜΑΥΡΟΝΩ. Ζ. Μαυρίζω.

ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΙ. Ζ. Ψαρόνι.

ΜΑΥΡΟΣ, Σ. Δ. Μέλας, Ἑλλ. (noir). Ἐσχηματίσθη κατ' ἀφαίρεσιν ἀπὸ τὸ Ἀμαυρός· « Ἀμαυρὸν, σκοτεινὸν » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἡσίοδος (Ἔργ. Ἡμ. 325), φέρων τὸ ῥῆμα μὲ τὴν ἀφαίρεσιν·

Ῥεῖά τέ μιν μαυροῦσι θεοὶ, ————

μεταφορικ. ἀντὶ τοῦ Ἀφανίζουσι, ὡς τὰ σκοτιζόμενα γίνονται ἀφανῆ. Εἶπε καὶ ὁ Θέογνις (193),

Οὕτω μὴ θαύμαζε γένος, Πολυπαίδη, ἀστῶν
Μαυροῦσθαι. ————————

Καὶ ὁ Αἰσχύλος (Ἀγαμ. 306),

Σθένουσα λαμπὰς δ' οὐδέπω μαυρουμένη.

Μαύρους ὀνομάζομεν καὶ τοὺς ἑλληνιστὶ ὀνομαζομένους Αἰθίοπας (Nègres), διὰ τὸ μαῦρον δηλαδὴ χρῶμα, ὡς ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ Μαυρουσίους (Maures ἢ Mores) τοὺς κατοικοῦντας τὴν καταντικρὺ τῆς Ἰσπανίας Λιβυκὴν παραλίαν, διὰ τὸ μελάγχροινον (brun) χρῶμα. Τούτους ὀνομάζομεν σήμερον Βαρβαρέσους ἢ Βαρβαρίσκους (Barbaresques).

Μαῦρος, Σ. ὀνομάζεται ουσ. καὶ ὁ Διάβολος (diable). * Μαῦρος ἔτι καὶ ὁ Γάδαρος. Ζ. Τρίφυλλον.

Μαῦρος, Σ. μεταφορ. σημαίνει, Δυστυχὴς, ἄθλιος, λυπηρὸς, ἢ θλιμμένος, οἷον : Τί νὰ κάμῃ ὁ Μαῦρος; ἤγουν ὁ δυςυχής. Παρόμοια λέγομεν, καὶ Μαύρη ὥρα, Μαύρη ἡμέρα, ὡς ἐξεναντίας ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ Λευκὴν ἡμέραν, Ἑλλ. τὴν ἀγαθὴν (BEKKER, *Anecd. græc.* pag. 106). Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται συχνὰ τὸ « Μελαινέων ὀδυνάων » (Ἰλιάδ. δ', 117), Μαύρων πόνων, ἤγουν ὑπερβολῇ θλιβερῶν. Οὕτω λέγομεν καὶ Μαύρην καρδίαν, τὴν θλιμμένην, ὡς εἶπεν ὁ Πίνδαρος (σκολ. II, σελ. 22 Schneider) « Μέλαιναν καρδίαν », καὶ ὁ Αἰσχύλος (Ἀγαμ. 557), « Ἀμαυρὰν φρένα »·

Ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενός μ' ἀναστένειν.

Ἀπὸ τὸ Μαῦρος παράγωγα : Μαυρίδα, Σ. ὡς συνών. τοῦ Μαυρία (noirceur), Μελανία, Ἑλλ. Τοῦτο ἀνακαλύπτει τύπον παλαιὸν Μαυρὶς, ίδος, ἐπίθετον μεταβαλθὲν εἰς οὐσιαστικόν. — Μαυριδερὸς, Σ. παράγωγον τοῦ Μαυρίδα ἢ Μαυρὶς, ὁ ὀλίγον τι μαῦρος (noirâtre), Ὑπόμελας, Ἑλλ. Λέγεται ἀκόμη καὶ * Μαυρίκος ὑποκορ. (πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τὸ Μαυρίσκος) κατὰ τὸ Moricaud τῶν Γάλλων. Ὁ Σ. σημειόνει καὶ τὸ Μαυρούτζικος. Ἐκ τούτου καὶ ὁ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ, κύρ. ὄν. ἑνὸς τῶν Γραικορωμ. αὐτοκρατόρων. — Μαυρίζω, Σ. ῥῆμ. μεταβ. (noircir), ἀπὸ τὸ Μαῦρος. Καὶ συνών. Μαυρόνω, ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ἀμαυρόω, (ὡς ἔλεγαν ἐκεῖνοι κατὰ διπλοῦν τύπον Σκοτόω καὶ Σκοτίζω)· « Ἀμαυρούμενοι, σκοτιζόμενοι » καὶ « Ἀμαυρώσας, σκοτώσας » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Καὶ ἀμεταβ. Μαυρίζω (devenir noir).—Μαυρισμένος, Σ. μετοχὴ τοῦ Μαυρίζω, κυρίως ὁ μαῦρον χρῶμα ἀλειμμένος (noirci), καὶ μεταφορ. (ὡς τὸ Μαῦρος) ὁ δυςυχῶς ζῶν, Ἀμαυρόβιος, Ἑλλ.

ΜΑΥΡΟΤΗΓΑΝΟΝ. Ζ. Θανατουλῆδα.

ΜΑΥΡΟΥΤΖΙΚΟΣ. Ζ. Μαῦρος.

ΜΆΧΗ, Σ. πόλεμος (combat). Τοῦτο δὲν ἔχει χρείαν μαρτυρίας. Ἀλλὰ Μάχην, Σ. ὀνομάζομεν καὶ τὴν ἐκ φιλονεικίας γεννωμένην ἔχθραν καὶ ἀποςροφὴν συνομιλίας (brouillerie, bouderie). Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται ὁ Ἀπολλόδωρος (Βιβλιοθ. III, 15, § 4), « Τὴν πρὸς αὐτὸν » μάχην διαλυσάμενος ».

Ὅθεν καὶ ῥῆμα Μαχιώνω συνών. τοῦ Κακιόνω. Ζ. Κακιόνω.

ΜΆΧΟΜΑΙ, Σ. Πολεμῶ, Μάχομαι, Ἑλλ. Καὶ * Μάχομαι, ἐχθρεύομαι, ἀποστρέφομαι, οἷον, Τὸν Μάχεται ἡ ψυχή μου. Λέγομεν καὶ Μαχεύομαι (ἀπὸ τὸ Ἰωνικὸν Μαχέομαι) καὶ ἡ μετοχ. Μαχευμένος, χυδ. Μαχιωμένος (Ζ. Μάχη), ὁ ἔχθραν ἔχων ἢ φυλάσσων (brouillé).

ΜΕΓΑΛΑΊΝΩ, Σ. Μεγαλεύω, Σ. Μεγαλύνω, Σ. Μεγαλώνω (γρ. Μεγαλόνω), Σ. Μεγαλίζω, Σ. καὶ * Μεγαλειόνω. Δύο τύπους ἐγνώριζαν οἱ παλαιοί, τὸ Μεγαλύνω καὶ τὸ Μεγαλίζω· οἱ λοιποὶ εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλλ.

Τὸ Μεγαλαίνω εἶναι ἀνωμαλία τοῦ Μεγαλύνω, (κατὰ τὸ παλαιὸν Εὐραίνω ἀντὶ τοῦ Εὐρύνω, Ἑλλ.). Τὸ Μεγαλεύω εἶναι δεύτερος τύπος τοῦ Μεγαλίζω (κατὰ τὸ Ὑστερεύω καὶ Ὑστερίζω, Ἑλλ. Ὀρθρεύω καὶ Ὀρθρίζω, Ἑλλ.), ἢ τοῦ Μεγαλόνω, ἀπὸ τὸ Μεγαλόω, (κατὰ τὸ Ὀρκόω καὶ Ὀρκίζω). Τὸ Μεγαλειόνω ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Μεγαλειόω βεβαιούμενον ἀπὸ τὸ παράγωγον Μεγαλείωμα τῶν Ἑβδ.

Σημαίνουν ἀμεταβ. τὸ γίνομαι μέγας, αὐξάνομαι τὸ μέγεθος (grandir, s'agrandir), οἷον, Τὰ μικρὰ μεγαλαίνουν,

μεγαλεύουν, μεγαλύνουν ἢ μεγαλόνουν, Μεγεθύνονται Ἑλλ. οἷον Ὅσον ἐμεγάλησεν (ἐμεγάλευσεν, ἐμεγάλυνεν, ἐμεγάλωσε) τὸ σῶμά του, τόσον ἐμίκρανεν ὁ νοῦς του, συμφορὰ κοινὴ εἰς ὅλα τὰ κακῶς ἀναθραμμένα τέκνα, καὶ μάλιστα τὰ λεγόμενα εὐγενῆ ἢ ἀρχοντόπουλα. 2) Μεταβ. αὐξάνω τὸ μέγεθος (agrandir), πλατύνω, ὑψόνω, οἷον Μεγαλαίνω (Μεγαλεύω, Μεγαλύνω, Μεγαλόνω), ὡς τοῦ εὐαγγελιστοῦ (Ματθ. κγ', 5) τὸ « Μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν »· καὶ μεταφορ. Δοξάζω ὑπὲρ τὸ μέτρον (exalter), δι' ἀκρισίαν, ἢ κολακείαν, ἢ Δοξάζω κατὰ τὸ πρέπον (magnifier), ὡς εἶναι τὸ « Μεγαλύνειν τὸν Θεὸν » συχνὰ εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Παλ. καὶ τῆς Ν. διαθ.

Μεγαλύνομαι, μέσ. σημαίνει τὸ Ἐπαίρομαι ἢ δοξάζομαι (se glorifier) εἰς χαρίσματα τῆς τύχης, ἢ ἀποκτήματα τῆς ἀδικίας, οἷον Μεγαλαίνεται (Μεγαλεύεται, Μεγαλύνεται, Μεγαλόνεται, καὶ Μεγαλειόνεται) εἰς πλοῦτον, ἀξίαν ἢ εὐγένειαν, ὡς κάμνουν ὅσοι στερεύονται τὸν πλοῦτον, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀληθινὴν εὐγένειαν τῆς ἀρετῆς. Τοιοῦτον μεγαλωμὸν νὰ φεύγῃ ἐσυμβούλευε τὸν Μενέλαον ὁ Ἀγαμέμνων (Ἰλιάδ. κ', 69),

Πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ.

ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΟΣ. Ζ. Μεγάλος.

ΜΕΓΑΛΟΣ, Σ. Μέγας, Σ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 241-242) πρόσθεσε τὰ ἑξῆς: Μεγάλος, πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν, σχετικῶς πρὸς τὸν νεώτερον, οἷον Τώρα εἶσαι μεγάλος, δὲν σε πρέπουν πλέον τῶν μικρῶν τὰ παιγνίδια. Οὕτω λέγει ὁ Τηλέμαχος περὶ ἑαυτοῦ (Ὀδυσσ. β', 313),

——— Ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
Νῦν δ' ὅτε μέγας εἰμὶ κ. τ. λ.——

Καὶ πάλιν ἡ μήτηρ πρὸς αὐτὸν (Ὀδυσσ. σ', 216),

Παῖς ἔτ' ἐὼν ————————
Νῦν δ' ὅτε μέγας ἐσσὶ, καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνεις.

Παρόμοια ὁ Αἰσχύλος (Ἀγαμ. 368),

——————— Ὡς μήτε ΜΕΓΑΝ,
Μήτ' οὖν ΝΕΑΡΩΝ τιν' ὑπερτελέσαι.

Τὸ συγκρ. ἔπρεπε νὰ ἦναι Μεγαλώτερος, Μείζων, Ἑλλ. Μειζότερος, παρακμ. Ἑλλ. (Ἰωαν. ἐπιστολ. Γ', γ', 4). Ἀλλ' ἡ συνήθεια τὸ ὥρισε Μεγαλήτερος, Σ. ἢ ἀπὸ ἄχρηστον παλαιὸν Μεγαλαίτερος, Μεγαλήτερος, ἢ κατὰ συγκοπὴν τοῦ Μεγαλειότερος, Μεγαλείτερος. Λαμβάνεται καὶ τοῦτο, ὡς τὸ θετ. εἰς σημασίαν τοῦ πρεσβύτερος (aîné), οἷον, Ὁ μεγαλήτερός μου υἱὸς, Ἡ μεγαλητέρα μου θυγάτηρ. Οὕτως εἶπαν οἱ Ἑβδ. (Γενέσ. κθ', 16) « Τῷ δὲ » Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ ΜΕΙΖΟΝΙ, Λεία, » καὶ ὄνομα τῇ ΝΕΩΤΕΡΑ, Ῥαχὴλ ».

ΜΕΓΙΣΤΑΝΟΙ, Δ. Μεγιστᾶνες, παρακμ. Ἑλλ. Οἱ μετὰ τὸν βασιλέα ἢ ἡγεμόνα πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι, οἱ ἀξιωματικοί· « Μεγιστᾶνες, οἱ ἐν ὑπεροχῇ ὄντες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Magnats σημαντικῶς τοὺς ὠνόμαζεν ἡ πολιτεία τῶν Πολωνῶν πρὶν ὑποπέσῃ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥώσων. Ἡ λέξις εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλλ. σχηματισθεῖσα ἀπὸ τὸ ὑπερθ. Μέγιστος. Κατὰ τὸν Φρύνιχον, πρῶτος ὁ Μένανδρος τὴν ἐμεταχειρίσθη. Δὲν ἤργησεν ὅμως νὰ κοινωθῇ. Οἱ Ἑβδ. τὴν μεταχειρίζονται συχνὰ σημαίνοντες τοὺς σατράπας ἢ ὑπάρχους τῶν Ἀσιανῶν δεσποτῶν· διότι εἰς τὰς εὐνομουμένας πολιτείας δὲν ἔχουν

χώραν Μεγιςᾶνες, ἀλλ' ἄρχοντες πρόσκαιροι, ἐκλεγόμενοι μὲ κοινὴν τῶν πολιτῶν ψῆφον. Εὐθὺς ὅταν εἰσχωρήσωσιν οἱ Μεγιςᾶνες, πρῶτον ἔργον αὐτῶν εἶναι νὰ χαλκεύωσιν ἀλυσίδας τῆς κοινῆς ἐλευθερίας, ἕως νὰ καταδουλώσωσι τὸ ἔθνος καὶ νὰ συναπολεσθῶσι μ' αὐτὸ, ὡς ἀπώλεσαν πάντοτε καὶ τοὺς βασιλεῖς των συναπωλεσθέντες μ' αὐτούς. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ἀφοῦ ἐκήρυξε τὸν « Θυμὸν κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τῆς » γῆς » διὰ τὰς ἀνομίας τῶν δυνατῶν κατὰ τῶν ἀδυνάτων, λέγει, « Οἱ γὰρ βασιλεῖς καὶ οἱ Μεγιςᾶνες αὐτῆς ἔσονται εἰς » ἀπώλειαν » (Ἡσαΐ. λδ', 2-12).

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΌΣ. Ζ. Στούβιος.

ΜΕΛΑΝΆΔΑ, Σ. Δ. Μελανία, Σ. Δ. Πελιδνότης, καὶ Πελίωσις, Ἑλλ. (lividité)· « Πελιδνὸς, μελανὸς.... μολύβδῳ ἐοικὼς κατὰ τὴν χρόαν » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ὁ Ἱπποκράτης (Προγνως. § 2, σελ. 448) ἕνωσε τὰ χρώματα, λέγων « Τὸ χρῶμα τοῦ ξύμπαντος προσώπου μελανεὸν (ΔΓ. μελά- » νεον) καὶ πέλιον, ἢ μολιβδῶδες ». Τὸ Μελανάδα, φανερόνει ὀνομαςικὴν, Μελανὰς, αδος, ἴσως παλαιᾶς διαλέκτου λείψανον, ὡς ἔλεγαν Ἁμαρτία καὶ Ἁμαρτὰς, Μαῖα καὶ Μαιὰς, Πέλεια καὶ Πελειὰς, οὕτω καὶ Μελανία καὶ Μελανάς· « Μελανίαν νέφους » εἶπεν ὁ Πλούταρχος (Περὶ τῶν ἀρεσκ. τοῖς φιλοσόφ. III, 3), καὶ « Μελανὸν νέφος » ὁ αὐτὸς (Περὶ Περιεργ. § 4).

ΜΕΛΆΝΘΙΟΝ. Ζ. Λεπίδι.

* ΜΕΛΑΝΟΎΡΙΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. γένος ὀψαρίου, Μελάνουρος, ἀρσ. Ἑλλ. (Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημειώσ. σελ. 75).

ΜΕΛΑΧΡΙΝΌΣ, Σ. Δ. ὁ χρῶμα ἔχων ὑπόμαυρον (brun). Εἰς τοὺς παλαιοὺς σώζονται οἱ ἑξῆς τύποι, Μελάγ-

χροος, Μελαγχρὴς, Μελαγχροίης, Μελάγχρως, Ἑλλ. Ὁ δὲ τῆς γλώσσης μας εἶναι, Μελάγχροινος, διὰ διφθόγγου, ἀπὸ τὸ ἄχ·ηςον Μελαγχρόϊνος.

* ΜΕΛΑΨΟΣ, ἐπίθ. Μελάγχροος, Ἑλλ. Λείπει εἰς τὸν Σ. ἡ λέξις. Ὁ δὲ Δ. φέρει οὐσ. οὐδέτ. προπαροξύτ. Μέλαψον, ὡς συνών. τοῦ Σινωπίδιον. Ζ. Σιναπίδι.

ΜΕΛΕΡΗ, Σ. σιτοφάγον ἢ ἀλευροφάγον ζωΰφιον. Τὸ ἐξηγεῖ tonchio (cosson), παράγων ἐξ αὐτοῦ καὶ ῥῆμ. ἀμετάϐ. Μελεριάζω, καὶ μετοχ. Μελεριασμένος.

Τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 417) τὸν ςίχον τοῦτον,

Ἀγρώσσων λειμῶσι μολουρίδας ἢ βατραχῖδας,

ἐξηγῶν ὁ σχολιαςὴς, λέγει « Μολουρὶς ζῶόν ἐςιν ὅμοιον » ἀκρίδι· ἄλλοι δὲ σίλφῃ εἶναι ὅμοιόν φασι ». Εἰς τὸν Σουΐδαν γράφεται μονοφθόγγως· « Μολυρίδας τὰς ἀκρίδας φασι ». Ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 474) διὰ τοῦ ε τὴν πρώτην « Μελουρὶς » σημαίνει τὴν σιτοφάγον ἀκρίδα » τὸ ὁποῖον οἱ κριτικοὶ ἐνόμισαν σφάλμα γραφικόν. Σφαλμένον βέϐαια· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι ὁ Σουΐδας (ὄχι ὁ ἀντιγραφεὺς) συνέσφαλε μὲ τὸν σύγχρονόν του χυδαῖον λαὸν, ὅςις ἐπρόφερε τὴν λέξιν οὕτως. Οὐδ' εἶναι βέϐαιον, ἂν ἡ διὰ τοῦ ο γραφὴ ἦτον ἡ αὐτὴ εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους· ὁ Πολυδεύκης λαλῶν περὶ τῆς μύλης (moulin) λέγει, « Μύλη.... καὶ ζῶον τὸ ἔνδον τρε» φόμενον, μυλακρὶς καὶ μυλαγρίς ». Τὸ ζῶον εἶναι τὸ ἀπὸ τὸν σχολιαςὴν τοῦ Νικάνδρου ὀνομαζόμενον Σίλφη, ἢ καὶ Τίλφη (mite), κατοικοῦσα συνήθως τοὺς μύλους, καὶ τρεφομένη ἀπ' ἄλευρον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον· « Μυλακρὶς, ἡ » μυλικὴ σίλφη.... ἀπὸ τῶν μύλων καὶ τῶν ἀλεύρων. Ἔνιοι » δὲ τὰς τρωξαλλίδας ἐν τοῖς ἀλεύροις εὑρίσκεσθαι φασί· ἢ

» ἀκρὶς σιτοφάγος ». Ἀπὸ τὰ τελευταῖα τοῦ Ἡσυχίου λόγια, βλέπεις ὅτι οὔτε εἰς τὸ εἶδος οὔτ' εἰς τὄνομα τοῦ ζωϋφίου ἐσυμφωνοῦσαν οἱ παλαιοί· καὶ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον, ἐπειδὴ καὶ τῶν πολὺ ἀκριβεςέρων νεωτέρων ἐντομολόγων τὰ συγγράμματα, δὲν ἔφθασαν ἀκόμη εἰς τὴν περὶ τούτων ἀδίςακτον ἀκρίβειαν (Ζ. Βωτρίδα, καὶ Σίλφνι). Μέλερην ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Ἐρυσίβην, Ἑλλ. Ζ. Συρίκι.

ΜΈΛΙΓΚΑΣ. Ζ. Μήλιγγας.

ΜΕΛΊΛΩΤΟΝ, οὐδέτ. Σ. (mélilot), Νυχάκην, Δ. Μελίλωτος, ἀρσ. Ἑλλ. κατὰ τὸν Διοσκορίδην (III, 48). Τὸ Νυχάκην (γρ. Νυχάκιν) ἤγουν Νυχάκιον, ὑποκορ. βάρβαρον ἄλλου βαρβάρου ὑποκορ. Νύχιον, ἀπὸ τὸ Ὄνυξ, Ἑλλ.

ΜΕΛΊΠΑΣΤΗ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ « Τυρὸς γλυκὺς ὡς μέλι » ἤγουν τυρὸς ἀνάλατος. Ζ. Μουζήθρα.

ΜΕΛΙΣΣΟΦΑΓΟΝ, οὐδετ. Σ. Ὀρθότερον Μελισσοφάγος, ἀρσ. καὶ παροξυτ. ὄρνεον φθεῖρον τὰς μελίσσας, Μέροψ, Ἑλλ. (guêpier). Ἴδ. Ἀριςοτέλ. Περὶ ζ. ἱςόρ. IX, 27, § 16, σελ. 466, Schneider.

ΜΈΛΛΩ, Σ. Οἱ παλαιοὶ τὸ ἐσύντασσαν μὲ ἀπαρέμφατον, σημαίνοντες τὴν θέλησιν, ἢ τὸν σκοπὸν τοῦ σπουδάζοντος νὰ πράξῃ τί, οἷον « Μέλλω γράφειν, ἢ γράψειν » τὸ ὁποῖον ἡ κοινὴ γλῶσσα ἑρμηνεύει διττῶς, ἢ βάλλουσα εἰς τόπον τοῦ Μέλλω τὸ Θέλω, οἷον, Θέλω γράφειν, Θέλω γράψειν, ἢ φυλάσσουσα τὸ Μέλλω, καὶ μεταβάλλουσα τὸ ἀπαρέμφατον εἰς ὑποτακτικὸν, οἷον, Μέλλω νὰ γράφω, ἢ νὰ γράψω. — 2) Τὸ τρίτον πρόσωπον, Μέλλει ἰσοδυναμεῖ κἄποτε μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Εἵμαρται ἢ Πέπρωται, Ἑλλ. οἷον, Ὁ θεὸς μόνος ἐξεύρει τί μου μέλλει, καὶ, Μοῦ, σοῦ, τοῦ ἔμελλε, οἷον, (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τύρ.),

Καὶ ἔμελλέ του τοῦ πτωχοῦ καὶ ἄλλο κακὸν νὰ πάθῃ.

Τὴν παλαιὰν μετοχ. ἐφυλάξαμεν ὁμοίως, λέγοντες τὸ Μέλλον καὶ τὰ Μέλλοντα (ἐλλειπτ. ἀπαρεμφ. τοῦ Συμβῆναι, ἢ Νὰ συμβῶσι).—3) Ἀλλ' ἔχομεν καὶ μετοχ. μέσ. Τὸ Μελλούμενον (ἀντὶ τοῦ Πεπρωμένου ἢ Εἱμαρμένου Ἑλλ.), ἄχρηστον εἰς τοὺς παλαιούς, ἀλλ' ὄχι βάρβαρον, ἐπειδὴ παράγεται ἀπὸ τὸν περισπώμενον τύπον Μελλέω, τοῦ ὁποίου ὁ μέλλων Μελλήσω ἦτο χρηστὸς εἰς ἐκείνους. Οὕτω λέγομεν Μοῦ ἔμελλε, καὶ Μελλούμενόν μου ἦτο.

ΜΕΛΌΠΙΤΤΑ. Ζ. Κηρήθρα.

ΜΕΛΧΙΣΕΔΕΚΙ͂ΤΑΙ. Ζ. Ἀτζίγγανος.

ΜΕΝΕΞΈΣ, Σ. Μενεψά, Δ. Μενεψαί, Δ. Βιόλα, Δ. Βιολέτα. Δ. Σ. Χαμοβιολέτα, Δ. Σ. Ἴον, Ἑλλ.

Ἡ λέξις εἶναι τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι τὴν προφέρουν Μηνεφσέ. Τὸ Βιόλα καὶ Βιολέτα, ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Viola (violette). Ἡ Χαμοβιολέτα ἴσως εἶναι ἄλλο εἶδος βιολέτας, ἡ ὀνομαζομένη Ἀγριοβιολέτα. Ζ. Χαμαίϊον.

ΜΕΝΊΣΚΩ, Δ. ὡς ταυτόσημον τοῦ Μένω (rester), κατὰ τὸ Εὕρω, Εὑρίσκω, Στερῶ, Στερίσκω. Λέγομεν κατὰ συγκοπὴν καὶ Μνίσκω· ἔτι δὲ καὶ Μνέσκω ἢ Μναίσκω (Ἐτυμολογ. σελ. 272). Ὁ Ὅμηρος ἔλεγε Μίμνω καὶ Μιμνάζω.

ΜΕΝΤΖΟΥΒΊ, Σ. ῥητίνη δένδρου ὀνομαζομένου Γαλλ. benjoin, Θυμίαμα, ὡς ὁ Στύραξ, Ἑλλ. τὸ κοινῶς Στουράκιον, Σ. ἀλλ' εὐωδέστερον τοῦ Στουρακίου (Ζ. Στουράκι). Ὁ Στύραξ τῆς Πισιδίας περιγράφεται ἀκριβέστατα ἀπὸ τὸν Στράβωνα (XII, σελ. 570-571). Τὸ Μεντζουβὶ ἢ Βεντζουβὶ (λέξις πιθανὸν ὅτι ἰνδικὴ) φέρεται ἀπὸ τὴν

νῆσον Σουμάτραν, τὸ αὐτὸ, νομίζω, καὶ ὁ μνημονευόμενος ἀπὸ τὸν Στράβωνα ἄλλος ὁμώνυμος Στύραξ (XVI, σελ. 773), ὁ παλαιὰ μετακομιζόμενος ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Ἀραβίαν.

ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ. ΜΕΡΜΗΓΚΙΑ. ΜΕΡΜΗΓΚΟΒΟΤΑΝΟΝ. Ζ. Μύρμηκας.

ΜΕΡΜΙΔΙΖΩ. Ζ. Μυρμηδίζω.

ΜΕΣΗ, Σ. τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος τὸ μέσον μέρος, ὅπου λυγίζεται τὸ κορμίον, κλῖνον πρὸς τοὺς πόδας, Διάζωμα, Ἑλλ. οἷον Τὸν ἔπιασεν, ἢ τὸν ἐσήκωσεν, ἀπὸ τὴν μέσην (il le prit à fois de corps). Ὁ δοθεὶς εἰς τοὺς Ἀθηναίους χρησμὸς, ὅτε ὁ Ξέρξης ἐκατάβαινεν εἰς τὴν Ἑλλάδα (Ἡροδοτ. VII, 140), ἔλεγε σιμὰ τῶν ἄλλων,

> Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον, οὔτε τὸ σῶμα,
> Οὔτε πόδες νέατοι, οὔτ' ὧν χέρες, οὔτε τι ΜΕΣΣΗΣ
> Λείπεται. ——————————

Ὁ Ὅμηρος τὴν ὀνομάζει Ζώνην (Ἰλιάδ. β', 478),

> Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ,
> Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάονι.

ΜΕΣΙΑ, Σ. Νίγλα, Σ. Λωρίον (sangle) χρήσιμον νὰ δένῃ τὸ ἐφίππειον εἰς ῥάχιν ἵππου ἢ ἄλλου ὑποζυγίου, Ὑποζώνη, καὶ Ὑπόζωμα, Ἑλλ. κατὰ τὰ Γλ. « Ὑπόζωμα » subcinctum, succinctum, semicinctum. Ὑποζώνη, » Cingula ». Τὸ Μεσιὰ εἶναι ἀπὸ τὸ Μεσαία, διότι δένει τὴν μέσην (Ζ. Μέση), ὡς Γριὰ ἀπὸ τὸ Γραῖα, Παλιὰ ἀπὸ τὸ Παλαιὰ, καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια. Τὸ Νίγλα ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Ligula, μὲ τροπὴν τοῦ ἀρχικοῦ λ εἰς τὸ ν: Ligula, parva fascia, vel corriga (Ducang. *Glossar. med. in inf. latinit.* V. Ligula).

ΜΕΣΌΠΑΤΟΝ. Ζ. Παραπάτιον.

ΜΕΣΟΧΆΛΙΚΑ. Ζ. Χαλίκια.

ΜΕΤΆΛΙΑ, μὲ συνών. Πενταΐα, οὐσ θηλ. Σ. Μεταΐα, ΓΓ. Νόμισμα χαραγμένον εἰς μνημόσυνον ἐπισήμου συμβάματος, πράξεως, ἢ ἄλλης τινὸς περιπετείας (médaille). 2) Οὕτως ὀνομάζονται ἀκόμη καὶ ὅλα τὰ παλαιὰ νομίσματα, τὰ φυλασσόμενα εἰς τὰς νομισματοθήκας ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους.

Ἐπειδὴ τῶν ἐτυμολόγων γνώμη εἶναι, ὅτι τὸ Γαλλικὸν Médaille παράγεται ἀπὸ τὸ Μέταλλον, Ἑλλ. χρήσιμος λέξις εἰς ἡμᾶς εἶναι ἡ Μετάλια, γραφόμενον ὅμως Μετάλλεια ἢ Μεταλλία (διὰ νὰ μὴ συγχυθῇ μὲ τὸ Μεταλλεία Ἑλλ. fouille) εἰς ἑρμηνείαν τοῦ Médaille.

ΜΕΤΆΛΛΕΙΑ ἢ ΜΕΤΑΛΙΆ. Ζ. Μετάλια.

* ΜΕΤΑΠΡΆΤΗΣ. ΜΕΤΑΠΩΛΗΤΉΣ. Ζ. Πράτης.

ΜΕΤΡΙΆΖΩ. Πρόσθεσε εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. ΙΙ, σελ. 247), ὅτι σημαίνει καὶ τὸ Ἀστειεύομαι, εἰρωνεύομαι (plaisanter, railler), ὡς κάμνουν οἱ λεγόμενοι Εὐφυεῖς, Ἑλλ. ὑποκρινόμενοι τὰ μεγάλα, μικρὰ ἢ μέτρια, ἢ τὰ πολλά, ὀλίγα. Καὶ τοῦτο νοεῖ ὁ Ἡσύχιος, ὅτε λέγει, « Εὐφυής, ὁ ἐξ ἑτοίμου » λέγων καὶ σκώπτων, μέτριος κ. τ. λ. ». Συνών. τοῦ Μετριάζω ἔχομεν τὸ Μετεωρίζομαι, κοιν. Μετωρίζομαι, ἀπὸ τὸν παρακμ. ἑλλ. (Ἱεροκλ. Ἀστ. 28. Ἴδε καὶ Ἀθην. XV, σελ. 698 καὶ σχολιαστ. Θουκυδίδ. Β. 37).

ΜΕΤΡΩ͂. Ζ. Κακομετρῶ.

ΜΕΤΏΠΙΟΝ. Ζ. Περιθόρι.

* ΜΕΤΩΡΊΖΟΜΑΙ. Ζ. Μετριάζω.

ΜΗΔΙΚΆΡΙΟΝ. Ζ. Τρίφυλλον.

ΜΉΛΙΓΓΑΣ, ἀρσ. (tempe), χυδ. Μέληγκας, Μίληγκας

καὶ Σμίλιγκας, Σ. Μέλιγγος, Δ. Τὸ Μ ή λ ι γ γ α ς (ὀρθότερον, Μήνιγγας) εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Μ ῆ ν ι γ ξ (méninge), Ἑλλ. τὸ σημαῖνον τὸν ὑμένα (membrane) τὸν περισκεπάζοντα τὸν ἐγκέφαλον, ὅστις εἶναι διπλοῦς, ὁ ἕνας λεπτότερος, καλύπτων ἀμέσως τὸν ἐγκέφαλον, ὁ δεύτερος ἐπάνω τούτου, παχύτερος. Ὁ παρακμ. ἑλλ. ἔδωκε καταχρηστικῶς τὄνομα τῶν Μηνίγγων καὶ εἰς τοὺς Κροτάφους διότι ἕως εἰς τούτους καταβαίνουν αἱ Μήνιγγες τοῦ ἐγκεφάλου· « Κρόταφος (γρ. Κρόταφοι), αἱ μήνιγγες » (Ἀνωνύμ. εἰσαγ. ἀνατομ. σελ. 144, ἐκδ. Bernard). Ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ οὐδετ. πληθ. Μηλίγγια (Μηνίγκια Ἑλλ.), τὰ μεταξὺ τῶν ὀμμάτων καὶ τῶν αὐτίων διαστήματα, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ὁ Ἱπποκράτης ὠνόμαζε Μήνιγγας ἀκόμη καὶ τοὺς δύο χιτῶνας τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κερατοειδῆ (cornée), Ἑλλ. καὶ τὸν Ῥαγοειδῆ (uvée), Ἑλλ.

Τοῦ Δ. τὸ Μ έ λ ι γ γ ο ς ἐξηγήθη κακὰ ὡς συνών. τοῦ Μέλος (membre). Ἡ φερομένη ἀπ' αὐτὸν μαρτυρία ἀρκεῖ νὰ διορίσῃ τὴν σημασίαν: « Ἀστραγάλους ἐπὶ τοὺς μελίγγους ἡμῶν θέντες ». Ὁ λόγος εἶναι περὶ εἴδους βασάνου τυραννικῆς, ἥτις ἐπερίσφιγγε μὲ ἀστραγάλους τοὺς κροτάφους τοῦ βασανιζομένου, ἕως νὰ ὁμολογήσῃ ὅ,τι ἐπεθύμει ὁ τύραννος, ἢ ν' ἀποπνεύσῃ τὴν ψυχήν του.

* ΜΗΛΟΠΙΤΤΑ. Ζ. Εἶδος.

ΜΗΤΡΥΙΑ. ΜΗΤΡΥΙΟΣ. Ζ. Προγονός.

ΜΙΑ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 247) πρόσθεσε, ὅτι λέγομεν συντάσσοντες μὲ τὴν πρόθεσιν Ἀ π ὸ μ ι ᾶ ς, καὶ ὀρθότερον (εἰς τὴν κοινὴν κἂν γλῶσσαν) ἐπιῤῥηματικῶς, Ἀ π ο μ ι ᾶ ς, εἰς σημασίαν τοῦ ὁμοφώνως (d'une commune voix), καὶ μεταφορ. τοῦ βεβαίως, ἀναντιῤῥήτως, ἀδιστάκτως (incontestablement), οἷον, Εἶ ν α ι ἀ π ο μ ι ᾶ ς τ ρ ε λ ό ς. Ἡ φράσις μας ἦλθεν ἀπὸ τοὺς εὐαγγελιστὰς « Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι » (Λουκ. ιδ', 18),

ἐλλειπτ. δηλαδὴ, ἀντὶ τοῦ « Ἀπὸ μιᾶς φωνῆς ». Οἱ παλαιοὶ ἀρσ. καὶ ἀνελλιπ. (Ἀριστοφ. Πλουτ. 760),

Ἀλλ' εἶ' ἀπαξάπαντες ἘΞ ἙΝΟ͂Σ ΛΌΓΟΥ
Ὀρχεῖσθε, καὶ σκιρτᾶτε, καὶ χορεύετε.

Καὶ (Λυσιστρ. 1005),

— Πρίν γ' ἄπαντας ἘΞ ἙΝῸΣ ΛΏΓΩ
Σπονδὰς ποιησώμεσθα ποττὰν Ἑλλάδα.

ΜΊΑ ΜΊΑ. Ζ. Ενας ἕνας.

ΜΊΛΗΓΚΑΣ. Ζ. Μήλιγγας.

ΜΙΣΕΡΌΣ. Ζ. Ἡμισερός.

ΜΙΤΌΛΙΝΟΝ (tissu de lin). Ζ. Μίτος.

ΜΊΤΟΣ, Σ. Δ. Μιτάριον, Δ. Φάδι, Σ. Μιτόλινον Δ. Τὸ Φάδι (trame) παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Ὑφάδιον.

ΜΝΑΪ́ΣΚΩ. Ζ. Μενίσκω.

ΜΝΗΜΟΝΙΚΌΝ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 411) πρόσθεσε, ὅτι τὸ Μνημονικὸν, ἢ Ἐνθυμητικὸν, δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἡ Μνήμη, ἀλλ' ἡ εὐκολία τοῦ μνημονεύειν (mémoire heureuse). Ὅταν ὁ σοφιστὴς Ἱππίας καυχᾶται εἰς αὐτὴν, τὸν ἀποκρίνεται εἰρωνικῶς ὁ Σωκράτης (Πλάτ. Ἱππ. μείζ. σελ. 285) « Ἀληθῆ λέγεις : » ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐνενόησα ὅτι τὸ μνημονικὸν ἔχεις ».

ΜΝΗΜΟΎΡΙΟΝ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 251) πρόσθεσε καὶ τὴν ἔρευναν τοῦ ΜΝΗΜΟΎΡΙΟΝ. Ἆρα εἶναι ἐπέκτασις τῆς λέξεως Μνῆμα, ἢ ὑποκορ. Μνημάριον, χυδαϊσμένον εἰς τὸ Μνημούριον, ἢ σύνθετον ὄνομα, καὶ ποίας συνθέσεως; Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἐφθάρη ἀπὸ ἀρχαίαν ἑλληνικὴν λέξιν, Μνημήριον, σύνθετον ἀπὸ τὸ Μνῆμα καὶ τὸ Ἠρίον, σκοτισθεῖσαν ἀπὸ τὴν χυδ. τροπὴν τοῦ η εἰς τὴν ου

δίφθογγον (ὡς ἐμεταμόρφωσε καὶ τὸ Ζηλεύω εἰς τὸ Ζουλεύω, καὶ τὸ Σηπία εἰς τὸ Σουπία καὶ ἄλλα πολλὰ τὸν αὐτὸν τρόπον). Ἡ σύνθεσις ἀπὸ δύο συνων. ἔχει παράδειγμα τὸ Ἐριχθόνιος ἀπὸ τὸ Ἔρα καὶ Χθὼν (terre), ἢ μᾶλλον εἶναι καὶ εὐλογωτέρα· ἐπειδὴ τὸ Ἠρίον (ὡσαύτως ἀπὸ τὸ Ἔρα) σημαίνει μόνον τάφον (sépulcre), ἤγουν λάκκον σκαμμένον εἰς ὑποδοχὴν νεκροῦ, ἀφανιζόμενον μετὰ τὴν ταφὴν, ἀπὸ τὴν συνεχῆ καταπάτησιν, ἢ καὶ τὴν ἀπὸ χορτάρια κάλυψιν, ὥςε μηδὲ νὰ γνωρίζεται πλέον ἂν ἐδέχθη ποτὲ νεκρόν· τότε μόνον ὀνομάζεται Μνῆμα (tombeau), ὅταν σκεπασθῇ μὲ πλάκα, ςήλην, ἢ ἄλλο τι οἰκοδόμημα, ἱκανὸν νὰ σώζῃ τὴν μνήμην τοῦ ἀποθανόντος. Λέγει ὁ Ἁρποκρατίων » Ἠρία εἰσὶν οἱ τάφοι... Φασὶ δέ τινες κοινότερον μὲν πάντας » τοὺς τάφους ὀνομάζεσθαι, κατ' ἐξαίρετον δὲ τοὺς μὴ ἐν » ὕψει τὰ οἰκοδομήματα ἔχοντας, ἀλλ' ὅταν τὰ σώματα εἰς » γῆν κατατεθῇ. Ὠνομάσθη δὲ παρὰ τὴν ἔραν ». Πρῶτα ἤρχισαν οἱ ἄνθρωποι νὰ θάπτωσι τοὺς νεκροὺς εἰς αὐτόματα ἢ ὀρυκτὰ κοιλώματα τῆς γῆς· ἔπειτα καθόσον ηὔξανεν ἡ γνῶσίς των, καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους συμπάθεια, ἐπενόησαν νὰ διακρίνωσι καὶ μὲ σημεῖον τοὺς τόπους τῆς γῆς, μεταβάλλοντες τὰ Ἠρία εἰς Μνημήρια, ὡς τὸ ἐξήγησε καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 437)· « Ἠρία... τοὺς τάφους, παρὰ τὴν ἔραν· τὸ γὰρ παλαιὸν ἐν » τοῖς κοιλώμασι τῆς γῆς ἔθαπτον, μήτε σιδήρῳ μήτε χαλκῷ » κεχρημένοι ».

ΜΝΙ͂ΣΚΩ. Ζ. Μενίσκω.

ΜΟΙ͂ΡΑ, Σ. (sort, fortune, destin), οἷον Τῆς μοίρας μου ἦτο νὰ πράξω ἢ νὰ πάθω τὶ, ἤγουν ἴδιον τῆς τύχης, ἢ ὡρισμένον εἰς τὴν τύχην μου ἦτο, κ. τ. λ. ὡς εἶπεν ὁ Σοφοκλῆς (Αἴαντ. 534),

Πρέπον γέ τ' ἦν ἂν δαίμονος τοῦ 'μοῦ τόδε,

τῆς μοίρας μου (δηλαδὴ) ἤθελ' εἶσθαι καὶ τοῦτο.

Τὸ μεταχειριζόμεθα πολλάκις, ὡς καὶ τὸ Θεὸς (Ἄτακτ. II, σελ. 154) ἐλλειπτ. οἷον Ἡ μοῖρά του καὶ δὲν εὑρέθη εἰς τὸν οἶκον, ὅτ' ἔπεσεν ἀπὸ τὸν σεισμόν. Οὕτως ἔλεγεν ὁ Ἀςυάγης πρὸς τὸν Κῦρον (Ἡροδοτ. I, 121) « Τῇ σεωυτοῦ δὲ μοίρῃ περιεῖς », Ἡ μοῖρά σου καὶ δέν σ' ἐθανάτωσα, Ἡ καλή σου μοῖρα σ' ἐλύτρωσ' ἀπὸ τὸν θάνατον.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΩ. Ζ. Μυρολογῶ.

* ΜΟΛΙΤΣΑ. Ζ. Βωτρίδα.

ΜΟΛΟΧΑ καὶ ἈΜΟΛΟΧΑ. Μαλάχη καὶ Μολόχη, Ἑλλ. Ζ. Δενδρομελόχας.

ΜΟΛΥΒΙΔΑ. ΜΟΛΥΒΙΔΙ. Ζ. Φιτρί.

ΜΟΝΑΓΡΟΣ, Δ. Τὸ ἐξηγεῖ Γαλλιςὶ hameau. Ἀπὸ τὸ Μόνος καὶ Ἀγρὸς, ἤγουν Ἀγρὸς χωριςὸς, μακρυσμένος ἀπ' ἄλλους ἀγρούς.

ΜΟΝΑΞΙΑ, Σ. Δ. Μοναξὰ, Δ. ἀντὶ τοῦ Μοναχία (solitude). Ὁ Εὐςάθιος (Ἰλ. ά, σελ. 22) σπουδάζει νὰ δικαιολογήσῃ τὸ σπάνιον τῆς λέξεως μὲ τὸ ἑξῆς παράδειγμα: « Διξὰ γοῦν φασὶ καὶ Τριξὰ, καὶ Πενταξά· ἐκ » τούτου δὲ ἰδιωτικώτερον καὶ ἡ Μοναξία ἔοικε λέγεσθαι », μὲ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν. Συντομώτερον καὶ ἀληθέςερον ἤθελε τὴν γενεαλογήσειν ἀπὸ τοῦ Μονάζω ῥήματος τὸν μέλλοντα Μονάξω. Ὅτι δὲ ἐλέγετο καὶ τοιοῦτος μέλλων ποῦ ποτε τῆς Ἑλλάδος, τὸ μαρτυρεῖ τὸ ἐξ αὐτοῦ Ὁμηρικὸν ἐπίῤῥημα Μονὰξ (Ὀδυσσ. θ', 371),

Μουνὰξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔτις ἔριζεν,

ὡς ἀπὸ τὸ Ἀλλάξω τὸ Ἀλλὰξ (καὶ Ἐναλλὰξ), ἀπὸ τὸ Πατάξω τὸ Πατὰξ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τὸ Μοναξία λοιπὸν εἶναι τόσον καλὸν, ὅσον καὶ τὸ ἀνάλογόν του ἄλλο Θηλ. ἡ Ἀλλαξία (Ἄτακτ. I, σελ. 51). Ὁ Δ. φέρει καὶ ἐπίθετον Μοναξὸς, ἀντὶ τοῦ Μοναχὸς (solitaire, désert), οἷον,

Ἦτον ὁ τόπος μοναξὸς, θάλασσα τἄμπροσθέν μας.

ΜΟΝΑΞΌΣ. Ζ. Μοναξία.

ΜΟΝΑΠΛΌΣ, Σ. Δ. Ἁπλοῦς, Ἑλλ. Ἀπὸ τοῦτο καὶ τὸ Μόνος ἔπλασαν οἱ Γραικορ. τὸ Μοναπλὸς (simple), ἐναντίον τοῦ Διπλὸς, Διπλοῦς Ἑλλ. (double). Ὁ Δ. φέρει καὶ παροιμίαν ἀςείαν « Οἱ πτωχοὶ κατέδειξαν τὰ μοναπλά »· διότι φυσικὰ οἱ πλούσιοι μόνοι δύνανται νὰ ἔχωσι τὰ διπλᾶ, τριπλᾶ καὶ πολλαπλᾶ.

ΜΟΝΑΫΤΑ. ΜΟΝΕΡΉΣ. Ζ. Εὐθύς.

* ΜΟΝΌΠΑΤΑ. Ζ. Μονόπατος.

ΜΟΝΟΠΆΤΙΟΝ, Δ. Ἀτραπὸς, Ἑλλ. (sentier).

* ΜΟΝΌΠΑΤΟΣ, ἐπίθ. Μονόπατος οἶκος (maison d'un seul étage). 2) Καὶ Μονόπατα, πληθ. οὐδετ. ἐλλειπτ. εἶδος ὑποδημάτων (Ἄτακτ. II, σελ. 288, 289).

ΜΌΝΟΣ, παροξύτ. (seul). Τὴν ὑπέρθεσιν ἐκφράζομεν Μονώτατος (tout seul), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀριςοφάν. Πλούτ. 182),

Μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος.

Τὴν ἐκφράζομεν ἔτι καὶ μὲ διπλασιασμὸν, Μόνος καὶ μόνος. 2) Μόνος μου, σου, του, Αὐτὸς Ἑλλ. ἤγουν Αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ μου, σου, του, χωρὶς ἄλλου βουλὴν ἢ παρακίνησιν, οἷον Μόνος του τὸ ἔκαμε, δὲν ἐσυμβου-

λεύθη κάνενα· ὡς ἐξεναντίας οἱ παλαιοὶ τὸ Αὐτὸς ἀντὶ τοῦ Μόνος, οἷον « Αὐτός περ ἐὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη » (Ἰλιάδ. Θ', 99), καὶ « Αὐτοὶ γὰρ ἐσμὲν, κοὔπω ξένοι πάρει- » σιν » (Ἀριστοφάν. Ἀχαρν. 504). Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνόνουν πολλάκις ὡς παράλληλα, οἷον « Αὐτὸς μόνος » καὶ παραγώγως « Αὐτίτης καὶ μονώτης » (Θησαυρ. Στεφ. ἔκδ. Ἀγγλ. σελ. 6220), τοῦ ὁποίου παράδειγμα ἔχομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, τὸ σύνθετον ἐπίῤῥ. Μοναῦτα (Ζ. Εὐθὺς), Αὐτίκα καὶ Ἐξαυτῆς Ἑλλ. (sur l'heure). Καὶ ὡς ἔπλασαν ὑπέρθεσιν τοῦ Αὐτὸς τὸ Αὐτότατος, παρόμοια εἶπαν συνων. καὶ Μονώτατος. Τὴν αὐτὴν συνωνυμίαν ἐφύλαξαν καὶ εἰς τινὰ σύνθετα μὲ ἄλλας λέξεις, ὁποῖον εἶναι τὸ Μονόξυλος ταυτόσημον τοῦ Αὐτόξυλος.

Καὶ ἐδῶ ἴσως ἁρμόζει νὰ σημειωθῇ ὅ,τι δὲν ἐξεύρω ἂν ἐπαρατηρήθη ἀκόμη ἀπὸ κἀνένα, ἡ κατάληξις λέγω ὅλων τῶν ὑπερθετικῶν εἰς ατος, ὅτι τὸ ατος τοῦτο δὲν εἶναι πλὴν αὐτὴ ἡ ἀντωνυμία, Αὐτὸς, ἀλλοιωμένη καὶ συγκραμένη μὲ τὰ θετικὰ, ὡς τὸ μαρτυρεῖ τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Ἀτός μου (Ἄτακτ. Ι, σελ. 116 καὶ 319). Ὅταν λοιπὸν, παραβάλλοντες ἕνα μὲ πολλοὺς, λέγωμεν, παραδείγματος χάριν « Ἀριστοτέλης ὁ ΣΟΦΩΤΑΤΟΣ » τῶν φιλοσόφων » ἢ « Δημοσθένης ὁ ΔΕΙΝΟΤΑΤΟΣ τῶν » ῥητόρων » ἡ ἀνάλυσις τῆς ὑπερθέσεως εἶναι ΣΟΦΟΣ ΑΥΤΟΣ, ΔΕΙΝΟΣ ΑΥΤΟΣ, ἤγουν Μόνος, ἐπειδὴ ὅστις ὑπερβαίνει τοὺς ὁμοτέχνους ἢ ὁμοσόφους του τόσον πολὺ, μονόνεται τρόπον τινὰ καὶ χωρίζεται ἀπὸ τοὺς λοιπούς. Ἀλλὰ τὸ συγκριτικὸν, ἤθελέ τις εἰπεῖν, πῶς ἔχει νὰ ἐξηγηθῇ; οἷον « Ἀριστοτέλης ΣΟΦΩΤΕΡΟΣ Πλάτωνος » ἢ « Δημοσθένης » ΔΕΙΝΟΤΕΡΟΣ Αἰσχίνου; » Ἡ κατάληξις, νομίζω, τερος, κρύπτει τὴν ἀντωνυμίαν Ἕτερος. Ἐπειδὴ ἡ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ δύο (καὶ ὄχι πολλῶν), ἀναλύεται εἰς τὸ

ΣΟΦΟΣ ΕΤΕΡΟΣ καὶ ΔΕΙΝΟΣ ΕΤΕΡΟΣ, ἤγουν ἀπὸ τοὺς συγκρινομένους δύο « Σοφός ἐςιν ἕτερος παρὰ τὸν ἕτερον » ὡς καὶ νὰ ἔλεγες πλέον τοῦ ἑτέρου.

ΜΟΝΟΣ, ὀξυτ. Σ. συνών. τοῦ Ἁπλοῦς Ἑλλ. (simple), ἤγουν ὁ μὴ διπλοῦς, ἢ καθολικώτερον, μὴ σύνθετος. 2) Μονὸς, ὁ μὴ διαιρετὸς εἰς δύο, ὡς εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τὸ πληθ. οὐδέτ. Μονὰ (impairs). Ζ. Ζυγά.

ΜΟΝΟΤΑΡΟΥ. Ζ. Εὐθύς.

ΜΟΝΟΥΧΟΣ. Ζ. Μουνοῦχος.

*ΜΟΝΟΧΕΥΤΟΣ. Ζ. Μονοχεύω.

ΜΟΝΟΧΕΥΩ, Σ. Τοῦτο μόνον τὸ ῥῆμα σημειόνει μὲ ἐξήγησιν fare il primo vino (tirer le vin de goutte, ἢ mère goutte). Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνική, σύνθετος ἀπὸ τὸ Μόνος καὶ Χέω ἢ Χεύω. Τὸν πρῶτον τοῦτον οἶνον οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Πρότροπον, αὐτομάτως ῥέοντα ἀπὸ τὰ ςαφύλια πρὶν τραπῶσιν, ἤγουν πατηθῶσιν, κατὰ τὸ (Ὀδυσσ. ή, 126),

——— Ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
Ἄλλας δὲ τραπέουσι. ———

Οὕτως ἐξηγεῖ τὸν Πρότροπον ὁ Ἀπολλώνιος: « Ὁ πρὸ τοῦ » πατηθῆναι τῶν βοτρύων ἀποῤῥέων [οἶνος], Πρότροπος » καλεῖται, οἱονεὶ Πρότραπος ». Ἴσως τὸν ἔλεγαν καὶ Μονόχυτον ἢ Μονόχευτον, ἤγουν μόνον χεόμενον, χωρὶς θλίψιν, ὡς ὠνόμαζαν ἓν ἄλλο εἶδος οἴνου Διάχυτον, Diachytum, κατὰ τὸν Πλίνιον (XIV, 9). Ὅπως ἂν ἦναι, τοῦ Μονοχεύω τὸ ῥηματικὸν, *Μονόχευτος ἢ *Μονόχυτος, μᾶς εἶναι χρήσιμον, ὡς συνών. τοῦ Πρόρος, ὅθεν πάλιν φαίνεται ἡ ἀνωτέρω (Ζ. Μόνος) σημειωθεῖσα συνωνυμία τοῦ Αὐτὸς καὶ τοῦ Μόνος, ἐπειδὴ Αὐτόχυτον, Ἑλλ. (répandu spontanément) λέγεται πᾶν ὅ,τι χύνεται

αὐτομάτως ἤγουν μόνον ἀφ' ἑαυτοῦ χωρὶς ἀλλοτρίαν κίνησιν.

Κατωτέρω φέρει Θηλυκ. ὄν. Μουνοῦχα, Σ. μὲ ἐξήγησιν tagliamento delle prime uve (première vendange ἢ l'ouverture des vendanges), ἴσως διότι καὶ ἀπὸ τὸν πρῶτον τρυγητὸν γίνεται ὁ Πρότροπος οἶνος. Ζ. Πρόρος.

* ΜΟΝΟΧΝΩΤΟΣ. Ζ. Χνότος.

*ΜΟΝΟΧΥΤΟΣ, Αὐτόχυτος, Ἑλλ. Ζ. Μονοχεύω.

ΜΟΝΩΡΙΣ. Ζ. Εὐθύς.

*ΜΟΡΓΑΡΩ. Ἤκουσα Πελοποννησίους λέγοντας Μοργάρω, τὸ Βραδύνω (tarder)· πιθανὸν ὅτι ἀπὸ ἄχρηστον παλαιὸν ῥῆμα Μοργαίρω, τοῦ ὁποίου ὁ Ἡσύχιος μᾶς ἐφύλαξεν ἄλλον τύπον, « Μοργυλλεῖ, χρονουλκεῖ ». Μετὰ τοῦτο ἀμέσως λέγει καὶ « Μοργᾶται, ΠΑΡΩΠΤΑΙ » τὸ ὁποῖον ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ ΠΕΡΙΣΠΑΤΑΙ. Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος φέρει καὶ « Μαρηγηλλᾷ, ἀμφιπονεῖ, στραγγεύεται ». Τὸ Στραγγεύομαι (temporiser) εἶναι συνών. τοῦ Βραδύνω, ἴσως καὶ τοῦ Ῥωμ. Moror. Ζ. καὶ Μαργόνω.

ΜΟΡΩΝΑ Ζ. Μουρούνα.

ΜΟΣΧΑΓΚΑΘΟΝ (Μουσκάγκαθον, Σ.) τὸ αὐτὸ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀπ' ἄλλους Ἀτραξύλα, κοιν. Ἀτρακτυλὶς, Ἑλλ. (Θεοφράστ. VI, 4, § 3-6), ἥτις ὠνομάζετο καὶ Φόνος, διὰ τὸν ἀποῤῥέοντα ἐξ αὐτῆς αἱματώδη ὀπόν. Εἶναι τῶν φυτολόγων ὁ Carthamus lanatus (chardon bénit). Κατ' ἄλλους ὅμως, ὁ Cartamus Creticus, ὀνομαζόμενος ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς Σταυράγκαθον· Καὶ κατ' ἄλλους πάλιν, ἡ Carlina corymbosa ὀνομαζομένη καὶ αὕτη ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς Ἀτρακτυλίδι (ἄλλο παρὰ τὴν Ἀτραξύλαν.) Ἴδε τὰς εἰς τὸν Διοσκορίδην σημ. τοῦ Sprengel, τόμ. II, σελ. 537, καὶ τὸν Ἄγγλον ἐκδότην τοῦ Θεοφράστου Stackhouse, σελ. lxxvii.

*ΜΟΣΧΟΚΤΑΠΟΔΟΝ, γένος ὀκταποδίου (polype), ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς, Ὀσμύλος, καὶ θηλ. Ὀσμύλη, Ὄζαινα καὶ Ὄζολις, Ἑλλ. διά τινα ὀσμὴν ἰδίαν τοῦ ζώου, τὴν ὁποίαν οἱ νεώτεροι ἐπαρωμοίασαν μὲ τὸν Μόσχον (musc). Ἴδε Bellon. *de aquatil.* pag. 333.

ΜΟΣΧΟΠΟΝΤΙΚΟΣ. Ζ. Ἀτζίδα.

ΜΟΣΧΟΣΙΤΑΡΟΝ, Δ. τὸ ἑρμηνεύει ὡς συνών. τοῦ παλαιοῦ Αἰγόκερως Ἑλλ. (fenugrec).

ΜΟΤΑΡΙ, Σ. Μοτάριον Δ. ὑποκορ. τοῦ Μοτὸς Ἑλλ. (charpie).

ΜΟΥΓΓΡΙΟΝ, Μουγκρὶ, οὐδ. Σ. Μυγγρίνος, ἀρσ. Δ. ἀντὶ τοῦ Γουγγρίου ἢ Γογγρίου, ὑποκορ. τοῦ Γόγγρος Ἑλλ. (congre).

ΜΟΥΓΚΟΡΘΟΥΝΟΣ, Σ. ὁ λαλῶν διὰ τῆς μύτης καὶ τῶν ῥωθωνίων (nasillard). Εἶναι λοιπὸν σύνθετον ἀπὸ ἄχρηστον Μουγκῶμαι, ἐκ τοῦ Μυκῶμαι Ἑλλ. (mugir), καὶ τοῦ Ῥώθων (narine). Συγχωρεῖται νὰ ἐξελληνισθῇ Μυτακιστής· Μυτακισμὸν ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὴν συχνὴν τοῦ μ στοιχείου προφορὰν ἢ ἀπήχησιν· καὶ τοῦτο συμβαίνει εἰς τοὺς λαλοῦντας διὰ τῆς μύτης. Ὁ δὲ Ἡσύχιος φέρει, θηλ. « Ναυο-» κάκα, διὰ ῥινῶν λαλοῦσα » (nasillarde).

ΜΟΥΓΚΡΙΖΩ, Σ. Δ. Μουγρίζω, Μουγαρίζω, καὶ Μουγκαρίζω, Δ. (mugir). Ἴδ. Ἄτακτ. Ι, σελ. 212.

ΜΟΥΓΚΡΙΟΝ. Ζ. Μουγγρίον·

ΜΟΥΓΚΡΟΣ, Σ. Ὀγρὸς, Σ. Ὑγρὸς, Σ. τὸ ἐξηγεῖ ὡς ταυτόσημον τοῦ Ὑγρὸς (humide). Ἴσως ἀπὸ τὸ μὲ προσθήκην τοῦ μ ἄχρηστον Μυγρὸς, συνώνυμον τοῦ Μυδαλέος, Ἑλλ. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ Μυδαλέος (pourri par l'humidité) ἀπὸ τὸ Ὑδαλέος φαίνεται πλασμένον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ μ

(Ἐτυμολογ. σελ. 593). Ὁ Φώτιος φέρει « Μυδαλέας, δια-
» βρόχους » καὶ « Μυδιᾷν (γρ. Μυδᾷν), νοτιᾷν, δίυγρον
» εἶναι καὶ σήπεσθαι ».

ΜΟΥΔΙΑΖΩ, Σ. σημαίνει τὴν γινομένην ἀπὸ γεῦσιν ὀξύνων νάρκην εἰς τοὺς ὀδόντας. Ἀπὸ τὸ Αἱμωδέω καὶ Αἱμωδιάω, Ἑλλ. ὅθεν καὶ Αἱμωδία, Ἑλλ. τὸ πάθος (agacement des dents) τὸ κοιν. Μούδιασμα· οἷον Αἱμουδίασαν τὰ ὀδόντιά μου, ὡς εἶπε καὶ ὁ προφήτης (Ἱερεμ. λά, 29) « Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων » ἠμωδίασαν » σημαίνων μὲ ὡραίαν παραβολὴν τὰ συμβαίνοντα δεινὰ εἰς τοὺς ἀπογόνους ἀπὸ τὰς μωρίας ἢ κακίας τῶν προγόνων.

Μεταχειριζόμεθα καὶ μεταβ. τὸ Αἱμωδιάζω (agacer), οἷον Τὰ ἄγουρα αἱμωδιάζουν τὰ ὀδόντια.

* ΜΟΥΔΙΑΣΤΡΙΑ οὐσ. θηλ. γένος ὀψαρίου ὀνομαζόμενον καὶ Μαργωτήρα (torpille), Νάρκη, Ἑλλ. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Αἰλιανὸν (Περὶ ζ. ἰδιότ. IX, 14) σημειώσεις τοῦ Σνεϊδέρου. Ζ. καὶ Μαργωτῆρα.

ΜΟΥΖΙΘΡΑ, Σ. Δ. Μυζίθρα, Σ. Ὁ Δ. προσθέτει καὶ συνώνυμον Ἀνθότυρον ἢ Ἀθότυρον (Ἄτακτ. I, σελ. 261), καὶ τὸ ἐξηγεῖ caseus laconicus, τυρὸς Λακωνικὸς, διότι (λέγει) Μυζηθρᾶς ἢ Μυστρᾶς ὀνομάζεται σήμερον ἡ χώρα. Τὸ Ἀνθότυρον μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον « Ἀν-» θίνας, ὁ προσφάτως συντεθειμένος τυρός ». Ὠνομάζετο ἀκόμη καὶ Τροφαλλὶς (Αἰολικῶς Τρυφαλλὶς) καὶ Τραφαλλὶς καὶ Τράφαλλος, Ἑλλ. (caillé)· « Τράφαλλος, ὁ χλωρὸς τυρός· » οἱ δὲ, Τραφαλλίδα καὶ Τροφαλλίδα » κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, ὅθεν διόρθονε ἄλλην γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, « Τροφαλλὶς, τυρὸς ΜΑΚΡΟΣ » γράφων ΜΑΛΑΚΟΣ. Ὁ Παυ-

σανίας (VI, 7) τὸν ὀνομάζει « Τυρὸν ἐκ τῶν ταλά-« ρων ». Ταλάρους ἰδίως ἔλεγαν τὰ πλεκτὰ καλάθια, ὅπου ἔπησσαν τὸ τυρίον· διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Τυροκο-» μεῖον, τάλαρος, ἐν ᾧ ὁ τυρὸς τῆς ἐπιμελείας τυγχάνει », καὶ ὁ Πολυδεύκης (σελ. 367), « Τάλαρον, ἐν ᾧ ὁ χλωρὸς » τυρὸς ἐμπήγνυται ». Ὅταν ὁ Κύκλωψ ἤμελγε τὰ πρόβατά του, τὸ ἥμισυ τοῦ γάλακτος ἔπησσεν, ὡς λέγει ὁ Ὅμηρος, καὶ τὸ ἔβαλλεν εἰς τοὺς ταλάρους, καὶ τὸ λοιπὸν ἥμισυ ἐφύλασσε νὰ πίνῃ (Ὀδυσσ. ί, 246),

——Ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
Πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν·
Ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
Πίνειν αἰνυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.

Εἰς τὰ πλεκτὰ ταῦτα καλαθίσκια τὸ ἔβαλλαν, διὰ νὰ ἀποστάξῃ ὅλος ὁ ὀῤῥὸς (petit-lait), ὁ κοιν. λεγόμενος Τυρόγαλα, οὐδ. Δ. καὶ Τζίρος, ἀρσ. Σ. (ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κίῤῥος). Οὐδ' ἠρκοῦντο εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐπέβαλαν καὶ βάρη εἰς τὸν τυρὸν, διὰ νὰ ἐκθλιβῇ καὶ ν' ἀποστραγγισθῇ ταχύτερα ἡ ὑγρασία, ὡς λέγει ὁ Κολουμέλλας (De re rustic. VII, 8), Pondera superponent, quibus EXPRIMATUR serum. Ἡ τοιαύτη ἔκθλιψις (expression), ἡ στράγγισις, ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, Μύζησις ἢ Ἐκμύζησις· « Μύζει... πιέζει » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Μύζοντες, ἐκπιέζοντες » ὁ Φώτιος, καὶ « Ἐκμυζήσας, ἐκπιέσας, ἐκθλίψας » ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 323). Ἐκ τούτων, νομίζω, συμπεραίνεται, ὅτι ἡ Μυζήθρα, ἀπὸ τὸ Μυζάω, ἐσήμαινε πρώτως καὶ κυρίως τὸ σκεῦος, (ἀναλόγως κατὰ τὸ Δακτυλήθρα, Ἑλλ.), τὸν τάλαρον δηλαδὴ, ὅπου ἐγίνετο ἡ μύζησις, ἔπειτα, μετωνυμικῶς, καὶ αὐτὸ τὸ ἐκμυζηθὲν καὶ πηχθὲν γάλα· οὐδ' ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν σημερινὴν πόλιν τῶν Λακώνων. Ἡ πόλις γράφεται ἀπὸ μὲν τὸν Ὀρτέλιον

Μιζιθρὰς (Misithra), καὶ ἀπ' ἄλλους Μιζιτρὰς (Misitra), ἀπὸ δὲ τὸν ἡμέτερον Μελέτιον (Γεωγραφ. σελ. 370) Μιςρὰς, ὄνομα δοσμένον εἰς αὐτὴν ἀπὸ τοὺς τελευταίους Αὐτοκράτορας τῆς Κωνςαντινουπόλεως, κατὰ τὸν Γυλλετιέρον. Ὁ περιηγητὴς οὗτος ἱςορεῖ προσέτι, ὅτι καὶ τὸ πλησίον ὄρος, καὶ τὸ πλησίον ποτάμιον, ἀκόμη καὶ τὸ κατασκευαζόμενον ἀπὸ γάλα αἰγίδινον τυρίον, ὀνομάζονται τὸ αὐτὸ ὄνομα Μιζίτρα, καὶ περιπαίζει τοὺς κατοίκους, νομίζοντας, ὅτι ἀπὸ τὸ τυρίον ἔλαβεν ἡ πόλις τὄνομα (GUILLETIÈRE, *Lacédém. anc. et nouv.* pag. 370 et 380). Ζ. Μελίπαςη, καὶ Χλωροτύριον.

ΜΟΥΖΟΜΎΤΑΙ. Ζ. Πλατώνιον.

ΜΟΥΚΊΖΩ, Δ. Μωκῶμαι καὶ Μωκίζω, Ἑλλ. (se moquer). Φέρει ὁ Ἡσύχιος : « Μωκᾶται, χλευάζει » καὶ « Μῶκος, μωρὸς, χλευαςὴς, σκώπτης » (moqueur). Ὁ Σουΐδας φέρει καὶ « Μωκίζω, ἐμπαίζω ».

ΜΟΥΚΤΕΡΌΝ, Σ. Μύχτυρον Λαχτένδον, Σ. Γουρουνάκι, Σ. Χοῖρος γαλαθηνὸς, Ἑλλ. (cochon de lait). Ζ. Ἀγριομόχθηρον. Τὸ Λαχτένδον ἐξηγήθη καὶ αὐτὸ πρότερον (Ἄτακτ. αὐτόθ. σελ. 256).

ΜΟΥΛΙΆΖΩ, Σ. Διαβρέχω, καὶ Καθυγραίνω, Ἑλλ. Συγγενεύει μὲ τὸ Γαλλικὸν mouiller, καὶ μὲ τὸ Ῥωμ. Mollio, τὸ μαλακύνω (amollir). Τοῦτο δὲ μεταφορ. ἠθικῶς σημαίνει καὶ τῶν παλαιῶν τὸ Μωλύω, Ἑλλ. τὸ πραΰνω. Ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 592) « Μωλύειν τὸ πραΰνειν καὶ καταςέλλειν... » Μωλύνειν δέ ἐςι τὸ ἀμβλῦναι καὶ κωλῦσαι, κ. τ. λ. » καὶ « Μωλύτερον, τὸ ἀμβλύτερον καὶ ἀσθενέςερον, καὶ ἄνθος » ἜΧΟΝ » ὅπου πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο μὲ τὴν ἄρνησιν, ΟΥ̓Κ ἜΧΟΝ, μεταφορ. δηλαδὴ τὸ παρακμασμένον καὶ

ἀσθενημένον, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Μωλύεται, » γηράσκει » καὶ τοῦ Φωτίου (μεταφορ. καὶ τοῦτο) τὸ « Μωλύτερον, ἀμβλύτερον... ἦχον οὐκ ἔχον » καὶ τοῦ Γαληνοῦ (Ἐξήγ.) τὸ « Μωλυόμενα, κατὰ βραχὺ ἀπομαραινό- » μενα ».

ΜΟΥΛΌΝΩ, Σ. Μουλώνω, Σ. Δ. καὶ Μουλλώνω, Δ. σιωπῶ ἐπίτηδες, κάμνω τὸν κωφόν. Ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Μυλλόω, τοῦ ὁποίου σώζεται ὁ τύπος Μυλλάω καὶ Μυλλαίνω, Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Μύω (κλείω τὰ χείλη). Εἰς τὸ ῥηματικὸν Μουλλωτὸς (Μουλωτὴς καὶ Μουλὸς, Σ.) φέρει μαρτυρίαν ὁ Δ. ἐξηγητικὴν τοῦ Ἑλλ. Ἀβάκης, ταύτην: « Ἀβάκης... » Δίδοται τοῦτο τὄνομα εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ὑπερηφάνους, » καὶ μουλλωτοὺς ἢ σιγανούς ». Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Μυλλόν... » καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν ἀκουόντων καὶ κωφότητα προσ- » ποιουμένων ». Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Φώτιος « Μύλος ἀκούει, » ἐπὶ τῶν ἀκουόντων μὲν, μὴ προσποιουμένων δὲ ἀκούειν » πλὴν ὅτι τὸ γράφει δι' ἑνὸς λ̄, ὡς καὶ ὁ Σουΐδας καὶ οἱ παροιμιογράφοι.

Ἐπειδὴ οἱ Γραικορ. ἐξηγοῦσαν τὸ Μουλλωτὸς, ὡς συνών. τοῦ Ἑλλ. Ἀβάκης, ἂς ἐρευνήσωμεν καὶ τὸν Ἡσύχιον: « Ἀβακήμων, ἄλαλος, ἀσύνετος »· « Ἀβάκης, Ἆβαξ, ἄφωνος, » σιωπηρὸς, κ. τ. λ. » ὅθεν διόρθονε ἄλλην τοῦ Ἡσυχίου γλῶσσαν: « Ἀφῆς, ἀδύνατος, ἌΛΛΟΣ, κ. τ. λ. » γράφων ἌΛΑΛΟΣ. Τὸ Ἀφῆς εἶναι ἀπὸ τὸ Φημὶ καὶ τὸ στερητικὸν ᾱ. Ἀνωτέρω εἶπεν « Ἄφεος, ἄφωνος » καὶ « Ἀφεὺς, ἀδύνα- » τος ».

ΜΟΥΛΩΤΉΣ. ΜΟΥΛΌΣ. ΜΟΥΛΛΩΤΌΣ. Ζ. Μουλόνω.

ΜΟΎΜΙΑ, Σ. σῶμα νεκροῦ ταριχευμένον, κατὰ τὸ ἔθος τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων (Mumie ἢ Momie). Τὸ ὄνομα

ἔπρεπε νὰ ἦναι Αἰγυπτιακόν· πιθανώτερον ὅμως παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Μοὺμ, τὸ κηρίον, (cire), διότι εἶχαν οἱ παλαιοὶ πολλοὺς τρόπους ταριχεύσεως, διὰ νὰ φυλάσσωσιν ἀπὸ τὴν σῆψιν τὰ νεκρὰ, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ κήρωσις, ἡ περίπλασις δηλαδὴ τοῦ κηροῦ, ἢ καὶ ἡ εἰς αὐτὸ τὸ μέλι κατάδυσις. Οὕτως ἐκήρωσαν τὸν ἀποθανόντα εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀγησίλαον (ἤγουν τὸν ἔκαμαν Μουμίαν), διὰ νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς τὴν Σπάρτην· « Οἱ παρόντες Σπαρτιᾶται, κηρὸν ἐπιτήξαντες » τῷ νεκρῷ, μέλιτος οὐ παρόντος, ἀπήγαγον εἰς Σπάρτην » (Πλουταρχ. Ἀγησιλ. § 40). Παρόμοια εἰς ἡμᾶς σήμερον περικηρόνονται ἔξωθεν τὰ αὐγοτάριχα (boutargues), εἰς μακροτέραν φύλαξιν. Ἐκ τούτου πιθανὸν, ὅτι ὠνομάσθησαν Κηρίαι ἢ Κηρεῖαι καὶ τὰ σάβανα. Εἰς τοῦ εὐαγγελιστοῦ (Ἰωανν. ιά, 44) τὸ « Ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας » καὶ τὰς χεῖρας ΚΕΙΡΙΑΙΣ » πιθανὸν ὅτι ἦτο καὶ διάφορος ἄλλη γραφὴ ΚΗΡΙΑΙΣ, ἢ ΚΗΡΕΙΑΙΣ· ἐπειδὴ τοῦτο ἐξηγῶν ὁ Ἡσύχιος γράφει, « Κηρείαις, ἐπιθανάτια ἐντετυλιγμένα ».

ΜΟΥΝΟΥΧΑ. Ζ. Μονοχεύω.

ΜΟΥΝΟΥΧΟΣ, Σ. Μονοῦχος, Δ. Εὐνοῦχος Ἑλλ. (châtré). Ἀπὸ τὸ Μοναχὸς, ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ Γλ. « Singularis, μοναχὸς, ἀπόκοπος » κατὰ τὴν διόρθωσιν τῶν κριτικῶν (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡσύχ. σημ. λέξ. Θαλάμαι). Ἀπὸ τοὺς Μοναχοὺς (moines), ἤγουν τοὺς ἑκουσίως ἀγάμους, ὠνομάσθησαν καὶ οἱ εὐνουχισμένοι, οἱ ἀκουσίως δηλαδὴ ἄγαμοι, Μοναχοὶ καὶ Μονοῦχοι· « Μονουχία, ὁ μόνος » βίος χωρὶς γάμου » λέγει ὁ Φώτιος.

ΜΟΥΡΔΟΝΩ, Ἀτζαλένω, Μαγαρίζω, Κασόνω, Βρομίζω, Σ. τὰ πέντε ταῦτα συνών. ἐξηγεῖ ὡς ταυτόσημα τοῦ Μολύνω, Ἑλλ. (salir). Συγγενεύει μὲ τὸ Ἑλλ. Ἀρδαλόω (συνών. τοῦ Μολύνω), μὲ τὴν προσθήκην τοῦ μ̄, (ὡς τὸ

Μάρπω, Ἄρπω, Ἑλλ. καὶ τὸ ἀνωτέρω Μουγκρὸς, ἀπὸ τὸ Ὑγρός). Τούτου θεματικώτερον ἔπρεπε νὰ ἦναι τὸ Ἀρδόω, ἀπὸ τὴν Ἄρδαν· « Ἄρδα, μολυσμὸς » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ὁ Γαληνὸς « Ἄρδας (γρ. Ἄρδα), ῥύπος τὶς καὶ ἀκαθαρσία. Καὶ » Ἀρδαλῶσαι, τὸ ῥυπάναι ». Ὁ δὲ Ἐρωτιανὸς πλατύτερον, « Ἄρδαλον, ῥύπον ἢ μολυσμόν· καὶ γὰρ τὸ μολῦναι ἢ ῥυ» πάναι, Ἀρδαλῶσαι λέγεται, καὶ Ἄρδαλος ἄνθρωπος, » ὁ μὴ καθαρῶς ζῶν κ. τ. λ. ».

Περὶ δὲ τοῦ Ἀτζαλεύω, Μαγαρίζω, καὶ Κασόνω, ἴδε Ἄτακτ. I, πίνακ. λέξ. Ἄτσαλα, καὶ Κασσόνω, καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 227.

ΜΟΥΡΟΥΝΑ, Μορώνα, Σμύραινα, Σ. Μύραινα, καὶ Σμύραινα, Ἑλλ. (murène). Καὶ ἀρσ. κατὰ τὸν Ἡσύχιον « Μύραινος, ἡ μύραινα, ἀρσενικῶς κ. τ. λ. ». Τὸ ἐμεταχειρίζοντο καὶ ὡς ὑβριστικὴν λέξιν, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον· « Μύραινα, ἐπὶ τοῦ κακοῦ λέγεται, ὡς Ἔχιδνα ». Καὶ τοῦτο νοεῖ καὶ ὁ Φώτιος εἰς τὴν σφαλμένην γλῶσσαν ταύτην: « Μύραινα, καταφερὴς, ἀπὸ τοῦ ζώου· Ὦ ΠΡΟΔΟΤΙ » ΠΑΡΑΓΩΓΑῚ καὶ μύραινα σύ ». Εἶναι στίχος τινὸς κωμικοῦ, πιθανὸν ὅτι γραμμένος οὕτως,

Ὦ ΠΡΟΔΟΤΙ ΚΑῚ ΠΑΡΑΝΟΜΕ, καὶ μύραινα σύ.

Ἡ ὕβρις ἐλέγετο πρὸς γυναῖκα.

ΜΟΥΡΤΑΣΑΓΚΙ, Μορτασάγκι, Λιθάργυρος, Σ. Μουρτουσάγκην καὶ Μαρτασάγγιν, Δ. Λιθάργυρος, Ἑλλ. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ « Κεκαυμένος μόλιβδος ». Ἡ λέξις εἶναι Περσικὴ, Murtaseng (Litharge).

ΜΟΥΣΑΪΟΝ. ΜΟΥΣΕΪΟΝ. ΜΟΥΣΙΟΝ. ΜΩΣΙΟΝ (Mosaïque). Ζ. Ψήφαις.

ΜΟΥΣΚΑΓΚΑΘΟΝ. Ζ. Μοσχάγκαθον.

ΜΟΥ̓ΣΜΟΥΝΑΣ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ muletto nano (mulet nain). Μούσμων, Ἑλλ. κατὰ τὸν Στράβωνα, ὠνομάζετο τὸ ἄγριον πρόβατον (mouflon), τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὴν νῆσον Κόρσικαν: « Γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρίχα φύοντες » αἰγείαν ἀντ' ἐρέας κριοὶ, καλούμενοι δὲ Μούσμονες· ὧν ταῖς » δοραῖς θωρακίζονται » (Στράβ. Γεωγρ. V, σελ 225).

ΜΟΥΣΤΌΠΙΤΤΑ. Ζ. Σουζούκι.

ΜΟΥΣΤΡῚ, Σ. Μοῦστρι, Δ. Μυστρίον, Δ. Ὑπαγωγεὺς, Ἑλλ. (truelle), ὑποκορ. τοῦ Μύστρον, Ἑλλ. δι' ὁμοιότητα τινὰ πρὸς τὸ Μύστρον, τὸ κοχλιάριον (cuiller).

ΜΟΥ̓ΤΑ, Σ. Δ. τόπος ὅπου περικλείονται κυνηγετικὰ ζῶα (Ἰδ. Ἄτακτ. I, σελ. 300).

ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΡΊΑ. Ζ. Προσωπίδα.

ΜΟΥ̓ΤΣΟΥΝΟΝ. Ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 45), ὡς καὶ ἡ Μούζα ἢ Μούντζα (Αὐτόθ. II; σελ. 253). Ζ. Σκυλομούτσουνος.

ΜΟΎΧΛΑ ΤΟΥ̃ ΔΈΝΔΡΟΥ. Ζ. Σπλάγχνον.

ΜΟΥΧΛΙΆΖΩ. Ζ. Λυθριάζω.

ΜΟΥΧΡΌΝΩ. (Μουχρώνω, Σ.). Τὸ ἀπρόσωπον μόνον, Μουχρόνει (il se fait nuit), εἶναι εἰς χρῆσιν, σημαῖνον τὴν κλίσιν καὶ πλησίασιν τῆς ἡμέρας εἰς τὴν νύκτα· « Ὀψέ ἐςιν, » ἢ γίγνεται τῆς ἡμέρας »· « Περὶ δείλην ὀψίαν ἐςὶ »· « Ὀψίζει, » ἢ Κνεφάζει » Ἑλλ. Πιθανὸν ὅτι ἐμεταμορφώθη ἀπὸ τὸ Ὀ μ ι χ λ ό ω, Ἑλλ. Τοῦ λ ἡ τροπὴ εἰς τὸ ρ εἶναι συχνή· τοῦ δὲ ι εἰς τὴν δίφθογγον ου μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ Κ ρ ι κ έ λ λ ι ο ν, Κ ρ ο υ κ έ λ λ ι ο ν, καὶ ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ ἔχει παράδειγμα τὰ Δ ό ν τ ι α καὶ τὰ Φ ρ ύ δ ι α.

Τὸ ῥηματικὸν Μ ο ύ χ ρ ω μ α (Δείλη ὀψία, Ἀμφιλύκη, ἢ Κνέφας Ἑλλ.) εἶναι ἀκολούθως παραφθορὰ τοῦ Ὀ μ ί χ λ ω μ α. Τὸ ἄχρηςον τοῦτο, ὡς καὶ τὸ χρηςὸν Ὀ μ ί χ λ η, Ἑλλ. σημαίνει

κυρίως σκίασιν ἡλίου ἀπὸ νέφη, ἢ καταχνίαν· ἀλλὰ δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ τὴν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα κατάβασιν αὐτοῦ, ὅτε ἀρχίζει ἡ νὺξ, ὡς τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ οἱ Ἑβδ. μεταφράζοντες τὸν προφήτην Ἀμὼς (δ', 13), « Ποιῶν ὄρθρον καὶ ὁμίχλην » ὅπου ἀδιςάκτως ἡ Ὁμίχλη σημαίνει τὸ Μ ο ύ χ ρ ω μ α (crépuscule du soir), ὡς ὁ Ὄρθρος τὸ μικρὸν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου σκιῶδες φῶς (crépuscule du matin). Ζ. Νυκτιάζω.

ΜΟΥΧΤΕΡΌΝ. Ζ. Ἀγριομόχθηρον, καὶ Μουκτερόν.

ΜΠΑΜΠΆΚΙ. Ζ. Βαμβάκιον.

ΜΠΑΜΠΟΎΝΑ. ΜΠΑΜΠΟΥΝΙΆΖΩ. Ζ. Μπουμπούνα.

ΜΠΑΤΊΚΙ. Ζ. Ἐμβατίκιον.

ΜΠΌΓΟΣ, Μπῆγος, Δ. ἀθροισμὸς διαφόρων πραγμάτων, ὡσεπιπολὺ πανικῶν, συνδεμένων, ἢ ςοιβασμένων εἰς ἓν δοχεῖον ἢ περικάλυμμα (paquet). Ἡ γραφὴ (Μπῆγος) φανερόνει τὴν παραγωγήν του ἀπὸ τὸ Πήγω, ὅθεν παράγεται καὶ τὸ paquet τῶν Γάλλων, ὡς ἀπὸ τὸ σύνθετον Ἐ μ π ή γ ω, τὸ empaqueter, καὶ τὸ ἡμέτερον, Μ π ό γ ο ς ἢ Μ π ῆ γ ο ς, ἤγουν Ἔμπηγος.

Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν εἶναι καὶ τοῦ παρακμ. λατιν. ἡ Punca ἢ Punga (sac), καὶ τῆς κοιν. ἡμῶν γλώσσης τὸ Π ο υ γ γ ί ο ν (bourse), οὐδετ. Σ. καὶ ἡ Μ π ο υ ζ ο ῦ, Σ. (ἡ Τζέπη), Σ. θηλ. (poche), καὶ αὐτὴ τῶν Γάλλων ἡ poche ἢ pochette, καὶ ἡ ἐκ τούτου bougette (σάκκος δερμάτινος), ὅθεν ἔλαβαν οἱ Ἄγγλοι τὸ Budget, σημαῖνον τὸ αὐτὸ, γενικῶς, καὶ ἡ Bougette, καὶ ἰδιαίτερον, τὸν ἐτήσιον λογαριασμὸν τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ ὄχι ἀπὸ τοῦ παρακμ. λατιν. τὸ Bulga, ὡς ἐτυμολόγησαν ἐσχάτως τινὲς τὸ Budget (Ἴδ. τὴν ἐφημερίδ. Courrier des Électeurs, 27 janvier 1832.). Ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἔτι εἶναι καὶ τὸ Bagage, Ἀποσκευὴ, Ἑλλ.

ΜΠΌΛΙ. Ζ. Δέλος.

ΜΠΟΥΔΟΥ͂ΡΗΣ. Ζ. Σίσκος.

ΜΠΟΥΖΟΥ͂. Ζ. Μπόγος.

ΜΠΟΥΜΠΆΡΔΑ. Ζ. Χωνεία.

ΜΠΟΥΜΠΟΥ͂ΝΑ, θηλ. (Μπαμποῦνα, ΓΓ.) Βουβῶνας, ἀρσ. Σ. Βουβὼν Ἑλλ. (bubon). Ἐλέγετο Βουβὼν, καὶ Βομβὼν, Ἑλλ. τὸ γεννώμενον ἀπόστημα εἰς τὸ μεταξὺ τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ καὶ τοῦ ἰσχίου μέρος, ὁμωνύμως καὶ τοῦτο λεγόμενον Βουβὼν, Ἑλλ. (aine), καὶ κοιν. Ῥιζομήριον.

Ἐκ τούτου καὶ ῥῆμα, Μπουμπουνιάζω (Μπαμπουνιάζω, ΓΓ.) ἀπὸ τὸ Βουβωνιάω, Ἑλλ. ἀλλ' ὄχι εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν· ἐκεῖνοι ἔλεγαν τὸν ἔχοντα βουβῶνας εἰς τὸν ὁμώνυμον βουβῶνα, ἢ καὶ ἄλλο τοῦ σώματος μέρος, ὅτι Βουβωνιᾷ Ἑλλ. εἰς ἡμᾶς δὲ πλατύτερον τὸ Μπουμπουνιάζω, σημαίνει τὴν νοσηρὰν φούσκωσιν τοῦ σώματος, καὶ κατεξαίρετον τοῦ προσώπου, τὸ κοινῶς Μπουμπουνίασμα (bouffissure)· καὶ Μπουμπουνιασμένος (bouffi) λέγεται ὁ οὕτω φουσκωμένος. Καὶ σημείωσε τὸ καὶ ἀπὸ ἄλλους σημειωμένον, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ bouffir τῶν Γάλλων συγγενεύει μὲ τὸ Βουβὼν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. Ζ. Ῥιζομέρι.

ΜΠΟΥΡΆΝΤΖΑ, Σ. Ἀρμπέτα, Σ. Βούγλωσσον, Ἑλλ. Ἀπὸ τοῦ παρακμ. λατινισμ. τὸ borrago (bourrache). Τὸ Ἀρμπέτα, ὄνομα συνηθέστερον, πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν erbetta, ὑποκορ. τοῦ erba (herbe), διότι τοῦ Βουγλώσσου τὰ ἄνθη ἢ τὰ φύλλα κατακομμένα, ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων φυτῶν, ἐπιβάλλονται εἰς τὰ φαγητὰ, ὡς ἀρτύματα. Τὰ τοιαῦτα ἀρτύματα ὠνομάζοντο ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς, ὑποκορ. Φύλλια, Ἑλλ. (fines herbes). Ὁ Γαληνὸς εἰς τὴν ἐξήγησιν λέγει, « Φύλλια, ἡδύσματα κηπαῖα, ἃ τοῖς » ὠνουμένοις τὰ λάχανα προσεπιτιθέασιν, οἷον κορίαννον, » ἡδύοσμον, πήγανον, σέλινον ».

ΜΠΟΥΡΑΤΖΟ, Σ. Χρυσοκόλλα, Σ. Δ. Μπουράκην, Δ. Βοράχιν, Δ. (Borax). Τὸ Βοράχιν εἶναι Ἀραβικὴ λέξις (Βαουράχ). Οἱ Γραικορ. τὸ ὠνόμαζαν καὶ Χρυσοκόλλαν, ἂν καὶ δὲν τὸ ἐμεταχειρίζοντο εἰς τοῦ χρυσοῦ τὴν κόλλησιν. Σήμερον ἡ Χρυσοκόλλα ἐμπορεῖ νὰ κριθῇ συνών. τοῦ Βορακίου, ἐπειδὴ τὸ μεταχειρίζονται οἱ χρυσοχόοι εἰς τοῦ χρυσοῦ τὴν κόλλησιν, ὡς οἱ παλαιοὶ τὴν Χρυσοκόλλαν, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὸν Θεόφραςον (περὶ λίθ. σελ. 693, Schneider) καὶ τὸν Διοσκορίδην (V, 104).

ΜΠΟΥΡΝΙΑ, Σ. ἀγγεῖον πήλινον, χρήσιμον μάλιςα εἰς ὑποδοχὴν γλυκυσμάτων (pot de faïence), ὡμαλισμένον ἔξωθεν. Ἀπὸ τὸ ῥῆμ. Μπουρνίρω, Δ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Brunir (Ἀγγλιςὶ, To Burnish).

ΜΠΟΥΡΝΙΡΩ. Ζ. Μπουρνία.

ΜΠΟΥΣΤΟΚΩΛΟΒΟΝ. Ζ. Κωλοβόλι.

ΜΠΟΥΤΖΟΝΩ, Σ. κινῶ μὲ βίαν διὰ νὰ κοιλώσω τί, ἢ νὰ τὸ ἐμβάσω εἰς κοῖλον (enfoncer). Ἡ κυρ. καὶ πρώτη του σημασία εἶναι τὸ Ἐμπώθω (Ἄτακτ. II, σελ. 122)· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι τὸ Μπουτσόνω, ἐσχηματίσθη βαρβάρως ἀπὸ τὸ Boucher, τὸ Φράσσω (Φράζω, Σ.), Βύω καὶ Πωμάζω, Ἑλλ. Ἔπειτα ἐξαπλώθη καὶ εἰς τὴν σημασίαν παντὸς ἄλλου ἐμπηγομένου μὲ βίαν.

ΜΠΡΙΛΛΑ. Ζ. Πετάλι.

ΜΥΑΛΟΣ, Σ. Διαφέρομεν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς κατὰ δύο ταῦτα· πρῶτον, ὅτι ἐπρόφεραν διὰ τοῦ ε Μυελός. Τὸ Μυαλὸς εἶναι τοῦ παρακμ. Ἑλλ. ὅτε ἔλεγαν καὶ Ὕαλος ἀντὶ τοῦ Ὕελος. (Φρυνιχ. σελ. 136). Δεύτερον, ὅτι εἰς ἐκείνους ἐσήμαινε τὸ παχὺ καὶ ἐλαιῶδες σῶμα (moelle), τὸ περιεχόμενον εἰς τὰ μακρὰ κόκκαλα, ἡμεῖς δὲ σημαίνομεν καὶ τοῦτο, καὶ τὸν ἐγκέφαλον (cer-

veau). Δὲν λείπουν ὅμως παραδείγματα (ἂν καὶ σπάνια) καὶ ταύτης τῆς σημασίας οὐδ' εἰς τοὺς παλαιούς. Ὁ Σοφοκλῆς λέγει περὶ τοῦ Λίχα τοῦ κρημνισθέντος ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα, ὅτι ἀπὸ τὴν συντριμμένην του κεφαλὴν ἐξεχύθη ὁ μυαλὸς, ἤγουν ὁ ἐγκέφαλος (Τραχ. 781),

Κρατὸς δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει μέσου.

Οἱ Δειπνοσοφισταὶ τοῦ Ἀθηναίου (II, σελ. 65), καὶ ἄλλοι ἀρχαιότεροι γραμματικοὶ ἐπαρατήρησαν, ὅτι ὄχι μόνον ὁ Σοφοκλῆς, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι εὐλαβοῦντο δεισιδαιμόνως τὸ ὄνομα Ἐγκέφαλος, ὡς σημαντικὸν ἱεροῦ τινὸς πράγματος. Ἐνδεχόμενον νὰ ἀληθεύῃ ἡ παρατήρησις, ὄχι ὅμως γενικῶς, ἐπειδὴ (διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω πολλοὺς ἄλλους καὶ ποιητὰς καὶ λογογράφους) ὁ ἀρχαιότατος ὅλων Ὅμηρος εἶπε (Ἰλιάδ. γ', 300),

Ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι, ὡς ὅδε οἶνος,
Αὐτῶν, καὶ τεκέων. ———————

ΜΥΓΓΡΙΝΟΣ. Ζ. Μουγγρίον.

ΜΥΓΙΑΣΤΗΡΙ. Ζ. Μυιαστήριον.

ΜΥΖΕΙ. Ζ. Τριζιμύζει.

ΜΥΖΗΘΡΑ. Ζ. Μουζίθρα.

* ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ. Οὕτως ὠνόμασα ἄλλοτε τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον roman.

ΜΥΙΑΣΤΗΡΙΟΝ (χυδ. Μυγιαστῆρι, Σ.) σκεῦος χρήσιμον εἰς ἀποδίωξιν μυιῶν (émouchoir), Μυιοσόβη, Ἑλλ. Ζ. καὶ Ῥιπίδιον.

* ΜΥΛΟΚΟΠΙΟΝ ἢ Μυλλοκόπιον, εἶδος ὀψαρίου, ὁ Μύλος ἢ Μύλλος, Ἑλλ. τῶν παλαιῶν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἀλ. I, 130) λέγων « Μύλοι, μυ-

» λοκόπια, μυλοκόποι » (Ἴδε τὰς εἰς τὴν Ξενοκρατ. σημ. μου σελ. 201-202).

ΜΥΡΙΚΙΑ, Σ. Μυριχία, Δ. Μυρίγκας ἢ Μύριγγος, ἀρσ. Δ. Μυρίκη, Ἑλλ. Σήμερον ὀνομάζεται Μυρίκα, Δωρικ. ἀπὸ πολλούς. Οἱ Ἄγγλοι περιηγηταὶ (Stackhouse, lxxxvi.) τὴν ἤκουσαν ἀπὸ Γραικοὺς προφερομένην Μουςήκια, κακῶς, νομίζω, ἀντὶ τοῦ Μουρήκια. Εἶναι τῶν φυτολόγων ἡ Tamarix Gallica (Tamarisc.). Ἐκ τούτου δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ οἱ ἀλλοῦ (Ἄτακτ. III, σελ. 401) ὀνομασθέντες Μοίριχες, ὅθεν ἐκρεμάσθη ὁ προδότης Ἰούδας. Ἦσαν δηλαδὴ Μυρίκαι, ὁποῖαι γεννῶνται, κατὰ τὸν Διοσκορίδην (I, 116), εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Συρίαν. Σημειώσεως ἄξιον εἶναι τὸ ἱςορούμενον ἀπὸ τὸν Πλίνιον (XIII, 21, xxiv, 9), ὅτι ἡ Μυρίκη ὠνομάζετο κοινῶς Δυςυχὲς δένδρον, διότι οὔτε καρπὸν ἔφερε, οὔτ' ἐσπείρετο ποτέ: Vulgus infelicem arborem eam adpellat, quoniam nihil ferat, nec seratur unquam. Τί παράδοξον ἂν οἱ πρῶτοι μυθολογήσαντες, ὅτι ἀπὸ Μυρίκην ἐκρεμάσθη ὁ Ἰούδας, ἔλαβαν ἢ ἔδωκαν ἀφορμὴν τῆς ἐπωνυμίας τοῦ Δυστυχοῦς.

ΜΥΡΜΗΚΑΣ, Ὁ Σ. τὸ γράφει Μέρμηγκας (fourmi). Ἡ αἰτιατικὴ πληθ. τοῦ Μύρμηξ, Ἑλλ. ἐμεταβάλθη εἰς ὀνομαςικὴν, ὡς καὶ ἄλλα τῶν Περιττοσυλλάβων.

Παράγωγα τούτου ἡ Μυρμηκιὰ (Μερμηγκιὰ Σ.), σημαίνουσα τὴν φωλέαν τῶν Μυρμήκων (fourmilière). 2) Μυρμηκία, παροξυτ. ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς Μυρμηκία, Ἑλλ. πάθος τι σωματικὸν τοῦ δέρματος (Myrmécie), παρόμοιον τῆς Ἀκροχορδόνος « Ἔκφυσις ςερεὰ καὶ τραχεῖα, τυ» λώδης, ἔναιμος, περὶ τὰ ἄκρα καὶ τὰ ἔσω τῆς χειρὸς » κατὰ τὸν Πολυδεύκην, τοῦτο διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ἀκροχορδόνα, ὡς λέγει Παῦλος ὁ Αἰγινήτης (IV, 15), ὅτι « Ἡ μὲν

» Μυρμηκία πλατεῖαν ἔχει τὴν βάσιν, καὶ πρὸς τὰς ἀποσφίγξεις
» ὁμοίαν αἴσθησιν ἐμποιεῖ δήγμασι μυρμήκων· ἡ δὲ Ἀκροχορ-
» δὼν ϛενὴν ἔχει τὴν βάσιν, ὡς δοκεῖν ἐκκρέμασθαι ἄκρῳ
» χορδῆς ὁμοιουμένη ».

•Ὁ Σ. φέρει καὶ θηλ. οὐσ. Μερμήγκα, (grosse fourmi). Πιθανὸν ὅτι ὁ ἀπὸ τὸν Ἀριϛοτέλην (Περὶ ζ. ἱϛορ. VIII, 28) ὀνομαζόμενος Ἱππομύρμηξ, ἢ ὁ ἀπὸ τὸν σχολιαϛὴν τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 747) λεγόμενος Μύρμηξ Ἡρακλεωτικός.

Ῥῆμα ἀπὸ τὸ Μύρμηξ σημειόνει ὁ Σ. τὸ Μερμηγκιάζω ἀμετάβ. (γρ. Μυρμηκιάζω), αἰσθάνομαι δηλαδὴ κεντήματα ὡς μυρμήκων δαγκάματα (fourmiller). 2) Μυρμηκιάζω ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ ἔτι καὶ τὸ πληθύνομαι ὡς οἱ μύρμηκες (fourmiller), ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸ διαλυμένον τοῦ Θεοκρίτου (XV, 44),

Ὦ θεοί, ὅσσος ὄχλος· πῶς καὶ πόκα τοῦτο περάσαι
Χρὴ τὸ κακόν; Μύρμακες ἀνήριθμοι καὶ ἄμετροι.

Φέρει καὶ ἄλλο ῥῆμα ἀμετάβ. Μερμηδίζω (γρ. Μυρμηδίζω) ὁ Σ. συνηθέϛατον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καὶ σημαῖνον τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀνωτέρω Μυρμηκιάζω (fourmiller), οἷον Τὰ χέριά μου ἢ τὰ ποδάριά μου μερμηδίζουν. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι εἶναι λείψανον τῆς παλαιᾶς γλώσσης τὸ Μυρμηδίζω (ἄξιον νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά), παραγόμενον ὅμως ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τὸ Μύρμηξ, ἀλλὰ ἀπὸ διάφορον τύπον, Μύρμος ἢ Μύρμις, ὅθεν καὶ ὁ Μυρμηδὼν ἢ Μυρμιδὼν, ἐθνικὸν, « Μυρμηδόνες, » οἱ Μύρμηκες ὑπὸ Δωριέων » λέγει ὁ Ἡσύχιος, διὰ τοῦ η, καὶ περιεκτικὸν « Μυρμηδὼν, ξυνοικία τῶν Μυρμήκων » καὶ « Μῦρμοι, μύρμηκες ». Τὄνομα τῶν ϛρατιωτῶν τοῦ Ἀχιλλέως

(Μυρμιδόνες), ὡς καὶ τῶν κατοίκων τῆς Αἰγίνης, ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀπὸ τὸν μῦθον τῆς μεταμορφώσεως τῶν μυρμήκων εἰς ἀνθρώπους.

Ἐσημείωσε καὶ τὸ σύνθετον, Μερμηγκοβότανον (γρ. Μυρμηκοβότανον) ὁ Σ. βοτάνη χρήσιμος εἰς ἐξώθησιν σκωλήκων τῆς κοιλίας, οἱ ὁποῖοι παραβολικῶς ὠνομάσθησαν Μύρμηκες. Πιθανὸν ὅτι τὸ Μυρμηκοβότανον εἶναι τὸ Ἀψίνθιον Σαντόνιον (santoline) τοῦ Διοσκορίδου (III, 28).

ΜΥΡΟΛΟΓΩ, Δ. Μοιρολογῶ, Σ. Δ. Ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὸν Δ. στιχηρὰ παραδείγματα φαίνεται ἡ ὀρθὴ διὰ τοῦ υ γραφή. Ἡ σύνθεσις εἶναι ὄχι ἀπὸ τὸ Μοῖρα καὶ Λόγος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Μύρος (ὁ θρῆνος) ἐκ τοῦ χρηστοῦ ῥήματος Μύρω (καὶ Μυρέω, καὶ μέσ. Μύρομαι) καὶ τοῦ Λέγω. Μυρολογῶ λοιπὸν εἶναι Μύρους λέγω· « Μυρεῖν... » κλαίειν, θρηνεῖν, κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ συνθέτως, « Μυρῳδεῖ, θρηνῳδεῖ ».

Σημαίνει κυρίως, ᾄδω θρηνητικὸν ᾆσμα, τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Μυρολόγιον, Δ. (Μοιρολόγιον Σ.), καὶ μυρολογούμενον εἰς τὴν κηδείαν τῶν νεκρῶν ἀπὸ γυναῖκας μισθωτὰς, τὰς κοινῶς ὀνομαζομένας Μυρολογητρίας (pleureuses), ἀπὸ δὲ τοὺς παλαιοὺς, Θρηνῳδοὺς, Ἑλλ. καὶ ἰδιαιτέρως Καρίνας, Ἑλλ. κατὰ τὸν Ἡσύχιον : « Καρίναι, θρηνῳδοὶ μουσικαὶ, αἱ » τοὺς νεκροὺς τῷ θρήνῳ παραπέμπουσαι πρὸς τὰς ταφὰς » καὶ τὰ κήδη. Παρελαμβάνοντο δὲ αἱ ἀπὸ Καρίας γυναῖκες ». Φέρει καὶ ὁ Φώτιος : « Καρικῇ μούσῃ, τῇ θρηνῴδει· δοκοῦσι » γὰρ οἱ Κᾶρες θρηνῳδοί τινες εἶναι, καὶ ἀλλοτρίους νεκροὺς » ἐπὶ μισθῷ θρηνεῖν, κ. τ. λ. ».

ΜΥΣΤΟΓΡΑΦΟΣ, Δ. ὁ ἄλλως λεγόμενος ὁ Ἐξ ἀποῤῥήτων ἢ Ἐξαποῤῥήτων (secrétaire).

ΜΥΣΤΡΙΟΝ. Ζ. Μουστρί.

ΜΥΧΤΥΡΟΝ. Ζ. Μουκτερόν.

*ΜΩΡΑΙΝΩ. Ζ. Απομωραίνω.

ΜΩΡΟΝ. Ζ. Νινίον.

*ΜΩΡΟΣΙΤΑΡΟΝ (Maïs ἢ Blé de Turquie), ἀπὸ τοὺς Μαύρους (Mores). Λέγεται καὶ Ἀραποσίταρον, ἀπὸ τοὺς Ἄραβας (Arabes), καὶ συνηθέστερον, Καλαμοσίταρον. Ζ. Καλαμοσίταρον.

ΜΩΣΙΟΝ. Ζ. Μουσεῖον.

Ν.

ΝΑΓΚΑΡΙΖΩ. Ζ. Ναναρίζω.

ΝΑΪΣΚΕ. Ζ. Τίς.

ΝΑΝΑΡΙΖΩ, Σ. Ναγκαρίζω, Δ. Ναναρίζουν (ἤγουν τραγῳδοῦν) αἱ παραμάναι κινοῦσαι τὰ νήπια, διὰ νὰ τὰ κοιμίσωσι· λέξις ὀνοματοποιημένη, συγκειμένη ἀπὸ τὴν ἐπανάληψιν ἀσήμων συλλαβῶν Να, Να. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Νηνυρίζοντα, θρηνοῦντα, λαλοῦντα ». Εἰς τὸν αὐτὸν Λεξικογράφον εὑρίσκονται καὶ « Νινήατος, » νομὸς παιδαριώδης, καὶ Φρύγιον μέλος » καὶ Νύννιον· ἐπὶ » τοῖς παιδίοις καταβαυκαλουμένοις φασὶ λέγεσθαι. Ὁμοίως » καὶ τὸ Νύννιος ». Τὸ Νύννιον ἢ ὁ Νύννιος εἶναι τῶν Ῥωμαίων ἡ Nenia, τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Ναναρισμα (chanson à bercer les enfans). Ζ. Νινίον.

Τὸ Ναγκαρίζω τοῦ Δ. ὑποπτεύομαι μὴν ἦναι γραφικὸν σφάλμα. Τὸ ἐξηγεῖ ἦχον μουσικῶν ὀργάνων, καὶ φέρει μαρτυρίαν ταύτην, « Ὑπάρχουν θανατήσιμα ζῶα ἐν τῇ θαλάσσῃ, » μοῦσαις φωναῖς γὰρ ἔχουσιν, γλυκαία ναγκαρίζουν, δισύ- » ρινα κράζονται, ὄμορφα τραγῳδοῦσιν » χωρὶς νὰ προσέξῃ ὅτι εἶναι περὶ Σειρήνων ὁ λόγος, καὶ ὅτι ἡ μαρτυρία του δὲν εἶναι πεζογραφημένη, ἀλλὰ στιχηρὰ, οὕτως·

Ὑπάρχουν θανατήσιμα ζῶα ἐν τῇ θαλάσσῃ,
Μούσαις φωναῖς γὰρ ἔχουσιν, γλυκέα ΝΑΓΚΑΡΙΖΟΥΝ.
—— ΔΙΣΥΡΙΝΑ κράζονται, ὅμορφα τραγῳδοῦσιν.

Τοῦ δευτέρου ςίχου τὸ Μοῦσαις φωναῖς σημαίνει Μουσικὰς φωνάς. Ἡ τελευταία λέξις ἦτον ἴσως ΝΑΝΑΡΙΖΟΥΝ. Τοῦ τρίτου ἡ ἀρχὴ ἐκολοβώθη, φανερόνει ὅμως τὰς Σειρῆνας. Ἴσως ἐγράφετο,

ΗΔΥΣΕΙΡΗΝΑ κράζονται, ὅμορφα τραγῳδοῦσιν.

ΝΑΠΟΣ, οὐσ. ἀρσ. Σ. Κυψέλιον Ἑλλ. (ruche). Εἰς τοὺς παλαιοὺς ὅμως, Νάπος, οὐδετ. καὶ Νάπη, θηλ. ἐσήμαινε τοὺς « Κοίλους καὶ φαραγγώδεις τόπους » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Φέρει δὲ ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος καὶ « Νάπαι, οἱ φαραγγώ- » δεις τόποι, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τῶν ΠΕΤΡΩΝ ΚΟΙΛΟΙ (ἴσ. αἱ » κοῖλαι), κ. τ. λ ». Ἐκ τούτου συμπεραίνεται ὅτι μὲ τὸ Νάπος ἐσήμαιναν οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ κυψέλιον τῶν μελισσῶν, ὄχι ὅμως τὸ χειροποίητον, ἀλλὰ τὸ φυσικὸν, ἤγουν σχισμὴν ὄρους ἢ πέτρας, ὅπου αὐταὶ αἱ μέλισσαι συναθροιζόμεναι ἐργάζονται τὸ μέλι. Ἂν ἀμφιβάλῃς περὶ τούτου, ἂς σὲ πιςώσῃ ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. β', 87),

Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,
ΠΕΤΡΗΣ ἐκ ΓΛΑΦΥΡΗΣ αἰεὶ νέον ἐρχομενάων.

Ἡ Γλαφυρὴ πέτρα εἶναι ἡ Κοίλη πέτρα τοῦ Ἡσυχίου, ὡς τὸ ἐξηγεῖ πάλιν αὐτὸς, « Γλαφυραὶ, κοῖλαι, βα- » θεῖαι ». Ταύτην τὴν κοίλην πέτραν, τὴν Νάπην ἢ τὸ Νάπος, ἐνοοῦσε καὶ ὁ Δαυῒδ (Ψαλμ. πά, 16) λέγων, « Ἐκ » πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς ».

ΝΑΫΚΛΑ, Σ. τὴν ἐξηγεῖ Ποτίςραν ζώων (Auge), τὴν συνήθως σιμὰ τῶν πηγαδίων τοπισμένην. Παράγεται, κατὰ συγκοπὴν, ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Navicula (Nacelle).

* ΝΕΚΡΟΔΕΙΠΝΟΝ. Ζ. Μακαρία.

ΝΕΚΡΟΛΟΎΛΟΥΔΟΝ. Ζ. Φουγγέτα.

ΝΈΝΑ. Ζ. Ἔννατα.

ΝΕΡΟΓΓΥΡΙΣΙΆ, Σ. συςροφὴ ὑδάτων θαλάσσης ἢ ποταμοῦ ἐπικίνδυνος (Tournant, ἢ Remole).

ΝΕΡΟΔΎΟΣΜΟΣ, Σ. ὁ δὲ Δ. Νεροκάρδαμον μὲ κακὴν ἐξήγησιν, Νερὸν τοῦ καρδάμου (suc de cresson). Εἶναι τοῦ Διοσκορίδου (II, 156) τὸ δεύτερον Σισύμβριον, τὸ καὶ Καρδαμίνη ἐπονομασθὲν, διὰ τὴν ὁμοίαν τοῦ καρδάμου γεῦσιν, τῶν φυτολόγων τὸ Sisymbrium nasturtium (ἴσ. Cresson de fontaine ἢ menthe aquatique).

ΝΕΡΟΚΆΝΑΤΟΝ, Σ. Νερολαΐνον (γρ. Νερολάγηνου), Δ. σύνθ. ἀπὸ τὸ Νερὸν καὶ τὸ Κανάτιον (Ἄτακτ. I, 339), ἀγγεῖον χρήσιμον νὰ κρατῇ τὸ εἰς πόσιν νερὸν, Ὑδρία, Ἑλλ. (pot à boire). Ζ. Κουμάριον.

ΝΕΡΟΛΆΓΗΝΟΝ. Ζ. Νεροκάνατον.

ΝΕΡΟΛΌΓΙΟΝ, Δ. Κλεψύδρα, Ἑλλ. (Clepsydre). Ἴσως ἐπλάσθη, κατὰ συγκοπὴν, ἀπὸ τὸ Νερωρολόγιον.

ΝΕΡΟΜΑΖΩΞΊΑ, Σ. Νεροῦ συνάθροισις, δι' ἀπορίαν ἐκροῆς, Ἕλος ἢ Τέλμα, Ἑλλ. (marécage). Ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ καὶ Νερομάζευμα ἢ Νερομάζωμα (Ἄτακτ. I, σελ. 175). Οἱ παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζαν καὶ Ὑδροδόκος (lagune)· « Ὑδροδόκοι, Λάκκοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΝΕΡΌΜΥΛΟΣ, Σ. Δ. Ὑδρόμυλος, Ὑδρομύλη, Ὑδρομύλιον, Δ. Μύλος γυριζόμενος ἀπὸ κίνησιν νεροῦ, Ὑδρόμυλος ἢ Ὑδραλέτης, Ἑλλ. Πρῶτον μύλον ἐμεταχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Χερόμυλον (moulin à bras)· ἔπειτα ἐπενόησαν τὸν * Ἀλογόμυλον, καὶ τρίτον (μικρὸν πρὸ Χριςοῦ) τὸν Νερόμυλον (moulin à eau), καὶ τελευταῖον (περὶ τὴν τρίτην, ἢ κατ' ἄλλους, περὶ τὴν ἑνδεκάτην ἑκατον-

ταετηρίδα ἀπὸ Χριςοῦ) τὸν Ἀνεμόμυλον (moulin à vent). Ἴδε τὰς εἰς τὴν Γαλλ. μετάφρ. τοῦ Στράβωνος σημ. μου, XII, τόμ. IV, σελ. 61.

ΝΕΡῸΝ, οὐσ. οὐδέτ. Σ. (eau), ἀπὸ τὸ Νηρὸν ἢ Ναρὸν, Ἑλλ. Τοῦτο δὲ, ἢ ὡς ῥηματικὸν τοῦ Νάω, τὸ ῥέω, ἢ κατὰ σύγκρασιν ἢ συγκοπὴν, τοῦ Νεαρὸν, παραγώγου τοῦ Νέον (récent, frais), ἢ, κατ' ἄλλους, συνθέτου ἀπὸ τὸ Νεωςὶ ἀρυσθὲν (nouvellement puisé). Ὅπως ἂν ἐτυμολογηθῇ, τὸ Ναρὸν ἢ Νηρὸν ἦτο καταρχὰς ἐπίθετον, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον, « Νηρὸν ὕδωρ, μὴ εἴπῃς, ἀλλὰ » πρόσφατον, ἀκραιφνές ». Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Ναρὸν... » ὑγρὸν » ὁ δὲ Φώτιος « Ναρᾶς... ῥευςικῆς· Αἰσχύλος ». Ὡς ἐπίθετον τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ Σοφοκλῆς (παρὰ τῷ Ἐτυμολόγ. σελ. 597),

Πρὸς ναρὰ δὲ κρηναῖα χωροῦμεν ποτά.

Ἤκουσα Θεσσαλὸν νὰ τὸ προφέρῃ, ἀκόμη σήμερον, Νηρόν.

Νερὸν ἁπλῶς, ἢ Ψιλὸν νερὸν, ὀνομάζομεν τὸ κάτουρον (urine), οἷον Ὕπῆγα νὰ χύσω τὸ νερόν μου, ἢ τὸ ψιλόν μου νερόν· « Ὑγρίην, τὸ οὖρον » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Καὶ ἐξεναντίας Χονδρὸν νερὸν, τὴν κένωσιν τῆς κοιλίας. Σύνθετα ἀπὸ τὸ Νερὸν ἔχομεν πολλά. Παρὰ τὸ ἈΣΗΜῸΝΕΡΟΝ (eau-forte), οὕτως ὀνομασθὲν διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει δύναμιν νὰ χωρίζῃ τὸ Ἀσήμιον ἀπὸ τὸ Χρυσίον, καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 348) σημειωμένα, εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς :

ΝΕΡΟΠΉΔΗΜΑ. Ζ. Ἀνάβρυσμα.

ΝΕΡΟΠΟΝΤΊΑ, Σ. Δ. ἔκχυσις καὶ κλυσμὸς νεροῦ (inondation), σύνθετον ἀπὸ τὸ Νερὸν καὶ τὸ ῥῆμα Ποντόω ἢ Ποντίζω, Ἑλλ.

ΝΕΡΟΣΈΛΙΝΟΝ, Δ. Τὸ αὐτὸ, νομίζω, καὶ τὸ ἀνωτέρω Νεροδύοσμος. Ζ. Νεροδύοσμος.

ΝΕΡΟΦΊΔΙΟΝ, Δ. Νερόφιδον, Σ. Ὕδρος, Ἑλλ. (serpent d'eau). Ὁ Βελλώνιος ὅμως (De aquatib. II, pag. 446), Νεροφίδιον ἤκουσ' ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς τῶν παλαιῶν τὸν Τυφλίνον ἢ τὴν Τυφλίνην, Ἑλλ.

ΝΗΣΤΕΙΚΆΔΑ. Ζ. Νηστικός.

ΝΗΣΤΙΚΌΣ, Σ. Τούτου παράγωγον ἡ Νηστεικάδα (γρ. Νηστικάδα), Σ. ἐξηγουμένη Σάλιον ἀνθρώπου νηστικοῦ. Καὶ οἱ παλαιοὶ, ὡς ἡμεῖς σήμερον, ἐμεταχειρίζοντο τὸ ἀνθρώπινον σάλιον ἀλείφοντές το εἰς πάθη τοῦ δέρματος, καὶ τὸ ὠνόμαζαν μὲ παρόμοιον ὄνομα Νηστείαν. Ὁ Διοσκορίδης παραγγέλλει εἰς δαγκάματα σκύλου λυσσασμένου, κόκκους σίτου μασσημένους ἀπὸ νηστικόν· « Τινὲς δὲ οἴονται » τοὺς μεμασσημένους ἀντιπαθές τι ἔχειν ἀπὸ τῆς τῶν μεμασσηκότων ΝΗΣΤΕΙΑΣ (Διοσκορίδ. Θηριακ. σελ 425). Ὁ Πλίνιος τὴν ὀνομάζει Saliva jejuna (Νηστικὸν σάλιον), καὶ τὴν παραγγέλλει καὶ εἰς ἄλλα τοπικὰ ἰατρικὰ (Plin. XXVII, 11. VXVIII, 4 et 7).

ΝΊΓΛΑ. Ζ. Μεσιά.

ΝΙΝΙΔΙΆΖΩ. Ζ. Νυνιδιάζω.

ΝΙΝΊΟΝ. Ὁ Δ. τὸ σημειόνει προπαροξυτ. Νίνιον, προσθέτων καὶ ἄλλο ὑποκορ. Νινάριον. Σημαίνει τὸ βρέφος, τὸ καὶ Μωρὸν, Σ. (bambin) ὀνομαζόμενον, ὡς ἀκόμη στερημένον λογισμοῦ· καὶ μετωνυμικῶς, Σπάργανον, ὡς τυλιγμένον εἰς τὰ σπάργανα. Νενοὺς καὶ Νινοὺς ὠνόμαζαν, Ἑλλ. τοὺς ἀνοήτους. Ὁ Ἡσύχιος φέρει, « Νενὸς, εὐήθης » καὶ » Νενίηλος, τυφλὸς, ἀπόπληκτος, ἀνόητος » καὶ « Νηνῖται...

» νέοι » καὶ « Νινητὸς, ἀνόητος· οἱ δὲ, Νίνηκλος, καὶ Νινηα-» ςής ». Ἡ ποικιλία τῆς γραφῆς δὲν ἔχει τὶ παράδοξον· οὕτω ποικίλλονται συνήθως τὰ ὀνοματοποιημένα, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω συγγενῆ τούτων Νύννιον καὶ Νηνυρίζω (Ζ. Ναναρίζω). 2) Νινίον ἢ Νίνιον, Δ. μεταφορ. λέγεται, καὶ τὸ εἰς σχῆμα καὶ μορφὴν παιδίου κατασκευαςὸν εἴδωλον (poupée) εἰς παίγνιον τῶν μικρῶν παιδίων. Ζ. Κούτσα.

ΝΙΨΙΔΙΟΝ. Ζ. Προσωπίδι·

ΝΟΪΖΩ, Σ. Νοῶ, Σ. Ἐφύλαξε λοιπὸν ἡ γλῶσσα καὶ τύπον ἄλλον, τὸ Νοΐζω (penser), ἄξιον νὰ ἐγχωρισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, ἐπειδὴ ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Νόος, ἀναλόγως μὲ τὸ Πλόος, Πλοΐζω, Ῥόος, Ῥαΐζω, Χρόος, Χροΐζω.

ΝΟΜΟΚΑΝΩΝΑΣ, Σ. Νομοκάνων, ἀρσ. Δ. καὶ Νομοκανόνιον ἢ Νομοκάνονον, οὐδετ. Δ. Κώδηξ περιέχων νόμους πολιτικοὺς καὶ κανόνας συνοδικούς. Πρῶτος ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουςινιανὸς ἐπενόησε τὴν τοιαύτην συνάθροισιν καὶ συγκόλλησιν· καὶ τὴν ἐσύνταξεν εἰς βιβλίον ὁ σύγχρονός του Πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Σχολαςικὸς, διαιρεμένον εἰς πεντήκοντα τμήματα ἢ τίτλους (Fabric. Biblioth. Græc. tom. XI, pag. 48, 599). Μετὰ τὸν πρῶτον τοῦτον Νομοκάνονα, ἐσύνταξαν ἄλλοι ἄλλας παρομοίας συναγωγὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων μόνος ἐπεκράτησεν ὁ Νομοκάνων τοῦ Πατριάρχου Φωτίου, διαιρεμένος εἰς δεκατέσσαρας τίτλους, καὶ σχολιασμένος ἀπὸ τὸν Βαλσαμῶνα. Νομοκάνονας ἔπειτα καταχρηςικῶς ὠνόμασαν καὶ ἄλλας συλλογὰς, περιεχούσας μόνους τοὺς ἐκκλησιαςικοὺς κανόνας χωρὶς παράθεσιν πολιτικῶν νόμων.

Μὲ τοὺς Νομοκάνονας τούτους δὲν πρέπει νὰ συγχυθῇ ὁ Νομοκάνων τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας· διότι Νομοκάνονα (Droit canonique ἢ Droit canon) ὀνομάζουν καὶ οὗτοι

τὴν ἀπὸ Γρατιανὸν τινὰ συναχθεῖσαν ἀνάμιξιν ἀληθῶν μὲ πολλὰ πλαςὰ καὶ μυθώδη, χρήσιμα εἰς τὴν αὔξησιν τῆς παπικῆς δυναςείας (Ἴδ. Συμβουλ. τρ. ἐπισκόπ. σελ. 53, σημ. 44).

ΝΟΠΌΣ. Ζ. Νωπός.

ΝΤΑΝΤΟΥΛΊΖΩ. Ζ. Ταντανίζω.

ΝΤΖΙΡΊΤΗΣ, ἀρσ. Σ. καὶ Ντζερίτι, οὐδετέρ. Σ. ὄνομα τουρκικὸν (gérit) γυμνάσματος τουρκικοῦ.

ΝΥΚΤΙΆΖΩ, Νυκτόνω, Βραδυάζω, Σ. Τὸ ἀπρόσωπον εἶναι εἰς χρῆσιν, Ἐνύκτιασε, Ἐνύκτωσε, Ἐβράδυασε, σημαῖνον σχεδὸν ὅ,τι καὶ τὸ Ἐμούχρωσε. Ζ. Μουχρόνω.

ΝΥΚΤΌΝΩ. Ζ. Νυκτιάζω.

ΝΎΜΦΗ. Ζ. Γαμβρός.

ΝΥΜΦΊΤΖΑ. Ζ. Γαλίδα.

ΝΥΝΙΔΙΆΖΩ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνών. τοῦ Χνοτῶ καὶ τὸ προσαρμόζει εἰς τὸ κρέας, οἷον Τὸ κρέας ἐνυνίδιασεν, ἤγουν ἤρχισε νὰ βρωμῇ. Ἴδαμεν ἀνωτέρω (Ζ. Ναναρίζω καὶ Νινίον), ὅτι τὸ Νινίον ἢ Νυνίον, σημαίνει καὶ τὸ βρέφος τὸ κοιν. λεγόμενον Μωρὸν ἢ Σπάργανον. Νυνιδιάζω λοιπὸν κυρίως σημαίνει τὸ Μωραίνομαι. Τοῦτο δὲ μεταφορ. χάνω τὴν οἰκείαν ποιότητα, ὡς τὴν χάνει τὸ κρέας, ὅταν τραπῇ εἰς σῆψιν. Παρομοίαν μεταφορ. ἐμεταχειρίσθη ὁ εὐαγγελιςὴς (Ματθ. έ, 13) λέγων « Ἐὰν τὸ ἅλας ΜΩΡΑΝΘΗ͂ »· τὸ ὁποῖον ἄλλος εὐαγγελιςὴς (Μαρκ. θ', 5) εἶπε χωρὶς μεταφορὰν « Ἐὰν τὸ ἅλας » ἌΝΑΛΟΝ γένηται » ἤγουν ἐὰν νυνιδιάσῃ, χάσῃ δηλαδὴ τὴν ἰδίαν ποιότητα.

ΝΥΝΝΊΟΝ. Ζ. Νινίον.

ΝΥΣΤΆΓΡΑ, μὲ συνών. Νύςαξις, καὶ Ὑπνιά, Σ. Καλὴ λέξις ἡ Νυςάγρα, σημαίνουσα τὴν εἰς ὕπνον σφοδρὰν

καταφορὰν (somnolence), κατὰ τὸν τύπον τοῦ παλαιοῦ Ποδάγρα, καὶ τῶν νέων Ἀμελάγρα καὶ Σκοτεινάγρα (Ζ. Ἀμελάγρα), καὶ ἀξία νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ὅπου ἐτοπίσθη πρὸ μικροῦ τὸ Νύσταξις. Ἑλληνικὸν εἶναι καὶ τὸ Ὑπνία ἀπὸ τὸ Ὕπνος, κατὰ τὸ Οἶκος καὶ Οἰκία, καὶ Σκότος καὶ Σκοτία, καὶ ἄλλα πολλὰ διφορούμενα.

ΝΥΦΙΤΣΑ. Ζ. Γαλίδα.

ΝΥΧΑΚΙΟΝ. Ζ. Μελίλωτον.

* ΝΥΧΑΣ. Ζ. Ὀνυχέα.

ΝΩΠΟΣ, Δ. Νοπός, Δ. Σ. νεαρὸς ἢ χλωρός, οἷον, καρπὸς νεωστὶ κομμένος, κρέας νεοσφάκτου ζώου, γάλα, τυρίον καὶ ἄλλα τοιαῦτα· « Νεωπούς... νέας » λέγει ὁ Ἡσύχιος· τὸ ὁποῖον ἐσυγκόψαμεν εἰς τὸ Νωπός (κατὰ τὸ Θωρῶ καὶ Χρωστῶ, ἀπὸ τὸ Θεωρῶ καὶ Χρεωστῶ).

Ξ.

ΞΑΘΟΡΙ. Ζ. Σταθόρι.

ΞΑΝΑΚΟΙΛΩ. Ζ. Ἐξανακυλίω.

ΞΑΝΑΛΟΓΙΑΖΩ. Ζ. Ἐξαναλογιάζω.

ΞΑΝΑΡΕΜΑΤΑ τῆς θαλάσσης. Ζ. Ἀναῤῥοῦσα.

ΞΑΝΑΡΡΩΣΤΩ. Ζ. Ἐξαναῤῥωστῶ.

ΞΑΝΑΣΤΡΕΦΑ. Ζ. Ἐξανάστροφα.

ΞΑΝΑΨΥΧΑΙΝΩ. Ζ. Ξεφαντόνω.

ΞΑΝΤΟΝ. Ζ. Ἄχνη, καὶ Ξεφτύζω.

ΞΑΡΑΘΥΜΙΖΩ. Ζ. Ξεφαντόνω.

ΞΑΡΓΟΥ. Ζ. Ἐξάργου.

ΞΑΡΡΩΣΤΩ. Ζ. Ἐξαῤῥωστῶ.

ΞΑΡΤΙΑ. Ζ. Ἐξάρτια.

ΞΕΓΚΥΛΊΖΩ, μὲ συνών. Ξεγκρεμνῶ, Ξεγκρεμνίζω, Ξεγκυλίζω, Ξεγκυλῶ, Ξελυγκῶ. Ζ. Ξεγκυλῶ.

ΞΕΓΚΥΛΩ͂, καὶ Ξελυγκῶ, Σ. Ἐσύγχυσε δύο διαφόρου παραγωγῆς ῥήματα, προσθέσας καὶ δύο ἄλλα συνώνυμα Ξεγκυλίζω, Ξεγκρεμνίζω ἢ Ξεγκρεμνῶ, Σ. Κρημνίζω, ΓΓ. (précipiter, jeter du haut en bas). Τὴν αὐτὴν σύγχυσιν ἔκαμε καὶ ὁ Δ. δίδων τὴν αὐτὴν ἐξήγησιν εἰς τὸ Ξεγκυλοῦμαι.

Τοῦ Ξελυγκῶ ἡ γραφὴ εἶναι Ξελιγκῶ ἢ Ξελιγκίζω, ἀπὸ ἄχρηστον Ἐκλιγκίζω συνών. τοῦ χρηστοῦ Ἐκτραχηλίζω, κρημνίζω τινὰ μὲ βίαν, ὥστε νὰ σπάσῃ τὰ λίγγιά του (se casser le cou). Ζ. Λίγκι.

Τὸ δὲ Ξεγκυλῶ ἢ Ξεγκυλίζω εἶναι φθορὰ τοῦ παλαιοῦ Ἐκκυλίω (faire rouler de haut en bas)· καὶ τὸ παθ. ἢ καὶ τὸ μέσ. Ξεγκυλοῦμαι, τοῦ Δ. εἶναι Ῥήκτομαι ὑψηλόθεν, ὡς αὐτὸς τὸ ἐξηγεῖ, ex alto cadere (tomber, ἢ se jeter du haut en bas), ὡς εἶπε καὶ ὁ Ποιητὴς (Ἰλ. ζ', 42),

> Αὐτός δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἘΞΕΚΥΛΊΣΘΗ
> Πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα. ————

Λέγει καὶ ὁ Κωμικὸς, διηγούμενος τὸν μῦθον τοῦ Κανθάρου, ὅστις ἐξεκύλισεν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Διὸς τὰ αὐγὰ τοῦ ἀετοῦ (Ἀριστοφάν Εἰρ. 133),

> Ὡὰ 'κκυλίνδων κἀντιτιμωρούμενος.

Τοῦ δὲ Ἐκτραχηλίζω (Ἐκλιγκίζω) παράδειγμα ἔχει πάλιν ὁ αὐτὸς Κωμικὸς (Πλούτ. 69),

> Ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τινα, κᾆτ' αὐτὸν λιπὼν,
> Ἄπειμ', ἵν' ἐκεῖθεν ἘΚΤΡΑΧΗΛΙΣΘῌ πεσών,

ἤγουν, χυδ. Διὰ νὰ πέσῃ ἐκεῖθεν, νὰ ΞΕΛΙΓΚΙΣΘῌ.

* ΞΕΔΟΥΛΕΥ΄Ω (ἤγουν Ἐκδουλεύω) σημαίνει πληρόνω διὰ τῆς δουλεύσεως ἢ ἐργασίας, τὰ προδοθέντα ἢ δαπανηθέντα εἰς ἐμὲ, καὶ οὕτως διαλύω τὸ χρέος μου (rembourser par le travail les avances qu'on a faites pour moi), οἷον, ὁ ποιητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ, λαλῶν περὶ δεσπότου, ὅϛις ἔβαλεν ἀνόμως τὴν ἀγορασθεῖσαν δούλην εἰς πορνοϛάσιον, διὰ νὰ πληρωθῇ τῆς ἀγορᾶς τὴν τιμὴν,

Καὶ βάνει την εἰς τὸ σκολιὸ, νὰ τοῦ τὰ ξεδουλέψει.

ΞΕΘΥΜΑΙ΄ΝΩ, Σ. ἀπὸ τὸ Ἐκθυμαίνω, Ἑλλ. τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὡς καὶ εἰς ἡμᾶς, τὸ Ξεθυμαίνω, σφοδρύνω τὸν θυμόν μου (exhaler sa colère). — 2) Ξεθυμαίνω, χάνω τὴν φυσικὴν ποιότητα διὰ τῆς ἐξατμίσεως, οἷον Τὸ ῥοδόϛαγμα ἢ τὸ ἀνθόνερον ἐξεθύμανε (s'évaporer), Ἐξατμίζομαι, Ἑλλ. — 3) Ἁπλῶς τὸ εἰσπνέω καὶ ἀποπνέω τοὺς ἀτμοὺς, ὅθεν ῥηματικὸν ΞΕΘΥΜΑΤΗ΄ΡΙΟΝ, Σ. (soupirail).

* ΞΕΚΟ΄ΠΤΩ, Σ. Τὴν μετοχὴν μόνην Ξεκομμένος (enfui), καὶ τὸ ῥηματικὸν Ξεκομμὸς (fuite) ἐσημείωσε. Ξεκόπτω (ἀπὸ τὸ Ἐκκόπτω) σημαίνει κυρίως, Ἀποκόπτω, χωρίζω (séparer, découper). 2) Ἀμεταβ. καὶ μεταφορ. Φεύγω σπουδαίως, διὰ φόβον ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν (s'évader, s'esquiver), οἷον, Ἐξέκοψεν, ὡς μὲ εἶδεν, Ἐξέκοψε, πρὶν τελειώσῃ ἡ συνέλευσις. Ἀναλογεῖ μὲ τὸ Προκόπτω. Ὡς τοῦτο σημαίνει τὸ προχωρῶ, οἷον « Ἡ » νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν » (Πρὸς Ρωμ. ιγ΄, 12), παρόμοια καὶ τὸ Ἐκκόπτω ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Ἀναχωρῶ. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸ Τύπτω, Ἑλλ. συνών. τοῦ Κόπτω· » Προέτυψαν, προεχώρησαν » καὶ « Διατύψαι, διὰ ϛενοῦ » διελθεῖν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΞΕΚΟΥΜΠΙΖΩ, Σ. Τὸ ἐναντίον τοῦ ἀμεταβ. Ἀκουμβίζω (Ἄτακτ. II, σελ. 24), ἀλλὰ μεταβ. καὶ μεταφορ. εἰς σημασίαν τοῦ Ἀποδιώκω ὑβριςικῶς (mettre dehors), οἷον Ἐξεκούμβισα τὸν ὑπηρέτην μου, διότι μ' ἔκλεπτε. 2) Ἀντὶ τοῦ φθείρω τὴν οὐσίαν ἀσωτεύων, οἷον, Ἐκληρονόμησε πολλὰ, ἀλλὰ τὰ ἐξεκούμβισεν ὅλα. Ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Excubo, σημαῖνον εἰς ἐκείνους τὸ Κοιμῶμαι ἔξω τοῦ οἴκου (découcher). Ἐκ τούτου καὶ τὸ, Excubiæ, οἱ φύλακες (la sentinelle), ὡς κοιμώμενοι πρὸ τῆς οἰκίας, τοὺς ὁποίους οἱ Γραικορ. ὠνόμαζαν Ἐξκουμβίτορας, κατὰ τὰ Γλ. « Ἐξκουμβίτορες, τῶν παρεξόδων τοῦ παλατίου ὑπάρχον-» τες φύλακες ».

ΞΕΛΙΓΚΙΖΩ. ΞΕΛΙΓΚΩ. ΞΕΛΥΓΚΩ. Ζ. Ξεγκυλῶ.

ΞΕΛΙΓΟΘΥΜΩ. Ζ. Συνέρχομαι.

ΞΕΜΑΤΙΖΩ. Ζ. Ξετυφλόνω.

ΞΕΝΟΥΡΑ. Ζ. ΟΥΡΑ.

ΞΕΡΟΜΑΤΗΣ, Σ. (γρ. Ξηρομμάτης), ὅςις δύσκολα καταφέρεται εἰς δάκρυα, ἢ ὅςις κρατεῖ ἑκουσίως τὰ δάκρυά του, ὡς ἔκαμεν ὁ Ὀδυσσεὺς, τοῦ ὁποίου τοὺς ὀφθαλμοὺς παραβάλλει ὁ Ποιητὴς (Ὀδυσσ. τ', 211) μὲ κέρατα,

Ὀφθαλμοὶ δ' ὡσεὶ κέρα ἕςασαν, ἠὲ σίδηρος,
Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι· δόλῳ δ' ὅγε δάκρυα κεῦθεν.

ΞΕΡΟΤΡΟΧΑΛΟΣ, Σ. Τοῖχος κατασκευασμένος ἀπὸ τροχάλας ἤγουν πέτρας ξηρὰς, χωρὶς πηλὸν ἢ ἄσβεςον (muraille de pierres sèches). Τρόχαλος, Τρόχμαλος, καὶ κάποτε Αἱμασιὰ, Ἑλλ. Κατὰ τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 770) « Τρόχμαλος, ἡ ἐκ λίθων ςρογγύλων αἱμασιὰ, ἡ περιῳκοδο-» μημένη τοῖς χωρίοις. Τρόχμαλα γὰρ κυρίως λέγονται » οἱ μικροὶ λίθοι, οἱ κάχληκες, παρὰ Λυκόφρονι » καὶ

(σελ. 35) « Αἱμασιὰ τὸ ἐκ χαλίκων ᾠκοδομημένον τειχίον, » ἤγουν φραγμὸς κ. τ. λ. ». Ὅθεν ὀνομάζομεν καὶ Φράκτην τὸν Ξεροτρόχαλον. Ζ. Τροχάλα.

ΞΕΡΟΧΟΡΤΑΡΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. μὲ συνών. Σανὸν, Σ. Ξεροχόρταρον μὲ συνών. ἄρσεν. Σαρμὸς, Δ. Χόρτος θερισμένος καὶ ξηρὸς, ἀποθεμένος εἰς τροφὴν κτηνῶν (foin). Τὸ Σαρμὸς τοῦ Δ. εἶναι Ἑλληνικὴ λέξις ἀπὸ τὸ Σαίρω ῥῆμα· « Σαρμὸς, σωρὸς γῆς.... Ἄλλοι, χόρτον » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴσως τὸ Σανὸν Σ. οὐδέτ. ἢ Σανὸς, ἀρσ. ἐπαραφθάρη ἀπὸ τὸ Σαρμὸς, Ἑλλ. ἢ ἔπαθε μόνην τροπὴν τοῦ ρ εἰς τὸ ν ἀπὸ τὸ συνών. Σαρὸς, Ἑλλ.

ΞΕΣΚΑΛΟΝΩ. Ζ. Σκάλα.

ΞΕΣΤΡΙΖΩ. Ζ. Ξύστρα.

ΞΕΣΥΡΝΩ, Σ. ἀπὸ τὸ Ἐκσύρω, Ἑλλ. σημαίνει τὸ ἁπλῶς Σύρω (tirer, traîner). 2) Μεταφορ. Σύρω ἀπὸ τὰς χεῖρας τινὸς, ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνω (retirer, reprendre). 3) Σύρω, Ἐκτείνω ὑπὲρ τὴν χρείαν, οἷον Ἐξέσυρες τὸ σχοινίον, καὶ μεταφορ. πρὸς τὸν πράσσοντα ἢ λέγοντα ὑπὲρ τὴν χρείαν, ἢ ὑπὲρ τὸ πρέπον, Τὸ ἐξέσυρες, ἢ Πολλὰ τὸ ἐξέσυρες (sortir des bornes).

ΞΕΤΕΛΕΥΩ, Σ. Δ. Ξετελιώνω, Σ. Τελειόνω πληρέστατα (achever). 2) Μεταφορ. θανατόνω τινὰ, ἤγουν τοῦ τελειόνω τὴν ζωὴν, οἷον Τὸν εὕρηκεν ἀκόμη ἀναπνέοντα, ἀλλὰ τὸν ἐξετέλευσε. Τοιοῦτον εἶναι εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ἐξανύω, καὶ τὸ Ἐξεργάζομαι, συνών. τοῦ Ἐκτελέω, οἷον (Ἰλιάδ. λ'. 365) τὸ

Ἦ θήν σ' ἐξανύω γε, καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας.

καὶ τὸ (Εὐριπιδ. Ἱππολ. 607),

Ὦ πρός σε γονάτων, μηδαμῶς μ' ἐξεργάσῃ.

ΞΕΤΖΙΠΩΜΕΝΟΣ. ΞΕΤΖΙΠΟΝΟΜΑΙ. ΞΕΤΖΙΠΩΤΟΣ. Ζ. Τζίπα.

ΞΕΤΟΠΙΖΩ, ἐνεργ. Σ. Ἐκϐάλλω τὶ ἀπὸ τὸν τόπον του (déplacer). 2) Χαλῶ τὴν συναρμογὴν καὶ κλείδωσιν τῶν ἄρθρων (disloquer, luxer). 3) Ξετοπίζω, οὐδετ. καὶ Ξετοπίζομαι, μέσ. ἀφίνω τὸν τόπον τῆς γενέσεώς μου (s'expatrier), ἢ τῆς παρούσης οἰκήσεως καὶ διατριϐῆς (déloger). Οὕτως εἶπεν ὁ Πλούταρχος (Δημητρ. § 46) « Δι' » ὑποψίας ἦν ὡς ἐπ' Ἀρμενίαν καὶ Μηδίαν ἐκτοπίζων ».

ΞΕΤΡΥΠΟΝΩ, Σ. μεταϐ. ἐκϐάλλω ἀπὸ τρύπαν. 2) Μεταφορ. ἀνακαλύπτω, φανερόνω. 3) Ἀμεταϐ. μεταφορ. ἐξέρχομαι ἀπὸ τόπον ϛενὸν εἰς πλατύτερον (déboucher), οἷον τοῦ Ἀριϛοφάνους (Ἐκκλ. 335) τὸ

——— Οὐ γὰρ ἔνδον οὖσα τυγχάνει,
Ἀλλ' ἐκτετρύπηκεν λαθοῦσά μ' ἔνδοθεν·

ἀπὸ τὸ χρηϛὸν Ἐκτρυπάω Ἑλλ. ἐγεννήθη τὸ ἄχρηϛον Ἐκτρυπόω ἐκχυδαϊσθὲν εἰς τὸ Ἐκτρυπόνω. 4) Φαίνομαι ἀπροσδόκητα (survenir à l'improviste), οἷον· Πόθεν ἐξετρύπωσες;

ΞΕΤΥΦΛΟΝΩ, ἰατρεύω τυφλὸν, προξενῶν εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν τοῦ βλέπειν. Ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν, χωρὶς ἀμφιϐολίαν, Ἐκτυφλόω, ἂν καὶ τοῦτο ἐσήμαινεν εἰς ἐκείνους ὅλον τὸ ἐναντίον, ἤγουν Τυφλόνω (rendre aveugle), οἷον τοῦ Ἀριϛοφάνους (Πλουτ. 296-301) τὸ,

——— Τὸν Κύκλωπα,
Μέγαν λαϐόντες ἡμμένον σφηκίσκον, ἐκτυφλῶσαι.

Τὸ δὲ τῆς κοινῆς γλώσσης Ξετυφλόνω (guérir un aveugle) ἐσήμαιναν ἐκεῖνοι διὰ τοῦ Ἐξομματόω, ὡς πάλιν ὁ αὐτὸς Κωμικὸς (Αὐτόθ. 634),

——— Ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ,
Ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἰς τὸν παρακμ. ἑλλ. κατήντησε νὰ σημαίνῃ τὸ Τυφλόνω (Ἴδ. Πρόδρ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 309), καθὼς καὶ σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸ συγγενὲς ῥῆμα Ἐξομματίζω (χυδ. Ξεματίζω, Σ.) σημαίνει μεταφορ. καθαρίζω κοκκία (fèves), ἀποχωρίζων τὸ φαινόμενον εἰς αὐτὰ μαῦρον ὡς ὀμμάτιον.

ΞΕΦΑΝΤΟΝΩ, Σ. Δ. Ξεφανδῶ, Δ. Ξεφαντῶ, Δ. Ξαραθυμίζω (γρ. Ξεραθυμίζω), Σ. Ξαναψυχαίνω, Σ. Παραδιαβάζω, Σ.

Ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 266) τὸ Ξεφαντόνω, ἀλλὰ δὲν ἐτυμολογήθη. Ἀναφέρω ἐδῶ τὰ εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειωθέντα μὲ ὀλίγας προσθήκας. Ἡ ἀναλογία μᾶς ὁδηγεῖ νὰ τὸ γενεαλογήσωμεν ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Ἐκφαντόω, τὸ ὁποῖον παράγεται ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὸ χρηστὸν ἐπίθ. Ἔκφαντος Ἑλλ., ἤγουν φανερὸς, διαφανὴς, λαμπρὸς, διάσημος· καὶ τοιοῦτοι γίνονται συνήθως εἰς τὰς συνευωχίας οἱ ξεφαντόνοντες, ὄχι μόνον διότι ἐκφαίνονται καὶ συνέρχονται πολλοὶ, ἀλλ' ὅτι καὶ λαμπροφοροῦν, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς δημοσίους ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις. Ὁ Στράβων (XIV, σελ. 640), ἱστορῶν τὴν γινομένην εἰς τὴν Ὀρτυγίαν πανήγυριν, λέγει « Πανήγυρις δ' ἐν» ταῦθα συντελεῖται κατ' ἔτος· ἔθει δέ τινι οἱ νέοι φιλοκαλοῦσι, » μάλιστα περὶ τὰς ἐνταῦθα εὐωχίας λαμπρυνόμενοι ». Τὰς λαμπρὰς ταύτας εὐωχίας νοεῖ καὶ ὁ Αἰσχύλος (Προμ. 537), λέγων,

Τὸν μακρὸν τείνειν βίον
Ἐλπίσι, ΦΑΝΑΙΣ
Θυμὸν ἀλδαίνουσαν ἐν ΕΥΦΡΟΣΥΝΑΙΣ.

Τὸ Ξεραθυμίζω (Ἀποῤῥαθυμῶ, Ἑλλ.) λέγεται καὶ τετρασυλλάβως Ξεραθυμῶ ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Ἐκραθυμῶ τὸ σημαῖνον, ὡς καὶ τὸ ἁπλοῦν Ῥαθυμῶ, εὐθυμῶ, οἷον Σήμερον εἶναι ἑορτὴ, πρέπει νὰ ξεραθυμήσωμεν, ἢ νὰ ξεφαντῶ-

σωμεν· « Ῥᾳθυμεῖν... ἁπλῶς τὸ ἀργεῖν καὶ τρυφᾷν, παρὰ » τὸ ῥᾷςα τῷ θυμῷ διδόναι » λέγει ὁ Φώτιος.

Τὸ Ξαναψυχαίνω εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλλ. τὸ διπλοπρόθετον Ἐξαναψύχω· οἱ ἀρχαιότεροι ἔλεγαν Ἀναψύχω. Ὁ Ἡσύχιος, « Ἀνέψυξα, ἀνεπαυσάμην » καὶ « Ἀνάψυξις, » ἀνάπαυσις » καὶ « Ἀναψυχὴν, παραμυθίαν ».

Τὸ Παραδιαβάζω, Παραβιβάζω, Παράγω καὶ Διάγω, Ἑλλ. Τὰ δύο τελευταῖα ἐσήμαιναν εἰς τὸν παρακμ. ἑλλ. καὶ τὸ Τέρπω (divertir, amuser), οἷον (Πλούταρχ. Σολ. § 3), « Τῇ δὲ ποιήσει.... παίζων πως ἔοικε προσχρήσασθαι, καὶ » ΠΑΡΑΓΩΝ ἑαυτὸν ἐν τῷ σχολάζειν » καὶ (Φιλοςρατ. Β'. Βίοις σοφις. I, VIII, 3, σελ. 490), « Ἦν δὲ οὗτος Ἰνδὸς... » ἄθυρμα δὲ Ἡρώδου καὶ Φαβωρίνου· ξυμπίνοντας γὰρ αὐ- » τοὺς ΔΙΗΓΕΝ, ἐγκαταμιγνὺς Ἰνδικοῖς Ἀττικὰ κ. τ. λ. ». Ὅθεν καὶ Διαγωγὴν ὠνόμαζαν τὴν κοινῶς λεγομένην Παραδιάβασιν (passe-temps), οἷον (Στράβ. Γεωγραφ. I, σελ. 15), « ΠΑΡΑΒΑΣΙΝ τινα ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν » ἐγκυκλίων πεπορισμένου πρὸς ΔΙΑΓΩΓΗΝ ἢ καὶ παιδιάν ».

ΞΕΦΤΥΖΩ. Σ. Ἀπὸ τὸ Ἐκπτύω, Ἑλλ. συνών. τοῦ Ἀποπτύω, Ἑλλ. καὶ τοῦ ἁπλοῦ Πτύω, Ἑλλ. (cracher). Τὸ σύνθετον ἐλέγετο καὶ μεταφορ. οἷον « Ἐξέπτυσε τὰ ἀπόρ- » ῥητα » (Αἰλιαν. Περὶ ζ. ἰδιότ. IV, 44), ἐφανέρωσε δηλαδὴ τὰ ἐμπιςευθέντα κρυφά· καὶ « Ἐκπτύονται τὰ ἔμβρυα » (ὁ αὐτ. αὐτόθ. XII, 17), ὅταν ἀποβάλλωνται ἀπὸ τὴν μήτραν πρὸ τοῦ ὡρισμένου καιροῦ.

Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔχουν τί κοινὸν μὲ τὸ ἐδῶ Ξεφτύζω. Τοῦτο σημαίνει, μεταβ. καὶ μεταφορ. διαλύω τί ὕφασμα, ἢ ἀποσύρων κατὰ μικρὸν τὰς κλωςάς του (effiler), ἢ ξαίνων αὐτὸ καὶ σύρων τὸ χνούδιον (duvet), τὸ κοινῶς λεγόμενον, οὐδετ.

Ξαντὸν (charpie), ἀπὸ δὲ τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς, ἀρσ. Ξυςὸς μοτός. Τὸ χνούδιον τοῦτο ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτην Ἄχνη ὀθονίου (Μοχλικ. σελ. 851 Lind). Τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Ἐρωτιανὸς, λέγει « Ἄχνη ὀθονίου, τὸ παρ' ἡμῖν » λεγόμενον Ξύσμα· ἐξ οὗ γίνεται μοτὸς, ὁ λεγόμενος Ξυ- » ςός ». Οὕτως ὠνόμασεν ὁ Ὅμηρος Ἄχνην ἁλὸς τὸν ἀφρὸν τὸν γεννώμενον ἀπὸ τὴν προσβολὴν τοῦ κύματος πρὸς τὴν γῆν (écume des flots), καὶ τὸν παραβάλλει κ' ἐκεῖνος μὲ τὸ πτύσμα (crachat), ὡς καὶ τὸ κῦμα μὲ τὸν πτύοντα (Ἰλιάδ. δ', 425),

> Χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας
> Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἈΠΟΠΤΎΕΙ δ' ἁλὸς Ἄχνην.

2) Ξεφτύζω, ἀμεταβ. οἷον Τὸ πανίον ἐξέπτυσεν (ἢ μᾶλλον ἐλλειπτ. ἀντὶ τοῦ Ἐξέπτυσε τὴν ἄχνην του, ὅταν διὰ μακρὰν τριβὴν καὶ παλαιότητα διαλύεται. 3) Καὶ κατὰ δευτέραν μεταφορ. ὄχι ὀλιγώτερον κομψὴν, Ἐξέπτυσεν, ἀντὶ τοῦ ἀπέθανε, ἤγουν ἀπέπτυσε τὴν ἄχνην (Ἄτακτ. I, σελ. 258), τὴν πνοήν του δηλαδή. Ζ. Χνῶτος.

ΞΕΦΥΛΊΖΩ, Σ. Ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Ἐκφυλίζω παράγωγον τοῦ ἐπιθ. Ἔκφυλος, Ἑλλ. (qui n'est pas de la nation ἢ du pays). Ἐξεφύλισε λέγομεν περὶ τοῦ, ὅςις ἢ ὅ,τι ἀλλοιόνεται ἀπὸ τὴν ἰδίαν του φύσιν, καὶ γίνεται ἀνόμοιον τῶν γεννησάντων (dégénérer)· « Ἔκφυλον, τὸ μὴ συγγενὲς, ἀλ- » λόφυλον » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΞΕΦΥΛΛΊΖΩ, Σ ἀποσπῶ φύλλα (effeuiller). Ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ἐκφυλλίζω, Ἑλλ. συνών. τοῦ, Ἀποφυλλίζω, Ἑλλ. Τοῦ Ἡσυχίου τὸ « ἘΚΦΥΛΆΣΑΙ ἐκσπᾶσαι » πιθανὸν ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ ἘΚΦΥΛΛΆΣΑΙ, εἰς σημασίαν κυρίαν τοῦ καθαρίζω τὸ δένδρον ἀπὸ τὰ ξηρά του φύλλα ἢ κλωνία (émonder),

καὶ μεταφορ. τοῦ ἁπλῶς ἀποσπῶ (arracher), παραγόμενον ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τὸ ΦΥΛΛΟΝ, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ΦΥΛΛΑΣ· « Φυλλάδες, οἱ ξηροὶ κράδοι (γρ. κλάδοι) καὶ φύλλα ἔχοντες » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

ΞΕΦΥΣΙΣΤΌΝ. Ζ. Ῥοκέτο, καὶ Φυσέγγιον.

* ΞΕΦΩΤΊΖΩ. Ἀπὸ τὸ Ἐκφωτίζω Ἑλλ. Τὸ μεταχειριζόμεθα ἀπροσώπως, οἷον Ἐξεφώτισε (il est jour), ὡς συνών. τοῦ Ἐξημέρωσε. Τὸ ῥηματικὸν Ξεφώτισμα (Ξηφώτισμα, Δ.) συνωνυμεῖ μὲ τὸ Ἐξημέρωμα (Ἄτακτ. II, σελ. 267).

ΞΕΧΆΝΩ, Σ. Δ. σύνθ. ἀπὸ τὸ Χάνω (perdre), ἐξηγημένον ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, 267. II, 381), σημαίνει κυρίως Χάνω τὴν μνήμην (perdre la mémoire), δὲν ἐνθυμοῦμαι (oublier), ἐπειδὴ ἡ λήθη (ἤγουν ἡ Ξέχασις) ὁρίζεται (Ἀριστοτέλ. Τοπικ. VII, 2), « Ἀποβολὴ ἐπιστήμης ». Ὁ Σοφοκλῆς εἶπεν ἁπλῶς Διόλλυμι (perdre), ἀντὶ τοῦ Ἐπελαθόμην Ἑλλ. (Οἰδ. Τυρ. 317),

——— Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
Εἰδὼς διώλεσα ———,

ὡς ἐξεναντίας Σώζω (conserver), ἀντὶ τοῦ Μέμνημαι, ὁ αὐτὸς (Τραχ. 682),

Παρῆκα θεσμῶν οὐδὲν, ἀλλ' ἐσωζόμην,
Χαλκῆς ὅπως δύσνιπτον ἐκ δέλτου γραφήν.

ΞΕΧΩΣΙΆΖΩ. Ζ. Ἔγκρυμμα.

ΞΗΜΕΡΟΒΡΑΔΙΆΖΩ, Σ. Διημερεύω, Ἑλλ. Περῶ τὴν ἡμέραν ὅλην ἀπὸ τὸ ἐξημέρωμα ἕως τὸ βραδὺ (passer toute la journée).

ΞΗΜΈΡΩΜΑ. ΞΗΜΕΡΌΝΩ. Ζ. Ξεφωτίζω.

ΞΗΡΟΜΜΆΤΗΣ. Ζ. Ξερομάτης.

ΞΙΔΑΚΙΑ, Σ. τὸ ἄγριον πήγανον (Rue Sauvage, ἡ Harmale). Τὸ Ξιδακία εἶναι Ὀξιδακία ἀπὸ τὸ Ὄξος (χυδ. Ξίδι), διότι ἔβαλλαν πολλάκις τὴν βοτάνην εἰς ὄξος, καὶ τὴν ἐφύλασσαν εἰς βοηθήματα θηριακά. Οἱ Ἕλληνες, ὡς ὁ Διοσκορίδης, ὁ Γαληνὸς καὶ ἄλλοι, τὸ ὠνόμαζαν καὶ Ἅρμαλα μὲ Ἀραβικὸν ἢ Συριακὸν ὄνομα, σωζόμενον καὶ εἰς τοὺς Γάλλους (Ἴδ. Διοσκορίδ. II, σελ. 516, ἔκδ. Sprengel).

ΞΟΑΝΟΝ, μὲ συνών. Ἄγαλμα, Εἴδωλον, Σ. Ἄγαλμα, Ἀνδριάς, Βρέτας, Εἴδωλον, Ξόανον, Ἑλλ. (Statue). 2) * Ξόανον, μεταφορ. ἄνθρωπος μωραλαζὼν (fat impertinent).

Ξόανα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ ἰδιαιτέρως τοὺς ξυλίνους ἀνδριάντας (Statues de bois).

ΞΟΜΠΑΙ. Ζ. Προκέντημα.

ΞΥΛΗ, Σ. Δ. συνάθροισις ὕλης εἰς οἰκοδομὴν ἐπιτηδείας (bois de charpente). Ἀπὸ τὸ Ξυλεία, Ἑλλ. Ξυλέα καὶ Ξυλῆ, Ἰωνικ. ὡς ἀπὸ τὸ Συκέα, Συκῆ.

ΞΥΛΟΓΑΤΑ. Ζ. Ποντικός.

* ΞΥΛΟΔΙΣΚΟΣ. Ζ. Τριγκέ.

ΞΥΛΟΚΑΛΙΓΟΝ. Ζ. Τζόκαρον.

ΞΥΛΟΚΑΤΑ. Ζ. Ποντικός.

ΞΥΛΟΚΕΡΑΤΟΝ. Ζ. Κερατζούνι.

* ΞΥΛΟΚΕΦΑΛΟΣ. Οὕτως ὀνομάζομεν τὸν βραδὺν τὴν κατάληψιν (qui a la tête dure), Λιθοκέφαλος, Ἑλλ.

ΞΥΛΟΚΟΤΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Ξυλόρνιθα, Δ. Ξυλόρνιθον, οὐδετ. Σ. Ὀρνιθοσκαλίδα, θηλ. Σ. Ἀσκολόπακας, ἀρσ. Σ. Δ. Εἰς τὸ τελευταῖον μόνον ἔμειναν ἴχνη τῆς παλαιᾶς ὀνομασίας, Ἀσκολόπαξ καὶ Σκολόπαξ Ἑλλ. (bécasse). Ὠνομάσθη

οὕτως διὰ τὸ μακρόν του ῥύγχος (bec) παρόμοιον σκόλοπος (pieu). Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πιθανὸν ὅτι καὶ Ξυλόκοττα καὶ Ξυλόρνιθα, ἤγουν Ὄρνιθα ἢ Κόττα ξύλον φέρουσα. Τὸ Ὀρνιθοσκαλίδα, διότι σκαλίζει βαθύτερον τὴν γῆν, ἐμπήγουσα τὸ ῥύγχος.

ΞΥΛΟΣΤΑΣΙΟΝ, Δ. Ἀποθήκη ξύλων καυσίμων (bûcher).

ΞΥΛΟΧΑΡΤΙΟΝ, Δ. Χαρτίον ἀπὸ πάπυρον (papyrus) τῆς Αἰγύπτου, εἰς διάκρισιν τοῦ ἀπὸ βαμβάκιον ἢ λινάριον κατασκευαζομένου χαρτίου.

ΞΥΝΙΔΑ. ΞΥΝΙΤΡΑ. Ζ. Ὀξυνήθρα.

ΞΥΡΥΧΙ. Ζ. Σιρίφι.

* ΞΥΣΑ. Ζ. Ξυσμάρα.

ΞΥΣΜΑΡΑ, Σ. Δ. Ξεισμάρα, Σ. Δ. Κνησμὸς, καὶ Ξυσμὴ, Ἑλλ. αἴσθησις τοῦ δέρματος ὀχληρὰ (prurit, démangeaison) ἀναγκάζουσα τὸν αἰσθανόμενον νὰ ξύεται συχνά. Ὀνομάζεται καὶ Ξύσα, πιθανὸν ὅτι κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὴν μετοχὴν Ξύουσα.

Τὸ Ξυσμάρα, ὀρθότερον ἴσως ἤθελε λέγεσθαι Ξυσμάγρα, ὡς ἐπιτατικὸν τοῦ Ξυσμὴ, Ἑλλ. (Ζ. Ἀμελάγρα)· ἢ Ξυσμαύρα, ὡς καὶ τὸ συνώνυμόν του Φαγοῦρα Σ. Δ. (démangeaison), κατὰ τὰ ἀλλοῦ σημειωθέντα ἐπιτατικὰ εἰς ουρα (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ: 291). Ξυσμὴν θηλ. καὶ Ξυσμὸν ἀρσ. ὀνομάζει ὁ Ἱπποκράτης τὴν Ξυσμάραν, ὡς τὸ ἐξηγοῦν ὁ Ἐρωτιανὸς, « Ξυσμῷ, κνησμῷ κ. τ. λ. » καὶ ὁ Γαληνὸς, « Ξυσμὴ, » ὃ καλεῖται κνησμός ». Τὴν ὀνομάζει ἀκόμη καὶ Κνησμὸν, καὶ Κνίδωσιν (Προῤῥητ. II, § 36, 37, σελ. 516-517, Lind), τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ Κνήθω (κοιν. Ξύω), τὸ δεύτερον ἀπὸ τὴν Κνίδην, χυδ. Τσικνίδα (ortie), τὸ φυτὸν, κατὰ τὴν ἐξήγησιν

τοῦ Γαληνοῦ « Κνιδώσιες, νύξεις τινὲς κνησμώδεις, οἷαι καὶ » (ἴσ. οἷαι αἱ) ἀπὸ κνίδης γίνονται ».

ΞΥΣΠΑΖΩ. Ζ. Σκαμπάζω.

* ΞΥΣΤΡΑ, Κνῆςις, Ἑλλ. γνωστὸν ἐργαλεῖον σιδηροῦν τοῦ μαγειρείου (râpe), ἐπιτήδειον νὰ ξύῃ καὶ νὰ συντρίβῃ εἰς λεπτά. 2) Ξύστραν, Σ. ΓΓ. (Ψήκτραν, Ἑλλ.) ἀκόμη ὀνομάζομεν καὶ τὸ ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ξύομεν τὰ ἄλογα (étrille), καὶ ῥῆμα ἐκ τούτου Ξυστρίζω (étriller, panser), Ψήχω, Ἑλλ. γραφόμενον καὶ Ξεστρίζω, Σ. ἀπὸ τὸ ἄχρηστον δηλαδὴ Ξέςρα, ἐκ τοῦ Ξέω, ὡς τὸ Ξύςρα, ἀπὸ τὸ Ξύω.

* ΞΥΣΤΡΑΣ, ἐπίθ. ἀρσ. Ξύςραν ὀνομάζομεν τὸν φυλάσσοντα σημεῖα τῆς ἐξανθηματικῆς νόσου, τὸν ἄλλως λεγόμενον Εὐλογοκομμένον (marqué de petite vérole), διὰ τὰς μενούσας ἀνωμαλίας τοῦ δέρματος, ὁμοίας τῶν τραχυτήτων τῆς Ξύςρας.

* ΞΥΣΤΡΙΖΩ. Ζ. Ξύςρα.

O.

ὌΓΕΣΚΕ. Ζ. Τίς.

ΟΕΙΔΗΣ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα. Ζ. Θρομβώδης.

ΟΙ. Ζ. ΟΥ.

ΟἸΆΚΙΟΝ, Δ. Ζ. Διάκι.

ὈΪΜΈ! ὈΪΜΈΝΑ! Ζ. Ὢϊμέ.

ΟἸΚΟΣΚΕΥΉ, Δ. (mobilier).

ὈΚΙΌΡΟΝ. ὈΚΝΙΌΡΟΝ. Ζ. Ἐγκατηρά.

ὈΚΡΙΑΚΌΣ, Σ. φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ὠχριακὸς, παράγωγον τοῦ Ὤχρα (ochre), ἀλλ' ἐδῶ τὸ ἐξηγεῖ εἰς σημασίαν χρωματισμένου χροιὰν ὁμοιάζουσαν δεψημένον δέρμα (de couleur de tan, ἢ Tanné).

ὌΚΡΙΝΟΣ, Σ. συνών. Θύννος, Σ. Κατὰ μεταβολὴν καὶ μετάθεσιν ςοιχείων, ἀπὸ τὸ Ὄρκυνος, Ἑλλ. τὸ ὁποῖον σημαίνει

ὅμως ὄχι ἁπλῶς τὸν Θύννον (thon), ἀλλὰ τὸν μέγιστον Θύννον ὀνομαζόμενον Ὄρκυνον καὶ Ὄρκυνα, Ἑλλ. (orcyn). Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις μου (σελ. 65 καὶ 165).

ὈΛΆΚΑΙΡΟΣ. Ζ. Γερός.

ὈΛΙΓΟΘΥΜΩ͂. Ζ. Ὀλιγόνομαι.

ὈΛΙΓΌΝΟΜΑΙ (Ζ. Τρωγίζομαι). 2) Συνών. τοῦ Ὀλιγοθυμῶ (se pâmer), οἷον, Ὠλιγώθην νὰ γελῶ.

* Ὀλιγόνους, ὅςις ἔχει ὀλίγον νοῦν (d'un petit esprit). Λέγεται καὶ διαλυτῶς, οἷον, Ὁ δεῖνα εἶν' ὀλίγος νοῦς, ἢ Ὀλίγον νοῦν ἔχει, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ἐκκλ. 746),

———————— Κακοδαίμων ἄρχ
Ἀνὴρ ἔσομαι, καὶ νοῦν ὀλίγον κεκτημένος.

ὈΛΟΈΝΑ. Ζ. Ὀλονέν.

ὈΛΟΝῈΝ (Ὀλοένα, Σ.) ἐπίρρ. σημαῖνον ἀδιάκοπα, Διηνεκῶς, Ἀδιαλείπτως, Ἑλλην. Ἐπειδὴ ἡ διακοπτομένη πρᾶξις ἢ ἐργασία, μερίζεται εἰς πολλὰς ἐπαναλήψεις, τὸ ἀδιάκοπον λοιπὸν ἔργον γίνεται ὁλονὲν (Ὅλον ἓν).

ὉΛΟΞΑΠΛΩΜΈΝΟΣ. Ζ. Μακρὺς πλατύς.

ὈΛΌΣΒΕΣΤΟΣ. Ζ. Σβειῶ.

* ὈΛΌΦΕΓΓΟΣ, ὡς εἶπεν ὁ ποιητὴς ΒΧ,

Ἦτον ἡ νύκτα ὁλόφεγγος, χαριτωμένη νύκτα.

Ὁλόφεγγον νύκτα (nuit claire et sereine) ὀνομάζων τὴν ἐξάςερον καὶ χωρὶς σύννεφα νύκτα.

ὈΜΜΆΤΙΟΝ, Δ. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. I, σελ. 86. II, σελ. 396) πρόσθεσε τὰ ἑξῆς :

Ἐπειδὴ ἡ ὄψις εἶναι ἀγαπητὴ μάλιςα ὅλων τῶν αἰσθήσεων, ἐκ τούτου καὶ αἱ σημαίνουσαι ἀγάπης ἢ φιλίας ὑπερβολὴν

φράσεις, οἷον Τὸν ἀγαπῶ ὡς τὰ ὀμμάτιά μου, ὡς εἶπε καὶ ὁ Μόσχος (IV, 9),

Τὸν μὲν ἐγὼ τίεσκον ἴσον φαέεσιν ἐμοῖσιν.

Ὁ Αἰσχύλος εἶπε καὶ ὑπὲρ τὰ ὀμμάτια (Ἑπτ. ἐπὶ Θήϐ. 532),

Σέϐειν πεποιθὼς, ὀμμάτων θ' ὑπέρτερον.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐντροπὴ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρώτους φαίνεται, ἐκ τούτου λέγομεν φεύγοντες τὴν ὄψιν τινὸς· Μὲ ποῖα ὀμμάτια νὰ τὸν ἴδω; Οὕτως εἶπεν ὁ Δημοσθένης (Περὶ Στεφάν. σελ. 295) « Τίσι δ' ὀφθαλμοῖς, πρὸς Διὸς, ἑωρῶμεν » ἂν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους ». Παρόμοια καὶ ὁ Σοφοκλῆς περὶ τοῦ Αἴαντος ἐντρεπομένου νὰ ἐπιςρέψῃ εἰς τὸν πατέρα του (Αἴ. 462),

Καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω φανεὶς
Τελαμῶνι; Πῶς με τλήσεταί ποτ' εἰσιδεῖν;

2) Καλὸν καὶ Κακὸν ὀμμάτιον λέγουν πολλοὶ, πιςεύοντες δεισιδαιμόνως, ὅτι ἔχουν δύναμιν τινὲς νὰ ὠφελήσωσι, ἢ νὰ βλάψωσι μὲ μόνον τὸ βλέμμα. Καὶ ὅταν ἀῤῥωςήσῃ τὶς ἢ δυςυχήσῃ, ἀντὶ νὰ ἐρευνήσῃ τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῶν παθημάτων (γεννημένας πολλάκις ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν του), τὰς ζητεῖ ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰς εὕρῃ, λέγων ὡς τὰ μωρὰ γραΐδια, Ὁ δεῖνα μὲ ὠμματίασεν, ἢ μὲ ὠφθάλμισε (fasciner). 3) Ὅσον διὰ τὰ ὀμμάτια (par manière d'acquit), φράσις σημαίνουσα τὸ ὄχι ἀπὸ καρδίας, ἀλλὰ δι' ἄλλας διαφόρους αἰτίας, πολλάκις ὄχι ἐπαινετὰς, γινόμενον. 4) Μὲ ςραϐὸν ὀμμάτιον, ἢ Μὲ ςραϐὰ ὀμμάτια μὲ βλέπει, ἤγουν, δὲν με βλέπει εὐχαρίςως (regarder de travers). Οὕτως εἶπεν ὁ Σόλων περὶ τῶν ἀπαρεσκομένων εἰς τὴν νομοθεσίαν του (Brunck. *Analect.* I, σελ. 73),

———— Νῦν δέ μοι χολούμενοι
Λοξὸν ὀφθαλμοῖς ὁρῶσι πάντες, ὥστε δήϊον,

καὶ ὁ Ἀνακρέων (61),

———— Τί δή με
Λοξὸν ὄμμασι βλέπουσα
Νηλεῶς φεύγεις; ——

Τὰ σύνθ. Ὀμματόκλαδον, καὶ Ὀμματόφυλλον, σημαίνουν τὸ Βλέφαρον Ἑλλ. (paupière).

* ὉΜΟΙΌΠΛΕΥΡΟΝ. Ζ. Χρυσόξυλον.

ὉΜΟΛΟΓΊΑ, Σ. Ἔγγραφος δήλωσις τοῦ χρέους διδομένη ἀπὸ τὸν δανειζόμενον εἰς τὸν δανείζοντα (obligation). Ἡ λέξις εἶναι παλαιὰ (Δημοσθέν. Κατὰ Διονυσοδώρ. σελ. 1283). « Ὁ μὲν δανειζόμενος... ἐν γραμματιδίῳ δυοῖν χαλκοῖν » ἐωνημένῳ, καὶ βιβλιδίῳ, μικρῷ πάνυ, τὴν ὉΜΟΛΟΓΊΑΝ » καταλέλοιπε τοῦ ποιήσειν τὰ δίκαια ».

ΟΝ. Ζ. ΟΣ.

ὌΝΟΜΑ, Σ. εἰς σημασίαν τοῦ φήμη (renommée, renom), οἷον Ἐκβῆκε (χυδ. Ἐβγῆκε) τὄνομά του εἰς ὅλον τον κόσμον. Ἡ φράσις εἶναι τῶν Ἑβδ. (Ἰεζεκ. ιϛʹ, 14), « Καὶ ἐξῆλθέ σου ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐν τῷ κάλλει » σου κ. τ. λ. ». Ὅθεν καὶ ἐπίθετον Ὀνομαςὸς καὶ Ὀνοματισμένος (renommé), Ὀνομαςὸς καὶ ποιητικ. Ὀνομακλυτὸς, Ἑλλ. (Ζ. καὶ Εὐγάζω).

Διὰ ὄνομα, ἐξ αἰτίας, διὰ χάριν (Ἕνεκεν, Χάριν, Ἑλλ.) οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τυρ.)

Διὰ ὄνομα τῆς Τάρσιας, χάνομεν τὸ παιδί μας.

Καὶ πάλιν·

Γιὰ ὄνομα τάφέντη της ὗλοι τους τὴν ἐκλέγαν.

Ἐκ τούτου ἐπλάσθη καὶ χυδ. ἐπίῤῥ. ταυτόσημον, καὶ σχεδὸν συνώνυμον τοῦ Ἐπιλογῆς, τὸ Ἐπινομῆς (ἀντὶ τοῦ Ἐπωνυμῆς) ἤγουν, Ἐπ' ὀνόματι. Ζ. Ἐπιλογῆς.

ΟΝΟΜΑΣΤΟΣ. ΟΝΟΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ. Ζ. Ὄνομα.

ΟΝΥΧΕΑ, θηλ. Δ. Σήμερον ὀνομάζεται *Νυχὰς, ἀρσ. (onglée), νάρκη εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων ἀπὸ σφοδρὸν κρύος. Ἀπὸ τὸ Ὀνυχαία (πάθος ὄνυχος), κατὰ τὸ Κεφαλαία (πάθος κεφαλῆς), ἢ τὸ Ὀνυχία, κατὰ τὸ Ὀφθαλμία (πάθος ὀφθαλμῶν).

ΟΞΥ, Σ. Δ. Ὀξὺ ὀνομάζομεν τὸ Ἰάνθινον χρῶμα (violet foncé). Ὁ Εὐστάθιος (Ὀδυσσ. κ', σελ. 1658) μᾶς ἐξήγησε τὰ γενέθλια τῆς λέξεως· « Χαιρήμων... κοινῶς μὲν » τὰ ἄνθη, Ἔαρος τέκνα ἐκάλεσεν, ἰδίως δὲ τὰ ῥόδα, » Ὀξυφεγγῆ καὶ Ἔαρος τιθηνήματα. Ἔνθα ὅρα τὸ » Ὀξυφεγγῆ χρήσιμον ὂν εἰς τὸ νοῆσαι τοὔνομα τῆς » Ὀξείας βαφῆς ».

ΟΞΥΑ, Σ. Ὀξύα ἔτι καὶ σήμερον λέγεται τὸ δένδρον τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον, Ὀξύα καὶ Ὀξύη, Ἑλλ. (hêtre).

ΟΞΥΝΗΘΡΑ. Ὁ Σ. Ξυνίδα καὶ Ξυνίτρα. Ὁ Δ. Ὀξυνίδα. Ὁ Ἄγγλος ἐκδότης τοῦ Θεοφράστου (Stackhouse, pag. lxxxv), Ξυνίτρα καὶ Ὀξυλίδα. Τὸ τελευταῖον ὄνομα σιμόνει πλέον εἰς τὸ παλαιὸν Ὀξαλὶς Ἑλλ. (oseille).

*ΟΠΙΣΘΟΚΩΛΑ, ἐπιῤῥ. Παλιμπυγηδὸν Ἑλλ. (à reculons)· « Παλιμπυγηδὸν, τὸ εἰς τοὐπίσω ἀναποδίζειν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΟΠΙΣΘΟΛΑΚΚΟΣ (κακὰ γραμμένον εἰς τὸν Δ. Ὀπισθόλακρος). Ὀπισθόλακκον (occiput) ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὸ Ἰνίον, Ἑλλ. Ἴδε καὶ Ἄτακτ. Ι, σελ. 61.

ΟΡΓΟΝ (Ζ. Ἀνεψητάριον). Ἐκ τούτου πιθανὸν ὅτι παρ-

άγεται τῶν Γάλλων τὸ Organsin, ἂν καὶ τοῦτο λέγεται ἰδίως περὶ χορδῆς συςρεμμένης ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς κλωςὰς μεταξίου ἀνεργάςου.

ὈΡΓΌΝΩ, Σ. σχίζω τὴν γῆν εἰς αὐλάκια (sillonner), Ὀργάω καὶ Αὐλακίζω, Ἑλλ. Ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Ὀργόω. Καὶ ἡ τοιαύτη γῆ ὠνομάζετο Ὀργὰς, Ἑλλ. κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Ὀρ» γάδες, οἱ γεγεωργημένοι τόποι ».

ὌΡΕΞΙΣ. Καλὴν ὄρεξιν! (bon appétit) εὐχόμεθα εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ γευθῶσιν. Οἱ παλαιοὶ, κατὰ τὸν Ἀθήναιον (IV, σελ. 149), ἔλεγαν, « Εὖ δειπνήσειας! »

ὈΡΘΑΓΙᾺ καὶ Ὀρταγιὰ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Δίκαιον, πρέπον, εὔλογον (ce qui est juste, convenable, raisonnable). Ἴσως ἀπὸ τὸ Ὀρθὴ ἀγυιὰ (chemin droit), μεταφορ. ὡς ἑρμηνεύουν συχνὰ οἱ Ἑβδ. τὴν Δικαιοσύνην διὰ τοῦ, Ὀρθαὶ ὁδοὶ, τρίβοι, τροχιαί.

ὈΡΘΟΚΑΤΉΒΑΤΟΣ, Σ. ἡ Ὀρθοκαταίβχτος, ὁ μακρὸς τὸ σῶμα χωρὶς χάριν (d'une taille effilée). Ἴσως εἶναι ὁ ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτην ὀνομαζόμενος Κανονίας, τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Γαληνὸς λέγει « Κανονίαι, ὀρθοὶ καὶ προσεςαλμένοι τὰς » γαςέρας »· ὁ δὲ Ἐρωτιανὸς, « Ὄρθιοι καὶ λεπτοί ».

ὌΡΘΩΜΑ. Ζ. Ὄρθωσις.

ὈΡΘΌΝΩ, Σ. ἀντὶ τοῦ Κατορθόνω, Κατορθόω, Ἑλλ. φέρω εἰς καλὴν ἔκβασιν, εἰς τὸ ποθούμενον τέλος. 2) Παθ. ἢ μέσ. Ὀρθόνομαι (réussir), Ὀρθόομαι Ἑλλ. οἷον (Ἡροδότ. I, 120) « Ἢν ἡ διάβασις ἡ ἐπὶ Μασσαγέτας μὴ ὀρθωθῇ ». Τὸ ῥηματικὸν, * Ὄρθωσις (réussite)· ὅθεν ἐξηγεῖται τοῦ Πλουτάρχου (Περὶ δεισιδαιμόν. σελ. 635, τόμ. VI, Reisk.) τὸ « Παρ' ὧν [θεῶν] αἰτούμεθα.... ὁμόνοιαν, εἰρήνην, ὈΡΘΩ» ΣΙΝ λόγων καὶ ἔργων τῶν ἀρίστων » ὅπου ὁ Ῥείσκιος ἐπεθύμει, χωρὶς λόγον, νὰ διορθώσῃ ΚΑΤΌΡΘΩΣΙΝ.

* ΌΡΘΩΣΙΆ. Ζ. Ὄρθωσις.

* ὌΡΘΩΣΙΣ. Προκρίνω τοῦτο, ἢ κἂν τὸ * Ὀρθωσία, παρὰ τὸ Ὄρθωμα, Σ. « Ὀρθωσία, ἡ ὄρθωσις » λέγει ὁ Σουΐδας. Ζ. Ὀρθόνω.

ὈΡΊΖΩ, Σ. Ἐσήμαινε πρώτως καὶ κυρίως Βάλλω ἢ πήγω ὅρους· καὶ ἐπειδὴ ἡ πῆξις τῶν ὅρων γίνεται διὰ νὰ μὴν ὑπερβαίνωνται, ἔλαβε τὸ ῥῆμα τὴν ἔννοιαν τῆς συμβουλῆς, διαταγῆς, προςαγῆς, καὶ ἐμεταφέρθη φυσικὰ εἰς πᾶσαν ἐντολὴν, ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, σοφωτέρου πρὸς ἀπαίδευτον. Οὕτως οἱ Ἀθηναῖοι ἰσχυρίζοντο, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὁρίζωσιν, ἤγουν νὰ ὁδηγῶσι καὶ νὰ συμβουλεύωσιν, ὡς ἐμπειρότεροι, τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, ὡς λέγει ὁ Δημοσθένης πρὸς αὐτοὺς (Περὶ συντάξ. σελ. 168) « Νυνὶ δὲ, πρωτεύειν μὲν ἀξιοῦτε, καὶ τὰ δίκαια » ὁρίζειν τοῖς ἄλλοις κ. τ. λ. ». Καὶ τοῦτο ἔκαμναν καταρχὰς, ὥριζαν κ' ἐσυμβούλευαν τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα εἰς ὅλους· ἀλλ' ἔπειτα καὶ τὰ ἐπρόστασσαν, ὡς δεσπόται, ἕως ἐκατήντησαν νὰ προστάσσωσι καὶ τὰ ἄδικα, ὡς τύραννοι.

Σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸ Ὁρίζω σημαίνει προστάσσω (ordonner), οἷον Μὴ τὸ ὁρίσῃ ὁ Θεός! à Dieu ne plaise!), Ὥρισεν ὁ βασιλεὺς, καὶ Βασιλικὸς ὁρισμός. 2) Φιλοφρονητικῶς, προσκαλοῦντες τινὰ, Ὅρισε εἰς τὸν οἶκόν μου (faites-moi l'honneur de venir chez moi). 3) Ὑπηρέτης προσκαλούμενος ἀπ' αὐθέντην, ἢ φίλος ἀπὸ φίλον λέγει, Ὅρισε, ἢ καὶ κατὰ συγκοπὴν, Ὅρσε (plait-il?).

ὌΡΚΑ, Σ. ἴσως ὁ Ὄρυξ Ἑλλ. κῆτος ὀνομαζόμενον ἀπὸ τὸν Πλίνιον Orca (orque ἢ épaulard). Ὁ Οὐόσσιος ἰσχυρίζεται, ὅτι εἶναι ὁ Ὄρυξ τοῦ Στράβωνος (Γεωγραφ. III, σελ. 145), ὅςις λαλῶν περὶ τῆς Τουρδητανίας, λέγει· « Ὡς δ'

» αὔτως ἔχει καὶ περὶ τῶν κητείων ἁπάντων, Ὀρύγων τε καὶ » φαλαινῶν, καὶ φυσητήρων ».

ὌΡΚΥΝΟΣ. Ζ. Ὄκρινος.

ὈΡΜΊΖΩ, Σ. συνών. τοῦ Ὁρμῶ, Ἑλλ. καὶ κοιν. καὶ τοῦ Χυμίζω ἢ Χύνομαι, κοιν. (Ἄτακτ. II, σελ. 390).

ὈΡΜΊΝΙ, Σ. Ὁρμίνιον, ὑποκορ. τοῦ Ὅρμινον, Ἑλλ. τῶν φυτολόγων τὸ Salvia horminum (Ormin). Ἀπὸ τὸ Ὁρμῶ, διότι ἐπιςεύετο διεγερτικὸν εἰς ἀφροδίσια, ὡς λέγει ὁ Διοσκορίδης (III, 145) « Δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο, σὺν οἴνῳ πινόμενον » [εἰς] συνουσίαν παρορμᾷν ». Οἱ περιηγηταὶ (ἴδ. τὸν Θεόφραςτ. ἔκδ. τοῦ Stackhouse, σελ. lxxxv) τὸ ἤκουσαν ὀνομαζόμενον καὶ Σαρκόθροφι, ἤγουν Σαρκοτρόφιον, ἢ Σαρκότροφον, διὰ δύναμιν ἴσως σαρκωτικὴν (sarcotique), ἢ διεγερτικὴν τῆς σαρκός. Ζ. Σάρκα.

ὌΡΝΕΟΝ. Ζ. Ὄρνιον.

ὌΡΝΙΘΑ, Σ. Δ. Τὸ Ὄρνις Ἑλλ. (ὅθεν τὸ Ὄρνιθα) εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐσήμαινε γενικῶς τὰ πετεινὰ (oiseaux). Ἀλλ' ἔπειτα εἰδικώτερον ἐσήμανε καὶ τὴν Κότταν (poule), Ἀλεκτορίδα Ἑλλ. Εἰς τοῦ Μενάνδρου τοὺς χρόνους καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀττικοὶ τὴν ὠνόμαζαν Ὄρνιθα καὶ Ὀρνίθιον (Ἀθην. IX, σελ. 373).

ὈΡΝΙΘΑΡΕΙ͂ΟΝ, Σ. Δ. Ὀρνιθὼν, Ἑλλ. τόπος ὅπου κοιτάζονται αἱ ὄρνιθες (poulailler). Ὁ Δ. προσθέτει καὶ συνών. ὈΡΝΙΘΌΓΙΤΟΝ, σφαλμένον, νομίζω, ἀντὶ τοῦ ὈΡΝΙΘΌΚΟΙΤΟΝ. Ὀνομάζεται ἔτι καὶ Κουμάσιον οὐδετέρ. ἂν καὶ ὁ Σ. τὸ ἐσημείωσεν ἄρσεν. Κουμᾶς, ὡς τὸ προφέρουν σήμερον οἱ Τοῦρκοι, καὶ ὡς πιςεύεται κοινῶς, ὅτι ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἐπέρασεν εἰς ἡμᾶς ἡ λέξις. Ἐξεναντίας οἱ Τοῦρκοι τὴν ἔλαβαν ἀπὸ ἡμᾶς, ἐπειδὴ λέγει ῥητῶς ὁ μὴ γνωρίσας ποτὲ

Τούρκους Ἡσύχιος « Κουμάσιον, τὸ τῶν ὀρνίθων οἴκημα » ἐξηγημένον διαφόρως ἀπὸ τοὺς κριτικούς. Εἶναι, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, κατὰ τροπὴν διφθόγγου, ἀντὶ τοῦ Κοιμάσιον, ἀπὸ τὸ Κοιμῶμαι. Κατ' ὁμοίαν τροπὴν, λέγομεν Προυκίον ἀντὶ τοῦ Προικίον, καὶ Φλούδιον ἀντὶ τοῦ ἀχρήστου Φλοίδιον, ὑποκορ. τοῦ Φλοιός.

ὈΡΝΙΘΟΣΚΑΛΙΔΑ. Ζ. Ξυλόκοτα.

ὈΡΝΙΘΟΤΥΦΛΟΤΗΣ, θηλ. καὶ Ὀρνιθοτύφλωμα, οὐδετ. Δ. λέγεται καὶ Ὀρνιθοτυφλία, Νυκτάλωψ καὶ Νυκταλωπίασις, Ἑλλ. Nyctalopie, Γαλλιστὶ, ὄχι ὅμως, ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ Γαλλικὰ Λεξικά: Maladie des yeux, qui fait qu'on n'y voit pas si bien le jour que la nuit. Ἔπρεπεν ἐξεναντίας νὰ ἐξηγηθῇ: Maladie des yeux, qui fait qu'on n'y voit pas si bien la nuit que le jour, ὡς τὴν ὁρίζει ὁ Ὀρειβάσιος· « Νυκταλωπίασις δέ ἐστιν, ὅταν » τὴν ἡμέραν ἀμέμπτως βλέπωσι, τῆς δὲ νυκτὸς προσαγού- » σης, χεῖρον » (Ὀρειβασ. πρὸς Εὐνάπ. IV, 17), καὶ τὴν βιβαιόνει ἡ ἐξήγησις τοῦ Γαληνοῦ « Νυκτάλωπες, οἱ τῆς » νυκτὸς ἀλαοί ». Ἡ πλάνη ἐγεννήθη ἀπὸ ἄλλους ἰατροὺς Ἕλληνας, πλανηθέντας κ' ἐκείνους ἀπὸ παλαιὰν γραφὴν εὑρισκομένην εἰς τοῦτο τὸ ῥητὸν τοῦ Ἱπποκράτους (Προῤῥητ. II, § 40, σελ. 517), « Οἱ δὲ νυκτὸς ὁρῶντες, οὓς δὴ Νυκτά- » λωπας καλέομεν κ. τ. λ. » τὸ ὁποῖον ἀνεγινώσκετο κακὰ εἰς ὅλας τὰς ἐκδόσεις χωρὶς ἄρνησιν, ἀντὶ τοῦ « Οἱ δὲ νυκτὸς » ΟΥΧ ὁρῶντες κ. τ. λ. » ἑωσοῦ ἀνεκαλύφθη τὸ σφάλμα (κατὰ τὸ 1800 ἔτος) εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ μετάφρασιν τοῦ Περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων (II, σελ. 46) τοῦ Ἱπποκράτους.

ὌΡΝΙΟΝ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ παλαιοῦ Ὄρνεον, Ἑλλ. (oiseau). 2) Ἡ μεταφορ. του σημασία ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 207), ὅπου πρόσθεσε, ὅτι οἱ

τοιοῦτοι Ὀρνεώδεις ὠνομάζοντο καὶ Χηνώδεις, Ἑλλ. καὶ Βοσκηματώδεις, Ἑλλ.

ΟΡΣΕ. Ζ. Ὁρίζω.

ΟΡΤΑΓΙΑ. Ζ. Ὀρθαγιά.

ΟΡΥΖΟΓΑΛΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. (Ῥιζόγαλον, Σ.) ἀπὸ τὸ Ὄρυζα, Ἑλλ. (χυδ. Ῥίζι) καὶ τὸ Γάλα· Ὀρύζιον ἑψημένον μὲ γάλα (riz au lait).

ΟΣ (εἰς) οὐδέτερα ἀπὸ τῶν εἰς ΟΝ. Ζ. Ἔργον.—ἀρσενικὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΩΝ. Ζ. Ψαρόνι.

ΟΣΤΙΣ, καὶ Ὅτις, ἀρσ. καὶ Ὅ,τι οὐδετ. Ζ. Ὅτις.

ΟΤΙΣ, Σ. Ὅςις, Σ. Καὶ τὰ δύο εἶναι εἰς χρῆσιν, ἀντὶ τοῦ Ὃς ἢ Ὅςις Ἑλλ. ποιητικ. Ὅτις (qui, quiconque). Τὸ πρῶτον εἶναι Ὁμηρικὸν (Ἰλιάδ. τ', 260),

> Ἀνθρώπους τίνυνται, ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

Τὴν γενικὴν σχηματίζομεν Ὅτινος, ἀντὶ τῆς ὁποίας οἱ πεζογράφοι ἔλεγαν Οὗτινος, καὶ ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. α', 124) Ὅττεο. Τὴν αἰτιατικὴν Ὅτινα, ὡς πάλιν ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. θ', 204),

> Τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει·

καὶ τὸ πληθυντικὸν Ὅτινας (Ἰλιάδ. ο', 492),

> Ἠδ' ὅτινας μινύθῃ τε, καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν.

« Ὅτινας, οὕς τινας » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Τὸ Ὅ,τι, μὲ διαςολὴν γραμμένην ἢ νοουμένην, εἶναι τὸ οὐδέτ. τοῦ Ὅτις. Χωρὶς διαςολὴν Ὅτι, γίνεται σύνδεσμος ἀφηγηματικὸς ἢ αἰτιολογικός· ἀφηγηματικὸς (que), οἷον, Μὲ εἶπεν, ὅτι θέλει ἐλθεῖν αὔριον· αἰτιολογικὸς (parce que), οἷον, Ἐθύμωσεν, ὅτι δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν ἀκολουθήσω.

Ἀλλὰ τοῦτο τὸ Ὅτι λαμβάνει κάποτε καὶ τὴν χρονικὴν ση-

μασίαν τοῦ ἐπιῤῥήματος Ὅτε, ὡς, ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ νεωςὶ συμβάντος ἔργου ἢ λόγου, Τώρα ὅτι ἦλθα, καὶ συντομώτερον, Ὅτι καὶ ἦλθα, τὴν ςιγμὴν δηλαδὴ ταύτην ἦλθα, Τώρα ὅτι τὸ ἤκουσα, ἤγουν πρὸ τῆς ςιγμῆς ταύτης δὲν εἶχα τὸ ἀκούσειν, δὲν τὸ ἤξευρα. Ἴσως δὲ καὶ ἐχυδαΐσθη ἀπὸ πλάνην τῆς ἀμφιβόλου γραφῆς μὲ ἀπόςροφον τοῦ Τώρα ὅτ' ἦλθα, ἥτις ἐπιδέχεται καὶ τοῦ Ὅτι καὶ τοῦ Ὅτε τὴν ἀναπλήρωσιν. Πιθανώτερον ὅμως ὅτι ἡ διὰ τοῦ Ὅτι γραφὴ εἶναι ἐλλειπτική, Τώρα [Παρὸν εἶναι τὸ διάςημα τοῦ χρόνου καθ'] ὅ,τι ἦλθα, ὡς εἰς τὰ πρῶτα παραδείγματα, Μὲ εἶπε [τοῦτο] ὅτι θέλει ἐλθεῖν, καὶ Ἐθύμωσε [διὰ τοῦτο] ὅτι δὲν ἠθέλησα. Πρόσθεσε, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐξεναντίας ἐμεταχειρίσθησαν κἄποτε τὸ χρονικὸν Ὅτε, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ Ὅτι, οἷον, « Τῶν μὲν οὖν ὑμετέρων προγόνων καλὸν λέγεται, » ὍΤΕ τοὺς Ἀργείων τελευτήσαντας ἐπὶ τῇ Καδμείᾳ οὐκ εἴα» σαν ἀτάφους γενέσθαι » (Ξενοφ. Ἑλλ. ἱςορ. VI, § 5, 46). Τὸ ἑξῆς τοῦ Πλάτωνος « Ἀκούομεν ἘΝ ἌΛΛΟΙΣ, ὍΤΕ » οὐδὲ βοὸς ἘΤΟΛΜΩΜΕΝ γεύεσθαι »(Πλάτ. Περὶ νομ. VI, σελ. 782) δὲν εἶναι τόσον βέβαιον, ἐπειδὴ, παρὰ τὸ ἐπίῤῥημα, ἔχει χρείαν ἴσως ἄλλης διορθώσεως « Ἀκούομεν ἌΛΛΟΥΣ, » ὍΤΕ οὐδὲ βοὸς ἘΤΟΛΜΩΝ γεύεσθαι ». Πρὸ τούτων εἶπε καὶ ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ρʹ, 626),

> Οὐδ' ἔλαθ' Αἴαντα μεγαλήτορα καὶ Μενέλαον
> Ζεὺς, ὍΤΕ δὴ Τρώεσσι δίδου ἑτεραλκέα νίκην.

Ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, 162-164), ὅτι οἱ βάρβαροι ποιηταὶ Γραικορ. ἐμεταχειρίζοντο ἀντὶ τοῦ ἀναφορικοῦ Ὁ, τὸ ΤΌ, καὶ τοῦτο πάλιν (Αὐτόθ. σελ. 101, καὶ II, σελ. 315) ἀντὶ τοῦ χρονικοῦ ΤΌΤΕ.

ὈΤΡΆ καὶ Τρὰ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνών. τοῦ Βελονία

(aiguillée). Κλωςῆς μέρος, ὅσον ἀρκεῖ εἰς τὴν διὰ βελόνης ῥάψιν.

Ἀπὸ τὸ Tractus τῶν Ῥωμ. κατὰ τὰ Γλ. « Tracta... » ἑλκύσματα, μηρύματα » καὶ « Tractæ, κατάγματα ἐρίου, » ἑλκύσματα, μηρύματα ». Ὅθεν καὶ Trama (Trame) τὸ ὑφάδιον (Ζ. Λάμνω). Ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ μεταλλικῆς κλωςῆς τὴν ὀνομάζομεν Σύρμα. Ζ. Σύρμα.

ΟΥ δίφθογγος, ἀντὶ τῆς ΟΙ. Ζ. Ὀρνιθαρεῖον.

ΟΥΔΑ (εἰς) ὀνόματα. Ζ. Πλεξούδα καὶ Ψυχαρούδα.

* ΟΥ̓ΔΈΝ. Δύο φράσεις συνήθεις ἔχομεν ἐκ τούτου· λέγομεν, Εἶναι ἓν καὶ τὸ οὐδὲν, Τὸ (ἢ Τὸν) κρίνω ἓν καὶ τὸ οὐδὲν, σημαίνοντες πρᾶγμα ἢ πρόσωπον οὐδενὸς ἄξιον (Nul, ἢ qui n'importe en rien). Ἡ ἄλλη εἶναι, Ἀπὸ τὸ οὐδὲν (De rien), οἷον, Ἀπὸ τὸ οὐδὲν αὐξήθη, ἐπλούτησεν, ἔγινε μέγας καὶ πολὺς (Ζ. Οὐτιδανὸς), ὡς εἶπεν ὁ Κωμικὸς (Ὄρν. 799),

> Ἡρέθη φύλαρχος, εἶθ' Ἵππαρχος, εἶτ' ἐξ οὐδενὸς
> Μεγάλα πράττει. ——————————

ΟΥ̓ΔΕΤΊΠΟΤΕ. Ζ. Τίποτε.

ΟΥ̓ΛΆΚΗΣ. Ζ. Γλακῶ.

ΟΥΡΑ (εἰς) ὀνόματα. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ. II, σελ. 291) περὶ τῶν τελευτώντων εἰς ουρα ἐπιτατικῶν ἢ περιεκτικῶν ὀνομάτων τούτων πρόσθεσε, ὅτι παρεφθάρησαν ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὰ καταλήγοντα εἰς ωρα ἢ ωρη. Οὕτως ἔλεγαν Πληθώραν, Ἑλλ. τὸ πολὺ πλῆθος, Ληθώραν τὴν παντελῆ λήθην, Ἐλπώραν (καὶ Ἐλπωρὴν) τὴν μεγάλην ἐλπίδα, καὶ Θαλπώραν (ἢ Θαλπωρὴν) τὴν μὲ ἡδονὴν θάλψιν. Ἴδ. Ἀρκάδ. Περὶ τόν· σελ. 101. Ζ. καὶ Ξυσμάρα.

* ΟΥ̓ΡΑΝΊΑ (feu Saint-Elme). Ζ. Σίφουνας.

* ΟΥ̓ΣΊΑ (substance) ὀνομάζεται εἰς τὰ φαγησερὰ,

ὅ,τι ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Νόςος, Ἑλλ. ὅθεν καὶ τὸ Νόςιμον καὶ τὸ Ἄνοςον· οἷον Τὸ κρέας τοῦτο δὲν ἔχει οὐσίαν, ἤγουν τοῦ λείπει ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅ,τι τὸ καταςένει καὶ νόςιμον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ἱκανὸν νὰ θρέψῃ. Καὶ τοῦτο μόνον ὠνόμαζεν ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ τροφ. § 2, σελ. 593) Τροφήν· « Τροφῆς δὲ τὸ τρέφον τοῦτο τροφὴ, καὶ » ΟἿΟΝ τροφὴ » ὅπου γράφε ψιλῶς ΟἿΟΝ, ἤγουν μόνον.

ΟΥ̓ΤΙΔΑΝΌΣ, Σ. Οὐτιδανὸν ἄνθρωπον λέγομεν, τὸν οὐδενὸς ἄξιον (un homme de rien), τὸν λογιζόμενον Ἓν καὶ τὸ οὐδέν. Ζ. Οὐδέν.

ὈΦΘΑΛΜΟΦΑΝΊΑ. Ζ. Παροφθαλμιστὴς, καὶ Ψηφᾶς.

ὈΦΘΑΛΜΊΖΩ (χυδ. Φθαρμίζω, Σ.), συνών. τοῦ Ὀμματιάζω. Ζ. Ὀμμάτιον.

ὈΦΙΔΌΓΛΩΣΣΟΝ (χυδ. Φιδόγλωσσον, Σ.), φυτὸν συγγενὲς τῆς Πτερίδος (fougère), ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς νέους φυτολόγους Ophioglossum (Ophioglosse ἢ langue de serpent).

Ἑλληνιςὶ ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται, Ὀφιόγλωσσον· ἀλλὰ φυτὸν οὕτως ὀνομαζόμενον δὲν εὑρίσκεται εἰς τοὺς παλαιούς.

ὈΦΙΔΌΤΡΥΠΑ (Φιδότρυπα, Σ.) τρύπα ἢ φωλεὰ ὀφειδίου, (trou de serpent), Χειά, Ἑλλ.

*ὌΧΕΣΚΕ. Ζ. Τίς.

ὈΨΑΡΕΎΩ (χυδ. ψαρεύω, Σ. Δ.), Ἁλιεύω, Ἑλλ. (pêcher). Σπανιώτερον λέγομεν Ἁλιεύω· σώζεται ὅμως εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τοῦτο, οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ὁ ΓΙΑΝΑΛΙΈΨΗ ὁ ψαρᾶς, ἦλθεν ἐκεῖ νὰ φθάσῃ,

ἤγουν Ὁ ΔΙᾺ ΝᾺ ἉΛΙΕΎΣῌ.

ὌΨΙΜΟΣ. Ζ. Ἐψές.

Π.

ΠΑΓΑΊΝΩ. Ζ. Ὑπάγω.

ΠΑΓΙΑΎΛΙΟΝ. Ζ. Καλαμοπλαγίαυλον.

ΠΑΓΊΔΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Βρόχια, οὐδέτ. πληθ. Σ. Πάγη καὶ Παγίς, Ἑλλ. Παγὶς (piége) ἢ Βρόχιον (lacet) λέγεται ἡ χρήσιμος εἰς ζωγρείαν μηχανή· « Πάγη, παγίς, ποδάγρα, » βρόχος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Στένω παγίδα (dresser un piége), ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ « Πάγας ϛῆσαι » (Ἡρόδοτ. II, 121. § 2). Ἔπεσεν εἰς τὴν παγίδα ἢ εἰς τὰ βρόχια, ἤγουν ἐζωγρήθη· καὶ μεταφορ. ἐκρατήθη ἀπὸ ἀπάτην κακῆς ἐπιθυμίας· φράσις συχνὴ καὶ εἰς τὴν Π. καὶ εἰς τὴν Ν. Διαθήκην, οἷον « Ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγί- » δα » (Α΄, πρὸς Τιμόθ. ϛ΄, 9).

ΠΑΓΊΔΕΣ. Τὸ παράξενον εἶναι, ὅτι Παγίδας, θηλ. καὶ Παγίδια οὐδετ. ὀνομάζομεν καὶ τὰς πλευρὰς (côtes), ἤγουν τὰ περιέχοντα τὸν θώρακα κόκκαλα τοῦ σώματος. Ἡ λέξις, κακὰ ἐτυμολογημένη ἀλλοῦ (Πρόδρομ. Ἑλλην. Βιβλιοθήκ. σελ. 284), ἐμεταμορφώθη ἀπὸ τὸ Πλαγίδες, εἰς τὸ Παγίδες, μὲ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ δευτέρου ϛοιχείου· καὶ μαρτύριον τούτου τὸ κοινὸν Παγιαύλιον ἀντὶ τοῦ Πλαγιαύλιον (flûte traversière). Πλαγίδας τὰς ὠνόμασαν οἱ Γραικορ. διότι ἀρχίζουν ἀπὸ τὰ πλάγια (côtés) τοῦ σώματος μέρη δεξιὰ καὶ ἀριϛερά. Οὕτως ὀνομάζομεν Πλάγια, Σ. καὶ Βουνόπλαγα, Δ. οὐδετ. πληθ. καὶ τὰς κλίσεις τῶν ὀρῶν (côtes), καὶ ἁπλῶς τὰ ὑψώματα τῆς γῆς (coteaux). Ἀπὸ τὸ πλάγιον παράγεται τὸ Πλαγιάζω ἀμετάβ. (se mettre sur le côté), καὶ μεταβ. (mettre sur le côté).

Ὁ χυδαϊσμὸς τῆς λέξεως δὲν εἶναι νέος· ἀπὸ τὴν ἑβδόμην

ἤδη ἑκατονταετηρίδα, ἔλεγαν Παγίδες ἀντὶ τοῦ Πλαγίδες.

ΠΑΓΟΝΩ, ῥημ. ἐνεργ. Σ. Πήσσω τὶ ὑγρὸν (glacer)— 2) Μεταφ. λυπῶ, θλίβω, οἷον Μοῦ ἐπάγωσε τὴν ψυχὴν ἢ τὴν καρδίαν, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἡσιόδ. Ἔργ. καὶ ἡμ. 360),

———— Τό τ' ἐπάχνωσεν φίλον ἦτορ·

καὶ παθητικῶς (Εὐριπιδ. Ἱππολ. 803)·

Λύπη παχνωθεῖσ', ἢ 'πὸ συμφορᾶς τινος;

3) Παγόνω ἀμεταβ. συστέλλομαι ἀπὸ τὴν ψύχραν, πήσσομαι (se geler, se glacer) Πήγνυμαι, Ἑλλ. καὶ μεταφορ. οἷον Ἐπάγωσα, ὡς τὸ ἤκουσα, Κατεπλάγην, Ἑλλ. (s'étonner, demeurer stupéfait). Ζ. καὶ Ψυχραίνω

ΠΑΓΟΣ, οὐδέτ. Σ. Παγετὸς ἢ Πάγος, ἀρσ. Ἑλλ. (gelée). Εἰς τοὺς Ἑβδ. εὑρίσκεται καὶ ὁ οὐδέτερος σχηματισμὸς (Ναοὺμ, γ', 17) « Ἐν ἡμέρᾳ πάγους » μὲ διάφορον ὅμως γραφὴν Πάγου.

ΠΑΓΩ. Ζ. Ὑπάγω.

ΠΑΖΑΡΙΣΙΟΝ. Ζ. Πρατικόν.

ΠΑΘΑΙΝΩ, Σ. αἰσθάνομαι ἀβούλητον τὶ καὶ δυσάρεστον (souffrir). Τούτου ἐπίτασις εἶναι τὸ Πάσχω (pâtir). Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 281) πρόσθεσε τὰς ἑξῆς φράσεις, Ἤθελές τα κ' ἔπαθές τα, λέγομεν πρὸς τὸν πάσχοντα ἐξ ἰδίας ἀβουλίας ἢ ἀπροσεξίας. Πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀκόμη λέγεται καὶ τὸ, Καλὰ νὰ πάθῃς! τὸ ὁποῖον ἄλλως νὰ ἐξηγηθῇ δὲν ἐμπορεῖ πλὴν κατὰ σχῆμα τὸ λεγόμενον Εὐφημισμὸς, ἤγουν Κακὰ ἔπαθες· θέλεις πάθειν (ἢ σ' εὔχομαι νὰ πάθῃς) καλὰ εἰς τὸ ἑξῆς (Ζ. Ἴχιτας).

Τοιούτων εὐφημισμῶν παραδείγματα εἰς τοὺς παλαιοὺς εὑρίσκονται πολλά· τὸ μάλιστα ἀξιοσημείωτον εἶναι τοῦ Δημοσθένους. Ὁ φιλόπατρις οὗτος ῥήτωρ, θέλων νὰ παραςήσῃ εἰς τοὺς ἀνοήτους συμπολίτας του, ἀπὸ πόσην εὐπορίαν εἰς πόσην ἀπορίαν εἶχαν καταντήσειν, λέγει (Πρὸς Λεπτιν. σελ. 492) « Τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπόρει καὶ » χρημάτων, νῦν δὲ εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν, καὶ μὴ » βλασφημεῖν ». Ἀντὶ νὰ εἴπῃ, « Νῦν δὲ ἈΠΟΡΕΙ͂ » διὰ νὰ φύγῃ τὸ δύσφημον, εἶπε « Νῦν δὲ ΕΥ̓ΠΟΡΉΣΕΙ » ἤγουν, Τότε ἡ πόλις εἶχε καὶ γῆν καὶ χρήματα πολλά, τώρα δέ, θέλει τὰ ἀποκτήσειν.

Καλὴν τὴν ἐπάθαμεν, (ἐλλειπτ. τοῦ Τύχην) λέγομεν εἰρωνικῶς παθόντες τὶ ἀπροσδόκητον, καὶ Καλὴν θέλομεν τὴν πάθειν, κινδυνεύοντες νὰ τὸ πάθωμεν. Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀριςοφάνης Ἐκκλ. 95),

Οὐκοῦν καλὰ γ' ἂν πάθοιμεν, εἰ πλήρης τύχοι
Ὁ δῆμος ὤν, κ. τ. λ. ———————

Ἂν πάθω τίποτε, ἤγουν Ἂν ἀποθάνω· ὡς καὶ οἱ παλαιοί. Ὁ Δημοσθένης (Κατὰ Φιλίππ. I, σελ. 43) λέγει περὶ τοῦ Φιλίππου, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, « Ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς » ἕτερον Φίλλιππον ποιήσετε ». Οἱ παλαιοὶ ἐσυνήθιζαν ν' ἀρχίζωσι τὰς διαθήκας των μὲ τοῦτα τὰ λόγια: « Ἔςαι μὲν » εὖ· ἢν δέ τι πάθω, ταῦτα διατίθεμαι ». Τί ἔπαθε, ἤγουν τί τὸν συνέβη, διὰ ποίαν αἰτίαν, οἷον προσμένοντες τινὰ βραδύνοντα λέγομεν, ¡Τί ἔπαθε καὶ δὲν ἔρχεται; ὡς εἶπεν ὁ ἀνωτέρω Κωμικὸς (Σφ. 266),

Τί χρῆμ' ἄρ' οὐκ τῆς οἰκίας τῆσδε συνδικαστὴς
Πέπονθεν, ὡς οὐ φαίνεται δεῦρο πρὸς τὸ πλῆθος;

τὸ ὁποῖον ἐλέγετο καὶ διὰ μετοχῆς οἷον, κοιν. ¡Τί ἔπαθες

καὶ γελᾷς; « Τί παθὼν γελᾷς »; Ἑλλ. «Τί ἔπαθες » καὶ σιωπᾷς; « Τί παθὼν σιγᾷς; » Ἑλλ.

ΠΆΘΗΜΑ. Τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα, Παροιμία φρονιμωτάτη, ἀλλ' ἥτις δὲν ὠφέλησε ποτὲ πλὴν τοὺς φρονίμους.

ΠΆΘΝΗ. Ζ. Παχνί.

ΠΑΙΓΝΊΔΙΑ, οὐσ. πληθ. Ζ. Παίζω.

ΠΑΙΔΟΓΡΑΦΊΑ, Δ. Παιδογραφίαν καὶ Παιδιογραφίαν (νομικὰς λέξεις ἀναγκαίας εἰς ἡμᾶς) ἔλεγαν οἱ Γραικορ. τὴν εἰς τὸ δημόσιον γραμματεῖον τῶν γεννωμένων παιδίων καταγραφήν.

ΠΑΊΖΩ, Σ. Λέγεται καὶ περὶ παίξεως μουσικῶν ὀργάνων (jouer), οἷον Παίζει τὴν λύραν, τὴν κιθάραν, ὡς εἶπεν ὁ Πίνδαρος (Ὀλυμπ. I, 23),

Μουσικᾶς ἐν ἀώτῳ,
Οἷαν παίζομεν φίλαν,
Ἄνδρες ἀμφὶ θαμὰ
Τράπεζαν———

Καὶ αὐτὰ τὰ ὄργανα, Παιγνίδια, ἔτι δὲ καὶ Σημάρματα χυδ. ἀντὶ τοῦ Σημάματα ἢ Σημάσματα, ἀπὸ τὸ Σημαίνω (sonner). Εἰς τὸν ἀόριστον λέγομεν Ἔπαιξα.

ΠΑΊΡΝΩ. Ζ. Πέρνω.

ΠΑΚΤΩΤΉΣ. Ζ. Ἀναστάτης.

ΠΑΛΑΜΆΡΙΟΝ. Ζ. Παλάμη.

ΠΑΛΆΜΗ, Σ. τῆς χειρὸς τὸ ἔσω κοῖλον μέρος (paume). Τὸ ὑποκορ. Παλάμιον, οἷον Τοῦ ἔπαιξαν τὰ παλάμια, ἢ τὰ παλαμάκια, ἤγουν τὸν ἐκρότησαν περιπαίζοντες. Ἐκ τούτου καὶ Παλαμάριον τὸ χονδρὸν σχοινίον (cable) ἐκ τοῦ ὁποίου κρέμεται ἡ ἄγκυρα (câble). 2) ἐκ τοῦ ὁποίου

ἀμέσως προσδένονται τὰ πλοῖα εἰς τὴν γῆν, Ἀπόγειον καὶ Πρυμνήσιον, Ἑλλ. (amarre).

Πιθανὸν ὅτι Παλαμάριον ὠνομάσθη διὰ τὸ πάχος, ὥςε νὰ γεμίζῃ τὴν παλάμην· τὸ ὀνομάζουν ἔτι καὶ Γούμεναν Σ. ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν gumena (gomène), τὸ ὁποῖον ἐτυμολογήθη ἀπιθάνως ἀπὸ τὸ Κάμιλος, Ἑλλ. (σχοινίον χονδρόν). Ἴσως κατὰ χυδ. γελοίαν μεταφορ. ἀπὸ τὸ Ἡγουμένη (Abesse).

ΠΑΛΑΜΙΖΩ, Σ. Παλαμίζει τὸ πλοῖον ὅςις φράσσει τὰ σχίσματα ἢ τὰς τρύπας τοῦ πλοίου ἐπαλείφων μὲ πίσσαν, ῥητίνην καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀπὸ τὸ Παλάμη, ὡς ἐτυμολόγησαν τινὲς καὶ τὸ Spalmare (espalmer) τῶν Ἰταλῶν. Τὰ Γλ. φέρουν « Palmo συνδέω ».

ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ. Ζ. Ἀναῤῥοῦσα.

ΠΑΛΙΡΕΑ, Δ. Τὸ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Παλίουρος, Ἑλλ. (Διοσκορίδ. I, 121). Εἶναι, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἐκεῖνο τὸ εἶδος τοῦ Παλιούρου, χρήσιμον εἰς βαφὴν (nerprun des teinturiers), τὸ τουρκοχυδαϊςὶ ὀνομαζόμενον Ἀσφοὺρ ἢ ὡς ἀλλοῦ τὸ ὀνομάζει ὁ Δ. Οὔσφουρ, μὲ συνών. Κνίκος. Ὁ Κνίκος (γρ. Κνῆκος) ὅμως εἶναι ὁ Cartamus tinctorius (safran bâtard) τῶν φυτολόγων, χρήσιμος ὁμοίως εἰς βαφήν. Ὁ αὐτὸς Δ. φέρει καὶ Ἄσφη, θηλ. ὡς συνών. τοῦ Ἄλιμος, Ἑλλ. Ὁ Διοσκορίδης (I, 120) ἱστορεῖ ἀμέσως πρὸ τοῦ Παλιούρου τὸν Ἄλιμον. Κατὰ τὸν Ἄγγλον Ἐκδότην τοῦ Θεοφράςου (pag. lxii), Παλίουρο ἠκούσθη προφερόμενος ὁ Παλίουρος.

ΠΑΛΙΣΤΡΟΝ, Σ. ἐργαλεῖον χρήσιμον εἰς ξέσιν καὶ ὁμάλισιν τῶν τραχέων, Λίςρον, Ἑλλ. (doloire, rabot). Ἴσως ἡ ὀρθὴ γραφὴ ἔπρεπε νὰ ἦναι Πάλλιςρον, ἀπὸ τὸ Πᾶν καὶ Λίςρον· « Λίςρον, ξυςὴρ... ὁμάλιςρον, κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴσως δὲ καὶ ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Ὁμάλιςρον, Ἑλλ.

μὲ ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ, καὶ τροπὴν τοῦ μ, Μάλιςρον καὶ Πάλιςρον. Τὸ Λίςρον τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. χ', 455) ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Εὐστάθιον « Πτύον σεσιδηρωμένον » (bêche).

ΠΑΛΟΥ̓ΚΙ. Ζ. Ῥούμπαλον.

ΠΆΝΙΣΤΡΟΝ, Σ. Πανίον προσδεμένον εἰς ἄκραν ξύλου, χρήσιμον νὰ σαρόνῃ τὸν φοῦρνον μετὰ τὴν πύρωσιν (écouvillon). Ὅςις ἀγαπᾷ νὰ τὸ ἐξελληνίσῃ, ἐμπορεῖ νὰ τὸ ὀνομάσῃ * Ἰπνόμακτρον.

ΠΑΝΤΕΛΑΚΑΫ́ΚΑΛΟΣ. Ζ. Κάκαρον.

ΠΑΝΤΆΡΦΑΝΟΣ. Ζ. Παντόρφανος.

ΠΑΝΤΟΠΏΛΗΣ. Ζ. Εἶδος.

ΠΑΝΤΌΡΦΑΝΟΣ, Σ. Ὀρφανὸς ἀπὸ μητέρα καὶ πατέρα (orphelin de père et de mère).

ΠΑΠΑΔΊΑ. Ζ. Σκορδαλός.

ΠΑΠΆΛΑ, Ζ. τὸ Κουρκούτιον (Ἄτακτ. II, σελ. 207). Ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Παιπάλη· « Παιπάλη, ἄλευρον λεπτὸν τὸ » ἀπὸ κριθῆς, ἢ κέγχρου, ἢ τὸ τυχὸν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΑΠΑΛΉΘΡΑ, οὐσ. θηλ. Δ. αἱ μένουσαι ἀπὸ τὴν περιξύρησιν τῆς κεφαλῆς εἰς σχῆμα ςεφάνης εἰς τὴν κορυφὴν τρίχες τῶν ἱερωμένων (tonsure). Οὕτω τὴν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. Τὴν ἔλεγαν ἔτι καὶ Γάῤῥαραν ἢ Γαράραν, Δ. σφαλλογραφημένην ἴσως ἀντὶ τοῦ, Καράραν, ἀπὸ τὸ Κάρα, ἡ κεφαλή.

ΠΑΠΑΠΑΠΑΠᾺ, Σ. Παπαί, Ἑλλ. ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ. Σώζεται λοιπὸν εἰς τὴν γλῶσσαν τὸ Παπαί, πολυσυλλαβισμένον κωμικῶς, κατὰ τὸ Παπαπαππάξ, Ἑλλ. τοῦ Κωμικοῦ (Νεφ. 391).

ΠΆΠΙΑ, Σ. Δ. Νῆσσα, Ἑλλ. (canard). Πιθανὸν ὅτι εἶναι ὁ Πάππος τοῦ Αἰλιανοῦ (Περὶ ζ. ἰδιότ. III, 30, μὲ

τάς σημ. τοῦ Σνεϊδέρ. σελ. 95), ἐπειδὴ ὁ Πολυδεύκης σημαίνει τὴν φωνὴν τῆς χηνὸς ὄχι πολὺ διάφορον ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς Παπίας διὰ τοῦ Παππάζω.

ΠΑΠΟΎΔΙΑ, οὐδέτ. πληθ. Σ. Κοκκία (fèves) ἢ Φασώλια (haricots) βρασμένα, ἀποςαλαγμένα καὶ ὀλίγον ἁλατισμένα, τρωγόμενα, ὡς κόλυβα. Κατὰ τροπὴν τοῦ λ εἰς τὸ δ, ἀντὶ τοῦ Παπούλια. Οἱ φυτολόγοι ὠνόμασαν Pappules de Crète (Παπούλια τῆς Κρήτης) ὄσπριον τὶ παρόμοιον τοῦ Ὤχρου.

ΠΑΠΥΛΕΩΝ καὶ Παπυλαιὼν, Δ. Λέξις τῶν Γραικορ. σημαίνουσα σκηνὴν (tente), ὅθεν ἐγεννήθη τὸ Γαλλιςὶ λεγόμενον Pavillon. Παράγεται ἀπὸ τὸ Ῥωμ. papilio τὸ σημαῖνον τὴν κοινῶς λεγομένην Πεταλούδαν (papillon), καθ' ὁμοιότητα τῆς ὁποίας ὠνόμασαν καὶ τὴν σκηνὴν μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Τὰ Γλ. φέρουν: « Papilio, σκήνωμα, ψύχη, ἘΣΠΙΝΊΗ ». Ψύχην νοοῦν τὴν Πεταλούδαν· τὸ τελευταῖον ἘΣΠΊΝΗ δὲν εἶναι οὔτε Ὀσπίτιον, οὔτε Κορτίνη, ὡς εἴκασαν οἱ κριτικοί. Ἴσως ἐγράφετο ἩΠΙΌΛΗ. Ὁ Ἀριςοτέλης (Περὶ ζ. ἱςορ. VIII, 27) λαλῶν περὶ γένους τινὸς πεταλούδας λέγει, « Οἷον ὁ Ἠπίολος ὁ περὶ τὸν λύχνον πετόμενος » τὸ ὁποῖον ὁ Πλίνιος μεταφράζει papilio. Ὁ δὲ Οὐόσσιος εἰκάζει ὅτι καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν Papilio παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἠπίολος.

ΠΑΡΑΓΆΔΙΟΝ, οὐσ. οὐδέτ. (Παραγάδης, ἀρσ. Δ.) εἶδος δικτύου (filet), ἴσως ἀπὸ τὸ « Παρὰ γῆν » τὸ ῥιπτόμενον δηλαδὴ εἰς τὰ παράγεια, καὶ ὄχι εἰς τὸ πέλαγος.

ΠΑΡΑΓΙΆΛΙ. Ζ. Παραιγιάλιον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΉ, λέξ. νομ. Δ. (prescription).

ΠΑΡΑΓΥΌΣ. Ζ. Θρεπτός.

ΠΑΡΑΓΩΓΉ, Δ. λέξις νομικὴ (production des témoins).

ΠΑΡΑΔΑΡΜΌΣ. ΠΑΡΑΔΆΡΤΗΣ. Ζ. Παραδέρνω.

ΠΑΡΆΔΕΙΓΜΑ. Ζ. Ἐξόμπλιον.

ΠΑΡΑΔΈΡΝΩ, ἀμετάϐ. Σ. Δ. Κοπιάζω ὑπὲρ δύναμιν, θλίϐομαι, ταλαιπωροῦμαι, οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ὅπου παράδειρε πολλὰ καὶ γλυσε τὴν ζωήν του.

Ἀδιάφορον εἴτ' ἀπὸ τὸ Δαίρω, τὸ ῥαϐδίζω (bâtonner), εἴτ' ἀπὸ τὸ Δέρω, τὸ ἐκδέρω (écorcher), κριθῇ ἡ μεταφορά. Τὸ ῥηματικὸν οὐσ. Παραδαρμὸς, Σ. (peine excessive), καὶ τὸ ἄχρηστον ἐπίθ. Παραδαρτάδης, Δ. Ὑπέρκοπος, Ἑλλην. (excédé de travail).

ΠΑΡΑΔΗΓΩ͂. Ζ. Παροδηγῶ.

ΠΑΡΑΔΙΑΒΆΖΩ. Ζ. Ξεφαντόνω.

* ΠΑΡΑΔΊΔΩ, διδάσκω τέχνην ἢ ἐπιστήμην τινὰ, Παραδίδωμι, Ἑλλ. (enseigner). Λέξις ἀρχαία, οἷον (Πλάτ. Θεαιτ. σελ. 198), « Ταύτῃ δὴ οἶμαι τῇ τέχνῃ αὐτός τε » ὑποχειρίους τὰς ἐπιστήμας τῶν ἀριθμῶν ἔχει, καὶ ἄλλῳ » παραδίδωσιν ὁ παραδιδούς... Καὶ καλοῦμέν γε, παραδίδοντα » μὲν, διδάσκειν, παραλαμϐάνοντα δὲ, μανθάνειν ».

ΠΑΡΆΔΙΚΑ, Σ. ἐπίῤῥ. ἀπὸ τὴν Παρὰ καὶ τὸ Δίκη, Παρὰ δίκην, Ἑλλ. (à tort).

ΠΑΡΆΔΡΟΜΑ ἐπιῤῥ. Ζ. Δρόμος.

ΠΑΡΑΘΈΚΩ, Σ. (déposer), Παρατίθημι καὶ Παρακατατίθημι, Ἑλλ.

ΠΑΡΑΘΈΤΩ, ΓΓ. Παρατίθημι, Ἑλλ. (placer à côté).

ΠΑΡΑΘΗΚΆΡΗΣ, μὲ συνών. Παρακαταθηκάρης καὶ Σημαδοφυλακτὴς, Σ. Σημαδοφύλακας, Σ. Παραθηκάριος, Δ. ὁ φυλάσσων τὴν παραθήκην (dépositaire).

ΠΑΡΑΘΗΚΗ καὶ Παρακαταθήκη, Σ. τὸ πρὸς καιρὸν ἐγχειριζόμενον εἰς τινὰ, νὰ τὸ φυλάξῃ (dépôt). Καὶ τὰ δύο Ἑλλ. ἂν καὶ ὁ Φρύνιχος (σελ. 138) καταδικάζῃ τὸ μονοπρόθετον.

ΠΑΡΑΘΥΡΙ, Σ. Παραθύριον Δ. (fenêtre) τὸ λεγόμενον καὶ Παράθυρον. Ὁ Πλούταρχος (Συμποσιακ. II, 2) Θηλ. « Μὴ δοκῶμεν, τῇ αὐλείῳ τὸν τύφον ἀποκλείοντες εἰσ- » άγειν τῇ παραθύρῳ ». Τὸ ὠνόμαζαν καὶ Φεγγίτην, Ζ. Σπεγγέτια.

ΠΑΡΑΘΥΡΟΝ, Σ. Παράθυρα νοεῖ ἐδῶ, τὰ διαςήματα τῶν ἐπάλξεων, Ἰταλιςὶ merlo (ἴσ. porte crénelée).

ΠΑΡΑΙΓΙΑΛΙΟΝ (Παραγιάλι καὶ Περιγιάλι, Σ. Παραγιάλιν Δ.) οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Καὶ βγαίνει την ἡ θάλασσα ἔξω ςὸ περιγιάλι,
Σὰν νάχε πάγει ξεργατοῦ τινὰς νὰ τὴν ἐβάλει,

ἤγουν, Καὶ ἡ θάλασσα τὴν ἐκβάλλει ἔξω εἰς τὸ παραιγιάλιον, ὡς νὰ εἶχε τὶς ἐξεπίτηδες [ἐκεῖ] τὴν βάλειν.

Τὸ ἁπλοῦν Αἰγιαλὸς, Ἑλλ: ἐσήμαινε τὸν ἐγγίζοντα εἰς τὴν θάλασσαν τόπον τῆς γῆς (rivage) καὶ κτυπούμενον ἀπὸ τὰ κύματα. Τὸ σύνθ. Παραιγίαλος καὶ Παραιγιάλιον εἶναι τοῦ παρακμ. ἑλλ.

ΠΑΡΑΚΑΘΙΖΩ, Δ. σημαίνει ὄχι μόνον τὸ Πολιορκῶ Ἑλλ. (assiéger), ἀλλὰ καὶ τὸ Ἐνεδρεύω ἢ Ὑποκαθίζω, Ἑλλ. ἤγουν κρύπτομαι προσμένων τὸν ἐχθρὸν, νὰ τὸν κτυπήσω ἀπροσδοκήτως (s'embusquer), οἷον (Ἀπολλ. ὁ ἐν Τύρ.),

Καὶ τὴν αὐγὴν πρὸς τὸν γιαλὸν πάγει παρακαθίζει.

Τὸ ῥηματικὸν Παρακαθισμὸς, καὶ οὐδετ. Παρακάθισμα, Ἐνέδρα, Ἑλλ. (embuscade), οἷον (ΣΣ.),

Τὴν νύκτα ὁποῦ περπατῇ, γυρίζει ἀρματωμένος,
Καὶ πᾶ εἰς τοὺς παρακαθισμοὺς, σὰν ἔνε μαθημένος.

ἤγουν, Τὴν νύκτα περιέρχεται ὡπλισμένος, καὶ ὑπάγει [νὰ κρύπτεται] εἰς τὰς ἐνέδρας, ὡς εἶναι συνειθισμένος. Ζ. Παραμονεύω, καὶ Ἔγκρυμμα.

ΠΑΡΑΚΑΙΡΑ. Ζ. Πάρωρα.

ΠΑΡΑΚΑΜΩΜΑ. Ζ. Παραστάθι.

ΠΑΡΑΚΕΛΙ, Σ. Παρακέλλιον, Δ. Ἀφεδρὼν, Ἑλλ. (garde-robe). Ζ. Ἀνάπαυσις.

ΠΑΡΑΚΕΛΟΝ, Σ. (γρ. Παράκελλον), Τὸ ἐξηγεῖ Antichambre.

ΠΑΡΑΚΛΑΔΙΟΝ (branche, ἢ bras de rivière), Δ. Εἰς τὰ προσημειωμένα (Ἄτακτ. ΙΙ, σελ. 284) πρόσθεσε, ὅτι εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. β', 755) ὁ Τιταρήσιος ποταμὸς λέγεται « Στυγὸς ὕδατος ἀποῤῥὼξ » ἤγουν Παρακλάδιον, ὅπου οἱ εἰς Βενετίαν ἐκδοθέντες σχολιασταὶ (σελ. 82) σημειόνουν καὶ διάφορον τάσιν καὶ σημασίαν τῆς λέξεως, « Ἀποῤῥὼξ δὲ ὀξυτόνως μὲν, Ἀποῤῥοὴ, βαρυτόνως δὲ, » [Ἀπόῤῥωξ] Ἀπόῤῥυμα (γρ. Ἀπόῤῥηγμα) ».

ΠΑΡΑΜΑΧΑΙΡΟΝ, Δ. Παραξιφὶς (poignard), Ἑλλ. Παραμάχαιρον λέγει ὁ Εὐστάθιος (Ἰλιάδ. γ', σελ. 413) ὅτι ὠνόμαζαν τὴν Παραξιφίδα εἰς τοὺς χρόνους του.

ΠΑΡΑΜΟΝΑΙ, πληθ. καὶ Παραμονὴ, ἑνικ. Δ. ἐλέγετο ἡ φυλακὴ τοῦ Αὐτοκράτορος (garde impériale), καὶ Παραμόνιμον, Δ. ὁ τόπος ὅπου ἐκατοικοῦσαν ἢ ἐστέκοντο.

ΠΑΡΑΜΟΝΕΥΩ, Σ. Δ. σχεδὸν τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Παρακαθίζω (Ζ. Ἔγκρυμμα καὶ Παρακαθίζω), πλὴν ὅτι λαμβάνεται μεταφορ. εἰς σημασίαν εἰδικωτέραν τοῦ Παρατηρῶ νὰ εὕρω τινὰ μόνον, διὰ νὰ τὸν βλάψω (guetter).

ΠΑΡΑΜΟΝΙΜΟΝ. Ζ. Παραμοναί.

ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ. Ζ. Στράνιος.

* ΠΑΡΑΠΑ'ΤΙΟΝ, τὸ αὐτὸ ἴσως καὶ τὸ Μεσόπατον Δ. (entre-sol).

ΠΑΡΑΠΕ'ΦΤΩ, Σ. Παραπέπτω, Παραπίπτω. Ἐπαράπεσέ τι (s'égarer), μεταφορ. λέγομεν, ὅ,τι ζητούμενον δὲν εὑρίσκεται πρόχειρον εἰς τὴν χρείαν. Τοῦτο ἐσήμαιναν καὶ οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ Παραπίπτω, οἷον, « Εἶναι δὲ τὸ σανδάλιον, ἔφασκε παραπεσὸν ὑπὸ τῇ κιβωτῷ » (Λουκιαν. Φιλοψ. τόμ. VII, σελ. 279. Ed. Bip.).

ΠΑΡΑ'ΠΛΑΣΜΑ, Σ. Παρασούσουμον, Σ. Παράσημον πρᾶγμα, Σ. (monstre). Οὕτως ὀνομάζεται, ὅτινος ἡ θέσις, ἡ τάξις, ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ σώματος σχηματίζεται παρὰ φύσιν.

Τὸ Παράσημον εἶναι Ἑλληνικὴ λέξις, ἀποχυδαϊσθεῖσα εἰς τὸ Παρασούσουμον, ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Παρασύσσημον.

ΠΑΡΑΠΟ'ΛΙΟΝ, τὸ πλήσιον τῆς πόλεως, τὸ συνεχὲς μὲ τὴν πόλιν μέρος (faubourg). Ζ. Ζευγαλατεῖον.

ΠΑΡΑΠΟΛΥ', Ἐπίῤῥ. Σ. Παραπολλὰ, Δ. Γράφεται καὶ διαιρετῶς, Παρὰ πολὺ, Σ. Ἡ ἐπιῤῥηματικὴ γραφὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ, Παραπολὺ Ἑλλ. (plus qu'il ne faut, trop), οἷον (Ἀριστοφάν. Πλούτ. 445),

> Καὶ μὴν λέγω, δεινότατον ἔργον παραπολὺ
> Ἔργων ἁπάντων ἐργασόμεθ', εἰ κ. τ. λ.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ', Δ. σημεῖον ἔξω τοῦ κειμένου, πέμπον τὸν ἀναγνώστην εἰς ἄλλο βιβλίον, ἢ μέρος βιβλίου (renvoi).

ΠΑΡΑΠΟ'ΡΤΙ, Σ. Παραπόρτιον, Παραπυλὶς, ἢ Παραπύλιον, Δ. Μικρὴ θύρα, πλησίον τῆς μεγάλης. Ἀφίνοντες τὴν Πόρταν καὶ τὸ Παραπόρτιον, ἀκόμη καὶ τὸν Ἐτυμολό—

γον (σελ. 683), ὅςις τὸ ἐτυμολογεῖ « Πόρτα, παρὰ τὸν » πόρον τηρεῖν!! » εὐαρεστούμεθα εἰς τὸ Π α ρ α π ύ λ ι ο ν.

* ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟΣ. Ζ. Παραπόταμον.

ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΝ, Σ. Δ. Ὄχθη ποταμοῦ (rive) Ἑλλ. Καὶ οἱ κατοικοῦντες τὰς ὄχθας Π α ρ α π ο τ ά μ ι ο ι, Ἑλλ. καὶ κοιν. (riverains).

ΠΑΡΑΠΡΟΙΚΙΑ, Σ. τὰ ἀπὸ τοὺς Γραικορ. νομικοὺς ὀνομαζόμενα ἑλληνικώτερον Π α ρ ά φ ε ρ ν α (paraphernaux). Ζ. Ἐξώπρουκα.

ΠΑΡΑΠΡΟΣΩΠΙΖΩ, Σ. Φτιάνω, Σ. Βάνω φτιασίδι, Σ. Λέξις ὡραία τὸ Παραπροσωπίζω (se farder), σημαίνουσα τὴν ἀτοπίαν τῶν, ὅσαι μὴν ἀρκούμεναι εἰς τὴν φυσικὴν ὄψιν παραπροσωπίζονται, ἤγουν ἀσχημίζονται τὸ πρόσωπον, ἂν ἦναι ὡραῖαι, ἢ, ἂν ἡ φύσις τὰς ἔπλασεν ἀσχήμους, γίνονται ἀσχημότεραι, καὶ ὡς ἔλεγεν ὁ Κωμικὸς (Ἀριςοφάν. Ἐκκλ. 1072), ἀληθινοὶ

——— Πίθηκοι, ἀνάπλεω ψιμυθίου·

Τὰ γραΐδια μάλιςα ἔχουν τὴν μανίαν νὰ παραπροσωπίζωνται, φανταζόμεναι δυνατὸν νὰ μεταβάλωσιν εἰς νεότητα τὸ γῆρας·

——— Νῦν μὲν καπηλικῶς ἔχει·
Εἰ δ' ἐκπλυνεῖται τοῦτο τὸ ψιμύθιον,
Ὄψει κατάδηλα τοῦ προσώπου τὰ ῥάκη·

(Ὁ αὐτ. Πλοῦτ. 1063).

ΠΑΡΑΠΥΡΙ, Σ. Παραπύριον ἢ καὶ Παράπυρον, τὸ εἰς προφύλαξιν πυρὸς ἀσφάλισμα (garde-feu).

ΠΑΡΑΡΑΠΤΩ, Σ. προετοιμάζω δι' ἀραιᾶς προσκαίρου ῥαφῆς (faufiler, bâtir), τὸ μέλλον ἔπειτα νὰ ῥαφθῇ τελείως. Ἡ μετοχὴ οὐδετ. Π α ρ α ῤ ῥ α μ έ ν ο ν (bâti).

Κατωτέρω φέρει συνών. τὸ Τροπόνω καὶ Τροποραύγω, Σ.

Τοῦτο ἴσως εἶναι ἀντὶ τοῦ Τρυποραύγω (ὡς λέγουν καὶ Ὀγρὸς ἀντὶ τοῦ Ὑγρὸς), ἢ σημαίνει τὸ Ψευδοράπτω, ὡς καὶ τῶν Γάλλων τὸ faufiler, ἤγουν τρόπον τινὰ ῥάπτω. Δηλοῖ καὶ τοῦτο ὁ Τρόπος, ὅθεν Τροπικὸς, Δ. ὁ μὴ ἀληθὴς, καὶ Τροποδεμένος, Δ. ὁ πανοῦργος.

ΠΑΡΑῬῬΙΖΊΤΗΣ, Σ. ἀρσ. οὐσ. ἢ μᾶλλον ἐπίθ. ἐλλειπτικὸν τοῦ Κλάδος. Κλάδος φυόμενος εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου (rejeton), Παραφυὰς, Ἑλλ.

ΠΑΡΆΣΗΜΟΝ. Ζ. Παράπλασμα.

ΠΑΡΑΣΊΤΕΜΑ (γρ. Παρασίτευμα ἢ Παρασίτημα), Σ. Τὸ ἐξηγεῖ, σφετερισμὸν τῶν ἀλλοτρίων γινόμενον μὲ ἀπάτην (escroquerie). Δὲν εἶναι κακὴ τοιαύτη χρῆσις τῆς λέξεως, μεταφορ. δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Παράσιτον (parasite).

ΠΑΡΑΣΟΎΣΟΥΜΟΝ. Ζ. Παράπλασμα.

ΠΑΡΑΣΤΆΘΙ, Σ. Ἀνωτέρω τὸ ὠνόμασε Παρακάμωμα, Σ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ ἐργασίαν παννύχιον, ἢ πολλοῦ μέρους τῆς νυκτὸς (veillée passée au travail).

ΠΑΡΑΣΤῊΘΙ, Δ. Παραστήθιον, μὲ ἐξήγησιν Ἔπαλξις Ἑλλ. (rempart).

ΠΑΡΑΣΤΊΑ. Ζ. Στία.

ΠΑΡΆΣΤΡΑΤΑ, Δ. ἐπίῤῥ. βαρβαροσύνθετον (ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν πρόθεσιν (Παρὰ) καὶ τὸ Ῥωμ. strata (στρωτὴ ὁδός). Σημαίνει, Παρὰ τὸ πρέπον, ἀτόπως, ἀλόγως, οἷον Ἔκαμες, ἢ ἐφέρθης παράστρατα. Λέγεται καὶ διαλυτῶς, Τοῦτο εἶν' ἔξω τῆς στράτας, ἢ Δὲν εἶναι τῆς στράτας. Ζ. Δρόμος.

* ΠΑΡΑΣΥΝΕΙΚΆΖΩ, κακῶς εἰκάζω ἢ συνεικάζω (se tromper dans ses conjectures).

ΠΑΡΑΤΈΡΙ, Σ. Δ. Παρατέριον (ἀπὸ τὴν Παρὰ, καὶ τὸ Ἕτερος), ἢ Παρεταίριον (ἀπὸ τὴν Παρὰ, καὶ τὸ Ἑταῖρος), τὸ χωρισμένον ἀπὸ τὸ ἴσον ἢ ὅμοιόν του, καὶ συζευγμένον μὲ ἄλλο ἄνισον ἢ ἀνόμοιον, Ἑτερόζυγον, Ἑλλ. (déparié, dépareillé), ὡς εἶπαν οἱ Ἑβδ. (Λευϊτικ. ιθ', 19) « Τὰ » κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ » (Ἴδε καὶ Ἄτακτ. II, σελ. 346). 2) Καὶ ἁπλῶς τὸ μετὰ τὰ συζευγμένα λειπόμενον μόνον (dépareillé) * Παράζυγον Ἑλλ. ἀπὸ τὸ Παράζυξ, Ἑλλ. (Ἀριςοτέλ. Πολιτικ. Β', 3, § 6, σελ. 40).

Οὕτως οἱ φυτολόγοι Γάλλοι ὀνομάζουν Impaire (παράζυγον) τὸ εἰς τὰ σύζυγα φύλλα (feuilles pinnées) ἀνώτατον μόνον φυλλίον.

ΠΑΡΑΤΖΟΥΚΛΙΑΖΩ. Ζ. Παρατζούκλιον.

ΠΑΡΑΤΖΟΥΚΛΙΟΝ, Δ. Παρωνύμιον, ὄχι γενεαλογικὸν (surnom), ἀλλ' ὕςερον ἐπιβαλλόμενον (sobriquet) σκωπτικῶς, ψεκτικῶς, ἢ καὶ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἄψογον. Ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Κίκλιον ῥηματικὸν τοῦ χρηςοῦ Κικλήσκω, Ἑλλ. καλῶ, ὀνομάζω, μὲ τὴν πρόθεσιν Παρακίκλιον καὶ Παρατσούκλιον. Ζ. Ἐπίκλιον.

Παρατσουκλιάζω, ῥῆμα (ἀπὸ τὸ Παρατσούκλιον) σημειωμένον ἀπὸ τὸν Δ. μὲ τὴν ἑξῆς μαρτυρίαν· « Ἂν ἐπαράπαιξες » (ἴσ. ἐπερίπαιξες) τοὺς ἄλλους.... ἢ τοὺς ἐπαρατζούκλιασες, » εἰς τόσον ὅτι ἀπέμειναν ἐντροπιασμένοι κ. τ. λ. ».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ. ΠΑΡΑΤΗΡΩ. Ζ. Συντηρῶ.

* ΠΑΡΑΤΡΕΧΑΜΕΝΟΙ (suite, cortége) λέγονται οἱ παραςέκοντες, καὶ παρακολουθοῦντες, ἡγεμόνα ἢ ἀξιωματικόν τινά. Οἱ Ἑβδ. τοὺς ὠνόμασαν Παρατρέχοντας, οἷον (Α', Βασιλ. κβ', 17) « Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι » τοῖς ἐφεςηκόσι κ. τ. λ. ». Ὠνομάζοντο καὶ περιεκτικῶς Περι-

δρομὴ, οὐσ. θηλ. ἑνικ. Ὁ Ποσειδώνιος (παρ' Ἀθην. XII, σελ. 542), ἱςορῶν τὸν ἀσελγέςατον βίον τοῦ Σικελιώτου Δαμοφίλου, λέγει « Τρυφῆς οὖν δοῦλος ἦν καὶ κακουργίας, διὰ μὲν τῆς χώρας » τετρακύκλους ἀπήνας περιαγόμενος, καὶ ἵππους, καὶ θεράπον» τας ὡραίους, καὶ ΠΕΡΙΔΡΟΜΗΝ κολάκων τε καὶ παίδων » ςρατιωτικῶν. Ὕςερον δὲ πανοικὶ ἐφυβρίςως κατέςρεψε τὸν » βίον, ὑπὸ τῶν οἰκετῶν περιυβρισθείς ». Μαρτυρία μακρὰ, ἀλλ' ὠφέλιμος εἰς τοὺς δυνατοὺς νὰ ὠφελῶνται ἀπὸ παραδείγματα. Τοιοῦτοι ὡσεπιπολὺ γίνονται οἱ περικυκλούμενοι καὶ κολακευόμενοι ἀπὸ πολλοὺς αὐλικοὺς καὶ παρατρέχοντας· καὶ τοιοῦτον τέλος, ὁποῖον ὁ Δαμόφιλος, ἔλαβαν τινὲς ἐξ αὐτῶν.

* ΠΑΡΑΤΡΕΧΩ. Τοῦτο σημαίνει ἔτι εἰς ἡμᾶς καὶ ὅ,τι ἐσήμαιναν οἱ παλαιοὶ μὲ τὸ Διατρέχω ἢ Διαθέω, Ἑλλ. ἤγουν διαγωνίζομαι πρός τινὰ εἰς τὸν δρόμον (disputer le prix de la course), οἷον (Πλουταρχ. Πῶς ἄν τις διακρ. τὸν κόλ. τοῦ φίλ. σελ. 216 Reisk) « Κρίσσων ὁ Ἱμεραῖος ἀπελείφθη διαθέων » πρὸς Ἀλέξανδρον ».

ΠΑΡΑΥΚΡΟΥΜΑΙ, Σ. Παραφικροῦμαι, Σ. Ἀκροάζομαι περιέργως ὅ,τι δὲν θέλουν οἱ λαλοῦντες νὰ ἐξεύρω (être aux écoutes), Παρακούω, Ἑλλ.

Σύνθετον ἀπὸ τὴν πρόθεσιν (Παρὰ) καὶ ἄλλο σύνθ. μὲ ἄλλην πρόθεσιν τὸ Αὐκροῦμαι, ἐξηγημένον ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 72).

Ἡ πονηρὰ ἕξις ν' ἀκούῃ τις τὰ μὴ ἀνήκοντα εἰς αὐτὸν ἐσημειώθη ἀπὸ τὸν Ἀριςοφάνην, ὡς ἕξις ἀνελεύθερος, καὶ πρέπουσα εἰς μόνους τοὺς δούλους. Δοῦλος πρὸς ἐρωτῶντα δοῦλον ἄλλον ὅμοιόν του, ἂν καταγίνεται εἰς τὸ αἰσχρὸν ἔργον τοῦτο (Ἀριςοφάν. Βατρ. 750),

——————— Παρακούων δεσποτῶν
Ἅττ' ἂν λαλῶσι; ———————

ἀποκρίνεται,

——————— Καὶ μάλα πλεῖν, ἢ μαίνομαι.

(j'en raffole).

ΠΆΡΑΥΤΑ, Δ. εὐθὺς, χωρὶς ἀναβολὴν (sur le champ)· Παρ' αὐτὰ, καὶ (ἐπιῤῥηματικῶς) Πάραυτα, Ἑλλ. « Πάραυτα, » παραχρῆμα, εὐθέως, παραυτίκα » λέγει ὁ Ἡσύχιος (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 419). Τὰ συνών. τοῦ Πάραυτα ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω (Ζ. Εὐθὺς), ὅπου πρόσθεσε, ὅτι τὸ Μονερὴς ἢ Μόνωρις, ἀναλύεται εἰς τὸ Μόνῃ τῇ ὥρᾳ, ὡς καὶ τὸ Μονοτάρου, εἰς τὸ Μόνον τώρα (ἤγουν, πάλιν, Μόνῃ τῇ ὥρᾳ) Αὐθωρὸν, Ἑλλ.

ΠΑΡΆΦΕΡΝΑ. Ζ. Ἐξώπρουκα.

ΠΑΡΑΦΈΡΝΩ (γρ. Παραφέρω) Σ. καὶ Συμφέρνω (γρ. Συμφέρω) Σ. ἀμεταβ. εἶμαι παρόμοιος, παρομοιάζω (ressembler). Τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ δὲν γνωρίζουν πλὴν τὸ σπάνιον, Ἐμφέρω, τὸ οὐσ. Ἐμφέρεια, καὶ τὸ συνηθέστερον, ἐπίθ. Ἐμφερὴς ἢ Προσεμφερής. Ἀλλ' ὅτι εἶπαν καὶ *Παραφέρω εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, πιθανολογεῖται ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Παράφορος, παραφερόμενος, ὅμοιος » κ. τ. λ. ».

* ΠΑΡΑΦΡΌΝΙΜΟΣ. Παραφρόνιμον (d'une prudence consommée) λέγομεν τὸν ἄκρως φρόνιμον, τὸν φρονιμώτατον, μεταχειριζόμενοι τὴν πρόθεσιν εἰς ὑπερθετικὴν σημασίαν, ὡς εἰς τὸ Παραμεγάλος, Παραπλούσιος, Παρατρελὸς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Οἱ Γραικορ. ἔλεγαν καὶ Παμφρόνιμος, Δ. (σελ. 1009). Ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Τύρ. 691) ἐξεναντίας Παραφρόνιμον εἶπε τὸν ἄφρονα.

* ΠΑΡΆΧΡΗΣΙΣ, τὸ αὐτὸ καὶ Κατάχρησις.

ΠΑΡΑΧΩΜΑ, Δ. ἀνάςημα γῆς, εἰς ὄχθας ποταμοῦ ἢ θαλάσσης ἀκτὰς, φυσικὸν, ἐπισωρευμένον ἀπὸ τὴν πρόσκλυσιν τοῦ νεροῦ (alluvion), ἢ τεχνητὸν, εἰς ἀποκράτησιν ἐπικλυσμοῦ (digue, chaussée). Λέγεται καὶ Πρόσχωμα, Δ. καὶ Ἀναχωματισμὸς, Δ. (levée).

ΠΑΡΔΑΚΙΟΝ (Ζ. Κουμάριον). Ἀπὸ τὸ Παρδακὸς, ἐπίθ. Ἑλλ. « Παρδακὸν, δίυγρον » κατὰ τοὺς σχολιαστὰς τοῦ Ἀριστοφάνους (Εἰρ. 1148).

* ΠΑΡΔΑΛΟΣ, ποικίλος τὸ χρῶμα, ὡς τὸ δέρμα τῆς παρδάλεως (bigarré). Οἱ Γάλλοι εἰς ἀνάλογον σημασίαν λέγουν tigré, ἀπὸ τὸν Τίγριν. Τὸ Παρδαλὸς ἐσυναιρέθη ἀπὸ τὸ Παρδάλεος, ὅθεν ἔπρεπε νὰ ἦναι Παρδαλοῦς· ἀλλ' ἀφῃρέθη τὸ ῦ ὡς καὶ εἰς τὸ Χρυσὸς ἀντὶ τοῦ Χρυσοῦς καὶ ἄλλα. Ὁ Σ. φέρει ἀντὶ τούτου Παρδαλωτὸς τὸ ὁποῖον ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ Λουκιανὸς (Δὶς κατηγορουμ. § 8), λαλῶν περὶ τῶν ἐπιπολαίως βαμμένων τὴν βαφὴν τῆς φιλοσοφίας « Ἀτελεῖς δὲ ὅμως, καὶ μιξόλευκοι καὶ κατεςιγμένοι, καὶ Παρδαλωτοὶ τὴν χρόαν ».

*ΠΑΡΕΓΙΑ. Λέξις τῶν Χίων, σημαίνουσα τῶν παλαιῶν τὸν Ἔρανον, Ἑλλ. Πιθανὸν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Pareggiare, τὸ Ἰσάζω, ἐπειδὴ ἐξίσου συνεισφέρουν εἰς τὰ τοιαῦτα γεύματα οἱ συμποσιαςαί. Τὸ ὠνόμαζαν ἰδίως οἱ Ἕλληνες Συμφορητὸν δεῖπνον (pique-nique), καὶ Ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνον. Οἱ Γραικορ. τὸ ἔλεγαν καὶ Φιλικὸν συμπόσιον, Δ. εὐλόγως, διότι ἡ ἐξίσου συνεισφορὰ ὑποθέτει φιλίαν· ΙΣΟΤΗΣ ΦΙΛΟΤΗΣ.

* ΠΑΡΕΚΤΟΣ, ἔξω, πλὴν (excepté, hormis). Ἡ λέξις ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ν. Διαθ. (Ματθ. ε', 32) εἰς τὴν γλῶσσαν.

ΠΑΡΕΛΠΙΔΑ, Σ. ἐπίρρ. ἀνελπίστως (inespérément).

ΠΑΡΟΔΗΓΩ, ΓΓ. Παραδηγῶ, Σ. Παραδήγω, Δ.

Σημαίνει τὸ κακῶς ὁδηγῶ (fourvoyer). 2) Παροδηγῶ, ἀπατῶ, πλανῶ (séduire), Παράγω, Ἑλλ. « Παραγωγαὶ, ἀπάται » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΑΡΟΛΙΓΟΝ, ἐπίῤῥ. Σ. Δ. Παρὰ μικρὸν, ἢ Παρ' ὀλίγον, Ἑλλ. (à peu près, presque). Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 270.

ΠΑΡΟΦΘΑΛΜΙΣΤΗΣ, Δ. ὅςις παίζων παρας-ένει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν βλεπόντων τὰ μὴ ὄντα (jongleur). Ζ. Ὀφθαλμοφανία.

ΠΑΡῬΗΣΙᾼ, ἐπίῤῥ. Σ. εἰς ἐπήκοον πάντων. 2) Ἐλευθέρως, οἷον Λαλῶ παῤῥησίᾳ, ὥςε νὰ μ' ἀκούωσιν ὅλοι, κατὰ τὸ « Παῤῥησίᾳ ἐλάλει » τοῦ εὐαγγελις-οῦ (Ἰωάνν. ζ', 13).

ΠΑΡΥΙΟΣ. Ζ. Θρεπτός.

ΠΑΡΩΝ, Παροῦσα, Παρὸν, Σ. ὡς καὶ οἱ παλαιοί. Κατὰ τὸ παρὸν (à présent), Εἰς τὸ παρὸν, καὶ Ἐν τῷ παρόντι, Ἑλλ. Ζ. καὶ Τρέχω.

* ΠΑΡΩΡΑ, ἐπίῤῥ. παρὰ τὴν ὡρισμένην ἢ πρέπουσαν ὥραν (trop tard). 2) Παράκαιρα (hors de saison).

* ΠΑΡΩΡΟΣ, παρὰ καιρὸν ἢ παρὰ τὸ πρέπον γινόμενος (intempestif).

* ΠΑΣΑΛΕΙΦΩ. Ζ. Πισσαλείφω.

ΠΑΣΟΥΛΙ, Σ. Πίρος, Σ. Πασούλιον, ἢ μᾶλλον Πασσούλιον, φθαρμένον ἀπὸ τὸ Πασσάλιον (cheville), ὑποκορ. τοῦ Πάσσαλος, Ἑλλ. Ὁ Πίρος πιθανὸν ὅτι Πεῖρος, ἀπὸ τὸ Πείρω, Ἑλλ. (κεντῶ, τρυπῶ), ὡς ἀπὸ τὸ Σπείρω τὸ Σπεῖρος, ὅθεν τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Σπειρίον (grain). Ἀπὸ τὸ Πεῖρος παράγεται καὶ τὸ Πειρούνιον (fourchette), τραπεζικὸν σκεῦος, ἢ ἀπὸ τὸ Περόνη, Ἑλλ. ὅθεν ἄλλο θέμα, συνών. τοῦ Πείρω τὸ Περονάω (percer), κατὰ τὸ (Ἰλιάδ. ή, 145) « Δουρὶ μέσον » περόνησεν ».

ΠΑΣΠΑΛΗ, Σ. (fleur de farine), Πασπάλη, Ἑλλ. Ἴδε Ἄτακτ. I, σελ. 244.

ΠΑΣΠΑΡΟΣ, Σ. Πόρος, Σ. Καϊὰς, Σ. Τὸ Καϊὰς εἶναι Τουρκικὴ λέξις σημαίνουσα σκόπελον (roc). Ὁ Πόρος, συχνότερα γραφόμενος διὰ τοῦ ω, Πῶρος, γένος λίθου. Τὸ Πάσπαρος (ὡς γράφεται μὲ διπλοῦν α), ἢ ἐσυντέθη ἀπὸ τὸ Πᾶς Πόρος, δηλαδὴ, Ὁλόπορος, πέτρα (roche) ὁλότελα γυμνὴ ἀπὸ χῶμα, ἢ εἶναι συλλαβικὴ ἐπαναδίπλωσις, κατὰ τὸ ἀνωτέρω Πασπάλη.

Διςάζω ὅμως ἂν ὁ Σ. ἐξήγησεν ὀρθὰ τὸν Πάσπαρον ἢ Πόρον διὰ τοῦ Tufo (tuf). Δύο λογῶν Πῶρον ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ, τὸν κοινὸν Πῶρον (tuf), παρόμοιον σχεδὸν μὲ τὴν Κίσσηριν (Ζ. Κισσάρι), εὑρισκόμενον εἰς πολλὰς νήσους τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ γεννώμενον ὡσεπιπολὺ ἀπὸ Ἡφαίςεια πυρὰ (volcans)· καὶ ἄλλον Πῶρον, συχνότερα ὀνομαζόμενον Πώρινον λίθον, ὅςις κατὰ τὸν Θεόφραςον δὲν ἐδιάφερεν ἀπὸ τὸν περίφημον Πάριον λίθον (Marbre de Paros), πλὴν ὅτι ἦτο κουφότερος (Θεόφραστ. περὶ λίθ. § 7, σελ. 688, ἔκδ. Schneider). « Καὶ ὁ πόρος ὅμοιος τῷ χρώματι καὶ τῇ » πυκνότητι τῷ Παρίῳ, τὴν δὲ κουφότητα μόνον ἔχων τοῦ πόρου ». Τὸν πώρινον λίθον, ὡς πολύτιμον, ἐδιάλεξαν οἱ Ἀλκμαιωνίδαι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τῶν Δελφῶν, « Οἷα δὲ χρημάτων εὖ » ἥκοντες... καὶ συγκειμένου σφι Πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν » νηὸν, Παρίου τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεποίησαν» (Ἡροδότ. V, 62)· « Λίθου πωρίνου κρηπῖδα » ὀνομάζει καὶ ὁ Παυσανίας (VI, 19) τὴν βάσιν τῶν λεγομένων θησαυρῶν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν. Τὸν Πώρινον λίθον τοῦτον σημαίνει ἐδῶ ὁ Πάσπαρος ἢ Πόρος, τὸν ὁποῖον κατωτέρω, ὀνομάζει οὐδετέρως Πορὶ (Πορίον), καὶ τὸ ἐξηγεῖ ὀρθότερα Πέτραν εἰς οἰκοδομὰς χρήσιμον (pierre à bâtir), ἐπειδὴ ὁ κοινὸς πῶρος

εἶναι ἄχρηςος εἰς τοιαύτην ἐργασίαν. Οἱ Γραικορ. τὸν ὠνόμαζαν καὶ Πωρίτην, καὶ ὄχι ὡς γράφεται κακὰ εἰς τὸν Δ. (λέξ. Πῶρος) Ψωρίτην.

Δεύτερος ἄλλος δισαγμὸς γεννᾶται ἀπὸ τὴν διὰ τοῦ ᾱ γραφὴν ΠΆΣΠΑΡΟΣ, τὴν ὁποίαν ἤθελα κρίνειν τυπογράφου σφάλμα, ἂν τὸ ἐσυγχωροῦσεν ἡ τάξις τῶν ςοιχείων, καὶ ἂν δὲν εὕρισκα εἰς τὸν Ἡσύχιον παρομοίαν λέξιν τὸ ΠΑΣΠΆΡΙΟΣ· « Πασπά- » ριος, ὁ Ἀπόλλων παρὰ Παρίοις καὶ Περγαμηνοῖς ». Μεταξὺ μυρίων ἐπωνυμίων τοῦ Ἀπόλλωνος, εὑρισκομένων εἰς ποιητὰς καὶ πεζογράφους, δὲν εὑρέθη ἀκόμη τὸ ἐπωνύμιον Πασπάριος. Μόνος ὁ Ἡσύχιος μᾶς τὸ ἐφύλαξε, καὶ οἱ κριτικοὶ τὸ παρέδραμαν μὲ παντελῆ σιωπήν. Τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Θεῶν ἐγλύφοντο συνήθως καὶ ἀπὸ Πάριον λίθον, καὶ ἀπὸ Πώρινον λίθον. Ἆρα ὠνόμασαν οἱ Πάριοι τὸν ἴδιον Ἀπόλλωνα Πασπάριον ὡς Ὅλον Πάριον, γλυμμένον δηλαδὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πάρον, καὶ ἀπὸ λίθον Πάριον; Ἂν οἱ Περγαμηνοὶ ἐφύλαξαν τὸ αὐτὸ ἐπωνύμιον, τοῦτο ἐσυνέβη καταχρηςικῶς, ἢ καὶ διότι τῆς Περγάμου ὁ Ἀπόλλων ἦτον ὄχι μόνον ἀπὸ λίθον Πάριον, ἀλλὰ καὶ γλυμμένος κατὰ μίμησιν τοῦ Παρίου Ἀπόλλωνος. Αἱ τοιαῦται μιμήσεις ὠνομάζοντο Ἀφιδρύματα (Ἴδ. Στράβων. Γεωγραφ. IV, σελ. 179).

Εἰς τοῦ Κεφαλᾶ τὸν ὑδρογραφικὸν πίνακα, εὑρίσκω μεταξὺ τῆς Χίου πρὸς νότον, καὶ τῆς ἠπείρου, ἀνωτέρω τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀργέννου (Capo-bianco) σκόπελον μὲ ὄνομα Πάσπαργος. Πιθανὸν ὅτι εἶναι κακογραφὴ τοῦ Πάσπαρος.

ΠΑΣΠΑΤΕΎΩ, Σ. Δ. Πασπατῶ, Σ. Ψηλαφῶ, Ἑλλ. (palper, tâtonner). Ἀπὸ τὸ Πασπατῶ (Πασπατέω) ἐγεννήθη δεύτερος τύπος, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ῡ, τὸ Πασπατεύω, κατὰ τὸ Στερεύω καὶ Τυραννεύω. Ἡ πρώτη συλλαβὴ (Πας)

ἢ εἶναι ἐπαναδίπλωσις, ὁμοία τοῦ Πασπάλη, ἢ ἐπίτασις τῆς ἐνεργείας τοῦ Πατῶ, ἐπειδὴ ὁ Πασπατεύων παντοῦ πατεῖ καὶ παντοῦ φέρει τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας (Marcher, ou chercher à tâtons) δι' ἀσφάλειαν, ὡς συμβαίνει μάλιςα εἰς τὸ σκότος.

Συνώνυμον τοῦ Πασπατεύω ἔχομεν τὸ Ψάχω Σ. Ψάχνω, Δ. ἀπὸ τὸ Ψήχω, Ἑλλ. (Ψάχω, Δωρικ.), παράγωγον τοῦ Ψάω καὶ Ψαύω, καὶ συγγενὲς ἀκόμη τοῦ Ψάλω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ Ψηλαφῶ, σύνθετον τοῦ Ψάλω καὶ τοῦ Ἀφάω, τὸ ὁποῖον ὁ Ὅμηρος εἶπεν Ἀφόω (Ἰλιάδ. ζ', 322),

Ἀσπίδα καὶ θώρηκα καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφόωντα,

καὶ συνθέτως, Ἀμφαφόω (Ὀδυσσ. θ', 195),

Καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
Ἀμφαφόων. ——————

Ὅθεν ὠνόμαζαν ὄχι μόνον Μυΐνδαν (Πολυδ. σελ. 443), ἀλλὰ καὶ Ψηλαφίνδαν, τὸ παιγνίδιον, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον * Τυφλομύα (Colin-Maillard)· « Ψηλαφίνδαν, » παιδιά τίς ἐςιν, ἑνός τινος δεδεμένου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ » τοὺς ἐν κύκλῳ ψηλαφῶντος, καὶ λέγοντος ἑκάςου τοὔνομα » (Bekker, *Anecd. Græc.* pag. 73). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος: « Ψαλάσσει, τινάσσει, ψηλαφᾷ, κινεῖ, ψαύει, ψάλλει· ἀφοῦ » καὶ Ἀψάλακτος ὁ ἄψαυςος » καὶ: « Ψήχει, καταμάσσει » κ. τ. λ. ».

Ἐκ τούτου ἐξηγήθη καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ μὲ τὸ ςερητικὸν ᾱ καὶ διὰ τοῦ κ̄ « Ἀψακεῖν, ἀποτυχεῖν ».

ΠΑΣΤΑΒΙ, Σ. Κομμάτιον μέγα ὑφάσματος τυλιγμένον (pièce de drap), Ἴςὸς Ἑλλ.

Μὲ λανθάνει ἡ ἐτυμολογία τοῦ Παςάβιον ἢ Παςαΰϊον. Σημαίνει ὅμως ὁλόκληρον ὕφασμα, ὅσον κατὰ φορὰν σύρεται

τέλειον ἀπὸ τὸν Ἱςόν. Ἱςὸν ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες ὄχι μόνον τὸ ὑφαντικὸν ὄργανον (métier), ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὕφασμα (tissu), Παραδείγματος Χάριν, Τὸ « Ὀθονίων ἱςοὺς τρισχι-» λίους » τοῦ Πολυβίου (V, § 89, σελ. 406), εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ἤθελ' ἑρμηνευθῆν, Τρισχίλια πασάβια (ἢ κομμάτια) πανίων. Παρόμοια εἰς ναυτικὴν σημασίαν, Ἱςὸς ἐλέγετο, ὄχι μόνον τὸ κατάρτιον (mât), ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς αὐτὸ προσδεμένον πανίον (voile).

ΠΑΣΤΕΛΙ, Σ. Παστέλιν, Δ. Παστέλιον, Δ. Παστῖλος καὶ Πάστιλλος, Δ. Ἀπο τὸ Ῥωμ. Pastillus (pastille), ὑποκορ. τοῦ Pasta, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν παρακμ. λατινισμὸν ἐσήμαινε τὸ αὐτὸ καὶ Μάζα, ἡ Ζύμη (pâte), ἤγουν ἀλεύρου φύραμα, πρὶν βαλθῇ εἰς τὸν φοῦρνον. Παράγεται ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Πάςη (pâté). Φέρει ὁ Ἡσύχιος: « Πάςη, βρῶμα ἐκ τυροῦ » ἀνάλου μετὰ σεμιδάλεως καὶ σησαμίου σκευαζόμενον· οἱ » δὲ, Ἔτνος ἀλφίτοις μεμιγμένον ». Καὶ πάλιν, ὁ αὐτὸς, « Ἐμπαςήρια, μελίπηκτα ». Τὸ πρῶτον σημαίνει τὴν κοινῶς λεγομένην Τυρόπιτταν (raton), ἢ ἄλλο τι εἶδος πίττας παραγεμιςόν· τὸ δεύτερον, γενικῶς καθὲν εἶδος ζυμαρικοῦ (pâtisserie).

Ὁ Σ. ἐξηγεῖ τὸ Παςέλλιον, τὸ δι' ἀμυγδάλων μελίπηκτον, περιτυλιγμένον μὲ πέταλα ἀζύμου, τὸ κοινῶς λεγόμενον Χαλβαδόπιττα (Noga ἢ Nuga), ὄνομα συνθ. ἀπὸ τὸ Πίττα καὶ τὴν Τουρκικὴν λέξιν Χαλβὰ ἢ Ἑλβά. Ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 192), τί σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸ Παςέλλιον.

Ἐκ τούτου καὶ ῥῆμ. Παςελόνω, ἀπὸ τὸ Παςελόω, Δ. (ὄχι ἀπὸ τὸ Παςελέω) λέξις ἰατρικὴ τοῦ μεσαιῶνος, οἷον (Ἀλεξανδρ. Τραλλ. V, 12, σελ. 259), « Σινήπεως, πιπέρεως » κοινοῦ, ἀνὰ γρ. ζ', μέλιτος ξές. τὸ δ', κόπτε ταῦτα· εἶτα τὸ

» μέλι παςελώσας ἕνωσον, καὶ ποιήσας κοκκία, δίδου κ. τ. λ.». Τὸ Παςελώσας ἐδῶ σημαίνει τὴν ἕψησιν τοῦ μέλιτος ἕως νὰ λάβῃ σύςασιν νὰ ἑνωθῇ μὲ τὰ κατακομμένα, καὶ νὰ γένῃ Παςέλλιον (pâte), τὸ ὁποῖον ἔπειτα διαιρεῖται εἰς κοκκία (pastilles ἢ pilules).

ΠΆΣΤΕΛΛΟΣ ἢ οὐδετ. ΠΆΣΤΕΛΛΟΝ, Δ. Ἰσάτη, Δ. Ἴσατις, Ἑλλ. φυτὸν χρήσιμον εἰς βαφὴν, guède ἢ pastel ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Pastel τὴν ὠνόμασαν, διότι πρὶν μεταχειρισθῶσι τὰ φύλλα της, τὰ ἀλέθουν καὶ τὰ ζυμόνουν εἰς μάζας.

ΠΑΣΤΙΤΖΙΈΡΗΣ, Σ. Παςιλλᾶς, Δ. Ὁ αὐτὸς σχεδὸν καὶ ὁ Παςελοπούλης τοῦ Πτωχοπροδρόμου (Ἄτακτ. I, σελ. 192), πλὴν ὅτι οὗτος ἐπώλει ἰδίως τὸ Παςέλλιον· ὁ δὲ Παςιλλᾶς ἢ Παςιτσιέρης σημαίνει τὸν Ἑλλ. Πλακουντοποιὸν, καὶ κατὰ τὸν παρακμ. ἑλλ. Πλακουντάριον (pâtissier)· « Placentarius Πλακουντάριος » λέγουν τὰ Γλ.

ΠΑΣΤΟΚΎΔΩΝΟΝ, Σ. Λέξις χρήσιμος εἰς ἑρμηνείαν τοῦ διὰ κυδωνίων παςελλίου (pâte de coings).

ΠΑΣΤΡΙΚΌΣ, Δ. ὁ καθάριος τὸ σῶμα, τὴν ςολὴν, καὶ τὰ περὶ αὐτὸν, ὁ φιλόκαλος (propre). Ἀρκετὰ ἐξηγήθη καὶ τοῦτο καὶ τὰ συγγενῆ του ὀνόματα (Ἄτακτ. I, σελ. 289-290. II, σελ. 332). Ἐδῶ σημειόνεται εἰς διόρθωσιν τοῦ Δ. ὅςις ἐκατάλαβε μὲν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ φέρει μαρτυρίαν ἀπὸ τὸ συναξάριον Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριςὸν σαλοῦ ταύτην, « Αἱ λεγόμεναι ΠΆΤΡΙΑΙ, πιπράσκουσαι πολυτελῆ κόσμον » καὶ τὸ διορθόνει ἀτυχέςατα Παςρικαὶ ἢ Παςρίαι. Γράφε ΠΡΆΤΡΙΑΙ, ἤγουν πωλήτριαι (vendeuses). Ζ. Πράτης. Δὲν εἶν' ὀλιγώτερον σφαλμένη καὶ ἄλλη λέξις τοῦ Δ. ἀπὸ τὸ αὐτὸ συναξάριον ΨΥΧΟΑΝΑΠΆΣΤΡΙΑ, τὴν ὁποίαν ἐμετά-

φρασε (μὲ δισταγμὸν ὅμως) ψυχῆς καθάρτιαν, animæ expurgatrix. Γράφε : ΨΥΧΟΑΝΑΠΑΥΤΡΙΑ.

ΠΆΣΧΑ, Σ. Δ. Πασχαλία, Σ. Δ. Λαμπρὰ καὶ Λαμπρὴ, Σ. Δ. Ὅλα ταῦτα σημαίνουν τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ (Pâques). Τὸ Πασχαλία παράγεται ἀπὸ τὸ Πάσχα, λέξιν ὄχι ἀπὸ τὸ Πάσχω, ὡς κακῶς ἐνόμισαν τινὲς (διὰ τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ), ἀλλ' ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν Πεσάχ, σημαῖνον ΔΙΆΒΑΣΙΝ, καὶ τροπικῶς τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάσχα, διότι τὸ ἑώρταζαν εἰς ἀνάμνησιν τῆς φυλακῆς τῶν ἰδίων τέκνων, ὅτε ὁ πατάξας ἄγγελος τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων, ΔΙΈΒΑΙΝΕ τὰς οἰκίας τῶν Ἑβραίων σημειωμένας μὲ τοῦ πασχαλείου ἀρνίου τὸ αἷμα, ἀφίνων (Ἐξόδ. ιϐ', 7-27) τὰ τέκνα των σῶα. Διάβασιν τὸ ἐξηγοῦσε καὶ ὁ περιβόητος Θεολόγος καὶ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Θεσσαλονίκης, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀλλὰ διάβασιν τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν Παλαιστίνην· καὶ τοῦτο δὲν εἶναι παράξενον. Ἡ ἐξήγησις ἦτο τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος· εἰς ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον οὕτως ἐξηγοῦντο αἱ Γραφαί.

Ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάσχα μᾶς ἔμεινε τὸ ἀρνίον· ὅλοι σχεδὸν οἱ δυνάμενοι νὰ τ' ἀγοράσωσι, τὸ ἀγοράζουν καὶ σφάζοντες τὸ εὐωχοῦνται τὴν Λαμπρὰν, τοῦτο μόνον διαφέροντες ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι ἀντὶ ν' ἀλείφωσι τὰς θύρας μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, βάφουν φυτικὸν χρῶμα κόκκινον αὐγὰ, καὶ τὰ τρώγουν ἑψημένα, ἢ μᾶλλον ἀπολιθωμένα ἀπὸ τὴν ὑπερέψησιν. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ κακὸν περιορίζεται εἰς ὀλίγα ἀσθενῆ στομάχια· τὸ χειρότερον εἶναι, ὅτι καὶ προσάπτουν τινὲς εἰς τὰ αὐγὰ τῆς Λαμπρᾶς (καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ αὐγὸν τῆς μεγάλης πέμπτης) κἄποιαν ἁγιότητα. Οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουν τῶν χριστιανῶν τὸ Πάσχα Κιζιλγιουμουρτά, τὸ ὁποῖον κατὰ λέξιν σημαίνει, Ἡ Κοκκίναυγος.

Τὸ Λαμπρὰ, ἐπίθ. διὰ τὸ ἐπισημότατον τῆς ἑορτῆς· τὸ Πασχαλία εἶναι τύπου κτητικοῦ. Πασχάλιον ἡμέραν, καὶ ἁπλῶς Πασχαλίαν τὴν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. 2) Πασχαλίαν ἀκόμη ὀνομάζομεν καταχρηστικῶς καὶ τὸ εὐανθέστατον φυτὸν, τὸ ἀπὸ τοὺς φυτολόγους ὀνομαζόμενον Syringa vulgaris (Lilas), διότι ἀνθεῖ περὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Σύριγγα τὴν ὠνόμασαν ἴσως, διότι τρυπῶντες τινὲς τοὺς κλάδους της, κάμνουν ἐξ αὐτῶν τοὺς Καπνοπόρους σωλῆνας (pipes à fumer). Τὸ δὲ Γαλλικὸν ὄνομα Lilas ἐτυμολογήθη ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Lilium, Λείριον, Ἑλλ. (Lis).

ΠΑΣΧΙΚΟ͂Σ, Δ. ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορ. ὁ σεληνιαζόμενος ἢ δαιμονιζόμενος, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ὠνόμαζαν καὶ Ἐνεργούμενον (Énergumène).

ΠΆΣΧΩ. Ζ. Παθαίνω καὶ Προσπαθῶ.

ΠΑΤΕΛΊΔΑ, Σ. Πατελίς, Δ. Λεπὰς, Ἑλλ. (patelle), εἶδος ὀστρακοδέρμου. Ἀπὸ τὸ Πετάομαι, τὸ ἐξαπλόνομαι. Λέγεται καὶ Πεταλίδα, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοί, Πάταχνον καὶ Πέταχνον, Ἑλλ. τὸ τρυβλίον. Ζ. Πεταλλίνα.

ΠΑΤΕΡΊΤΣΑ. Ζ. Δεκανίκι.

ΠΑΤΗΘΎΡΑ, Δ. συνώνυμον τοῦ Κατώφλιον, Σ. (seuil), Φλιὰ, Οὐδὸς, Ἑλλ.

ΠΑΤΉΤΡΑ. Ζ. Σκάλα.

ΠΑΤΡΌΘΕΙΟΣ, Δ. ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος (oncle du côté paternel), Πατράδελφος, Ἑλλ.

ΠΑΤΡΟΣΎΝΗ, Δ. Πατρότης, Σ. (paternité).

ΠΑΤΩ͂, Σ. Δ. Προσβάλλω τὸ ποδάριον εἰς τὸ ἔδαφος, ἢ θλίβω τὶ δι' αὐτοῦ (fouler), οἷον Πατῶ τὰ σταφύλια, Σ.

τὸ ὁποῖον καὶ διὰ μιᾶς συνθ. καλῆς λέξεως λέγεται Τρυγοπατῶ, Σ. (fouler la vendange). 2) Μεταφορ. Πατῶ, ἐμβαίνω εἰς τόπον, οἶκον, ἢ πόλιν ὡς ἐχθρὸς ἢ ὡς λῃστὴς (faire une descente), οἷον, Οἱ Τοῦρκοι ἐπάτησαν τὴν χώραν. Παράδειγμα τούτου εὑρίσκω εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Αἰθιοπικ. IV, 19, σελ. 168) « Χορευταὶ παῖδες » εὐαρίθμητοι... πόλιν οἴχονται τῶν Ἑλληνίδων τὴν πρώτην » πατήσαντες, κ. τ. λ. 3) Καὶ ἔτι μεταφορικώτερον Πατῶ, καὶ συνθ. Καταπατῶ, καταφρονῶ, ἀτιμάζω, ἀθετῶ, οἷον Ἐπάτησε τὸν ὅρκον του, Ἐπάτησεν, ἢ Κατεπάτησε τοὺς νόμους, ἤγουν ἐπιώρκησεν ἢ ἐπαρανόμησε, κατὰ τὸ (Ἰλιάδ. δ', 157),

——— Κατὰ δ' ὅρκια πιςὰ πάτησαν·

καὶ τὸ (Σοφοκλ. Ἀντιγ. 745),

Οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς Θεῶν πατῶν·

καὶ πάλιν (Αἴαντ. 1334),

Μηδ' ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
Τοσόνδε μισεῖν, ὥςε τὴν δίκην πατεῖν.

Εἶπε καὶ ὁ Πλάτων περὶ τοῦ τυραννικῶς κυβερνῶντος (Περὶ νόμ. IV, σελ. 714) « Ἄρξει δὴ πόλεως... καταπατήσας ὁ » τοιοῦτος τοὺς νόμους ».

ΠΑΥΩ, Σ. ἀφίνω διόλου, ἢ κἂν διαλείπω νὰ ἐνεργῶ ἢ νὰ ἦμαι τὶ (cesser), οἷον Ἔπαυσα νὰ τρώγω, νὰ λαλῶ, καὶ Ἔπαυσα τὸ γεῦμα, ἢ τὸν λόγον. 2) Μεταφορ. Παύω τὸν θυμόν μου, ἤγουν Δὲν ὀργίζομαι πλέον, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ποιητὴς (Ἰλιάδ. τ', 67),

Νῦν δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παύω χόλον·———

καὶ πάλιν (Ἰλιάδ. ί, 260),

Παῦε᾽, ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα.———

ΠΑΧΝΙ, Σ. Παχνίον (crèche), ἀπὸ τὸ Παθνίον ὑποκορ. τοῦ Πάθνη ἢ Φάτνη, Ἑλλ. Μόνοι οἱ Ἀττικοὶ τὴν ὠνόμαζαν Πάθνην· οἱ λοιποὶ Ἕλληνες Φάτνην. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς τὸ π̄, κ᾽ ἔτρεψε τὸ θ̄ εἰς τὸ χ̄. Ὁ Ἀττικισμὸς οὗτος ἐσώζετο εἰς τῶν χυδαίων τὰ ςόματα καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Εὐσταθίου (Ὀδυσσ. ό, σελ. 1784) « Ἔτι δὲ ἐκ τοῦ φαγεῖν καὶ ἡ Φάτνη, τροπῇ τοῦ γ̄ εἰς τ̄, » ἣν ἀντιςοιχία ἰδιωτικὴ Πάθνην καλεῖ ».

ΠΑΧΥΣ. Ζ. Σαρκάτος.

ΠΕΖΕΥΩ, ὄχι μόνον τὸ ὁδεύω πεζὸς (aller à pied), ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Σ. ἀλλὰ καὶ τὸ καταβαίνω ἀπὸ τὸ ἄλογον (descendre de cheval), ἤγουν ἀντὶ ἱππέως γίνομαι πεζός (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 291). Ὅθεν καὶ ἡ Πεζούλα, Σ. καὶ τὸ Πέζευμα, Δ. ὄνομα τόπου εἰς τὸ παλάτιον, ὅπου ἐπέζευεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Ἐκ τούτου καὶ τὸ Πεζούλιον Δ. (Ἄτακτ. I, σελ. 310), τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου ὠνομάζετο Πεσσούλιον, Δ.

ΠΕΖΟΒΟΛΟΣ, Σ. Δ. Ἀμφίβληςρον, καὶ Πέζα, Ἑλλ. εἶδος δικτύου ςρογγύλον (épervier). Ἡ ἐτυμολογία του εἶναι Βόλος Πέζας, ἐπειδὴ πέζαν ὠνόμαζαν εἶδός τι δικτύου (πιθανὸν ὅτι τὸν Πεζόβολον τοῦτον), ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἀλ. III, 80-83) τὴν ἀπαρίθμησιν,

Τῶν τὰ μὲν ἀμφίβληςρα, τὰ δὲ γρῖφοι καλέονται,
Γάγγαμά τ᾽, ἠδ᾽ ὑποχαὶ περιηγέες, ἠδὲ σαγῆναι·
Ἄλλα δὲ κικλήσκουσι καλύμματα· σὺν δὲ σαγήναις
Πέζας καὶ σφαιρῶνας ὁμοῦ, σκολιόν τε πάναγμον.

ΠΕΖΟΥ͂ΛΑ. ΠΕΖΟΥ͂ΛΙΟΝ. Ζ. Πεζεύω.

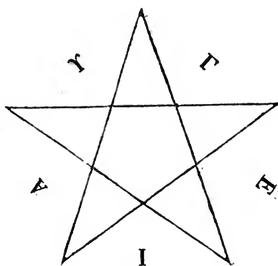
ΠΕΙΡΑΤΗ͂Σ (Πιράτης, Σ.). Ζ. Ποντίζω.

* ΠΕΛΤΣΕ΄Σ. Ζ. Σκουλί.

ΠΕΝΤΑ΄ΪΑ Ζ. Μετάλια.

ΠΕΝΤΑ΄ΛΦΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Τὸ ἐξηγεῖ, Nodo di Salome (Nœud de Salomon), ἤγουν Θηλεία τοῦ Σαλομῶντος, ἴσως διότι τὸ μεταχειρίζονται ἀκόμη οἱ λαοπλάνοι εἰς μαγικὰς πράξεις καὶ προῤῥήσεις, ὡς τὸ ἐμεταχειρίζοντο παλαιὰ οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν τελευταίαν διασποράν. Τούτους ἐμιμήθησαν καὶ πολλοὶ χριστιανοὶ, καὶ τούτων εἶναι καὶ τὸ ψευδῶς ἀναφερόμενον εἰς τὸν Σαλομῶντα περιβόητον μαγικὸν βιβλίον, ἡ ὀνομαζομένη Σολομωνική. Ζ. Σολομωνική.

Ἡ Πεντάλφα, ἢ ὡς τὸ ὀνομάζει οὐδετ. ὁ σχολιαστὴς τοῦ Λουκιανοῦ, Τὸ Πεντάλφα, σχηματισμένον οὕτως, ὡς ἐξῆς φαίνεται,

ἦτο σύμβολον τῶν Πυθαγορικῶν, καὶ ὠνομάζετο καὶ Ὑγεία, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Λουκιανὸς (Ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσηγορ. πταίσμ. § 5), « Καὶ τόγε τριπλοῦν αὐτοῖς [τοῖς Πυθαγορικοῖς] τρί» γωνον τὸ δι' ἀλλήλων, τὸ πεντάγραμμον, ᾧ συμβόλῳ πρὸς » τοὺς ὁμοδόξους ἐχρῶντο, ὙΓΕΙ΄Α πρὸς αὐτῶν ὠνομάζετο ». Ὅπου ὁ σχολιαστής του λέγει, « Τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον

» Πεντάλφα σύμβολον ἦν πρὸς ἀλλήλους Πυθαγορείων ἀνα-
» γνωςικὸν, καὶ τοῦτο ἐν ταῖς ἐπιςολαῖς ἐχρῶντο, ὅ ἐςι τοῦτο »
καὶ καταγράφει καθεξῆς τὴν ἀνωτέρω σχηματισμένην Πεντάλφαν, χωρὶς τὰ προσθεμένα γράμματα, Ὑγεία, τὰ ὁποῖα πιθανὸν ὅτι ἐπενοήθησαν ἀπὸ τοὺς ἔπειτα γόητας, διὰ νὰ τὸ μεταχειρίζωνται εἰς ἐπῳδὰς ἢ φυλακτήρια.

ΠΕΝΤΆΝΕΥΡΟΝ, Σ. φυτὸν γνωςὸν, Ἀρνόγλωσσον, Ἑλλ. (plantain). Ὁ Διοσκορίδης (II, 153) διακρίνει Μικρὸν, καὶ Μεῖζον Ἀρνόγλωσσον. Τὸ μεῖζον ὠνομάσθη καὶ Πολύνευρον καὶ Ἑπτάπλευρον (plantain commun, ἢ grand plantain), διότι ἀληθῶς φέρει φύλλα χαραγμένα μὲ ἑπτὰ νευροειδεῖς χαραγὰς (nervures). Τὸ μικρὸν Ἀρνόγλωσσον (plantain lancéolé, ἢ petit plantain) ἐλέχθη Πεντάνευρον, διότι ἀντὶ τῶν ἑπτὰ ἔχει πέντε χαραγάς. Οἱ Τοῦρκοι τὸ ὀνομάζουν Σενὶρ γιαπρὰκ (κατὰ λέξιν Νευρόφυλλον). Ἡ χρῆσις τοῦ Πεντανεύρου εἰς τὴν Ἰατρικὴν δὲν εἶναι πολλή· εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐξεναντίας ἦτο τόσον πολύχρηςον, ὥςε ὁ Θεμίσων, ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως τῶν Μεθοδικῶν ἰατρῶν, ἐσύνταξε βιβλίον ὁλόκληρον, Περὶ ἀρνογλώσσου.

ΠΕΠΟΝΌΚΗΠΟΝ (Πεπωνοκύπι, Πεπωνόκυτον, Σ. ΓΓ.) κῆπος ὅπου σπείρονται καὶ τρέφονται πεπώνια (melonnière). Τὸ διὰ τοῦ τ (Πεπωνόκυτον) ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Πεπονόκοιτον (Πεπόνων κοίτη). Πεπώνιον (melon) εἶναι ὑποκορ. τοῦ ἐπιθέτου Πέπων, σημαίνοντος τὸ Πεπανὸς, ὥριμος. Τὸ τριπλοῦν ὄνομα Σίκυς, Σικυὸς (ἢ Σίκυος) καὶ Σικύας, Ἑλλ. ἐσήμαινε γενικῶς τὰ Πεπώνια (melons), τὰ ἀγγούρια (concombres) καὶ τὰ κολοκύνθια (citrouilles et courges). Ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει τὸ Πεπώνιον Σίκυον πέπονα, τὸ ὁποῖον ἄλλοι μετ' ἐκεῖνον ὠνόμασαν συνθέτως

Σικυοπέπονα (Γαλην. Περί τροφ. δυναμ. II, σελ. 320), ἢ Σίκυον ἥμερον (Διοσκορίδ. II., σελ. 163), καὶ μεταγενεςέρως, Μηλοπέπονα. Ἀλλ' ὁ Μηλοπέπων φαίνεται ἴδιον ὄνομα τῶν ςρογγύλων πεπονίων, διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ἢ τὰ κυδώνια ὁμοιότητα, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν Πλίνιον (PLIN. *Histoir. nat.* XIX, 5) Nova forma eorum in Campania provenit MALI COTONEI effigie... MELOPEPONAS vocant. Ὀνομάζει τὸν Μηλοπέπονα καὶ ὁ Γαληνὸς (Περὶ τροφ. δυναμ. II, σελ. 320), ἀλλ' ὡς εὐχυμότερον καὶ εὐςομαχώτερον τῶν ἁπλῶς Πεπόνων. Πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τῶν Μηλοπεπόνων τὸ γένος εἶναι ὁ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενος Πέπων Cantaloup.

Ὁ Φρύνιχος (σελ. 108) κατακρίνει τὄνομα, ὡς καταχρηςικόν; ἐπειδὴ ὅλοι οἱ καρποὶ ὀνομάζονται Πέπονες, ὅταν ἦναι ὥριμοι· « Πέπων. Τοῦτο καθ' αὐτὸ οὐκ ὀρθῶς τιθέμενον » ὁρῶ· σημαίνει γὰρ τὸ ὄνομα πᾶν τὸ ἐν πεπάνσει ὄν. Τι» θέασι δὲ αὐτὸ οἰκείως ἐπὶ τῶν σικύων. Χρὴ οὖν οὕτω λέγειν, » ὡς Κρατῖνος, Σίκυον σπερματίαν, ἢ, εἰ ἐθέλεις, Πέ» πονα σίκυον· καθ' αὐτὸ δὲ τὸ Πέπων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ » μὴ τίθει ». Παρόμοια καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Σικυὸς σπερμα» τίας, ὃν ἡμεῖς Μηλοπέπονα ». Σπερματίαν τὸν ἐπωνόμαζαν, ὡς ὁ κωμικὸς Κρατῖνος (παρ Ἀθην II, σελ. 68),

Σικυὸν μέγιςον σπερματίαν ὠνούμενον,

εἰς διάκρισιν, ὡς φαίνεται, τοῦ Εὐνουχίου σικύου, ὡς εἶπεν ἄλλος κωμικὸς (παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτόθ.),

———————— Ἠλίθιος περιέρχεται,
Σικυοῦ πέπονος εὐνουχίου κνῆμας ἔχων·

διότι οἱ περίεργοι γαςρολάτραι ἐπενόησαν, διὰ τῆς φυτείας, νὰ εὐνουχίζωσι καὶ τὰ πεπόνια, ὥςε νὰ αὐξάνωσι χωρὶς τὸν οἰκεῖον ἔσω σπόρον (Ἴδε Γεωπονικ. XII, 19-20).

ΠΕΠΟΝΌΚΟΙΤΟΝ. Ζ. Πεπονόκηπον.

ΠΕΡΑΣΤΙΚΌΝ! Ζ. Περαςικός.

ΠΕΡΑΣΤΙΚΌΣ, Σ. ὁ περῶν τι καὶ ἐμβαίνων (pénétrant). 2) Προσωρινὸς, προσκαιρινὸς (passager, transitoire). 3) Διαβάτης (passager) Παρεπίδημος, ἢ Παροδίτης, Ἑλλ.

Περαςικὸν, οὐδέτ. τοῦ Περαςικὸς, ἀλλ' ἰδίως σημαῖνον εὐχὴν ὑγείας, προφερόμενον μόνον, οἷον, ὅτε ἀποχαιρετίζοντες ἄῤῥωςον, τὸν λέγομεν, Περαςικόν! (que votre maladie passe!) ἐλλειπτ. δηλαδὴ, ἀντὶ τοῦ Εἴθε εἶναι περαςικὸν τὸ πάθος σου!

ΠΕΡΔΙΚΆΚΙ. Ζ. Ἑλξίνι.

ΠΕΡΙΓΙΆΛΙ. Ζ. Παραιγιάλιον.

ΠΕΡΙΔΙΆΒΑΣΙΣ, καὶ ΠΕΡΙΔΙΆΒΑΣΜΑ. Ζ. Περίπατος.

ΠΕΡΊΔΡΟΜΟΣ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Παρωνυχία (panaris), ἴσως ἐκεῖνο τῆς παρωνυχίας τὸ εἶδος, τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον μὲ λέξιν ταυτόσημον Tourniolle. Ἐνδέχεται δὲ καὶ νὰ ἦναι χυδαϊσμὸς τοῦ Περίδερμος (περὶ τὸ δέρμα).

Συνηθέςερον σήμερον ὁ Περίδρομος ἔγινεν ὑβριςικὴ λέξις, οἷον Περίδρομος, φωνάζουν εἰς τὸν πολυλόγον καὶ φλύαρον (ἐλλειπτ. τοῦ Νά σ' εὕρῃ!) Περίδρομον νὰ φάγῃς! καὶ Φάγε τὸν περίδρομον! εἰς τὸν ἀναισχύντως πολυφαγοῦντα. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ὁ Περίδρομος δηλοῖ ἴσως μεταφορ. Ζάλην, Ἴλιγγον, ἀῤῥώςημα τὶ δεινότερον τῆς παρωνυχίας, τὸν συνωνύμως λεγόμενον Περίτροπον, Ἑλλ. « Περιτρόπου, Ἴλιγγος » καὶ « Περιτρέπεται, ἰλιγγιᾷ » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Ἐνδέχεται ἀκόμη ὁ Περίδρομος καὶ νὰ ἐμεταφέρθῃ ἀπὸ τοὺς θηρευτικοὺς Περιδρόμους. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Περίδρομος, » τοῦ δικτύου τὸ διειρόμενον σχοινίον, διὰ τὸ καὶ κάτω βρό-

» χοις καὶ πάντη περιέχεσθαι κ. τ. λ. ». Ὁ δὲ Φώτιος καὶ ἐπιθετικῶς, « Περίδρομος, πάντη περιέχεσθαι δυνάμενος ».

ΠΕΡΙΕΡΓΑΖΟΜΑΙ, Σ. Ἀναγογυρεύω, Σ. Δ. Τὸ Περιεργάζομαι, διὰ τὴν δύναμιν τῆς προθέσεως, σημαίνει Πολλὰ (λίαν) ἐργάζομαι· ἐκ τούτου, καὶ ὑπέρπολλα, ἢ περιττὰ (ἄγαν) ἐργάζομαι· « Περιεργάσεται, πράξει περισσὰ » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ὅθεν διόρθονε ἄλλο μέρος τοῦ αὐτοῦ Λεξικογράφου, « Περιείργασμαι, ΠΟΙΗΤΟΝ ἐποίησα » γράφων ΠΕΡΙΤΤΟΝ, καὶ ἐμπαρόδῳ καὶ τὴν ἀμέσως πρὸ ταύτης γλῶσσαν, « Περιεῖναι, ἔτι ΜΕΛΛΕΙΝ » γράφων ΜΕΝΕΙΝ.

Ἕως ἐδῶ, ἡ Περιεργία γεννᾶται ὡσεπιπολὺ ἀπὸ ἐλαφρίαν ἢ ματαιότητα τοῦ νοῦ, ὡς ἔλεγεν ὁ Σωκράτης περὶ τῶν ὑπέρμετρα εὐσεβούντων, ὀνομάζων αὐτοὺς « Περιέργους καὶ ματαίους » (Ξενοφ. Ἀπομν. I, 3, 1, σελ. 20). Ἀλλ' ὁ Περίεργος (curieux) δὲν ςέκει μέχρι τούτου· ἀφοῦ μάθῃ νὰ περιεργάζεται τὰ ἴδια, μεταβαίνει καὶ εἰς τὴν περιεργίαν τῶν ἀλλοτρίων, τὴν λεγομένην Πολυπραγμοσύνην, Ἑλλ. πάθος ψυχῆς αἰσχρὸν, καὶ τῳόντι δουλικὸν, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψεν ὁ καλὸς Πλούταρχος τὸ Περὶ πολυπραγμοσύνης ὡραῖον συγγραμμάτιον· « Περιεργάζεσθαι ἀντὶ τοῦ Πολυπραγμονεῖν » λέγει ὁ Φώτιος, καὶ « Περιεργαζόμενος, πονηρευόμενος » ἄλλος Λεξικογράφος (Ζωναρ. σελ. 1542), καὶ « Περίεργον, » περιττὸν, ἢ ςρεβλὸν » ὁ Ἡσύχιος. Τὸν τοιοῦτον πονηρὸν καὶ ςρεβλὸν ἀνθρωπίσκον ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες ἀκόμη καὶ Φιλοπραγματίαν (intrigant)· « Ἄνθρωπος φιλοπραγμα» τίας δηλοῖ τὸν φιλοῦντα καὶ σπουδάζοντα πάντα τρόπον » πράγματα μεταχειρίζεσθαι » (Bekker, *Anecd. Græc.* pag. 3). Καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν τοσαύτην περιεργίαν, ὡς ἀπὸ πηγὴν, ἀναβλύζουν παντὸς εἴδους κακίαι, ἐκ τούτου ὁ παρακμ. ἑλλ. ἐμεταχειρίσθη τὴν λέξιν καὶ εἰς ἄλλας δύο σημασίας, τὰς ἑξῆς.

Πρῶτον, Περιέργους ὠνόμαζαν τοὺς γόητας, τοὺς μάγους, τοὺς ἐπαγγελλομένους θεραπείας νοσημάτων, μὲ ἐπῳδὰς, φυλακτήρια, καὶ πάσης ἄλλης λογῆς θαυματουργήματα. Τοιοῦτοι ἦσαν πολλοὶ λαοπλάνοι ἱερεῖς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, τοὺς ὁποίους ὁ Λουκᾶς ὀνομάζει (Πράξ. ιθʹ, 19) « Περίεργα » πράξαντας ».

Δεύτερον, οἱ Γραικορ. Νομικοὶ ἡρμήνευσαν Περιεργίαν τὸ Stellionatus (Stellionat) τῶν Ῥωμ. ἤγουν πάντα δόλον τολμώμενον εἰς τὰ συναλλάγματα, καὶ τὰς λοιπὰς ὁμολογίας ἢ συνθήκας, κατὰ τὰ Γλ. « Περίεργοι Stelliones. » Περιέργων ἔγκλημα, Stellionatus crimen ».

Τὸ Ἀναγογυρεύω, εἶναι ἀποχυδαϊσμὸς τοῦ χυδαίου ὀνόματος Ἀναγυρεύω, Δ. (σελ. 269), ἤγουν Ἀναζητῶ ἢ ἐξετάζω τι μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν.

ΠΕΡΙΘΌΡΙ, Σ. (γρ. Περιθῶρι), Περιθώριον κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Περιθεώριον (marge), ὁ γυμνὸς ἀπὸ γράμματα γύρῳ τῆς σελίδος τόπος, ὡς ἂν ἔλεγέ τις Περιθεώρητον, Περίβλεπτον. Οἱ Γραικορ. τὸ ὠνόμαζαν καὶ Μετώπιον Δ. (λέξ. Κατάβατον, σελ. 606).

ΠΕΡΊΚΗ. Ζ. Προδρόμου βότανον.

ΠΕΡΙΚΌΠΤΩ. Ζ. Ἀποκόπτω.

ΠΕΡΙΜΑΖΕΎΩ. Ζ. Μαζόνω.

* ΠΕΡΊΠΑΤΟΣ (promenade), (Περιδιάβασμα καὶ Περιδιάβασις ΓΓ.) Περίπατον, Δ. οἱ Γραικορ. ὠνόμαζαν ἔτι καὶ τὸν ἔξω τοῦ τείχους τόπον (boulevard), ὅπου ἐγίνετο ἡ περιδιάβασις.

ΠΕΡΙΠΛΟΚΆΔΑ καὶ Μαλακόκισσος, Δ. Σμίλαξ, Ἑλλ. Τὸ πρῶτον, αἰτιατικὴ τοῦ Περιπλοκὰς, μετασχηματισθεῖσα εἰς ὀνομαστικήν. Σώζεται ὅμως καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. (Ζ.

Σμιλακία). Εἶναι ἡ Smilax aspera (Liseron ἢ Salsepareille épineuse) τῶν φυτολόγων.

ΠΕΡΙΣΣᾺ, Σ. Δ. ἐπίῤῥ. Λέγεται καὶ Περιττὰ, μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν, ὅτι μὲ τὸ διὰ τοῦ σ̄ (συνών. τοῦ Πολλὰ) ἐκφράζομεν τὸ Λίαν Ἑλλ. (bien, beaucoup) τῶν παλαιῶν, οἷον (Ἀπολλων. ἐν Τύρ.)

Ἐμίσεψεν ἀποδεκεῖ περίσσα πικραμένος,

τὸ ὁποῖον εἶναι σπανιώτερον εἰς τοὺς παλαιοὺς, οἷον (Εὐριπίδ. Ἑκάϐ. 579),

Οὐκ εἶ τι δώσων τῇ περίσσ' εὐκαρδίῳ;

ἤγουν : Δὲν ὑπάγεις νὰ δώσῃς τί ποτε εἰς τὴν περισσὰ μεγαλόψυχον κόρην; Τὸ δὲ διὰ τοῦ τ̄ (συνών. τοῦ Ὑπέρπολλα) εἶναι τὸ Ἄγαν Ἑλλ. (trop), τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς καὶ Περισσὰ καὶ Περιττὰ λεγόμενον.

Λέγεται καὶ Περίσσια, Σ. Δ. ὅπου τὸ παρατελευταῖον ῑ δὲν εἶναι πλεονασμὸς, ἀλλ' ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὴν ἐπιῤῥηματικὴν δοτικὴν Περισσείᾳ κατὰ τὸ Παῤῥησίᾳ, Δημοσίᾳ, Ἰδίᾳ, καὶ ἄλλα παρόμοια ἐπιῤῥ. ὀνόματα. Χυδαιότατον ὅμως εἶναι τὸ ἐπίθετον Περίσσιος, Σ. Δ. ἀντὶ τοῦ Περισσός.

ΠΕΡΙΣΣΟΠΡΑΞΊΑ, Δ. λέξις νομικὴ, σημαίνουσα τὴν ὑπὲρ τὸ χρεωςούμενον ἄδικον ἀπαίτησιν τῶν φόρων (exaction). Ὁ Περισσοπράκτης (exacteur) ἐκολάζετο μὲ τοῦ διπλοῦ τὴν ἀπόδοσιν. Τὴν Περισσοπραξίαν ταύτην ἀπαγορεύει καὶ ὁ Πρόδρομος, ὅταν λέγῃ εἰς τοὺς Τελώνας « Μηδὲν πλέον » παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε » (Λουκ. γ', 13). Ἐλέγετο καὶ Ὑπεραπαίτησις, Δ.

ΠΕΡΙΣΣΌΣ, Σ. καὶ ΠΕΡΙΤΤΌΣ ἐπίθ. Ἡ αὐτὴ διαφορὰ ὡς ἀνωτέρω (Ζ. Περισσὰ), οἷον Ἄφες τὰ περισσὰ (ἢ τὰ

περιττὰ) λόγια ἤγουν, Μὴ πολυλογῇς, ὡς εἶπεν ὁ Σοφοκλῆς (Ἠλέκτρ. 1288) διὰ τοῦ σ,

Τὰ μὲν περισσεύοντα τῶν λόγων ἄφες,

ἤγουν τὰ ὑπὲρ τὴν χρείαν (superflues) λόγια.

Περισσότερος, ἐπίθ. συγκρ. πλειότερος (plus copieux), συχνὸν εἰς τὸν παρακμ. ἑλλ. Πλείων, Ἑλλ. 2) Τὸ οὐδ. Περισσότερον, ὡς ἐπίῤῥ. ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Μᾶλλον ἢ Πλεῖον ἢ Πλέον, Ἑλλ. οἷον « Περισσότερον αὐτῶν πάντων » ἐκοπίασα » (Α', Πρὸς Κορινθ. ιε', 10). Περισσότερον βλέπουν τὰ τέσσαρα παρὰ τὰ δύ' ὀμμάτια, παροιμία ὄχι κακὴ, διδάσκουσα νὰ μὴν ἐμπιστευώμεθα πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν μας γνῶσιν, ἀλλὰ νὰ συμβουλευώμεθα καὶ κάνένα φίλον πιστόν. Οὕτως εἶπε καὶ ὁ Λουκιανὸς περὶ τοῦ Φειδίου, ὅστις πλάττων τὸν Δία, ἐξέταζε, πρὶν τὸν τελειώσῃ, τὰς κρίσεις τῶν θεατῶν « Ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τοὺς πολλοὺς περισσότερον » ὁρᾷν τοῦ ἑνὸς » (Λουκιαν. Περὶ τῶν εἰκόν. § 14).

Ἀπὸ τὸ Περισσὸς καὶ ῥῆμ. ἀμετάϐ. Περισσεύω, Περίειμι, Ἑλλ. (rester, être de reste)· καὶ μέσ. Περισσεύομαι, οἷον Τὰ ἐξόδευσα ὅλα, δέν μου περισσεύει τίποτε, καὶ Μόλις κερδαίνω τὰ ἀναγκαῖα, δὲν περισσεύομαι, ἤγουν Μετὰ τὴν εἰς τὰ ἀναγκαῖα δαπάνην δέν μου μένει τίποτε· ὡς εἶπεν ὁ Εὐαγγελιστὴς (Ματθ. ιγ', 12) « Ὅστις » γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται » ὅπου κακῶς τινὲς ἐξηγηταὶ ἐνόμισαν τὸ Περισσευθήσεται παθητικὸν, ἀναφέροντές το, ὡς φαίνεται, εἰς τὸ διδόμενον (δοθήσεται), ἐνῷ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἔχοντα (ὅστις γὰρ ἔχει)· ὁ ἔχων περισσευθήσεται.

Τελευταῖον ἂς σημειωθῇ καὶ ἡ χυδαία συγκοπὴ τοῦ ι εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο, οἷον Περσὸς, Περσὰ, Περσότερον, κ. τ. λ.

συγκοπὴ συνήθης ὡσεπιπολὺ μετὰ τὸ ρ̄ ϛοιχεῖον, ὁποῖα εἶναι Ἑσπερνὸς, Περβόλι, Περπατῶ, Σημερνὸς, Χοιρνὸν καὶ ἄλλα.

ΠΕΡΙΣΣΟΧΟΡΗΓΙΑ, Δ. δόσις ἢ πρᾶξις ἑκούσιος ὑπὲρ τὸ χρεωϛούμενον (surérogation).

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ, παροξυτ. Σ. Περιϛερὰ, ὀξυτ. Δ. Τὸ ἐξηγοῦν καὶ οἱ δύο, Οὐρὰν ἢ ἄκρον τοῦ ἐπανωκαμηλαύκου τῶν ἱερέων. Ἴσως καὶ ὅλον τὸ Ἐπανωκαμήλαυκον.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ, Σ. Περιϛέριν, Δ. Περιϛερὰ, Σ. Δ. (colombe), Περιϛερὰ, Ἑλλ. Καὶ τὰ δύο ἐλέγοντο καὶ τὸ Περιϛερὰ καὶ τὸ ὑποκορ. (ἀνυποκορίϛως) Περιϛέριον Ἑλλ. (Ἴδ. Ἀθήν. IX, σελ 395 καὶ XIV, σελ. 654). Ζ. Φάσσα.

*ΠΕΡΙΤΤΟΥ. Ἐπίῤῥ. περιπλέον (de plus, d'ailleurs), γραμμένον εἰς τοὺς ἑξῆς ϛίχους (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.)

Περίττου ἡ γυναῖκά του ὡσὰν τὸ λέγει ἡ ῥῆμα,
Ἔχει πολλὴν κρυφὴν χαρὰν, γατίδε τὸ πεθύμα.

Εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ ἐπιῤῥηματικὸν, Ἐκ περιττοῦ, χωρὶς τὴν πρόθεσιν, Περιττοῦ, ὡς ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι ἀπροθέτως ἄλλα ἐπιῤῥηματικὰ, Μικροῦ, Ὀλίγου.

ΠΕΡΙΦΟΡΑΡΙΟΣ. Ζ. Γυριϛής.

* ΠΕΡΙΦΡΟΝΩ, συνών. τοῦ Καταφρονῶ (mépriser), οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.)

Μὰ θέλουν τὴν περιφρονᾶ, ὅπου καὶ ἀνεγυρεύη.

Τὸ τελευταῖον « Ὅπου καὶ ἀνεγυρεύη » σημαίνει, Ὅπου καὶ ἀναγυρίζῃ (ὑπάγῃ ἢ ἔρχεται), κατὰ τὴν ἄλλοῦ (Ἄτακτ. Ι, σελ. 79) σημειωθεῖσαν σημασίαν τοῦ Γυρεύω.

ΠΕΡΛΟΓΗ, Σ. Δ. ἀσκὸς (outre), κατὰ τὴν ἀνωτέρω (Ζ. Περισσὸς) σημειωθεῖσαν συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Περιλογὴ (Ἴδ. Ἄτακτ. Ι, σελ. 144).

ΠΈΡΝΩ, Σ. Δ. Παίρνω, Δ. Εἰς τὰ προσημειωθέντα (Ἄτακτ I, σελ. 223. II, σελ. 295) πρόσθεσε τὰ ἑξῆς: Μ' ἐπῆρεν ὁ ὕπνος, ὡς καὶ ὁ Θεόφραστος (Χαρακτ. VII) « Ὅπως ἂν ἡμᾶς ὕπνος λάβῃ » καὶ ὁ κωμικὸς Ἄλεξις (παρ' Ἀθήν. I, σελ. 23),

Οὔτε γὰρ ὕπνος δήπουθεν οὐδέν' ἂν λάβοι.

2) Μ' ἐπῆρεν ὁ ἔρωτας, ὡς καὶ ὁ Ἀριστοφάνης Θεσμ. 1117),

——— Ἐμὲ δὲ καὐτὸν τῆς κόρης
Ταύτης ἔρως εἴληφεν. ———

3) Μοῦ ἐπῆρε τὸν νοῦν (Ἄτακτ. II, σελ. 260). 4) Ἀμεταβ. Ἐπῆρεν ἐπάνω του, ἀνέλαβεν ἐξ ἀῤῥωστίας (se rétablir) ἐλλειπτ. τοῦ Δύναμιν, ὡς καὶ τὰ ταυτόσημα ἑλληνικά, Ἀνακομίζομαι, Ἀνακτῶμαι καὶ Ἀναλαμβάνω, ἰατρικὰ ὀνόματα. 5) Μὲ τὸ ἄρθρον δέ, Τόν, Τήν, Τὸ ἐπῆρεν ἐπάνω του, σημαίνει μεταβ. Ἀνεδέχθη τινὰ ἢ τὶ (prendre sur soi), ἢ μὲ συνθήκην νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἢ μὲ ἐγγύησιν ὅτι μέλλει νὰ κατορθωθῇ.

Ὁ Δ. σημαιόνει καὶ παροιμίαν ἀςείαν λεγομένην περὶ πλεονεκτῶν ἱερέων,

Δέσποτα παπᾶ πρεσβῦτα,
Ἔπαιρνε, καὶ πάντα ζῆτα.

ΠΕΡΝΩ͂ (περισπ. τὸ ὁποῖον ὁ Δ. ἐσύγχυσε μὲ τὸ Πέρνω, παροξύτ.), Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Περάω καὶ Περνάω, Ἑλλ. κατὰ τὸ Κεράω καὶ Κιρνάω (σήμερ. Κερνῶ). Περνῶ ἀμετάβ. διαβαίνω, διέρχομαι (passer). Μεταφορ. παύω (cesser), οἷον Μοῦ ἐπέρασεν ὁ θυμός, ἤγουν ἔπαυσα νὰ ὀργίζωμαι. Παρόμοιον εἶναι τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδ. Τύρ. 673) τὸ

Στυγνὸς μὲν εἴκων δῆλος εἶ· βαρὺς δ᾽ ὅταν
Θυμοῦ περάσῃς. ——————

Ὅπου ὁ σχολιαςὴς λέγει, « Δῆλος εἶ ἀηδῶς εἴκων· ὅταν δὲ » ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃς τῆς ὀργῆς, τότε βαρέως οἴσεις τὸ » πρᾶγμα κ. τ. λ. ». 2) Περνᾷ τρίτ. προσώπ. εἰς τὰς πωλήσεις, ἀγορὰς, καὶ ἁπλῶς τὰς συναλλακτικὰς πράξεις, σημαίνει Χρήσιμον, δόκιμον, ἄδολον εἶναι, οἷον, Τὸ φλωρίον τοῦτο περνᾷ, ἤγουν τὸ δέχονται ὅλοι ὡς ἄξιον· ἢ Δὲν περνᾷ, ἀποβάλλεται δηλαδὴ, ἢ ὡς κίβδηλον, ἢ ὡς ἀπαγορευμένον. 3) Περνῶ μεταβ. πωλῶ (vendre), οἷον Μοῦ τὸ ἐπέρασε δέκα γρόσια, καὶ κατ᾽ ἄλλην ἔννοιαν (ἂν δὲν τὸ πληρώσω πάραυτα), Τὸ ἐπέρασεν εἰς τὸν λογαριασμόν μου, ἤγουν Μὲ τὸ ἐπώλησε μὲ διορίαν, σημειώσας μόνον ὡς χρεώστην εἰς τὸ κατάςιχόν του.

Εἰς τὸν Ὅμηρον τὸ Περάω σημαίνει πολλάκις τὸ Περνάω, ἤγουν Πωλῶ, καὶ τὸ αἴτιον εἶναι, διότι οἱ Ἕλληνες ἐπωλοῦσαν τοὺς αἰχμαλωτιζομένους Τρωαδίτας εἰς τὰ νησία τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅπου ἔπρεπε πρῶτον νὰ τοὺς περάσωσι διὰ θαλάσσης.

— Καὶ πολλοὺς ζωοὺς ἕλον, ἠδ᾽ ἘΠΈΡΑΣΣΑ,

λέγει ὁ Ἀχιλλεὺς (Ἰλιάδ. φ′, 102), ἤγουν Αἰχμαλώτισα κ᾽ ἐπώλησα. Ἀλλοῦ δὲ (Ἰλιάδ. ω′, 751) ἡ ταλαίπωρος Ἑκάβη, περὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀχιλλέως,

Ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
ΠΈΡΝΑΣΚ᾽, ὄντιν᾽ ἕλεσκε, ΠΈΡΗΝ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο,
Ἐς Σάμον, ἔς τ᾽ Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν.

ΠΕΡΟΥ͂ΝΙ, Σ. Πηρούνι, Σ. Πηρούνιον, Δ. Περόνιον ἀπὸ τὸ Περόνη, Ἑλλ. ἢ Πειρόνιον ἀπὸ τὸ ἄχρηςον Πεῖρος. Ζ. Πασοῦλι.

ΠΈΡΣΑ, Σ. Δ. Μαντζουράνα, Σ. Δ. Σιάψιχον, Σ. Σιάψυχον, Δ. Τὸ τελευταῖον εἶναι *Σάμψυχον*, Ἑλλ. ὡς τὸ ὀνομάζει καὶ ὁ Διοσκορίδης (III, 47) μ' ὄνομα Αἰγυπτιακόν· τῆς Κυζίκου καὶ τῆς Σικελίας οἱ Ἕλληνες τὸ ὠνόμαζαν *Ἀμάρακον*, Ἑλλ. Τοῦτο ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸν παρακμ. Λατιν. εἰς τὸ Maioraca, ὅθεν ἐγεννήθη ἡ κοινῶς σήμερον ὀνομαζομένη *Μαντζουράνα* (Marjolaine).

Τριγενῶς προφέρεται τὄνομα ἀπὸ τοὺς παλαιούς, Ὁ, Ἡ *Ἀμάρακος*, καὶ Τὸ *Ἀμάρακον*. Ὠνομάζετο καὶ *Ἀνθέμη*, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Ἀνθέμη, ἡ ὑπ' ἐνίων Ἀμάρακος » πόα ». Τὸ ἀπὸ Ἀμάρακον σκευαζόμενον μύρον ἐλέγετο *Ἀμαράκινον*· τὸ κάλλιςον ἐσκευάζετο εἰς τὴν Κύζικον, κατὰ τὸν Διοσκορίδην (I, 68), διότι εἰς τὴν Κύζικον (ὡς καὶ εἰς τὴν Κύπρον) ἐγεννᾶτο καὶ τὸ κάλλιςον Σάμψυχον, τοῦ ὁποίου δευτερεῦον ἐλογίζετο τὸ Αἰγύπτιον (Διοσκορίδ. III, 47). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « (Ἀμάρακος (ἴσ. Ἀμαράκινον), γένος μύρου, » ἀπὸ φυτοῦ Ἀμάρακος καλουμένου »· καὶ « Σαμψοῦχος· » πλείςη γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄλλοι δὲ ἈΜΆΡΑΚΟΝ καλοῦσιν » αὐτὴν » ὡς τὸ ἐδιώρθωσαν οἱ κριτικοί, ἀντὶ τοῦ ΜΆΡΑΘΟΝ.

Ἔμεινεν ἡ ἔρευνα πόθεν μᾶς ἦλθε τὄνομα *Πέρσα*· ὅθεν φαίνεται καὶ τὸ χρήσιμον τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης εἰς τὴν κατάληψιν καὶ ἐξήγησιν τῆς παλαιᾶς. Εἰς τὸν Ἀθήναιον (XIII, σελ. 608) ὁ τραγικὸς Χαιρήμων ἐπονομάζει *Πέρσην* τὸν Ἀμάρακον·

> Πέρσης δὲ θαλερὸς ἐκτραφεὶς ἀμάρακος
> Λειμῶσι μαλακοῖς ἐξέτεινεν αὐχένας.

Ἂν ὁ σοφὸς ἐκδότης τοῦ Ἀθηναίου ἐγνώριζεν τῶν νέων Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν, ἤθελ' ἐλευθερωθῆν ἀπὸ τὸν περὶ τῆς γραφῆς (Πέρσης) δισαγμόν, καὶ τὴν μακρὰν περὶ αὐτῆς σημείωσιν.

Πέρσην ἐπωνόμασε τὸν Ἀμάρακον ὁ τραγικὸς, ὄχι μόνον διότι ἡ Αἴγυπτος ἦτον ὑπὸ τοὺς Πέρσας, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὴν Περσικὴν αὐλὴν μάλιςα ἐσπουδάζοντο τὰ μύρα. Εἰς τὴν ἀποσκευὴν τοῦ Δαρείου εὕρηκεν ὁ Παρμενίων τεσσαράκοντα μυροποιοὺς (parfumeurs), καὶ τεσσαράκοντα ςεφανοπλόκους (Ἀθήν. αὐτόθ.)· διότι ἔπλεκαν καὶ ςεφάνους ἀπὸ τὸν ἀμάρακον, ὡς καὶ ἀπὸ ἄλλα διάφορα ἄνθη. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ςεφάνους τούτους ἐπωνομάζετο καὶ Ναυκρατίτης, ἀπὸ τὴν Ναύκρατιν, πόλιν τῆς Αἰγύπτου, Ἑλληνικὴν ἀποικίαν· « Ναυκρατίτης » ςέφανος, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Ναυκράτεως.... ἢ ὁ Σαμψύχινος » λέγει ὁ Ἡσύχιος (Ἴδ. καὶ Ἀθήν. XV, σελ. 676).

ΠΕΡΣΙΚΑΡΙΑ. Ζ. Ὑδροπίπερον.

ΠΕΡΣΟΣ. Ζ. Περισσός.

ΠΕΣΣΟΥΛΙΟΝ. Ζ. Πεζούλα.

ΠΕΣΤΕΜΑΛΙ, Σ. Τὸ Πεςεμάλι (tablier) εἶναι λέξις Τουρκικὴ (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 422), σημαίνουσα, ὅ,τι σημαίνομεν καὶ σήμερον δι' αὐτῆς, τὸ σύνηθες τῶν λουόντων καὶ τῶν λουομένων ζῶσμα, εἰς κάλυψιν τῶν αἰδοίων, τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον Περίζωμα, Ἑλλ. ἢ Ὦα λουτρὶς, Ἑλλ. ὡς τὴν ὠνόμασεν ὁ Κωμικὸς Θεόπομπος, κατὰ τὸν Πολυδεύκην (σελ. 341).

ΠΕΤΑΛΑΣ. Ζ. Πέταλον.

ΠΕΤΑΛΙ, Σ. Πετάλιον, Δ. ὑποκορ. τοῦ Πέταλον, Ἑλλ. (feuille, lame). Τὸ Πετάλιον σημαίνει σήμερον πλάτυσμα χαλκοῦ ἢ ἄλλου μετάλλου λεπτὸν, ὡς φύλλον, μιμούμενον τὸν χρυσὸν (oripeau), τὸ ὀνομαζόμενον καὶ Μπρίλλα, Σ. ξενικῶς, ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν briller, διὰ τὴν λαμπρότητα, καὶ Τρέμουσα Σ. διὰ τὸ εὐκίνητον (Ζ. Τρέμουλα).

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Εὐςαθίου (Ἰλιάδ. β', 312, σελ.

228), Πετάλια ἢ Πετήλια ὠνομάζοντο ἀκόμη τὰ φύλλα τῶν δένδρων, « Τὰ δὲ Πέταλα, ὅ ἐςι τὰ ἀναπεπταμένα καὶ » πλατέα φύλλα, ὅτι καὶ Πέτηλα λέγεται, δῆλόν ἐςι. Οἱ » γοῦν περὶ Λυκίαν Πετήλια μέχρι καὶ ἐς ἄρτι καιροῦ ταῦ- » τα φασίν ».

ΠΕΤΑΛΙΔΑ, Σ. γένος ὀψαρίου (lamproie). Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 189), ἴσως ἡ « Πετηνίς, » κόρις » τοῦ Ἡσυχίου, ἐπειδὴ ἀλλοῦ λέγει, « Κόρις, ἰχθὺς » ποιός ».

ΠΕΤΑΛΛΙΝΑ (ἴσ. Πεταλίδα), Δ. Πατελίδα, Σ. Δ. ὀςρακόδερμον μονόθυρον, Λεπάς, Ἑλλ. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 136). Συνηθεςέρα εἶναι ἡ διὰ τοῦ ᾱ εἰς τὴν πρώτην συλλαβὴν γραφὴ Πατελίδα (patelle). Οἱ Μασσαλιῶται ἐφύλαξαν τῶν προγόνων αὐτῶν Φωκαέων τὴν λέξιν, ὀνομάζοντες τὸ ὄςρεον Λεπάδα (Lepada)· « Λεπάδες, τὰ » πρὸς ταῖς πέτραις κεκολλημένα κογχύλια, ὀςρέων ἐλάττω » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΕΤΑΛΟΝ, Σ. Δ. τὸ σιδήρινον ἡμικυκλικὸν πλάτυσμα, τὸ προσκαρφωμένον εἰς τοὺς πόδας τῶν ἵππων (fer de cheval). Ὅθεν καὶ ῥῆμα Πεταλόνω, Σ. τὸ προσκαρφόνω πέταλα (ferrer un cheval), καὶ ὄνομα Πεταλᾶς, Σ. (maréchal ferrant) ὁ τέχνην ἔχων νὰ τὰ προσκαρφόνῃ. Ζ. Σεληναῖα.

Πέταλα ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες τὰ φύλλα τῶν δένδρων, διὰ τὴν ἐξάπλωσίν των, ἀπὸ τὸ Πετάω, τὸ ἀπ' ἐκείνους σχηματισθὲν Πετάζω, Ἑλλ. τὸ ἐξαπλόνω (déployer, étendre), καὶ ἀπὸ μᾶς συναιρεθὲν εἰς τὸ Πετῶ (voler), Πέτομαι, Ἑλλ. ἤγουν ὁδεύω εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὰ πτερὰ ἐξαπλωμένα, ὡς φύλλα. « Πετάσας, ἁπλώσας, τανύσας » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Πέταλα, οὐδετέρως, τὰ φύλλα ».

Ἀπὸ τὰ φύλλα μετεφέρθη ἡ λέξις, ὄχι μόνον εἰς τὰ πτερὰ τῶν πετεινῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ πλατυσμένα φυσικῶς ἢ τεχνικῶς, οἷον Πέταλον χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου. Ἀπὸ τὸ Πετάζω, καὶ Πέτασος, τὸ σκέπασμα τῆς κεφαλῆς, διὰ τὴν ἅπλωσίν του, (chapeau), τὸ κοιν. Σκιάδιον, Σ. διὰ τὴν ἀπ' αὐτὸ σκιάν, ὅθεν νοεῖται τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πετάζει, ἁπλοῖ, » σκεπάζει ». Πετηλίδα, Ἑλλ. ὠνόμαζαν καὶ τὴν ἀκρίδα (sauterelle), κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον « Πετηλίς, ἀκρὶς » ἢ γένος τὶ ἀκρίδος (ἴσ. τὸ criquet)· καὶ ἀπὸ τὸν Δωρικὸν τύπον, Πεταλίς, ὠνομάσαμεν ἡμεῖς Πεταλοῦδαν, Σ. (papillon) τὸ γνωςὸν ὡραῖον ζωΰφιον, ἐπίσημον καὶ διὰ τὰ λεπιδωτὰ πτερά, προσόμοια τῶν φύλλων ἢ πετάλων, καὶ διὰ τὸ ἀεικίνητον τοῦ πετασμοῦ. Ζ. Ψυχαροῦδα.

ΠΕΤΑΛΟΝΩ. ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ. Ζ. Πέταλον.

ΠΕΤΑΥΡΟΝ, Σ. Πέταυρα ἢ Πέτευρα, Ἑλλ. λέγονται τὰ ὑπὸ τὴν ὀροφὴν μικρὰ σανίδια (lattes). Κατὰ τὸν Φώτιον, « Πέτευρον, πᾶν τὸ μακρὸν καὶ ὑπόπλατυ καὶ μετέωρον » ξύλον ». Πέταυρα ἢ Πέτευρα, καὶ τὰ μικρὰ δοκίδια ἢ σανίδια (chevrons) ἁρμοζόμενα πρὸς ἄλληλα εἰς σχῆμα τοῦ Λ ςοιχείου, εἰς τὸ ἀνώτατον τῆς οἰκοδομῆς, ἐπάνω τῶν ὁποίων ἁπλόνονται τὰ κεραμίδια, ἢ ἄλλη τις ὀροφή. 2) Πέταυρα ἔτι ἔλεγαν καὶ τὰ ῥαβδία ἢ σανίδια, ἐπὶ τῶν ὁποίων κοιμῶνται αἱ ὄρνιθες. 3) Εἶδος τι παγίδος (piége), κατὰ τὸν Σχολιαςὴν τοῦ Θεοκρίτου (XIII, 13), « Σανίδιον λεπτὸν καὶ τεταμένον, ᾧ » καὶ εἰς τοὺς ὀρόφους ἀντὶ κεραμίων πολλοὶ χρῶνται ». Τοῦτο νοοῦν καὶ ὁ Φώτιος καὶ ὁ Ἡσύχιος, ἐξηγοῦντες τοὔνομα διὰ Ῥωμ. λέξεως « Πέταυρα, τίγνα ». Τὸ Τίγνον, tignum, σημαίνει τὴν δοκὸν (poutre) ἢ Διαδοκίδα (soliveau) τοῦ Ἡσυχίου, « Διαδοκίς.... οἱ μέν, ἡ τὰς ἄλλας δοκοὺς ἀναδεχο» μένη· οἱ δέ, δοκῶν πλάγιον ὑπόθημα ». Τοῦτο ἐλέγετο καὶ

Στρωτὴρ κατὰ τὸν Φώτιον, « Στρωτὴρ, τὰ μικρὰ δοκίδια, τὰ ἐπάνω » τῶν δοκῶν τιθεμένα, Στρωτῆρας ἔλεγον ». (Ζ. Ζευτόν).

Περὶ τῆς δευτέρας σημασίας λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος, « Πέ» τευρον, σανὶς ἐφ' ἧς αἱ ὄρνεις κοιμῶνται κ. τ. λ. » περὶ δὲ τῆς τρίτης « Πέταυρον, εἶδος παγίδος » πιθανὸν ὅτι ἐκεῖνο τῆς παγίδος τὸ εἶδος τὸ σκευαζόμενον μὲ λάκκον ἢ βόθρον, σκεπασμένον ἄνωθεν μὲ λεπτὴν ὕλην ἢ σανίδια· διότι καὶ διὰ ταύτης τῆς λέξεως ἡρμήνευσαν οἱ Ἑβδ. τὸ Ἑβραϊκὸν (Ἀμέκ) עֵמֶק σημαντικὸν τοῦ Βάθος (Παροιμ. θ', 18) « Καὶ ἐπὶ πέταυρον » ᾄδου συναντᾷ ». Καὶ τοῦτο ἐνόησε καὶ ὁ Φώτιος, λέγων, « Πέτευρον, παγὶς, βάθος ».

Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν συνειθίζεται ἡ πρώτη σημασία· μὲ λανθάνει, ἂν ἦναι συνήθεις καὶ αἱ λοιπαί.

ΠΕΤΖΙ, Σ. Πετζίον, Δ. (peau). Ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 94) ἡ λέξις. Πρόσθεσε τὴν φράσιν Κακὸν πετσίον. Σ. διὰ τῆς ὁποίας σημαίνομεν τὸν κακὸν ἄνθρωπον· ὅθεν καὶ ἄλλη φράσις, περὶ τοῦ πολυπείρου ἢ πανούργου, Πολλὰ ἐξεύρει τὸ πετσίν του. Καὶ ἐξεναντίας, Χονδρὸν πετσίον ὀνομάζομεν τὸν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζόμενον Παχύνουν (esprit épais)· « Παχύνοοι, παχύνοες, » ἀνόητοι » λέγει ὁ Φώτιος.

Ἀπὸ τὸ Πετσίον σχηματίζεται ῥῆμ. ἀμετάβ. τὸ Πετσιάζω, Σ. Δ. σημαῖνον τὴν πύκνωσιν καὶ νέκρωσιν τοῦ δέρματος, Πωροῦμαι ἢ Τυλοῦμαι, Ἑλλ. (devenir calleux), καὶ ῥηματικὸν ὄνομα Πέτσιασμα, Σ. Δ. (callus, durillon), Τύλος καὶ Πῶρος Ἑλλ. « Πωρωθῆναι, παχυνθῆναι καὶ πα» γῆναι » λέγει ὁ Ἐρωτιανός· ὁ δὲ Φώτιος « Τυλοῦται, τραυ» ματίζεται, παχύνεται »· καὶ ὄνομα οὐσ. « Τύλος, νενεκρω» μένη σὰρξ » καὶ « Πώρωσις.... πῶρος, καὶ ἀναισθησία » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΠΕΤΖΙΑΖΩ. ΠΕΤΖΙΑΣΜΑ. Ζ. Πετζί.

ΠΕΤΖΟΦΛΟΥΔΑ, καὶ Πετζαφλούδα, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Φλούδιον δένδρου, ἐπιτήδειον εἰς γραφὴν (écorce d'arbre à écrire).

* ΠΕΤΗΛΙΟΝ. Ζ. Πετάλι.

ΠΕΤΙΜΕΖΙ, ἢ ΠΕΤΟΥΜΕΖΙ. Ζ. Θυμάρι καὶ Σίρι.

* ΠΕΤΡΙΝΟΣ. Πετρίνην καρδίαν μεταφορ. λέγομεν ὅτι ἔχει ὁ σκληρὸς καὶ ἀσυμπαθὴς ἄνθρωπος, ὡς εἶπεν ὁ Μόσχος (Brunck, *Analect.* tom. I, pag. 407),

——— Πέτρης ὅ γ' ἔχων νόον ἠὲ σιδήρου
Καρτερὸν ἐν στήθεσι. ———————

Εἶπαν καὶ οἱ Ἑβδ. (Ἰεζεκ. ια', 19) « Ἐκσπάσω τὴν καρδίαν » τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν » σαρκίνην ».

ΠΕΤΡΙΤΗΣ, Σ. Δ. Ὁ πρῶτος τὸ ἐξηγεῖ μικρὸν ὀρνίθιον ὀνομαζόμενον Pettirosso (rouge-gorge). Ὁ δὲ Δ. τὸ συγκαταριθμεῖ μὲ τὰ κυνηγετικὰ ὄρνεα, φέρων καὶ μαρτυρίαν ποιητοῦ,

Εἶχαν γεράκια καὶ σκυλία, πετρίτας, ὅσους θέλουν.

Καὶ Πετριτάριον, Δ. ὀνομάζει τὸν φυλάσσοντα καὶ τρέφοντα τοὺς Πετρίτας. Ἐνδεχόμενον δύο διάφορα ὄρνεα νὰ ἐλέγοντο ὁμωνύμως Πετρῖται.

Ὅπως ἂν ἦναι, ὁ Πετρίτης τοῦ Σ. ἐπειδὴ ἐξηγεῖται rouge-gorge, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ὀρνιθολόγους, εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους ὀρνιθάριον, μὲ τὴν λεγομένην fauvette, ὁ Πετρίτης λέγω, πιθανὸν ὅτι εἶναι ἡ Ὑπολαῒς τοῦ Ἀριστοτέλους (Περὶ ζ. ἱστορ. VI, 7. καὶ IX, 29), ὄνομα συνώνυμον τοῦ

Πετρίτου (Εἰς τὰς [ἢ Ὑπὸ] τὰς πέτρας « Ὑπὸ λάεσι ») Ζ. Ποταμίδα.

ΠΕΤΡΟΒΟΛΙΣΤΑΣ, Δ. ὠνόμαζαν οἱ Γραικοὶ. τοὺς Σφενδονήτας Ἑλλ. (frondeurs).

ΠΕΤΡΟΚΌΣΣΥΦΟΣ, Δ. (χυδ. Πετροκότσυφας) ὁ Κύανος, Ἑλλ. τοῦ Ἀριστοτέλους (Περὶ ζ. ἱστορ IX, 21), διὰ τὸ Κυάνεον (bleu) χρῶμά του, « Ἔστι δέ τις πετραῖος ᾧ » ὄνομα Κύανος. Οὗτος ὁ ὄρνις ἐν Σκύρῳ μάλιστά ἐστι· ποιεῖται » δὲ ἐπὶ τῶν πετρῶν τὰς διατριβάς. Τὸ δὲ μέγεθος, κοττύφου » μὲν ἐλάττων, σπίζης δὲ μείζων μικρῷ κ. τ. λ. ».

ΠΕΤΡΟΧΕΛΙΔΌΝΕΣ, Δ. θηλ. πληθ. καὶ Πετροχελίδονα, οὐδέτ. πληθ. Ἐσημείωσε τὴν λέξιν ὁ Εὐστάθιος (Ὀδυσσ. δ′, σελ. 1502), ὡς σωζομένην ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους του : « Οἱ Λύκιοι χελιδόνας τινάς, ἃς οἱ ἰδιῶται Πετροχελιδό- » νας φασὶν, ἐκεῖνοι καλοῦσιν Ἄποδας, οὐ διὰ παντελῆ » στέρησιν ποδὸς, ἀλλὰ διὰ.... σμικρότητα ». Ὁ Εὐστάθιος, ὀνομάζων Ἄποδας τὰς Πετροχελιδόνας, δὲν ἐνθυμήθη ὅτι τὸ αὐτὸ ὄνομα (Ἄποδας) τὰς ὠνόμαζε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (Περὶ ζ. ἱστορ I, 1, καὶ IX, 30), προσεπονομάζων αὐτὰς καὶ Κυψέλλους (ἴσ. Martinet), διότι πλάσσουν τὴν φωλεάν των εἰς σχῆμα κυψελίου. Ζ. Κύψελλος.

ΠΕΤΩ (Ζ. Πέταλον). Μεταφορ. Πετῶ ἀπὸ τὴν χαράν μου (sauter de joie). Ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Τυρ. 487) εἶπε, « Πέτομαι δ' ἐλπίσιν ». 2). Πετῶ, κινοῦμαι μὲ ὁρμὴν (voler), οἷον, Ἐπέταξα ἔξω, ὡς τὸ ἤκουσα, καὶ κατὰ μέσην διάθεσιν Ἐπετάσθην ἔξω, ὡς εἶπε καὶ ὁ Στράβων (Γεωγρ. IX σελ. 421), « Σεισμῶν γενομένων μεγάλων, » ἔξω τοῦ ναοῦ πετέσθαι ». Ἐκ τούτου καὶ ἐπίθετον Πεταστὸς, (Ἄτακτ. II, σελ. 296) ὁ γρηγοροκίνητος (alerte).

ΠΕΥΚΙ. Ζ. Ἐπεύχιον.

ΠΕΦΤΩ. Εἰς τὰ προσημειωμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 297) πρόσθεσε τοῦ Πλάτωνος (Εὐθύδ. σελ. 14) τὸ « Προσέχω » τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥςε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ,τι ἂν εἴποις ». Παρόμοια εἶπαν οἱ Ἑβδ. (Α', Βασιλ. γ', 19) « Οὐκ ἔπεσε » [τὶ] ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ». 2) Ἔπεσε γυμνός, οἷον (Α', Βασιλ. ιθ', 24) « Ἐξεδύσατο τὰ » ἱμάτια αὐτοῦ.... καὶ ἔπεσε γυμνός ». 3) Ἔπεσεν εἰς τὸν οἶνον, εἰς τὸ παιγνίδιον, εἰς διάφορα πάθη, ἤγουν ἐδόθη ὅλος διόλου εἰς αὐτὰ (se livrer à, tomber dans). Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Εὐριπίδου (Φοιν. 21) τὸ

Ὁ δ' ἡδονῇ δοὺς, εἴς τε βακχεῖον πεσών.

Παρόμοια καὶ ὁ βάρβαρος ποιητὴς (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ἂν ἐν καὶ πέσῃ σ' ἁμαρτίαν, τί θὲ γενῇ σ' ἐμένα;

4) Ἔπεσεν ἡ τιμὴ τῶν πωλουμένων, λέγομεν, ὅταν πωλῶνται εὐθηνότερα, ὡς εἶπε καὶ ὁ Πλούταρχος (Πομπ. § 26) « Αἱ δὲ τιμαὶ τῶν ὠνίων πεσοῦσαι ». 5) Ἔπεσεν ὁ ἄνεμος (tomber), ὅταν παύσῃ νὰ πνέῃ σφοδρὰ, ὡς εἶπεν ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. τ', 202),

Τῇ τρισκαιδεκάτῃ δ' ἄνεμος πέσε· τοὶ δ' ἀνάγοντο.

6) Βαρὺς μοῦ ἔπεσεν ὁ λόγος, ἤγουν, μ' ἐβάρυνε (peser), μ' ἐλύπησε. 7) Εἰς τῶν κύβων τὸ παιγνίδιον, Κακὰ ἢ Καλὰ ἔπεσαν τὰ ζάρια, κατὰ τὸ παροιμιακὸν,

Ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

8) Ἔπεσεν ὁ λαχνὸς ἢ ὁ κλῆρος (le sort est tombé), ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ ψηφοφορίας. Ζ. Σκαρφία.

ΠΗΓΆΔΙ, Σ. Δ. Πηγάδιον (puits), Φρέαρ, Δ. Ἑλλ. Ὑποκορ. τοῦ Πηγὴ (source). Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν περιηγητῶν (Spon. *Voyag. de Grec.* tom. II, pag. 254), Φρέαρ ἀκόμη ὀνομάζεται εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τὸ Πηγάδιον.

ΠΉΓΑΝΟΝ ἢ ΠΉΓΑΝΟΣ. Ζ. Ῥοῦδα.

ΠΗΓΈΛΑΙΟΝ. Λέξις ἀξία καὶ τῶν ἑλληνικῶν λεξικῶν, καὶ ἀναγκαία εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, νὰ ἑρμηνεύωμεν γένος τι ἀσφάλτου φλογώδους πηγάζοντος ἀπὸ τὰς πέτρας, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομαζόμενον Πηγέλαιον (pétrole), ὄχι Πηγέλβιον, ὡς τὸ γράφει ἀπατηθεὶς ὁ Δ.

ΠΗΓΈΛΒΙΟΝ. Ζ. Πηγέλαιον.

ΠΗΔΩ͂. Πηδῶ ἀπὸ τὴν χαράν μου, Σ. Εἰς τὰ προσημειωμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 298) πρόσθεσε ὅτι Πηδᾷ ἡ καρδία μου (Πάλλεται, Ἑλλ.) λέγομεν, ὅταν διὰ πάθος τὶ σωματικὸν ἢ ψυχικὸν, κινῆται παρὰ φύσιν. Οὕτω λέγει ὁ Πλάτων (Ἴων. σελ. 535) « Ὅταν τε φοβερὸν ἢ δεινόν [τι » λέγω], ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἵςανται ὑπὸ τοῦ φόβου, καὶ ἡ καρ- » δία πηδᾷ » · καὶ πάλιν (Συμποσ. σελ. 215) « Ὅταν γὰρ » ἀκούω, πολύ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιώντων ἥτε καρδία » πηδᾷ, καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου ». Εἶπε καὶ ὁ σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Πλάτωνος Ἀριςοφάνης (Νεφ. 1391),

Οἶμαί γε τῶν νεωτέρων τὰς καρδίας
——————— πηδᾷν, ὅ,τι λέξει,

ἔλλειπτ. τοῦ « Προσδοκώντων ἀκοῦσαι ».

ΠΗΡΟΎΝΙ. Ζ. Περούνι.

ΠΙΆΝΩ, Σ. Δ. Εἰς τὰ προσημειωμένα (Ἄτακτ. I, σελ.

140-143, καὶ II, σελ. 299) πρόσθεσε, *Πιάνω μὲ τὸ καλὸν, καὶ συνθ. *Καλοπιάνω (traiter avec douceur), καὶ * Πιάνω μὲ τὸ κακὸν (traiter durement), ἴσως καὶ συνθ. Κακοπιάνω. 2) Μὲ πιάνει ἡ θάλασσα (éprouver le mal de mer), λέγει ὅςις πάσχει ναυτίασιν πλέων τὴν θάλασσαν. Καὶ Ὁ ἥλιος μ' ἐπίασε (être hâlé), ὅτινος τὸ πρόσωπον ἐμαυρίσθη ἀπὸ μακρὰν ἡλίασιν.

* ΠΊΖΟΥΛΟΣ. Ζ. Ἐπίζηλος.

ΠΙΚΝΆΔΑ. Ζ. Φᾶσκελα.

ΠΊΚΡΑ, Πικρία, Πικράδα, Πικρότης, Σ. Δ. ἐναντία τῆς γλυκύτητος ποιότης (amertume). 2) Μεταφορ. Πίκρα ἢ Πικράδα, ἡ λύπη (chagrin, amertume). 3) Πίκραν ὀνομάζουν κατὰ τὸν Βελώνιον (Observat. I, 18) οἱ Κρητικοὶ τὸ Κιχώριον (chicorée), διὰ τὴν ποιότητα. Ἴσως τὸ αὐτὸ καὶ ἡ Πικρὶς τῶν Ἑβδ. Ἐξόδ. ιβ', 8· « Ἄζυμα ἐπὶ » πικρίδων ἔδονται » τὸ ὁποῖον οἱ ἐξηγηταὶ ἐπαράβαλαν μὲ τὴν ἀγρίαν Σέριν τοῦ Διοσκορίδου (II, 160) « Σέρις διττὴ, » ἡ μὲν ἀγρία, πικρὶς, ἡ καὶ κιχώριον καλουμένη κ. τ. λ. ». Εἶναι τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Ῥαδίκιον (chicorée sauvage), ἢ Πικρομάρουλον, κατὰ τὴν φερομένην γλῶσσαν ἀπὸ τὸν Δ. (σελ. 881), « Σέρις τὸ Κιχώριον, ἤτοι τὸ » ἄγριον μαρούλιον, ὃ καὶ Πικρομάρουλον λέγεται καὶ Πι» κρίς ». Φέρεται καὶ εἰς ἄλλο Λεξικὸν ἰατρικὸν (Anecdot. Boissonad. tom. II, pag. 399) « Κίχωρα (γρ. » Κιχώρια) τὰ πικρὰ ἴντυβα, ἢ τὰ πικρομάρουλα ». Τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ Πικραλίδα, Σ. Δ.

Τὸ Κιχώριον εἶναι Αἰγυπτιακὴ ἢ Ἀραβικὴ λέξις (Sprengel, in Dioscorid. tom. II, pag. 466). Καὶ ἐπειδὴ

κατεχωρίσθη τοῦτο εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, εὔλογον ἦτο νὰ καταχωρισθῇ καὶ τὸ Ἴντυϐον, λέξις τοῦ μεσαιῶνος, τὸ κοινῶς Ἀντίδιον, Σ. (endive), ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Intubus ἢ Intybus, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ οὐδ' ἐδείχθη ἀκόμη, ἂν οἱ Ἕλληνες τὸ ἐδανείσθησαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἢ μᾶλλον οὗτοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Τὰ Γλ. διὰ τοῦ ε Ἐντύϐιον καὶ Ἔντυϐον, καὶ τὸ ἐξηγοῦν Intubus, τὰ δὲ Λατινελληνικὰ, Γλ. « Intu- » bus, σέρις, ἐντύϐιον ».

ΠΙΚΡΑΔΑ, οὐσ. θηλ. Δ. Πικρὶς, Ἑλλ. (Ζ. Πίκρα). 2) Πικράδα ὀνομάζεται ἀκόμη καὶ τὸ Ἀνδρόσακες τοῦ Διοσκορίδου (III, 150, σελ. 234 καὶ 460). Ἀλλὰ τὸ Ἀνδρόσακες τοῦτο δὲν ἐξηγήθη ἀκόμη καθαρὰ ἀπὸ τοὺς φυτολόγους. Πιθανώτερον ἐκρίθη ὅτι εἶναι εἶδος τὶ φυτοῦ ἢ ζωοφύτου, σκωληκοκτόνου (vermifuge), ἴσως αὐτὸ τὸ θαλάσσιον Ἑλμινθοϐότανον (coralline ἢ mousse de Corse).

ΠΙΚΡΑΙΝΟΜΑΙ, Σ. Δ. λυποῦμαι, θλίϐομαι (se chagriner). Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τὸ ἐμεταχειρίσθη ὁ κωμικὸς Ἀντιφάνης (παρὰ τῷ Ἀθην. σελ. 258),

Ὁ ζωγράφος πονεῖ τε καὶ ΠΙΚΡΑΙΝΕΤΑΙ·
Ὁ γεωργὸς ἐν ὅσοις ἐστὶ κινδύνοις πάλιν!
Πρόσεστι πᾶσιν ἐπιμέλεια καὶ πόνος·
Ἡμῖν δὲ μετὰ ΓΕΛΩΤΟΣ ὁ βίος καὶ τρυφῆς.

Ἡ μετοχὴ Πικραμένος, ὁ λυπημένος (affligé), ὡς εἶπεν ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ διαιτ. ὀξ. § 21, σελ. 285) συνωνύμως διὰ τοὺς κακοπαθοῦντας ἐξ ἀγρυπνίας ἀῤῥώστους, « Περίλυποί » τε καὶ πικροὶ γίνονται ». Καὶ ῥηματικὸν Πικραμὸς, Σ. Πικρία, Ἑλλ. ἡ λύπη (chagrin).

ΠΙΚΡΑΛΙΔΑ. οὐσ. θηλ. μὲ συνώνυμον Ἀγριομάρουλον, Σ. (laitue sauvage). Ἴσως συνών. τοῦ Πικρὶς (Ζ. Πί-

κρα, 3) ἀπὸ ἀτόπιςον ἀκόμη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ Πικραλλὶς ιδος, κατὰ τὸ Ἀκανθὶς καὶ Ἀκανθυλλίς.

ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ. ΠΙΚΡΑΜΟΣ. Ζ. Πικραίνομαι.

ΠΙΚΡΑΝΤΕΡΟΣ (γρ. Πικρέντερος), Σ. ὁ ἔχων πικρὰ ἔντερα, μεταφορ. δηλαδὴ, ὁ ἀσυμπαθὴς καὶ ἄσπλαγχνος (de mauvais cœur), Μελανοκάρδιος, Ἑλλ.

Ὁ Πικράντερος ὀνομάζεται ἔτι καὶ * Φαρμακάντερος (γρ. Φαρμακέντερος).

ΠΙΚΡΙΑΡΗΣ. Ζ. Στούβιος.

* ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗ. Ζ. Ῥοδοδάφνη.

* ΠΙΚΡΟΜΑΡΟΥΛΟΝ. Ζ. Πίκρα, 3.

ΠΙΛΑΛΩ. Ζ. Λαλῶ.

ΠΙΛΑΤΕΜΑ. Ζ. Πιλατεύω.

ΠΙΛΑΤΕΥΩ καὶ ΠΙΛΗΤΕΥΩ, Σ. βασανίζω (tourmenter). Πιθανὸν ἦτο νὰ ἐτυμολογηθῇ ἀπὸ τὸν Πιλάτον, τὸν κριτὴν τοῦ Χριςοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ γράφει καὶ διὰ τοῦ η Πιλητεύω (τὸ ὁποῖον ἐνδεχόμενον νὰ ἐμεταμορφώθη δωρικῶς εἰς τὸ Πιλατεύω), διςάζεται εὐλόγως μήπως ἀπὸ τὸ Πιλητὸς ῥηματικὸν τοῦ Πιλέω, Ἑλλ. Θλίβω (fouler, κυρ. καὶ μεταφορ.) ἔπλασεν ὁ βαρβαρισμὸς τὸ Πιλητεύω καὶ Πιλατεύω.

Τὸ ῥηματικὸν Πιλάτεμα (γρ. Πιλάτευμα), Σ. Δ. ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Δ. « Βασάνισμα, ςρέβλωσις ».

Τὸ Πιλέω ἐσχηματίζετο καὶ κατὰ τὸν τύπον τῆς τρίτης συζυγίας Πιλόω, ὅθεν εἶναι τὸ ἑξῆς Πιλόνω.

ΠΙΛΟΝΩ, Σ. Δ. συνών. Στιβάρω, Σ. (Στιβάζω, Δ.) Μὲ ἐξήγ. ἑλλην. « Παρεμβύειν, ἐπισάττειν » Δ. Πιλόω Ἑλλ. Τοῦτο ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς ὅ,τι καὶ τὸ συγγενὲς Πιλέω Ἑλλ. (Ζ. Πιλατεύω). 2) Πιλόνω τὸ Στιβάζω ἢ Στειβάζω,

Σ. ΓΓ. διότι καὶ τὰ ςιβαζόμενα θλίβονται (être foulé), εἰς ἐλάττωσιν τοῦ πλήθους ἢ τοῦ ὄγκου. 3) Πιλόνω, σφίγγω, ὠθῶ, πυκνόνω, καὶ ὁπωσδήποτε θλίβω.

Πιλητὰ καὶ Πιλωτὰ (feutres, feutrés) ἐλέγοντο εἰς διάκρισιν τῶν ὑφαντῶν, τὰ διὰ τῆς πιλώσεως σκευαζόμενα ἐνδύματα ἢ σκεπάσματα. Ἐκ τούτου ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. καὶ Πιλωτοποιὸν (κατὰ τὰ Γλ.) τὸν τεχνίτην τῶν τοιούτων (feutrier).

Τοῦ Πιλόω τὸ ῥηματικὸν Πίλωμα, σημαίνει σφίγξιν, ὤθησιν, πύκνωσιν, καὶ ἁπλῶς ὁποιανδήποτε θλίψιν ἢ ςένωσιν. 2) Τὸ δὲ πληθ. Πιλώματα, ἰδίως καὶ τὴν νόσον τὴν ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς ὀνομαζομένην Τεινεσμὸν, Ἑλλ. (ténesme)· διὰ τὴν συνεχῆ τάσιν καὶ θλίψιν τοῦ πάτου.

* ΠΙΛΏΜΑΤΑ. Ζ. Πιλόνω.

* ΠΙΛΩΤΟΠΟΙΌΣ. Ζ. Πιλόνω.

ΠΙΜΠΆΛΛΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ εἰς τὴν αὐτὴν σχεδὸν σημασίαν τοῦ Πιλόνω (Παρεμβύω ἢ Ἐπισάττω, Ἑλλ.). Ἆρα εἶναι ἀπὸ τὸ Πιμπλάω, ἢ ἀπὸ τὸ Ἐπεμβάλλω;

ΠΙΜΠΙΝΈΛΛΑ, Σ. μὲ συνών. Χερήτης, Σ. Σιδηρῖτις, Ἑλλ. (Διοσκορίδ. IV, 34). Τὸ Πιμπινέλλα εἶναι τοῦ παρακμ. Λατιν. Pimpinella, ὅθεν καὶ τὸ Pimprenelle τῶν Γάλλων. Οἱ φυτολόγοι τὸ ὀνομάζουν Sanguisorba officinalis (Sanguisorbe).

Τὸ δὲ Χερήτης δὲν ἐξεύρω πόθεν. Ὑποπτεύομαι μὴν ἐσυγχύθη μὲ τὸ Σιδερίτης, Σ. ὡς τὸ ὠνόμασεν ἀνωτέρω (Ζ. Ἐλξίνι) ὁ Σ. διότι ἐσύγχυσαν καὶ ἄλλοι τὴν Ἐλξίνην μὲ τὴν Σιδηρῖτιν.

* ΠΙΝΊΔΙΑ, οὐσ. οὐδ. πληθ. Ζ. Μαντζούνι.

ΠΊΝΩ, Σ. Σημειόνεται διά τινας χυδ. κατάρας ἢ αἰσχρο-

λογίας τῶν ἀπαιδεύτων· ὁποῖαι εἶναι, Νὰ πίῃ τὸν περίδρομον! (Ζ. Περίδρομος). Καὶ Νὰ πίῃ τὴν πορδήν του! προσκαλεῖ βρωμολόγος βρωμολόγον.

Ἐνδεχόμενον νὰ ἐσώζετο καὶ εἰς αὐτὰς τὰς σοφὰς Ἀθήνας μεταξὺ τῶν χυδαίων ἡ χυδαία ὕβρις (ἡ πόσις λέγω τῆς πορδῆς), ἀν᾽ ἦναι πιϛὰ ὅσα μᾶς ἐπαράδοσαν οἱ σχολιαϛαὶ τοῦ Ἀριϛοφάνους. Εἰς τὸν Κωμικὸν τοῦτον (Πλούτ. 1133) ὁ γαϛρίμαργος Ἑρμῆς, ἐλεεινολογούμενος καὶ καταριθμῶν ὅσα φαγητὰ καὶ ποτὰ ἐϛερήθη, ἀφοῦ ἀνέβλεψεν ὁ Πλοῦτος, μνημονεύει τελευταῖον καὶ τὸν οἶνον·

Οἴμοι δὲ κύλικος ἴσον ἴσῳ κεκραμένης!

Πρὸς ταῦτα ὁ δοῦλος Καρίων ἀποκρίνεται,

Ταύτην ἐπιπιὼν, ἀποτρέχων οὐκ ἂν φθάνοις.

Κατὰ τοὺς σχολιαϛὰς, ὁ Καρίων, τὸν τελευταῖον τοῦτον ϛίχον προφέρων ἔκλασε, « Τοῦτο λέγων ἀπέπαρδε » καὶ ἀκολούθως ἐξηγοῦν τὸ Ταύτην, « Ταύτην τὴν πορδὴν, ἣν ἔπαρ» δον ἐπιπιών ». Ἡ ἐξήγησις πιθανολογεῖται ἀπὸ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἥτις, χωρὶς τούτου, δὲν ἔχει τί νὰ δείξῃ, ἐπειδὴ ἡ ποθουμένη ἀπὸ τὸν Ἑρμῆν κύλιξ δὲν ἦτο παροῦσα.

ΠΙΠΙΛΙΖΩ, Σ. Δ. Πιπιλλίζω, μὲ ἐξήγησιν Ἑλληνικὴν « Ἀθέλγειν, μυζεῖν, θηλάζειν » Δ. Ὁ παρακμ. Ἑλλ. ἔλεγε τρισυλλάβως Πιπίζω (sucer), ἄλλο παρὰ τὸ Ἑλλ. Πιπίζω (faire boire). Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 87.

ΠΙΠΙΝΙΖΩ. Ζ. Πιπίνιον.

ΠΙΠΙΝΙΟΝ, Σ. ὑποκορ. ἀχρήϛου ὀνόματος τοῦ Πιπῖνος, καὶ τοῦτο καθ᾽ ὑποκορ. ἀπὸ τὸ Πίπος (ἢ Πίππος). Πίπους ὠνόμαζαν ἐπιθετικῶς ὅλα τὰ νεογνὰ ὄρνεα, ὡς κἂν τὸ ἐξηγοῦν τὰ Λεξικὰ, μὲ μαρτυρίαν τοῦ Ἀθηναίου (IX, σελ. 368),

« Ὀρνίθων πλῆθος ἦν καὶ χηνῶν, ἔτι δὲ τῶν νεοσσῶν ὀρνίθων, » οὓς ΠΙΠΟΥΣ τινὲς καλοῦσι » ὅπου ὅμως πιθανώτερον ὅτι ὁ συγγραφεὺς Πίπους λέγει τὰ νεογνὰ τῶν περιστερῶν τὰ κοινῶς λεγόμενα Πιπίνια (pigeons). Ἀπὸ τοὺς Ῥωμ. τὸ Πιπίνιον ὀνομάζεται Pipio, ἀπὸ ἄχρηστον Ἑλλ. ὑποκορ. τὸ Πιπίων (κατὰ τὸ Ἡφαιστίων).

Ὅπως ἂν ἦναι, δὲν χυδαΐζομεν ὀνομάζοντες Πιπίνια τὰ περιστερόπωλα. Ἡ φωνή των σημαίνεται διὰ τῆς λέξεως Πιπινίζω, Σ. Πιππίζω Ἑλλ. « Πιππίζειν καὶ Τιτίζειν, μίμησις » ὀρνέων φωνῶν » λέγει ὁ Φώτιος (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 87-88).

Πίπον Ἑλλ. προσηγορικῶς ὀνομάζει ὁ Ἀριστοτέλης γένος ὀρνέων, τὸ ὁποῖον δὲν ἴσχυσαν ἀκόμη οἱ ζωολόγοι νὰ διορίσωσι.

ΠΙΡΟΣ. Ζ. Πασοῦλι.

ΠΙΡΟΥΝΙ, Σ. μὲ συνών. Καρφοῦκλα, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ Μέγα καρφίον (gros clou).

* ΠΙΣΣΑΛΕΙΦΩ, (κακὰ προφερόμενον Πασαλείφω), κυρίως Ἀλείφω μὲ πίσσαν (poisser), Πισσαλιφέω, Ἑλλ. 2) Μεταφορ. μολύνω μέ τι κολλῶδες, ὡς ἡ πίσσα (poisser), οἷον Ἐπισσάλειψα τὰ χέριά μου. Ἡ μετοχὴ Πισσαλειμμένος, καὶ ὄχι Πασαλειμμένος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἤθελε τὶς ἴσως νομίσειν, ὅτι ἐπλάσθη χυδαιέστατα ἀπὸ τοῦ Ποιητοῦ τὸ (Ὀδυσσ. μ΄, 177),

Ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα ΠΑΣΙΝ ἈΛΕΙΨΑ·

ἀλλὰ τόσος χυδαϊσμὸς μὲ φαίνετ' ἀπίθανος.

ΠΙΣΣΙΑΡΗΣ, Σ. μὲ ἐξήγησιν Κολασμένος, Σ. (damné). Ἀπὸ τὴν δεισιδαίμονα δηλαδὴ ὑπόληψιν, ὅτι οἱ κολαζόμενοι ἐβάλλοντο εἰς πίσσαν βράζουσαν, ἢ καὶ ἀλειμμένοι πίσσαν ἐρρίπτοντο εἰς τὸ πῦρ, κατὰ τὸν « Πισσοκώνητον μόρον » τῶν ποιητῶν (Ἴδ. Ἡσυχ. λέξ. Κωνῆσαι).

Δὲν ἐσημείωσα τὴν ἄλογον λέξιν ταύτην πλὴν ὡς συνεργοῦσαν ἴσως εἰς ἐξήγησιν ἄλλης ὄχι λογικωτέρας φράσεως ὑβριστικῆς. Οἱ ἀπαίδευτοι, βλασφημοῦντες τινὰ, λέγουν, Ὁ πισὸς καὶ διξός. Τὸ Πισὸς (γρ. Πισσὸς) πιθανὸν ὅτι εἶναι ὁ Πισσιάρης τοῦ Σ. Τὸ Διξὸς τί σημαίνει δὲν ἐξεύρω.

* ΠΙΣΣΌΣ. Ζ. Πισσιάρης.

ΠΙΣΤΌΛΑ, οὐσ. θηλ. καὶ ΠΙΣΤΌΛΙΟΝ, οὐδέτ. ΓΓ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Pistola (pistolet). Ζ. Χειροσίφωνον.

ΠΙΤΕΡΑ. ΠΙΤΕΡΊΔΑ. Ζ. Πίτυρα.

ΠΙΤΙΜΗ, Σ. οὐσ. θηλ. βάρβαρον, τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖ Pittima. Οὕτως τῳόντι ὀνομάζουν οἱ Ἰταλοὶ, Pittima, φθείραντες τὸ Ῥωμ. Epithema, ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Ἐπίθεμα (épithème), λέξιν τῶν ἰατρῶν, σημαίνουσαν ἰατρικὸν τοπικὸν ἐπιτιθέμενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, ὡς καὶ τὸ ἔμπλαστρον.

ΠΊΤΥΡΑ, πληθ. οὐδέτ. Πίτερα χυδ. Σ. ὡς τὸ Ἄχερα ἀπὸ τὸ Ἄχυρα, καὶ Μέρμηκας ἀπὸ τὸ Μύρμηξ. Πίτυρα, κυρ. (du son) 2) Μεταφορ. τῆς κεφαλῆς τὰ ἀποψήγματα, ὅθεν Πιτυρίδα (χυδ. Πιτερίδα, Σ.) ἀπὸ ἄχρηστον Ἑλλ. τὸ Πιτυρὶς, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἔλεγαν οἱ Ἕλληνες ἰατροὶ Πιτυρίασις (teigne porrigineuse), « Ἡ πιτυρίασις.... » κνηθομένων τὴν κεφαλὴν, ἀποπίπτει ὥσπερ λεπτά τινα πίτυρα, » ἀφ' ὧν δὴ καὶ τοὔνομα εἴληφεν » (Ἀκτουαρ. Περὶ διαγν. παθ. II, 5). Ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ τροφ. σελ. 594, Lind) τὴν ὀνομάζει ἁπλῶς Πίτυρον, Ἑλλ. Ὀνομάζεται κοιν. καὶ Ψαχνίδα. Ζ. Ψαχνίδα.

ΠΙΦΑΡΑ. Ζ. Συραύλιον.

ΠΛΑΓΙ, Σ. Δ. Πλάγιον, οὐσ. (ἢ μᾶλλον ἐλλειπτ. τοῦ Μέρος), τὸ δεξιὸν ἢ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους, τὸ ὄνομα·

ζόμενον Πλευρὸν (côté). 2) Καὶ κάθε ἄλλου σώματος ἀψύχου μέρη, περικλείοντα μέσον τὶ, λέγονται Πλάγια, οἷον Πλάγια βουνοῦ, καὶ συνθέτως Βουνόπλαγα. Πλάγια ἢ Πλευρὰ καραβίου, τὰ ὁποῖα οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Τοίχους (Ἀριςοφάν. Βατρ. 537). 3) Εἰς τὸ πλάγιον ἢ Εἰς τὰ πλάγια (à côté), ὡς καὶ οἱ Ἑβδ. (Ῥοὺθ, β', 14) « Καὶ ἐκάθισε Ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων ». 4) Μεταφορ. Πάντοτε εἰς τὰ πλάγια ἢ Εἰς τὸ πλευρόν μου τὸν ἔχω, λέγομεν περὶ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία μᾶς ἐνοχλεῖ.

Ἀπὸ τὴν συνωνυμίαν ταύτην τοῦ Πλαγίου καὶ τοῦ Πλευροῦ κινηθέντες οἱ Γραικορ. ὠνόμασαν καὶ τὰς πλευρὰς ἤγουν αὐτὰ τὰ περιέχοντα τὸν θώρακα κόκκαλα Πλαγίδας, τὰς χυδ. Παγίδας ἢ Παγίδια (côtes) λεγομένας. Ζ. Παγίδες.

ΠΛΑΓΙΑ, καὶ ΠΛΑΓΙΑΣΤΑ, Σ. ἐπίῤῥ. (de côté, de travers). Καὶ μεταφορ. εἰς ἠθικὴν σημασίαν, ὅ,τι λέγεται ἢ ἐνεργεῖται, διὰ δόλον (en suggérant), ἢ καὶ διὰ πρόνοιαν (en insinuant), σκεπαςὰ, οἷον Τὸν ἔδωκα νὰ καταλάβῃ τὴν γνώμην μου πλάγια, καὶ Τοῦ τὸ εἶπα πλάγια, ἤγουν αἰνιγματωδῶς « Πλαγίως, δολίως, μὴ φανερῶς, ἀσυμ- » φανῶς, αἰνιγματωδῶς » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΛΑΓΙΑΥΛΙΟΝ (καὶ ὄχι Παγιαύλιον, Σ. Δ.) ὑποκορ. τοῦ Πλαγίαυλος Ἑλλ. Ζ. Παγίδες.

* ΠΛΑΓΙΔΕΣ (Ζ. Παγίδες). Ἐκ τοῦ Πλαγίδες ἴσως ἐσχηματίσθη καταχρηςικῶς τὸ Γαλλικὸν Flancs.

ΠΛΑΓΙΝΟΣ, Σ. ὁ πλησίον, ἤγουν ὁ εἰς τὸ πλάγιον τινὸς θεμένος (tout proche, attenant), οἷον Πλαγινὸς γείτονας, Σ.

ΠΛΑΓΙΟΣ, Σ. ὁ θεμένος μὴ κατὰ κάθετον, ὁ παρακλίνων

ἀπὸ τὴν κάθετον, Λοξὸς ἢ Ἐγκάρσιος, Ἑλλ. (oblique ἢ posé de travers). 2) Πλάγιον ἄνθρωπον συγχωρεῖται νὰ ὀνομάζωμεν μεταφορ. τὸν δόλιον, κατὰ τὸ « Πλαγίαις φρέ-» νεσσι » τοῦ Πινδάρου (Ἰσθμ. III, 8).

ΠΛΑΔΕΝΙ. Ζ. Ἀπλαδάνι.

ΠΛΑΚΑ, Σ. ὁποιονδήποτε σῶμα πλατὺ, ἀλλ' ἐξαιρέτως ὁ φυσικῶς ἢ τεχνικῶς πλατυσμένος λίθος (dalle), ὁποῖος εἶναι ὁ σκεπάζων τὰ μνήματα (tombe de marbre ἢ de pierre) (Ἴδε Ἄτακτ. II, σελ. 114). Ἐκ τούτου καὶ ἡ χυδ. κατάρα, Ἡ πλάκα νὰ σὲ σκεπάσῃ! Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν εἶπεν ὁ Ψευδορφεὺς (Ἀργοναυτ. 568-569) περὶ τοῦ μνήματος τοῦ Κυζίκου,

> Ἀλλ' οἱ μὲν βασιλῆα, περιςαδὸν ἀμφιχυθέντες,
> Κύζικον εὐξέςοισιν ὑπὸ ΠΛΑΚΕΕΣΣΙΝ ἔθηκαν.

2) Πλάκα, πλάτυσμα μετάλλου, οἷον Πλάκα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ τῶν ὁμοίων. 3) Πλάκαν ἀκόμη ὀνομάζει, μὲ συνών. Φάγουσαν, Σ. τὸν Καρκῖνον Ἑλλ. (chancre). Ἀλλ' ἡ Φάγουσα, Σ. Δ. εἶναι μᾶλλον ἡ Φαγέδαινα ἢ Γάγγραινα τῶν παλαιῶν, Ἑλλ. « Φάγαινα, φαγέδαινα, » νόσος (γρ. νόσημα) ἑλκῶδες νεμόμενον » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Διακρίνει τὴν Φαγέδαιναν ἀπὸ τὸν Καρκῖνον καὶ ὁ Δημοσθένης (Κατὰ Ἀριςογείτ. Α', σελ. 798), παρομοιάζων τὸν ἐξωλέςατον Ἀριςογείτονα μὲ τὰ τοιαῦτα πάθη· « Δεῖ δὴ πάντας, ὥσπερ οἱ » ἰατροὶ, ὅταν καρκῖνον, ἢ φαγέδαιναν.... ἴδωσιν, ἀπέκαυ-» σαν, ἢ ὅλως ἀπέκοψαν· οὕτω τοῦτο τὸ θηρίον ὑμᾶς ἐξορίσαι, » ῥίψαι ἐκ τῆς πόλεως, ἀνελεῖν, μὴ περιμείναντάς τι παθεῖν » κ. τ. λ. ». Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ ἰατροὶ ἐσύγχυσαν πολλάκις τὰ ὀνόματα τῶν παθῶν τούτων, ὡς μαρτυρεῖ πάλιν ὁ Ἡσύχιος· « Γάγγραινα, φαγέδαινα· οἱ δὲ, καρκῖνος, πολυδιάχυτον ἐν

» τῷ σώματι πάθος ». Διὰ τὸ πολυδιάχυτον, ἤγουν ἐξαπλωτικὸν τοῦτο, τὸ ὠνόμασεν ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ Πλάκαν. Παρόμοια λέγομεν διὰ τὰς Εὐλογίας (petite-vérole), ὅτι Ἔγιναν ὅλαι μία πλάκα, ὅταν ἐξαπλωθῶσι τόσον, ὥστε νὰ μὴ διακρίνωνται μί' ἀπὸ τὴν ἄλλην.

ΠΛΑΚΌΝΩ, Σ. Δ. κυρίως ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ, Πλάσσω εἰς σχῆμα πλάκας, ἢ Ἐπιθέτω πλάκα ἐπάνω τινός. Ἀλλὰ συνηθέστερον λέγεται μεταφορ. περὶ παντὸς βάρους ὅ,τι πιέζει ἢ καὶ φθείρει (presser, écraser), οἷον Ἔπεσεν ὁ οἶκος καὶ τὸν ἐπλάκωσε. 2) Πλακόνω, θλίβω, λυπῶ (accabler, opprimer), οἷον, Μ' ἐπλάκωσαν τόσαι δυστυχίαι. 3) Πλακόνω, φθάνω τρέχων (atteindre), οἷον, Δράμε νὰ τὸν πλακώσῃς (Ζ. Ζυγόνω). 4) Καὶ ἀμεταβ. Πλακόνω, φαίνομαι ἀπροσδοκήτως, οἷον, Ἐπλάκωσε, πρὶν τελειώσω τὸν λόγον.

*ΠΛΑΚΟΥΝΤΆΡΙΟΣ. Ζ. Παστιτζιέρης.

ΠΛΑΝΤΆΖΩ (Ἰδ. Ἄτακτ. II, σελ. 302). Εἰς τὸν Δ. γράφεται Πλαντάσσω, καὶ Πλαντῶ.

ΠΛΆΣΗ, Σ. Δ. Πλάσι, Δ. Πλάσις, τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου (fleur de farine).

ΠΛΑΣΊΔΙ, Σ. Εἰκὼν, Ἑλλ. (image, figure), Πλασίδιον, ὑποκορ. τοῦ Πλάσις, Πλάστρον, Ἑλλ. « Πλάστρα, θεῶν » τύποι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΛΆΣΙΣ. Ζ. Πλάση.

ΠΛΑΣΣΌΚΟΛΛΑ (γρ. Πλασόκολλα), Σ. Δ. σύνθετον ἀπὸ τὸ Πλάσις καὶ Κόλλα (colle de farine). Ὁ Δ. προσθέτει καὶ τὸ συνών. Ἀλευρόκολλα.

ΠΛΆΣΣΩ, Σ. μεταφορ. τὸ Ψεύδομαι, λέγων τὰ μὴ ὄντα, ἢ μεταποιῶν τὰ ὄντα (inventer, forger), ὅθεν καὶ Πλά-

σμα, τὸ ψεῦσμα, καὶ Πλαστοὶ λόγοι, αἱ ψευδολογίαι. «Πλά-» σμα, σχηματισμὸς, ψεῦσμα, ἢ κτίσμα » κατὰ τὸν Ἡσύχιον. Πρὸς τὴν ἐρωτῶσαν δέσποιναν (Λουκιαν. τόμ. VIII, σελ. 204) « Λέγε ἅπερ ἀκήκοας, εἴ γε μὴ ἘΠΛΑΣΩ αὐτὰ » ἀποκρίνεται ἡ Θεράπαινα, « Ἀλλ' ἐπιτριβείην, ὦ δέσποινα, εἴ τι » ἘΨΕΥΣΑΜΗΝ ».

ΠΛΑΣΤΑΡΙΑ, Σ. πλατὺ σανίδιον, ἐπάνω τοῦ ὁποίου πλάσσονται οἱ ἄρτοι· « Πλαστορεύοντες, πλάσσοντες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Πλάθανος, Πλαθάνη καὶ Πλάθανον, Ἑλλ. ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἡ Πλασταρία· ὅθεν ἐσχηματίσθη καὶ τὸ Ἀπλαδάνιον, σημαῖνον ὅμως τὴν σκάφην (Ζ. Ἀπλαδάνι). Ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ Πλαστορεύω (τὸ ὁποῖον ὁ Σνεϊδέρος ἔταξεν ἀδίκως εἰς τὰ διστοζόμενα) πιθανολογεῖται, ὅτι καὶ ὄνομα χρηστὸν εἶχαν οἱ παλαιοὶ τὴν Πλασταρίαν, ἢ Πλαστηρίαν, Ἑλλ.

ΠΛΑΣΤΗΣ, Σ. πᾶς ὅστις πλάσσει, σχηματίζει τὶ, ἀπὸ ζύμην, ὡς ὁ φουρνάριος (boulanger), ἢ πηλὸν, ὡς ὁ κατασκευαστὴς πηλίνων ἀγγείων (potier). 2) Μεταφορ. αὐτὸς ὁ δημιουργὸς Θεός.

Ὁ Βλάχος ἐσημείωσε καὶ θηλυκὸν τὸ Πλάστησσα, ὄχι κακὴν λέξιν, ἐπειδὴ ἀναλογεῖ μὲ τὸ Πένης, Πένησσα. Ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὠνομάζετο Πλάστις καὶ Πλάστειρα, Ἑλλ.

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΟΣ, Δ. λέξις νομικὴ, σημαίνουσα τὸν κακούργως πλάσσοντα γραφὰς, οἷον ἐπιστολὰς, ὁμολογίας, διαθήκας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα (faussaire)· καὶ ἡ κακία, Πλαστογραφία, καὶ Πλαστογραφίας ἔγκλημα (crime de faux).

ΠΛΑΤΑΜΩΝ. Εἰς δύο τόπους σημειόνει τὴν λέξιν ὁ Δ. σφαλμένους καὶ τοὺς δύο· πρῶτον, « Πλατανὼν (γρ. Πλα-» ταμὼν) » καὶ δεύτερον, « Πλατανὼν καὶ πλατοκόπος (γρ.

» Πλαταμὼν καὶ Πλατότοπος), ἡ ἐπίπεδος ἄκρα τοῦ ποτα-
» μοῦ ». Ὁ Πλαταμὼν, Ἑλλ. τῶν παλαιῶν ἐξηγήθη ἀπὸ τοὺς γραμματικοὺς (Bekker, *Anecdot.* pag. 1313)· « Ὅπερ
» ἐπὶ θαλάσσης Αἰγιαλὸς, ὁ ἐπίπεδος δηλαδὴ καὶ ὁμαλὸς
» [τόπος], τοῦτο ἐπὶ τῶν ποταμῶν Πλαταμών ». Ἄλλοι ὅμως ἐπροσάρμοσαν τὴν λέξιν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς ὁ Φώτιος· « Πλαταμὼν, πλατὺς ποταμὸς (γρ. τόπος), καὶ τὸ
» παραθαλάσσιον πλατὺ χωρίον ». Ὁ δὲ Ἡσύχιος εἰς μόνην τὴν θάλασσαν « Πλαταμὼν, τόπος πλατὺς καὶ μέγας ἘΠΙ-
» ΘΑΛΆΤΤΙΟΣ· οἱ δὲ, Λεωπετρία, οἱ δὲ, Ὀλισθηρὰ
» πέτρα ». Γράφε (ὡς ἔλεγα καὶ ἄλλοτε) ὙΠΟΘΑΛΆΤ-ΤΙΟΣ, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸν Γαληνὸν, « Πλαταμὼν ὝΦΑΛΟΣ
» πέτρα λεία, ταπεινὴ, περὶ ἣν πλατύνεται τὰ κύματα ». Ἡ λέξις μᾶς εἶναι ἀναγκαία, ὡς ἱκανὴ νὰ ἑρμηνεύῃ κἂν τὸ Plage τῶν Γάλλων, γεννημένον καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Plaga, τὸ σημαῖνον Πλάκα, « Πλάκας δέ φασι πάντα τὰ
» πλατέα » (Εὐστάθ. Ἰλιάδ. ζ', σελ. 649).

ΠΛΆΤΗ, Σ. ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ ὄχι μόνον συνθέτως Ὠμοπλάτην, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς Πλάτην (épaule), « Πλάτας, τὰς ὠμοπλάτας » λέγει ὁ Ἐρωτιανός (Ἴδ. Ἄτακτ. I, σελ. 61). 2) Πλάτη, πᾶσα πλατεῖα ἐπιφάνεια, οἷον Ἡ πλάτη τοῦ σπαθίου (le plat d'une épée). Φέρει ὁ Ἡσύχιος: « Πλάται, τῶν σπαθῶν τὰ πλατέα ».

ΠΛΑΤΏΝΙΟΝ, Δ. Τὸ ἐξηγεῖ Marmor in tabulas dissectum, Μάρμαρον διακομμένον εἰς πλάκας, ἤγουν πλάκαν τεχνητὴν (dalle), χωρισμένην ἀπὸ μεγάλην πέτραν (bloc) μὲ τὸ πριόνιον. Ἀλλοῦ δὲ (Glossar. med. et infim. latinit. V. Platonæ) τὸ γράφει Πλατύνιον, Δ. 2) Πλατώνιον, Δ. ἔτι ὀνομάζει καὶ γένος δορκάδος

τῆς ὀνομαζομένης Πλατύκερως ἢ Εὐρύκερως, Ἑλλ. φέρων καὶ μαρτυρίαν ποιητοῦ,

Ἀγρίμια, λάφια καὶ λαγοὺς, πλατόνια, μουζομύτες.

Κατὰ τὸν Βελλώνιον (Observat. I, 54, σελ. 119) τὸ Πλατώνιον (Πλατύκερως, Ἑλλ.) εἶναι τὸ Daim τῶν Γάλλων· τὸ δὲ Ἀγρίμιον, τὸ Bouquetin. Τὸ Μουζομύτης, κατὰ τὸν Δ. εἶναι τὸ Ἀγριογούρουνον· περὶ τοῦ ὁποίου διςάζω. Τὰ Γλ. φέρουν: « Πλατύκερως, Gam- » mus » ὅπου τὸ Gammus (ἀπὸ τὸ Κεμὰς Ἑλλ.) δηλοῖ τὸ Γαλλικὸν Chamois.

ΠΛΕΓΜΑΤΙΟΝ. Ζ. Πλεμάτι.

ΠΛΕΙΝΑΡΙ. Ζ. Κωλοράδι.

ΠΛΕΚΩ, Σ. Τὸ κυρίως σημαινόμενον (tresser) εἶναι γνωςόν. 2) Μεταφορ. τὸ ἀφανῶς μηχανῶμαι τι εἰς βλάβην τινὸς (ourdir, tramer), οἷον Πλέκω ἐπιβουλὰς, Σ. ἤγουν ἐπιβουλεύομαι· Μοῦ τὴν ἔπλεξε, καὶ Κακὴν ἢ (εἰρωνικῶς) Καλήν μου τὴν ἔπλεξε, ἤγουν Μὲ ἀπάτησε, μ' ἐδολιεύθη (Ἰδ. Ἄτακτ. II, σελ. 305). Συχνότατα μεταχειρίζονται τὴν φράσιν ταύτην οἱ παλαιοί. Εἰς τὸν Εὐριπίδην (Ἀνδρομ. 66) λέγει ἡ Ἀνδρομάχη,

Τί δρῶσι; ποίας μηχανὰς πλέκουσι νῦν,
Κτεῖναι θέλοντες τὴν παναθλίαν ἐμέ;

Καὶ ὁ Ἴων (Ὁ αὐτ. Ἴων. 1279),

Ἴδεσθε τὴν πανοῦργον, ἐκ τέχνης τέχνην
Οἵαν ἔπλεξε.——————

Ὁ αὐτὸς τραγῳδὸς εἶπε καὶ ἐλλειπτ. (Αὐτόθ. 1410),

Παῦσαι πλέκουσα. Λήψομαι δ' ἐγὼ καλῶς,

ἀντὶ τοῦ Παῦσε νὰ πλέκῃς δόλους, παῦσε νὰ μηχανεύεσαι (machiner)· καὶ εἰς τοῦτο ἴσως ἀποβλέπει τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πλέκει, μηχανᾶται ». Εἰς δὲ τὸ ἑξῆς τοῦ αὐτοῦ Λεξικογράφου, « Πλέκεται, Μαςιγοῦται, συκοφαντεῖται » ματαίως οἱ κριτικοὶ ὑπωπτεύθησαν τὸ τελευταῖον ῥῆμα (Συκοφαντεῖται). Ὡς τὸ Πλέκω μεταφορ. δύναται νὰ σημάνῃ τὸ συκοφαντῶ, ἀκολούθως τὸ Πλέκομαι ἑρμηνεύει τὸ συκοφαντοῦμαι· εἰς τὴν συκοφαντίαν μάλιςα ἔχουν τόπον αἱ πλοκαὶ καὶ μηχαναὶ (Ζ. Πολύπλοκος). Τὸ ἄλλο ῥῆμα τῆς ἐξηγήσεως (Μαςιγοῦται) σημαίνει Δέρεται μὲ πλεκτὴν, τὸν κοινῶς λεγόμενον ςρόπον (escourgée). « Πλεκτὴ, σειρὰ ἡ ἐξ ἱμάντων » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

Σημείωσε, ὅτι χυδαΐζοντες τινὲς συγχέουν κάποτε τὸ Πλέκω μὲ τὸ Πλέω, τὸ κολυμβῶ (nager), ὡς οἱ λέγοντες, παραδείγματος χάριν, Ἐπνίγη, διότι δὲν ἤξευρε νὰ πλέξῃ, ἀντὶ τοῦ Πλεύσῃ. Ὁ χυδαϊσμὸς εἶναι ἀσυγχώρητος.

ΠΛΕΜΑΤΙ, Σ. μὲ συνών. Δίκτυον, Σ. (filet). Γράφε Πλεγμάτιον, ἀπὸ τὸ Πλέκω.

ΠΛΕΞΟΥΔΑ. Ζ. Ψυχαροῦδα.

* ΠΛΕΟΥΜΕΝΑ. ΠΛΕΟΥΣΑ. Ζ. Πλέω.

ΠΛΕΩ. Σπάνιος εἶναι σήμερον ἡ ἀρχαία σημασία τοῦ Πλέω, Ἑλλ. (naviguer). Συνηθέςερον λέγεται τὸ Πλέω (Πλέγω, Σ.) ἀντὶ τοῦ συνθέτου Ἐπιπλέω, Ἑλλ. (surnager), ἢ τοῦ Κολυμβῶ, Ἑλλ. (nager).

Τὸ Πλέγω εἶναι διγαμματισμένον (ὡς ἀπὸ τὸ Φλέω, τὸ Φλέγω) ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκακοπλάσθη καὶ τὸ Πλέκω. Ζ. Πλέκω.

Δὲν πλέω εἰς τοῦτο, Σ. μεταφορ. ἀντὶ τοῦ Δὲν μετέχω ἀπὸ τοῦτο, δὲν ἀνακατόνομαι εἰς τοῦτο (ne point s'en mêler). Ἡ φράσις συνωνυμεῖ μὲ τὴν Ἑλληνικὴν φράσιν « Οὐκ ἐπὶ

» τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς » ὡς ἔλεγεν ὁ Δημοσθένης (Περὶ ςεφ. σελ. 319) ὀνειδίζων τὸν Αἰσχίνην, τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Ἁρποκρατίων λέγει, « Οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς... » Παροιμία ἐςὶν ἐλλειπῶς λεγομένη. Προσυπακουςέον οὖν » ἔξωθεν τὸ Ἀγκύρας » ἤγουν δὲν ςηρίζεται εἰς τὴν αὐτὴν ἄγκυραν, ἀκολούθως δὲν πλέει εἰς τὸ αὐτὸ πλοῖον, καὶ μεταφορικῶς, δὲν συμφωνεῖ μὲ τοὺς πολλούς.

Πλεούμενα, μετοχὴ πληθ. οὐδετ. Πλεούμενα συνήθως λέγομεν σημαίνοντες τὰ Πλοῖα, Ἑλλ.

* Πλέουσα, Δ. μετοχ. θηλ. μεταβαλθεῖσα εἰς οὐσ. ὄν. Κατὰ τὸν Εὐςάθιον (Ὀδυσσ. ε', σελ. 1512), Πλέουσα ὠνομάζετο εἰς τοὺς χρόνους του τὸ κατώτατον μέρος τοῦ πλοίου (sentine) « Ἔδαφος δὲ νηὸς, τὸ κατωτάτω περὶ αὐτὴν [τὴν] » γῆν, ὅπερ ἰδιωτικῶς Πλέουσα λέγεται, καὶ Γάςρα· περὶ » ἣν καὶ τὸ ἄντλον συῤῥέει ».

ΠΛΗΓΟΝΩ, Σ. Δ. ἀπὸ τὸ Πληγόω (blesser), λέξιν τοῦ παρακμ. ἑλλ. θησαυρισθεῖσαν πρὸ μικροῦ καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ λεξικά. 2) Πληγόνω, μεταφορ. τὸ λυπῶ, προξενῶ ψυχῆς πόνον σφοδρὸν, οἷον, Μοῦ ἐπλήγωσες τὴν καρδίαν, καὶ Εἶμαι πληγωμένος τὴν καρδίαν, ὡς εἶπεν ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ι', 9),

Ἀτρείδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ.

* ΠΛΗΓΟΥΡΙ ὀνομάζομεν τὸ χονδραλεσμένον σιτάριον (gruau de froment). Λέξις Τουρκικὴ (Μπουλγοὺρ)· ἀντ' αὐτῆς συγχωρεῖται νὰ λέγωμεν τὸ σωζόμενον καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Χόνδρος. Ζ. Χόνδρος.

ΠΛΗΜΜΙΖΩ, Πλημμόνω, Πλημμύρω, Πλημμυρίζω, Σ. (inonder, déborder). Τοὺς τέσσαρας τούτους τύπους

καταγράφει. Οἱ τελευταῖοι δύο ἐθησαυρίσθησαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ αὐτοὶ καὶ τὸ Πλημμάω, Ἑλλ. Ὁ πρῶτος ἀξίζει νὰ θησαυρισθῇ, ἐπειδὴ παράγεται ἀπὸ τὸ συνών. τοῦ Πλημμύρα (inondation) Πλήμμη, Ἑλλ. Πλημμίζω, ὡς ἀπὸ τὸ Φήμη τὸ Φημίζω.

Τὸ Πλημμόω (Πλημμόνω) τῆς τρίτης συζυγίας εἶναι λείψανον τινὸς διαλέκτου.

ΠΛΉΣΙΟΣ, Σ. Πλῆσος, Δ. (surabondant), οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Μὲ πλήσους ἀναστεναγμοὺς καὶ κλάμαν ἀρχηνίζει.

Τὸ Πλῆσος ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Πλήσιος (ὡς λέγουν τινὲς καὶ Πλοῦσος ἀντὶ τοῦ Πλούσιος). Τὸ δὲ Πλήσιος (συνών. τοῦ Πλήσμιος, Ἑλλ.) εἶναι λέξις ἀρχαία ἀκαταχώριστος ἀκόμη εἰς τὰ ἑλληνικὰ Λεξικὰ, ἀπὸ τὸ Πλήθω, ὡς τὸ καταχωρισμένον Ἀλήσιος, ἀπὸ τὸ Ἀλήθω.

ΠΛΊΝΘΟΣ. Ζ. ΜΆΖΑ.

ΠΛΊΣΚΩ ἈΠῸ ΘΥΜῸΝ, Σ. (crever de colère). Ὁ Δ. τὸ γράφει Πλίσσω, ἀλλὰ τὸ ἐξηγεῖ ὄχι ἀκριβῶς διὰ τοῦ λυποῦμαι, θλίβομαι, ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ πρῶτόν του παράδειγμα « Μακάρι νὰ θέλαμεν πλίξιν! » κατάρα σημαίνουσα, Εἴθε εἴχαμεν σχάσειν!

Ἡ ὀρθὴ γραφὴ, Πλήσσω Ἑλλ. ἀμεταβ. ἀντὶ τοῦ μέσ. Πλήσσομαι (Ἴδ. Ἄτακτ. Ι, σελ. 310 καὶ 338).

* ΠΛΟΥΣΙΟΠΆΡΟΧΑ, ἐπίῤῥ. Δαψιλῶς, Ἀφθόνως, Ἑλλ. (copieusement, largement).

ΠΛΟΥ͂ΣΟΣ. Ζ. Πλήσιος.

ΠΛΎΣΤΡΑ, Σ. Πλύστρια, (blanchisseuse). Τὸ δεύτερον εἶναι τὸ ὀρθὸν Πλύστρια, ἀπὸ τὸ Πλύστης, ὡς Ψάλτρια ἀπὸ τὸ Ψάλτης. 2) ΠΛΎΣΤΡΙΑ λέγεται ἀκόμη καὶ ἡ πλάκα, ἐπάνω τῆς ὁποίας πλύνουν αἱ πλύστριαι. Γράφε τοῦτο

ἐξεναντίας δισυλλάβως, ΠΛΥ͂ΣΤΡΑ (ὡς Ξύστρια, γυνὴ ξέουσα, καὶ Ξύςρα, τὸ ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου ξέει), Πλυνὸς, Ἑλλ. ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ ἀπὸ τὸν Βυτμάννον ἐκδοθέντα σχόλια εἰς τὴν Ὀδύσσειάν (ζ′, 40) « Πλυνοὶ, οἱ λίθοι ἐν οἷς πλύ-» νουσιν... αἱ Πληγαὶ (ἴσ. Πηγαὶ, ἡ Πύελοι), οἱ τόποι ἐν οἷς » πλύνουσι τὰ ἱμάτια ». Φέρει καὶ ὁ Ἡσύχιος : « Πλυνοὶ, » πύελοι ἐν αἷς τὰς ἐσθῆτας ἔπλυνον· ἢ βόθρον (γρ. βόθροι) » ὅπου πλύνουσι ».

ΠΛΩΤΗ͂, Δ. Ἀπὸ τὴν ὁποίαν φέρει μαρτυρίαν φαίνεται ὅτι σημαίνει Σχεδία, Ἑλλ. (radeau). Ζ. Σκυβία. Τῶν Ὀλλανδῶν ἡ γλῶσσα τὴν ὀνομάζει μὲ συγγενῆ λέξιν, Vlot. Ἐκ τούτου καὶ τῶν Γάλλων ἡ flotte, ἡ σημαίνουσα τὸν Στόλον, Ἑλλ. καὶ κοιν. ἡ Ἀπόςολον, Ἑλλ.

ΠΟΔΑΡΟΥ͂ΛΙΟΝ. Ζ. Ζεςαςήρι.

ΠΟΔΟΓΥ͂ΡΙ, Σ. Δ. Ποδογύριον (frange, falbala). Ἴδε Ἄτακτ. Ι, σελ. 314. Ὁ Δ. τὸ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Κράσπεδον, Ἑλλ. « Κράσπεδα, τὰ ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου κεκλωσμένα » ῥάμματα· καὶ τὸ ἄκρον αὐτοῦ » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΠΟ΄ΘΟΣ. Ζ. Ὑπερεπιθυμία.

ΠΟΚΑ΄ΡΙ, Σ. Ποκάριον, Δ. Πόκος, Ἑλλ. (toison).

ΠΟΛΕ΄ΜΙ, Σ. Τὸ ἤκουσα καὶ Πολῆμι, καὶ ὀλιγώτερον φθαρμένον, Πολῆνι (Ἄτακτ Ι, σελ. 221), Ὑπολήνιον, Ἑλλ. (cuve sous le pressoir). Ζ. Διαπέταλον.

ΠΟΛΕΜΩ͂. Ζ. Προσπαθῶ, καὶ Σπουδάζω.

ΠΟΛΙ΄ΔΙΟΝ. Κακὰ γράφεται εἰς τὸν Δ. καὶ ἄλλους, διὰ τοῦ ῡ, Πολύδιον· ἐξηγεῖται ὅμως ὀρθὰ, Municipium (municipalité), μὲ μαρτυρίαν ἀπὸ Κωνςαντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον, « Καὶ ἀπέρχονται εἰς τὰ πολύδια (γρ. πολίδια), ἃ

» λέγεται Γυρά ». Πολίδια, Πολίδρια καὶ Πολίχνια ὠνόμαζαν οἱ Γραικορ. τὰ ἀπὸ τοὺς Ῥωμ. ὀνομαζόμενα Municipia, ἤγουν τὰς μικρὰς πόλεις ἢ κώμας, κατοικουμένας ἀπὸ ὑποτελεῖς μὲν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιτεύματος, συγχωρουμένας ὅμως νὰ ἔχωσιν ἰδίους διοικητὰς, καὶ νόμιμα τινὰ χωριστά. Οἱ διοικηταὶ ἢ κυβερνῆται ὠνομάζοντο Duumviri (Δύανδροι ἢ Δύαρχοι), διότι ἦσαν δύο τὸν ἀριθμόν. Τὰ Γλ. φέρουν: « Municipium, πολίχνιον, πολύδριον (γρ. πολίδριον) ». Καὶ « Municipalis, πολιτικὸς ὁ ἀπὸ πολιχνίου ».

Τὸ Γυρὰ τοῦ Κωνσταντίνου πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ λεγόμενον ἀπὸ τοὺς Γάλλους Arrondissement municipal, ἢ communal.

* ΠΟΛΙΟΡΚΩ. Ζ. Ἀποκλείω.

* ΠΟΛΥΒΈΡΓΙΑ, πληθ. οὐδέτ. σύνθ. ἀπὸ τὸ Πολὺς καὶ τὸ Ῥωμ. virga (verge). Ζ. Σταλίκια.

ΠΟΛΥΓΌΝΑΤΟΝ, Δ. Τοῦτο νομίζει ὁ Δ. ὅτι εἶναι τὸ « Πολύγονον ἄῤῥεν » τοῦ Διοσκορίδου. Ὁ Διοσκορίδης ὅμως δὲν τὸ ἐσύγχυσε μὲ τὸ Πολύγονον· ἀφοῦ ἱστόρησε τὰ δύο Πολύγονα, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν (IV, 4-5), ἐκθέτει καθεξῆς (IV, 6) τὸ Πολυγόνατον, ὄνομα τῆς αὐτῆς ἐτυμολογικῆς σημασίας (διὰ τὰ πολλὰ γόνατα), ἀλλ' ἔχι καὶ τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Πολύγονον.

Κατά τινας φυτολόγους, τὸ Πολυγόνατον εἶναι ἡ Convallaria multiflora (muguet à plusieurs fleurs). Πολυγόνατον ἔτι καὶ σήμερον ὀνομαζόμενον εἰς τὴν Λακωνίαν· κατ' ἄλλους, ἡ Convallaria latifolia (muguet à larges feuilles).

ΠΟΛΎΓΟΝΟΝ (Πολύγωνον Σ.). Τὸ Πολύγονον ἄῤῥεν

τοῦ Διοσκορίδου (IV, 4.), τῶν δὲ φυτολόγων τὸ Polygonum aviculare (renouée commune). Ζ. Πολυγόνατον.

Πολύγονον τὸ ὠνόμασαν διὰ τὰ πολλὰ γόνατα, τοὺς κόμβους δηλαδὴ τοῦ φυτοῦ, ὡς λέγει ὁ Διοσκορίδης, « Κλῶνας » ἔχουσα.... πολλοὺς, γόνασι περιειλημμένους ». Κατωτέρω δὲ, ὅπου λέγει ὁ αὐτὸς περὶ τῆς διουρητικῆς δυνάμεως τοῦ πολυγόνου « Ἄγει γὰρ οὖρα ἘΝΑΡΓΩ͂Σ » (manifestement), γράφε ἘΝΕΡΓΩ͂Σ (efficacement).

ΠΟΛΥΈΛΕΟΣ. ΠΟΛΥΚΆΝΔΗΛΟΝ. Ζ. Φανός.

ΠΟΛΎΚΑΡΠΟΣ. Ζ. Χρυσόξυλον.

ΠΟΛΥΚΌΜΠΙ, Δ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ Ἵππουρις, Ἑλλ. (presle), περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ Διοσκορίδης (IV, 46) « Ἵππουρις » φύεται ἐν τόποις ἐφύδροις καὶ τάφροις, καυλία ἔχει κενά... » γόνασι διειλημμένα... καὶ κατακρημνᾶται περικεχυμένη » κόμαις πολλαῖς, καθάπερ ἵππου οὐρά ». Οἱ νέοι Ἕλληνες τὴν ὠνόμασαν Πολυκόμβιον (Πολυκόμπι, Δ.), διὰ τὰ γόνατα. Εὐλόγως ἤθελ' ὀνομασθῆν καὶ Πολυκόμιον, διὰ τὸ « Κόμαις πολλαῖς » τοῦ Διοσκορίδου.

Ὠνομάζετο ἀκόμη καὶ Σαλπίγγιον, διὰ τὴν κενότητα δηλαδὴ τοῦ καυλοῦ, « Ἐκ δὲ τοῦ ΕἾΝΑΙ, αὐτὸ, Σαλπίγγιον » προσαγορεύεται » (Γεωπονικ. II, 6, σελ. 101), ὅπου γράφε, ΕἾΝΑΙ ΚΕΝΌΝ.

ΠΟΛΥΚΌΜΠΙΑ, οὐσ. οὐδέτ. πληθ. Σ. ἤγουν Πολυκόμβια. Τὸ ἐξηγεῖ cordelle (cordelettes).

* ΠΟΛΎΠΛΟΚΟΣ (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 308), ὁ καὶ Πολύτροπος Σ. Φέρει ὁ Ἡσύχιος: « Πολύπλοκος, πολύτροπος» καὶ « Πολύτροπος, ὁ ἐπὶ πολλὰ τρεπόμενος, ἢ τρέπων τὴν » ἑαυτοῦ διάνοιαν ὑφ' ἕνα καιρόν ». Τὸν Πολύπλοκον τοῦτον

ἐνόει ὁ Θέογνις (Παραιν. 215), ὅτε ἐσυμβούλευε τὸν φίλον του Κύρνον συμβουλὴν κακόβουλον, λέγων,

Πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ,
Τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.

Ζ. Πλέκω.

ΠΟΛΥΠΟΔΙ, Σ. Πολυπόδιον, Ἑλλ. (polypode vulgaire). Ὁ Διοσκορίδης (IV, 188) μᾶς διδάσκει τὴν αἰτίαν τοῦ ὀνόματος· « Ῥίζα δ' ὕπεςι δασεῖα, πλεκτάνας ὡσπερεὶ ΠΟΛΥ-» ΠΟΥΣ ἔχουσα ».

ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΑΤΩ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ facendare. Πιθανὸν ὅτι εἶναι συνών. τοῦ ἑξῆς Πολυπραγμονῶ.

ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΝΩ, Σ. μὲ συνών. Περιεργάζομαι (intriguer). Πολυπραγμονέω καὶ Φιλοπραγμονέω, Ἑλλ. Ζ. Περιεργάζομαι.

ΠΟΛΥΣ, ἀρσ. Πολλὴ, θηλ. Πολὺ, οὐδέτ. Σ. Μέγας καὶ πολύς (Ἴδ. Ἄτακτ. II, σελ. 241). 2) Πολὺς, ὁ Δεινὸς, Ἑλλ. οἷον Πολὺς ἄνθρωπος, ἤγουν νοημονέςατος, καὶ ἐπιτήδειος νὰ κρίνῃ πράγματα (doué d'une rare capacité). Καὶ ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη φυσικὴ τῆς ψυχῆς διάθεσις συνορεύει μὲ τὴν πανουργίαν, καὶ καταντᾷ πολλάκις εἰς ἐκείνην, διὰ τοῦτο εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐσήμαινεν (ὡς καὶ ὁ Δεινὸς) καὶ τὸν πανοῦργον. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν εἶπε περί τινος ὁ Δημοσθένης (Πρὸς Βοιωτ. σελ. 1024), « Πολὺς γὰρ, πολὺς, καὶ τολ-» μηρός ἐςιν ἄνθρωπος, καὶ οὕτω κακοῦργος κ. τ. λ. ».

Ἀπὸ πολλοῦ, Σ. [ἐλλειπτ. Χρόνου] (depuis long-temps). Ἀπὸ πολλῆς Σ. [ἐλλειπτ. Ὥρας], τὰ ὁποῖα κάλλιον ἴσως ἤθελαν γράφεσθαι ὡς ἐπιῤῥήματα, Ἀποπολλοῦ, Ἀποπολλῆς. 2) Ἀπὸ πολὺ ὡς ὀλίγον, Σ. ἤγουν Σχεδὸν, ἢ κοινότερον Ἐπάνω κάτω (plus ou moins). Καὶ ἐδῶ ἄξιον

σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἔσωσεν ἡ κοινὴ γλῶσσα τὴν παλαιὰν χρῆσιν τοῦ μορίου ΩΣ ἀντὶ τοῦ προθετικοῦ ΕΣ ἢ ΕΙΣ. Ὡς ἔλεγαν ἐκεῖνοι « Ὡς τὸν ὁμοῖον » (Ὀδυσσ. ρ', 218) ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν ὁμοῖον, καὶ « Ὡς τὸν Δία » (Ἀριστοφάν. Εἰρ. 104), ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν Δία, παρόμοια λέγομεν ἡμεῖς ὄχι μόνον, Ἀπὸ πολὺ ὡς ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ Ἀπεδῶ ὡς ἐκεῖ, Ἀπὸ τὸ ταχὺ ὡς τὸ βραδύ. Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ παραδείγματα ταῦτα εἰς τόπον τοῦ ΩΣ, ἐμβαίνει τὸ ΕΩΣ, χωρὶς ἀλλοίωσιν τῆς σημασίας, πιθανὸν ὅτι τὸ ΩΣ τοῦτο δὲν εἶναι πλὴν συναίρεσις τοῦ ΕΩΣ (κατα τὸ Ποιέω, Ποιῶ). Ἀντὶ τοῦ ΩΣ οἱ Αἰολεῖς ἔλεγαν ΑΣ (Ἀριστοφάν. Λυσιστρ. 173). Καὶ ὡς ἀπὸ τὴν συναίρεσιν τοῦ Ἕως ἐγεννήθη τὸ Ὡς, ὁμοίως ἡ συγκοπή του ἐσχημάτισε τὸ φαινόμενον Ἐς εἰς τὸ χρονικὸν ἐπίῤῥημα Ἔστε καὶ Ἔστ' ἄν, σημαντικὸν τοῦ Ἕως ἂν (jusqu'à). 3) Τὸ πολὺ πολὺ (Au plus, Tout au plus).

ΠΟΛΥΣΑΡΚΟΣ. Ζ. Σαρκάτος.

ΠΟΛΥΤΡΙΧΟΝ, μὲ συνών. Μαλοχόρταρον (γρ. Μαλλοχόρταρον), Σ. Ἀδίαντον καὶ Πολύτριχον, Ἑλλ. (capillaire).

ΠΟΛΥΤΡΟΠΟΣ, Σ. (Ζ. Πολύπλοκος). 2) Πολύτροπος, ὁ κατὰ πολλοὺς τρόπους γινόμενος ἢ λεγόμενος (multiforme), καὶ Πολυτρόπως, Σ. ἐπιῤῥ. τὸ κατὰ πολλοὺς τρόπους (en diverses manières).

ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΣ, Σ. Ἂς εἶσαι πολύχρονος! εὐχὴ σημαίνουσα, Εἴθε νὰ ζήσῃς πολλοὺς χρόνους!

ΠΟΜΠΑ, Σ. Πομπὴ, Δ. Τὸ παροξύτονον, Πόμπα, εἶναι ῥωμαϊσμὸς Pompa, ἀπὸ τὸ Δωρικὸν ὀξύτονον Πομπά. Τοῦτο, ὡς καὶ τὸ Ἀττικὸν Πομπὴ, ἐσήμαινε τὴν κατὰ στοῖχον

πορείαν πολλῶν ἀνθρώπων (Pompe) εἰς δημοσίαν τινὰ θέαν, ἑορτὴν, κηδείαν, ἢ ἔξοδον βασιλικήν. 2) Πομπὴ, ἡ ἄτιμος τοῦ καταδικασμένου πρόοδος εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, διὰ τὴν γινομένην συνήθως συνδρομὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν θέαν του. 2) Μεταφορ. πᾶσα ἄλλη φανερὰ ἀτιμία.

ΠΟΜΠΕΎΩ. Ζ. Γεβεντίζω.

* ΠΟΝΟΚΈΦΑΛΟΣ. Ζ. Πόνος. 2) Μεταφορ. ἡ προξενουμένη ἀηδία καὶ ἐνόχλησις ἀπὸ πολυλογίαν τινός· ὅθεν καὶ ῥῆμ. μεταβ. Πονοκεφαλίζω (Πονοκεφαλιάζω, Σ.) τὸ ἐνοχλῶ πολυλογῶν ἢ θορυβῶν (rompre la tête), οἷον Μ' ἐπονοκεφάλισε μὲ τὰς φλυαρίας του.

ΠΟΝΌΜΜΑΤΟΣ. Ζ. Πόνος.

ΠΌΝΟΣ, Σ. αἴσθημα σωματικὸν λυπηρὸν (douleur), οἷον Πόνος τῆς κεφαλῆς, τῆς χειρὸς, τῶν ποδῶν, Πόνος ὀξὺς, σφοδρὸς, ἀνυπόφορος. 2) Αἴσθημα ψυχῆς πρόξενον λύπης, οἷον Πόνος ψυχῆς, ἢ Πόνος καρδίας, ὡς οἱ Ἑβδ. (Ἡσαΐ. ξέ, 14) « Ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε » διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας ὑμῶν ». 3) Ταλαιπωρία, οἷον Ἐπέρασα τὴν ζωήν μου ὅλην μὲ πόνους καὶ κόπους.

Ἐκ τούτου σύνθετα τὸ Πονόμματος (Πονόματος, ΓΓ.), πάθος ὀμμάτων (mal d'yeux), * Πονοκέφαλος (mal de tête).

ΠΟΝΤΊΖΩ, Δ. Ποντῶ, Σ. Δ. Κυρίως σημαίνει τὸ βυθίζω εἰς τὸν πόντον, ἤγουν εἰς τὴν θάλασσαν, πνίγω· τοῦ ὁποίου συνηθέστερον εἶναι τὸ σύνθ. Καταποντίζω (submerger), Καταποντίζω καὶ Καταποντόω, Ἑλλ. ὅθεν καὶ τὸ Καταποντιστὴς, συνών. τοῦ Πειρατὴς, Σ. (pirate) « Πειραταί, οἱ » κατὰ θάλασσαν λησταὶ καὶ καταποντισταί » (Ἐτυμολόγ. σελ.

667). 2) Μεταφορ. Κατακλύζω, ἤγουν ἐξολοθρεύω μὲ νεροῦ πλημμύραν. 3) Ἀφανίζω κατ' ὁποιονδήποτε τρόπον ἄλλον· ὅθεν ἀςεία παροιμοία, φερομένη ἀπὸ τὸν Δ. « Ὁ κόσμος ἐποντίζετο, » καὶ ἡ ἐμὴ γυνὴ ἐςολίζετο » ἁρμόζουσα εἰς τοὺς ἀσυμπαθεῖς καὶ ἀναισθήτους τῶν κοινῶν συμφορῶν ἀνθρώπους.

ΠΟΝΤΙΚΟΣ, Σ. Δ. Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτον ἐπίθετον κτητικὸν, ἢ καὶ ἐθνικὸν, ἀπὸ τὸν Πόντον, τὸν πληρέςερα λεγόμενον Εὔξεινον πόντον, σήμερον δὲ ὀνομαζόμενον, Μαύρη Θάλασσα (mer noire). Ὅθεν ὠνόμαζαν Μῦν ποντικὸν, Ἑλλ. (Ἀριςοτέλ. Περὶ ζ', ἱςορ. VIII, 19. IX, 37, σελ. 380 καὶ 492, Schneider) ζῶον τὶ πολύτιμον διὰ τὸ δέρμα του, χρήσιμον εἰς ἀνθρώπων ςολὴν, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον τουρκοχυδαϊςὶ, Κακούμιον (hermine). (Ἴδε τὰς εἰς τὴν ά. Ῥαψῳδ. τῆς Ἰλιάδ. σημ. σελ. 131 ἔκδ. Βολισ.). 2) Μύας ποντικοὺς ὠνόμασεν ἔτι ὁ κωμικὸς Ἀντιφάνης (παρὰ τῷ Ἀθην. VII, σελ. 295) καὶ τὰ Μύδια (moules), ὀςρακόδερμα γνωςὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, ὡς ἐξαίρετα τὴν γεῦσιν παρὰ τὰ λοιπὰ Μύδια.

Εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον ὁ Ποντικὸς, ούσ. σημαίνει πρῶτον τὸ γνωςὸν κατοικίδιον ὀχληρὸν ζῶον (souris, rat), Μῦς Ἑλλ. ἀπὸ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐλευθερόνουν αἱ Κάται (chats)· ὅθεν ἐγεννήθη καὶ ἡ παροιμία : « Ποντικοῦ βουλὰς κόψει κάτα » Δ. 2) Δεύτερον, Ποντικοὺς ὀνομάζομεν, ὡς τοὺς ὠνόμαζαν καὶ οἱ Γραικορ. τοὺς παλαιὰ λεγομένους Μύας (muscles), ἤγουν τὰ ψαχνὰ μέρη τοῦ σώματος ἢ τοῦ κρέατος, διά τινα δηλαδὴ ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἐκδαρμένον ποντικὸν, τὸ ζῶον, ἢ κατὰ μετάληψιν ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου τὰ ζῶα, ὡς κρίνει ὁ Εὐςάθιος (εἰς τὴν Ἰλιάδ. π', σελ. 1061) « Μύες δὲ, σάρ- » κες συνεςραμμέναι καὶ νευρώδεις, ἃς οἱ κοινολεκτοῦντες » Ποντικοὺς φασὶ, μεταληπτικῷ τινι τρόπῳ· Μύας γὰρ

» ἱςορουμένους ἀκούσαντες Ποντικοὺς, ἐκεῖθεν τοὺς ἐπὶ » σαρκῶν μύας οὕτως ὀνομάζειν διακρίνουσι ». Ἀπὸ τὸ Ποντικὸς, τὸ ζῶον, ἔχομεν σύνθετα, τὰ ἑξῆς:

ΠΟΝΤΙΚΟΚΟΥΡΑΔΟΝ, Σ. Ποντικόπριον (γρ. Ποντικοκόπριον), Δ. Λέγεται καὶ* Ποντικόσκατον (crotte de souris). Οἱ παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζαν, Μυόχοδον, οὐδετ. ὁ δὲ Ἱπποκράτης καὶ « Μυόχοδον » καὶ « Μυῶν ἀπόπατον ». Ὁ δὲ Μυόχοδος, ἐπίθ. ἀρσ. ἦτον ὄνομα ὑβριςικὸν (vieux penard), κατὰ τὸν Φώτιον: « Μυόχοδον, οὐδενὸς ἄξιον· » Μένανδρος Ῥαπιζομένῃ·

» Ὁ μυόχοδος γέρων λεληθέναι σφόδρα
» Οἰόμενος » ——————————

Ἐλέγετο καὶ Μυσκέλενδρον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον: « Μυσκέ- » λενδρα, ἃ ἡμεῖς Μυόχοδα ».

ΠΟΝΤΙΚΟΝΥΦΙΤΣΑ. Ζ. Γαλίδα.

ΠΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ, Δ. Ποντικοπιάςρα, Σ. ἡ καὶ Ξυλόκατα ἢ Ξυλόγατα, Σ. Δ. (souricière) λεγομένη, Μυάγρα, Ἑλλ. Εἰς τοῦ Ἡσυχίου τὸ « ΜΥΣΤΑΠΑΓΗ, παγὶς » μυῶν » ἡ πρώτη λέξις πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο * ΜΥΣΠΑΓΗ· ὅθεν διόρθονε καὶ τὸ ἀνωτέρω τοῦ αὐτοῦ Ἡσυχίου « ΜΥΣΠΑ- » ΛΑ, μυάγρα, παγὶς » γράφων * ΜΥΣΠΑΓΑ, δωρικῶς. Λείπουν ἀκόμη καὶ αἱ δύο λέξεις ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά· τὴν δευτέραν (Μυσπάλα) ἐσημείωσαν ἀδιόρθωτον οἱ Ἄγγλοι ἐκδόται τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου.

*ΠΟΝΤΙΚΟΣΚΑΤΟΝ. Ζ. Ποντικοκούραδον.

*ΠΟΝΤΙΚΟΤΡΥΠΑ καὶ Ποντικοφωλέα, ἡ φωλεὰ τῶν ποντικῶν (trou de souris), Μυωπία, Ἑλλ. Τούτου συνώνυμα ἀριθμοῦν οἱ Λεξικογράφοι τὸ Μυωξία καὶ Μυωνία. Τὸ πρῶτον (Μυωξία) σημαίνει « Τοὺς τῶν μυῶν χηρα- » μοὺς » κατὰ τὸν Φώτιον, καὶ παράγεται ἀπὸ τὸ Μύωξος,

γένος μυὸς (ἴσ. hamster). Τὸ δὲ Μυωνία εἶναι μᾶλλον τύπου περιεκτικοῦ, Μυωνιά, σημαῖνον πλῆθος, συνάθροισμα, κατοικίαν ποντικῶν (κατὰ τὸ Ἰωνιὰ καὶ Ῥοδωνιά).

ΠΟΝΤΙΚΟΦΑΡΜΑΚΟΝ, Δ. ἤγουν φαρμάκιον χρήσιμον εἰς φόνον ποντικῶν · τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὸ « Μύσφο- » νον, παγὶς » τοῦ Ἡσυχίου. Τοῦτο συνωνυμεῖ μὲ τὸ Μυσπάγη· τὸ δὲ Ποντικοφάρμακον σημαίνει ἴσως τὸ Ἀρσενικὸν (arsenic), ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν « Ποντικοφάρ- » μακον κίτρινον » Δ. ἢ ἴσως τὴν βοτάνην τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τὸν Θεόφραστον (Περὶ Φυτ. ἱστορ. VI, 2) Μυοφόνον.

ΠΟΝΤΙΚΩΤΗΣ (ὄχι Ποντικόπτης, Δ.), βοτάνη ὀνομαζομένη ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Μυόσωτον, Μυοσωτίς, ἢ Μυὸς ὠτὶς (Διοσκορίδ. II, 214), ἤγουν Ποντικοῦ αὐτίον. Δὲν ὡρίσθη ἀκόμη καθαρὰ ἀπὸ τοὺς φυτολόγους.

ΠΟΝΤΟΓΕΦΥΡΑ, Δ. τὸ ἀπὸ συνδεμένα καὶ καταστρωμένα μὲ σανίδας πλοῖα γεφύριον, ὡς τὸ ἐξηγεῖ (ponton ἢ bac). Ἡ σύνθεσις εἶναι βάρβαρος, ὡς νὰ ἔλεγες Γεφυρογέφυρα, ἐπειδὴ ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Γέφυρα, Ἑλλ. καὶ τὸ Ῥωμ. Pons (πάλιν Γέφυρα). Ἴσως οἱ πρῶτοι ὀνοματοθετήσαντες, τὸ ἐνόουν ἀπὸ τὸ Πόντος, Ἑλλ. Ἴσως ἀκόμη ἐφθάρη καὶ ἀπὸ τὸ Πεντεγέφυρα, ἐπειδὴ φέρεται καὶ τοιαύτη γραφὴ εἰς τὸν Δ.

ΠΟΝΩ, Σ. ἀμεταβ. αἰσθάνομαι πόνον, οἷον οἱ Ἑβδ. (Ἱερεμ. έ, 3), « Ἐμαστίγωσας αὐτοὺς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ». 2) Ἡ λύπην τῆς ψυχῆς, ὡς πάλιν οἱ αὐτοὶ (Ά, Βασιλ. κϐ', 8), « Καὶ οὐκ ἔστι πονῶν περὶ ἐμοῦ ἐξ ὑμῶν ». Ζ. Πόνος.

Μεταϐ. ἀντὶ τοῦ σπλαγχνίζομαι τινά, οἷον Τὸν πονεῖ ἡ ψυχή μου, ὡς τὸ (Ἀπολλ. Τυρ.),

Ἐπόνεσέ τονε πολλά, κ' ἔκλεγεν ὁ καϊμένος.

Τοιοῦτον εἶναι καὶ τοῦ Πινδάρου (Πυθ. IV, 268) τό,

Κοῦ με πονεῖ τεὸν οἶ-
κον ταῦτα προσύνοντ' ἄγαν,

ἤγουν « Οὐκ ἀλγύνει με ταῦτα τὸν σὸν οἶκον αὔξοντα » ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ σχολιαςής.

ΠΟΡΆΛΕΥΡΟΝ, Δ. καὶ τὸ ἐξηγεῖ Farina ex vinaceis, ἤγουν ἄλευρον ἀπὸ τσίπουρα. Ἴσως φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ὀπωράλευρον, διότι Ὀπώραν, Ἑλλ. ἐξαιρέτως ὠνόμαζαν τὴν ςαφυλὴν, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Ὀπώρα... κυρίως δὲ, ἡ ςαφυλὴ, » καταχρηςικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων ». Ὅτι ἐμεταχειρίζοντο οἱ ἰατροὶ τῆς ςαφυλῆς τὰ τσίπουρα ἀλεσμένα, τὸ μαρτυρεῖ ὁ Διοσκορίδης (V, 3) « Τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γίγαρτα... » φρυγέντα, ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἁρμόζει δυσ» εντερικοῖς, κ. τ. λ. ».

ΠΟΡΔΟΚΟΠΩ̃, Δ. Τὸ ἐξηγεῖ ὡς ταυτόσημον τοῦ Πέρδω, Ἑλλ. (peter), ἢ Κλάνω, Σ. Σημαίνει ὅμως τὶ πλέον παρὰ τὸ Κλάνω. Πορδοκοπεῖ, ὅςις συχνοκλάνει, κατὰ τὸν τύπον ἄλλων προσημειωμένων (Ἄτακτ. I, σελ. 96-97) συνθέτων παρομοίων.

ΠΌΡΕΥΣΙΣ. Ζ. Σώδιον.

ΠΟΡΊ. ΠΌΡΟΣ. Ζ. Πάσπαρος.

* ΠΟΡΦΎΡΙΟΝ. Ζ. Προφύλιον.

ΠΟΤΑΜΗΔῸΝ, Σ. Σώζεται τὸ ἐπίῤῥ. σημαῖνον τὸ κοινότερον, Ὡς ποταμὸς (en guise de rivière), οἷον Ἔχυνε δάκρυα ποταμηδόν.

*ΠΟΤΑΜΊΔΑ. Ὁ Βελλώνιος (Observat. I, 10) ἤκουσε τοὺς Κρῆτας ὀνομάζοντας Ποταμίδαν, τὸ ὀρνίθιον τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον Fauvette. Ζ. Πετρίτης.

ΠΟΤΑΜΊΖΩ, Σ. ῥῆμ. ἀμετάβ. Ῥέω ὡς ποταμός.

ΠΟΤΑΜΟΔΈΤΗΣ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ, Μάγος ποταμοῦ, ἤγουν

ὁ δυνάμενος νὰ ϛήσῃ τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ διὰ μαγίας. Καὶ τὸ θηλ. Ποταμοδέτρα (γρ. Ποταμοδέτρια), Σ.

*ΠΟΤΑΠΌΣ. Τὸ Ποταπὸς εἰς τὸν παρακμ. ἑλλην. ἐσυγχύθη μὲ τὸ διὰ τοῦ δ Ποδαπὸς, Ἑλλ. κ' ἐσήμαινεν ἐρωτηματικῶς Ἀπὸ ποῖον τόπον; (de quel pays?), ἔπειτα ἐκατάντησε νὰ σημαίνῃ Ποῖος ἢ Πόσος· καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν εὑρίσκεται πολλάκις εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Ν. Διαθ. οἷον « Τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ » (Λουκ. ζ', 39), ἤγουν Τίς καὶ ποία· « Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ » (Ά, Ἰωάνν. γ', 1), ἤγουν Πόσην. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἐσήμανε τὸ Ποιὸν καὶ τὸ Ποσὸν, εὔκολα οἱ ἰδιῶται ἔδωκαν εἰς αὐτὸ σημασίαν ἀναξιολόγου ποιότητος, ἢ ποσότητος, ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα σήμερον, λέγοντες Ποταπὸς ἄνθρωπος, Πολλοϛὸς, Ἑλλ. (vulgaire, commun), ἤγουν ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλούς· Ποταπὸν δῶρον (cadeau de peu de valeur). Ποταπὰ δῶρα εἶναι πολλάκις τὰ δῶρα τῶν πλεονεκτῶν, τῶν φιλαργύρων. Εἶν' ὅμως ἄλλα τούτων χειρότερα δῶρα, ὅσα χαρίζονται διὰ νὰ ὑποτάξωσι τοῦ λαμβάνοντος τὴν θέλησιν εἰς τὰ θελήματα τοῦ χαριστοῦ. Ἀπὸ τοιαῦτα δῶρα ἀποκτώμενα, ἢ ἐλπιζόμενα γεννῶνται οἱ προδόται τῆς πατρίδος, οἱ παράσιτοι καὶ κόλακες τῶν τυράννων, αὐτοὶ οἱ τύραννοι. Τοιαῦτα δῶρα καταστένουν ἀληθῶς ποταπὸν τὸν δωρητὴν, καὶ τῶν ποταπῶν ποταπώτατον τὸν λαμβάνοντα.

ΠΟΤΗΡΟΘΗΚΗ, οὐσ. θηλ. Σ. (γρ. Ποτηριοθήκη), τόπος ὅπου θέτονται τὰ ποτήρια, εἰς τὰ συμπόσια, Κυλικεῖον, Ἑλλ. (buffet). Τὸν ὠνόμαζαν καὶ Ποτηροπλύτην (γρ. Ποτηριοπλύτην) ἀρσ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ σχολιαϛὴς τοῦ Λουκιανοῦ (Λεξιφαν. § 7, σελ. 187).

ΠΟΤΗΡΟΠΛΎΤΗΣ, οὐσ. ἀρσ. μὲ συνών. Σιδερίτης

καὶ Ἐλξίνι Σ. Ἐλξίνη καὶ Σιδηρῖτις, Ἑλλ. (pariétaire). εὑρισκόμενα εἰς τὸν Διοσκορίδην. Ἐλξίνην τὴν ὠνόμασαν οἱ παλαιοὶ διὰ τὰς τραχύτητας τῶν καυλῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἙΛΚΕΙ ἐμπλεκομένη τὰ ἐνδύματα· « Περὶ δὲ τοὺς καυλοὺς οἱονεὶ » σπερμάτια τραχέα, ἀντιλαμβανόμενα τῶν ἱματίων » (Διοσκορίδ. IV, 86). Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐκρίθη καὶ χρήσιμος εἰς ἔκπλυσιν ποτηρίων· ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ Γραικικὸν ὄνομα, Ποτηριοπλύτης. Ζ. Ἐλξίνι.

ΠΟΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. Ζ. Τζοννίζω.

ΠΟΥΓΓΙΟΝ. Ζ. Μπόγος.

ΠΟΥΛΑ, Σ. Δ. Κορώνη, Ἑλλ. Ὁ Σ. προσγράφει καὶ συνών. Γοραντζίνα, καὶ ἐξήγησιν Cornacchia (Corneille). Ὀνομάζεται ἔτι καὶ Κουρούνα (Ἄτακτ. I, σελ. 236)· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία « Τὰ καλήτερα σῦκα αἱ Κουροῦ- » ναι τὰ τρώγουν ».

Τὸ Ποῦλα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν, Pola, συνών. τοῦ Cornacchia. Τὸ Γοραντζίνα (τὸ ὁποῖον ἀλλοῦ γράφει Κοραντζίνα, Σ.), πιθανὸν ὅτι ἐπλάσθη καὶ αὐτὸ ἀπὸ Ἰταλικὸν ὑποκορ. Cornacchina, ἢ ἴσως εἶναι ἀπὸ τὸ Κορακίας, Ἑλλ. ὄνομα εἴδους Κολοιοῦ, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην (Περὶ ζ. ἱστορ. XI, 24), ὅμοιον τῆς Κορώνης, ὠνομασμένον ἀπὸ τοὺς Ρωμ. Cornicula (choucas). Ὁ δὲ Δ. ἐξηγεῖ τὸ Ποῦλα μὲ τὸ Ρωμ. Ficedula, καὶ μὲ Ἑλλ. συνών. Σικαλὶς (γρ. Συκαλὶς), καὶ Μελαγκόρυφος, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν τὶ κοινὸν μὲ τὴν Κορώνην, ἂν καὶ φιλοῦσαν, ὡς ἡ Συκαλὶς, τὰ σῦκα. Ἐνδεχόμενον νὰ ἐδόθη καὶ εἰς τὴν Συκαλίδα τὄνομα Ποῦλα· ἀλλ' ἡ Συκαλὶς, ἢ ὁ Μελαγκόρυφος, ὡς τὴν ὀνομάζει μὲ δύο ὀνόματα ὁ Ἀριστοτέλης (Περὶ ζ. ἱστορ. IX, 49. Ἰδ. καὶ Ἀθήν. II, σελ. 65), εἶναι ὁ κοινῶς ὀνομαζόμενος Συκοφᾶς (bec-figue).

ΠΟΥΛΙ, Σ. Δ. Πουλίον. Ἀπὸ τὸ Πώλιον (κακὰ γραμμένον Πωλίων, Δ.) ὑποκορ. τοῦ Πῶλος. Ἴδε τὰ σημειωθέντα ἀλλοῦ (Ἄτακτ. I, σελ. 172)· ὅπου πρόσθεσε καὶ τὸ παροιμιῶδες, Τοῦ πουλίου τὸ γάλα, σημαῖνον ὡς καὶ τῶν παλαιῶν τὸ «Ὀρνίθων γάλα» τόσην πλησμονὴν ἀγαθῶν, ὥστε νὰ περιέχωσι καὶ τὰ ἀδύνατα, ὁποῖον εἶναι τὸ γάλα τῶν ὀρνιθίων, οἷον (Ἀριστοφάν. Σφ. 508),

——————— Ἐγὼ γὰρ οὐδ' ἂν ὀρνίθων γάλα
Ἀντὶ τοῦ βίου λάβοιμ' ἄν, οὗ με νῦν ἀποστερεῖς.

Καὶ πάλιν (Ὁ αὐτ. Ὄρν. 1672),

Ἀλλ' ἢν μεθ' ἡμῶν στῇς, καταστήσω σ' ἐγὼ
Τύραννον, ὀρνίθων παρέξω σοι γάλα,

Ὀρνίθων γάλα, ὡς φαίνεται, νομίζων καὶ λέγων τοὺς τυραννικῶς ἐκθλιβομένους αἱματηροὺς ἱδρῶτας τοῦ λαοῦ.

Ἡ παροιμία «Φέρει καὶ ὀρνίθων γάλα» ἐλέχθη καὶ περὶ τῆς Σάμου, διὰ τὸ πολύφορον τῆς νήσου, ὡς λέγει ὁ Στράβων (Γεωγραφ. XIV, σελ. 637).

ΠΟΥΛΙΑ. Ζ. Τριώνι.

ΠΟΥΛΟΚΥΝΗΓΟΣ, Σ. Πουλολόγος, Σ. Δ. Πουλοπιάστης, Σ. Ὀρνιθοθήρας καὶ Ὀρνιθευτὴς, Ἑλλ. (oiseleur).

ΠΟΥΛΟΛΟΓΟΣ. Ζ. Πουλοκυνηγός.

ΠΟΥΛΟΠΙΑΣΤΗΣ (Ζ. Πουλοκυνηγός). Καὶ παροιμία ἐκ τούτου: «Πουλοπιάστης καὶ ψαρᾶς, ἔρημον τ' ὀσπίτι των» σημαίνουσα τὸ ὀλίγιστον κέρδος ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα ἐπιτηδεύματα, τοῦ Πουλοπιάστου καὶ τοῦ Ψαρᾶ.

ΠΟΥΛΟΥΔΟΝ, Σ. Δ. μὲ συνών. Λουλοῦδι, Σ. Δ. Λούλουδον, Λουλούδιον, Δ. Ἄνθος, Ἑλλ. (fleur). Τὸ Λουλούδιον ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Ἄτακτ. II, σελ. 225).

Τὸ δὲ Πούλουδον πόθεν; Λέγει ὁ Ἡσύχιος « Πυλὼν, » ςέφανος », ὁ δὲ Πολυδεύκης φέρει μάρτυρα τὸν Καλλίμαχον, ὅςις ὠνόμασε Πυλεῶνας τοὺς ςεφάνους. Κατὰ τὸν Ἀθήναιον (XV, σελ. 678), τὄνομα ἦτο Λακωνικὸν, « Πυ» λεὼν καλεῖται ὁ ςέφανος, ὃν τῇ Ἥρᾳ περιτιθέασιν οἱ Λά» κωνες ». Οἱ ςέφανοι πλέκονται συνήθως ἀπὸ ἄνθη, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νὰ πιθανολογήσῃ τὴν συγγένειαν τοῦ Πούλουδον μὲ τὸν Πυλῶνα ἢ Πυλεῶνα. Ἀλλ' ἔχομεν τῆς αὐτῆς γενεᾶς ὄνομα καὶ τὸ Ῥωμ. Pullulo (pulluler), ἐξηγούμενον ἀπὸ τὰ Γλ. « Pullulo, βλαςάνω, ἐξανθῶ ».

ΠΟΥΛΩ, Σ. Δ. Πωλῶ, Ἑλλ. (vendre). 2) Μεταφορ. Ἀπατῶ (vendre, fourber), οἷον Ματαίως ἐλπίζει νὰ μὲ πωλήσῃ, ὡς ἔλεγεν ὁ Κρέων πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν (Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1063),

Ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα,

καὶ ὁ Φιλοκτήτης περὶ τοῦ ἐμπόρου (Ὁ αὐτ. Φιλοκτ. 578),

Τί φησιν, ὦ παῖ; τί με κατὰ σκότον ποτὲ
Διεμπολᾷ λόγοισι πρός σ' ὁ ναυάτης;

ΠΟΥ͂ΠΟΛΑ. οὐσ. οὐδέτ. πληθ. Σ. (duvet), Ὠκύπτερα, Ἑλλ. Ἴσως φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ῥωμ. ὑποκορ. Plumulæ.

ΠΟΥΡΚΙ͂, Δ. τὸ ἐξηγεῖ κακὰ, Facultates, bona, reditus, διότι δὲν ἐκατάλαβεν, ὅτι εἶναι κατὰ μετάθεσιν ςοιχείων ἀπὸ τὸ Προυκὶ (dot), Προυκίον, Προικίον, ὑποκορ. τοῦ Προίξ, Ἑλλ.

ΠΟΥΡΚΙΖΩ, Δ. παράγωγον τοῦ Πουρκίον. Τὴν αὐτὴν ἀπάτην ἠπατήθη, μὴ νοήσας, ὅτι εἶναι ἀντὶ τοῦ Προυκίζω (doter), Προικίζω, Ἑλλ.

ΠΟΥΡΝΟΝ, Σ. κατὰ μετάθεσιν ςοιχείων καὶ τοῦτο, ἀντὶ

τοῦ Προυνὸν (matin), ἡ Πρῳνὸν, ἀπὸ τὸ Πρωϊνὸν, Ἑλλ.

Ὁ Δ. πλανηθεὶς τὸ ἔτρεψεν ἀπὸ οὐδέτ. εἰς ἀρσ. Πoῦρνος, καὶ τὸ ἐξηγεῖ Ἡμέρα (jour). Δὲν εἶναι ἡμέρα, ἀλλ' ἀρχὴ ἡμέρας τὸ Πρῳνόν.

* ΠΟΥΤΊΝΑ, ἀπὸ τὸ Πυτίνη Ἑλλ. « Πυτίνη, πλεκτὴ » λάγυνος » λέγουν ὁ Ἡσύχιος καὶ ὁ Φώτιος. Ὁ δὲ Σουΐδας : « Πυτίνη... ὅπερ παρ' ἡμῖν λέγεται Φλασκίον ». Πλεκτὴν λάγυνον ἢ Φλασκίον, νοοῦν ἀγγεῖον οἴνου ἔξωθεν περιπλεγμένον μὲ λυγηρὰ ἢ σχοινώδη κλωνάρια, διὰ προφυλακὴν (bouteille clissée). Οἱ Ταραντῖνοι Ἕλληνες τὴν ὠνόμαζαν διὰ τοῦ β̄ Βυτίνην. Ἐσήμαιναν δὲ ὄχι μόνον φλασκία, ἀλλὰ καὶ μεγαλήτερα δοχεῖα, ὁποῖα εἶναι τὰ ἀπὸ τὴν Βυτίνην χυδαϊσθέντα Βουτσία (barils, tonneaux). Καὶ αὐτὸ δὲ τῶν Γάλλων τὸ bouteille μὲ τὴν Βυτίνην συγγενεύει. Ἔσωσεν ἡ γλῶσσά μας τὸ Βυτίνα (Βιτίνα, Σ.), σημαῖνον ὅμως δοχεῖον χρήσιμον εἰς ἀλάτισιν κρεῶν. Ζ. Βυτίνα.

ΠΟΎΦΟΥ, Σ. Ἀναφώνημα (fi !) τοῦ σικχαινομένου καὶ ἀποστρεφομένου τὶ βρωμερόν. Ἴσως συγγενεύει μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πουφορίζεται, σικχαίνει κ. τ. λ. ».

ΠΡΑ̃ΓΜΑ, συγχυμένον μὲ τὸ Σπάγμα. Ζ. Σπάγμα.

ΠΡΑΙΚΌΚΚΙΑ. Ζ. Βερίκοκον.

ΠΡΑΣΙΆ, Σ. Πρασιὰν, Ἑλλ. ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τμῆμα κήπου τετράγωνον (planche), ὡρισμένον εἰς φυτείαν χορταρικῶν ἢ ὀσπρίων. Ἀπὸ πρῶτον τὸν Ὅμηρον ἐπαραδόθη ἡ λέξις (Ὀδυσσ. η', 127),

> Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
> Παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι,

καὶ ἐσώθη μέχρι σήμερον εἰς τὴν γλῶσσαν. Ὁ Ἡσύχιος τὸ ἐτυ-

μολογεῖ κακά : « Π ρ α σ ι α ὶ , διὰ τὸ ἐπὶ πέρασι τῶν κήπων », ἀπατηθεὶς ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου τὸ « Νείατον ὄρχον ». Χειρότερα ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 686) « Παρὰ τὸ πεπερατῶσθαι ». Ὀρθὰ ὁ Εὐςάθιος, ὅςις ἐξηγῶν (σελ. 1574) τοὺς ἀνωτέρω ςίχους τοῦ Ποιητοῦ, λέγει, « Πρασιαὶ δὲ, τόποι λαχανηφόροι, ἀπὸ » μέρους, τῶν ΠΡΑΣΩΝ, κληθέντες, ἀφ' ὧν καὶ χρῶμα τὸ » Π ρ ά σ ι ο ν· Περιεκτικὴ δὲ ἡ λέξις, ὡς καὶ ἡ Ἀ χ υ ρ - » μ ι ά ». 2) Μεταφορ. Π ρ α σ ι ὰ ς ὀνομάζομεν, καὶ διάφορα ἀθροίσματα ἀνθρώπων συγκαθημένων εἰς ἕνα τόπον, ἀλλὰ χωριςὰ, καὶ τὸ διπλόνομεν Π ρ α σ ι ὰ ς Π ρ α σ ι ὰ ς, κατὰ μίμησιν τοῦ εὐαγγελιςοῦ (Μάρκ. ς', 39-40), « Συμπό- » σια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ » πρασιαί ». Ἡ δίπλωσις εἶναι ἑβραϊσμὸς, ἀντὶ τοῦ Ἑλλην. Κ α τ ὰ σ υ μ π ό σ ι α, καὶ Κ α τ ὰ π ρ α σ ι ά ς.

ΠΡΑΣΟΔΕΝΔΡΑ. Ζ. Φυτευτήριον.

ΠΡΑΤΗΣ, Σ. τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνών. τοῦ Μεταπωλητὴς (revendeur), καὶ τὸ θηλ. Πράτρια, Σ. (revendeuse). Ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ * Μεταπράτης, εὐλογώτερον νὰ μεταχειριζώμεθα τοῦτο εἰς σημασίαν τοῦ Μεταπωλητὴς, τὸ δὲ ἁπλοῦν Πράτης, ἢ Πωλητὴς (vendeur), τοῦ πωλοῦντος τί.

ΠΡΑΤΙΚΟΝ ΨΩΜΙΟΝ, Σ. Ἀγοραστὸν ψωμίον, οἱ Χῖοι. Ἔχοντες λοιπὸν λέξεις οἰκείας, δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν Π α ζ α ρ ί σ ι ο ν. Π ρ α τ ι κ ὸ ν (Ἑλλ. Πρατὸν) εἶναι τὸ πωλητὸν, εἰς διάκρισιν τοῦ οἰκιακοῦ, τοῦ συνήθως κατασκευαζομένου ἀπὸ τοὺς οἰκήτορας· ὡς καὶ ἡ χυδ. λέξις, Π α ζ α ρ ί σ ι ο ν παράγεται ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Π α ζ ά ρ, τὴν Ἀγορὰν, καὶ σημαίνει Ἄ ρ τ ο ν ἀ γ ο ρ α ῖ ο ν (ἂν θέλῃς νὰ τὸ ἐξελληνίσῃς), ὄχι πολὺ διάφορον ἀπὸ τὸν Κ ι β α ρ ί τ η ν τοῦ Πτωχοπροδρόμου (Ἄτακτ. Ι, σελ. 163).

ΠΡΕΚΟΚΚΙΑ. Ζ. Βερίκοκον.

* ΠΡΙΚΑΜΕΝΟΣ. Ζ. Ἀπεκεῖ.

ΠΡΙΝΟΚΟΚΚΙΟΝ. Ζ. Ῥιζάριον.

ΠΡΙΧΟΥ̃. Εἰς τὰ προλεγμένα (Ἄτακτ. II, σελ. 311) πρόσθεσε, ὅτι ἐνδέχεται καὶ νὰ προσέλαβε τὴν δευτέραν συλλαβὴν, Πριγχοῦ, κατὰ τὸ Ἑνιαχοῦ, Πανταχοῦ, Πολλαχοῦ.

* ΠΡΟΑΛΛΗ, ἡ προχθεσινὴ ἡμέρα (avant-hier), οἷον Ἐχθὲς καὶ τὴν προάλλην « Χθὲς καὶ πρώην » Ἑλλ. ἢ κατὰ τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. β′, 303). « Χθιζά τε καὶ » πρωϊζά ». Ἡ χθὲς ἡμέρα εἶναι ἡ Ἄλλη [παρὰ τὴν παροῦσαν] ἡμέρα· ἀκολούθως ἡ προχθὲς εἶναι ἡ Πρὸ τῆς Ἄλλης.

ΠΡΟΒΑΤΟΝΟΜΙ, Σ. Προβατονόμιον, ὁ διδόμενος ἀπὸ τοὺς ποιμένας, ἢ κτήτορας προβάτων, φόρος (taxe sur les brebis). Ἡ σύνθεσίς του εἶναι ὀρθή. Οὕτως ὠνόμαζαν καὶ Στεγονόμιον, Δ. ἢ Στεγανόμιον, Ἑλλ. τὸ διὰ τὰς οἰκίας διδόμενον, κατὰ τὸν Φώτιον: « Στεγανόμιον, ὁ διδό- » μενος φόρος ὑπὲρ τῶν στεγῶν ».

ΠΡΟΒΙΑ, Σ. Προβέα, Δ. Μηλωτὴ, Ἑλλ. (peau de brebis avec sa laine).

* ΠΡΟΒΟΔΙΖΩ καὶ ΠΡΟΒΟΔΟΝΩ, χυδ. ἀντὶ τοῦ Προευοδίζω, καὶ Προευοδόνω (ἀπὸ τὸ Προευοδόω), ῥῆμ. μεταβ. σύνθ. (Πρὸ-Εὖ-Ὁδόω), Συνοδεύω τὸν ἀναχωροῦντα μέχρι ποσοῦ, ὅπου τὸν ἀφίνω εὐχόμενος κατευόδιον, Προπέμπω, Ἑλλ. (accompagner jusque), οἷον Μ' ἐπροευόδωσεν ἔξω τῆς πόλεως, Συγχώρησέ με νὰ σὲ προευοδίσω ἕως τὸ πλησίον χωρίον.

Τὸ μεταχειρίζονται τινὲς καὶ μὲ δευτέραν πρόθεσιν, Ἐκπροβοδόνω κατὰ τὴν φερομένην εἰς τὸν Δ. μαρτυρίαν « Εὐγῆκε » καὶ ὁ γέρων νὰ μὲ ξεπροβοδήσῃ ἕως ἔξω τοῦ κελλίου του »

τὸ ὁποῖον δὲν ἐνόησεν, ὡς οὐδὲ τὸ Προβοδεῖν, νομίσας ὅτι ἐπήραμεν τὴν λέξιν ἀπὸ τὸ Ἰταλικόν. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον σημειώσεις (Ἀγησιλ. § 40, τόμ. IV, σελ. 358). Ζ. Προπέμπω.

ΠΡΟΓΛΩΣΣΟΝ, Σ. οὐσ. οὐδέτ. μὲ συνών. Εὐγλωττία (un beau parler).

Τὸ Πρόγλωσσον σήμερον σημαίνει πολυλογίαν κομψὴν συνωδευμένην πολλάκις μὲ τὸ σκωπτικὸν (langue affilée), οἷον, Ἔχει φοβερὸν πρόγλωσσον. Ὁ Ἡσύχιος φέρει: « Ἐπεσβόλος, λοίδορος, ΠΡΟΓΛΩΣΣΟΣ, τοῖς ἔπεσι βάλ- » λων » καὶ « Ἐπεσβολίαι... πολυλογίαι, κακολογίαι ». Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, λαλῶν περὶ τῶν Πυθαγορικῶν συμβόλων (Στρωματ. V, σελ. 558) « Παραινεῖ γοῦν ὁ Σάμιος, Χελιδόνα ἐν οἰκίᾳ » μὴ ἔχειν, τουτέστι λάλον καὶ ψίθυρον, καὶ ΠΡΟΓΛΩΣ- » ΣΟΝ ἄνθρωπον, μὴ δυνάμενον στέγειν ὧν ἂν μετάσχῃ, μὴ » δέχεσθαι ». Καλὴ παραίνεσις· διότι ὡσεπιπολὺ οἱ Πρόγλωσσοι οὗτοι εἶν' ἀπ' ἐκείνους, περὶ τῶν ὁποίων ἔλεγεν ὁ Χῖος Θεόκριτος: « Λέξεων μὲν ποταμὸς, νοῦ δὲ σταλαγμός » (Ἄτακτ. III, σελ. 203). Ζ. Προπέτης.

ΠΡΟΓΟΝΟΣ, Σ. Δ. υἱὸς τοῦ προτέρου γάμου (beau-fils) σχετικῶς πρὸς τὴν δευτέραν τοῦ πατρός του γυναῖκα, τὴν λεγομένην κοιν. καὶ Ἑλλ. Μητρυιὰν (marâtre), ἢ πρὸς τὸν δεύτερον τῆς μητρός του ἄνδρα, τὸν λεγόμενον κακὰ Μητρυιὸν (beau-père), καὶ κάλλιον ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους, Πατρυιὸν ἢ Πατρωὸν, Ἑλλ. Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἡ λέξις ἦτο γένους κοινοῦ, καὶ εἰς τὰ ἀντίγραφά των φαίνεται κάποτε προπαροξύτονος Πρόγονος (Πλουτάρχ. Πομπ. § 9, σελ. 106). Ἡ νεωτέρα ὀξεῖα τάσις (Προγονὸς) ἐπενοήθη ἴσως εἰς διάκρισιν τοῦ ἐπιθ. Πρόγονος (aïeul). Τὸ θηλ. παροξυτ. Σ.

Προγόνη, κόρη τοῦ προτέρου γάμου (belle-fille) σχετικῶς πρὸς τὴν δευτέραν τοῦ πατρός της γυναῖκα, ἢ πρὸς τὸν δεύτερον τῆς μητρός της ἄνδρα. Καὶ πληθ. καὶ οὐδετ. Τὰ προγόνια, Σ. τέκνα τοῦ προτέρου γάμου.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΒΟΤΑΝΟΝ, Δ. Οὕτως ὀνομάζεται φυτόν τι, μὲ συνών. Περίκη. Τὸ Περίκη εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Ὑπέρικον, Ἑλλ. Hypericum perforatum (millepertuis, ἢ Herbe Saint-Jean). Ὠνομάσθη κτητικῶς τοῦ Προδρόμου, ὡς τὸ ὠνόμασαν καὶ οἱ Γάλλοι Herbe de Saint-Jean, καὶ οἱ Γερμανοὶ Joannis Kraut, διότι ἀνθεῖ περὶ τὴν κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Εἰς τὸν Ἄγγλον ἐκδότην τοῦ Θεοφράστου (STACKHOUSE, pag. lxxxi) εὑρίσκω τὸ Ὑπέρικον ὀνομαζόμενον Γραικιστὶ Βάλσαμον, καὶ Λειχηνόχορτον. Ὁ Διοσκορίδης (III, 171) τὸ γράφει ὡς οὐδέτ. ὁ δὲ Νίκανδρος (Ἀλεξιφ. 603) θηλ. καὶ διὰ διφθόγγου, τὴν Ὑπέρεικον.

ΠΡΟΙΚΟΔΙΑΒΑΖΩ, Σ. Τὸ ἐξηγεῖ ὄχι ἀκριβῶς μετρῶ τὴν προῖκα (compter la dot). Σημαίνει μᾶλλον τὸ Προικίζω, Ἑλλ. ἢ κατὰ τὸν παρακμ. Ἑλλ. Προικοδοτῶ. Ἡ σύνθεσις ἀναλύεται εἰς τὸ Μὲ προῖκα διαβιβάζω, ἤγουν μετατοπίζω τὴν κόρην ἀπὸ τὸν πατρικὸν εἰς ἄλλον οἶκον, Ἐκδίδωμι, Ἑλλ.

* ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ. ΠΡΟΙΚΟΧΑΡΤΙΟΝ. Ζ. Ἐκλαβή.

* ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ, Σ. τὸ περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος (question, propos), οἷον Ἐπιστρέφω εἰς τὸ προκείμενον, Ἐμακρύνθης ἀπὸ τὸ προκείμενον. Εἶπε καὶ ὁ ποιητὴς τῆς Βοσπορομαχίας (σελ. 70),

Ἔλα εἰς τὸ προκείμενον· μάτιά μου, ἄλλα λόγια.

* ΠΡΟΚΕΝΤΗΜΑ, παράδειγμα. Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνική,

ὄχι προπολλοῦ τοπισθεῖσα εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, εἰς τὴν γενικὴν σημασίαν τοῦ Παράδειγμα. Καὶ ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ Κεντῶ (broder), συμφέρει νὰ προσλάβωμεν τὸ Προκέντημα εἰς τὴν εἰδικὴν σημασίαν τοῦ διδομένου εἰς τὰς κεντητρίας (brodeuses) παραδείγματος (canevas). Τοῦτο μᾶς λυτρόνει κἂν ἀπὸ τὸ βαρβαρορωμαϊκὸν, Ἐξόμπλιον ἢ Ξόμπλι, Σ. Δ. (exemple), τὸ ὁποῖον κατεχωρίσθη ὡς Γραικορ. καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Ἔξομπλον, ἴσον ».

ΠΡΟΚΌΜΗ, οὐσ. θηλ. Σ. καὶ ΠΡΟΚΌΜΙΟΝ, οὐδέτ. Σ. (les cheveux qui couvrent le front), Προκόμιον, Ἑλλ. Τὸ Προκόμη εἶναι νέον, ἑλληνικώτερον ὅμως παρὰ τοῦ Αἰλιανοῦ (Περὶ ζ. ἱςορ. XVI, 10) τὸ Προκομία, Ἑλλ.

ΠΡΟΜΕΛΕΤΩ͂, Σ. (préméditer), ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ἐκκλ. 117),

Ὅπως προμελετήσωμεν, ἃ 'κεῖ δεῖ λέγειν.

ΠΡΌΝΟΙΑΙ, οὐσ. πληθ. Δ. σημαίνουν τὰς ἐτησίους τροφὰς (pensions), ἢ καὶ τὰς διαβίου κτηματικὰς δωρεὰς (apanages).

* ΠΡΟΠΑΙΔΕΊΑ, ὁ ἀπ' ἑνὸς μέχρι τῶν δέκα ἀριθμῶν πολυπλασιασμὸς, Κεφαλισμὸς, Ἑλλ. Τὸ Προπαιδεία (livret) σημαίνει ἰδίως τὴν πρώτην παιδείαν τῶν ἀριθμῶν, ἢ τῆς Ἀριθμητικῆς.

* ΠΡΟΠΈΜΠΩ, συνοδεύω τινὰ ἀπολύων, διὰ τιμὴν, μέχρι τῆς ἐξόδου τοῦ οἴκου, ἢ καὶ μακρότερον (accompagner). 2) Προπέμπω, ὡς ὑπηρέτης, φωτίζων, ἂν ἦναι σκότος, ἢ ἄλλην τινὰ ὑπουργίαν ὑπουργῶν. Οὕτως εἰς τὸν Ἀριςοφάνην ὁ κρατῶν τὸν λύχνον καὶ προπορευόμενος νὰ φωτίζῃ τὸν πατέρα του, λέγει πρὸς αὐτὸν (Σφ. 299),

Μὰ Δί' οὐκ ἄρα προπέμψω σε τολοιπόν.

Ζ. Προβοδίζω.

ΠΡΟΠΕΡΝΩ, Σ. Ἀπὸ τὸ ἄχρηστον, Ἑλλ. Προεπαίρω. Σημαίνει τὸ προλαμβάνω (prendre avant les autres). 2) Μεταφορ. τὸ ἀρχίζω πρῶτος, ἢ πράσσω τί πρὸ ἄλλου (prévenir). 3) Ὀνειδίζω τινὰ εἰς αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα, πρὶν τὸ τελειώσῃ (reprendre, réprimander), οἷον Δὲν τὸν ἀφῆκα νὰ φλυαρῇ, ἀλλὰ τὸν ἐπροπῆρα.

* ΠΡΟΠΕΤΗΣ, ὁ θρασὺς (insolent). Κατ' ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ παλαιὸν, πλὴν ὅτι, πρῶτον ἐκεῖνοι τὸ ὤξυναν, Προπετὴς, καὶ ἡμεῖς τὸ παροξύνομεν, Προπέτης· δεύτερον, ὅτι ἐκεῖνοι τὸ ἐμεταχειρίζοντο καὶ κυρίως, Προπετῆ λέγοντες τὸν γύροντα ἢ κλίνοντα εἰς τοὔμπρὸς (penché, incliné), καὶ Προπετῆ μεταφορ. τὸν θρασὺν ἢ κλίνοντα εἰς ἄλλο τὶ πάθος ψυχικὸν (enclin à), ἡμεῖς δὲ μόνον μεταφορ. τὸν θρασύγλωσσον (Ζ. Πρόγλωσσον). Λέγει ὁ Σουΐδας, « Προπετὴς, εἰς τοὔμπροσθεν νενευκὼς... καὶ ὁ πρόγλωσσος· » καὶ Προπέτεια, ἡ ἀχαλίνωτος γλῶσσα ».

Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου ἐγεννήθη ἀπὸ τὸν παρακμ. Ἑλλ. Κατὰ τὸν Μοσχόπουλον (γραμματικὸν τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος), « Προπετὴς, ὁ ἔμπροσθεν κείμενος· Προ- » πέτης δὲ, ὁ παρὸν (γρ. ὁ παρὰ καιρὸν) παῤῥησιαζόμενος » κ. τ. λ. ».

* ΠΡΟΠΥΡΓΙΟΝ. Ζ. Πρόπυργον.

ΠΡΟΠΥΡΓΟΝ, Σ. Καὶ τοῦτο, καὶ τὸ συνηθέστερον Προπύργιον, Πρόπυργον καὶ Προπύργιον, Ἑλλ. (rempart). Ζ. Θωράκιον.

ΠΡΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ, Σ. Γράφε Πρόῤῥος, συγκομμένον ἀπὸ τὸ * Πρόῤῥοος, ους, λέξιν Ἑλληνικὴν, ἀθησαύριστον ἀκόμη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, ὅπου ὅμως εὑρίσκεται τὸ συνών. Πρότροπος. Πρότροπον ὠνόμαζαν τὸν πρὸ τῆς πατήσεως τῶν σταφυλίων αὐτομάτως ἀποῤῥέοντα οἶνον

(mère-goutte). Ὁ Ἀττικιστὴς Μοῖρις λέγει, « Πρότροπος » οἶνος, ὁ πρὸ τοῦ πατηθῆναι τὴν σαφυλὴν ῥεύσας ». Ὁ Ἡσύχιος τὸν ὀνομάζει καὶ οὐδετέρως Π ρ ό ρ υ μ α, ἢ Π ρ ό ῤ ῥ υ μ α. « Πρότροπος, οἶνός τις, τοῦ γλεύκους τὸ πρόρυμα ». Οἱ Γραικορ. (Γεωπονικ. VI, 16) τὸ ἔλεγαν Π ρ ό χ υ μ α· μὲ δὲ τὸ Π ρ ό ῤ ῥ υ μ α, μεταποιήσαντες εἰς τὸ Π ρ ό ῤ ῥ υ μ ο ν, ἐσήμαιναν τὸ ἀπὸ τὰς ἐλαίας πρὸ τῆς θλίψεως ῥέον πρῶτον ἔλαιον (Αὐτόθ. IX, 19). Ζ. Μονοχεύω.

ΠΡΌΣΑΥΓΟΝ, Πρόσφωλον, Σ. (nichet), αὐγὸν θεμένον εἰς τὴν φωλεὰν, ὡς δεῖγμα εἰς τὰς ὄρνιθας ποῦ ἔχουν νὰ αὐγογεννῶσι. Τὸ ὀνομάζομεν καὶ ἀπροθέτως Φ ώ λ ι ο ν, ἐλλειπτ. δηλαδὴ, ἀντὶ τοῦ Φ ώ λ ι ο ν α ὐ γ ὸ ν, τὸ μένον πάντοτε εἰς τὴν φωλεάν.

* ΠΡΟΣΔΈΧΟΜΑΙ. Δέχομαι φιλοφρόνως τὸν ἐρχόμενον, οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ἔδραμε κάτω ςὸν γιαλὸ, καὶ κεῖ τὸν προσεδέχτη.

* ΠΡΟΣΕΓΕΊΡΟΜΑΙ. Λέξις συνών. τοῦ Προσηκόνομαι, Ὑπανίσταμαι, Ἑλλ. (se lever par politesse, ou par respect, pour recevoir quelqu'un), καὶ καλὴ νὰ σωθῇ, ἐπειδὴ εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ποιητὰς οἷον (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Ὅλοι τῆς προσεγέρθησαν καὶ δίδουσίν της τόπον.

ΠΡΟΣΈΝΔΟΝ, ἐπίῤῥ. Δ. Τὸ ἐξηγεῖ κακὰ « fere, » ferme » (environ), καὶ ἐναντίον τῆς φερομένης μαρτυρίας: « Ἕκτῳ μιλίῳ ἢ καὶ προσένδον διάκειται ἀπὸ τῆς » πόλεως ». Τὸ Π ρ ο σ έ ν δ ο ν (Πρὸς ἔνδον) ἐδῶ σημαίνει, Ἐντὸς τοῦ ἕκτου μιλίου, ἤγουν ὀλιγώτερον τῶν ἓξ μιλίων. Ἡ λέξις εἶναι καλή.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΔΙΟΝ, Δ. λέξις τῶν Γραικορ. σημαίνουσα τὸ Prie-Dieu τῶν Γάλλων.

ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΑΙ, Σ. παρακαλῶ τὸν Θεόν. Οἱ παλαιοὶ τὸ ἐσύντασσαν ὡσεπιπολὺ μὲ δοτικὴν, καὶ σπανίως μὲ αἰτιατικὴν, ὡς εἶναι τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλουτ. 958) τὸ « Ἵνα » προσεύξῃ τὸν Θεόν » καὶ καθὼς εἶπε καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς βαρβάρους ποιητὰς (Ἀπολλ. ἐν Τύρ.),

Τὸν κύριον νὰ προσεύχομαι, καὶ νὰ τὸν πικαλοῦμαι.

* ΠΡΟΣΗΚΟΝΟΜΑΙ. Ζ. Προσεγείρομαι.

ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΑ, θηλ. Σ. τὸ δι' ὅλης τῆς κλίνης ἐκταμένον προσκεφάλαιον (traversin)· καὶ Προσκέφαλον, οὐδετ. Σ. τὸ ἐπάνω τούτου μικρότερον (oreiller).

* ΠΡΟΣΚΛΑΙΟΜΑΙ, ἐγκαλῶ τινὰ ὡς ἀδικούμενος πρὸς τὸν δυνάμενον νὰ κολάσῃ ἢ νὰ παύσῃ τὴν ἀδικίαν (se plaindre) οἷον, Ἐπροσκλαύθην, ἢ Θέλω προσκλαυθῆν εἰς τὸν βασιλέα.

ΠΡΟΣΟΔΙΑΡΙΟΣ, Δ. Τὸ ἐξηγεῖ (δὲν ἐξεύρω ἂν ὀρθὰ) ὁ προμηθεύων τὰ πρὸς ζωὴν εἰς τὰ στρατεύματα (munitionnaire).

* ΠΡΟΣΟΠΙΣΩ. Ζ. Ἐμπροσοπίσω.

ΠΡΟΣΟΨΙΟΝ, Σ. Ἐσημειώθη τὸ Προσόψιον (essuie-mains), ὡς συνών. τοῦ Χειρόμακτρον, Ἑλλ. (Ἄτακτ. I, σελ. 200). Ἀλλ' ἔχομεν καὶ θηλ. σύνθ. τὸ ἑξῆς:

ΠΡΟΣΟΨΙΣ, Σ. ταυτόσημον τοῦ ἁπλοῦ Ὄψις (aspect). 2) Πρόσοψις, πρόσωπον (visage), ὡς τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ Πίνδαρος (Πυθ. VI, 50), « Φαιδίμαν Ἀν» δρὸς αἰδοίου πρόσοψιν ».

* ΠΡΟΣΠΑΘΩ, καὶ συνών. Πασχίζω (Ἄτακτ. II, σελ.

308), Πολεμῶ (Αὐτόθ. I, σελ. 249), οἷον Προσπαθῶ, Πάσχω, Πασχίζω ἢ Πολεμῶ νὰ τὸν καταπείσω. Ζ. Σπουδάζω. 2) Τὸ Προσπαθῶ ἰδίως δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ ὡς συνών. τοῦ Ἐμπαθῶ (s'intéresser), οἷον Δὲν προσπαθῶ εἰς τοῦτο, καὶ Δὲν μὲ προσπαθεῖ τοῦτο. Ζ. Ἐμπαθῶ.

ΠΡΟΣΦΑΓΙΟΝ, Δ. Ὄψον καὶ Προσφάγιον, Ἑλλ. Εἰς τὰ προσημειωμένα (Ἄτακτ. I, σελ. 198 καὶ 211) πρόσθεσε, ὅτι ὀνομάζεται κοιν. καὶ Εἶδος, ἢ μᾶλλον Ἥδος (Ζ. Εἶδος), ἴσως καὶ Ἥδυσμα, πλὴν ἐὰν τοῦτο ἐχυδαΐσθη ἀπὸ τὸ Ἔδεσμα, Ἑλλ. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον « Ἐδέσματα, ΦΑΓΙΑ, » βρώματα » ὅπου ὁ Σαλμάσιος ἔκρινε διόρθωσιν ἀναγκαίαν τὸ ΠΡΟΣΦΑΓΙΑ. Ἀλλ' ὅπως ἂν τὸ γράφῃς, τὰ προσφάγια ἀναμφιβόλως ἐνοοῦσε καὶ ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν πᾶν ὅ,τι τρώγεται μὲ τὸν ἄρτον.

ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΑΙ, Σ. μέσ. φέρω, παρουσιάζω ἐμαυτὸν (s'offrir). 2) * Προσφέρομαι, φέρομαι, διάγω κατά τινα τρόπον (se comporter), οἷον Ἐπροσφέρθη καλά, κακά, ἥμερα, ἄγρια πρὸς ἐμέ, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοί, οἷον, « Ἡμερώτατα Λεπίδῳ προσηνέχθη » (Πλουταρχ. Μ. Ἀντών. § 18). Εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος, « Ὡς υἱοῖς » ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός » (Πρὸς Ἑβρ. ιϐ', 7).

ΠΡΟΣΦΩΛΟΝ. Ζ. Πρόσαυγον.

* ΠΡΟΣΧΩΜΑ. Ζ. Παράχωμα.

ΠΡΟΣΩΠΙΑΚΟΣ, Σ. (d'un bel extérieur, d'un aspect imposant). Λέγεται, ὄχι κακά, καὶ Θωριακός, Σ. (Θοριακός, Δ.), ἀπὸ τὸ Θωρῶ, κοιν. Θεωρῶ, Ἑλλ.

ΠΡΟΣΩΠΙΔΑ, οὐσ. θηλ. Σ. Προσωπίς, Δ. Προσωπεῖον, Ἑλλ. (masque), ἡ χυδ. λεγομένη Μουτσουναρία.

